

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANMARKS JORDEMØDRE

UDGIVET MED BILLIGELSE AF
DEN ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERFORENING

REDIGERET AF W. NELLEMOSE
(EGET FORLAG)

MED EN HISTORISK OVERSIGT
OVER JORDEMODERVÆSENETS UDVIKLING I DANMARK
AF

GORDON NORRIE
STABSLÆGE, DR. MED

PRIS KR. 75.00
FORLAGSADRESSE:
OLAF POULSENSVEJ 2, CHARLOTTENLUND

INDHOLD

BOG I

Forord af Kaptajn <i>W. Nellemose</i>	3
Det Danske Jordemodervæsens Historie af Stabslæge <i>Gordon Norrie</i>	9
Dagligt Liv paa Jordemoderskolen — Før og Nu, af Overjordemoder Frøken <i>Johanne Rødtness</i>	137
Tidsskrift for Jordemødre, af pr. pr. Jordemoder Frøken <i>Emilie Bekker</i>	167
Instruks for Jordemødre	159
Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, „Næstvedkassen“, af Distriktsjordemoder Frøken <i>Anna Herlevsen</i>	187
Privat Praktiserende Jordemødres Pensionskasse, af pr. pr. Jordemoder Fru <i>Cyrene Jensen</i>	193
Jordemoderforeningen for København og Omegn	198
Forholdet mellem Jordemødre og Sygekasser, af Kontorchef <i>H. Daniel</i>	199
Overenskomst mellem Sygekasser og Jordemødre	204
Minimaltakster for Distriktsjordemødre	207

BOG II og BOG III

Den almindelige danske Jordemoderforening	II	5		
Love for den alm. danske Jordemoderforening	II	20		
Kredsforeninger i:				
Aalborg Amt	II	25	med Biografier i Bog III	3— 8
Aarhus Amt	II	28	—	— III 9— 13
Bornholms Amt	II	32	—	— III 14— 15
Frederiksborg Amt af 1915	II	34	—	— III 16— 19
Hjørring Amt	II	37	—	— III 20— 25
Holbæk Amt	II	40	—	— III 26— 29
Jordemoderforeningen i København af 1893	II	43	—	— III 30— 44
København og gl. Roskilde Amt	II	55	—	— III 45— 48
Maribo Amt	II	65	—	— III 49— 54
Odense Amt af 1929	II	67	—	— III 55— 57
Odense og Assens Amter	II	68	—	— III 58— 62
Præstø Amt	II	72	—	— III 63— 66
Randers Amt	II	76	—	— III 67— 72
Ribe Amt	II	78	—	— III 73— 77
Ringkøbing Amt	II	81	—	— III 78— 82
Skanderborg Amt	II	84	—	— III 83— 87
Sorø Amt	II	88	—	— III 88— 92
Svendborg Amt	II	91	—	— III 93— 98
Jordemoderstanden i de Sønderjydske Landsdele af <i>H. Lausten</i> <i>Thomsen</i>	II	94		
Aabenraa Amt	II	95	—	— III 99—100
Haderslev Amt	II	97	—	— III 101—103
Sønderborg Amt	II	98	—	— III 104—106
Tønder Amt	II	100	—	— III 107—109
Thisted Amt	II	102	—	— III 110—114
Vejle Amt	II	105	—	— III 115—120
Viborg Amt	II	108	—	— III 121—125
De færøske Jordemødre med enkelte Biografier	II	110		
Den kristelige Jordemoderforening	II	112		
Den frisindede Jordemoderforening	II	112		
Jordemoderskolens 2 Elevhold, 1935			—	III 126—127
Liste over Danmarks Jordemødre, ordnet efter <u>Dimissionsaar</u>			—	III 129—138

FORORD

Ln vred Jordemoder spurgte mig, hvor jeg turde blande mig i en Sag, som jeg ikke havde Forstand paa. Hvad skulde jeg svare? Forberedt paa, at andre muligvis kunne tænke ligesaa, giver jeg derfor straks min uforbeholdne Undskyldning, fordi jeg har paataget mig en Opgave uden Kendskab til de indre Forhold; — men maaske har dette været en Fordel. Opgaven har i hvert Fald været interessant, omend den hovedsagelig bestod i at samle Materialet og at ordne det paa en overskuelig Maade. — Det virkelige Arbejde har ligget i de mange Skribenters Haand; — de har haft Arbejdet med fra gamle Bøger, Tidsskrifter og Protokoller at pille de Data ud, som kunde give en kortfattet Oversigt over de Emner, der er behandlet paa de efterfølgende Sider.

Glæder Læserne sig derfor over — eller finder Interesse i — noget i Bogen, saa skal Takken rettes til den paagældende Forfatter, og jeg føler mig overbevist om, at en taknemlig Tanke vil naa dem alle for Resultatet af deres Arbejde, der hermed præsenteres.

Personligt vil jeg gerne takke alle, som har bidraget til Værket; først og fremmest Stabslæge *Norrie*, der har gennemtrawlet utallige gamle Arkivsager for at kunne tilvejebringe saa fyldig en historisk Oversigt om Jordemodervæsenet siden de tidligste Dage; Amtslæge *Lausten Thomsen* for en kun kort, men meget illustrerende Artikel om Jordemodervæsenet i de sønderjydske Landsdele; — Overjordemoder Frøken *Rødtness* for den levende Skildring af Elevens Livsvilkaar paa Skolen før og nu; — Frøken *Bekker* for en Oversigt over Tidsskriftets Historie; Frøken *Anna Herleusen* og Fru *Cyrine Jensen* for deres Redegørelse for den ældste og den yngste Sammenslutning: „Næstvedkassen“ og „Privatpraktiserende Jordemødres Pensionskasse“ og endelig Kontorchef *Daniel* for hans overskuelige Oversigt over Forholdet mellem Jordemødre og Sygekasser.

Med Hensyn til Bog II — Foreningernes Historie — omtales disse nærmere i et særskilt Forord, men ogsaa her skal bringes en Tak til de mange Formænd, som har hjulpet ved Indsamlingsarbejdet blandt Protokollernes — mere eller mindre fyldige — nu gulnede Blade.

Og endelig, hvad Biografierne angaar, saa siger Englænderen „It takes all kinds of people to form a community“ — ja — maaske kræves der alle Slags Mennesker til Dannelse af et Samfund, og dette gælder selvfølgelig ogsaa Jordemødrenes lille Samfund spredt over det ganske Land; men havde jeg ikke allerede nævnt „en vred Jordemoder“ saa vilde jeg sige: „alle“ har vist os en Imødekommenhed uden Lige, naar vi søgte Oplysninger. Det vilde have været unaturligt, om alle straks havde Forstaaelse af Opgaven — og derfor lige saa forklarligt, at enkelte ikke har ønsket at give Oplysninger. Over 1000 Medlemmer har det været os muligt at besøge — næsten alle disse har givet Oplysninger — Resten har ikke kunnet træffes hjemme eller har boet paa Øer, hvor det vilde være for bekosteligt at besøge dem; det er her det kniber med at faa Oplysninger — og dog — fra Danmarks ældste Jordemoder — Fru *Ane Mette Mikkelsen* paa Samsø — havde vi i Løbet af 2 Dage *et egenhændigt og fuldstændigt korrekt udfyldt Spørgeskema*. Naar jeg derfor takker alle Jordemødre for deres Hjælpsomhed vil jeg adressere denne Tak til Fru *Mikkelsen* som Jordemoderstandens Doyen.

Og hvad er saa Meningen med Bogen?

Svaret er ikke saa ligetil — men har Læseren først gaaet den igennem, haaber jeg, at Hensigten er opnaaet: „At Bogen maa blive betragtet som et Vartegn om en svunden Tid — som

en Rapport over den fortvivlede Kamp, Jordemoderstanden har kæmpet — bevidst eller ubevidst — gennem flere hundred Aar for at naa det Niveau, hvor de retteligen hører hjemme, og den Anerkendelse, der tilkommer dem som de Mennesker, der udfører Jordens smukkeste og kærligste Arbejde: — at forløse en lidende Kvinde, at give hende Livets vidunderligste Følelse: *Moderfølelsen*, og sidst, men ikke mindst, at byde den Nyfødte Velkommen til Verden.“

Bogens Mening er, at kommende Jordemødre ikke skal glemme de Generationer, som de skylder den Anseelse, de uomtvisteligt vil nyde i Eftertiden — takket være Navne som *Anna Hansen, Johanne Petersen, N. A. Wollesen* og mange mange andre, hvis Liv i Virkeligheden var viet Jordemoderstanden som Helhed, vel vidende, at de aldrig selv vilde opleve den Tid, da Maalet blev naaet — netop derfor er deres Arbejde saa beundringsværdigt og værd at sætte et Minde.

Og hvad indeholder Bogen?

Det er allerede sagt: — En Beretning om en Kamp!

En Beretning om en sejrrig Kamp — om en Kamp mod Fordom, Bureaukratisme og urokkelige Myndigheders Langsommelighed; om Jordemødrenes Langmodighed.

Det umiddelbare Indtryk, en udenforstaaende faar af de gengivne Beretninger, er nærmest, at en Jordemoder for 200 Aar siden var en Slags „klog Kone“, der blev tilkaldt for sin Fingerfærdigheds Skyld, og hvis eneste officielle Pligter var at være „gudfrygtig og ædruelig“; først i 1714 kom den første Lov for Jordemødre og Jordemodervæsen — og ogsaa denne Lovs fornemste Paragraffer indprenter Gudfrygt og Ædruelighed — og hvor utroligt det end lyder — helt op til vore Dage, helt op til 1914, gjaldt denne Lov. Mange af Danmarks Jordemødre er uddannede, edsvorne og udnævnte eller ansatte under en Lov (se Side 36), der paabyder: „*De skal være ædruelige og entholde sig fra al stærk Drik saavel før som efter Barnefødslen, betænkende, at ofte tvende Menneskers Liv og Sundhed beror paa deres Vindskibelighed, og at deres Samvittighed, Rygte og gode Navn lider, om de sig i deres Embeder forser*“.

I Bogens første Del behandles Jordemodervæsenet historisk gennem Tiderne — i dens anden Del behandles det sidste halve Aarhundreds Kamp for Tilværelsen og for Standen. Omkring 1890 tog fremsynede og maalbevidste Kolleger Spørgsmaalet om Samling op til alvorlig Drøftelse; — et Arbejde, der — som alt Pionerarbejde — maatte synes haabløst, og hvert enkelt Foreningsbidrag i Bog II bidrager til at skabe en Oversigt over Vanskelighederne.

Billedet viser en Stand af Kvinder — spredt over Landet — som har Døgnvagt hele Aaret; — de har derfor vanskeligt ved at aftale Mødetid paa Forhaand. De enkelte Personer levede under et økonomisk Tryk, der kuede mange og ikke opmuntrede til at ofre noget paa Arbejde for andre. — Forkuelse var dog ikke det almindelige Præg; manges Jordemoder havde ideale Tanker om sin Gerning: „faar jeg min Betaling, saa er det godt; — faar jeg den ikke — ja? — saa maa jeg undvære“. Enkelte var fremfusende, gik paa med alle Midler for at tvinge sin Ret igennem. — Men ingen af disse tre Kategorier blev dermed populære. — En fjerde Kategori — repræsenteret ved Navne som *Anna Hansen, Johanne Petersen, N. A. Wollesen, Martha Kastrup, Lützhöft Petersen*, blot for at nævne nogle faa — var den, der ikke søgte Populariteten, den, der paa en stilfærdig Maade aldrig gav op. En varm Følelse for deres Medsøstre og for alle danske Kvinder gav dem Mod til at gaa den altid haabløse Gang til Autoriteterne — Gang paa Gang og uden at trættes — til at udføre et Livsværk for de kommende Generationer. Og havde de endda kun haft Autoriteterne at kæmpe med — men nej — Træghed og Mangel paa Mod, paa Samfølelse og Sammenhold hos Kollegerne var maaske trods alt deres største Hindring. Naar dertil saa lægges lidt Skinsyge og Kværlanteri, og naar man tænker paa hvormangt et Slag, der er tabt paa Grund af Overilelser, saa forstaar man at værdsætte den Ildhu, Pionererne har været begavede med.

Denne Omtale skal slutes med en Liste over Mærkedage og de Navne, der er umiddelbart knyttede til Dagen: **1873** og **Karen Andersen**, Katstrup, er knyttet til den første Sammenslutning af Jordemødre, der nu er bedst kendt som „Næstvedkassen“. **19. Nov. 1878** og Fru **P. Halvorsen** i Forbindelse med 13 andre Jordemødre kendetegner Dagen, da man tænkte paa Husly paa de gamle Dage:— „Understøttelsesforeningen“. **Den 31. August 1891** og **N. A. Wollesen** er de historiske Kendemærker for Danmarks første Forening af Jordemødre — i Holstebro.

Oktober 1890 udsendte **Dr. Th. Begtrup Hansen** første Nummer af Tidsskrift for Jordemødre — et Blad, der mere end noget andet har støttet Jordemoderen i Kampen for Tilværelsen og Anerkendelsen; **23. August 1893** dannedes „Jordemødrenes private Forening af 1893“ i København paa Initiativ af Fruerne **C. Andresen** og **A. Larsen**. **Den 5. og 6. September 1902** dannes den Almindelige Danske Jordemoderforening i København paa Initiativ af **Dr. Leopold Meyer**, **Dr. W. Lauritzen**, Fru **Anna Hansen**, Fru **Martha Kastrop** m. fl. **Den 1. August 1910** flyttes Jordemoderskolen fra den Kgl. Fødselsstiftelse i Amaliegade til Rigshospitalet — fra fortvivlede til straalende Forhold. **13. Juni 1914: Lov om Jordemoder-væsenet**, der afløser den 200 Aar tidligere vedtagne Lov; i **1927** gennemføres den **2-aarige Uddannelse** til Jordemoder — en Opgave, som alle Jordemødre havde kæmpet for i en lang Aarrække; i **August 1933** dannes Privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse og **1. Oktober 1933** træder Overenskomsten mellem Sygekasser og Jordemødre i Kraft.

Den store Tabel paa Side 6 giver en Oversigt over Jordemødrenes Fordeling Landet over i Forhold til Antallet af Kommuner i By og paa Land, i Forhold til Befolkningens Indbyggerantal og Beboelsestæthed m. m. — Tabellen er udarbejdet for Aaret 1933/34 og i efterfølgende mindre Tabel over Fødselsstatistik kommer man til det forbavsende Resultat, at Fødslernes Antal i København var 62,1 pr. Jordemoder, i Provinsbyer 62,0 og paa Landet — 61,6! — Kan man tænke sig en mere jævn Fordeling?

FØDSELSSTATISTIK FOR 1933

	Ind- gaaede Ægte- skaber	Fødsler				Ialt	Aktive Jdm.	Fødsler pr. Jdm.
		I Ægteskab		Udenfor Ægteskab				
		Levende- fødte	Død- fødte	Levende- fødte	Død- fødte			
København.....	8.772	9.371	249	2.124	49	11.793	(136)	(82)
Paa Rigshospitalet.....	—	—	—	—	—	(4.022)	11	(365)
Udenfor.....	—	—	—	—	—	(7.771)	125	62,1
Provinsbyer.....	7.229	12.540	490	1.599	61	14.690	237	62,0
Landkommuner.....	15.257	34.452	729	2.694	85	37.960	617	61,6
Ialt...	31.258	56.363	1.468	6.417	195	64.443	990	65

Det ligger ikke mange Aar tilbage, da Ordet Jordemoder kun nødigt nævntes Mand og Mand imellem — man talte om „Madammen“ — den Tid er nu forbi; man viser idag Jordemoderen samme Respekt som Lægen — og med Rette — hendes hele Uddannelse berettiger hende til Respekt.

Halvfemserne var Brydningsaarene — de Aar, hvor Standen begyndte at tage Offensiven overfor Fordom og Aag. — Gennem Aarhundreder var Standen næsten udelukkende rekruteret fra Almuen, og ikke fra den bedste Del endda — „det var ikke fint“ — og absolut Fortvivlelse vakte det i det højere Selskab, om Husets Datter satte sig i Hovedet, at hun vilde være Jordemoder. Jeg kan ikke her nævne een af dem, der brød ud — brød med sin Familie for at tage en Opgave op, som hun syntes kaldte: det er Frøken *Emmy Carstensen Heather*, der i 1895 — 30 Aar gammel — tog sin Examen og nedsatte sig i Dronningens Tværgade som

LIDT STATISTIK

AMT:	Pens. Jdm.	Pr. pr. Jdm.	Distr. Jdm.	Ialt	Aktive Jdm.	Antal Kommuner	Indbyggere × 1000	Indbyggere pr. Jdm.	Amtets Størrelse i Kv. Km.	Middelstør. af Landdistr.	Indbyggere pr. Kv. Km.
København med Frederiksberg og Gentofte.....	6	136	—	142	136	3	771	5.700	82	—	9.402
Aalborg.....	3	13	3	58	16	4	56	3.500	—	—	—
{ Land	3	6	33	39	68	131	3.400	2.924	75	45	—
Aarhus.....	3	16	—	38	16	1	81	5.000	—	—	—
{ Land	3	1	18	19	36	67	3.500	803	42	84	—
Bornholm.....	1	—	13	14	13	7	20	3.500	586	45	78
{ By og Land	1	—	13	14	13	7	20	3.500	586	45	78
Frederiksborg.....	3	3	6	31	9	4	37	4.100	—	—	—
{ Land	3	—	19	19	43	87	4.600	1.359	72	64	—
Hjørring.....	5	6	6	58	12	5	33	2.700	—	—	—
{ Land	5	3	38	41	57	117	2.900	2.855	70	41	—
Holbæk.....	11	1	5	43	6	3	23	4.000	—	—	—
{ Land	11	1	25	26	65	99	3.800	1.737	67	57	—
Kbhvn. og Gl. Roskilde	3	6	6	36	12	2	20	1.700	—	—	—
{ Byer	3	4	17	21	50	186	9.000	1.165	56	160	—
{ Land	3	4	17	21	50	186	9.000	1.165	56	160	—
Maribo.....	5	5	5	52	10	7	36	3.600	—	—	—
{ Land	5	3	34	37	68	92	2.500	1.795	49	51	—
Odense.....	8	17	4	63	21	5	72	3.400	—	—	—
{ Land	8	4	30	34	87	129	3.800	1.811	54	71	—
Præstø.....	—	2	6	31	8	5	23	2.900	—	—	—
{ Land	—	2	21	23	74	95	4.000	1.693	74	56	—
Randers.....	5	8	5	62	13	5	41	3.200	—	—	—
{ Land	5	6	38	44	77	109	2.500	2.467	56	44	—
Ribe.....	5	8	2	49	10	3	40	4.000	—	—	—
{ Land	5	5	29	34	67	103	3.000	3.069	90	34	—
Ringkjøbing.....	4	9	2	51	11	5	35	3.200	—	—	—
{ Land	4	2	34	36	93	131	3.600	4.662	130	28	—
Skanderborg.....	11	10	1	46	11	3	44	4.000	—	—	—
{ Land	11	1	23	24	39	68	2.800	1.711	71	40	—
Sorø.....	8	8	5	41	13	5	36	2.800	—	—	—
{ Land	8	1	19	20	65	78	3.900	1.480	74	53	—
Svendborg.....	1	10	3	58	13	6	36	2.800	—	—	—
{ Land	1	4	40	44	76	108	2.500	1.667	38	65	—
Aabenraa.....	—	8	8	18	2	1	9	4.500	—	—	—
{ Land	—	8	8	16	20	31	2.000	790	50	40	—
Haderslev.....	—	6	1	22	7	2	15	2.100	—	—	—
{ Land	—	1	14	15	41	45	3.000	1.342	90	34	—
Sønderborg.....	1	4	—	18	4	3	13	3.200	—	—	—
{ Land	1	3	10	13	19	27	2.100	441	34	61	—
Tønder.....	3	—	2	24	2	3	8	4.000	—	—	—
{ Land	3	2	17	19	33	20	1.000	1.309	69	25	—
Thisted.....	7	2	4	40	6	2	16	2.700	—	—	—
{ Land	7	1	26	27	52	68	2.500	1.776	66	38	—
Vejle.....	1	12	2	48	14	3	65	4.600	—	—	—
{ Land	1	2	31	33	70	104	3.200	2.349	73	44	—
Viborg.....	5	5	3	46	8	2	26	3.300	—	—	—
{ Land	5	3	30	33	89	120	3.600	3.058	93	39	—
København.....	—	136	—	—	136	3	771	5.700	82	—	—
Provinsbyer.....	—	153	84	—	237	86	783	3.300	—	—	—
Landkommuner.....	—	63	554	—	617	1.305	2.051	3.300	42.849	70	48
Ialt...	99	352	638	1.089	990	1.394	3.595	3.640	42.931	—	84

I Forbindelse med Tabellen paa Side 5 kan det være af Interesse, at det gennemsnitlige Antal Fødsler i Aarene 1926—1929 var 67,514 mod 64.443 i 1933 — et Fald paa 4.6%. Jordemødrenes Antal indenfor hvert Amt har næppe ændret sig meget og anvender vi den nuværende Amtfordeling, viser denne følgende aarlige Antal Fødsler i Amterne: Viborg: 79, Ringkøbing: 78, Aalborg: 77, Roskilde: 74, Holbæk, Præstø og Ribe: 73, Bornholm: 72, Frederiksborg: 69, Aarhus med Skanderborg, Odense og Vejle: 68, Hjørring og Sorø: 65, København (udenfor Fødselsstift.): 62, Maribo: 58, Randers og Thisted: 56, Svendborg: 45 og Sønderjylland: 42. Gennemsnit for hele Landet var 68 i disse Aar mod 65 i 1933.

Jordemoder. — Det var ikke *comme il faut* og vakte megen Opsigt, men blev dog snart respekteret. Utvivlsomt har dette Udbrud fra Konventionismens Lænker givet mange andre Unge Mod til at gøre ligesaa, — idag rekruteres Standen fra alle Samfundsklasser i skøn Overensstemmelse med Tidens demokratiske Tendens, og intet bedre Motto kunde vel antages end det, Frøken *Heather* gav i et Interview paa 70 Aars Fødselsdagen i Februar 1935:

Det bedste her paa Jorden er at blive Moder,
Det næstbedste — at kunne hjælpe Moderen.

For disse Ord skal Frøkenen have Tak og Tak ogsaa, fordi hun har tilladt os at bringe et Billede af hende fra den Periode — et Billede af historisk Interesse, idet det er i den Kjøle, som blev syet, fordi „Madammen skulde til Hofbal“.

Til Slut kun et Par Ord om det vi *ikke* bringer i dette Værk. Bogen er kaldt „Danmarks Jordemødre“ — og det er mit Haab, at den giver et Overblik over alt vedrørende „Danmarks“ Jordemødre, men Omfanget er allerede blevet større end beregnet, og det har derfor ikke været muligt at skaffe Plads til nogen Beretning om Islands, Grønlands, Vestindiens, for slet ikke at tale om fremmede Landes Jordemødre eller Jordemodervæsen.

* * *

Bogen kommer paa et Tidspunkt, da Jordemoderskolen paa Rigshospitalet fylder 25 Aar — da Arbejdet, der paabegyndtes for snart 50 Aar siden, kan siges at have naaet et Punkt, hvor de nødvendige Krav er blevet hørte og indrømmede og paa et Tidspunkt, hvor Jordemoderstanden med Ildhu og ved Selvtugt har hævet sig op i det Niveau, hvor den hører hjemme, — har naaet en Standard, der aftvinger Respekt, ikke alene hos Danmarks Befolkning, men ogsaa hos Udlandets Jordemødre og Læger.

Lad Bog I da være en historisk Oversigt over Oldtid og Middelalder, Bog II en Beretning om Fortids og Nutids Kamp for Livsvilkaar og Bog III en Mindebog om de Standsfæller, der har ført Kampen til en lykkelig Sejr.

Og med en Tak til alle Danmarks Jordemødre for deres Hjælpsomhed beder jeg deres Formand, Frøken *Anna Herlevsen*, og hendes Forenings Bestyrelse tage imod min hjertelige Tak for Foreningens moralske Støtte til Gennemførelsen af Arbejdet og ligeledes at tage imod min ærbødigste Undskyldning for Mangler, Bogen maatte have. — Som jeg har maattet søge Assistance til alt andet i Bogen, støtter jeg mig ogsaa til Frøken *Herlevsen* for at finde en god Slutning til Forordet ved ganske enkelt at citere en Del af et af hendes Breve, der — om ikke skrevet til Offentliggørelse — dog beskriver Jordemodergerningen i ganske faa Ord:

„Vor Gerning fører simpelthen med sig, at vi maaske bliver lidt mere haardføre end Kvinder er flest; vi maa i saa mangen Situation tage en hurtig Beslutning og samtidig bringe den til Udførelse. Naar vi er selvraadige og ikke rigtig indstillet paa at rette os efter hinanden, da skyldes det sikkert, at vi i vor Gerning er vant til at arbejde selvstændigt. — Kommer vi til en Fødsel, er Hjemmet som Regel i fuld Opløsning; Konen, der ellers er den styrende, har tabt al Interesse for Omgivelserne; Manden er ikke mindre end raadvild i alt, hvad han skal foretage sig. Det er da den første Opgave at faa alt bragt ind i rolige Forhold, — det virker beroligende paa Patienten og hendes Omgivelser, naar alt falder i Lave igen; hele Huset lystre Jordemoderens mindste Vink. Dette sker uden Tanke paa at være herskesyg; kun Hensynet til Patienten bevirker, at man først tænker paa at skabe Ro om hende. — Vidunderligt at mærke, saasnart Fødslen er vel overstaaet, de husmoderlige Bekymringer vaagne igen hos vor Patient; alle Trængsler er glemt for Glæden over Barnet; nu tænker hun igen paa det, hvor hun ellers har sit daglige Virkefelt. — Om jeg havde ti Liv, alle skulde de gives til Jordemodergerningen og Foreningen.....“

* * *

DEN FØRSTE MARTS 1935

var

Danmarks ældste Jordemødre:

Fru Ane Mette Mikkelsen, Samsø, af 1869-Holderet.
Fru Marie Mikkelsen, Rønde, af 1870-Holderet.
Fru Elisabeth Kristensen, Frøstrup, af 1876-Holderet.
Fru Mette K. Madsen, Haurum, af 1876-Holderet.

Danmarks ældste pr. pr. Jordemødre:

Fru Karen Hansen, Roskilde, af 1883-Holderet.
Fru Augusta Hansen, København, af 1884-Holderet.
Fru D. V. M. Johansen, København, af 1884-Holderet.
Fru Marie Lyngge, Viborg, af 1884-Holderet.

Danmarks ældste Distriktsjordemødre:

Fru Karen Pedersen, Dongshøjrup, af 1889-Holderet.
Fru Jensigne Jensen, Frederikshavn, af 1890-Holderet.
Fru Vilhelmine Lund, Paarup, af 1890-Holderet.
Fru S. C. Nielsen, Sorø, af 1890-Holderet.

Charlottenlund i Marts, 1935.

W. Nellemose.

**DET DANSKE
JORDEMODERVÆSENS HISTORIE**

AF

GORDON NORRIE

INDHOLD

I.

16. aarhundrede. — Ordet jordemoder. — Kirkeordinansen af 1537. — *Peder Plade*. — *Jørgen Simøsen*. — *Christiern Pedersen*. — *Henrik Smid*. — Jordemødre i 16. aarhundrede. 11

II.

17. aarhundrede. — *Simon Paulli*. — Forslag til medicinalordning. — *Thomas Bartholin*. — Første jordemoderexamen. — Klage over jordemødre. — Christian V's danske lov. — Kirkeritualet 1685 med jordemodered. — *Niels Mikkelsen* Aalborgs lægebog. — Den første jordemoderbog 1688. — Jordemødre i 17. aarhundrede 20

III.

18. aarhundrede. — Politimester *Rasch*'s klager. — *Eichel* stadsfysikus. — *Eichel*'s klage. — Kommission nedsat 1713. — Forordning 30. november 1714. — *Johannes de Buchwald*. — *Philip Hacquart* „den unge“ 32

IV.

Simon Crügers forslag om en fødselsstiftelse og jordemoderskole 1726. — Fødselshjælpere blandt læger. — *Balthazar de Buchwalds* jordemoderbøger. — *Buchwalds* klage over forholdene paa Lolland. — *Elias Müllers* forslag for Sjælland. — *Bertel Wichmands* for Aalborg. — *Johan Eichel* den yngres for Fyn. — *Anchersens* for Ribe. — *Jens Bing* sen. og jun. og forslag om ansættelse af en direktør for jordemodervæsenet. — Forslag til medicinalordning 1740. — Forslag fra jordemoderkommissionen 1741, 1742 og 1744. — Omkostninger ved jordemoderexamen og fordobling af antallet af jordemødre i København. — Reskript 3. maj 1743. — Forslag til medicinalordning 1752. 38

V.

Jordemødres forhold. — Jordemoderkommissionens protokol 1739. — *Anna Sibylla* og *Bente Pedersdatter*. — *Anna Marie Schwartz*. — *Lisbeth Thomsen* (kvaksalver). — *Sophie Charlotte Flemming*. — *Inger Marie Heegaard*. — *Marie Svendsen*. — Jødisk jordemoder. — Ugifte jordemødre. — Understøttelseskasse. 49

VI.

Det frie jordemoderhus. — Fødselsanstalten paa Frederiks hospital. — *Christian Johan Berger*. — Fødselsanstalten skænkes til medicinsk fakultet, *Berger* professor. — *Bergers* lærebog. — *Bergers* forslag til medicinalordning. 57

VII.

Mathias Saxtorph docent i fødselsvidenskab og overlæge, derpaa professor. — *Saxtorphs* lærebog. — Enkedronning *Juliane Marie* og den nye fødselsstiftelse. — Overjordemoderen. — „Gjordemoder“ 68

VIII.

Forholdene omkring i landet. — Nordsjælland. — Sorø amt. — Amager. — Præstø. — Lerchenborg. — Møen. — Lolland. — Viborg amt. — Taxt for jordemødre og straf for at benytte uexaminerede. — Modstand paa landet mod de examinerede jordemødre. 77

IX.

Callisens beskrivelse af jordemoderforholdene ved overgangen til 19. aarhundrede. — Tavshedspligten gælder kun, naar det er til fordel for moderen. — Jordemoderbrevets ordlyd og instruxen 1797. — Examinationsprotokol. — Omordning af jordemoderkommissionen 1795. — Oprettelse af sundhedskollegiet 1803, særlig examenskommission. — Jordemødrenes indberetning om dødfødte børn. 87

X.

Mathias Saxtorph dør, *Sylvester Saxtorph* professor og overlæge. — Overjordemødrene. — Læredøtrene. — Afgifterne for examen og honorar til overlæge for private elever. — Anonym klage over forholdene 1836. — *Saxtorphs* forsvar. — *Sylvester Saxtorphs* død. — *Levy* professor. — Klage over *Levys* korporlige revselse af læredøtre. 95

XI.

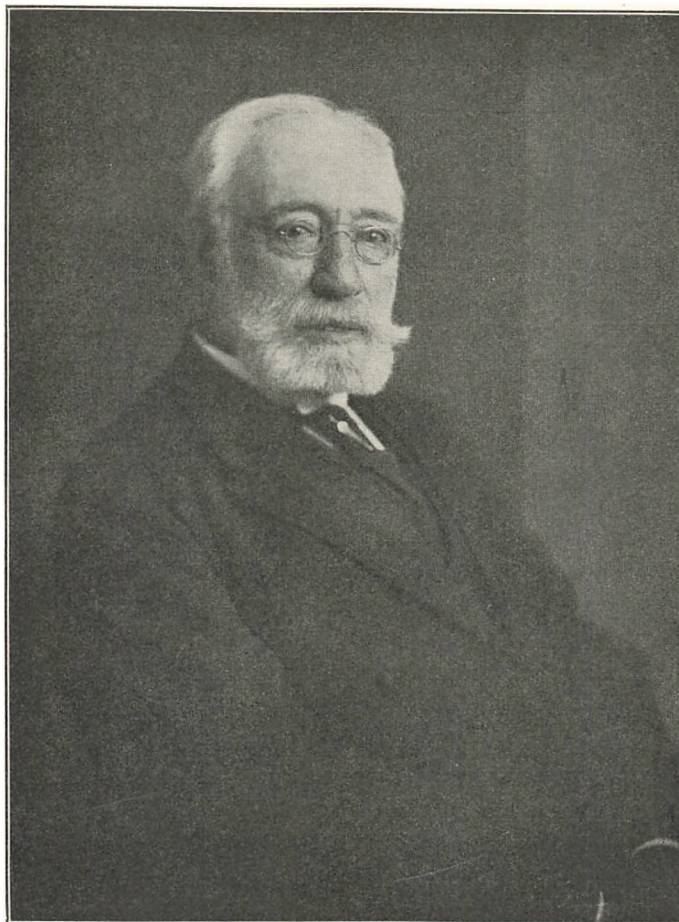
Reglement for jordemodervæsenets indretning og bestyrelse i begge rigerne, København undtaget, af 21. november 1810. — Jordemoderinstrumenter. — Ugift, som har født, kan antages som læredatter. — Færøerne. — Klager over jordemoderundervisningen, *Levys* svar derpaa og forslag til forbedring, hvorefter fra 1843 aftenskole for læredøtre, kongekonerne fritages for husarbejde, medens deres læretid indskrænkes til 9 maaneder, der indføres to examenskarakterer, præmier samt edsafleggelse efter examen. 112

XII.

Barselfeberepidemierne i fødselsstiftelsen. — Aarsagerne dertil søges mange steder. — Stiftelsens mangelfulde vandforsyning. — Følger af mangel paa vadskevand. — *Semmelweiss* og *Levy*. — *Levy* dør, *Stadfeldt* professor. — Den antiseptiske saarbehandling. — *Stadfeldts* betydning for menneskeheden. — Barselfeberstatistik fra 1932. 121

XIII.

De vigtigste hovedpunkter i den nyeste tid. — *Stadfeldt* dør, *Leopold Meyer* professor. — Særlig lærer for jordemødrene. — Overjordemødrene. — Læredøtrenes forhold. — Distriktsjordemødrenes forhold. — Tilbageblik 128

I.

Naar man i mange aar har været medlem af jordmoderexaminationskommissionen og har set og hørt, hvor meget der forlanges af nutidens jordemødre, kan man ikke lade være at tænke over, hvorledes man har baaret sig ad ved fødsler i gamle dage. Jeg skal søge at give en fremstilling af jordmodervæsenets udvikling i Danmark — i haab om, at denne fremstilling senere maa blive suppleret.

Før det 16. aarhundrede ved man meget lidt om, hvorledes det gik til ved fødsler. *Henrik Harpestreng* omtaler nogle lægemidler, f. ex. mynte, der skal kunne paaskynde fødslen, men ellers har man saa at sige kun sin viden fra nogle folkeviser, der beretter, at naar fødslen var forestaaende, begav den fødende sig ind i „stenstuen“, som muligvis var badstuen, ledsaget af sine kvinder. Hvad disse kvinder foretog sig, ved man ikke, men i den kendte smukke folkeviser om dronning Dagmar fortælles, at dronningen særlig tilkalder liden Kirsten og siger til hende: Og kanst du læse og skrive med skel og løse mig af min pine — — —

Der var kun faa den gang, der kunde læse, og det var derfor vigtigt at finde en, som kunde det. Det, der skulde læses, var sikkert trøsterige ord af biblen eller andre fromme skrifter.

Overtro var der nok af. *Troels Lund* fortæller om alt hvad den frugtsommelige skulde vogte sig for. Først og fremmest for ulve, som mentes at sønderrive konen for at fortære fostret. Skulde man vogte sig for ulve, gjaldt det i ikke mindre grad for varulve, som jo var en slags overnaturlige væsener, og den slags var man meget bange for. Men desuden var der meget, den frugtsommelige maatte vogte sig for: hun maatte ikke træde i et hjulspor, ikke holde traad, der blev vunden, ikke lade tage maal af sig, ikke gaa over en tærskel, hvor man plejede at slibe knive, eller hvori nogen havde hugget med øxe, ikke gaa over en sammensunken grav eller en græssende hests tøj, ikke gaa under en ophængt snor eller en savebuk, ikke gaa baglænds, ikke sætte sig paa en uafaaet dragkiste. Vi skal senere høre om flere af den slags forbud.

Men der var ogsaa ting, der hjalp. Konen skulde ved midnat krybe nøgen mellem de sammenvoxede grene af et træ — et middel som man siger af og til anvendes endnu! Men det skulde gøres hemmeligt for at det skulde hjælpe. Man havde ogsaa relikvier, der kunde hjælpe ved fødsler. Saaledes skrev *Christiern den første* 1468 til domkapitlet i Lund, at da han havde fornummet, at i domkirken haves en særk, der har tilhørt den hellige Birgitte, og som er gode kvinder ganske nyttig i barnsbyrd, da bad han om at laane den og faa den sendt til Helsingborg saa snart som muligt. Han vilde være dem borgen for, at de med det første skulde faa den tilbage saa god i alle maader, som den var.

Først i det 16. Aarhundrede, altsaa omtrent samtidig med reformationen, udkommer en del bekendtgørelser og bøger, der giver os nogle oplysninger. I 1537 kommer *kirkeordinansen* (paa dansk 1539), derpaa biskop *Peder Plades visitatsbog*, der er sammenskreven 1540, men først udgivet af forskellige i slutningen af 19. aarhundrede, endvidere *Peder Plades „Tvende mærkelige Traktater om ægteskab og barselkvinder“* 1556, *Henrik Smids „Urtegaard — — faar Quindfolckernis och unge Spædebørns Siugdømmer“* 1557. Endelig er der præsten *Jørgen Simensøns Tvende traktater om frugtsommelige kvinder og undervisning for foster modere* 1587.

Ordet jordemoder stammer vistnok ogsaa fra denne tid. Professor *Verner Dahlerup* har gjort mig opmærksom paa, at jordemødre paa en maade omtales i vore ældste landskabslove, men vel at mærke aldrig som fødselshjælpersker, men derimod omtales ofte „gode koner“, som skal konstatere svangerskab. Han mener, at man deraf vistnok er berettiget til at slutte, at fødselshjælp besørgetes af tilfældig tilstedeværende kvinder, men at det, naar det gjaldt om retslig at konstatere, om en kvinde var frugtsommelig eller ej, blev besørget af særlige kloge koner (paa fransk hedder jordemødre „sages-femmes“, hvilket betyder kloge koner). Endnu i slutningen af 15. aarhundrede, siger han, er den ældste danske oversætter af biblen i forlegenhed med „de hebraiske jordemødre“ (2 Mos. I. 15. 17); det bliver til: „de kvinder, som skulde være nær barnefødsel“. Oversætteren har aabenbart ikke haft noget enkelt ord for begrebet.

Kort efter er imidlertid ordet jordemoder almindeligt, om end der ogsaa bruges ordet fostermoder. Om ordets betydning udtaler den store ordbog over det danske sprog, at det kommer af, at fødslen tidligere foregik paa jorden (gulvet, jf. oldn. liggja à golfi, engelsk be in the straw), og fødselsmedhjælpersken løftede barnet op (og rakte det til faderen). Paa tysk svarer hertil Hebamme af at hæve. I svensk og færøisk dialekt findes ljøs- eller ljusmor vistnok af at løse eller forløse. Vi kommer senere til forvanskede forklaringer og stavemaader.

Men lad os nu se lidt paa de forfattere, som jeg har nævnt fra 16. aarhundrede. Det maa strax slaa os, at det navnlig er præster, der udtaler sig, kun *Henrik Smid* er lægmand og om end ikke læge, saa dog en medicinsk forfatter.

Kirkeordinansen af 1537 (1539), der giver regler om kirkevæsenets ordning, har et helt kapitel med overskrift: Huorledis Jordemodre skulle wnderuises. Man spidser uvilkaarlig øre — men undervisningen har ikke meget at gøre med, hvad vi kalder jordemoder-undervisning. Jeg skal gengive stykket paa moderne dansk:

„Saadanne jordemødre skal man have, som er ærlige og gudfrygtige, der forstaaer sig noget paa deres forretning og bor paa bekvemme steder til hjælp saa vel for fattige som for rige.

„Præsterne skal undervise disse jordemødre, naar de dertil er udvalgte, hvorledes de skal forholde sig saavel med barselkvinderne som med fostret. Først at de forstaaer ret at trøste kvinder, der er ved at føde, og formane dem til taksigelse først for Guds velsignelse, at de er med livs frugt, hvilket ikke vederfares alle kvinder, dernæst fordi Gud selv er tilstede for at yde hjælp og bistand, dersom han paakaldes, for ved sin egen nærværelse at gøre det bedste for dem.

„Fremdeles at de maa forstaa, at den smerte de lider under fødslen er et kors, som er dem paalagt af Gud, men som dog med Guds hjælp snart skal vendes om til en stor glæde. Og skulde de end staa i nogen stor livsfare, at de skal være taalmodige og befale sig Gud med alle dem, som bærer hans kors. Men det maa man dog ikke tale for meget om, uden at der synes at være stor fare paa færde.

„Dernæst at de forholder sig saaledes med frugten og fostret, som findes død i moders liv, at de befale det Gud, og betragte det, som er dødt og ikke født til verden, som ikke kommende sig ved, men alene gøre sig flid for, at hun, som arbejder, maa blive ved.

„Men finder de fostret levende eller tildels kommet frem, men nærved at dø, da skal de alligevel ikke døbe det, saaledes som det plejer at ske, førend det er helt født. — Fordi der kan intet fødes igen (nemlig ved daaben), som ikke endnu er født. De skal befale det til Gud med disse eller lignende ord: O Herre Jesu Christe, som særlig finder behag i de børn, som bæres til dig, og gerne annammer dem til det evige liv, du som sagde: Lader børn komme til mig osv. Efter hvilke ord vi ofre dig dette barn ikke udi favn, men med vore bønner. O Jesu vor kære herre og frelsermand, annam det, kære herre, og lad det evindeligt nyde din forløsning, den du erhvervede os paa korset, amen.

„Og dersom det hænder sig, at barnet saaledes dør foruden daab, saa skal man dog ikke mistrøste med hensyn til barnets salighed, i henhold til det ord: Lader børn komme til mig, og hvad som helst I beder om i mit navn osv.

„Dersom barnet er i livsfare, efter at det er født, da skal jordemoderen med de andre dannekvinder, der er tilstede, strax befale det Gud med disse eller lignende ord: O Herre Jesu Christ, dette barn ofrer vi dig efter dit eget ord, og beder dig, at du annammer det og lader det blive en kristen. Eller ogsaa saa hurtigt som muligt saaledes: O Herre Jesu, annam dette barn. Og derpaa skal det strax døbes med disse ord: Jeg døber dig i navnet faderens, sønnens og den helligaands, amen.

„Dersom man har skyndt sig, saa at barnet ikke har faaet navn, da maa man siden give det navn. — Siden bæres det til kirke, blot for at barnets daab maa af tjeneren stadfæstes og forkyndes i faddernes nærværelse. — Men det skal ingenlunde døbes igen, for at vi ikke skal forse os mod den hellige skrift, undtagen i saa tilfælde, at der, naar man har overhørt fadderne, er tvivl om barnets daab.“

Den undervisning her er tale om, har ikke det mindste at gøre med det, vi kalder jordemoderundervisning, men lad os nu se, hvorledes det gaar med *Peder Plade* eller *Petrus Paladius*, som hans latinske navn var. Han var født i Ribe 1503 og døde 1560 som den første protestantiske biskop eller superintendent, som det dengang hed, over Sjælland. Han har efterladt nogle mærkelige optegnelser, en saakaldet visitatsbog fra 1540, indeholdende de taler han har holdt ved sin visitats af stiftets sogne, og deri findes et par afsnit om jordemødre og barselkvinder, der er meget interessante, fordi de giver en del oplysninger om jordemoder-væsenet paa den tid. Bogen er som sagt først udgivet i forrige aarhundrede.

Det ene afsnit i bogen hedder: Om Jordemoderne, en Vnderuisning oc Formaning. Der staar heri:

„Hendes sognepræst skal tidt og ofte overhøre hende, om hun er gudfrygtig, om hun er

en kristen kvinde, om hun kan sine ti bud, troen og fadervor, om hun gerne gaar til alters, om hun paa den rette maade forstaar at trøste en fattig barselkvinde med Guds ord; herpaa ligger der stor magt. Hvor en gammel skarns papistisk munkekvinde er jordemoder, der er djævlens gerne inden døre med hende, og der vil det ikke gerne gaa vel til; det bør være en gudfrygtig kvinde.

„Og de ældste og ypperste dannekvinder i sognet eller i byen skal skaffe sig at vide, om hun forstaar sig paa sin gerning, inden hun stedes til nogen dannekvinde; ellers er der ingen mening deri: det barn er dødt, som dødt er, fordærvet det, som fordærvet er; den gaas kækker ikke, som hovedet er af, plejer man at sige.

„Hvo vil have sit barn dødt, hvo vil have sin hustru fordærvet! Hvor mange fordærves dog af onde og ugudelige jordemødre? Derfor er det meget magtpaaliggende saavel for mændene som for kvinderne, at en jordemoder er en godt oplært og gudfrygtig kvinde, efterdi ingen gerne vil have nogen af sine fordærvet.“

Det næste afsnit handler om troldkvinde og begynder: „Det skal være langt fra, at en jordemoder skal fare med tryllemidler, signelse, manen eller trolddom“, og efter at dette lange afsnit er endt følger: Mere om jordemodere:

„Det skal være langt fra, at en jordemoder skal være en fuld og drukken kvinde; thi en dannekvinde kunde sende bud efter hende paa en tid, da hun er fuld og drukken, og hun kunde komme til at ødelægge hendes liv og barn ved sin uforsvarlige adfærd. En kvinde bør hellere være af den beskaffenhed, at hun drikker mælk, end at hun drikker øl; skønt øl ikke er hende forbudt, saa bør hun dog være ædru saa vel ved midnats tid som ved middags tid, thi hun ved aldrig, naar en dannekvinde har brug for hende. Det klæder en mand ilde at drikke sig fuld, men det klæder en kvinde dobbelt saa galt end sige en, der skal være jordemoder.

„Og naar I saa har en god jordemoder, I dannekvinder, da løn hende vel for hendes umage! hun er da sin løn værd! Og var det at ønske af borgmester og raad i købstæder, at saadanne jordemødre maatte være fri allevegne for almindelig skat og tyngde; det er dem, der hjælper os til denne verden, og alle steder i skriften faar de deres lov — — —“

I dette afsnit berører *Peder Plade* tidens skødesynd: drikkeriet. Det var sikkert i høj grad nødvendigt, for det var enormt, hvad der blev drukket paa den tid. Man regnede 6 potter (liter) tysk øl daglig til en mand, og en klosterjomfru tilstodes der 14 tønder øl aarlig til hendes forbrug — men hun havde vel ogsaa tjenere til hjælp. Ved et bryllupsgilde, som en adelsmand holdt omtrent aar 1500, siges der at være brugt 72 tønder tysk øl, 5 fade Emsørøl, 3 fade pryssingøl, 2 tønder Hambørgerøl, 12 tønder mjød, 640 potter Rhinskvin og 800 potter fransk vin!

I det næste afsnit af visitatsbogen, som handler om kirkegang, siger han om barselkvinde:

„Hvorfor er nu en dannekvinde inde før sin kirkegang i sex til syv ugers tid, efter at hendes barn er født, siden hun ikke har med djævlens at gøre i sin barselseng?

„Alle mænd vide det vel, og alle kvinder føle det vel, og alle naturlige mestre og læger siger det ogsaa, at ingen kvinde kan rettelig vel komme til sin førlighed igen efter sin barnefødsel, før efter sex eller syv ugers tid; ja mange er endnu saa skrøbelige, at det gaar saa slemt til med dem i deres barselseng, at de ligger endnu længere i deres sygeseng.

„At en dannemand skal vide at holde sig udi sin hud saa længe, og have sin seng for sig selv, og lade sin fattige syge hustru ligge med sit barn, om det er levende eller for sig selv, om det er dødt; og naar hun kommer oven senge og maa liste sig ud og ind i huset og i gaarden og gøre, hvad hun kan, da skal hun ikke nødes og bruges til bagning eller arbejde, til høst, til bryllup, til barsel, til at forspringe eller fordanse sig, ødelægge eller overanstrenges sig, at hun aldrig føder barn derefter, saa længe hun lever paa jorden — — —“

Jørgen Simensøn, der var præst ved Albani kirke i Odense, og i fortalen til den første traktat siger, at han er en ynksom og selv ofte forsøgt husbonde, skriver denne bog til kvinderne i Odense, fordi „at i alle, og hver for sig, har været min kære hustru til stor trøst og tjenstaglighed udi mange hendes haarde og bange barselsenge“ og „udi vort ægteskabs huskors, med otte vore kære børns død og afgang“. Han begynder saaledes:

„Blandt andre stykker, som hører til en skikkelig og gavnlige politi udi stæder og byer: er og fornødent, at øvrigheden med undersaatterne opleder, samler og forordinerer frugt-sommelige kvinder gode og forfarne fostre modere og dem nødtørftelig underholde“. Derfor anfører han fire grunde: 1) at naar uforfarne og grove kvinder handler med unge barselkvinder, bliver undertiden baade moder og barn forsømte og deres liv tilsættes. 2) Selv om de ikke dør, faar de ofte livsvarige sygdomme, 3) eller bliver ufrugtbare. 4) „At mange ærlige Ecte Mend, komme vdaff deris kiere Hustruers forsømmelse, i stor banghed, Hiertsorg og bekostning: Saa at somme bliffuer der offuer Encke Mend met Moderløse Børn, oc igen forarsagis, at tage sig ny Hustruer, oc deris Børn haarde Stiffmodere, Foruden det, at de met daglig harm oc stor bekostning, mue opfostre deris smaa oc Moderløse Børn, met Ammer, Skøger og Tiuffue.“ „Aff disse Aarsager, Er vel at formercke, at det er stort gaffin for Forældre oc Børn, at haffue fromme og forfarne Fostremodere, ihuad wmage mand skal haffue, dennem at oplede, Eller huadsomhelst bekostning mand skal anlegge paa deris Vnderholdning.“

Med hensyn til præsternes undervisning af jordemødrene mener han, at den maa sammenfattes under følgende punkter:

1) „Fostremodere skulle vel overueye og betencke, disse deris Embedis Naffne, at de kaldis i somme Lande Fostremodere, oc i somme, Jordemodere. — Fostremodere kaldis de derfaare, At de ere de Børns som fødte skulle, høyeste Nødhielpere, som nest Gud oc deris naturlige Modere, skulle oc kunde hielpe dennem til dette timelige Liff: Oc alting saa forhandle, at de maa beholde deris kiere Moder, som effter Fødselen kand dennem røcte oc opfoster. Derfaare bør dennem at tiene huer Barselquinde oc hendis Foster, paa det troligste, lige som de selffuer kunde være i deris angist bestedde: Eller oc, som de vaare deris egne naturlige Børn, og neste Blods foruante. — Jordemodere kaldis de derfaare, At dersom de icke trolige og forsuarlig hielper baade Barselquinderne og deris Fostre, da kunde de bliffue snarlige Aarsage til begge deris Død oc Jordefærd, eller begraffuelse.“

Denne fortolkning af ordet jordemoder, som vi senere skal se gentaget, maa vel nærmest opfattes som en slags vittighed, men hertil skal jeg som sagt komme tilbage senere.

Videre siger *Jørgen Simensøn*: 2) skal jordemødrene behandle alle, rige og fattige, ens, 3) være gudfrygtige og forlade sig paa Guds hjælp, 4) skal trøste barselkvinderne, 5) de skal fraraade og forbyde barselkvinderne at bruge overtroiske midler, 6) de skal ikke være stundesløse og strax forlade en bange barselquinde, naar alt ikke gaar, som det var ventet. „7) Fostremodere skulle icke være egensindige, bedske og snebske, naar at andre Dannequinder ville oc raade noget met: Men ocsaa høre dennem, oc følge deris Raad, saa meget de dennem kunde met Exempler oc forfarenhed bevise. Oc tenke, at den hellig Aand haffuer ocsaa sin forstand oc gode Raad i andre Gudfryctige oc ynksomme Dannequinder, som tilstede ere.“

Af denne sidste udtalelse faar man et lille indtryk af, hvorledes det gik til under fødslen. Jordemoderen vidste ikke meget, men hun maatte høre paa alle de tilstedeværende kvinders gode raad, og der var mange kvinder tilstede. Man tænke sig alle disse mennesker snakkende i munden paa hinanden, alle givende gode raad, og den stakkels jordemoder forstyrret i sit arbejde, og saa maatte hun endda hverken være „bedsk eller snebsk“!

Men præsten har endnu et par punkter, som er værd at bemærke. „8) Fostremodere skulle troligen oc i tilbørlig tid, bruge Bad, Legedom, løy oc tuet, Oc all anden naturlig behielp-

ning hoss Barselquinder oc Børn, baade faare oc effter Fødselen. Oc derfaare hører til dette Kald, forstandige og behendige Quinder, som meget gaat haffue læsd, seet oc lærd aff gamle Fostremodere: Oc andre forfarne Dannequinder.“ 9) Barnet skal døbes snarest muligt. „Skulle de oc selff altid være hoss Daaben, om mueligt være kand, Och, oc vel tilsee, Huorledis Børnene Bliffue opsøfte og indsøfft igen, om saa fornødent er: Oc dette selff bestille oc giøre, Paa det Børnene icke skulle forkølne, oc der aff blive skrøbelige eller i andre maade forsømmis.“

Inden jeg gaar over til at omtale *Henrik Smids* lægebog skal jeg tilføje, at *Troels Lund* fortæller, at *Christiern Pedersen* i sin postille (1515) fandt sig beføjet til at lægge ægtemændene paa sinde, at de ikke maatte prygle eller trampe paa deres hustruer, saa længe de var frugt-sommelige. „Thi mange overgivne og umilde mænd sla’ og drage deres hustruer og træder dem under fødder, saa de forkaster deres foster.“

Vi har nu set, hvad præsterne i 16. aarhundrede havde at sige om jordemødrene, og det er ganske naturligt, at det var den religiøse side af sagen, de lagde vægt paa, og man maa særlig huske, at det var i reformationens tid, hvor sindene var meget ophidsede mod katolikerne, hvorfor man træffer paa udtryk som *Peder Plades*, at hvor der er en papistisk jordemoder, kan det ikke gaa godt til. Men nu vender vi os til lægerne og ser, hvad de mener og har paa hjerte. Paa den tid var der to slags læger i Danmark, der var kirurgerne, d. v. s. barbererne, som blev oplært rent praktisk og haandværksmæssigt. Deres kundskaber var meget ringe, de færreste kunde læse, og der var heller ikke meget at læse, og det der var, fandtes i latinske bøger. Foruden kirurgerne var der de lærde læger, hvoraf der paa den tid kun var en eller ganske faa i Danmark-Norge. De var studerede folk, de læste latin, men praktisk lægegerning kendte de ikke meget til. Under disse forhold var det til stor nytte, at en borger i Malmø, *Henrik Smid*, gav sig til at udgive danske bøger angaaende forskellige medicinske emner, bøger han samlede sammen af de bedste fremmede værker. *Smid*, der døde 1563, havde studeret i Tyskland i sin ungdom, og han var derved i stand til at forstaa den medicinske litteratur. Han sluttede sig til *Christiern den anden* og drog i landflygtighed med ham, men efter *Christierns* og *Frederik den førstes* død kom han hjem til Malmø, hvor han fik en stilling som vejermester, men samtidig dyrkede han sine literære studier og udgav paa dansk en række lægebøger, som han kaldte urtegaarde. Den fjerde af disse, der udkom 1557, handler om „Quindfolkernis och unge Spædebørns Siugdømmer“, og det er denne, vi maa beskæftige os med.

Bogen er tilegnet fru *Ane*, gift med *Claus Urne*, idet *Henrik Smid* siger, at han ofte har erfaret, at mangan ærlig from og dydelig kvinde har mistet sit helbred og sin førlighed, som ved et simpelt raad kunde være hjulpet. Nogle kvinder genere sig til deres skade ved at tale med en læge. Han skriver bogen fordi der i disse lande og riger er stor mangel paa ret forstandige læger og retsindige jordemødre — eller som han et andet sted siger, at her i vort land er mange uforstandige jordemødre — og han vil derfor give raad, for at fru *Ane* og andre kan hjælpe sig selv.

I første kapitel giver han en lille anatomisk beskrivelse, der er saa mangelfuld og til dels uklar, at jeg ikke skal komme nærmere ind paa den, og derpaa giver han en fremstilling af fostrets udvikling. Han slutter kapitlet — enhver jordemoder vil kunne vurdere beskrivelsen: Og i al den tid fostret er i moderens liv, da faar det sin næring, føde og ophold igennem en aare, som gaar fra moderens bryst ind i fostrets navle. Og i al den tid fostret er i moderens liv, er det sammenkrøbet som en trind boldt, saaledes at det har begge sine hænder liggende paa knæene, ansigtet er bøjet helt ned til knæene, næsen og øjnene er bøjede ind imellem knæene, ansigtet og brystet er vendte imod moderens ryg. Naar fødselens tid kommer, vender fostret sig i moders liv til udgangen med hovedet nedad og benene op, og da vender fostrets ansigt samme vej som moderens.

I andet kapitel giver han en fremstilling af de tegn, man har paa, at en kvinde er frugtsommelig. Først afhandler han de almindelige tegn, men derpaa nævner han en del tegn, som man formodentlig anvendte i tvivlsomme tilfælde, som i virkeligheden er aldeles meningsløse, men er morsomme og karakteristiske for tiden. Et tegn stammer allerede fra den berømte gamle græske læge *Hippokrates* (c. 400 aar før Christi fødsel): man tager vin, vand og honning, lige meget af hver, laver deraf en drik og lader kvinden drikke den om aftenen, naar hun lægger sig til at sove. Faar hun da om natten sting og pine i bugen, da er hun frugtsommelig, ellers ikke. — Af andre metoder nævner *Smid* følgende: Man tager noget af kvindens vand i et glas, lukker det tæt til, sætter det i solen i tre dage, sier det derpaa gennem en linnedklud, og findes der smaa levende ting deri, ligesom det var lus, da skal det være et vist tegn paa, at hun er frugtsommelig, og er de smaa levende dyr røde, vil hun faa en dreng, er de hvide, vil hun faa en pige. Nogle tager en synaal og lægger den i et messingbækken, hvori kvinden har ladt sit vand, og lader naalen ligge deri en nat. Kommer der da paa naalen smaa røde pletter, er hun frugtsommelig, men ruster naalen, er hun det ikke.

Som omtalt kunde man ogsaa slutte, om det var et drengefoster eller pigefoster, der var tale om, men det havde man ogsaa andre tegn paa. I det næste kapitel fortæller han nemlig, at er det et drengefoster, da har moderen en skøn og smuk ansigtsfarve, den højre side af ansigtet er rødere end den venstre, hun er fornøjet og venlig at omgaas. Naar hun har siddet ned og vil rejse sig, da hjælper hun mere med højre haand end med venstre, og naar hun gaar, sætter hun altid højre fod frem først. Det højre bryst bliver haardere og større end det venstre, og vortens farve forvandles, og der kommer først mælk i højre bryst. Kommer man noget af mælken i et glas og sætter det i solen, da løber det sammen og bliver ligesom en rund boldt og klart som en perle, og hælder man noget af kvindens mælk i hendes vand, da synker det tilbunds. Den højre side af hendes bug er højere og spidsere end den venstre, og et drengefoster rører sig almindelig gerne i den højre side den 6de dag, efter at det er undfanget, men et pigefoster ikke før den gode dag og mest i venstre side. De modsatte tegn tyder paa et pigefoster — som aabenbart ikke har været saa velkomment. Men er der tvillinger, da er hendes bug fuld af knorter og rynker, og hun har en ond og slem farve i ansigtet og ser ilde ud!

Man kunde ogsaa faa at vide, hvor mange børn en kvinde skulde faa, thi man behøvede blot at tælle, hvor mange knuder og knorter der var paa den nyfødtes navlestreng, for at finde dette tal. Men er der ingen knuder, vil hun ikke faa flere børn. Staar knuderne tæt sammen, vil hun snart føde igen, staar de langt fra hinanden, vil der være lang tid imellem. Er knuderne sorte eller røde, vil det blive drenge, er de hvide, bliver det piger.

Man kan ogsaa afgøre spørgsmaalet, om manden eller konen er ufrugtbar: Man kan tage en lerpotte fuld af byg eller ærter og derpaa lade vandet. Spirer byggen eller ærterne den tredie dag, da er personen frugtbar, ellers ikke. Der er ogsaa flere andre midler af lignende art, men tilsidst opramser han en mængde lægemidler, der kan gøre folk frugtbare, men dem skal jeg ikke opholde mig ved, da de sikkert dels er uvirksomme, dels ikke er i kurs i vore tider!

I det 6. kapitel gives der regler for den frugtsommeliges levesæt: „Quinden skal haffue hendis verelse och omgengelse paa de steder der som god luct er, och der haffue glædscaff med höffuisk skempt, snack och anden til høring, hun skal vocte sig for graad, græmmelse, vrede, hastighed oc fortørnelse, hun skal oc vere stille, og holde sig tuctelig i al hendis handel, hun skal icke dantze, springe, hoppe, løbe, rije, icke heller sig hastelige nedsette, oc ey heller opløffte noget som er tungt, ey heller giøre suart arbeyde, ey raabe høyt, Paa det ath den Aare, som gaar fra Quindens Bryst och ind udi Fosterens Naffle, igennem huillken Fosterit den stund det er i Moderens liff sin næring och føde haffuer, skal icke sønderbrøste, huilcket lettelige skeer, om den siuglige quinde icke holder sig skickelige och tilbørlige som sagt er.“

Hun skal dernæst have den mad, som er let fordøjelig, og hertil regnes ferskt oxekød, unge

fede høns, kalvekød, vilde og tamme fugle, blødkogte æg, byggrød og vælling. Derimod maa hun ikke faa røget og saltet kød, bønner, hirsegryn, mælk, ost og raa frugt være sig æble, pærer eller andre frugter.

Omsider kommer han til den hjælp, som kan ydes under fødslen og den nærmeste tid før. — Tolv til fjorten dage før fødslen ventes, og kvinden føler nogen ve og pine, skal hun koge en del urter i vand, f. ex. katost, kamilleblomster, hørfrø og andre, som gør blød og smidig, og deraf skal hun lave et karbad, i hvilket hun tidt og ofte skal bade og sidde deri, saa vandet naar op over hendes navle. Hun maa dog ikke overdrive det. Er hun for svag til at taale et saadant bad, skal hun dyppe en svamp eller ulden klud i vandet og dermed bade sine lænder, fødder, begge rører og „den lønlige lem“. Naar hun er badet, skal hun smøre de samme steder med lillieolie, mandelolie eller i nødsfald gaase- hønse- eller andeister. Hun skal ogsaa dyppe et stykke svamp eller bomuld i disse olier eller fedtet og stikke det op i vagina. Saa-danne bade og smørelser skal især unge, magre og tørre kvinder bruge.

Naar fødselens tid kommer, skal jordmoderen være tilstede med den dertil indrettede stol, hvorpaa den fødende skal sidde, og hun skal desuden have svamp, sax, naal og traad og de nævnte olier, hvormed hun skal smøre sine hænder saa tidt og ofte hun tager paa den sygelige kvinde og fostret. Jordmoderen skal trøste, husvale, bede og formane den sygelige kvinde og de andre dannekvinder, som er tilstede, at de falder med hende paa deres knæ og paakalder Gud og læse en fader vor og bede ham inderlig af hjertens grund, at han vil være tilstede med sin hellig aand og naade og gøre dem hjælp og bistand, saa at det maa faa en lykkelig fremgang, som nu forestaar, og naar dette saa er sket, skal jordmoderen sætte den sygelige kvinde paa stolen, trøste og husvale hende som det før er sagt og bede hende arbejde troligt, om saa er at jordmoderen fornemmer, at fostret vil give sig afsted, arbejder hun ellers, da sker det forgæves, og kvinden gøres træt, saa at naar hun med rette skulle arbejde og gøre sit bedste, da er hun for skrøbelig og har ikke magt til at kunne gøre det.

Jordmoderen skal ogsaa blande de omtalte olier med godt hønseister, og deri maa hun, hvis hun vil, komme en æggeblomme eller æggehvide, og dermed skal hun smøre den fødendes bug. Fødslen gøres let ved nysemidler, f. ex. peber, og vil fostret ikke komme, maa hun anvende nogle af de lægemidler, som han derefter nævner og hvoriblandt et par anvendes paa silke eller bomuld og førtes op i fødselsvejen, medens de andre gaves gennem munden.

Efterbyrden kommer stundom med fostret, stundom bliver den inde og kommer ikke ud, enten fordi kvinden ikke er stærk nok til at uddrive den, eller fordi vandet er løbet ud, og efterbyrden er bleven tør inde i moderen. Undertiden er grunden den, at livmoderens udgang er sammendragen „af suar ve oc pine“ og er saa bleven snever og hoven. „Naar som denne Hinde inde bliffuer oc icke udkommer, da raadner hun indén faa dage, oc giffuer en ond luct aff sig, huilcken opfar ind vdi Maffuens mund eller indgang, oc til Hiertet, til Leffueren, oc vdi Hoffuedet, oc til den Hinde Diaphragma kaldet, paa huilcken Hiertet oc Lungen ligge. Saa vorder den siuglige Quinde trangbrystet, hun faar en stackit og trang Aande, Suimelse, sueder kold Sued, oc ligger ofte ligesom hun vaare død, omsier raadner den siuglige quindis Moder heraff, oc saa dør Quinden.“

Hvis efterbyrden ikke vil komme af sig selv, giver han anvisning paa en række medikamenter. Der tales om fremfald af endetarmen, og hvorledes den skal reponeres, men af operationer omtales kun nogle. Ved bristning af mellemkødet skal man reponere livmoderen, hvis den er faldet frem og dernæst suturere med 4—5 sting eller ogsaa lægge et par longetter paa siderne af saaret og sy dem sammen. Derpaa skal der lægges blødt beg eller tjære — ikke som desinfektionsmiddel, men fordi livmoderen ikke kan fordrage denne lugt og derfor bliver inde. Vi kommer senere ind paa omtale af denne mærkelige teori!

Forøvrigt er der kun tale om to operationer: den ene uddragning af dødt foster, og den anden kejsersnit paa død moder.

Naar det er erkendt, at fostret er dødt, hvilket skete paa lignende maade som nu, skal man forsøge at uddrive det ved lægemidler. Lykkes det ikke, skal det uddrages med hager og tænger og andet redskab, som er særlig lavet dertil. Hvorledes det skulde gøres fortæller *Smid* ikke, men han tilføjer: „Gud giffue, at alle Jordemødre vel viste, hvorledes de med saadan redskaff rettelig handle skulde, da bleffue der vel mangen erlig Quinde som vdi forsagde nød kommer, ved lifffuet, som ellers maa dø. Det giordis vel behoff det vore oc nøtteligt, at ieg her screffue huorledis at Jordemoderne skulle handle med det døde Foster, paa det, at Quinden som met Fosteret er, kunde bliffue leffuendis, men om ieg det gjorde, maa vel ske, at ieg kunde saa snart fortiene wtack som tack aff det wforstandige Quindfolck, thi vil ieg lade det fare — —“.

Den anden operation, der kunde være tale om, var kejsersnit paa død moder. Som bekendt hedder det i den smukke folkesang om dronning Dagmar:

Min ædle herre, kong Valdemar,
I tør ikke klage og kvide,
For I haver faaet en søn idag,
Han er skaaren af Dagmars side.

Smid siger om denne operation: Er moderen død, hvilket man vel kan se og prøve af de tegn, som følger med døden, og man haaber, at fostret lever, da skal kvindens mund, moder og lønlige lem holdes aabne, for at fostret kan faa aande, paa den maade som ærlige og fromme kvinder selv ved besked med. Derpaa skal man med en skarp ragekniv opskære den døde kvinde langs hendes venstre side, thi denne side er mere tom og fri end den højre, hvori leveren ligger. Og naar kvinden er opskaaren, skal man gaa ind med begge hænder og udtage fostret. Saaledes er mange udtagne og er siden blevet mærkelige mænd og kvinder.

Endnu skal jeg omtale behandlingen af barnet. *Smid* siger: Naar barnets navlestreng er afskaaret fire fingersbred fra underlivet og er vadsket, rensat og tørret, da skal jordemoderen strø et pulver, hvis tilberedelse han beskriver, paa saaret. Man lægger derpaa en lille linnedpude, dannet af nogle gange sammenlagte klude, paa navlen, og derover bindes et linnedbændel. Derved stilles blodet og navlen beskærmes. Nogen egentlig underbinding synes ikke at være udført, skønt man skulde tro, at det var dertil jordemoderen skulde medføre sax og traad. Naar navlestrengen er faldet af, skal saaret bestrøs med det omtalte plantepulver.

Efter at barnet er svøbt, skal det ligge en times tid hos moderen ved dennes venstre side og die moderen, ikke for at faa næring, men af den mærkelige grund, at man troede, at moderen ved denne første diegivning drog alle sygdomsspirer fra barnet, og at disse sygdomsspirer af moderen udtømtes gennem barselflodet. Forøvrigt var der meget, der kunde gøres, for at beskytte barnet og som ogsaa maatte gøres, for at djæveln ikke skulde faa fat i det, inden det var døbt. Blandt disse midler var ogsaa halsbaand af røde koralsten — heraf glædes og beskærmes barnet!

Af jordemødre fra 16. aarhundrede kender man vist kun faa. I 1569 var der i Bergen en jordemoder, der hed *Brynhild* og fire aar tidligere døde i samme by jordemoderen *Elsebeth Messemagers*. Om hende siges, at hun var „en kvinde vel ved alder, from, dydig, flittig, stille, fornuftig, forstandig, trøstelig, stundom haard og stundom mild i sit kald, ligesom folket var til og lejligheden begav sig“. Hun havde været gift to gange og havde mange børn med sin første mand. Da hun mistede ham, giftede hun sig med sin tjenestekarl, som efter *Elsebeths* død giftede sig med tjenestepigen. Alle havde denne jordemoder kær og „megen almue fulgte hende til sin lejsted“.

II.

Medens de universitetsuddannede læger ikke spillede nogen rolle i 16. aarhundrede, blev forholdene ganske anderledes i 17. aarhundrede, det blev endogsaa en glanstid for det medicinske fakultet. Dette skyldtes dels, at der fremstod en hel række usædvanlig dygtige mænd som *Bartholinerne*, *Ole Worm*, *Ole Borch*, *Nicolaus Steno* og flere, dels at der mellem dem var en udmærket journalist, vilde man vel sige i vore dage, nemlig *Thomas Bartholin*, som selv skrev en stor mængde, men ogsaa udgav andres skrifter gennem sine *Acta medica*, et af de ældste medicinske tidsskrifter. Det var ikke særlig paa medicinens omraade, at de store fremskridt blev gjort, men det var paa anatomiens, og her var *Thomas Bartholin* og *Steno* blandt de førende i verden.

Betingelsen for det anatomiske studium var først og fremmest, at man fik et anatomikammer, og det skete, da *Simon Paulli* 1639 var blevet professor i anatomi. Det var dog først, da *Thomas Bartholin* i 1648 havde afløst *Simon Paulli* som professor, at anstalten fik sin store betydning.

Simon Paulli interesserede sig i den grad for kirurgerens uddannelse, at han ikke blot lod en tysk lærebog i kirurgi optrykke i København, men han lod ogsaa *Bartholins* anatomi og *Casseri* anatomiske tavler oversætte til tysk og sin egen *Flora Danica* til dansk. Han interesserede sig imidlertid ogsaa for jordemødrene, skønt han just ikke er begejstret for deres daværende standpunkt. Dette kommer frem paa forskellig maade.

I sin *Flora Danica* (1648) siger han: „Af disse blade af katost bliver der ogsaa præpareret og tilberedt badevand og omslag, især naar de bliver blandede med hvid lilierod, kamilleblomster og blomsterne af kongelys, ligeledes med hørfrø og katostfrø; thi det gør meget godt for de gamle kvinder, som er temmelig meget til aars, naar de første gang efter bryllupet skal gøre barsel, naar man, nogle uger tilforn, førend de falder omkuld, lægger dem denne blanding paa isbenet. Men der burde ikke findes nogen jordemoder, som ikke kendte enten det eller andre lignende raad; men som det er enhver velbekendt, da gaar det saaledes til, at den største del af dem i deres uforstandighed ikke alene i dette tilfælde, men ogsaa i andre lignende, gør det, som svarer til deres navn, nemlig *jorde-madre*, thi de aabner jo desværre før tiden jorden og graven for mangan ærlig dannekvinde og uskyldigt lille foster, som de næst Guds hjælp havde kunnet redde, dersom de havde forstaaet deres sager.“

Her har vi den samme fortolkning af ordet jordemoder, som *Jørgen Simensøn* mødte op med, men som nærmest maa opfattes som en slags vittighed. Om *Paulli* har kendt præstens udtalelse, er vel tvivlsomt, men derimod har han maaske kendt *Henrik Smids* bog eller dens kilder, for badevandet, han anbefaler, er det samme som *Smids*.

Omtrent 1663 kom fakultetet og de andre medici med et forslag til medicinalordning, i hvis § 11 staar: Det medicinske fakultet skal ogsaa drage omsorg for, at staden er forsynet med gode og erfarne jordemødre; derfor skal enhver kvinde, som vil udøve jordemoderkunsten, først indfinde sig hos dekanus, for at han tillige med det medicinske fakultet og en ældre jordemoder kan undersøge, om hun er skikket til at paatage sig dette hverv, og hun skal af dekanus kræve vidnesbyrd om sin duellighed, førend hun aflægger ed i nærværelse af stadens øvrighed.

Dette forslag, som *Paulli* havde været med til at udarbejde, førte ikke til noget, og *Paulli*

kom saa med et andet 1669, hvori 5. kapitel paa 9 paragraffer handler om jordemødre. Fakultetet forkastede dette forslag, og paa *Paullis* forlangende nedsattes en kommission til at dømme ham og fakultetet imellem, men det hele blev ikke til noget. *Paulli* motiverede sit forslag meget udførligt, og en del af hans bemærkninger er ret oplysende.

Det er ganske morsomt at se i disse tider, da der klages meget over, at de unge mennesker, der møder paa session, er af daarlig legemlig udvikling, at *Paulli* sætter en ganske lignende paastand i forgrunden. Men medens man nu giver ernæringen skyld, er *Paulli* ikke i tvivl om, at det er jordemødrenes skyld. Ikke alene trykker de undertiden øjet ud paa barnet, saa at det, naar det bliver voxent, bliver ude af stand til som det sømmer sig at tjene Gud i kirke og skole eller udrette noget nyttigt i andre stænder. Men det sker ogsaa ofte, at

Simon Paulli.

F. $\frac{9}{4}$ 1603. D. $\frac{23}{4}$ 1680.

jordemoderen beskadiger barnets hoved, hals, ryggrad, arme, ben, hænder og fødder, saa at de deraf maa bøde med livet og, hvad der højlig maa beklages, udøbt i moders liv maa signe den verden, hvori de ikke er kommet! Forat undgaa alt dette, bør de examineres som ovenfor omtalt. Derefter skal de aflægge ed for magistraten, om at de vil behandle alle, rige og fattige, af hvad stand og nation de er, ved dag eller nat, som det sømmer sig en jordemoder, og vil give raad, saa vidt deres profession strækker sig. Men skulde de give sig af med at fremkalde abort hos ugifte, saa fortjener de ligesom den ugifte i det mindste offentlig kagstrygning af bødlen. Ingen jordemoder maa understaa sig til at fremstille sig for stadsfysikus, hvis hun ikke er ægtefødt, hvilket man bedst kan bevise af kirkebøgerne, hvis hun ikke er saa snu at opgive falsk navn! Ogsaa skal hun mindst have sat et barn i verden, men den kone som ikke har haft børn, er ikke egnet til som jordemoder at tjene andre. Han hævder dernæst, at jordemødrene ogsaa maa kunne tysk, først for at kunne tale med deres patienter — han siger, at den tyske nation vel er den største og stærkeste — men dernæst for at læse sproget.

Jordemødrene maa perfekt kunne læse og tale baade dansk og tysk, det sidste navnlig, fordi alle jordemoderbøger er oversatte til tysk fra latin, italiensk eller fransk, men ogsaa for at hun kan læse tyske trøsterige skrifter for den fødende.

Han gør derpaa rede for, at baade han og hans efterfølger som professor anatomiae *Thomas Bartholin* gratis har undervist jordemødrene om aftenen paa anatomikammeret, naar der har været kvindelige kadavere eller børnelig, som har været henlagt i kirken eller paa marker. Han vil have, at jordemødrene skal være pligtige til at overvære saadanne demonstrationer. Jordemødrene maa ikke give medikamenter bortset fra et par enkelte ting, som han særlig nævner. Endelig i den sidste paragraf foreslaar han, at naar en medicus udenfor København visiterer apoteker, skal han kalde de lokale jordemødre til sig, og examinere dem for at faa at vide, om de er skikkede til at være jordemødre.

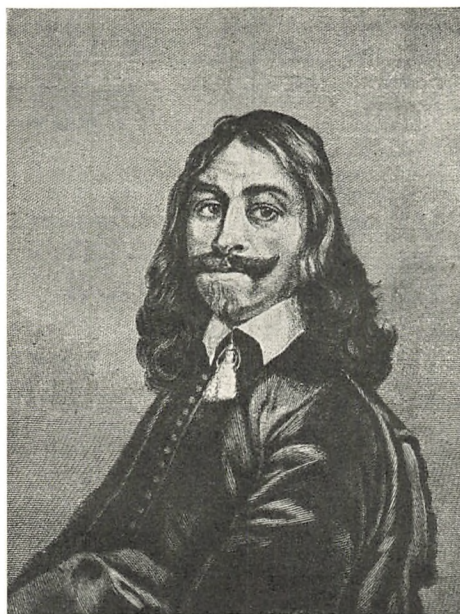
Dette forslag af *Paulli* blev heller ikke til noget, men endelig kom 4. december 1672 den medicinalforordning, som var gældende i over 200 aar. I dens § 6 staar, at lægerne skal have flittig og tilbørlig omsorg, at staden med gode og forfarne jordemødre bliver forset, hvilke og af dem skal overhøres og undervises, førend de maa lade sig bruge; i de andre stæder skal slikt ske af *medicis approbatis loci* eller de næstværende (altsaa af de lokale medici).

Thomas Bartholin er i høj grad misfornøjet med jordemødrene, men det viser sig forøvrigt, at det især er deres anatomiske kundskaber han finder saa slette. Han erklærer imidlertid, at her i landet er der enten ingen jordemødre, eller ogsaa er de ganske ukyndige. Skønt den hemmelig fødende ikke sjældent føder uden jordemoder, og de kraftige soldaterkoner af og til foragter fremmed hjælp, søger de stakkels fødende dog jordemoderens hjælp i vanskelige fødsler. Andre steder benyttes mænd, men vore kvinder tror, at det stemmer bedre med deres blufærdighed at benytte kvindelige fødselshjælpere. Han fordømmer ikke denne undseelse, naar vi blot havde kyndige jordemødre. Men de er fuldstændig uvidende i anatomi, og enten generer de sig ved at overvære sektioner, eller ogsaa keder det dem at lære noget. Kun en eneste jordemoder er det lykkedes ham at faa til at overvære dissektionen af et kvindeligt lig, og hende har han undervist. For at det skal blive bedre, bør jordemødrene, forinden de praktiserer, underkastes en examen af lægerne, medens de nu kun examineres af præsten, inden de aflægger ed for øvrigheden.

Bartholin opstiller de samme regler for jordemødrenes pligter, som man gjorde i oldtiden: 1) De skal afgøre, om en kvinde er frugtsommelig eller ej. — 2) De skal lindre den fødendes smerter ved lægemidler. — 3) De skal komme dem til hjælp, der føder vanskeligt, og trække fostret frem, men dersom det synes, at fødslen vil ske i urette tid, da skal de standse fostret og støde det tilbage. — 4) De skal være brudeførersker og forene mand og kvinde eller skille de forenede. — 5) De skal overskære den nyfødtes navlestreng, men dertil fordres der eftertanke. — 6) De skal svøbe barnet paa hensigtsmæssig maade og 7) de skal vadske børnene. — For at kunne gøre dette godt, maa jordemoderen være gudfrygtig, og hun maa kende den kunst, hun har paataget sig; hun maa kende forskel paa livmoderen og vandblæren, og hun maa være i besiddelse af eftertanke, saa at hun kan have herredømme over barselkoner, hvorledes det saa gaar, og gribe det rette øjeblik; hun maa fortjene navnet af „klog kone“ (sagefemme), som Fransk mændene kalder jordemoderen. Hun skal være mild, livlig, ædruelig, og hun skal adlyde de læger, der tilkaldes ved vanskelige fødsler. Hun maa ikke være alt for indbildsk, men stadig lære af læger og ældre kvinder med større øvelse.

Hun skal være saa stærk og af en saadan alder, at hun kan udholde anstrengelse, hun skal være ude over den alder, at hun kan faa børn, være enke, men have været frugtsommelig og have født. Desuden skal hun have smaa hænder med lange, bløde fingre, hvorpaa der ikke maa findes haard hud af arbejde, og hun skal være sund, at hun ikke overfører smitte til den fødende, i hvilken anledning han anfører et eksempel fra udlandet, hvor en jordemoder skaffede mere end 35 familier venerisk sygdom.

Bartholin beskriver mere udførligt den examen over 15 jordemødre, han holdt 30. september 1673 paa domus anatomica sammen med flere læger, hvoriblandt hans tidligere dygtige prosektor, senere livlæge *Møinichen* og den store anatom og arkæolog *Nicolaus Steno* samt to ældre jordemødre *Alberta* og *Elisabeth*. Det er den første jordemoderexamen, man ved noget om. De fleste af de examinerede svarede saa godt paa spørgsmaalene, at der ikke kunde være tvivl om, at de var skikkede til at være jordemødre, men deres anatomiske kundskaber kneb det med. Om en fortæller han, at hun aldrig omsvøbte underlivet hos førstefødende, men gav moderen i stedet for nogle draaber blod af navlestrengen at drikke for at forhindre efterveerne. Hun befordrede fødslen ved Guds ord og manen. Hun blev sendt tilbage til præsten for at blive bedre undervist i religion. En anden ung jordemoder troede, saaledes som man

Thomas Bartholin.
F. 20/10 1616. D. 4/12 1680.

havde ment i oldtiden, at livmoderen som et rasende dyr for rundt i legemet. Af de 15 jordemødre, som examineredes, havde 13 født 12 børn, en kun 9, men til gengæld havde en 17 paa samvittigheden — de havde alle erfaring i at føde, men hvorvidt det virkelig var en kvalifikation til at være jordemoder, er et andet spørgsmaal. Man mente det sikkert den gang!

Et andet sted fortæller *Bartholin*, at der engang var tilsendt ham som fakultetets dekanus en klage fra apotekeren i Helsingør over den ilde medfart, som hans hustru havde lidt ved en fødsel. Det drejede sig om en fodstilling, og da byens jordemoder var fraværende, hentede man en fra landet. Hun gav sig i lag med fremtrækning, da hun i sin ukyndighed, siger *Bartholin*, forsømte den rette reposition, d. v. s. at hun efter *Bartholins* mening burde have vendt barnet paa hovedet. Hun trak imidlertid frem paa foden, men da hun kom til armene, maatte hun længe holde op. Hun fik dog ogsaa armene frem. Imidlertid var barnet dødt og moderen meget udmattet. For nu at faa hovedet frem, maatte en anden jordemoder tilkaldes, og de sled bravt i det, til de fik halsen overrevet. Saa hentede man to kirurger, som arbejdede for-

gæves med tænger og hager. Hvorledes disse tænger var, ved man ikke, men man maa huske, at fødselstang kendte man ikke den gang. Endelig holdt man formodentlig op og lod moderen i ro, og den næste dag kom der veer, og hovedet fødtes af sig selv. Moderen kom sig. — En lignende historie fra 18. aarhundrede skal jeg senere berette.

Bartholin vil ikke udtale sig uden hele fakultetets dom, men som sin egen mening fastslog han, at det første uheld skyldtes fostret, der ikke havde formaaet selv at trække benene op, det næste jordemoderen, der ikke i rette tid tilvejebragte naturlig stilling ved vending paa hovedet.

Som vi nu har set, kom der mange lovforslag i løbet af 17. aarhundrede, men vi er ikke færdige endnu, for efter forordningen af 4. december 1672 kom Christian den femtes danske lov i 1683 og 25. juli 1685 Danmarks og Norges kirkeritual.

Danske lov 2—8—8 siger: „Præsterne skal undervise jordemødrene, hvorledes de skal forholde sig med barselkvinderne og fostret, og skal samme jordemødre være ærlige og gudfrygtige kvinder, som sig paa deres embede forstaa og bo paa bekvemmelige steder, saa vel de fattige som de rige til hjælp. Samme jordemødre, hvis de befinder fostret dødt i moderens liv, skal de det Gud befale, og gøre deres flid til, at moderen som er forrespent, maa blive reddet. Men finder de fostret levendes, eller noget fremkommet, dog nær dødt, da skal de alligevel ikke døbe det, før end det er aldeles født. Er barnet i livsfare, efter at det fuldkomneligen født er, da maa jordemoderen det døbe med vand, og ikke andet, om præsten ikke er ved haanden, eller nogen skikkelig mandsperson, som er kommen til skelsalder.“

Kirkeritualet af 1685 indeholder en mængde bestemmelser om jordemødrene. Først findes bestemmelser om, hvorledes jordemødrene skulde uddannes dels af læger, dels af præster, dernæst hvad præsterne aarlig skal forelæse dem og endelig et udkast til jordemodereden. Alle disse bestemmelser giver oplysninger om jordemødrenes forhold paa den tid.

„Til jordemødre skal af magistraten i købstæderne og amtmændene paa landet beskikkes ærlige og gudfrygtige kvinder, som forstaa sig paa det embede, og med deres sognepræsts attest bevise, at de er af et godt og kristeligt levned.

„Men førend de antages, skal de af erfarne medici eller kirurger flittig examineres og overhøres, om de forstaa sig paa den bestilling, og naar de af dem er dertil kendte dygtige, gives dem brev paa forseglede papir under raadstue-segl i købstæderne, og under amtmandens segl paa landet for en billig skriver-penge, at de maa lade sig bruge hos barselkvinder, naar de begæres, og skal de bo paa bekvemme steder, saavel de fattige som de rige til hjælp, og skal, efter ethvert steds lejlighed, saa mange beskikkes, paa det den ene ikke skal være den anden i vejen.

„For saadan deres umage skal dem gives, hvad billigt er; men de fattige skal de hjælpe for Guds skyld.

„Præsterne skal, hver i sit sogn, flittig undervise disse jordemødre, naar de dertil er udvalgte, hvorledes de skal forholde sig i samme deres anbettede embede, baade med barselkvinder, saa og med fostret.“

Derpaa følger næsten ordret det samme, som vi har lært at kende fra ordinansen, men derefter staar der:

„— og paa det de desbedre maa ihukomme, hvad der fornemmelig paaligger dem i dette deres kald, saa de kan forestaa det med god samvittighed, skal præsterne to gange om aaret, ved paaske og mikkelsdag, i medtjenernes eller medhjælpernes nærværelse, enhver i sit sogn, forelæse dem disse efterskrevne punkter, hvilket bekvæmmest kan ske i sakristiet, hvor det haves, eller ogsaa i koret i kirken.

„I. Efterdi I har paataget Eder at være jordemoder her i byen (sognet), hvorved mange kristelige kvinders liv og helbred tillige med deres livs frugt er givet i Eders hænder, da bør det Eder af hjertet at frygte og elske Gud, gerne høre hans hellige ord, at I kan bruge det

de lidende til trøst, naar tid er, og med Eders gudelige bønner daglig formane livets herre og skaber, at han vil kraftig staa Eder bi i Eders anbetroede kald, forlene gode raad med al naade og velsignelse til Eders foretagende, eftersom I skal vide, at det ikke er menneskers gerning alene, men allermest Guds gerning, som uddrager børnene af moders liv.

„II. Skal I være omhyggelige i dette Eders kald og stræbe med al mulig flid, at baade moderen og barnet maa holdes ved god helbred uden men og skade, vidende, at dersom I enten af forsømmelse, uagtsomhed, drukkenskab, eller og formedelst en grov medfart tilføjer nogen af dem nogen skade, da er I mordere, og Gud vil kræve det uskyldige blod af Eders hænder.

„III. Skal I vogte Eder, at I skal intet handle efter egensindighed af had, fjendskab eller anden hævngherrighed; men dersom nogen har tilforn forurettet Eder, da skal I efter Eders kristendoms pligt det gerne forlade og forglemme og ingenlunde lade den nødlidende nu undgælde det i hendes store nød. Dersom barnet er dødt hos moderen, skal I gøre Eders bedste, at hun, som er forespændt, maa blive ved livet.

„IV. Skal I med beskedenhed og god fornøft omgaas de frugtsommelige kvinder, elske dem som Eders døtre og handle moderlig med dem, trøste dem flittig af Guds ord, at de ikke forsager, og med andre nærværende kvinder gøre bøn for dem, saavel som, naar tid er, alvorlig formane dem, at de trolig arbejde i deres kald efter Guds egen anordning, paa det de ikke for en stakket smertes skyld selv skal omkomme deres livs frugt, og i saa maade belaste sig med en ond samvittighed.

„V. Skal I være villige til at hjælpe den fattige, saavel som den rige og ikke have nogen persons anseelse, efterdi de er alle lige højt agtede for Gud. Ikke heller skal I besvære dem med alt for stor løn for samme Eders tjeneste, men de, som intet formaa, dem skal I tjene for Guds skyld; og uanset I saaledes er pligtige at tjene enhver, hvor det gøres behov og udkræves af Eder, endog dem, som føder i utugt og uden et ærligt ægteskab, saa skal I dog ikke hjælpe til at undertrykke og fortie saadanne uægte fødsler, men, saasart barnet er kommet til verden, skal I strax give præsten det til kende der i sognet, paa det Gud maa faa sin ære, synderen omvendes, og forargelsen borttages.

„VI. Skal I intet andet bruge enten til moderen eller barnet end bønnen, og med bønnen saadanne midler, som er naturlige, brugelige og kristelige: og naar nogen nød er paa færde, søge de nærmeste læger eller kirurger om et godt raad. Andre ukristelige, ulovlige, ja afguderiske og djævelske midler skal I ikke alene afholde Eder fra, men endog, om I saadant hos andre fornemmer, give øvrigheden og præsten det strax tilkende, at de tilbørligt derfor kan straffes. Saa skal I og ikke skamme Eder over at tage mod raad hos gudfrygtige matroner og andre erfarne jordemødre, at I ikke skal synes selvkloge og derover sætte baade moderen og barnet i fare; men hellere lade Eder gerne sige, ligesom nøden det udfordrer.

„VII. Skal I altid være ædru og sparsommelige og tage Eder vel vare for drukkenskab, efterdi I derover hastig maatte forse Eder: desligeste skal I have en afsky for al usømmelig og utugtlig tale og gebærder; at I ikke dermed skal give forargelse til andre; men mere beflitte Eder paa, at I med et ærbart og skikkeligt levned maa være et godt eksempel for andre kvinder.

„VIII. Hvor nøden ikke kommer for hastigt paa, skal I ikke gerne foretage noget alene, men om det er muligt, lade andre forstandige kvinder dertil kalde, og gøres det fornødent, præsten tillige, moderen til trøst, som er forespændt.

„IX. Skal I være tavse og ikke for nogen anden aabenbare en kvindes brøst, saa at hun derved beskæmmes.

„X. Med daaben skal I Eder ikke befatte; men er barnet i livsfare, efter at det er fuldkomment født, da maa I, hvis præsten ikke er ved haanden eller nogen skikkelig mandsperson, som er kommen til skelsaar, døbe det i navn Gud faders, sønnen og den hellig aand: ellers skal I befale Gud barnet, medens det endnu er i moders liv, at han vil annamme det til naade for Christi skyld.

„XI. Skal I heller ikke befatte Eder med noget barns hemmelige begravelse; men hvor noget utidigt foster fødes, der skal I først vise det for præsten og fornemme af ham, hvorledes det skal begraves.

„Paa disse foreskrevne punkter skal enhver jordemoder gøre sin korporlige ed for magistraten i købstæderne og for amtmændene paa landet, naar hun dertil antages.

„Eden kan være saaledes:

„Jeg, N. N. antagen at være jordemoder, sværger og lover:

„I. At jeg altid vil have Gud for øje i dette besværlige kald og af yderste flid formedelst Guds naade og de dertil sømmelige midler trolig hjælpe hver og en, som min hjælp begærer, saa vel den fattige som den rige, varlig omgaas baade moderen og fostret, saa at dem for min uagtsomhed, forsømmelse eller ond medfart ingen skade maa tilføjes.

„II. At jeg ingen uægte fødsel eller barnemord vil fortie, som mig kan forekomme; men paa behørlige steder det strax tilkendegive, hvem det og monne være uden persons anseelse.

„III. At jeg vil findes ædruelig, kysk og flittig i dette mit anbettede kald, og ellers i alt mit foretagende, saa vel som i liv og levned, mig saaledes forholde efter disse mig forelæste punkter, at ingen, næst Guds hjælp, skal have aarsag i nogen maade sig over mig at besvære.

„Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige ord!“

Søger man efter bøger om fødselshjælp i 17. aarhundrede træffer man paa meget lovende titler, f. ex.: En sandfærdig beretning om nogle selsomme og underlige fødsler udi Bergen stift osv. forfattet 1641 af *Ludvig Hanssen Munthe*, der var biskop i Bergen, men det viser sig strax, at bogen kun handler om nogle misfostre og religiøse betragtninger i den anledning. Paa samme maade gaar det med *Hans Nielsens*: Sørgeligt spektakel set paa et nyfødt pigebarn i Gladsaxe sogn. Til et skuespil for alle dem, som holde hart ved deres nye noder og høje toppe (Kbh. 1625). Mere interessant er *Niels Mikkelsen Aalborgs Medicin* eller lægebog (1633). Denne mand var født i Aalborg 1562 og var i sin ungdom meget svag og skrøbelig, hvorfor han studerede medicin i København og Rostock. Han fuldendte dog ikke sine medicinske studier, men lagde sig efter teologi og blev præst i Skaane; men da han i en bog, han udgav 1610 om Johannes' aabenbaring udtalte den kætterske mening, at hedningerne bliver salige uden troen paa Christus, blev han dømt fra sit embede. Tre aar efter benaadede kongen ham dog, og han blev derpaa 1617 den første præst ved Holmens kirke i København, i hvilken stilling han forblev til 1639, da han trak sig tilbage. Han døde 1645.

I denne bog er der ikke meget om fødselsvidenskab, det eneste kapitel, der har nogen interesse, er: Om moderen falder uden fore. I saadanne tilfælde skal man bære sig ad, som naar endetarmen falder frem. Fremfor alt skal man røge under moderen med stinkende og ildelugtende ting, saasom fjer, haar, gamle skosaaler og deslige; men for næsen skal man holde vellugtende ting som desmer, ambra, muskat og nelliker. Dernæst skal jordemoderen tage et lille stykke trint træ, et kvarter langt, dyppe det i bomolie eller lignende ting, og lade hende bruge det, som hun ved. Naar moderen saaledes er indsat i livet igen, skal man sætte kvinden en blodkop paa navlen og i begge lændeegne, derved drages moderen igen ind i livet og beholdes.

Vi træffer her igen paa den mærkelige tro, som *Henrik Smid* allerede udtalte, at livmoderen kunde trække sig tilbage for at flye ond lugt, nu udvidet til, at den endogsaa lod sig tiltrække af behagelig lugt. At det virkelig var meningen fremgaar af, at han et andet sted siger: Thi moderen flyr den onde lugt og iler til den gode!

Endnu omtaler han en dristig operation: Men hænger livmoderen for længe udenfor livet, „saa at hun rødner“, hvilket formodentlig skal være, saa at hun raadner, da kan man uden al fare skære den af! Dette mener han at turde udtale, fordi en forfatter har skrevet, at man engang har fjernet hele livmoderen hos en kvinde, skønt kun en del af den var forraadnet, og hun tog ingen skade paa sit liv.

Disse gamle lægebøger findes hist og her i landet endnu, den sidst omtalte tilhørte i 1894, da jeg skrev om den i Tidsskrift for Jordemødre, distriktsjordemoder *Signe Nielsen Esmaar* i Rødvig, som stillede den til redaktionens raadighed og var saa elskværdig at laane mig den.

Men der udkom endnu en jordemoderbog i slutningen af aarhundredet og det tilmed en virkelig lærebog, som er i høj grad interessant. Mærkelig nok var den undgaaet alle tidligere forfatteres opmærksomhed, indtil jeg i 1894 blev opmærksom paa den, og den kom til at give anledning til en mængde undersøgelser, der skaffede en stor del nyt stof for dagen.

Bogen er ganske lille, paa kun 32 smaa sider, udkom 1688 (censuren er dateret 8. april), den hedder: „En kaart Undervisning Om Barsel-Quinder og Jorde-Mødre“. Den er trykt hos kgl. Maj.'s universitets bogtrykker *Johan Phil. Bockenhoffer* og „findes hos hannem til kiøbs“. Forfatternavn findes ikke. I bogen findes 3 kapitler: I. Hvorledis en Quindes Person, dend Stund hun er fructsommelig, skal forholde sig. — II. Om Fødsel og Barsel-Sengen. — III. Om Barsel-Quinders Tilfælde efter Barsel-Sengen, og spæde Børns Sygdommer. — Sproget falder ualmindelig let, naar man husker, at det er skrevet kun fire aar efter Holbergs fødsel. Det er kort og klart, ualmindelig frit for omsvøb og overflødige ord, og fremstillingen er fortrinlig. Jeg skal som bevis gengive nogle afsnit af dens forskellige kapitler.

Bogen begynder saaledes:

„En fructsommelig Quinde, i henseende til hendes Lifves Fruct, om endskønt hun i alle maader befinder sig vel, skal holdis for en Patient all den Stund hun lafver til Barsel, hvilcken Tid mand gemeenlig regner paa 9. Maaneder.

„Hun bør idelig paa to Ting at hafve et vaagendis Øye, nemlig paa sig self og paa Fosteret som hun bær paa i sit Lif. Hun bør derfor for alting at holde sig til det slags Lefnet og diæt som ey formeget beveger, men ellers ofvereensstemmer med hendes Natur og complexion. Dend Luft, som hun skal være udi, bør være tempereret udi alle sine Egenskaber; og hvis dend ikke saa er af Naturen, da kand dend ved adskillige Midler, saa vjt mueligt er, hielpes og forbedris. Hun skal vare sig for den Luft som er alt for varm, i det dend for meget oprører vedskerne i legemet, og ligesaa for dend som er alt for kaald, eller taaget, hvilcken foraarsager Flod og Hoste paa Brysted, hvor af det gandske Legeme trængis og formeget bevegis, saa Quinden derofver lættelig kand abortere eller fare ilde. Hun bør at holde sig fra de Steder som er ond Stanck udi, i synderlighed for Lucten eller Smøgen af Lyse-tande, saa vel som Dampen af Kull og Gløder. Velluctendis Tøj, som Ambra, Moscus og deslige, er og under-tjden skadelig.

„Hun bør at bruge den Spise, som hafver god og fordøjelig Safft i sig, og saa meged som til hendes egen og Fosterets Føde og Ophold er fornøden. Hun skal holde sig fra Fasten, hvor ved Blodet formeget ophidses og forhindrer at Fosteret der udofver icke faaer sin tilbørlige Føde, som bør at være mild og tempereret. Hvis nogen synderlig Lyst hende paakommer til nogen særdelis Spise, som ofte hænder sig hos de Fructsommelige, da naar dette skeer med Maadelighed, maa hun nyde sin Lyst og villie der udi. Hun maa ey dricke noged som er hid-sigt eller for sterck drivver Vandet, eftersom der ved drivves ofte de maanedlige Tider og Fosteret der ofver stjcker i stor Fare at komme ud før Tjden.

„Søfnen skal være maadelig, ved hvilcken de naturlige Kræfter kan vedlige holdis.

„Naar hun fornemmer sig at være fructsommelig, da skal hun, saa vjt mueligt er, i Begyndelsen holde sig nogenstund fra den legemlige Samqvem med Manden. Hun maa icke ride, age eller springe for meget, ey opløfte Ting som ere tunge, ey strecke Armene for høyt op. Med et Ord, megen Stilhed er hinde bedre end megen Bevægelse.

„Nogle bevæger sig sterckt dend sidste Maaned, at Fosteret derved kand diszbedre komme til sin Udgang, men saasom Fosteret, efter den rette Naturlig Viis, ligger udi Moderen med Hofvedet op ad og Fødderne ned ad, indtil den ottende Maaned, ved hvilcken Tid det mee-stendeel vender Hofvedet ned ad og Beenene op ad, da, dersom dend fructsommelig Quinde

imidlertid formeget bruger stercke Bevægelser, kand Fosteret lætteligen paa adskillige Maneer blifve ilde vendt — —“.

Har hun forstoppelse i de sidste maaneder, skal hun bruge forskellige afføringsmidler, hvoriblandt svedsker kogte i kalvekødsuppe, og desuden efter lægens raad en del andre midler, hvoriblandt manna, rhabarber eller sennesblade. Naar hun er blodrig, maa hun undertiden aarelades i femte, sjette, syvende eller niende maaned. Naar der ikke er nævnt aareladninger i ottende maaned, beror det maaske paa, at det var en tro fra oldtiden, at et foster, der fødtes i ottende maaned, ikke var levedygtigt, medens man nok kunde holde liv i et 7 maaneders eller et 9 maaneders foster.

Derpaa omtales opkastningerne som et af de almindeligste tegn hos frugtsommelige, men for at de ikke skal blive for stærke, skal hun spise lidt og tidt, men hvis opkastningerne bliver ved efter at hun er halvgaaen, „da er det Tegn, at der er megen fordærfved Fuctighed i Legemet“, og der bør bruges afføringsmidler og af og til aareladning. Man skal vogte sig for at snøre livet for haardt eller tæt. Derpaa omtales midler mod forskellige sygdomssymptomer, men hvis der skulde vise sig blødning og trængsel og vrid i livet tillige med pine i ryggen, saa at man kan frygte, at hun skal føde for tidligt, kan man aarelade. „Siden skal Quinden blifve liggendis stille i Sengen, forvare sig fra Hastighed og Vrede eller stor Forskrækkelse, bruge dend Spise som sagte kølner og gjør Vedskerne i Legemet tycke, saasom Latucke, Portulac, Riis, og andet saadant. Paa Naflen leggis Nørenbergisk Peberkage mænged med Kinder-Balsam, og gjort lige som en Kage. Det er og tienligt i slig Tilfald at dricke undertjden en god Drick Miød, saa og at udslucke gloendis Staal i sød Melck, og dend dricke.“

Det andet kapitel handler om Fødsel og Barsel-Sengen. Jeg gengiver det udførligt, dels for at vise det fortrinlige sprog, der falder næsten lige saa let at læse som vort moderne sprog, dels fordi vi her for første gang træffer omtale af vendingen. Ganske vist har prof. *Emmerik Ingerslev* gjort opmærksom paa, at der findes et par manuskripter fra 15.—16. aarhundrede, hvori vendingen er omtalt, det ene skrift en oversættelse af en fremmed bog til dansk, men manuskripter har kun været kendte af en enkelt eller ganske faa, og dem synes jeg ikke, at man kan regne med. Den lille bog, som jeg omtaler her, er det første trykte værk, hvori vendingen omtales, d. v. s. det første som har været offentlig tilgængeligt for enhver der kunde læse.

„Naar nogle Veer eller Kynder paakommer den fructsommelige Quinde, da skal Jorde-moderen vel gifve act paa om det er de rette Kynder eller det er ickun pluck-ont, saa som det hos os kaldis, paa det at kun icke lader dend siugelige Quinde arbejde forgieves, førend dend rette Tiid er kommen, og saaledis gjør Quinden træt og mactisløs, saa at naar hun paa dend rette Tiid siden skulle arbejde og gjøre sit beste, da hafver hun allerede tilforn sat sine Kræfter til, at hun icke hafver Mact til at føde. Men naar de rette Veer eller Kynder ankommer, skal Quinden først holde sin Aande til sig og trycke vel ned ad. Jorde-Moderen skal imidlertid fornemme med Fingeren, som hun smører med u-salted Smør eller Olie, hvad Aabning der er i Moderen, og om Brystningen eller Vandet begynder at gaa. Imidlertid Veerne staaer paa, indtil dend rette og strenge Arbejde Quinden paakommer, maa hun spadsere paa Gulfvet, og holde sig ved Jorde-Moderens Haand, paa det at Fosteret disbedre kand trænge ned ad til det rette Sted, dog skal hun vel forvare sig at hun icke faar Kuld til sig, særdeelis neden fra, som af et Steen-Gulf. Naar Brystningen eller Vandet er gaaen, da skal Jorde-Moderen fornemme med Fingerne hvorledis Barnet er vent; Og huis det da icke er ret vent, da skal Quinden legge sig paa Ryggen, med Hofvedet og Brystet temmelig høyt i veieret, saa at hun saa got som sidder ofver Ende, thi dis friere og bedre drager hun da sin Aande, hvilcken hun dog skal drage til sig, og trycke vel ned ad ligesom hun vilde nøde sig sterk til at gaa til Stols. Nogle raader til at mand skal trycke den øverste deel af Bugen hart til med Haanden, hvilket dog er u-raadeligt, og tilføyer ofte Moderen stor Fare. Jorde-Moderen skal imidlertid, naar

Veerne sterck ankommer, sactelig med Haanden, som hun skal smøre med u-salted Smør eller Olie, udvjde Moder-Munden, siden naar Fosteret kommer videre frem, skal Jorde-Moderen gifve vel act paa, om det er strenged eller ey. Dersom Fødselen er meget haard, og Quinden synis ey at kunne føde, da maa man gifve hende et lidet Pulver af hvid Raf, Borax og Safran støt og mænget tilsammen udi en Skefuld Caneel-Vand eller Petersilie-Vand. Mand kand og gifve hende 3 eller 4 Draaber Raf-Olie ind udi lidet Viin. Naar Fosteret da fremkommer, da maa Jorde-Moderen icke drage Fosterets Hofved lige frem eller i en lige Linie, men lade Haanden vackle noged hid og did, paa det at Skulderen kand strax følge efter Hofvedet. Naar Barnet er fremkommen, da dersom Veerne eller Kynderne endnu continuerer efter at Fødselen er skeet, og Mafven bliver ved sin forrige Tyckelse, er det undertiden Tegn at der er endnu et Barn forhaanden; Som Jorde-Moderen flittig skal udforske. Og dersom der er endnu et Barn forhaanden, da skal Jorde-Moderen lade dette sidste Barn fødis, førend hun tager Efterbyrden ud af det første.

„Naar Barnet er født til Verden, da skal Jorde-Moderen, førend hun binder Strengen og skiær den af ved Naflen, uddrage Efterbyrden med Hinderne, at Moder-munden skal icke i en Hast lucke sig til. Jorde-Moderen skal først begynde ved det Sted, hvor Efterbyrden synis mist løszned og separeret fra Moderen, og gaae saa alt videre frem og omkring til det sted som Efterbyrden synis at hænge fast ved, dog skal det ske med Lemfældighed, at Moderen icke skadis derved og følge ud med, eller en stor Blodstyrtning paakomme. Imidlertid skal Barsel-Quinden sticke Fingeren i Halsen ligesom hun vilde kaste op, og trycke vel ned ad, lige som hun vilde gaae til Stols, dog skal hun holde sin Aande tilbage. Stedet, som Efterbyrden meenis at ligge, skal og med en Haand tryckes sactelig ofven paa. Dersom Efterbyrden kommer heel ud, er det vel, men dersom noged blifver tilbage der af, eller og tillige der med en Deel lefred og sammenløben Blod, da skal Jorde-Moderen gjøre sig Fljd at det kommer ud. Hun maa icke rive det ud med Neglene, at en Blodstyrtning skal icke foraarsagis, men saa sactelig aabne Moder-munden og med Haanden, som skal smøris først med Olie, tage fat paa Styckerne. Hvis de endnu icke vil udkomme, kan indspryttis en Moder-Clysteer — — —, saa og aabne en Aare til at forekomme Feber som lættelig kand paakomme, dersom Efterbyrden begynder at raadne eller stincke.“ Dernæst angives, hvilke medikamenter man skal anvende indvendig. Efter derpaa at have beskrevet forskellige forhold, kommer forfatteren til de uregelmæssige fødselsstillinger:

„Naar Barnet recker enten dend eene eller begge Hænder frem tillige med Hofvedet, da skal Jorde-Moderen opløfte Aarsbalderne paa Barsel-Quinden, og strax sticke Barnets Arme ind igien i Moderen, og laufve det saa at Hofvedet af Barnet sættis lige frem eller i en ret Linie til at komme ud.

„Naar Barnet recker Hænder og Fødderne frem paa en gang, da skal Jorde-Moderen stoppe Barnets Hænder ind, til dends Bryst, men Fødderne skal hun lade blifve paa sit Sted, og gjøre sin Flid at drage dennem ud med Kroppen. Thi udi i alle Tilfælde, naar Barnet icke er ret vendt, er det sikkerst strax at søge efter Barnets Fødder, og ved dennem at uddrage Barnet, saasom der er stor Vanskelighed med at vende Barnet gandske om i sin rette positur, i synderlighed naar Barnet er meget svagt, og Barsel-Quindens Veer eller Kynder ere formindskede eller gandske borte.

„Naar Barnet recker først Knæerne frem, skal Jorde-Moderen sactelig sticke dem tilbage igien, indtil hun kand faa fat paa Fødderne, ved hvilke hun kand uddrage Barnet.

„Naar Barnet først vender Skulderen, Ryggen eller Rompen frem, udi hvilcken Tilfald dend er dend farligste naar Skulderen vendis for, da skal Jorde-Moderen med sin Haand sætte Skulderen tilbage igien, og strax tillige med Fingerne forfølge Barnets Legeme, at hun omsider kand faae fat paa Fødderne og ved dennem uddrage Barnet. Dersom Ryggen vendis for, da skal Jorde-Moderen lade sin Haand gaae langs ned ad Ryggen paa Barnet, at hun

omsider kand finde Fødderne. Naar Rompen vendis for, da skal dend sactelig sættis eller stoppis tilbage igien ind i Moderen, og skal Fødderne søgis som tilforne; saavelsom naar Bar-
nets Mafve, Bryst eller Side vendis for.

„Naar to eller flere Børn er forhaanden, og dend eene recker Hovedet frem og dend anden Fødderne, da skal Jorde-Moderen giøre sin Fliid, at dend som er nærmest for Haanden, dragis først ud, og dend anden dragis ud ved Fødderne, saasom Tiden icke altid tilstæder, at man kand vende den anden om i sin rette og Naturlige positur, Jorde-Moderen skal skille det første Barn, naar det er uddraged, fra Efterbyrden, og strax binde og afskiære Strengen, siden, naar hun hafver uddraged det andet Barn ved Fødderne, skal hun drage Efterbyrdene ud tillige med begge Strengene.“

Af det tredie kapitel om barselsengen og de spæde børns sygdomme skal jeg kun gengive et enkelt sted:

„Barsel-Quinden skal og, saa meged som mueligt er, være i Stilhed, ey hviste eller kaste sig for meged i Sengen, men ligge paa Ryggen og noget høyt med Hofvedet, ey bekymre sig meged med sin Huuszholdning, men lade en anden af sine Venner der for sørge.

„Der bør ey heller i Begyndelsen være stor Besøgelse i Stuen som hun ligger, som med snack eller andet saadant kand hindre hendis Rolighed, og ofte hele Dage forhindre hinde fra de Fornødenheder som enten ved Urinen eller Stolgangen Naturen udkræfver. Hun skal og self snakke det mindste mueligt er.“

Her røres ved en af tidens skødesynder. Det hørte til, at barselkonen skulde modtage besøg i det uendelige, og det varede længe, inden man fik bugt med denne uskik. *Holbergs* berømte komedie Barselstuen viser endnu 40 aar senere, at man ikke var kommet videre.

Jeg har gengivet saa meget af denne lille bog, fordi den er den første egentlige jordemoder-bog, d. v. s. lærebog for jordemødre, for *Henrick Smids* bog var jo beregnet paa, at dannekvinder skulde kunne hjælpe sig selv. Dernæst fortjener den at omtales, fordi den er skrevet i et saa ualmindeligt smukt dansk sprog, en stor sjældenhed paa den tid. Desværre kender man ikke forfatteren, og vidtløftige undersøgelser har ikke kunnet afgøre dette spørgsmaal med sikkerhed.

Saa snart man har læst bogen, spørger man sig selv: er det en original dansk bog eller ej? Der var paa den tid flere udmærkede jordemoderbøger, først og fremmest en af den berømte franske fødselshjælper *Louise Bourgeois* fra 1626, men den har sikkert intet med vor lille bog at gøre, og den tyske lærebog af *Justine Sigmundin* udkom først et par aar efter. Den berømteste bog paa den tid var imidlertid *Mauriceaus* jordemoderbog. Paa forhaand skulde man tro, at der ikke kunde være tale om den, for den er paa omtrent 400 kvartsider, og dog ser det ud til, at den danske bog er et udtog af denne franske lærebog. Man maa da antage, at forfatteren har været paa det rene med, at det slet ikke kunde nytte at give jordemødrene en vidtløftig beskrivelse af alle mulige forhold illustreret ved sygehistorier, men at det eneste mulige var at give en ganske kort vejledning, kun indeholdende det allernødtørftigste. Dette har han gjort med et rigtigt pædagogisk blik.

Hvem forfatteren er, ved man ikke, men vi kommer i næste afsnit til at træffe en mand, som kommer til at spille en meget stor rolle for jordemodervæsenet, som skriver et meget smukt sprog, og som særlig ofte taler om vendingen. Denne mand er *Johan Eichel*, der blev stadsfysikus i København, og der er mulighed for, at han er forfatteren, skønt han i 1688 kun var 22 aar, men dog allerede dengang saa godt som havde afsluttet sine studier.

Bogens fremkomst viser imidlertid ogsaa, at der her i landet var nogle, som interesserede sig for fødselsvidenskab, hvad man tidligere har benægtet, skønt den berømte hollandske fødselshjælper *Deventer* i sin store jordemoderbog antyder, at hans interesse for fødselsvidenskab er vakt her i landet. Han var i København mange gange for at se til nogle af kongebørnene, som led af engelsk syge, hans specialitet, og første gang han var her, var aaret efter,

at den lille bog var udkommet. Det er saaledes slet ikke udelukket, at han virkelig her har truffet læger, som har været interesseret for fødselshjælp.

Af jordemødre nævnes nogle i det 17. aarhundrede. 1613 eller snarere 1615 brændtes to hexe i Bergen, hvoraf den ene var jordemoder. Den ene kaldes nemlig den svarte ravn og den anden *Christi jordemoder*. De havde ødelagt Søfren Søfrensens jernmølle, foruden at de havde gjort meget mere ondt! I 1618 var der to jordemødre i Nakskov, og ved den examen, som *Thomas Bartholin* holdt 1673, har vi set, at der mødte 15 jordemødre, og de to ældste kaldes *Christine Trønner*, som formodentlig ogsaa har heddet *Alberta*, med hvilket navn hun optræder under examen, samt *Elisabeth Hansdatter*, og de optraadte begge som vidner eller om man vil som censorer.

I 1670 begravedes *Kirsten Asmunds*, kaldet jordemoder, i Nicolai kirke i København, saa hun har vel været ganske velstillet. Dette gælder endnu mere for *Lisabet Niels Oelsens*, „som kaldes jordemoder“, der 1653 testamenterede „kirken, skoolebøren oc fattige sampt siuge sengliggende 2000 rixdaler in specie, hvoraff de husarmes part 500 rixdaler“, og for *Karen Pedersdaater*, „jordemooder“, som 1660 gav „de fattige oc till sielegifft 160 daler mynt.“

III.

Næppe er vi kommet ind i det næste aarhundrede, før vi faar meget nyt at høre om jordemødrene, for allerede 3. februar 1701 indgik Københavns politimester *Claus Rasch* til kongen med et andragende, hvori han klagede over „den store Uorden som med Jordemoderne overalt foregaaer særlig i København, idet at mellem gemeene Folk en deel Quinder dertil lade sig bruge, som deraf lidet eller intet forstaae, hvorover megen Ulempe forefalder og mange uægte fødsler derved fordølges.“ Herved tilsidesættes bestemmelserne i kirkeritualet, saa at han tror, at der ikke findes tre jordemødre i hele landet, der er examinerede og rettelig anordnede. Han foreslaar derfor, at det skal befales magistraten her i byen at forbyde enhver, der ikke er examineret, under en bøde af 20 rdl. til Børnehuset paa Christianshavn at praktisere som jordemoder, og at den, der benytter en saadan jordemoder, skal give en lignende bøde. „Til dend Ende wille wel være fornøden, Eders Kgl. Mayts allern. Befaling gaves til Stads Physico at tage de Jordemodere (dog ingen wiidere end de som Lutherske ere) til Examen, og dennem effter ustandene Examen og døgtig befundene, med Een tillugt forseglede Attest, hvorledis hand dem befunden haver fra sig til Magistraten henwiise, som dennem da Vedbørende obne breff, at de til Jordemodere for døgtige ere kiendt og anordnede kunde meddeele.“

Forskrækkelig hurtigt gik det ikke dengang, men 2. marts 1701 sendtes dog dette andragende til magistratens erklæring, som afgaves 9. maj 1701. Svaret begynder: „Dend uorden og store ulempe som Hrr. Politie-mester allerund. beretter at gaae i svang og forefalde her udi Staden med Jordemødrene — — — derom wiide vi ingen grundig forklaring allerund. at kunne gjøre, efftersom endnu ingen Klagemaale over sligt Os er kommen for Ørene.“ Derpaa følger udtog af de gældende bestemmelser, hvoraf fremgaaer, at magistratens attest fordres „Mens hidindtil haver der endnu ingen hos Os givet andsøgning om at være Jordemødre, og derfor heller ingen af Os udj woris Embeders betienings tiider, dertil beskicked; wi haver ellers med fliid søgt effter at udforske hvem og huor mange der sig her udj Staden til Jordemødre lod bruge, dog icke kundet erfaret uden nogle faae, af huilcke een Deel sorterer under de andre Jurisdictioner her j Staden, oc ickun toe eller tre under voris Jurisdictioner, huorfore de lidet skulle agte voris forbud som deswerre af Os fornummis udj anden tilfelde; Saa siunes Os at det forbud som af Os effter Hr. Politie-mæsters allerund. forslag kunde giøris udj dette tilfelde, lidet kunde hielpe eller forhindre de af hannem ved Jordemødernis forhold paaklagede her udj Staden forrefaldende Skadelige inconvenientier, mens voris allerund. forslag skulde være, efftersom faae Quindes Personer haver læst Ritualen, at Eders Kgl. M. derfor vilde lade udgaae sin Allern. Forordning, at ingen sig for Jordemoder maatte lade bruge under Straf“, førend de havde opfyldt ritualets forskrifter.

Heraf ser man, hvor lidt bestemmelserne blev overholdt, men magistraten klager over, at de fleste jordemødre ikke hører under deres jurisdiktion, saa at man ikke kunde skride ind mod dem. Sagen var den, at der var forskellige jurisdiktioner, og hvad det i dette tilfælde særlig kom an paa, var, at militæret havde sin egen jurisdiktion. Soldaterne var hvervede, mange var gifte og adskillige soldaterkoner agerede jordemødre. Dem kunde magistraten, selv om den vilde, ikke sagsøge, for de sorterede under militær ret, og det var besværligt at skulle rejse sagen ved en saadan ret. Vi kommer senere tilbage til dette spørgsmaal, som spillede en ikke ringe rolle.

Efter dette svar fra magistraten blev sagen lagt hen, men politimesteren gav ikke op. Han kom igen 12. marts 1703, vedlagde en kopi af sin forrige klage og udtalte, at der ikke endnu var kommet resolution i sagen. Han fortæller derpaa, at uvæsenet vedvarer og endog griber om sig, idet et 9 ugers barn er fundet udsat i en gadedør med paahæftet seddel om barnets alder og fornævne, men det har vist sig, at intet barn med disse navne og svarende til barnets alder er døbt i byens kirker. Han udtaler, at det almindeligt siges, at der er mange børn, navnlig ved hemmelig og ulovlig fødsel, som døbes af jordemødrene, hvilket kun er tilladeligt i nødstilfælde og paa betingelse af, at barnet senere fremstilles i kirken. Han beder derfor om at der snarest muligt maa komme betænkning paa hans første andragende.

Det ser ud som om han har rørt ved et ømt punkt ved at tale om daaben, for der findes tre udkast til en forordning, men de blev alle kasserede og man udstedte i stedet for et rekskript til dr. *Philip Hacquart*, dr. *Johan Buchwald* og dronningens kirurg *Precheur*, dateret 10. oktober 1704, altsaa efter 1½ aars betænkningstid:

„Fr. 4. Saasom for os allerund. er bleven andraget, hvorleedes adskillige qvindes personer skal lade sig bruge for jordemødre i vores etc. Kiøbenhafn, end dog de efter kircke ritualet icke af øvrigheden dertil er blevene beskickedede, mindre af erfarne medicis og chirurgis examinerede og overhørte, om de til saadant embede at forestaa dygtige ere befundne, saa er vores etc. at j strax retter eders leilighed efter tillige med os elskelig præsident, borgemestere og raadmænd i bemelte Kiøbenhafn paa en beleilig tid og sted at sammenkomme, da samme materie med hver andre flittigen overlegge og til os eders allerund. betenckende med forderligste indgive, hvorleedes den misbrug, som hidindtil med jordemødre haver været, best kunde forekommes.“

Dr. *Philip Hacquart* var stadsfysikus i København, *Johannes de Buchwald* var paa det tidspunkt medicus ved kvæsthuset og livkirurg hos kronprinsen, men havde tillige fra 1690 et barberamt i København og havde i sit hus indrettet et anatomikammer, hvor han underviste unge kirurger. *Precheur* var som sagt kirurg hos dronningen. Mærkelig nok var *Hacquart* katolik og *Precheur* reformert. Disse gode mænd gjorde aabenbart ikke meget ved sagen, for man hørte ikke fra dem. *Precheur* døde 1710, og samme aar fik *Hacquart* sin afsked og erstattedes af *Johan Eichel*. Denne mand var født 1666 i Haderslev, hvor hans fader *Hans Eichel* var borgmester, han tog licentiatgraden i Jena 1689, blev garnisonsmedicus i København, søgte stadsfysikatet 1698 uden at faa det, men ved *Hacquarts* afgang opnaaede han stillingen 22. september 1710 og blev tillige viceborgmester. Aldrig er der stillet saa store fordringer til nogen stadslæge som til *Eichel*, for allerede 1711 hjemsøgte København af den forfærdelige pestepidemi, som i løbet af 4 maaneder bortrev en trediedel af byens befolkning, som dengang omtrent var 66 000 mennesker — c. 22 000 døde! Da det vel var overstaaet, tog han fat paa jordemodervæsenet.

Den 7. oktober 1713 kom han med en indstilling til kongen, som jeg gengiver helt, dels fordi den fik saa stor betydning, dels fordi sproget er saa godt og efter min mening minder om sproget i den omtalte anonyme jordemoderbog af 1688, og dels fordi vending ogsaa er omtalt i denne skrivelse. Jeg har fremsat den förmodning, som jeg naturligvis ikke kan bevise, at det er *Eichel*, som har forfattet den lille jordemoderbog. Man kan som nævnt indvende, at han 1688 kun var 22 aar, men han havde omtrent afsluttet sine studier, for aaret efter var det, at han tog licentiatgraden i Jena. Hans indstilling lyder:

„Eders Kgl. M.'s milde naade og høychristelige omhu for saa mange nødlidende barselqvinder og deris foster, sees af en allern. 1702 (skal være 1704) udgangen befaling til Kiøbenhavns Magistrat, og nogle Doctores og Chirurigos sammesteds; Mig er ubeuist, hvad der kunde have hindret Eders Mayt's saa fromme og berømmelige intention, effter som intet siden den tid om jordemoderne er anordnet og bragt i en god skik. Mens som disvære mand daglig maa erfare, hvorledis snart en hver uden forskiel, enten Naturen har begavet dem

med tilstrækkelig forstand og videnskab, og dannet legemet og lemmer til slig forretning eller ikke, paatager sig nu saa stor og samvittighedsfuld gierning, stolendes meere paa lykkens end kunstens greb i deris arbeide; hvorudover særdelis naar fosteret ikke staar eller fremkommer i den rette leye, de af uvidenhed forsømmer den rette leiligheds og hielps-time, givende et falsk haab, indtil saa lenge moderen og fosteret er geraaden i livs fare, eller døden har giord ende paa deris marter og elendighed; — Alt saa paa det slig ulempe, som af Jordemødernes uvidenhed treffer saa mange brave og uskyldige Hustruer kunde forekommes, Guds ære og det gemeene bedste befordres, og straffen, som paa saadanne hemmelige Synder følger, fra land og Riige afvendes, bønfaller jeg paa min Embeds vegne som Stadsphysici Eders Kgl. Mayt. at de allern. ved en befaling ville lade forbyde, at ingen, som nu exercerer denne profession maa herefter lade sig bruge, med mindre den fra sin Siælesørger kand fremlægge beviis om et skikkeligt livs og levnets forhold, gudfrygtighed og sand kundskab i gudsord, thi ellers veed den ikke, hvad sin embeds pligt er og udkræver, og hvad det er i slig occasion at være troe behielpelig, medlidind og taalmodig, og hvor stor synd det er at være effterladen, uagtksom, forwegen, uvidendes, dranckere, gierig. Dernest et attestatum at have udstaaet sit examen og at være approberet, og til den ende udbeder jeg mig allerund. at tvende stads Practici og Chirurgi maatte beordres tillige med mig at udvelge af de Jordemødere, som nu findes her i staden — — — de beqvemste, skikkeligste og meest øvede, der paa examinere dem og meddele dem attestat, hvilke da kunde tages af byens Magistrat i Eed, og restringeris til et vist tall; paa det og alle og en hver kunde have forsikkring om deris dygtighed, at de var Eedsvorne og examinerede, kunde et særdelis tegn henges over deris werelser og huuse. Ellers som alting beroer i denne profession paa en forsigtig og kunstriig Haandgreb, til hvilken at forrette behøvis mere videnskab og efftertænksomhed, end nogen skulde troe, var det vel at ynske, at der blev saa got som oprettet en skole, hvor saa vel de nu værende, som alle andre, hvilke herefter ville begive sig til at lære denne kunst, kunde af en dertil beskikket Medico eller Chirurguo udj anatomie og operationer vel erfarne, ved leilighed undervises, hvorledes de parter, som henhører til fødselen ere situerede, et foster rett eller urett liggendes, og paa hvad maade det bør at vendes. Og naar de unge saaledes havde lagd grund til praxin, skulde de gamle Jordemødere være obligerede til at tage dem med sig, naar de betiener deres barsel koner, give dem anledning til at see og lære noget, og manuducere dem et aars tid eller noget, førend dennem blev permitteret at øve denne kunst. Jeg er forsikkret om, Allern. Konge og Herre, at paa saadan maade mange ynkelige Casus kunde forreboyes, ja mange liv spares, og i det Jordemødernes ukyndighed og forsømmelse er størst aarsag til at Instruenterne maa tages til Haand, ville det geraade mange angstfulde til trøst, i sted for forskrekkelse, at det kunde ved et got haandgreb betids forekommes, huad siden med kniv og tanger maa forrettes. Jeg formoder, at dette mit ringe forslag i naade optages, efftersom det allene sigter til min nødlidende nestes gavn og landets bedste.“

Kun ti Dage efter kom der et reskript til Københavns magistrat, hvori mindes om, at der var givet ordre i 1704 om at give indberetning om jordemodervæsenet, og der anmodes om snarest at indberette, om denne befaling er efterkommet. Den 2. november 1713 svarede magistraten, hvori *Eichel* havde sæde, at der nu kun var faa i live af dem, der havde faaet ordren den gang, og at man derfor kun kunde beklage, at der ikke er svaret. Man forsøger iøvrigt gennem rodemestrene at faa oplyst, hvormange jordemødre der er i byen.

Konseillet indstillede derefter 29. november 1713 om det ikke kunde paalægges dr. *Eichel*, dr. *Hacquart den unge* og dr. *Buchwald* at examinere jordemødrene snarest muligt og „reducere dem som de ved examen ey findes der udi erfaren.“ Dette approberedes, og der udgik reskript til de nævnte tre mænd om at holde en saadan examen (8. december 1713), og dette iværksattes strax. Selvfølgelig rygtedes det snart, og det medicinske fakultet følte sig forbigaaet, og det indsendte saa et andragende dateret 27. februar 1714, hvori det gjorde

opmærksom paa, at det hidtil havde været fakultetet, der skulde examinere, og ansøgte om ikke i fremtiden at blive forbigaaet. Konseillet overvejede sagen og besluttede at indstille, at da examen nu var afholdt, skulde det forblive ved den, men for fremtiden skulde fakultetet være med. Dette approberedes 30. marts 1714.

Kommissionen havde ikke alene examineret jordemødrene, men indsendte ogsaa et forslag til en forordning angaaende jordemødrenes examen i 15 artikler og som følge deraf fik kommissionen 10. juli 1714 ordre til at forhandle med medicinsk fakultet derom, idet forslaget var sendt til dette. I dette reskript gengives kommissionens udtalelse om examinationen: „at de fleste af jordemødrene her i — — — København, — — — ikkun heel slette in examine skal være befundne, effter som de enten lidet eller intet skal have vidst af hvad, som til denne saa høy nødvendige kunst requireres“.

Resultatet af forhandlingerne med fakultetet var, at de 15 artikler med den ubetydelige forandring, at fakultetet skulde examinere med, indstilledes til approbation. Konseillet foretog et par forandringer, idet det var indstillet, at hvis en fødende geraadede i livsfare skulde jordemødrene straffes med deres bestillings fortabelse og børnehuset, hvilket blev forandret til bestillings fortabelse „og med anden straf efter forseelsens beskaffenhed“, da konseillet frygtede for, at den strenge børnehusstraf „maatte forhindre at en eller anden skikkelig enke, som kunde vel nok forstaa verket ikke skulde ville lade sig bruge, saa at der ej skulde findes andre jordemødre end aleneste af de aller gemeneste slags folk.“ Endvidere bestemtes det, at hvis straffen angik jordemoderens ære og liv, skulde sagen henvises til domstolene. Disse ændringer approberedes 28. november 1714, og to dage senere udgik den vigtige forordning af 30. november 1714, den grundlov, som kom til at gælde i det væsentligste i 200 aar!

Denne forordning lyder:

1) Alle jordemødre, som lader sig bruge i København, skal, før de deres profession maa øve, af jordemoderkommissionen (bestaaende af facultate medica samt livmedicus *Buchwald*, stadsfysikus *Eichel* og dr. *Hacquart*, eller hvem siden i deres sted beskikkes) examineres og undervises. I de andre stæder og paa landet skal det ske af den der værende medico eller, om ingen sammesteds er, da af den næstliggende bys practico; siden, naar de dygtige erkendes, skal de sværge stedets magistrat, hvor de agter at bo, at de trolig vil efterleve den pligt og skyldighed, som i følgende artikler af dem udkræves.

2) De jordemødre i København, som allerede er overhørte, men ej har tilstrækkelig kundskab og forfarenhed om anledningen til haarde og tunge fødsler, og hvorledes sligt kan forekommes eller ved godt haandelag hjælpes, skal i denne kunst gøre sig mere habile paa det at, naar det af kommissionen fordres, de da kan gøre regnskab for hvad de imidlertid har profiteret.

3) Paa det de examinerede jordemødre des bedre kan subsistere og ved idelig øvelse perfektionere sig i deres embede, saa og andre skikkelige kvinder herefter kunde faa lyst til at lære denne nødvendige kunst og videnskab, maa ej flere end 30 (som ved byens nærværende beskaffenhed eragtes tilstrækkelige) eller saa mange, som allerede er examinerede, øve samme profession i København, hvilke skal have et vist tegn hængende over deres bolig, paa det enhver kan vide, at de alene er edsvorne og approberede. Fordrister nogen sig som ej med ovenmeldte tegn er privilegeret, at betjene nogen kvinde, skal den straffes med børnehuset.

4) Paa det at staden ej i sin tid skal lide mangel paa gode og forfarne jordemødre, skal alle, som i fremtiden agter at lade sig bruge i saadant tilfælde, naar nogen af de specificerede jordemødre ved døden afgaar, 1 eller 2 aar tilforn angive sig hos denne kommission, og derpaa lade sig af en forfaren medico eller chirurgo undervise om de fornemste stykker, som fødslen angaar, hvortil dem mere anledning skal gives, naar anatomi holdes, og naar de herom har erlanget en almindelig kundskab, skal de henvises til de forfarne jordemødre, som skal tage dem med sig til barselkvinder og lære dem at praktisere det, som de tilforn kun har haft en bar underretning om.

5) De skal og fremvise skudsmaal fra deres sjælesørger om et gudeligt og skikkeligt forhold, og at de er vel oplærte i deres kristendom.

6) De skal være ædruelige og entholde sig fra al stærk drik saavel før som efter barnefødslen, betænkende, at ofte tvende menneskers liv og sundhed beror paa deres vindskibelighed, og at deres samvittighed, rygte og gode navn lider, om de sig i deres embeder forser.

7) De skal indbyrdes holde godt venskab og fortrolighed, den ene misunde ikke den anden, og naar noget vanskeligt forefalder, skal de trolig med raad og daad hjælpe hverandre og aldrig undslaa sig derfor, med mindre de har vigtigt forfald.

8) De skal trolig forestaa deres embede, skikkeligt og venligt omgaas dem, som er i barnsnød, hjælpe den fattige saavel som den rige, og ikke for en skiden gevinsts skyld uden vigtig aarsag forlade den fattige, naar de først til den er kaldte.

9) De skal i fødslen flittig give agt paa alle omstændigheder, og om noget tungt eller farligt forekommer, da i tide raadføre sig med forstandige jordemødre, og efter sagens beskaffenhed lade hente en medicum for at høre hans raad. Findes de forsømmelige herudi, og enten fostret eller moderen geraader derover i livsfare, straffes de med deres bestillingsfortabelse og med anden straf efter forseelsens beskaffenhed.

10) De maa ej give nogen, enten hun er gift eller ugift, noget medikament, drik, pulver eller deslige, hvorved fostret i moderens liv kunde beskadiges, dræbes, levende eller dødt udrides, ej heller præparere saadanne medikamenter, lade dem præparere, give dem selv eller give andre anslag derpaa, under deres bestillingers, æres, godes ja livets fortabelse efter sagens beskaffenhed.

11) De maa ej heller give nogen udi fødslen drivende medikamenter, men heller kalde en medicum til raads, hvilken bedst kan give tilkende, om de i saadant tilfælde gøres fornødne, og hvorvidt man dermed kan gaa.

12) Det forbydes jordemødrene at kurere kvindfolk, barselkoner, spæde børn eller andre, med mindre barselkonerne eller de spæde børn er i stor nød og ingen medicus kan bekommes, da de maa give dem et simpelt medikament, som de bør hente fra apoteket.

13) Begærer nogen skadelige raad og midler af dem, bør de nøje udforske alle omstændigheder og angive saadanne personer for deres øvrighed eller for denne kommission, paa det den skade, som deraf kunde komme, i tide kan forekommes og sligt ugudeligt forsæt tilbørlig straffes.

14) Jordemødrene skal, saa ofte det af dem rekvireres, komparere for denne kommission og nøje efterleve alt, hvad den herefter eragter fornødent til dette nødvendige verks fortsættelse og forfremmelse.

15) Forser sig nogen jordemoder i sit embede, eller hun for denne kommission anklages for utilbørligt forhold, skal sagen strax sammesteds forhøres, og hun af kommissionen straffes med mulkt eller kassation efter sagens beskaffenhed; men angaar sagen efter § 10 hendes liv og ære, da henviser kommissionen det til hendes rette forum.

Af de personer, som særlig har gjort sig fortjent af denne forordning, har jeg omtalt *Eichel*, som var den egentlige drivfjeder. Han blev ved at være stadsfysikus til 1728, men fortsatte som borgmester til sin død 1736. De to andre bør dog ogsaa mindes.

Johannes de Buchwald var født 1658 og blev uddannet som barber og kirurg hos sin morbror, *Nicolai Boye*, en af sin tids kendteste kirurger. Da han var blevet svend, rejste han, som det var paabudt i lavsartiklerne, 4 aar i udlandet, kom hjem, blev skibskirurg, rejste atter til udlandet og studerede særlig medicin, blev livkirurg 1689 hos kronprinsen, overtog sin morbrors barberamt 1690 og blev samtidig kirurg ved kvæsthuset. I sit hjem indrettede han et anatomikammer, hvor han underviste kirurger. Der bevilgedes ham endog kadavere til dissektion og demonstration. Han var atter i udlandet den ene gang efter den anden, og paa en af disse rejser lod han sig immatrikulere ved universitetet i Leyden og tog licentiatgraden

i medicin her 1697. Tre aar efter tog han doctorgraden her i København, blev saa overmedicus ved kvæsthuset, livmedicus 1707, feltmedicus 1711 og endelig professor ved universitetet 1717. Denne mærkelige mand, som utvivlsomt maa have været en begavet mand med en umaadelig energi, havde vanskeligt ved at vinde anerkendelse i den lærde verden paa den tid. Han var ikke lærd nok, han talte daarligt latin, hvilket var en utilbørlig fejl, og det er ikke usandsynligt, at hans væsen var for meget paavirket af, at han havde været barber. Man maa erindre, at der den gang var en umaadelig standsforskel, at man regnede, at haandværkere, hvortil kirurgerne hørte, stod uendelig langt under de fornemme lærde medici. Der gaar det sagn, at det er ham, *Holberg* gør nar af i Peder Paars i sin fremstilling af Jens Blok. Man har endog peget paa, at deres forbogstaver, J. B., er de samme. Man fortæller endvidere, at den store krig, som *Holberg* saa morsomt beskriver i 2. bogs 3. sang mellem Jens Blok og gamle Gunild, til forbillede skal have haft en bataille mellem *Buchwald* og en jordemoder. Det er højst tvivlsomt, om der ligger noget virkeligt til grund for disse sagn. Om han selv har givet sig af med fødselshjælp, ved man ikke, men han havde sin andel i forordningen, og blandt hans elever var der flere, som var interesseret i fødselsvidenskaben, som vi senere skal se.

Den tredie læge, som var med til at skabe forordningen, kaldes *Philip Hacquart den unge*. Dette navn har voldt en del vanskeligheder, for der nævnes tre forskellige læger af dette navn, og af disse er de to yngste blevet sammenblandede. Det hænger imidlertid saaledes sammen: Den ældste *Philip Hacquart* var en overordentlig anset kirurg, som ofte omtales af *Thomas Bartholin*, som var livkirurg hos ikke mindre end tre konger, og som døde meget gammel 1698. Han havde flere børn, hvoraf to blev læger. Den ældste hed ogsaa *Philip*, blev doctor i udlandet og var fra 1699 til 1710 stadsfysikus i København, og det var til ham, at politimester *Rasch's* klage blev sendt, men som omtalt blev den aldrig besvaret. Han døde 1718 i København. — Den tredie *Philip Hacquart*, som altid kaldes „den unge“, hed slet ikke Philip men *Christian Wilhelm*. Han var født 1668 og døde 1715. Han vakte først opmærksomhed, da han under pesten 1711 flygtede, men blev kaldt tilbage ved en særlig kgl. ordre. Hans forbrydelse var nu ikke saa stor set med datidens øjne, for ved forordningen af 1619 var det udtrykkelig tilladt medici at flygte for pestepidemier, eller maaske rettere var det frivilligt af dem, om de vilde blive og behandle syge, men de havde forpligtelse til at skrive vejledninger for pestmestrene, d. v. s. medlemmer af barberlavet, altsaa kirurger, som ikke maatte flygte! I forordningen af 4. december 1672 var denne fritagelse for medici ikke nævnt og maatte altsaa betragtes som bortfalden, og derfor kaldtes *Hacquart* hjem. Naar han kom med i kommissionen, var grunden vel den, at han gav sig af med fødselshjælp, og dette ved man, fordi *Johannes de Buchwald* kort efter *Hacquarts* død i et brev til den berømte hollandske kirurg og fødselshjælper *Deventer*, siger, at da *Hacquart* nu er død, mangler vi fødselshjælper, for her er hverken læger eller kirurger, som giver sig af dermed.

Ved den nye forordning indførtes i alt fald paa papiret ordnede forhold af jordemoder-væsenet, og det saa godt, at denne forordning beholdt sin gyldighed med smaa ændringer i 200 aar. Hvorledes kommissionen arbejdede i den første tid, ved vi meget lidt om, for dens arkiv gik vistnok til grunde ved Københavns store ildebrand 1728, hvorved bl. a. universitetet lagdes i aske. Kommissionen plejede at holde sine møder paa universitetet, da dekanus i medicinsk fakultet var formand i kommissionen, og rimeligvis har arkivet derfor været opbevaret her. Sikkert er det i alt fald, at det senere oftere viste sig, at jordemødre paastod, at de var examinerede før 1728, men at deres papirer var brændte, og i saadanne tilfælde synes kommissionen ikke at have haft midler til at kontrollere saadanne paastande.

IV.

Johannes de Buchwald blev som lige omtalt 1717 professor ved universitetet. Hans virksomhed er meget forskelligt bedømt, men en ting er man enig om, nemlig at han er den første medicinske professor, som holdt forelæsninger over fødselsvidenskab. Det viste sig ogsaa, at flere af hans elever var interesserede for denne del af lægevidenskaben. Naar dertil kommer, at han stadig var medlem af jordemoderkommissionen, er der grund til at mindes ham i denne oversigt, selv om han maaske ikke har praktiseret som fødselshjælper.

En af de dygtigste af hans elever var *Simon Crüger*, som var født c. 1687 og 1720 var blevet livkirurg. Han fik 1724 rejsepas til Paris, og han fik ved diplomatiske forhandlinger tilladelse til at studere fødselsvidenskab paa det store berømte hospital Hôtel Dieu i Paris. Det var meget ualmindeligt, at udlændinge opnaaede en saadan tilladelse, saa *Crüger* fik en sjælden lejlighed til at uddanne sig. Da han kom hjem, sendte han i begyndelsen af 1726 en ansøgning til kongen, som refereres saaledes i supplikveprotokollen — selve ansøgningen har jeg ikke kunnet finde, men referaterne i supplikveprotokollerne plejer at være udmærkede —: *Simon Krüger* livkirurg som i Paris i lang tid har praktiseret *ex fundo* (dvs. fra grunden) *accoucheur*, anholder om at maatte gives lejlighed til at oplyse jordemødre i samme videnskab, og til den ende beder at et hus maatte anvises og indrettes, hvorudi et vist antal af arme nødlidende svangre soldaters og matrosers koner kunde indtages og efter deres forløsning igen deraf udlades efter den tilstand de kan befindes i enten tidlig eller sildig, udi hvilket hus skulde altid være fire koner for af grunden at lære denne publico nødvendige videnskab, og naar samme er befundne dygtige, da at dimitteres med behørig attestatis og andre i deres sted igen antages.

Det resolveredes, at der skulde skrives til *Crüger*, at han først maatte gøre et overslag over, hvad et saadant hus med senge og tilbehør vilde koste, og dernæst forslag om, hvorfra pengene skulde tages. Det er formodentlig navnlig denne sidste fordring, som det er faldet *Crüger* vanskeligt at besvare, for det har ikke været muligt at finde mere om denne sag i rigsarkivet. *Crüger* faldt desuden i unaade 1728, og han rejste da atter til Paris, men efter sin hjemkomst havde han andre og endnu større planer, som han fik held til at gennemføre.

Som vi har set havde *Eichel* allerede foreslaaet, at der skulde ansættes en lærer for jordemødrene, d. v. s. en lærer i teori, for den praktiske uddannelse skulde ske ved, at de unge fulgte de ældre i deres praxis, saaledes at der ikke blev nogen samlet undervisning af eleverne. *Crügers* forslag gaar derimod ud paa oprettelse af en fødselsstiftelse og en dertil knyttet jordemoderskole. Det skulde vare længe, inden det lykkedes at gennemføre et lignende forslag.

Blandt *Johannes de Buchwalds* elever var den dygtigste praktiske *accoucheur* den privilegerede operatør og fødselshjælper *Henning Ditlev Clausen*, og han havde igen en elev, *Johan Franciscus Schönheyder*, og det var disse to, der i mange aar var de mest ansete *accoucheurer* i København. Men *Buchwald* havde ogsaa andre elever og deriblandt sine to sønner, hvoraf den ene, *Balthazar Johannes de Buchwald*, blev professor efter faderen 1738. Fra 1725 var han fysikus paa Lolland, og medens han var der, udgav han efter opfordring af jordemoderkommissionen i 1725 en lærebog, hvis titel er: Nye Jorde-Moder-Skole, Eller Kort Underviisning udi Jorde-Moder-Konsten; Til det almindelige Beste forfattet og sammenskrevet af *Balth.*

Joh. de Buchwald. Med. Doct. Bogen er paa omtrent 100 sider og bestaar af en række spørgsmaal og svar. I fortalen siger han, at han kan forsikre, at dersom kærlighed til det almindelige bedste og den medlidenhed, som han føler for det ædle kvindekøn, „som af een uforstandig Jordemoder tit og ofte disverre ilde bliver medhandlet,“ ikke havde drevet ham dertil, saa kunde han ganske anderledes have anvendt sin tid. Stort besvær har bogen næppe voldt ham — han holdt i det hele ikke af besvær! — for *Emmerik Ingerslev* oplyser, at den kun er en over-

Simon Crüger.
F. c. 1687. D. 2⁶/₄ 1760.

sættelse efter 2. udgave af den berømte svenske fødselshjælper *Hoorns* lærebog, som udkom 1719. Bogen bestaar af en række spørgsmaal og svar mellem to jordemødre.

Det kunde se ud, som om ikke alle har været fornøjet med den, for 1726 skal den lille jordemoderbog fra 1688 have været optrykt igen, men denne udgave kender man ikke nu, den omtales kun af en af de læger, som i provinserne interesserede sig for fødselsvidenskab. Hvis *Eichel* har været forfatteren, kunde man tænke sig, at han, der levede endnu som stadsfysikus og medlem af jordemoderkommissionen, har fundet den gamle bog bedre end den nye. *Buchwalds* bog udkom i ny udgave 1735 og endelig foranstaltede han 1749 endnu en jordemoderbog udgivet, denne gang efter den franske forfatter *Mesnard*. Bogen blev ikke engang oversat af *Buchwald* selv, men af en dygtig ung medicinsk student — men den var „med flid gennemset“ af *Buchwald*!

Medens *Balthazar de Buchwald* var fysikus paa Lolland indsendte han en forestilling om, hvorledes jordemødrene dels af uvidenhed, dels af ubesindighed, ja ofte af ivrighed og ondskab ikke alene bringer mødrene og børnene i livsfare, men endog skammeligt berøver dem livet. Han havde derfor med flid søgt at forekomme deres uvidenhed, men det er vanskeligt for dem oftere at komme til ham for at blive underviste. At de af ubesindighed og undertiden af ondskab grovelig forsynder sig, kan han let bevise. Saaledes har en jordemoder, som var vel undervist i København, med saadan heftighed angrebet en paa fjerde dag i barnsnød værende kone, at denne døde under hendes hænder uden at blive forløst; om hendes grove forseelse har han overbevist hende i præstens og kirkeforstanderens nærværelse. Da denne jordemoder tidligere havde begaaet lignende forseelser, havde hun fortjent stor straf, men da den afdødes helbredstilstand var saaledes, at hun ikke havde kunnet leve længe, og da de fleste folk i byen holdt med jordemoderen og han ikke havde kunnet udrette noget mod hende uden ved en vidtløftig proces, som hans ringe indkomster ikke tillod ham, havde han mod sin villie maattet lade denne jordemoder gaa fri. Kancelliet fandt heller ikke anledning til at gøre noget ved sagen.

I 1738 kom *Buchwald* med et andragende om, at liget af den første kvinde, som skulde henrettes i Lolland, maatte blive overladt ham til anatomering, for at han derved des bedre kunde oplyse jordemødrene, samt at disse under en vis straf skulde indfinde sig hos ham, hvortil sognet eller byen skulde forsyne dem med fri befordring og fortæring. Samtidig oplyste han, at byernes magistrater og præster ikke vilde tillade disse jordemødre at betjene barselkoner udenfor byen, hvorfor han begærede, at det skulde tillades dem at tage til udenbys barselkoner. Det første punkt om anatomeringen bevilgedes, dog saaledes at undervisningen skulde være gratis, og saaledes at ikke alle jordemødrene mødte paa en gang. Det andet punkt omtaltes ikke.

Da *Buchwald* efter sin faders død 1738 var blevet professor, holdt han møder med jordemødre hver fredag, hvor han underviste dem. Han viste dem ogsaa paa cadaver, hvorledes de kvindelige kønsorganer var beliggende, og ved en lejlighed viste han dem en foreliggende moderkage, som han til sin store overraskelse havde fundet ved en sektion. Hvor megen tid *Buchwald* har anvendt paa jordemødrene, kan ikke afgøres nu, men naar man tager hensyn til hans flid eller rettere mangel paa flid i sin øvrige embedsgerning, er man tilbøjelig til at tro, at han ikke har været alt for ivrig.

At det var vanskeligt paa landet for embedslægerne at overholde forpligtelsen til at overhøre og undervise jordemødrene, faar man ogsaa et bevis for fra provinsialmedicus *Johannes Elias Müller* i Næstved, som 1739 foreslog, at øvrigheden og gejstligheden fra hvert amt, om ikke af hvert herred og købstad skulde udvælge en eller flere koner, som skulde sendes til København for der i nogle maaneder at opholde sig hos de bedste jordemødre og derved se at lære noget grundigt i praktiken, saa at de hver i sit distrikt senere kunde undervise andre. I København skulde de gratis undervises i anatomi af professorerne og ernære sig ved at tjene for kost og løn. Da jordemødrenes fortjeneste paa landet var meget slet, foreslog han desuden, at der skulde oprettes et fond til aarlig lønning for dem, og at dette skulde dannes ved faste bidrag af alle dem, der vilde indgaa ægteskab, og af de dødsboer, i hvilke der ingen livsarvinger eller fattige enker fandtes; disse penge skulde paalægges, indsamles og uddeles af øvrigheden, og hvis de var tilstrækkelige, sættes paa rente. Kancelliet mente dog, at der intet var at gøre ved dette forslag, og det gik ikke bedre, da *Müller* kom igen med det 1740.

Efterhaanden kom der rundt i landet læger, som interesserede sig for jordemodervæsenet, hvilket først og fremmest viste sig som klager over forholdene og forslag om forbedring. Som regel førte de ikke til ret meget. I Aalborg havde *Bertel Wichmand* nedsat sig som læge og blev senere den første provinsialmedicus her. Han havde 1749 taget doctorgraden med en obstetricisk afhandling, og han havde i 1755 udgivet „Kort undervisning for jordemødre“, som

endog kom i et nyt oplag 1771. Han foreslog 1756, at en eller to koner fra hvert sogn skulde sendes til ham, for at han kunde undervise dem, og at de senere skulde offentlig beskikkes, men nogen bestemt ordre dertil opnaaede han ikke. Det oplyses dog i Berlingske tidende, at han i 1769 i september havde holdt saadanne forelæsninger og examineret 6 kvinder, som derefter blev taget i ed af øvrigheden. — Paa Fyn klagede fysikus *Johan Eichel* (den yngre) 1756 over, at øvrigheden ikke vilde overholde forordningen, at de examinerede jordemødre ikke blev understøttede af øvrigheden mod fuskere, at der baade blandt de examinerede og fuserne fandtes soldaterenker, som hører under militær jurisdiktion, saa de vanskeligt kunde forfølges, og endelig at hvis nogen jordemoder havde forset sig, blev det ikke paataalt, fordi øvrigheden ikke kunde bedømme, om jordemoderen var skyldig eller ej. Derfor kunde en jordemoderkommission være lige saa nyttig paa Fyn som i København, og han foreslog, at en saadan bestaaende af landfysikus og stedets øvrighed oprettedes. Sagen sendtes til stiftsamtmandens erklæring, men saa ved man ikke mere om den. — Ogsaa fra Ribe blev der klaget i 1757 af provincialmedicus *Anchersen* over, at der ikke fandtes nogen erfaren eller dygtig jordemoder i byen. Magistraten erkendte, at det vilde være nyttigt at have en jordemoder, men den kunde ikke byde mere end 30 rdl. i løn. Stiftamtmanden mente, at 40 rdl. var det mindste, som hun kunde nøjes med, naar hun selv skulde holde en eller to svøbekoner, hvorfor han foreslog, at hun skulde have 10 rdl. af Gørding og Skads herreders kasse mod at betjene disse herreder, naar hun kunde undværes i byen. Magistraten tilbød desuden fri græsning for et par høveder, frihed for indkvartering og, hvis hun var gift, fritagelse for manden for personlige tynger. Derimod skulde hun være forpligtet til 1) at oplære en eller to svøbekoner eller underjordemødre, der skulde antages med samtykke fra provincialmedicus og magistrat, 2) gratis betjene de fattige; ikke rejse fra byen eller betjene nogen udenbys uden magistratens tilladelse, som dog ikke maatte nægtes hende, naar hun kunde undværes, og det gjaldt beboerne i Gørding og Skads herreder, 3) at finde sig i at miste den halve eller hele løn i tilfælde af forsømmelighed. Til gengæld vilde byen saa forpligte sig til at forbyde uexaminerede at betjene nogen, og hvis nogen gjorde det, skulde hun til jordemoderen hver gang bøde 4 mark. Desuden fastsattes betalingen for betjeningen til 4—6 mark for almindelige borgerkoner. — Paa disse fristende betingelser var det dog ikke muligt at finde nogen habil jordemoder, og aaret efter maatte stiftamtmanden meddele cancelliet dette, og han bad derfor om, at hun desuden maatte faa frit hus eller ti rdl. i husleje efter magistratens bestemmelse. Dette bevilgedes 10. marts 1758 — men om man saa fandt nogen jordemoder vides ikke.

Imidlertid skete der ogsaa en del i København. Her fandtes der to læger, som begge hed *Jens Bing*. Den ældste var født i Throndhjem 1681, var en meget anset læge, der samlede sig en stor formue, saa han ved sin død oprettede legater paa ikke mindre end henved 50 000 rdl. Han havde derfor godt raad til at ofre meget paa sin brodersøn *Jens Bings* uddannelse. Denne brodersøn var født 1707 og var opdraget som kirurg, en af *Simon Crügers* elever, men lagde sig særlig efter fødselsvidenskab navnlig i udlandet. Han fik allerede 11. december 1739 bevilling til at praktisere medicin og kirurgi i København, tog næste aar kirurgisk examen og senere (1746) doctorgraden. Han var en af de første videnskabelige accoucheurer her i byen, konstruerede en fødselstang og var vistnok den første, som anvendte dette instrument i Danmark. *Bing* havde som sagt en onkel, der var en indflydelsesrig mand, og han sendte 15. august 1740 en ansøgning til kongen, som giver adskillige oplysninger. Jeg maa forudskikke den bemærkning, at det var lykkedes *Simon Crüger* 1736 ikke blot at faa oprettet den første kirurgiske skole her i landet, men selv at blive generaldirektør for kirurgien, saaledes at alt kirurgien vedkommende kom til at sortere under ham. Imidlertid var der 1740 oprettet et collegium medicum, som fik overbestyrelsen af medicinalvæsenet, men *Crüger* forstod dog at hævde sin myndighed.

Den gamle *Bing* skriver, at han af mange aars erfaring har befunden en slet tilstand mellem barselkoner formedelst en del uerfarne og unyttige jordemødre, og grunden hertil finder han i, at der ikke har været ansat nogen til offentligt at have tilsyn og direktion med samt lære og undervise alle dem, som skal være jordemødre. Han foreslaar derfor:

1) Om kongen vilde beskikke en direktør over jordemødrene med en vis løn, og som skulde være medlem af collegium medicum. Denne accoucheurs embede skulde være at kalde alle nu i København værende jordemødre og svøbekoner for sig, examinere dem og meddele de dygtigste sin bestalling paa stemplet papir, hvorpaa de skulde indskrives i en protokol i collegium medicum. For en saadan bestalling kunde der gives ham 3 rdl., og collegiet for immatrikulationen 1 sletdaler. De udygtige skulde han kassere og forbyde dem at praktisere.

2) Ingen jordemoder maatte for fremtiden paa egen haand udvælge eller bruge nogen svøbekone, før denne først var undervist, examineret og beskikket af accoucheuren.

3) Ingen, som herefter vilde være jordemoder, maatte antages og beskikkes hertil, før hun havde været virkelig svøbekone i 3 aar og imidlertid gjort sin forretning vel. Desuden skulde hun skaffe de sædvanlige attester fra sognepræsten og oplysning om, hvor gammel hun er.

4) Om nogen jordemoder kom ud for vanskeligheder, skulde hun strax underrette accoucheuren derom, der enten skal sende en anden jordemoder eller, hvis der er fare, selv komme.

5) Hvis jordemoderen kaldes til en kone og finder noget uregelmæssigt, skal hun strax underrette accoucheuren derom og ikke understaa sig til at ordinere noget. Overtrædelse straffes af collegium medicum med bøder til de fattige.

6) For hele landets vedkommende skulde det gælde, at for fremtiden maatte ingen praktisere, uden at de havde lært det i København og var approberede af collegium medicum og accoucheuren.

7) Collegium medicum skulde have myndighed til at idømme bøder og politiet være forpligtet til at inddrive dem.

„Endelig var at ønske et hus kunde med tiden oprettes for svage, fattige og nødlidende barselkoner at nyde fri pleje og opvartning, medens hendes barselseng varede, hvortil udfordres en anelig kapital, der ej kunde samles uden straffebøder, konfiskationer, donationer og godvillige stiftelser.“

Dette korte referat giver en del oplysninger og bl. a. ses det, at begrebet svøbekoner spiller en ikke ringe rolle. Svøbekoner svarer vel nærmest til, hvad vi kalder læredøtre. Det har aabenbart været elever, som jordemødrene dels har haft med i deres praxis, dels har ladet udføre barselpleje og barnepleje. Hele sagen blev dog ikke til noget, for vel æskede cancelliet collegium medicums erklæring, men den afgaves, uden at den mest sagkyndige, generaldirektør for kirurgien *Simon Crüger*, var hørt, og gik ud paa, at det var ganske overflødigt, og at collegiet i sit forslag til en ny medicinalforordning nok skulde tage hensyn til alle ting angaaende jordemødrene, som kunde trænge til ændring. Sagen blev derpaa lagt til side.

Der kan ikke være tvivl om, at den gamle *Bing* vilde have, at hans nevø skulde have et godt embede, og dette bekræftedes ved, at der 31. januar 1741 kom en ny ansøgning, denne gang fra den unge *Bing*, som søgte om, at han maatte faa embedet, hvis det behagede kongen at oprette det. Dette andragende sendtes til collegium medicums erklæring med forlangende om, at saavel medlemmerne, d. v. s. medici, som assessorerne, d. v. s. kirurgerne, skulde indsende deres erklæring, og hvis de var af forskellig mening, skulde hver afgive sit skøn. Efter al sandsynlighed har *Crüger* staaet bag unge *Bings* ansøgning, og naar der er forlangt erklæring baade af medici og kirurger, er grunden sikkert den, at medici var tilbøjelige til ikke at spørge kirurgerne.

Naar collegiet fik ubehagelige spørgsmaal, forhastede det sig ikke. Det varede nogle maaneder, inden sagen kom til behandling, for det skete ved mødet 7. april 1741. Man stemte

om den „fra neden“, d. v. s. fra den simpleste af kirurgerne og saa opad efter rang, først kirurgerne, saa medici. De tre først stemmende kirurger syntes, at da der fandtes en kommission af lutter dygtige mænd var det ikke nødvendigt at ansætte en direktør. Saa kom turen til *Crüger*, og han forlangte at faa sagen med, saa vilde han senere afgive sin erklæring. Derpaa stemte medici, som naturligvis fandt, at det var urigtigt at overlade direktionen til en enkelt mand, det var langt bedre at lade jordemoderkommissionen virke som hidtil. Forøvrigt fremhævede dekanus bl. a., at *Crüger* ofte havde givet jordemødrene lejlighed til at se sektion af kvindelig og ogsaa havde givet instruktion om, hvorledes de skulde forholde sig ved svære fødsler.

Det varede en maaned, inden *Crügers* svar kom — dateret 6. maj 1741 — og han udtaler deri, at det visse for publikums sikkerhed og konservation vilde være at ønske, at en særlig person blev beskikket til undervisning af dem, som agtede at blive jordemødre, og at ansøgeren dertil er meget og særdeles bekvem. Dog indstiller han, om det saa vidt jordemoderexamen angaar, skal have sit forblivende ved forordningen af 1714 og reskript af 28. juni 1737, hvorefter *Crüger* skulde deltage med fakultetet i examinationen af jordemødre — hvilket næppe nogensinde var sket! — Til sidst siger han: „Hvorfor det vil dependere af H. M.'s naade om accoucheur *Bing* i henseende til de ham i Frankrig og andetsteds anvendte bekostninger paa at excolere sin videnskab derudi, maa vorde beskikket til at være coexaminator ved jordemødrenes examen og forundes sæde i collegio medico.“

I et møde den 12. maj 1741 oplæstes *Crügers* erklæring, og det bestemtes, at den skulde indsendes til cancelliet. Kollegiets svar blev dateret 20. maj 1741 og begyndte med at beklage sig over *Crüger*, der havde forsinket sagen. Derpaa kommer man med sine indvendinger i en række punkter:

1) Man finder forlangendet meget betænkeligt og formener, at accoucheurfunktionen er af stor vigtighed, og som den angaar mange menneskers liv, kan den ikke uden fare betros en enkelt person og endnu mindre et ungt menneske. (Han var 34 aar!).

2) har kongen ved forordningen 30. november 1714 anordnet en kommission bestaaende af 4 personer som alle længe har staaet i tjenesten og bevist sig erfarne i jordemoderkunsten, som det er paalagt at undervise dem, der vil være jordemødre, offentligt at examinere dem, naar de vil udøve professionen og derhos undersøge deres levned og forhold.

3) bliver der foruden den private information hver maaned holdt samling hvortil alle jordemødre bliver indkaldt, og hvor de offentlig undervises, spørges om deres forhold og, om nogen har forset sig, enten tilrettesættes, mulkteres eller efter forseelsernes beskaffenhed suspenderes fra professionen at udøve i nogen tid.

Med hensyn til dette punkt er der det at bemærke, at det lyder smukt at tale om den private information, som om nogen af kommissionens medlemmer gav sig af med privat undervisning af jordemødre. Med hensyn til de maanedlige møder, som der prales med, forholder det sig saaledes, at der i kommissionens protokol, som begynder 1739, kun er omtalt et møde i dette aar, ingen i 1740, 4 i 1741 osv. I de første 10 aar er ialt omtalt 69 møder. Det er nok muligt, at alle jordemødrene indkaldtes — men kom de? Vi skal senere se, at kommissionen klagede over, at de bedre ikke mødte, og da det ser ud, som om man særlig søgte at faa oplysninger om forhold, hvorfor der kunde dikteres mulkter og andre straffe, er det ikke saa underligt, hvis jordemødrene saa vidt muligt holdt sig derfra.

4) tager fakultetet iagt, at jordemødrene, naar ske kan, bliver ved anatomien underrettede om de dele af et menneskeligt legeme, som det drejer sig om ved fødslen, og de henvises til generaldirektør *Crüger*, naar der hos ham forefalder kvindekadaver.

5) har collegium medicum i den projekterede medicinalordning iagttaget, at de gamle og erfarne jordemødre skal tage de unge med sig til de fødende og vise dem paa det haandgribeligste de dertil hørende manualoperationer.

6) befindes her i staden og landene dels privilegerede accoucheurs, som har aflagt mange prøver paa deres bekvemhed i den profession, dels og blandt chirurgos nogle som assisterer ved haarde barnefødsler, uden at tale om de tvende brødre *von Buchwald*, „som lade sig den sag ved haarde fødsler være angelegen.“

7) er det ingen af collegium medicum bekendt, hvorvidt supplikantens erfaring i at accoucheure strækker sig, dog kan de ikke forestille sig, at den overgaar den som forbemeldte accoucheurs har, og lader derfor staa hen, med hvad grund og i hvad hensigt directeur general *Crüger* saa højlig berømmer supplikantens *capacité*, omendskønt det ikke vil være vanskeligt at vise den.

Forøvrigt viser collegium medicum sig misfornøjet med *Crügers* forhold, ved at han ikke har givet sit votum med det samme til protokollen, men har taget ansøgningen med sig og beholdt den i over 4 uger hos sig, hvorved kollegiets erklæring er blevet opholdt; og synes kollegiet, at der maa være nogle hemmelige hensigter under, at *Crüger* har ej alene villet rekommendere supplikanten til at blive co-examinator ved jordemoderkommissionen og tillige medlem af kollegiet, da baade han selv og de andre kirurger samt apotekerne ikke er beskikkede til at være medlemmer men kun assessorer.

Man ser i denne slutning et eksempel paa de lærde lægers forbitrelse mod *Simon Crüger* og deres lyst til at angribe ham. Naar *Crügers* svar havde ladet vente saa længe paa sig, laa det tildels i, at han henvendte sig til cancelliet og spurgte, om den gamle *Bings* andragende, som han ikke kendte. Der blev svaret, at den sag var afgjort, men som vi har set, forlangte cancelliet udtrykkelig at baade lægerne og kirurgerne skulde udtale sig.

Resultatet af sagen blev, at *Bing* og *Frederik Buchwald* 9. juni 1741 beskikkedes til at være assessores i collegium medicum og tillige at være examinatore ved jordemoderexamen. *Frederik Buchwald* flyttede imidlertid snart efter til Aalborg, saa han fik ingen betydning for jordemodervæsenet.

Kollegiet havde paaberaabt sig, at det havde raadet bod paa nogle mangler i den medicinalforordning, som var under arbejde. Det er derfor rigtigst at se, hvad dette forslag, som forøvrigt aldrig førte til noget, indeholder om jordemodervæsenet, eller med andre ord, hvad de lærde læger mente var nødvendigt at fordre. Forslaget var fra 1740 og det er §§ 69—77, det drejer sig om:

§ 69. Collegium medicum, facultas medica og fysici skal holde over, at forordningen af 30. november 1714 vorder efterlevet.

§ 70. Jordemødrene skal erindre sig deres ed at være ædruelig, forsigtig, tavs etc., den ene være den anden behjælpelig, ved haarde fødsler at tilspørge en accoucheur eller medicum; og paa landet maa aldrig over 8 dage opholdes efter fødslen.

§ 71. Alle jordemødre i København skal efter kommissionens tilsigelse møde personlig, svare paa de dem gørende spørgsmaal om deres videnskab og give efterretning om forefaldende haarde fødsler.

§ 72. Ingen maa herefter være jordemoder uden forhen at være examineret, da deres navne forevises collegio for at indføres i protokollen; de som allerede er jordemødre, er ligeledes under deres privilegii forbrydelse forpligtede til at lade deres navne indtegne i protokollen.

§ 73. Stads- og land-fysici skal korrespondere med stiftamtmandene eller øvrigheden for at udfinde middel til subsistance for bekvemme jordemødre paa landet, som dem i manglende fald kan tilsendes fra København af de derværende approberede jordemødre.

§ 74. Hvor i en by ikkuns findes een jordemoder, maa hun ej forrejse paa landet længere end paa tvende dage, og det med øvrighedens og fysici forevidende.

§ 75. Hver jordemoder skal bestandig have en person med sig, som er sindet at blive jordemoder, der i manglende fald kan forrette jordemoders pligter.

§ 76. Fordres en jordemoder til visitation hos nogen fordægtig person, skal hun bringe alle omstændigheder til papir, saaledes som hun det med ed vil bekræfte.

§ 77. Sluttelig skal hun stedse have hendes aflagte ed for øje, den hun for øvrigheden i præstens overværelse har aflagt.

Som man vil se, var det ikke synderlig meget, kollegiet fandt at maatte foreslaa, men nu kom der to nye medlemmer til, nemlig *Frederik Buchwald* og *Bing*, og man maatte derfor vente, at der vilde komme nye forslag, og det skete virkelig ogsaa, for allerede i september 1741 kom man med et forslag om at forbedre og forandre forordningen af 1714, og det var endda et ret stort forslag. Det gik ud paa:

1) I den første artikel af forordningen af 1714 befales, at jordemødrene skal examineres af kommissionen i København, i andre stæder og paa landet af den der tilstedeværende medicus. Ved slutningen af denne artikel mener man, at man bedst kunde tilføje, at kun de examinerede maa optræde som jordemødre, „saa at hvo sig fordrister uden foregaaende examen og derefter bekomne attest at hænge deres sædvanlige tegn ud eller lade sig bruge som edsvorne jordemødre, skal første gang i København straffes med 4 rd., i andre stæder med 2 rd. eller to sletdaler, anden gang dobbelt og 3. gang med børnehuset. Men da supplikanterne er kommet i erfaring, hvorledes imod den 3. artikels stærke forbud en del kvinder, som ingen behørigte attester har, understaae sig her i staden at lade sig bruge, hvorudover der ofte høres klagemaal over jordemødrene, saa udbeder supplikanterne sig kgl. befaling til politimesteren at være kommissionen assisterlig, naar forlanges, saa som over alt i staden at lade sine betjenter inkvirere, hvor saadanne jordemoderskilte findes, og da udspørge deres navn og forlange at se deres attester, og skulde de da til kommissionen indgive en fortegnelse saavel paa deres navne, som har attester, tillige med attesterne selv i original, som ogsaa de andres navne, der uden at have attester dog hænger skilte ud og lader sig bruge, og hvor samme bor med videre, som kommissionen maatte holde nødvendigt til sagens bedre drift og fremgang hos ham lader rekvirere, hvilken ordre maatte strække sig baade til nærværende og efterkommende tid. Saa indstilles og om ikke de som bruger saadanne jordemødre, der hverken har tegnet over deres døre ej heller er approberede, burde tillige anses med mulkt fra 1—10 rd. efter deres vilkaar.“

Af dette forslag synes at fremgaa, at kommissionen ikke var ganske paa det rene med, hvilke jordemødre man havde approberet, og dette kan hænge sammen med, at dets arkiv var brændt. Man ønskede øjensynlig at faa en nøjagtig fortegnelse over de examinerede jordemødre. Dernæst skal jeg bemærke, at jeg ikke ved, om der var autoriseret et bestemt jordemoderskilt. I danske ordbog tales om en rød lygte med paamalet „jordemoder“, andre steder omtales et stort skilt med paamalet jordemoder og et sted tales om „den malede figur“. Endelig skal jeg gøre opmærksom paa, at den for os underlige bestemmelse, at den der brugte en ikke autoriseret jordemoder skulde betale bøde, havde sit forbillede i den første egentlige kvaksalverlov af 4. november 1735, hvori bestemmes, at den der betjener sig af uberettigede personer hver gang skal bøde 4 rd.

2) Det tal af 30 jordemødre, som er fastsat i loven, er for lille, „allerhelst da der i København burde være som et seminarium, hvorfra alle andre steder udi rigerne kunde forsynes med gode jordemødre, saa at efter deres tanker burde være i det ringeste 60 jordemødre her i staden, som maa hænge deres tegn over husdørene.“

Her maa ordet seminarium ikke tages i den betydning, hvori det i almindelighed anvendes nutildags, som en læreanstalt for præster og lærere, men i sin ældre betydning som et plantested, hvor unge træer plantes for senere at tages op og forflyttes. Med andre ord, der er ikke tænkt paa en læreanstalt, men paa et depot.

3) Udi den 4. artikel befales, at naar de som i fremtiden vil lade sig bruge, har erlanget en almindelig kundskab, samme da skal henvises til de forfarne jordemødre, men som de deri

gemenligen findes vrangvillige, synes supplikanterne billigt, at de, som nægter at tage yngre med sig saadanne steder, hvor det kan være tilraadeligt, bør anses med tilstrækkelig mulkt efter deres vilkaar fra 2—10 rd. første gang, anden gang dobbelt og 3. gang kasseres.

4) Saasom der ofte høres et rygte, at jordemoderen skal være aarsag udi en eller anden barselkones eller fosters død, men det afdøde legeme ej kan vorde aabnet formedelst ingen klagemaal indkommer, og de ej har myndighed at anstille saadan besigtelse, uden hvilken man ikke godt kan skønne, hvorvidt en jordemoder kan være aarsag til saadan død, thi forestiller de, om ikke øvrigheden overalt maatte vorde anbefalet, at hvor saadant rygte spørges, fysikus tillige med en eller to chirurgis strax maatte beskikkes til at forrette saadan besigtelse, som da beskreven med alle sine omstændigheder til kommissionen maatte indsendes, hvorefter de da kunde dømme jordemoderen foruden anden vedbørlig straf tillige at betale saadan besigtelse foruden andre paagaende omkostninger.

5) I den 14. artikel meldes, at jordemødrene skal møde, naar det rekvireres, men kommissionen klager over, at jordemødrene helst de velhavende ej vil komme tilstede, naar de bliver indkaldte, da det dog er højst fornødent, at de bedst og mest i brug værende jordemødre oftest gav møde, saavel for at berette, hvilke vanskelige tilfælde der var indtruffet og deri selv videre perfektioneres, som og for at underrette de yngre desbedre i alle slags tilfælde. Derfor formener kommissionen, at naar en eller flere jordemødre blev tilsagt af kommissionen her eller af en medicus andetsteds, skulde samme møde under 2 rd. straf første gang, dobbelt anden gang og 3. gang aldeles uden forskel kasseres.

6) Paa det at og de andre steder i rigerne kunde forsynes med gode jordemødre, holder de det fornødent, at øvrigheden i købstæderne og paa landet burde med provincialmedicus og provsterne samt deres assessores konferere for at udfinde et middel, hvorved i det mindste en eller tvende jordemødre i hvert herred efter stedernes lejlighed kunde faa nogen hjælp til subsistence, da de alle tider af kommissionen kan vorde forsynede med gode jordemødre, og som Helsingør, Roskilde og Korsør allerede har fundet sig villig til at bestemme en vis aarlig sum til deres jordemødre, saa skulde man og vente, at det var gørligt andre steder.

7) Anlangende bøderne eller anden straf, som kommissionen maatte finde fornødent at diktere, da ifald nogen vægring af de skyldige derudi sker, beder de, at de samme af politimesteren i København maa inddrives, naar det af kommissionen forlanges, og paa andre steder af nærmeste øvrighed, naar det af medico rekvireres dog saa, at sagens omstændigheder først indberettes til kommissionen, efter hvis svar og godtbefindende exekutionen bør ske. Og som saadan korrespondance om jordemodervæsenet vil foraarsage kommissionen bekostning, saa formoder man, at saadanne breve vorder forundte dem fri og uden betaling med posterne frem og tilbage.

Det, som falder mest i øjnene ved dette forslag, er de mange bøder, og at man aabenbart ikke nærer megen tillid til jordemødrene. Man tænker sig kun mulighed for straf, hvis der foretages sektion, og jordemoderen skal betale omkostningerne, det er slet ikke forudsat, at jordemoderen kunde være uskyldig, og at der kunde være grund til at foretage sektionen for at værgе jordemoderen mod uretfærdige beskyldninger, men andragendet foreligger kun i referat, selve ansøgningen kender jeg ikke, og det er muligt, at der findes andet deri. Dernæst studser man ved tanken om, at jordemødrene skal tvinges til at medtage elever i deres praxis, og endelig forstaar man ikke, hvorledes kommissionen skulde kunne være i stand til at skaffe hele landet flinke jordemødre. Selv om der var en del i København, var det dog meget tvivlsomt, om de vilde flytte til en anden del af landet.

Kancelliet var aabenbart betænkeligt ved de mange bøder og straffe, for det sendte sagen til generalprokurøren, som afgav en længere erklæring med ændringsforslag til forskellige af forslagets poster, og navnlig mente han, at man burde vente til forslaget om en medicinal-

ordning var afgjort. Kancelliet indstillede derfor 16. oktober 1741: udsættes indtil videre, og dette tiltraadtes i konseillet den 19. oktober 1741.

Hermed var dette forslag skrinlagt, og det gik ikke bedre, da jordemoderkommissionen et aar efter 12. november 1742 kom med forslaget igen, dog med den tilføjelse, at jordemoderen altid skulde være undergivet stedets øvrighed uden hensyn til hvilken jurisdiktion hendes mand hørte under, efterdi det er kommissionen for vidtløftigt at udvirke krigsforhør over de adskillige jordemødre, hvis mænd er af militær stand. Yderligere indføjedes som en ny § 6, at det aldeles forbydes jordemødrene under straf af kassation eller børnehuset at ordinere barselkoner medicin ud over, hvad der er nævnt i prof. *Buchwalds* sidst udgivne jordemoderbog, og saadanne simple uskyldige medikamenter, som ej er af saa drivende og stærk virkning. Ogsaa dette forslag stilledes i bero og skulde afgøres med den projekterede medicinalordning.

I 1744 kom kommissionen igen med anke over, at man ikke kunde skride ind mod dem, der sorterede under fremmed, navnlig militær jurisdiktion, og man foreslog derfor igen, at jordemoderkommissionen skulde være berettiget til at behandle alle saadanne sager, og denne gang lykkedes det at faa ønsket opfyldt, for 16. oktober 1744 udgik der et reskript, hvorefter kommissionen blev berettiget til at dømme alle, der overtraadte jordemoderloven uden hensyn til, om deres mænd hørte under anden jurisdiktion, og dommen skulde strax exekveres af politiet. Derimod opfyldtes ønsket om ogsaa at maatte lade de alvorlige domme om børnehus osv. exekveres, ikke helt, idet der gaves de dømte ret til at appellere til højesteret. — Det var en meget alvorlig sag, der gav anledning til denne bestemmelse, men den skal jeg gøre nærmere rede for i næste afsnit.

Et meget vigtigt spørgsmaal for jordemødrene var selvfølgelig omkostningerne ved at blive approberede, og derom faar man interessante oplysninger i anledning af en klage fra en del jordemødre af 17. oktober 1742 over de beløb, som magistraten fordrede for at tage jordemødrene i ed. *Buchwald* skrev i den anledning 23. februar 1743 til oversekretæren i danske kancelli, *Holstein*, at største delen af jordemødrene ikke har aflagt ed for magistraten, „undskyldende sig med deres fattigdom, som ej formaar de store paagaende omkostninger“. For det andet siger han, at 30 jordemødre ikke er nær nok, men giver anledning til fuskerier og mange deraf følgende farlige sviter, og han anmoder derfor *Holstein* om i det mindste at faa et midlertidigt reskript hvorved disse to poster kunde bringes til rigtighed. For det første bør det allern. determineres, hvor meget magistraten bør tage for denne eds beskrivelse, saa og om den ikke maatte skrives paa det samme stemplede papir som attestatet fra kommissionen er skrevet paa, hvilket er en halv rigsdalers papir. Dernæst kommer han med det samme forslag som tidligere om at faa 60 jordemødre i København. Han slutter saaledes: „jeg lever udi den visse forhaabning, at denne min underdanige forestilling bliver uden videre og vidtløftige argumenter anset billig, retsindig og højst fornøden.“ Der tog nu *Buchwald* fejl, der kom en ganske artig historie ud af hans forslag, for kancelliet spurgte naturligvis magistraten, hvorledes det hang sammen, og hvad betaling den tog, og en maaned efter, 27. marts 1743, svarede magistraten, som øjensynlig var vred, følgende:

„Hvor mange jordemødre her i staden skulde kunne behøves er os lige saa ubekendt som uvedkommende at erklære noget om, siden det os ikke allern. er befalet; men efter den kgl. allern. forordning de dato 30. november 1714 maa her i staden af os beskikkes 30 personer, og af de af os allerede beskikkede befindes endnu udi live 23 personer, som efter foregaaende udstandne examen og derom fra det medicinske fakultet bekomne bevis samt aflagte jordemoders ed efter højstbemeldte allern. frd.'s tilhold er meddelt raadstue-attest derom, hvilke antagne personer langt fra ikke have holdet dem tilbage fra at aflægge den befalede ed, saa snart de fra fakultetet med bevis var blevet forsynet, ej heller unddrager dem for at gøre de dertil udfordrende omkostninger, efterdi samme baade er helt taalelig og ved kgl. allern.

frd. af 22. marts 1684 fastsat. Denne omkostning bestaar af 3 mark for D. K. M.'s stempel-papir, som raadstue-attesten efter den allern. frd. om det stemplede papirs brug, skrives paa; dernæst udi 3 mark for dens forsegling; og endelig udi 3 mark for beskrivelsen, som udgør tilsammen 9 mark. Thi er derfor den af professor *Buchwald* anførte ene omstændighed aldeles urigtighed, men er der noget, som tilbageholder dem, som han kalder fattig, saa skal det ved undersøgning i sandhed befindes, at det er de omkostninger, som sker til professor *Buchwald* og andre vedkommende for deres examen, saasom de ej meddeler dem nogen attest uden foregaaende prompte betaling, men med hvad ret eller efter hvad kgl. allern. tilladelse denne omkostning udgives og imodtages er os ubekendt, og formaar vedkommende ikke at tilvejebringe denne betaling, faar de ej heller attest og følgelig kan de ikke uden det blive taget udi ed eller beskikkes, og deraf er det formodentlig, at det rejser sig, at tallet af jordemødrene ikke er komplet, som prof. *Buchwald* foregiver, og det er ellers ikke at undre over, at han ønsker jordemødrene formeret til et dobbelt eller større tal, siden hans interesse derved ikke formindskes men forøges. Men paa det at omkostningerne ikke skulde forhindre vedkommende udi at lade sig antage, var det efter vore allerund. tanker tjenligt, at det allern. maatte behage D. K. M. ved et interims reskript at afskaffe eller forbyde betalings modtagelse direkte eller indirekte, baade for deres examen og attesters meddelelse, ligesom vi da og allerund. er overbødige at lade dem uden betaling nyde raadstue-attesten fri, naar prof. *Buchwald* vil ervise det samme, hvoraf da allerkendeligst kunde redresseres og forekommes, nemlig at ingen for mangel af evne at tilvejebringe omkostninger skulde entholde dem fra at blive antagne og aflægge den pligtige ed.“

Saa gik sagen tilbage til *Buchwald*, som 9. april 1743 svarede, at hverken det medicinske fakultet eller nogen anden, som sidder i jordemoderkommissionen, nød noget for at examinere en jordemoder, men alene det af kommissionen antagne bud, som skal tilsige samtlige jordemødre hver maaned een gang, og naar det ellers fordres. Budet faar af hver jordemoder, naar hun ved examen findes kapabel, 4—6 mark, som er en vedtagen skik fra forordningens emanation, og uden hvilket kommissionen ikke kunde holde noget bud, som umuligt kan undværes. Heraf ses, at en jordemoders examen med stemplet papir og alt ej koster mere end 9 mark i det højeste. Vil magistraten, som efter højstbemeldte frd.'s bydende ej har videre med jordemødrene at bestille end at tage dem udi ed, frafalde deres forrige paastand, som efter den af en del jordemødre indgivne klage — — skal have beløbet sig til 3—4 rigsdaler, og paa samme papir, som kommissionen har udstedt deres attest paa, lade paategne edens aflæggelse, saa er det en stor lettelse for jordemødrene, som tildels formedelst fattigdom ej har turdet melde sig for magistraten, hvis betjentere de dog gerne vil give en kendelse, naar samme ej kuns maatte determineres til noget vist og taaleligt.

Ingen af parterne synes at have undersøgt sagen, før de skrev, men man kan vel ogsaa tænke sig, at det ikke var fakultetet og magistraten, men de underordnede funktionærer, der selv tog en lille afgift. Imidlertid blev resultatet af denne lille strid mellem kommission og magistrat fordelagtig for jordemødrene, for resultatet blev, at der 3. maj 1743 udgik to reskripter, et til fakultetet og magistraten, at hver kun maatte tage stempelpapiret iberegnet højst 9 mark og af uformuende kun stempelpapiret. Det andet reskript var til fakultetet og gik ud paa, at antallet af jordemødre i København maatte forøges til 60.

I 1752 kom collegium medicum atter med et forslag til medicinalordning, hvori §§ 67—74 handler om jordemødrene. Af disse paragraffer skal jeg omtale nogle, som har lidt mere interesse.

I § 67 foreslaas, at examen for fremtiden skal være offentlig, og at generaldirektøren for kirurgien skal gøres opmærksom paa den, saa at han og muligvis andre kan komme tilstede, hvis de vil.

§ 68 gentager de almindelige bestemmelser om jordemødrenes pligter, bl. a. advarslen

mod drukkenskab, og i § 69 indskærpes, at jordemødrene i København *skal* møde for kommissionen, naar de bliver tilsagt. I § 71 er der bestemmelse om, at fysici skal forhandle med øvrighed og præster om, hvorledes de bedst kan skaffe flinke jordemødre i provinserne og skaffe dem underhold.

I § 73 siges, at det ikke blot skal være en jordemoder tilladt at have en lærling med sig, men jordemødrene skal endogsaa opfordres til at antage en elev.

Endelig siges i § 74, at naar en jordemoder er anmodet om at visitere en mistænkelig person, skal hun nøje undersøge alle omstændigheder og enten selv eller ved andre nedskrive det, saaledes som hun trøster sig til at bekræfte det med ed.

Det gik dette forslag som de tidligere — og endnu et senere — at de ikke førte til noget-somhelst, men af forskellige omstændigheder lagdes hen!

V.

i nærmer os nu til de tider, da der oprettedes en offentlig fødselsstiftelse, men inden jeg kommer ind herpaa, skal jeg meddele lidt om forskellige jordemødre og deres forhold. Det, som jeg kan fortælle om, er for en stor del begivenheder, som har givet anledning til paatale, for saadanne ting optegnes, medens den daglige praxis gaar ubemærket hen. De fleste sager er omtalte i jordemoderkommissionens protokol, som er begyndt 1739, og som dels indeholder oplysninger om forhandlingerne i kommissionen, dels examensresultaterne, thi protokollen har ikke alene været, men er den dag i dag og kan i adskillige aar vedblive at være examensprotokol for jordemødrene. Man kan vist roligt gaa ud fra, at det er enestaaende i verden, at der findes en examensprotokol for jordemødre, som paa det nærmeste er 200 aar gammel og endnu er i brug!

Oprindelsen til protokollen er interessant nok, ikke mindst fordi *Thomas Bartholin* c. 165 aar tidligere har fortalt en ganske lignende historie (se s. 23). To jordemødre, *Anna Sibylla*, der netop var examineret (1739) og *Bente Pedersdatter*, som var examineret 1726, var tiltalte. Den første havde været tilkaldt til en fødsel, men da hun fandt tilfældet vanskeligt, sendte hun bud efter den ældre, som vendte og trak frem ved fødderne. Derved afreves barnets hoved i livmoderen, og den meget bekendte fødselshjælper *Schönheyder*, som tilkaldtes, kunde intet udrette. Ligesom i *Bartholins* tilfælde fødtes hovedet den næste dag af sig selv. *Anna Sibylla*, som havde handlet efter bestemmelserne ved at tilkalde den ældre, blev frikendt, men *Bente* blev dømt til at betale en bøde paa 4 rd., „som denne gang skal employeres til en nye Protocol at indrette ved Commissionen.“ Den nuværende examensprotokol hidrører altsaa fra en mulkt, som en jordemoder blev idømt, og at det er denne protokol fremgaar af, at sagen findes indført i den.

Bente Pedersdatter synes at have været ualmindelig voldsom, for 1. september 1741 dømtes hun igen, da hun havde ladet en barselkone dø uforløst under blødning, idet det ved sektionen viste sig, at hun havde afrevet venstre nymfe, læderet perinæum, vagina og collum uteri betydeligt. Sektionen var udført af en regimentskirurg i overværelse af de to brødre *Buchwald*. Hun slap forholdsvis billigt, idet hun kun dømtes til at betale sektionsforretningen og i 6 uger nedtage sit skilt og ikke praktisere.

En anden sag, som handler om en større læsion, forekom 1755. En officer klagede over to jordemødre, som han forment havde foraarsaget, at en kone, gift med en af hans bøsseskyt-

ter, var død i barselseng. Den ene af disse jordemødre hed *Anna Maria Schwartz*, men hende kender jeg ellers ikke noget til, den anden var *Else Sophia Peber*, der var gift med en parykmager, var examineret 1749 og var særdeles dygtig, hvilket fremgaar af, at hun var jordemoder eller hvad vi vilde kalde overjordemoder paa fødselstiftelsen 1759—1763. Hende kommer vi til at høre om senere.

Kommissionen forhørte de to jordemødre ret vidtløftigt, og da deres forklaring var i overensstemmelse med en erklæring fra den tilkaldte læge *Nicolai Frederik Bertram*, som særlig havde studeret fødselsvidenskab i udlandet, var blevet dr. med. i Leyden 1747 ved en obstetricisk afhandling, og som 1753 var blevet medlem af jordemoderkommissionen, fandtes det bedst, „at stadsfysicus over denne jordemoder *Schwartzes* opførsel gjorde paastand efter lov og forordning.“ Stadsfysikus *Rudolph Wandeler* kom da 7. november 1755 med følgende indlæg, som jeg gengiver, da det illustrerer, hvorledes rettergangen gik for sig (jeg følger ikke den originale temmelig mærkelige retskrivning):

Da den af bøsseskytte Peter Andersen af dato 27. oktober ergangne klage over jordemoder *Anna Maria Schwartz* af højædle og velbaarne hr. kommandør *Lützu* med skrivelse og velædle hr. doctor *Bertrams* bilagte attest er indsendt og den 5. november udi den kgl. jordemoderkommission bleven læst, og derpaa nøje examen med den anklagede for kommissionen foretagen, har man erfaret dels af hendes godvillige tilstaaelse, at hun tvert imod bedre information og en retskaffen jordemoders pligt har ladet ommeldte Peder Andersens kone, som var stedet i barnsnød, efter egen villie og tykke ligge, staa og gaa omkring, uagtet bristningen præsenterede sig flad og spids udi den venstre side, hvoraf hun og rettelig sluttede, at moderen hos konen laa skævt til siden, og dog ej gjorde sig umage ved bekvemt leje efter hendes pligt at rette den, dels af hr. doctor *Bertrams* attest, at moderskeden strax neden for modermunden var dilacereret, hvilket og af den anden jordemoder navnlig *Else Sophia Pebers* for kommissionen blev bekendt med dette tillæg, at, da hun vilde fornemme til ommeldte bøsseskyttes kone, fornam hun foruden omtalte rift i moderskeden, at der af samme rift straalevis med force udløb meget blod. — Efterdi nu ved saadan dumme og voldsomme omgang ej aleneste fødslen er bleven vanskelig, men endog baade moderen og barnet er geraadet udi livsfare, som paaførte fostret døden udi moders liv, og gav anledning til inflammation og paafølgte død hos moderen; Paastaar jeg ifølge mit embede, at samme *Anna Maria Schwartz* for slig dum, formastelig og højstskadelig omgang med moderen og fostret, herefter aldrig mere bør betjene nogen fødende kvindes person, men efter H. K. M.'s allern. forordning om jordemødre af 30. november 1714 dens 9. artikel aldeles have sin bestilling og privilegium som jordemoder fortabt, og strax sit skilt nedtage, eller se det ved politiets betjente fuldbyr-det, og desuden, siden forseelsen er saa stor og saa tydelig, bør hende med billighed forbydes at opholde sig herefter i byen, paa det hende ej af den efterlevende enkemand Peder Andersen skulde af hævn eller bitterhed tilføjes nogen ulempe, eller og hun bør forsone sig med ham formedelst 10 à 20 rd., saa han skriftlig tilstaar at han intet mere har imod hende, men er med den af kommissionen hende dikterede straf tilfredsstillet. — — —

Den i vore øjne kostelige idé at tvinge hende til at forlade byen, for at enkemanden ikke skulde hævne sig paa hende, blev ikke til noget, for otte dage senere kom han med en fordring paa straf og paa en erstatning af 11 rd. 2 mark og 13 skilling for begravelsen. Atter otte dage senere mødte jordemoderen, men hun havde ingen prokurator med paa grund af fattigdom, hvorfor *Buchwald* raadede hende til at søge overpræsidenten om fri prokurator. I samme møde optraadte løjtnant Falsen som sagfører for enkemanden. Mdm. *Peber* tilbød at aflægge ed paa, at hun ikke var skyld i riften. I det følgende møde fremlagdes et forlig mellem jordemoderen og enkemanden, hvorefter denne vilde nøjes med det nævnte beløb for begravelsen, og da pengene var betalte og behørig kvittering udstedt derfor, fik hun den 12. december 1755 sin dom, hvorefter hun „haver sit privilegium og bestalling som jordemoder her i Køben-

havn aldeles forbrudt og ej bør befatte sig med at forløse nogen barselkone under straf af børnehuset, saa fremt saadant hende vorder overbevist, hvorfor hun strax haver at nedtage sit skilt, som ellers i mangel deraf ved politibetjente skal vorde hende frataget.“ — Aaret efter søgte jordemoderen om benaadning, og blev med denne henvist til kongen, men hun fik afslag.

I 1783 klagede fysikus *Rogert* i Viborg over den voldsomme behandling, som han ofte har været vidne til, og han siger, at det er forekommet ham, foruden mindre ulykker af sønderbrudte lemmer, huller i hovedet af en bismerkrog og hovedet knust i moders liv, saa at ikke et af hjerneskillens ben har været i rette stilling eller i rette forbindelse, uden at man har kunnet anklage nogen derfor, da 3—4 sig kaldende jordemødre efter hinanden har udtømt deres forstand og kræfter for endelig at ville skille dem ad og derved ødelagt dem begge. *Carvæ* fortæller, at bismerkrogen ved fødsler endnu skal have været i brug langt ind i 19. aarhundrede!

I 1772 klagede dr. *Schönheyder*, en søn af den tidligere nævnte kirurg og fødselshjælper, over en jordemoder, som vel var examineret, men ikke havde ret til at praktisere i København, hvor der jo var et begrænset antal autoriserede jordemødre, fordi hun havde givet en pige midler for at fremkalde abort. Kommissionen dømte hende til at hensættes i børnehuset i et halvt aar, men saa fik man skrupler, om den slags sager ikke burde henvises til den da oprettede hof- og stadsret. Man henstillede dette til kancelliet, og det billigedes, at kommissionen kun skulde dømme i mindre sager. Efter 1782 forekommer slet ingen domme i kommissionens protokol.

Fuskeri og kvaksalveri fandt ofte sted, og kommissionen havde stort besvær med de personer, der gav sig af hermed. En af de værste var *Lisbeth Thomsens*, men hun er ogsaa den, som bedst illustrerer den tids kvaksalvere. Hendes historie er lang:

Første gang, man træffer hendes navn, er 19. juli 1742, da hun af kommissionen blev advaret. Den 8. november 1743 klagede en jordemoder igen over hende, idet hun havde betjent en ugift fødende. Sagen henvistes til byfogden, „især da det er et besøvet qvindfolck, at hand ved sine folck vilde være samme Jordemoder assesterlig til at hjælpe hende til nogen satisfaction for hendis haffte Tort saa og til betaling; paa det saadant foucherie i Jordemoder Væsenet samt anden ulempe ved at fortie besøvede qvindfolcks Barselfærd iflg. Forordningen af 30te November 1714 kunde afskaffes.“ Byfogden gjorde imidlertid ikke andet end at opsøge *Lisbeth Thomsen*, der fandtes i gaden Aabenraa, og advare hende, da hun tilstod, hvorpaa kommissionen henvendte sig til politimesteren om assistance af hans betjente for at forbyde hende under trussel af børnehuset at gøre indgreb i jordemødrenes forretninger og tillige at udpante hende for 2 rd., samt for hvad betjentene skulde have for deres ulejlighed. *Lisbeth* forklarede, at hendes mand havde tjent ved artilleriet i 26 aar og var død i Ostindien, hvortil han var taget for 9 aar siden, lovede ikke mere at praktisere, at betale 4 mark til betjentene og at møde for kommissionen, hvad hun ogsaa gjorde, og hun fik da atter en alvorlig advarsel.

I den følgende maaned maatte hun atter møde og indrømme, at hun igen havde betjent en barselkone, og hun havde ikke andet at undskylde sig med, end at hun intet andet havde at leve af. Saa fik hun atter en advarsel.

I september 1744 blev hun paany anklaget, og hun indrømmede da, at hun erindrede forbudet, men at hun dog havde praktiseret. Desuden beskyldtes hun for at være fordrunken, men det benægtede hun naturligvis. Saa besluttede man atter at henvende sig til politimesteren, men han nægtede at exekvere dommen, og sagen blev derfor opsat, dels fordi hun mødte stærkt beskænket i kommissionen, og tildels fordi kommissionen, som jeg har omtalt, indsendte en indstilling til kongen om, at kommissionen kunde dømme, uden hensyn til hvilken jurisdiktion jordemoderens mand tilhørte. Denne bemyndigelse fik kommissionen 16. ok-

tober 1744, og i januar 1745 indstævntes hun saa igen for kommissionen. Der foreholdtes hende alle hendes mange forseelser, og hun blev truet med straf, men da det viste sig, at hun siden sidste advarsel ikke havde begaaet nogen forseelse, blev hun alvorligt advaret mod for fremtiden at befatte sig med jordemoder-professionen, da hun i saa tilfælde vilde blive straffet ogsaa for alt, hvad hun tidligere havde begaaet.

Det hjalp nu ikke meget, at kommissionen havde baaret over med hende, men det varede dog to aar, inden der igen hørtes om hende. Det var en lidt lumsk maade, hun blev fanget paa. Det var nemlig skik og brug, at jordemødrene fulgte barnet i kirke, maaske fra den tid, da barnet dyppedes helt ned i vandet under daaben — man erindre, at præsten *Jørgen Simesøn* havde forlangt, at jordemødrene skulde være tilstede for at afklæde og igen svøbe barnet, saa det ikke blev forkølet — og her var derfor en mulighed for at fange jordemoderen saa at sige paa fersk gerning. I januar 1747 var der en dag barnedaab i Garnisonskirke, og tre jordemødre stillede sig sammen med jordemoderkommissionens bud *Fridrich Emhard* paa lur udenfor. Udaf kirken kom et selskab, hvoriblandt barnets moder, kaptain Schacks hustru, og *Lisbeth* bærende barnet. Fruen satte sig i vognen, og *Lisbeth* rakte barnet ind til hende, men i det samme sagde budet *Fridrich* til *Lisbeth*: „er I her, bi lidt, jeg vil tale med Jer“, hvorpaa han tog hende i armen. *Lisbeth* og fruene gav sig til at skribe! Da kom en officer til og stødte *Fridrich* for brystet og sagde: „Vi har lov til at tage til jordemoder, hvem vi vil“, hvortil *Fridrich* svarede: „I kan slaa Eders soldater, ikke mig!“ — hvorpaa officeren slog ham paa munden med haanden!

Efter denne meget bevægede scene vexledes en del breve med officererne, og *Lisbeth* stævnedes til at møde for kommissionen, men hun mødte først den 10. marts. Der blev da stillet hende nogle spørgsmaal: 1) Om hun ikke vidste, at hun tre gange var advaret? Jo. 2) Hvorfor hun havde betjent kaptain Schacks hustru? Fordi det var niende gang, hun havde betjent hende i lignende tilfælde. 3) Om hun havde betjent flere barselkoner? Kun fire siden forbudet!

Ved næste møde 14. april 1747 kom hun ikke tilstede, men fik følgende dom: „*Lisbeth Thomsen* een efter Hendes sigende til Ostindien gangne Soldats enke, er allerede Ao 1742 d. 19. Juli af os som allernaadigst constituerede Jorde Moder Commission paa indkomne Klage, at hun lod sig bruge som Jordemoder, endskiønt hun dertil ingen Gyldig attest havde effter den allernaadigste Kongl. Forordning af 30. Novbr. 1714 alvorligen forbudet at lade sig som meldt bruge. Ligeledes og d. 6. October 1743 under trussel af børnehuset, Saa vel af Politie Mester som Commissionen, hvilket hun og lovede at holde sig efterrettelig, dereffter og d. 28. Jan. 1744 strengeligen forbudet med det tillæg, at hun skulde underkaste sig examen, og ifald hun derover viiste sig habil til hendes ulovlig forretgende forretninger, saa skulde hun i henseende til de mange forbønner der indkom for hende faae vedbørlig attest, og første forrefaldende vacance iblandt Jordemødrene Her vorde antaget. Alt dette uagtet har *Lisbeth Thomsens* dog igien ladet sig bruge, saa endeel lovlige beskickedede Jordemødere derover er Jndkomne d. 4. September 1744 med deres Klager over hende, nemlig at hun ei alleene betog dem brødet og overtraad vores ofte Giorde forbud, mens end dog førte et liderligt Levnet med Druckenskab, hvorpaa endeel attester medfølger, hun tilstod og selv for Commissionen, som kand sees af Protocollen pag: 16, at hun nock erindrede sig forbudet, saa og at hun dereffter havde ladet sig bruge som Jordemoder, men at hun skulde være genegen til Druckenskab, benægtede hun, hvorpaa Commissionen tilskrev Politie Mesteren d. 11te ditto, at han ved sine Betientere vilde lade *Lisbet Thomsens* hente, og hende den i forordningen dicterede straf efter hendes forseelse lade vederfare til exempel for andre Ligesindede, men som Commissionen den tid ey var forsynet med saa tilstrekkelig autoritet over Jorde-Møderne, i hvad slags Jurisdiction de end maatte sortere under, som siden, saa fandt Politie Mesteren sig dertil ey beføiet, hvorforre det henstod til d. 30. October 1744, da det allernaadigste re-

script af 16. October blev oplæst, og *Lisbet Thomsens* igien Mødte for Commissionen, mens Beskienket saa stærck, at Sagen blev opsat til d. 8. Januarii 1745. Da *Lisbet Thomsens* igien mødte, og som ingen Klage var ført over hende siden efter Protocollens formælding pag: 18, blev hun endnu alvorligen advaret herefter icke at befatte sig med Jordemoder Professionen meere og hvis hun befandtes i Nogen forseelse da alt det forrige at staa hende aaben for. Derefter har Commissionen ingen skriftlig Klage faaen over *Lisbet Thomsens* førend d. 13. Jan. indeværende aar, da nogen Jordemødre tillige med vores Bud Gave tilkiende at de havde attraperet hende ved Garnisons Kirke som Jordemoder følge med et Barn i Kircken, hvorforre *Lisbet Thomsens* blev stæfnet med 8te Dages kald og varsel til d. 24 Febr. sidstleden at møde for Commissionen, mens Mødte icke, og derpaa forrelagt igien at møde næst paafølgende 10 martii, da hun fremstod for Commissionen bekiendte sin forseelse mod forbudet, og da hun blev tilspurt om aarsagen dertil, forregav hun at dette var den 9de gang hun havde forløst Capit. Schacks Frue, tilstod og ey at have betient mere en 4re mod forbudet.

„Eftter dig *Lisbet Thomsens* Bekiendelse og Selvraadig samt formastlig omgang med Commissionens oftere advarsel og forbud, kiendes for Ret: at hun bør i forordningens følge af 30 Novbr. 1714 den 3die articul udsættes udj Børne-Huset at arbejde udj 3 maaneder.

Commissionen d. 14 April 1747.“

Det gik nu ikke saa let, for først forsøgte kaptain Schack at mægle, og først halvandet aar efter, 20. september 1748, blev det derfor besluttet at tilstille politimesteren dommen til execution. Denne reagerede heller ikke hurtigt, men 28. februar 1749, altsaa næsten 2 aar efter dommens afsigelse, oplæstes et brev fra ham, at han vilde exekvere dommen, saa snart han fik at vide, hvor hun var at finde! Senere hørtes ikke noget til *Lisbeth Thomsens*.

Hvis man vil søge oplysninger om, til hvilken klasse af befolkningen jordemødrene hørte, vil det vise sig, at de meget ofte hørte til haandværkerne og hertil hørte ogsaa kirurgerne eller barbererne, der havde deres eget gamle lav. *Carøe* omtaler *Sophie Charlotte Flemming*, der var gift med en eskadronskirurg *Johan Flemming* i Næstved. Eskadronskirurgerne var endnu ikke examinerede kirurger og deres gage var elendig, saa det var naturligvis vigtigt, at hustruen kunde tjene noget. Senere blev manden autoriseret og flyttede en tid til Lyngby, hvor jordemoderen døde 1797 i en alder af 62 aar.

En anden jordemoder, der var gift med en kirurg, var *Inger Marie Heegaard*, som 1738 blev gift med den betydeligt ældre enkemand amtskirurg *Martin Labes*, der var divisionskirurg i flaaen, men forøvrigt omtales gentagne gange i *Georg Heuermanns* kirurgi som en særlig dygtig kirurg. I 1746 indgav han et andragende om at maatte sælge sit amt, men alligevel blive ved at være oldermænd. Han motiverede andragendet med, at hans hustru som jordemoder idelig var fraværende og især da hun sidste aar og nu igen skulde betjene kronprinsesse Louise, som forøvrigt samme aar blev dronning. Han fik afslag paa sit andragende, men i maj i det følgende aar sluttede mand og hustru en overenskomst, ved hvilken hun fik overdraget 4000 rd. til frit eje, en del sølv, klæder og møbler og fri raadighed over, hvad hun selv erhvervede. Men paa den anden side gik hun frivilligt ind paa at betale ham 200 rd. aarligt, saa længe de levede sammen. Samtidig søgte hun om og fik tilladelse til at gøre testamente. Da manden efter hendes sigende behandlede hende daarligt, flyttede hun senere paa aaret fra ham og hen til en plejedatter, der var gift med en anden amtskirurg *C. G. Kaas*. Denne havde købt et hus, men skatterne — der var baade lygte-, sprøjte- og renovationskat — generede ham, og han søgte da i 1749 at fritages for indkvartering, beraabende sig paa, at jordemødrene var fri derfor. Dette blev dog afslaaet.

Inger Labes var aabenbart velhavende, for 1750 forsøgte hendes mand dels at faa flere penge fra hende, dels at faa hende til at flytte tilbage, men det blev slaet fast, at overenskom-

sten af 1747 skulde holdes. Imidlertid havde svigersønnen forstaaet at udnytte hende godt, for han fik over 10 000 rd. ud af hende og behandlede hende daarligt, og 1751 flyttede hun saa af fortrydelse tilbage til manden og lod en prokurator tage affære. Denne oplyste under proceduren, at *Inger Labes* hverken kunde læse eller skrive og ikke vidste, hvad det testamente indeholdt, som hun havde udstedt til fordel for datteren og svigersønnen. Nu vilde hun have lov til at lave nyt testamente til fordel for manden og hans børn af første ægteskab. Svaret lød paa, at hun maatte beholde sin ret til at gøre testamente. Hun levede endnu 1762.

En mærkelig kollision indtraadte for jordemoderen *Marie Svendsen*, som var examineret 11. juni 1783 og var gift med en skoleholder. Hun hængte strax sit skilt ud, men kort efter blev hendes mand skoleholder ved Petri kirke, og hun fik da af kirkeforstanderen paalæg om at nedtage sit skilt, som ikke maatte hænge paa skolehuset. Hun søgte saa om tilladelse til ikke at have skilt, skønt dette vilde være hende til skade, eller ogsaa at det ikke maatte forbydes hende at udhænge det. Collegium medicum fandt det besynderligt af kirkens kuratorer, da jordemodervidenskaben var saa værdig og nyttig, at deri for tænkende intet anstødeligt kan være, men da det formodentlig kun er den maledede figur, der er anstødsstenen, anbefaledes det, at hun fik lov til at udhænge en sort tavle, hvorpaa kunde males med forgyldte bogstaver: Her bor jordemoder *Marie Svendsen* som betjener barselkoner. — Kuratoren Grev Thott mente, at naar skoleholderens kone fik tilladelse til at udøve jordemodertjenesten uden at udhænge skilt, kunde begge parter være fornøjede, hun ved at erholde den første af de ansøgte poster bevilget, og menigheden ved at intet skolen uvedkommende blev slaaget op paa den. Saaledes blev det.

At jordemødrene paa den tid ikke altid opførte sig helt korrekt, findes der en del eksempler paa. I februar 1742 dømtes en jordemoder til at betale en bøde paa 3 rd. 2 mark, fordi kommissionens bud var blevet udskældt, truet med stok og smidt paa døren af hendes mand, og fordi hun i 7 aar ikke var mødt i kommissionen. — Nogle maaneder senere mulkteredes en anden, fordi hun havde udskældt en kollega og hun truedes med, at hvis hun ikke tog sig iagt, vilde hun miste „hendes Jordemoder-skildt og stoel“ og atter blive mulkteret. — Det følgende aar (8. september 1743) blev retten til at praktisere frataget *Anne Knud Tømmermands*, der var examineret 1728, fordi hun efter at have været 'en dag og en nat hos en barselkvinde troede, at hovedet laa for, medens en anden jordemoder, som *Buchwald* paa mandens opfordring sendte derhen, fandt sædet liggende for og hurtig forløste konen. Tilmed havde *Anne* været grov mod den anden jordemoder. Næste aar fik *Anne* atter lov til at praktisere, men skulde i vanskelige tilfælde tilkalde en anden jordemoder.

I 1750 var kommissionen „forsamlet“ — der var kun et af kommissionens medlemmer, nemlig stadsfysikus *Wandeler*, tilstede — „og blev ikke andet foretaget, end at een formaning blev givet samtlige jordemødre at forholde sig efter givne allern. kgl. forordning at leve i kærlighed og fred med hverandre og tage sig iagt for unødvendig snak og sladder.“ En af de tilstedeværende jordemødre skældte aabenbart stadsfysikus ordentlig ud, for i næste møde fordrede han hende stævnet for at give ham satisfaktion for „hendes uanstændige opførsel mod ham“. Da hun undskyldte sig med at have talt i hidsighed, var *Wandeler* dermed tilfredsstillet.

Et par spørgsmaal, som kom for, maa jeg endnu omtale. Kunde en jøde være jordemoder? Og kunde en ugift være jordemoder?

Det første spørgsmaal kom for i 1783, samme aar som den første jøde tog doctorgraden ved Københavns universitet. I dette aar søgte nemlig *Anna Urie Cohen*, enke efter *Juda Isachs*, om at antages mellem de edsvorne jordemødre, da der ikke var nogen af hendes nation i København, som havde lagt sig efter denne videnskab. Hun fremviste attester for at være oplært i Amsterdam. Magistraten henviste til, at der ikke var mangel paa jordemødre, og at den jødiske nation nu som tidligere kunde lade sig betjene af dem, og mente, at hun som en til at opholde sig her uberettiget person burde betydes at forføje sig her fra under straf efter

forordningen. Hvad resultat der kom ud af sagen, vides ikke, men hun har sikkert ikke faaet tilladelsen, men paa den anden side er hun næppe blevet udvist.

Det andet spørgsmaal: om en ugift kunde være jordemoder, maa besvares derhen, at der kendes to, men ogsaa kun to tilfælde i det 18. aarhundrede, hvor ugifte er blevet jordemødre. Vi har flere gange set, at man gik ud fra, at det var en betingelse for at blive jordemoder, at man havde født og helst mange gange. Det har derfor betydelig interesse nærmere at undersøge de to undtagelsestilfælde.

Den 23. januar 1754 fremstillede sig for jordemoderkommissionen en „Jungfrue med Nafn *Bendte Christians Daatter* til at blive examineret, og da hun havde svaret gandske vel til dem hende giorte Spørsmåaler, blev hun under Løfte af idelmeere fliid admitteret, og hafde hun sit attest af deres Velærværdighed Hr. Pastor Volquartz om et skickelig og Christelig forhold, blev derfor tilladt, at vorde efter ansøgning sin Moder, som er ved dette af Magistraten forordnede Finde Huuset, adjungeret og giorte man hender Løfte, at saa snart der bliver vacance at blive virkelig annammet udi Jorde Moders Antal, og derefter at giøre Ed for Magistraten; i lige Maader betalte hun ogsaa det paalagte til Bøssen.“

Af denne fremstilling i jordemoderkommissionens protokol fremgaar, at her var særlige forhold, idet hun var en datter af jordemoderen ved den første fødselsstiftelse i København. Denne jordemoder hed *Inger Knudsdatter Pedersen*, og hende kommer vi senere tilbage til. Hun maa have været gift med *Christian Pedersen*, om hvem man dog vist ikke ved noget. Netop paa den tid datteren blev examineret havde *Inger Pedersen* købt en ejendom ved siden af hendes ældre og udvidede dermed stiftelsen, saa det var rimeligt, at hun trængte til hjælp, saa meget mere som reskriptet om oprettelsen af anstalten forudsatte, at der skulde være to jordemødre ved den. Men det er alligevel ikke sandsynligt, at denne grund skulde faa kommissionen til at fravige et almindeligt princip, og *Bentes* fremtidige skæbne giver et fingerpeg, navnlig sammenholdt med det andet tilfælde, hvor en ugift blev approberet, og som jeg strax skal referere. — I København opholdt sig paa den tid en ung mand *Johan Georg* (eller *Gottfried*) *Nessler*, som studerede kirurgi paa den kirurgiske læreanstalt. Han var født i Rensborg, men underkastede sig i 1754 en første examen ved den kirurgiske læreanstalt og den afsluttende examen 1. marts 1755. Men saa skete det mærkelige, at han ikke blot uddannede sig som fødselshjælper, men at han endog lod sig examinere af jordemoderkommissionen, vistnok et enestaaende tilfælde, og blev fundet meget dygtig og fik et tysk meget rosende testimonium. Han flyttede 1756 til Altona, hvor han den 30. juli 1756 blev ordinær lærer (demonstrator) i anatomi og kirurgi ved gymnasiet, hvor der blev indrettet et anatomikammer. Til Altona medtog han *Bente*, som han giftede sig med samme aar. I 1765 oprettedes en jordemoderskole i Altona, og den blev han lærer og læge ved. Han var meget anset og en af dem, som kirurgisk akademi hædrede ved at optage som medlem 1787. Han døde c. 1811. Om hende ved jeg ikke mere. — Jeg skal nu fortælle den anden historie, hvorefter det vel ikke er altfor dristigt at tænke sig, at *Nessler* og *Bente* var trolovede, da hun blev examineret, selv om hun kaldes jomfru! Det ligger vel ogsaa nær at tænke sig, at han har uddannet sig paa fødselsstiftelsen hos sin svigermoder. Dette kan dog ikke bevises!

Det var i 1774, at jordemoder *Maria Magdalena Bittermann*, spurgte, om hendes ugifte datter maatte lære jordemoderkunsten. Hertil svarede kommissionen, at hun gerne maatte gaa i lære, men hun kunde ikke beskikkes til jordemoder uden at gifte sig eller erhverve kongelig tilladelse. *Cathrine Magdalena Bittermann*, som datteren hed, maa saa have givet sig til at lære kunsten, for 20. april 1776 tog hun sin examen. Moderen blev gammel, og for bedre at kunne hjælpe hende indgav datteren 1. juli 1782 ansøgning til kongen om at maatte faa lov til at søge nummer som jordemoder. Hun har ikke selv skrevet ansøgningen, men der ligger ved den i rigsarkivet flere erklæringer og deriblandt en fra hende selv, der er skrevet meget ubehjælpssomt og som lyder: „*Catrine Magdalene bitter Mans* og *Jens Pedersen* styr Man blev for lovet

i aar 1779 den 17 September og er død for et aar siden det under skriver ieg. *Maria bitter Mans* d. 7. agusti 1782.“ Hendes fader attesterer, at hun har været forlovet med styrmanden, og at de har levet sammen som ægtefolk, men de har ikke fundet det godt, at hun skulde beholde hans navn, da han døde paa en rejse. Hun havde altsaa været trolovet, og det regnedes jo tidt for lige med ægteskab — men i dette tilfælde havde det jo været lidt længe, inden hun blev gift. Collegium medicum maatte udtale sig, og svaret gik ud paa, at da hun har været forlovet, og da hun har de bedste vidnesbyrd baade for sin examen og de forretninger, hun har haft under moderens opsyn, saa indstilles det, at hun maa faa den søgte bevilling, „da det er meget at ønske, at skikkede personer vilde lægge sig efter denne videnskab i de aar, da sinds og legems kræfter kan være dem til fordel.“ Som følge heraf fik hun 20. september 1782 sin bevilling, og i april 1783 foreviste hun bevillingen for jordemoderkommissionen.

I dette sidste tilfælde gik man altsaa ud fra, at ansøgeren havde været gift, thi i tilladelsen siges udtrykkeligt: „men har dog været forlovet med en styrmand“.

Det er naturligvis ikke sjældent, at der maatte søges hjælp til gamle jordemødre og allerede i januar 1746 foreslog jordemoder *Maren Styrmands*, der var examineret 1728 og døde 1750, at der skulde oprettes en sparebøsse, i hvilken enhver jordemoder maanedlig skulde lægge 4 skilling til hjælp til enker, der ikke mere kunde arbejde, og til begravelseshjælp. Man besluttede i kommissionen, hvor spørgsmaalet var kommet for, i det følgende møde nærmere at overveje, om forslaget ikke først maatte forestilles kongen. Sagen synes at have været lagt hen, men i marts 1753 blev der atter forelagt en plan om en assistance-kasse for gamle fattige jordemødre, hvormed de alle var vel fornøjede, „og blev samme dag 4 mark udtaget af bøs-sen til en stol og 1 mark til et blækhorn og sandhuset, og derpaa bøs-sen tillukt.“ To maaneder senere blev det bestemt, at alle, der blev examinerede, skulde betale 4 mark i den almindelige bøsse til kommissionens udgifter — hvorledes dette kunde rimes sammen med den kgl. resolution 10 aar tidligere, at jordemoderexamen ikke maatte koste mere end 9 mark i det højeste, er ikke ganske klart! I maj 1759 søgte den tidligere nævnte jordemoder *Anna Sibylla* om hjælp, og da de andre tilstedeværende gav hende et godt skudsmaal, fik hun 6 rd. til hjælp i sin fattigdom. Til en anden jordemoder blev der samtidig sammenskudt 6 rd. 1 mark, og det nævnes, hvem der bidrog med den tilføjelse: „hvilke for deres medlidenhed i paakommende omstændigheder fremfor andre af kommissionen skal erindres.“

Med disse smukke eksempler paa jordemødrenes hjælpsomhed overfor hverandre skal jeg slutte disse spredte oplysninger om jordemødrenes forhold i 18. aarhundrede.

VI.

Formentlig paa initiativ af den overordentlig elskede dronning *Louise* blev der i 1749 optaget forhandlinger om at oprette en hittebørnsanstalt for at forhindre barnefødsler i dølgemaal. Under disse forhandlinger kom de kommitterede for konventhuset med et forslag om til en saadan hittebørnsanstalt at knytte et frit jordemoderhus, hvortil to jordemødre skulde engageres for i eget lokale under tavshed at betjene frugtsommelige. Spørgsmaalet afgjordes ved et kgl. reskript af 13. marts 1750, der dels handler om, at der ved børnehuset paa Christianshavn skulde kunne optages 24 hittebørn, som skulde opdrages og underholdes der, dels om oprettelsen af en slags fødselsstiftelse.

I Reskriptet gøres rede for de indvendinger, som er fremkommet, idet der siges: at de kommitterede ved konventhuset har proponeret nogle anstalter, som de formener at kunne være tjenlige til at forhindre barnefødsel i dølgemaal og deraf som oftest entstaende fostrets ombringelse, hvilke anstalter I eragte i sig selv at kunne være et sikkert middel til at hindre børnefødsel i dølgemaal, men paa den anden side befrygter, at der ved at forebygge et onde, maatte gives lejlighed til et andet, at adskillige artikler i loven ved saadan foranstaltninger maatte forandres, da crimina adulterii (horforbrydelse) næsten impune (ustraffet) kunde begaas, ja at mange fattige ægtefolk, især soldater og matroser vilde betjene sig af denne lejlighed for at faa deres børn opdragne paa publice (offentlig) bekostning uden nogen byrde for dem selv, hvorudover det antal af børn, som af de fattiges kasse skulde forsørges, kunde formodes at blive saa stort, at deres underholdning næppe kunde bestrides med 3 a 4000 rd. aarlig indtægt; desaarsag I til Os allerund. har indstillet, hvorvidt saadant de kommitteredes ellers velmente projekt kunde synes gør ligt og tjenligt; altsaa siden Vi, til at forekomme misgerninger, som drager Guds vrede og straf over lande og riger, intet hellere ønskede, end at den saa ofte forekommende barnefødsel i dølgemaal og ofte derpaa forekommende fostrenes ombringelse kunde forebygges, har Vi allern. fundet for godt at anordne og befale:

1) at to gode bekendte jordemødre skal antages til at betjene dem, som enten af undseelse ej vil have deres besvangrelse bekendt eller af uformuenhed ingen hjælp vide sig, naar de gøre til barsel, da saadanne i forvejen maa have frihed til at raadføre sig med disse jordemødre.

2) Saadanne jordemødre skal være edsvorne og forsynes med instrux, hvorefter de skal være pligtige, under straf som menedere efter loven og tillige at forvises landet, ej at aabenbare, hvo sig i saa maade hos dem lod betjene.

3) Disse jordemødre skulde bo paa et for alle bekendt sted og tillige være forsynede med 3, 4 eller flere kamre, og i hvert kammer med en seng, paa det at om nogen enten af undselighed eller uformuenhed ej vidste sig sted at ligge i barselseng, da de hos bemeldte jordemødre, uden frygt for at blive aabenbarede, kunde vorde betjente, og, om de det forlangte, der ligge i barselseng.

4) Saadanne barselkvinder, naar de ej selv har lejlighed at underholde sig, skal, efter jordemødrenes angivelse paa konventhuset, dog uden at aabenbare barselkvindens navn eller stand, nyde den forplejning for deres person af konventhuskassen paa nogle faa uger, saa længe de ligger i barselseng, ugentlig 2—3 mark; og, naar de igen bliver restituerede, maa de uhin-

dret absentere sig fra jordemoderens hus uden at være hende nogen betaling pligtig, men jordemoderen skal nyde hendes dusør fra konventhuset eller af den dertil destinerede fond, om vedkommende ej dertil selv har evne.

5) Jordemødrene skal være pligtige, naar de har saadan en barselkvinde, der ej vil være bekendt, at bringe det nyfødte barn, saafremt barnemoderen det ellers begærer, paa konventhuset, hvor det strax skal hensættes til en fostermoder og med opvartning som sædvanlig, og skal da følge med barnet fra dets moder et vist tegn, som paa konventhuset kan forvares og i mandtallet betegnes, hvorimod barnets moder fra konventhuset ved jordemoderen skal gives et vist tegn under konventhusets segl og bogholderens navn, saa og, naar barnet var til

Gothersgade, hvor Jordemoderhusene laa.

Jordemoderhusene i Gothersgade.

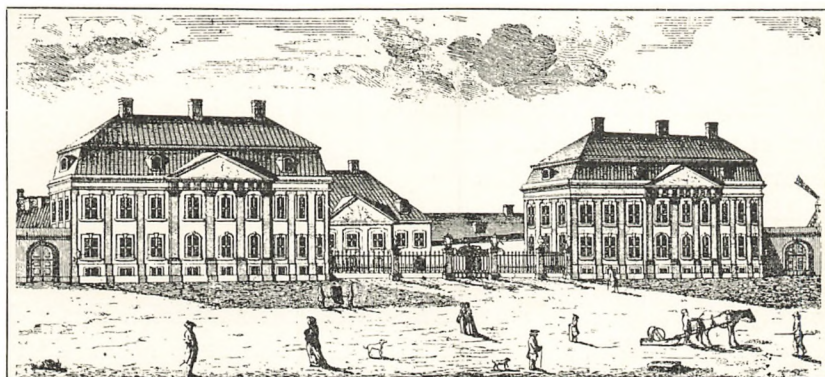
konventhuset ankommet og døbt, samt under hvad navn, paa det at, om samme barn i sin tid af nogen blev forlangt, det da kunde affordres og afleveres efter saadant tegn.

6) Skulde disse jordemødre som bestandige betjente aflægges med en vis aarlig løn af 50 rd. for hver af dem, samt frit hus, ildebrand, sengklæder, ligeledes en dusør for hver person, de i saa maade betjener, som kan være for hvert barn 2 rd. og formenes ialt omtrent at kunne udgøre for hver jordemoder 100 rd.

Allerede 1. juli 1750 var der indrettet en lille fødselsstiftelse, idet fattigvæsenet indrettede sig med jordemoderen *Inger Pedersen*, som ejede et hus i Gotersgade, hvor nu Kristelig Forening for unge Mænds bygning ligger. Anstalten blev snart for lille, og 1754 købte *Inger* et hus ved siden af og udvidede sin anstalt dermed. Man ved overordentlig lidt om denne fødselsstiftelse, i grunden kun at hun, som vi har set, fik sin datter til hjælp, og at hendes svigersøn, den dygtige kirurg *Nessler*, rimeligvis har lært kunsten hos hende, og endvidere, at der i de 9 aar, anstalten eksisterede, fødtes ikke mindre end 2841 børn der. *Inger* døde 1759 og begravedes 6. februar s. a. Ifølge Trinitatis kirkebog skal dødsaaarsagen have været brystsyge.

Imidlertid var Frederiks hospital blevet oprettet, og i dets fundats, der er dateret 6. august 1756, lyder § 43: Som Vi allern. har ladet forordne en egen indretning til frugtsommelige kvinders forløsning og barnefødsel, saa, naar samme kommer til nærmere fuldkommenhed, vil Vi derom lade gøre en nærmere anordning, som denne Vores allern. fundats skal vorde tilføjet.

Planen til hospitalet indeholdt oprindeligt ikke noget om en fødeafdeling, men først i 1755 nedsattes en kommission til at udarbejde fundatsen, og i den var der kun 3 læger, nemlig livmedicus *Johan Just von Berger*, generaldirektøren for kirurgien *Simon Crüger* og hofkirurgen *Wohlert*. Naar det saa blev foreslaaet, at der skulde indrettes en „salle d'accouchement“, ligger det nær at tænke, at det var *Simon Crüger*, der her tog sin gamle tanke fra 1726 op. For-

Frederiks Hospital (Amaliegade Siden) 1764.

øvrigt skal *Wohlert* ogsaa have været interesseret for fødselsvidenskab. Han var *Crügers* elev, havde studeret i Paris og havde endda gjort sig bekendt der ved en kirurgisk afhandling.

Da saa *Inger Pedersen* døde, viste det sig, at man ikke var tilfreds med hendes administration, og fattigvæsenets direktion henvendte sig da til hospitalets direktion med en skrivelse, der var en haard anklage mod *Inger Pedersen*. Man skrev nemlig:

Siden anno 1750 har den kongelige Stiftelse for de saakaldte hittebørn været under fattigvæsenets administration, hvorved man iblandt adskillige besværligheder isærdeleshed har været bekymret i henseende til behandlingen ved accouchementet i sig selv, som blandt menige mand passerede for ej alene at være uordentlig men endog haard og voldsom, og omendskønt man har anvendt al mulig flid og omsorg for at erholde oplysninger derom ved anstillede examinationer og forhør, er dog intet bevisligt deraf udkommet. Ikke desto mindre har rygten om jordemoderens slette behandling dog immer vedvaret, os til saa megen større bekymring, som vi (efter den med stiftelsen forbundne tavshed og den jordemoderen i saa maade tillagte fri raadighed, som ingen expedition er undergiven, men alene ved den hende tillagte instrux og derefter gjorde ed var indskrænket efter samvittighedens og kristendoms lov) ikke saa os i stand til at komme efter den rette sandhed til bedre og sikrere anstalts føjelse: hvorfor vor bestandige attraa og ønske har været, at den udi den kgl. allern. fundats for Frederiks hospital den 43. artikel forordnede indretning i hospitalet til frugtsommelige kvinders forløsning og barnefødsel snart maatte komme til fuldkommenhed, ej alene til lettelse for de

fattiges væsen men endog i særdeleshed formedelst den forsikring, man da kunde have, at de barselkvinder, som nødtes til at søge protektion under denne høje kgl. stiftelse, kunde bedre og skikkeligere blive behandlede udi det kgl. Frederiks hospital under den der saa kristelige, viseligen og omhyggeligen etablerede inspektion, end naar det skulde ankomme paa et menneskes konduite aleene. — Dertil møder os den forlegenhed, at den ved stiftelsen antagne privilegerede jordemoder *Inger afg. Chr. Pettersens* d. 1. ds. uformodentlig ved døden er afgang. Og som hun selv ejede tvende til dette brug indrettede huse med alle deri værende sengklæder og klæder, hvorfor hende af stiftelsen blev godtgjort en vis leje, hvilket alt nu tilhører hendes dødsbo, saa staa stiftelsen desformedelst, saavel i henseende til huse som sengsteders og klæders anskaffelse en anselig og dens kræfter saa meget overstigende udgift for, at vi nødes til allerund. at nedlægge stiftelsen for H. M.'s fødder, saa fremt samme (hvis slette tilstand af adskillige vore allerund. forestillinger noksom er H. M. bekendt) ikke nyder nogen lindring i dens store byrde. — Vor indstændige begæring og anmodning er derfor denne, at det maatte behage deres exc., højst- og højtærede herrer at mage det derhen, at stiftelsen det snarest muligt, og i det seneste inden paasken (thi til den tid kan man med nød betjene sig af den afdøde jordemoders huse, sengsteder og sengklæder) maa vorde henlagt til det kgl. Frederiks hospital, saa vidt de frugtsommelige kvinders forløsning og barnefødsler angaar, da vi gerne herefter som hidindtil skal drage omsorg for børnenes opfostring ved de fattiges væsen, indtil bedre middel kan udfindes.

Hospitalsdirektionen gik ind paa forslaget, og det var ikke saa underligt, for dels var det i overensstemmelse med fundatsen, som vi har set, men dels havde der vist sig saadanne vanskeligheder for hospitalet, idet flere patienter havde aborteret derinde, saa at man havde drøftet at engagere en jordemoder til at staa til raadighed for hospitalet. Det er imidlertid ikke ganske klart, hvorledes forholdet blev ordnet. Det tog naturligvis nogen tid at faa indrettet en fødselsstiftelse, men i oktober 1759 toges den dog i brug.

Den blev indrettet i den pavillon ud mod Amaliegade, der ligger nærmest ved Amalienborg, og der var ganske anderledes plads end i *Ingers* smaa huse i Gotersgade. I øverste etage var der 3 værelser til gaden og 7 mindre værelser lige over for ud mod gaarden. Det mellemste værelse til gaden blev benyttet til fødestue, og i de to værelser ved siden af var der plads til i alt 24 senge til lige saa mange fattige barselkvinder og børn. Kamrene til gaarden var for betalende, og de var enten til 4—6 personer eller eneværelser. Der betaltes 2—6 rd. om ugen paa disse værelser. Det fremgaar heraf, at der var en særlig fødestue, og at hver patient havde sin seng. Man skulde tro, at dette fulgte af sig selv, men det er ikke tilfældet, for endnu 30 aar senere fandt man i Paris et hospital, hvor der laa 4 i en seng — fødende og barselkvinder mellem hverandre!

I underste etage var der indrettet værelser for jordemoderen, desuden køkken og andre fornødenheder. Der var ventiler i alle værelser, og der var højt til loftet. Dørene var saaledes indrettede, at luften frit kunde gennemstrømme værelserne „for at rense, køle og udlufte dunsterne“. I sengene var der ingen dyner, men straaække, madrasser og tæpper, sengstederne var aabne i bunden, og der fandtes ikke omhæng som i hospitalerne. Alle disse foranstaltninger for at holde rummene luftige minder i høj grad om engelsk forbillede, for i England spillede ventilationen en stor rolle i hospitalerne.

Som jordemoder ansattes den tidligere omtalte *Else Sophie Peber*, som var eller havde været gift med en parykmager. Hun var examineret i maj 1749, men forblev ikke længe paa fødselsstiftelsen, for allerede 1763 tog hun sin afsked. I den anledning averterede hun 13. juli 1763 i Adresseavisen: „Da den paa det kgl. Accouchement-Hus forhen værende Jordemoder *Madame Peber* har qvitteret dette Embede, saa tilbyder hun sin Tjeneste som Jordemoder for hvem her i Byen det maatte behage at lade sig betjene af hende. Hun boer ved Stranden hos Uhrmager Link, 2 Huse fra Boldhusgade.“ Hendes efterfølger hed *Kreutz*.

Foruden at være jordemoder ved fødselsstiftelsen bestyrede *mdm. Peber* ogsaa økonomien, men det vigtige spørgsmaal, om der ikke var en læge som *accoucheur*, kan ikke besvares med fuldkommen sikkerhed. Der kan dog næppe være tvivl om, at *Christian Johan Berger*, som 25. maj 1759 var blevet medlem af jordemoderkommissionen og stadsaccoucheur, havde tilsyn med anstalten, selv om han ikke virkede som egentlig overlæge, før han 15. maj 1761 blev professor i fødselsvidenskab samtidig med at fødselsstiftelsen blev skænket til universitetet.

Christian Johan Berger, en af verdens berømte fødselshjælpere, var født 24. august 1724 i Wien, men hans forældre var danske, i tjeneste hos den danske gesandt, grev *Berkentin*. Faderen døde allerede, da *Berger* kun var 4 aar gammel, men grev *Berkentin* tog sig af ham. Han bestemtes til kirurg, blev sat i lære i Berlin, men kom 1741 til København. 1743—1746 var han i udlandet og studerede særlig fødselsvidenskab i Strassbourg hos den kendte fødselshjælper *Fried*. Derpaa vendte han tilbage og studerede ved den kirurgiske læreanstalt under *Simon Crüger*, og efter 4 aars forløb tog han med glans sin kirurgiske examen 1750. To aar senere blev han kirurg ved fattigvæsenet i København, 1755 ved opfostringshuset, 1758 blev han professor ved kunstakademiet og 25. maj 1759 medlem af jordemoderkommissionen og stadsaccoucheur. Samme aar disputerede han for doctorgraden, og hans disputats har senere gjort hans navn berømt, for den gav for første gang forstaaelsen af fostrets drejning under fødslen, og navnlig af at hovedet ved fødselens begyndelse træder ind i skraastilling i bækkenet. Som det saa ofte gaar, blev disputatsen ikke paaagtet i begyndelsen, det var *Bergers* efterfølger, som fik nytten af den, og først langt ind i det følgende aarhundrede kom disputatsen til ære og værdighed.

Den 3. april 1761 sendte *Berger* en ansøgning til oversekretæren i kancelliet, grev *Holstein-Ledreborg*, om at fødselsstiftelsen maatte blive en praktisk skole for alle, der vilde yde fødselshjælp, at denne stiftelse maatte blive skænket til det medicinske fakultet, og at der maatte ansættes en professor ved den. Denne professor skulde holde forelæsninger over fødselsvidenskab og tillige give sine tilhørere lejlighed til øvelser i praxis i skolen. Hvad den øvrige indretning og mulige forbedring af jordemodervæsenet angik, maatte det særlig paalægges ham i forbindelse med collegium medicum og jordemoderkommissionen at overlægge og undersøge de dertil bedst tjenlige midler. — Allerede den 6. April sendtes denne ansøgning til collegium medicum med anmodning om svar snarest muligt, og da dette ikke skete i de første dage, kom der aabenbart ordre til, at svaret skulde afgives 15. april. Svaret blev derfor kun underskrevet af de to medicinske professorer og var en bestemt protest mod forslaget. Man hævdede, at efter det den 2. januar s. a. var blevet tilladt, at læger kunde faa uddannelse paa stiftelsen, var alt godt, naar jordemoderkommissionen maatte beholde den magt, som den ifølge forordningen af 1714 havde over jordemødrene og ret til som hidtil at sende jordemødre, som havde faaet deres teoretiske undervisning, til praktisk oplæring paa stiftelsen, „da vor senior etatsraad *Buchwald* hidtil har paataget sig informationen for jordemødrene og derved udvirket, at vi kan fremvise saa gode jordemødre her som nogen andensteds i verden.“ Man udtalte sig derpaa meget tvivlende om *Bergers* kvalifikationer til at være professor ved universitetet.

Berger svarede skarpt igen. Han følte sig overbevist om, at grev *Holstein* var enig med ham om nytten af en saadan jordemoderskole, da det er klart og uimodsigeligt vist, at der til oplæring i denne saa nyttige videnskab, som næsten alene grundes paa erfaring og øvelse, ikke findes noget bedre og hurtigere middel end dette, dog under den forudsætning, at der er en tilstrækkelig erfaren lærer, hvis fornemste beskæftigelse maa være undervisningen og udøvelse af denne videnskab, og som maa anvende al sin tid og sin forstands kræfter paa mere og mere at forbedre denne betydelige og svære kunst. For *Berger* var det sagen om at gøre, og naar blot en dygtig mand blev ansat, var han villig til at trække sig tilbage for den modstand, fakultetet ydede.

Berger fik imidlertid sin villie: Fødselsstiftelsen skænkede sig til det medicinske fakultet, og *Berger* blev den 15. maj 1761 professor i obstetrik ved universitetet, men indtil videre med en særlig lønning.

Berger har sikkert været en glimrende lærer, derom har man mange vidnesbyrd, men han skrev ikke meget. Foruden hans disputats findes i grunden kun en højst ejendommelig lærebog for jordemødre. Medens det var meget almindeligt, som jeg har omtalt, at jordemoderbøgerne var formede som spørgsmaal og svar, er der det ejendommelige ved *Bergers* i 1766 udgivne bog, som hedder „Spørsmåle over Menneskets Fødsel og Fødsels-Hielpen“, at den kun indeholder spørgsmaalene men ikke svarene. Disse har man imidlertid fundet flere gengivelser af, og jeg skal her optrykke et par af spørgsmaalene og svarene, saaledes som jeg allerede har gjort det i Tidsskrift for Jordemødre i 1896, idet de valgte spørgsmaal netop belyser den opdagelse, som *Berger* gjorde, at hovedet i øverste bækkenaabning træder ind i skraadiameteren.

§ XLII. Spørgsmaal 90. Af hvilke tegn kan hovedets besynderlige leje tilforladelig kendes?

Svar: Af sømmenes retning og fontanellernes leje eller sted paa hovedet.

Sp. 91. Hvad styrelse har pilsømmen, naar hovedet først presses mod bækkenets øverste aabning?

Svar: Den søm synes skæv og løber ind i den retning hen til en af de hulheder, som er ved siden af korsbenet.

Sp. 92. Hvor finder man den forreste fontanelle?

Svar: Denne fontanelle findes ved enden af pilsømmen og lidt til siderne af korsbenet, eftersom hovedet glider til siderne af korsbenet.

Sp. 95. Hvilken fordel kommer af dette hovedets skraa leje?

Svar: Fornemmeligst at hovedet, hvor det er længst, kan føres igennem den bredeste aabning i bækkenet.

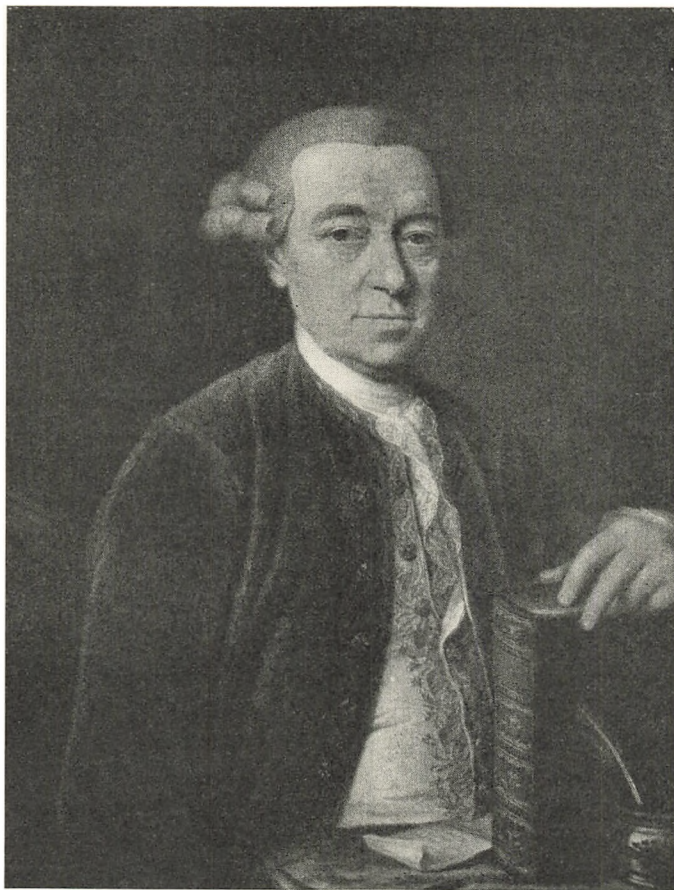
Sp. 96. Hvor finder man den bageste fontanelle ved fødselens fremgang?

Svar: Denne, som i begyndelsen af fødslen ikke kunde findes, kan, naar fødselshandlingen bliver ved, føles strax bagved skambuen.

Paa denne maade fortsættes med en overordentlig stor mængde spørgsmaal, men bogen er ikke blot interessant ved at gøre rede for *Bergers* lære, men ogsaa i en anden henseende, idet den nemlig indeholder en ret lang fortale, som giver mange oplysninger om jordemodervæsenet paa den tid. Fortalen er et forsvar for bogen og dens form, og jeg gengiver et større stykke af den:

„ . . Denne bestaaer af kædeviis sammenhængende Spørsmåle over Videnskaben, som indbegriber Fødselens og Fødsels-Hielpens vidtløftige Lære. Dens Bestemmelse er Underviisning og Prøvelse. Forfatteren har som oftest at gjøre med uøvede, letsindede og sløve Hoveder; Jordemoder-Lærlingerne har en Afskye for alvorlig Eftertanke, deres Tænkraft mangler Øvelse fra Ungdommen af, og Sinds Arbeyde bliver dem nu, ved en sildigere og moeden Alder, overmaade tungt; nogle af dem ere nok villige til at lære uden ad, for at kunde betale med Hukommelsen, naar der kræves Regnskab for deres Indsigt i denne Kunst, de paastaaer at vide og udøve, men ved nøye Erfaring at samle egne og tydelige Begreb, at sammenligne, dømme og forskaffe sig ved Overbeviisning en grundig Videnskab, det er sandelig neppe nogen iblandt dem endnu falden i Sinde. Denne letsindede Tænkemaade er den første og skadeligste Aarsag til Jordemødrenes almindelig meget maadelige og utilforladelige Kundskab; de Flittigste har nok anstrænget deres Hukommelse, men aldrig deres Bedømmelseskraft, for at sette sig i Stand til at udstaae deres Prøve og nyde Tilladelse at udøve Fødsels-Hielpen; blive de antagne, saa forglemme de det meste af de Lærdomme, de have betyngt deres Hukommelse med, hvilke og, af Mangel paa egen Indsigt og Overbeviisning, virkelig blive dem aldeles til ingen Nytte. Jordemødrene have en vis egen, meget gammel og uden for deres Orden mestendeels ubekjendt Videnskab, som bestandig forplantes imellem dem; de have deres egne besynderlige og tildeels urimelige Talemaader; denne deres Kundskab grunder

sig paa mange, ikke alletider uskadelige, Fordomme, og paa mange andre overtroiske og latterlige Foretagender. Til denne elendige Videnskab overgive de unge Jordemødre sig, saa snart de have forladt Skolen; Mangel paa grundig Indsigt og forledende Exempler henrive dem. Forfatteren vil i det mindste forsøge, med Tiden at udrødde i disse Lande denne ugrundede og bedragelige Videnskab, han agter at opvække Lærlingernes Agtpaagivenhed; han vil lære og hielpe dem til selv at tænke, og nøde dem til at sammenligne og dømme over deres egne ved igientagne Erfaringer erhvervede Begreb. Maatte han dog erholde disse Fordeele! han formoder at naae dem ved denne Læremaade, som han anseer for den bekvemmeste til at

Christian Johan Berger.

F. $\frac{14}{8}$ 1724. D. $\frac{2}{4}$ 1789. (Efter maleri paa Rigshospitalet.)

fuldbyrde hans Hensigt. Maa ikke Lærlingerne paa nogen Maade besvare disse kiædeviis fremlagte Spørsmåale? svare de urigtig, saa maa Urimeligheden af deres Svar vises dem tydelig; treffer de lykkelig Sandheden, saa maa de selv vise Grunden til deres Meening, og overbevises i begge Begivenheder. Disse Spørsmåale kunde videre tiene til Lærlingernes Prøvelse, den vilde derved blive lettere og tilforladeligere, deres Besvarelser kunde i saa Maade ikke allene understøttes af Hukommelsen, men maatte og for den største Deel grundes paa egne Begreb og Overbeviisning.

„Man tilstaaer maaskee Læremaadens Brugbarhed, naar den mundtlige Forklaring tillige bliver tilstrækkelig; men hvilken Vidtløftighed! hvilken Mængde af kiedsommelige Spørsmåale over næsten uendelige og tildeels vanskelige Erfaringer, Aarsager, Virkninger, Tilfælde, Slutninger o. s. v.! Er denne saa nøyagtig afhandlede Videnskab vel afpasset efter Jordemødrenes

uøvede Forstands Kræfter? Hvad Svar venter man paa denne Indvending? Ere da de mangfoldige Aarsager og Tilfælde, hvorved Fødsels-Handlingens bestemte Orden paa mange Maader kan afbrydes, Forfatterens egne Opdigtelser? Kan han efter Behag indskrænke og lette det, som virkelig er tungt og vidtløftigt? eller gives der maaskee tvende forskiellige Videnskaber? een vidtløftig, meget sammensat og følgelig tung for den moedne mandige Forstand, og een kortere, lidet betydelig og læt begribelig for den langsomme Fruentimmer-Hierne? Ney sandelig! der er kuns een eneste Maade at kiende Fødselens Sammenhæng, og een eneste Videnskab at hielpe og forbedre Naturens forekommende Feyltagelser i Fødselen, og denne Videnskab overgaaer aldeles ikke Fruentimmernes enten Sinds- eller Legems Kræfter. Fødsels-Hielpen, som en særdeles vigtig Forretning, har Lovene efter Velanstændighed og Billighed betroet til Jordemødrene, og de have ved hellig Eeds Paaleggelse forsikret sig om deres Troskab, Jordemødrene ere derfor paa det høyeste forpligtede til, grundigen at lære og vide denne Videnskabs heele Omfang, thi Ukyndighed er den vigtigste Utroeskab de kunde begaae imod den almindelige Tillid. Hvem kunde tvivle om denne unægtelige Sandhed! at den, som vil paatage sig troligen at udøve en Videnskab, og det under eedelig Forsikring, maae nødvendig have alle dens Lærdomme inde.

„Men kan man ogsaa i Almindelighed vente af Jordemødrene denne Kundskabs behørige Fuldkommenhed? Kan man under værende Forfatning med Billighed fordre den af dem? Forfatteren holder for, at Fordringen er i Almindelighed uden Undtagelse meget billig, thi hvad er endelig Jordemødrenes Hielp, naar de ikke grundigen forstaae deres Kunst? sandelig slet intet, om ikke skadelig. Han nødes imidlertid til at tilstaae, at saavel Lærlingens Herkomst, Opdragelse, Levemaade og indgroede Tænkemaade, saa og forledende Exempler, almindelige Fordomme, ja selv den Sikkerhed, som opvækkes af Fødselernes sædvanlig Fuldstændighed, ere og blive vigtige Hindringer for Kundskabens almindelige Udbredelse: Dog kunde maaskee disse Hindrings skadelige Indfflydelse i Lærlingernes Dannelse, om ikke hæves, saa dog til Deels noget formindskes ved Jordemoder-Væsenets videre Forbedring. Det er hverken Forfatterens Hensigt, eller her Sted, at gjøre omstændelig Forslag til denne Forbedrings Fuldførelse, til hvilken allerede er gjort et meget betydeligt Skridt, ved den af Landets fordum ømme Fader, *Friderich den Femtes*, Høylovlige Hukommelse, Allerhøyst anordnede practiske Jordemoder-Skole i det Kongelige Friderichs-Hospital, men det var ellers meget læt at viise, hvorledes nogle faa tilforladelige Jordemødre i denne Residentz, og Forholdsviis i andre Kiøbstæder, samt een eneste i hvert Herred, kunde forekomme mangfoldige Skader, naar de bleve saaledes bestilte til at have bestandig Opsigt med de andre Jordemødre, at uden deres Vidende og Raad intet vigtigt i Fødselerne maatte foretages eller efterlades. Borgerlige Friheder, og en anstændig Belønning, samt den af Øvrigheden, ved den givne særdeles Bestalling, beviiste Tillid, kunde give slige Opsigts Embeder anstændig Underhold og den behørige Anseelse, og vilde formodentlig have denne lykkelige Virkning, at opmuntre i Fremtiden mange unge Fruentimmer af bedre Herkomst og Opdragelse til, tillige at lægge sig efter denne Videnskab, og lære den med al nødvendig Taalmodighed, Agtsomhed, Fliid og Eftertanke, i Haab maaskee med Tiden at kunde opnaae disse betydelige Embeder. Opmuntringen vilde saaledes blive almindelig, og Haabet en lykkelig Aarsag til Kundskabens Udbredelse . . .“

Berger blev ikke længe ved med at være lærer, for 1770 blev han livlæge hos kongen, og 15. februar 1771 blev han fritaget for alle sine akademiske forretninger, og *Mathias Saxtorph* konstitueredes i hans arbejde paa fødselsstiftelsen. Desværre blev *Berger* revet ind i de politiske strømninger og blev nær knyttet til *Struensee*, ja saa nær, at han arresteredes sammen med *Struensee* natten mellem 16. og 17. januar 1772. Ganske vist blev han ikke idømt egentlig straf, men han forvistes til Aalborg og blev senere professor i Kiel, hvor han døde 2. april 1789 efter at være blevet benaadet med en etatsraadstitel.

Vi har dog endnu et vidnesbyrd om *Bergers* interesse for jordemodervæsenet. *Struensee*, der selv var læge, havde mange store reformplaner for, og deriblandt vilde han ogsaa reformere universitetet. For det medicinske fakultets vedkommende tog han *Berger* til hjælp, og det var denne, der udarbejdede et forslag, som dog ikke blev gennemført, da *Struensee* blev styrtet saa tidligt, men *Struensee* forlangte ogsaa et forslag til en ny medicinalordning, og ogsaa herved var *Berger* ham behjælpelig. Den 20. februar 1771 udstedtes en kabinetsordre til collegium medicum om paa grundlag af en plan, som var udarbejdet af *Berger*, hurtigst muligt at udarbejde et forslag til en ny medicinalforordning. *Bergers* plan blev nøje fulgt, og formodentlig henimod slutningen af aaret blev et stort forslag indsendt til cancelliet. Heri findes 12 paragrafer angaaende jordemodervæsenet. Forslaget er skrevet paa tysk, det er underskrevet af lægerne, men ikke af kirurgerne i collegium medicum — de er ikke engang spurgt om deres mening —, og jeg skal kort referere de vigtigste punkter.

§ 50. Paa grund af fødselshjælpens vigtighed maa for fremtiden ingen hverken jordemoder, læge eller kirurg give sig af med fødselshjælp uden at være examineret og autoriseret.

§ 51 handler om forholdene i Hertugdømmerne og i § 52 bekræftes de gældende bestemmelser for kongeriget.

§ 53. Alle amtmænd, magistrater, stads- og landlæger og alle hvem det angaar skal strax efter forordningens bekendtgørelse i fællesskab overlægge og til collegium medicum indberette, paa hvilke steder der trænges til jordemødre og hvor mange. Alle fysici og andre læger skal stævne jordemødrene for sig for at undersøge deres rettigheder, for at prøve alle uden undtagelse i jordemoderkunsten og indsende beretning herom efter enhvers bedste viden og samvittighed, hvorpaa collegium medicum af disse beretninger skal dømme om jordemodervæsenets nuværende forfatning, træffe bestemmelse om den fremtidige bedste indretning, ordentlig legitimere de brugbare øvede jordemødre og kassere alle uvidende og uøvede.

§ 54. Overalt hvor der endnu ikke er tilstrækkelig mange tilforladelige jordemødre, og hvor der senere bliver afgang, skal kun grundig underviste, øvede og offentlig prøvede og af collegium medicum autoriserede jordemødre blive antaget og ansat af øvrigheden. Men for at der altid kan opdrages et tilstrækkeligt antal i jordemoderskolen i København, skal øvrigheden i forbindelse med lægerne udvælge dertil egnede personer, som kan sendes ind paa skolen til undervisning og øvelse i mindst et aar. De maa være 20—30 aar gamle eller ikke meget ældre, med gode naturlige evner, øvet i læsning og noget i skrivning, raske og bekvemme til fødselshjælp og bekendt for god og retskaffen vandel. Skulde der ikke være egnede individer paa egnen, skal det snarest indmeldes til collegium medicum, som saa hurtigst muligt vil skaffe andre.

§ 55. Disse til skolen sendte lærlinge skal have et tilstrækkeligt tilskud til rejse og underhold, saa længe undervisningen varer, fra stad, amt eller kreds. Disse omkostninger maa bestemmes efter de foreliggende forhold og lignedes paa beboerne, dog saaledes at ubemidlede gaar helt fri, medens andre skal være pligtige at betale, eventuelt ved exekution.

§ 56. Bestemmelserne om præsteattester osv. skal overholdes. Læreren skal undervise dem saa længe, til han finder dem dygtige nok til at aflægge prøve, og naar den er aflagt, skal de immatrikuleres af collegium medicum og forsynes med diplom. Læreren maa faa 3 rd. i lærerhonorar af de indsendte, af andre 16 rd.

§ 57. For at lette de offentlig ansatte jordemødre saa vidt muligt, og da de fleste fødsler sker ved naturen og uden egentlig fødselshjælp, saa tillades det de paa landet ansatte jordemødre at antage saa mange sædelige og dygtige kvinder, som de skønner er ønskeligt til hjælp i deres kreds, og at undervise dem saa vidt i jordemoderkunsten, som det er nødvendigt, for at de kan skælne den ganske naturlige fødsel fra den uregelmæssige. Derefter skal saadanne hjælperinder fremstilles for fysikus, som efter omstændighederne og deres dygtighed skal være berettiget til at give dem et gratis vidnesbyrd, at de er berettiget til i normale tilfælde og

under opsigt og ansvar af jordemoderen at hjælpe fødende. — De jordemødre, som er examinerede i skolerne i Hertugdømmerne og i de kommende skoler i Norge maa ogsaa praktisere her, naar de bliver legitimerede af collegium medicum, men ingen andre maa. Overtrædelse koster 3 maaneders tugthus! Embedslæger skal examineres og alle andre læger, som vil yde fødselshjælp.

§ 58 indeholder særlige bestemmelser for Norge, og i § 59 bestemmes, at der skal oprettes jordemoderskoler i Christiania og Trondhjem.

§ 60 indeholder de almindelige bestemmelser om jordemødrenes forhold bl. a. ogsaa advarsel mod drukkenskab og anvendelse af indvortes medikamenter, men saa følger en mærkelig bestemmelse: Naar jordemoderen under fødslen med sandsynlighed venter den fødendes død, skal hun, hvis fysikus eller en anden læge eller kirurg ikke er tilstede, gøre de paarørende og præsten opmærksom derpaa og indtrængende opfordre til, at en i dissektion kyndig mand tilkaldes, som, hvis den fødende ikke kan hjælpes, skal være pligtig til at afvente døden. Thi det er vor alvorlige villie og befaling, at alle i den sidste tid af svangerskabet eller i fødslen døde, saa snart man ved sikre tegn er overbevist om døden, uden ophold og ogsaa mod de paarørendes villie skal aabnes for om muligt at holde barnet i live. — De ansatte jordemødre maa ikke uden tilladelse rejse bort, og det forbydes dem at følge børnene til daaben i kirken. Hvis de overtræder dette forbud, skal de bøde 10 rd. til collegium medicum, hvoraf de 4 rd. til angiveren! — Overtrædelse af bestemmelserne skal indberettes, undersøges og paadømmes paa behørigt sted. Særlige sager skal underkastes collegium medicums dom, men det bestemmes absolut, at tab af jordemoderbevilling skal følge drukkenskab, egenmægtig ordination af indvortes medicin og hvis kejsersnit paa død kvinde ikke har fundet sted paa grund af jordemoderens forsømmelighed.

§ 61. De paa landet ansatte jordemødre skal være fri for alle ordentlige og overordentlige skatter, og ekstraskatten skal, saa længe den varer, for deres person betales af distriktet. Hvis collegium medicum faar forelagt stridigheder angaaende jordemoderlønnen, skal det gaa ud fra, at der i København skal betales for fødsels- og barselshjælp 4 rd., i andre stæder 2 rd., i smaa stæder og paa landet af gaardmænd 4 mark, af husmænd (Hausleute) 3 mark og af fattige og af fattigvæsenet 2 mark. Forøvrigt tillades det alle byer, amter og kredse at slutte kontrakter med jordemødrene, som de er mest passende for begges omstændigheder. Endelig bestemmes, at jordemoderlønnen kan inddrives uden procesomkostninger, og at jordemoderhonorarer skal være privilegerede i døds- og fallitboer.

Dette forslag, som i meget minder om *Bergers* fortale til lærebogen, viser hans interesse for jordemødrene og viser, at han i mange retninger var langt forud for sin tid. Dets skæbne blev desværre ikke god. Det vandrede frem og tilbage mellem kancelli og finanskommissionen, og omsider sendtes det 22. august 1772 tilbage til collegium medicum for at blive udarbejdet i form af en forordning og med nogle ændringer — men saa hører man ikke mere om det! Kollegiet lod det ganske roligt ligge, formodentlig fordi *Berger* var borte, da andre ikke havde synderlig interesse derfor, og muligvis fordi man havde faaet ordre til at raadføre sig med kirurgerne, som man paa forhaand kunde vide vilde rejse en voldsom modstand mod det afsnit af forordningen, som handlede om dem. *Bergers* bestræbelser førte derfor ikke til noget!

Som vi har set af forslaget, forlangte *Berger*, at ingen læge maatte agere fødselshjælper uden at være examineret. Dette stemte næppe med den almindelige mening hos publikum, hvilket man fik et udtryk for netop paa det tidspunkt, da forslaget var sendt til kancelliet. Der fremkom nemlig i Adresseavisen den 20. december 1771 følgende anonyme artikel:

„Spørgsmaal: Siden det er en Jordemoder under Straf med Børnehuset, forbudt at ordinere Recept for en Barsel Kone, saa spørges til Besvarelse, om ikke en Doctor var mere Last- og Strafværdig, naar han ikke imod Betaling vilde komme at redde saafremt muligt, Konens Liv?
A.“

Mellem underskriverne af forslaget fra kollegiet var ogsaa stadsfysikus *Wandeler*, og han blev aabenbart vred over dette indlæg og skrev:

„Svar: Fornuftige Folk indser let, at en Mand kan være en god Doctor, endskiønt han ei lader sig bruge til Accouchement, og at en Accoucheur, som har lagt sig efter at komme fødende til Hiælp og gjør Profession deraf, kan tillige være en god Doctor: men paa det at Publicum ei af Uvidenhed skal sende Bud til en i Steden for den anden til den fødendes Forsinkelse, er der allernaadigst af Hans Kgl. May. beskikket en publicque Accoucheur nemlig Hr. Doctor *Saxdorph*, hvilken tillige med flere er Jordemødrene vel bekendt. Dette har ieg eragtet fornødent at tilkiendegive for enhver, paa det dumme og nedrige Folk ei skal opholde sig over Doctores, som ei ere Accoucheurs.“

VII.

Som vi har set, blev *Berger* allerede 1771 fritaget for alle sine akademiske forretninger, og *Mathias Saxtorph* blev konstitueret for ham som docent i fødselsvidenskab og overlæge paa fødselsstiftelsen. *Saxtorph* var en præstesøn og var født 1. juni 1740, blev student 1756 og blev 3 aar efter optaget paa Elers kollegium, hvorfor han ifølge fundatsen maatte tage teologisk examen 1760. Først 1765 tog han sin medicinske examen og blev dr. med. 1771. Samme aar blev han stadsaccoucheur i København, læge ved Plejestiftelsen og overlæge ved Almindeligt hospital. Ved *Bergers* afgang blev han 1773 professor medicinæ designatus, ordinær professor blev han først 1795. Naar det tilføjes, at han tillige var reservemedicus paa Frederiks hospital, vil man forstaa, at han havde langt flere hverv, end nogen anden læge har haft her i landet. Som overlæge paa fødselsstiftelsen og lærer for læger og jordemødre skaffede han sig et navn som vel ingen anden. Han døde i aaret 1800 og efterfulgtes af sin søn *Johan Sylvester Saxtorph*.

I 1776 udgav *Saxtorph* „Kort Udtog af Jordemoder-videnskaben“, som i talrige udgaver blev den egentlige jordemoderbog i et halvthundrede aar, og som derfor har været af den største betydning for jordemødrenes oplæring.

Fødselsanstalten havde som omtalt til huse i en af Frederiks hospitals pavilloner ud mod Amaliegade, men det voldte forskellige ulemper, og for at hjælpe hospitalet men næppe af hensyn til fødselsstiftelsen skænkede enkedronning *Juliane Marie* den smukke gaard, som laa ved siden af Frederiks hospital, og som var bygget af og havde tilhørt hospitalets bygmester *Thura*. Den 15. januar 1783 udgik der et reskript til Københavns magistrat, at den ved Frederiks hospital liggende gaard, som dronningen har købt og skænket til accouchementshuset, for at hele hospitalet kan blive overladt til syge, maa være fritaget for alle de byrder og paalæg, som Frederiks hospital er fritaget for. Bygningen blev indrettet til sit fremtidige brug, og 8. april 1785 kom der konfirmation paa dronningens gavebrev, hvorved en gaard og 25 vestindiske aktier skænkes til fødselsstiftelsen. Dette gavebrev, som fik saa stor betydning, lyder:

„Dronningen har længe inderlig ønsket at kunne se Frederiks hospital i den stand, som dets højsalige stifter har villet, at det skulde være, og hvorom denne dyrebare konge og milde landets fader har i fundatsen givet sin allerhøjeste villie tilkende; fornemmelig i henseende til det antal syge, som deri skulde indtages, og hvilket hidtil ikke har kunnet lade sig gøre for en og anden aarsags skyld, hvoriblandt den der værende fødsels-anstalt skal være en af de vigtigste, da samme ikke aleneste skal koste mer end de dertil henlagte 1500 rdl., men og betager mange værelser, hvilke ellers til syge kunde bruges: saa, paa det at denne fødsels-anstalt ikke herefter skulde hindre der at indtage flere, i det mindste saa mange syge, som fundatsen tilholder, skænkes til dette øjemeds opnaaelse den af dronningen købte, og for allerhøjstsammes bekostning istandsatte, tæt ved Frederiks hospital i Amaliegaden beliggende gaard nr. 71 lit. F.F. til et bestandigt opholdssted for fødsels-anstalten, som derved ganske fra hospitalet maatte blive afsondret og derudi henflyttes, saaledes at denne herefter kunde blive en særskilt stiftelse, og hvortil kongen allerede har givet tilladelse og bifald, samt løfte om, hvilket tildels ved de til indretningen allern. skænkede 20000 rdl. allerede er opfyldt, at ville med dronningen bidrage til de ved denne stiftelse fornødne udgifter, alt i den hensigt, at Frederiks hospital ved at skilles fra den byrde, som denne anstalt foraarsager, kunde sættes

Lakide ad Vivum del. K. Jousfu.

Hafniae 1798.

Mathias Saxtorph.

F. $\frac{1}{6}$ 1740. D. $\frac{20}{6}$ 1800.

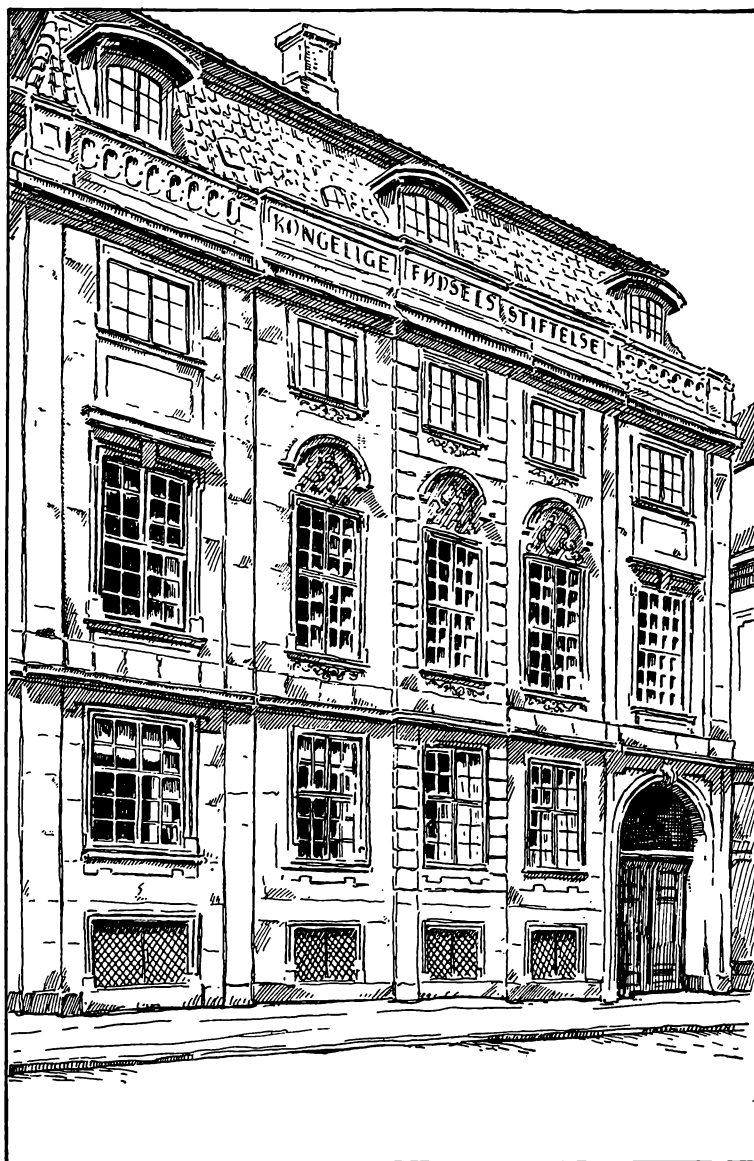
i stand til at rumme og pleje saa mange syge som muligt, hvilket og fra begyndelsen har været og herefter bør være dets egentlige bestemmelse. Og, paa det at denne til lykkelig fødsels fremme gørende ny stiftelse kan have en mere udstrakt nytte end den forrige indretning, saavel i henseende til de lærende og oplærende som til de fødende, saa ønsker dronningen og dertil udbeder sig kongens samtykke og kraftigste understøttelse: 1) At denne stiftelse maa være saa stor, at derudi kan indtages 50 fødende ad gangen, hvoriblandt fornemmelig maa være 10 særdeles fattige og skikkelige borgerkoner, hvilke uden nogen slags betaling, og, hvorom dronningen hjerteligen beder, adskilte fra de andre fødende, skal plejes og der forblive, indtil de med fostrene, hvilke de stedse maatte medtage, kunde uden fare igen udgaa. 2) Maatte der og være nogle af de bedste værelser udsete for andre gifte koner af alle stænder, fornemmelig saadanne, som formedelst deres legems skrøbelighed eller frygt for deres tilstand komme andensteds fra, for der at finde den behøvende bistand af de kyndige fødselshjælpere, hvorfor

de dog ikkun skulde erlægge en frivillig gave til stiftelsens fattigbøsse, men for deres anden forplejning maatte betales efter personernes og tidernes beskaffenhed, hvilket paa det billigste af direktionen bliver at fastsætte. 3) At de fruentimmer, som maatte komme fra provinserne i kongens riger og lande, for ved dette fødselshus at oplæres og øves, kan undgaa de betydelige bekostninger, deres ophold og undervisning nu forvolder, skal i stiftelsen stedse modtages og frit underholdes og oplæres 10 til 12 saadanne, som til denne højstnødvendige kunst er bekvemme og vel skikkede; ligeledes 2 saadanne studenter, en medicus og en kirurg, hvilke og der kan have frit værelse og ildebrændsel, men selv betale deres underholdning, og ikkun ligesom fruentimmerne, hvilke sidste skulde alene have fri underholdning, imod at de til alle tider gøre stiftelsen tjeneste som opvarningskoner, maatte forblive i stiftelsen i en vis tid, som direktionen bestemmer, paa det at andre, naar disse var oplærte, kunde efterhaanden have samme adgang og fordele. 4) Skulde den ved stiftelsen værende professor for disse lærende og andre, som i samme henseende maatte indfinde sig, holde paa bestemte tider frie, dog tilstrækkelige forelæsninger, hvorfor hverken maatte kræves, tages eller gives nogen betaling, ikke heller af vedkommende for den anordnede examen oppebæres mere end det i følge den derom ergangne allern. resolution er bestemt; for hvilken betaling dog de uformuende, i særdeleshed de som udi stiftelsen var oplærte, burde saa vidt gørligt være fritagne. Men, paa det at denne ny stiftelse ved foranførte forbindtligheder, endskønt de er til kendelig nytte for det almindelige dog ikke skal blive samme til en for stor byrde, professorerne ikke heller derved tabe i deres lovlige indkomster, saa til nogen hjælp for samme, ligesom det og allerede har behaget kongen dertil og til stiftelsens udvidning, underholdning og understøttelse at skænke af sin kasse aarlig 1000 rdl., ligeledes endnu vil dronningen til en stedseværende fond forære 25 aktier i det vestindiske handelsselskab, som formenes at kunne skaffe stiftelsen 4 til 500 rdl. aarlig indtægt, der fornemmelig skulde være til en bestandig understøttelse for nogle af ommeldte fattige koners fornødne ophold og pleje. Paa forommeldte vilkaar, og ellers ikke, og aleneste i den hensigt, at Frederiks hospital skal kunne ved fødsels-anstaltens forflyttelse indtage det fulde antal syge, er det, at dronningen ved dette gavebrev for bestandig afstaar og skænker til bestemt brug bemeldte gaard og aktier; forvisset om, at kongen og efterfølgere i regeringen ikke alene lader stiftelsen stedse beholde, foruden de til denne anstalt allerede forhen henlagte 1500 rdl., de under 8. december 1783 dertil skænkede 1000 rdl. aarligen, men endog tillægger samme det den endnu maatte behøve, samt allern. befaler og konfirmerer alt, hvad herudi i den bedste hensigt er bestemt, og det paa saa kraftig en maade, at det stedse og altid kunde blive urykkelig.

„Dette gavebrev konfirmeres og stadfæstes herved i alle sine punkter og klausuler, ligesom kongen og forbinder sig og efterfølgere i regeringen ikke alene stedse at lade denne saa ypperlige stiftelse beholde, foruden de til samme allerede henlagte femten hundrede rigsdaler, de under 8. december 1783 dertil skænkede eet tusende rigsdaler aarligen, men endog altid paa kraftigste maade at understøtte den.“

Der fulgte nu en del forhandlinger, der endte med, at plejestiftelsen for de nyfødte børn opførtes ved siden af fødselsstiftelsen og endelig 23. marts 1787 kom reskriptet om den nye fødselsstiftelse og et plejehus for dens børn. I grundene til dette reskript faar man at vide, hvad den nedsatte kommission havde indstillet, og jeg skal derfor gengive, hvad der vedkommer fødselsstiftelsen:

„I forestilling af 5. d. m. har de andraget, at den nye fødselsstiftelse nu er bleven færdig og indrettet saaledes som det har været kongens villie, at den skulde være, paa det stifterinden dronningens hensigt herved kunde opnaas, som i allerhøjstsammes gavebrev af 29. januar 1785 er tilkendegivet fornemmelig at være: at se Frederiks hospital i saadan stand, at der kunde indtages saa mange syge, som dets højsalige stifter allern. har villet og i fundatsen er bestemt, hvilket vil blive gørligt, da fødselsanstalten, der er hospitalet til byrde, nu bliver skilt derfra; hvorhos de har fremlagt en fortegnelse over denne nye stiftelses indtægt og udgift,

Fødselsstiftelsen i Amaliegade.

Tegnet af HAKON SPLIID.
Repr. med Tilladelse fra H. HAGERUPS Forlag.

der viser, at udgiften til bygningerne, de vidtløftige indretninger og det betydelige inventarium har ialt været 30144 rdl. 1 mk. $\frac{1}{2}$ sk. saa at, naar denne sum fradrages de af kongen og dronningen dertil skænkede 30800 rdl., bliver i behold til bemeldte 5. marts 655 rdl. 4 mk. $15\frac{1}{2}$ sk., hvilken beholdning ikke vil blive tilstrækkelig til at udrede det, der endnu mangler og højlig behøves til inventarii fuldstændighed, som i det ringeste vil beløbe sig omtrent til 2500 rdl., hvilke, tillige med hvad der nødvendigen udkræves, strax i begyndelsen til stiftelsens økonomi, formenes at kunne tages af den ved kommissionen besparede sum af det ophævede inoculations-huses indtægt, hvilken tillige med huset selv allern. er skænket til indretningen for den plejeanstalt, som herefter skal føjes til fødselsstiftelsen. Fremdeles har kommissionen forestillet:

„1. post. Som efter første betingelse i dronningens gavebrev stiftelsen skal blive saa stor, at derudi kan indtages 50 fødende ad gangen, hvoriblandt fornemmelig maatte være 10 særdeles fattige og skikkelige borgerkoner af København, hvilke uden nogen slags betaling og adskilte fra de andre fødende, skal plejes, og der forblive indtil de med fostrene, hvilke de stedse skal medtage, kan uden fare igen gaa ud; saa findes og i stiftelsen for dette saaledes allern. bestemte antal fødende de fornødne værelser forskellig indrettede og passende efter personernes stand og vilkaar, og den betaling, der gives for deres ophold og pleje. Af disse 50 personer skal de 30, hvorunder de benævnte 10 fattige borgerkoner er indbegrebne, ikke betale noget; de øvrige 20 derimod, vel og flere efter mødende omstændigheder, og naar rummet tillader deres modtagelse, skal erlægge den fastsatte betaling i forhold til de kamre og den plejemaade de maatte vælge sig; i hvilken henseende kommissionen formener, at der kunde være for de betalende 4 klasser: den første for dem, der vil have de bekvemteste værelser og nyde den bedste pleje, hvilke skal betale ugentlig 12 rdl., den anden for dem som betaler 8 rdl., den tredje de der giver 6 rdl. og den fjerde de, som ikkun betaler 3 rdl. om ugen; for hvilken forskellige betaling de og bekommer forholdsmæssig pleje og bekvemmelighed; ved hvilken betaling kommissionen forhaaber, at, om ikke alle, saa dog nogle af de bekostninger, som de 10 fattige borgerkoner vil forvolde stiftelsen, skulde kunne indbringes, fornemmelig dersom herefter strængelig forbydes, at stadens jordemødre ikke maa, som nu sker, indtage noget frugtsommeligt ugift fruentimmer, som alle uden undtagelse burde melde sig ved fødselsstiftelsen, hvor de i alle maader blive bedre behandlede og betale mindre end hos disse koner; men om saadant forbud ikke ganske kunde lade sig gøre, da det maaske kan hænde, at der i fødselsstiftelsen ikke var rum til alle dem, der i saa fald kunde melde sig, saa skulde dog stadens jordemødre anholde ved stiftelsen om at faa denne tilladelse, og hvorfor der burde erlægges til stiftelsens kasse en kendelse af 2 til 4 rdl. for hvert fruentimmer, de saaledes bekom tilladelse til i deres hus at betjene, og iøvrigt rette sig efter den forskrift, som derom maatte bekendtgøres. Dernæst maatte af fødende ikke antages uden betaling andre end saadanne, hvis yderste trang nødvendig udkræver det, hvorved antallet af disse formenes ikke at ville blive saa stor, som det i nogle aar har været ved Frederiks hospital, dog maatte befales, at de barselkvinder, som uden betaling har født i stiftelsen, og der efter deres barselfærd blev beladte med langvarige indvortes og udvortes sygdomme, maatte paa accoucheurens anmodning strax blive imodtagne, enten paa Frederiks hospital, eller om de er befængte med smitsomme sygdomme, da i de andre syge-hospitaler; og burde disse saaledes fra fødselsstiftelsen afgivne syge af vedkommende hospitalers betjente uvægerlig imodtages, og det uden at efterspørge, hvorfra de kommer eller hvem de er, hvorom alene direktionen eller inspektøren i forvejen underrettes. For at iagttage dette, holde god orden, samt til efterretning saavel for de betalende som fri indtagne fødende, anser kommissionen det baade nyttigt og nødvendigt, at visse regler fastsættes, hvorefter de fødendes antagelse, pleje, ophold og bortgang skal bestemmes, da enhver i sin klasse og derved blev underrettet og forvisset om de fordele og rettigheder, de der har at vente.

„2. post. Efter gavebrevets anden betingelse skal der være værelser for andre gifte koner af alle stænder, fornemmelig saadanne, som formedelst deres legems svaghed eller frygt for deres tilstand kommer andetsteds fra, for der at finde den behøvende bistand ved de kongelige fødselshjælpere, hvilke for antagelsen ikkun skal erlægge en frivillig gave til stiftelsens fattigbøsse, men for deres ophold og pleje maatte betales efter personernes og tidernes beskaffenhed, dog paa billigste maade behandles saaledes, at deres betaling ikke maa overstige den, der er fastsat for første klasse. For disse koner er og særdeles værelser indrettede, hvilke formenes dog at maatte benyttes af andre skikkelige frugtsommelige for samme betaling, naar ingen anden lejlighed skulde være for dem i stiftelsen, da ikke desto mindre maatte sørges for, at, dersom nogen af ovenmeldte koner imidlertid skulde melde sig, og de for dem bestemte værelser maatte være i brug, de da alligevel til fornøjelse blev paa bedste maade imodtagne og betjente, dog paa de vilkaar at erlægge den allern. ommeldte frivillige gave, enten til fattigbøssen eller til stiftelsens kasse. Ligesom disse udenbys-koner saavel som de fattige borgerkoner af København skal have særskilte af stiftelsens opvartningskoner og den frihed at lade deres børn døbe i eller udenfor stiftelsen, saa maatte det og være dem tilladt i særdeles farlige tilfælde at raadføre sig med andre af stadens læger eller fødselshjælpere end stiftelsens egen, som dog dertil giver tilladelse, og bør, om han vil, derved være tilstede; men skulde denne fremmede læge foreskrive overflødige eller dyrere hjælpemidler end dem, som stiftelsens læge har ordineret, og derfor ikke vil paategne de fremmede lægers recepter, hvilket han bør gøre paa alt det, der foreskrives til stiftelsens syge, da skal de betales af den, der har forlangt samme. Derhos maatte dem være forundt at se deres mænd, men sparsomt deres venner, hvorom de dog hver gang skulde anmode professoren, som alene besørger saadant og bestemmer, til hvem vedkommende skulde melde sig.

„3. post. Gavebrevets tredie betingelse indeholder: at af de fruentimmer, som kommer fra provinserne i kongens riger og lande, for ved denne fødselsstiftelse at oplæres og øves, skal, paa det de kan undgaa de betydelige bekostninger, deres undervisning og ophold nu forvolder, i stiftelsen stedse modtages og frit underholdes og oplæres 10 til 12 og flere saadanne, som egentligen til denne højst nødvendige kunst er bekvemme og vel skikkede. Ligeledes 2 saadanne studenter, en medicus og en chirurgus, hvilke og der kan nyde fri værelser og fornødne ildebrand, men selv betale deres underholdning; dog skal disse lærlinger, saavel studenterne som fruentimmerne, ikkun forblive i stiftelsen en vis tid, der af direktionen bestemmes, paa det at andre, naar disse er oplærte, kunde efterhaanden have samme adgang og fordel. For den læredøtrene¹⁾ forundte fri underholdning skal de, saa længe de som lærlinge sig i stiftelsen opholder, til alle tider uden betaling gøre tjeneste som opvartningskoner. Men da det i denne post saaledes bestemte antal af oplærende fruentimre til jordemødre ikke er tilstrækkeligt nok til deraf strax at forsyne alle provinser, og et større antal ikke vel skal være gør ligt saa strax at antage paa een gang i stiftelsen: saa, paa det provinserne dermed nogenledes lige kunde vorde forsynede saa snart som muligt, formener kommissionen, at i det første aar skulde sendes to fra hver af de 6 stifter i Danmark, det andet aar fra de 4 stifter i Norge, nemlig: for hvert tvende eller trede i forhold til stifternes størrelse; og saaledes fremdeles forholdes det tredie aar som i det første, og det fjerde som i det andet, paa det at alle provinserne kan komme til at nyde forholdsmæssige fordele for deres oplærende jordemødre, hvoraf de, som fra København melder sig, vel skal have fri adgang til denne milde stiftelse for der at tage del i undervisningen og alle de praktiske øvelser, men, da de bor her, hverken nyde fri underholdning eller ophold. Naar begge rigerne saaledes i almindelighed var blevet forsynet med oplærte jordemødre, eller naar de provinser, som det tilfaldt ikke indsendte lærlinger, kunde proprietærerne melde sig hos direktionen for at faa plads for dem, som de vil indsende fra deres godser,

¹⁾ Oldnordisk: læridóttir, kvindelig discipel.

uden saa er, at de vil gøre det forinden imod betaling til stiftelsen for underholdningen, som maatte bestemmes til det allerbilligste: da de aldeles skal have undervisningen og øvrige øvelser frit. Det maatte altsaa blive direktionen tilladt efter bedste skønnende at indtage, fornemmelig i førstningen, af saadanne læredøtre saa mange som i stiftelsen vel kan rummes, dog uden at samme, paa de 12 allern. befalede nær, maatte falde stiftelsen til last. Skulde iblandt de oplærende jordemødre imod formodning, da ingen uden unge og særdeles bekvemme til kunsten burde sendes eller antages ved stiftelsen, findes nogle uskikkede, saaledes at de enten strax formedelst haandlaget findes uskikkede, eller efter et ophold af 3 til 4 maaneder ikke har kunnet eller villet lære noget, skal de efter foregaaende advarsel, og efter at de er anmeldte for direktionen, som igen bekendtgør det for vedkommende, der har indsendt dem, bortvises, paa det at andre bekvemmere kunde vorde indsendte og i deres sted antagne; men for at forebygge dette, saa vidt ske kan, skal disse læredøtre, førend de modtages i stiftelsen, være forsynede med behørigte attester fra præsterne og enten fra landfysici eller stedernes læger, som og fra vedkommende øvrighed dertil anbefales, som maatte bevidne, at de er vel skikkede, sædelige og har lyst og naturlig vittighed som giver formodning om dem, at de kan lære jordemoderkunsten. Saadanne beviser burde og de oplærende studenter fremlægge for vedkommende akademi, som dertil foreslaar 3, hvoraf stiftelsens professor artis obstetriciæ vælger een, hvilket hver gang der er plads ledig, bør ske, førend de indtages i stiftelsen, og, dersom de, efter at være der antagne, enten findes uskikkede til denne videnskab, eller er efterladne i at opfylde de dem paalagte forretninger og pligter, skulde det ikke heller tillades dem at forblive i stiftelsen i den dem ellers forundte tid. Hvilken tid for læredøtrene skulde i det længste være i et aar og den korteste et halvt aar, men for studenterne den længste 8 og den korteste 4 maaneder, da de i værende tid, ligesaaavel som fruentimmerne, skulde nøje rette sig efter alle de forbindtligheder, som dem i en meddelende instrux bliver foreskrevne. I øvrigt anser kommissionen det gavnligt, om der, i stedet for een medicus og een chirurgus, maatte antages to af hver videnskab, paa det at desto flere der kunde øves, de dem behøvende oftere erholde deres bistand, og de selv derved faa mere tid tilovers til deres andre i dette fag sig vidt udstrækkende studeringer.

„4. post. Udi gavebrevets sidste betingelse indeholdes, at stiftelsens professor for de der værende lærende og andre, som i samme henseende maatte indfinde sig, skal paa bestemte tider holde fri, dog tilstrækkelige forelæsninger, hvorfor hverken maatte kræves, gives eller tages nogen betaling, ikke heller for den anordnede examen oppebæres mere end det, der i følge den derom ergangne allern. befaling er bestemt; for hvilken betaling dog de uformuende, i særdeleshed de, som var oplærte i stiftelsen, burde aldeles være fritagne. Disse fri forelæsninger, som professoren herefter skal holde, burde i det mindste ske 3 gange om ugen, saavel over den teoretiske som praktiske del af videnskaben, og det saaledes, at et collegium eller kursus over begge dele i videnskaben kunde tilendebringes hvert halvaar. I hvilken tid de lærende skulde desuden flittigen, og saa ofte ske kan, i overværelse af jordemoderen øve sig i undersøgningen, da professoren og tillige maatte prøve deres styrke deri, samt vise dem tilrette, og lade dem, fornemmelig i begyndelsen, tillige jævnlig øve sig paa kvinde-billedet (fantomet), hvilket bør være ved stiftelsen, og det forinden de lægge haand paa naturen selv. I henseende til den allern. ommeldte betaling for de anordnede forelæsninger og examen, da formener kommissionen dermed burde forholdes efter reskript af 3. maj 1743 for Københavns jordemødre, der herefter og skulde gælde overalt i de danske provinser som og i Norge. Det anses at ville blive til dobbelt nytte for læredøtrene, om den dygtigste eller mest skikkede af de lærende en eller to gange om ugen igentog for dem det, som professoren forud havde foredraget paa sit collegium i henseende til undersøgningen og øvelsen paa kvinde-billedet, som og det, der angaar barselkoners pleje og tilsyn for og efter fødslen, hvilket sidste stiftelsens jordemoder især maatte gøre. Med examen skulde forholdes i henseende til medicinæ studiosos

saaledes som hidtil sket er, at alle, men i besynderlighed de, som til land- og stadsfysici i tiden tænke at blive befordrede, offentlig skulde in examine medico theoretico-practico aflægge fyldestgørende prøve paa deres indsigt og duelighed til at udøve denne kunst; hvilket og paa lige maade af studiosis chirurgiæ, som til land- og stadschirurgi ønske at antages, for det kirurgiske akademis professorer skulde ske, paa det at landet stedse med saadanne ind- og udvortes læger kan vorde forsynet, som ved med indsigt og erfaring at komme de fødende til hjælp, og spare mange fostres liv, der ellers maatte omkomme. Læredøtrene maatte prøves herefter, som hidtil sket er, offentlig paa studiigaarden i overværelse af stadens da forsamlede jordemødre, af jordemoderkommissionens lemmer, men fornemmelig af professor artis obstetriciæ, og derefter indskrives i protokollen; hvorefter de ved given lejlighed af øvrigheden og andre vedkommende til jordemødre kan antages og beskikkes. Ellers skulde studenterne, saa længe de ligger paa fødselsstiftelsen, iflg. reskr. af 2. jan. 1761 staa under opsyn af stiftelsens professor artis obstetriciæ, der desuden, ligesom fødselsstiftelsen selv, skulde henhøre til det medicinske fakultet, hvorunder den nærværende professor og fødselsanstalten ved hospitalet efter reskr. 1. maj 1761 nu staa; dog ikkun forsaavidt undervisningen og examen angaar, thi den øvrige bestyrelse maatte tilhøre stiftelsens direktion. Men, da professoren herefter, i følge ovenmeldte allerhøjeste befaling, er paalagt baade at læse og examinere offentligt, uden derfor at nyde anden betaling, end den ham som accoucheur i København er tillagt, der ikke er tilstrækkelig belønning saavel for hans fordoblede umage som det han formedelst saadan indskrænkelse mister af sine lovlige indkomster: saa holder kommissionen det for billigst, at han, ligesom og nærværende jordemoder, der ligeledes vil faa mere arbejde derved, dog uden følge for den efterfølgende jordemoder, bliver derfor forundt noget vist aarligt, helst da første ikkun nyder løn som stadens og ikke som stiftelsens accoucheur. Og paa det, at der til denne professor artis obstetriciæ ved universitetet kunde for eftertiden blive en vis aarlig løn, som dertil nu aldeles ikke haves, holder kommissionen for tjenligst, at den kapital, som dronningen har skænket, eller endnu, da allerhøjstsamme ønskede at det maatte ske, vilde skænke dertil, maatte indsættes i universitetets kvæstorat i København, for af sammes renter at lønne en professor artis obstetriciæ in facultate medica (dog uden nogen forandring i den nærværende professor artis obstetriciæ succession i sin tid ved universitetet), som var fortrinlig bekendt for sin indsigt i denne videnskab, og derfor skulde tillige være fødselsstiftelsens accoucheur uden videre betaling af dens kasse. Iøvrigt maatte det staa professorerne frit for, herefter som tilforn, at læse privat for dem, som forlanger det for betaling, men som ingenlunde maatte begæres eller tages af dem, der efter anførte allerhøjeste bydende er derfor fritagne. Angaaende den orden, i hvilken og hvorledes kommissionen formener; at der i henseende til disse holdende forelæsninger, undervisninger, øvelser og examen skulde forholdes, som og i henseende til alt det, der vedkommer de der efter befaling indtagende eller andre oplærende af begge køn, da anser kommissionen alt saadant til vedkommendes efterretning vil blive at anføre i en ved kommissionen udarbejdende instrux. . . .“

I resten af reskriptet, som paa alle punkter blev approberet, gøres rede for stiftelsens økonomi og for oprettelsen af plejestiftelsen i en bygning, som blev opført ved siden af stiftelsen. Kuriøst er det, at dronningen ønskede, at portrætmaler *Juuls* svigerfader *Thomas Holm*, „der er en skikkelig dansk mand og forstaar regnskabsføringen, og som har haft adskillige ulykkelige tilfælde, skulde blive stiftelsens inspektør og regnskabsfører; som og enken *Barbara Christina Lund*, der er bekendt for en retskaffen kone, skulde være oldfrue, og *Villars Hansen* portner“. De havde allerede faaet deres løn paa forventet efterbevilling!

Men hvem var jordemoderen? Det var *Karen Ørsløw*, som maa have været en meget dygtig person, ja *Gulbrand*, kongens livlæge, kalder hende „en næsten mageløs jordemoder i stiftelsens tjeneste“, og *Saxtorph* satte overordentlig pris paa hende. Hun var examineret 12. september 1769 og ansattes ved fødeanstalten 1771 efter mdm. *Kreutz*. Allerede samme aar, den 15.

november, averterede hun i Adresseavisen: „*Karen Ørsløw*, jordemoder paa accouchements huset paa Frederiks hospital advarer mod at betro andre end hendes mand noget paa hendes navn.“ — *Karen Ørsløw* fratraadte midt i 1790, da hun blev gift igen og kom til Norge. Hun kaldes derefter „fru *Bruenech*“, og hendes mand maa have været embedsmand eller rangsperson, da hun kaldes frue og ikke madam. Hun har imidlertid savnet stiftelsen, for hun haabede at komme tilbage, da hendes mand søgte stilling her, men det blev dog ikke til noget, man kunde ikke vente med besættelsen af denne vigtige stilling, og hendes vikar madam *Lange* blev derfor ansat i januar 1791. Fru *Bruenech* blev i Norge, for 7. marts 1798 var hun i Laurvig, hvorfra hun søgte om en pension paa 100 rdl. for sin lange og gode tjeneste. Dette andragende blev dog afslaaet.

Der var altsaa nu oprettet en jordemoderskole, men det varede lidt, inden stiftelsen kom i gang, idet opførelsen af plejestiftelsen tog tid. Den 31. marts 1787 aabnedes den for betalende, men for de fritliggende først 1. januar 1788. Næst efter forordningen af 1714 er reskriptet af 23. marts 1787 af den største interesse i jordemodervæsenets historie, og jeg har derfor gengivet en stor del af reskriptet ordret.

Paa dette tidspunkt ophører man med at kalde en fødselshjælper en jordemoder, men skriver i stedet for gjordemoder. Denne skrivemaade beror iflg. Ordbog over det danske sprog paa et fejltagtigt tolkningsforsøg, idet fødselshjælperen opfattes som den, der binder en gjord om den fødende eller svøber barnet. Man er forlængst kommet bort herfra, og jeg benytter kun ordet jordemoder.

VIII.

Der var nu oprettet en virkelig skole for jordemødre, men det tog naturligvis lang tid, inden landet var forsynet med tilstrækkelig mange jordemødre, og jeg skal derfor meddele, hvad man ved om jordemoderforholdene rundt omkring i landet. Jeg har tidligere (s. 40—41) fortalt om forhold i Aalborg og paa Fyen, men der foreligger ikke saa faa oplysninger fra landets forskellige dele, og jeg skal gennemgaa dem efter landsdelene.

Allerede 1755 opnaaede amtmand *Gram*, at der i *Kronborg* og *Frederiksborg* amter oprettedes sygehuse og ansattes jordemødre. Det første sygehus blev anlagt i Esbønderup, hvor der tillige blev ansat en jordemoder, der skulde lønnes¹ med 50 rdl., frit hus, 4 læs hø, 4 læs halm, i sommertiden græsning til 2 køer samt 6 læs tørv. 1759 toges samme bestemmelse for Frederiksborg amt dog saaledes, at jordemoderen skulde bo i Hillerød, og i stedet for 6 læs tørv have 4 favne brænde. Det var tillige *Grams* plan, at disse jordemødre to gange aarlig skulde undervise og examinere de kvinder, der lod sig bruge som jordemødre paa landet, og desuden skulde de tilkaldes ved vanskelige fødsler. Til dækning af nogle af udgifterne blev det bestemt i 1766, at hver ny storkorsridder dertil skulde give mindst 25—30 rdl. Endelig kom der i en anordning af 12. oktober 1770 angaaende disse sygehuse i § 5 følgende forskrifter for jordemødrene:

Amts-jordemødrene, som og, efter første indretning, er antagne og beskikkede, en for hvert amt, eller de, som herefter i deres sted ved vakance til amts-jordemødre af amtmanden antages og beskikkes, hvilke maa være examinerede af det medicinske fakultet, skal rette og forholde sig i alle poster efter de dem af amtmanden meddelte instruxer, nemlig føre et ædrueligt og gudfrygtigt liv og levned; nat og dag holde sig beredt til at betjene frugtsommelige kvinder, som paa amterne lade dem kalde og hente, og omgaa dem, som de det gud og øvrigheden med en god samvittighed kan forsvare; uden betaling betjene uformuende og fattige kvinder med lige saa stor flid og omhyggelighed som andre; i tunge og farlige fødsler raadføre sig med amts-chirurgo; og maa jordemødrene hverken bruge eller give drivende medikamenter, som i alle slags forløsnings er uvedkommende og skadelige; ej heller maa de give eller tilraade noget slags medikament, som jordemødrene er forbuden efter forordningen af 1714, § 10de. Amts-jordemødrene skal og, enhver paa sit amt, have indseende med de ellers der værende jordemødre, erkyndige sig om deres forhold i betjeningerne, og befindende fejl ved alle lejligheder søge at rette, samt ellers undervise dem om alle ting, som henhører til deres forretning. Hvis de og befinde en eller anden, som ikke duer til betjeningen, og ikke heller vil adlyde deres raad og undervisning, anmelder de det for øvrigheden, at han derefter kan lade dem forbyde at betjene nogen. Til den ende skal og amts-jordemødrene omrejse paa amtet 2 gange

¹ Til vurdering af de mange taxter og lønninger, som bliver nævnt i det følgende, maa man erindre, at man inden 1. januar 1875 regnede med daler, mark og skilling. 1 daler var 6 mark, og 1 mark var 16 skilling. En rigs-ort var 1 mark og 8 skilling. Ved møntforandringen blev en daler til 2 Kr., en skilling c. 2 øre, en mark 33 øre, og en rigs-ort 50 øre. — Men pengenes værdi er i høj grad ændret, hvad enhver kan skønne om ved at sammenligne med, hvad den tilsvarende ting koster nu. Man fandt f. Ex. som vi skal se, 10 rdl. tilstrækkelig godtgørelse for aarlig husleje for en familie, d. v. s. 20 Kr. i vore penge, eller man erstattede brændsel med 8 rdl. d. v. s. 16 kr.

om aaret, hvor de i præstegaardene og præsternes hosværelse (d. e. nærværelse) skal examinere og informere jordemødrene i ethvert sogn, som af præsterne dertil indbestilles, og derfor hver gang forsyne sig med præsternes attester. Hvor og amts-jordemoderen bliver kaldet i forretning, særdeles i farlige tilfælde, bør og nærmeste jordemoder i sognet dertil kaldes for ved saadan lejlighed at undervises, dog denne sidste maa ikke være huset til byrde, ej heller paastaa noget for umagen, men være fornøjet med, hvad enhver efter sin formue godvillig vil give til rejse-omkostning. Ved indfaldende vakance skal amtmanden hver gang lade sig gøre forslag paa 2 à 3 personer af jordemoderkommissionen, som bedst kender de, til at være amts-jordemødre, mest skikkede, hvoraf han da een kan antage; dog, om iblandt jordemødrene paa amterne findes saadanne, som kommissionen kender dygtige til betjeningerne at forestaa, maa de, fremfor andre, dertil antages. Dersom og disse stiftelsers indkomster i tiden dertil kunde tilstrække, uden afsavn for andre nødvendige udgifter og bekostninger, maa de i sognene paa bemeldte amter værende jordemødre, en efter anden, indsendes til Frederiks hospitals accouchements-hus for at faa nogen tydelig begreb og kundskab om de ordentlige og unaturlige forløsnings, og til den ende kunne opholde sig der paa nogle maaneder, i hvilken tid de da nyde de fornødne kostpenge til deres ophold af stiftelsernes indkomster.

Fra *Sorø amt* har man en beskrivelse af tilstanden fra 1771 af lægen ved Sorø akademi *Rudolph Buchhave*, som udgav et anonymt skrift „Ortophili tanker om lægevidenskabens tilstand og nødvendige forbedring i Danmark og Norge“. Om jordemødrene skrev han:

„De priseligste anstalter til at lære jordemoderkunsten haves nu her i København, og staden er derved saaledes blevet forsynet med gode jordemødre, at den i denne post ikke eftergiver nogen anden. — Men lad os rejse begge riger igennem, saa vil vi erfare, hvor højlig landmanden i denne henseende er at beklage, ja falde i forundring at ingen hidtildags har tænkt paa at opveje saa stor mangel, uagtet man har skrevet og arbejdet saa meget paa landmandens opkomst og folkemængdens forøgelse. I disse byer staar den ene naboerske den anden bi ved forløsningen, den ene ukyndige giver den anden raad, den ene rækker den anden hjælpssomme men uerfarne hænder. Ved denne medhandling bliver mange uskyldige fostre dræbte i fødslen, førend de se dagens lys, eller og lemlæstede og gjorde til krøblinge, idet de fødes. Findes en kone hist og her, som paatager sig at forløse barselkoner og har navn af jordemoder, saa har alderen alene, men ikke indsigt og erfaringen gjort hende berettiget hertil. Disse uvidende mennesker tilskynder ofte de fødende under fødslen at bruge et eller andet hidtildags middel for at befordre fødslen. — Udi forordningen af 30. november 1714 er vel udi den første artikel befalet: at paa landet skulde jordemødrene, førend de maatte øve sin profession, lade sig undervise og overhøre af den næst vedliggende bys practico, men om dette er sket siden forordningens udgivelse er uvist. I det ringeste er det ikke sket uden paa meget faa steder udi mange af de næst afvigte aaringer, efterdi næsten ingen overhørte jordemødre findes i bondebyerne, thi bliver nogle af de i København underviste udsendte paa landet, da rejser de alene til købstæderne og overlader landsbyerne til deres skæbne, som derfor er i denne sag aldeles forladte og i nød hjælpeløse. Skulde denne betragtning ikke opvække os til medynk over landmanden, som dog er kærnen af staten og hvis undergang drager vores efter sig?

„At ville forsyne landene med fostermødre fra København, som der kunde være underviste og overhørte, var i sig selv meget godt, men uden at tale om den store mængde som dertil udfordredes, saa vilde det først falde indvaanerne tungt at lønne samme, og dernæst har erfarenheden vist, at bondekonerne har større fortrolighed til sine egne, i hvor uvidende de endog er, end til fremmede, hvorfor, da man ved tvangsmidler i denne sag ikke vilde udrette meget, saa vilde det blive fordelagtigt, at de bekom fostermødre af deres jævnlige.

„I denne henseende synes det fordelagtigst, at enhver præst paa landet udsøgte af sine sogne en ung og skikkelig kone. Af disse koner maatte et antal af 20 til 30 paa engang beskikkes til den nærmeste physicum for af ham mod en fastsat betaling af en offentlig kasse at tage

undervisning og overhøring. Efter aflagt ed maatte de beskikkes af øvrigheden i hvert andet sogn som de, der alene havde frihed i sognene for en billig pris at betjene barselkoner. — Dernæst maatte det paalægges præsterne nøje at paaagte, at ikke nogen uberettiget kone lod sig bruge som fostermoder, og om saadant indløb, da strax at melde det til amtmanden, at hine efter omstændighederne kunde blive afstraffet.

„Paa denne maade kunde landene blive forsynet med duelige fostermødre uden nogen mærkelig bekostning . . . Nytten vilde langt overveje bekostningen.“

Paa *Amager* maatte der 1783 kun være 2 jordemødre. Det klagede beboerne over. Der var 7 danske byer paa øen med 800—1000 par ægtefolk. Jordemødrene skulde hentes med heste og vogn, hvad fattigfolk daarlig kunde. Det paastodes, at en af jordemødrene havde forladt en fattig kone, fordi hun blev kaldt til en velhavende. Naar indbyggerne brugte en jordemoder fra et andet sogn, blev hun uden lov og dom højt mulkteret. De, som havde benyttet en fremmed jordemoder, synes ogsaa at være blevet mulkteret, thi de søgte om, at de dem ved udpantning fratagne klæder og gods maatte blive dem tilbageleveret, samt at den skadelige vedtægt maatte blive ophævet. Sagen gik til amtmanden, men mere vides ikke. — Der er dog det at bemærke til den, at det ikke var let at faa jordemoder andetsteds fra, for *Amager* var meget isoleret, da *Amager* port blev lukket om natten, og ingen uden renovationskuske fik lov at passere. Først i 1847 fik de tre læger, der boede paa *Amager*, 3 passertegn, som de kunde give til patienter, som skulde hente medicin paa *Christianshavns* apotek!

I *Præstø* havde magistraten paa egen haand tilladt sig i nogle aar at give jordemoderen 10 rdl., formodentlig til husleje. Revisionen paatalte dette, men saa søgte magistraten om bevilling dertil, og den fik den af kancelliet 8. februar 1787.

Endelig meddelte lensgreven paa *Lerchenborg* ved *Kalundborg* i 1788, at han, for at forebygge de mange, undertiden ulykkelige hændelser ved barnefødsler, ved hvilke mødre og børn tilsatte livet eller forblev uhelbredte, fordi uerfarne bondekoner betjente dem, havde antaget en examineret jordemoder *M. C. Grell* og givet hende bolig i en nylig bygget spindeskole i *Rørby* sogn samt fastsat en taxt for hende, nemlig: 1 mark 8 skilling af en gaardmandskone, 1 mark af en husmandskone. Desuagtet klagedes der over, at bønderkonerne stadig lod sig betjene af ukyndige koner, skønt disse tog samme betaling, og greven søgte derfor om, at denne jordemoder maatte blive beskikket for hans godser og omliggende sogne, nyde ovennævnte betaling, og at de, som ikke brugte hende, skulde betale mulkt: gaardmandskoner 2 mark, husmandskoner 1 mark 8 skilling. — Den jordemoder, det drejede sig om, var 1784 examineret af akademilægen i *Sorø*, *Jens Bang*, en af de dygtigste fødselshjælpere i landet. Hun tilbød at lade sig examinere i *København*, men collegium medicum fandt *Bangs* examination tilstrækkelig, dog udtalte man ønsket om, at hun et halvt aar vilde gaa paa fødselsstiftelsen. Andragendet blev bevilget 5. september 1788.

Paa *Møen* gik det ikke saa heldigt! Der kom 1781 en anonym klage over den fare, som mødre og nyfødte børn sattes i ved jordemødrenes uduelighed og uvidenhed, hvorfor der anmodedes om, at der maatte ansættes nogle, som havde indsigt og duelighed, da man mente, at der vel kunde findes nogle af bondestanden, som kunde blive duelige ved undervisning. Jordegodsejerne indsaa godt nødvendigheden af at faa ansat 2 duelige jordemødre, og de fandt ikke, at det vilde være nogen betydelig byrde, naar der blev tilstaaet dem frit hus og brændsel eller 10 rdl. aarligt. Det mente amtmanden dog vilde være ganske utilstrækkeligt til at faa en examineret jordemoder for, og collegium medicum erklærede, at mindre end 30—40 rdl. samt frit hus og brændsel kunde man ikke byde dem. Desuden maatte der skaffes udvej til nogle bønderkoners oplæring, hvortil vilde medgaa 100 rdl. for hver. Rentekammeret kunde ikke finde penge af statskassen hertil, og kancelliet erklærede derfor, at der ikke var noget ved sagen at gøre!

Fra *Lolland* kender man to sager. Byfogden i *Nysted* indberettede 1788, at der i en del

aar havde manglet en examineret jordemoder i byen, hvorved adskillige mødre og fostre havde sat livet til. Han havde derfor antaget en examineret jordemoder med en aarlig løn af 30 rdl., som skulde lignedes paa indbyggerne, og det fik han bevilget 30. maj 1788.

I Nakskov fandt man denne løn for høj, for her var ansat en af de jordemødre, som ved den store ildebrand i København 1795 var blevet hjemløs. Magistraten gav hende 8 rdl. i husleje. Hun angav, at hun kunde tjene 70—80 rdl. om aaret, men manden, som var bogtrykkersvend, kunde kun tjene lidt, og da de ikke kunde leve deraf, søgte hun om at faa 50 rdl. i løn mod at betjene de fattige gratis. Magistraten oplyste, at af de omtrent 40 fødsler om aaret var mindst de 20 hos fattige, og af resten kunde næppe de halve yde hende noget klækkeligt. Magistraten indstillede hende til 30 rdl. aarlig, men de eligerede borgere mente, at hun tjente mere, end hun opgav, og at byens kasse ikke kunde taale mere end 20 rdl. Skønt amtmanden udtalte, at 30 rdl. ikke var for meget, blev det dog ved reskript af 20. april 1799 bestemt, at hun skulde have 20 rdl. — medens man i Nysted dog havde givet 30 rdl. — men saa ogsaa betjene de fattige frit.

Fra *Fyen* kender jeg ingen klage senere end *Eichels*, som jeg allerede har omtalt (s. 41), og fra *Aalborg* og *Ribe* havde der ogsaa foreligget klager midt i aarhundredet, som refereret sammesteds. I slutningen af aarhundredet kom der dog flere klager fra Jylland, og en af dem er ualmindelig interessant. Jeg gengiver den her efter *Emmerik Ingerslevs* referat.

Den 22. december 1783 sendte fysikus i Viborg *Johann Philip Rogert* en ansøgning til kongen, hvori han foreslaar ikke mindre end „en jordemoder skole og et dermed forbundet fødsels hus’ oprettelse i Viborg for Nørrejyllands 4 stifter for at afhjælpe fra grunden landets store trang til duelige jordemødre“. Ansøgningen lyder:

„Da jeg ofte ved at være kaldt til frugtsommeliges hjælp paa landet, som har været bestedte i barnsnød, har været vidne til den voldsomme behandling, som mange af dem i vanskelige tilfælde maa udstaa, hvorved baade fostret og moderen maa sætte det liv til, som ved en kyndig jordemoders hjælp ofte havde kunnet være reddet, idet der er forekommet mig, foruden mindre ulykker af sønderbrudte lemmer, huller i hovedet af en bismerkrog og hovedet knust i moders liv, saa at ikke et af hjerneskallens ben har været *in situ* eller *nexu naturali* (d. e. i stilling og naturlig forbindelse), uden at man har kunnet anklage nogen derfor, da 3—4 sig kaldende jordemødre efter hinanden har udtømt deres forstand og kræfter for endelig at ville skille dem ad og derved ødelagt dem begge, saa har jeg søgt efter evne at ville raade bod paa disse ulykker ved at bekendtgøre, at jeg for en meget ringe betaling af 20 rdl. for hver vilde undervise i jordemoderkunsten, men har i de 7 aar jeg har været her, til dato kun haft 7, hvoraf jeg har lært de tvende gratis, skønt med megen besværlighed i henseende til at skaffe den fornødne praktiske kundskab. Og da jeg har aarsag at tro, at flere proprietærer vil forsyne deres godser med denne saa nyttige som nødvendige ja umistelige hjælp, saa fremt de ikke saa sig udsatte for den ubehagelighed, at de oplærte jordemødre forbigaas, og de uoplærte vedblive at bruges og lade sig bruge, og saadant ikke kan afvendes, førend landet var forsynet med det tilstrækkelige antal jordemødre, at der da kunde sættes en alvorlig og tilbørlig straf for dem, som uden at være oplærte og beskikkede lader sig bruge, saa har jeg agtet for min allerund. skyldighed at forestille D. K. M., som saa naadig og landsfaderlig har set til landalmuens trang i epidemiske sygdomme udi forordning af 17. april 1782, denne for landet i saa mange maader skadelige mangel paa duelige jordemødre, og allerund. foreslaa, at en jordemoder skole med behørig fødsels hus blev anlagt i Viborg for Nørre Jylland, paa samme maade som af D. M.’s høje salig fader er sket i Flensborg og Altona for Slesvig og Holsten i aaret 1765. Til den ende har jeg allerund. hosføjet 1) ekstrakt af en fortegnelse, som mig ved hans højærværdighed hr. biskop *Tetens* fra gejstligheden i stiftet er til hænde kommet paa de i almindelighed fødte i Viborg stift i 10 aar fra 1. jan. 1772 til ult. december 1781, de i den tid døde fødte og inden 6 uger døde børn, koner som er døde uforløste og i barselseng og tallet paa de

oplærte og examinerede jordemødre med hosfølgende anmærkninger, at D. K. M. deraf allern. vil se, hvad tab landet omtrent aarlig af den aarsag alene lider, og hvor nødvendig saadan anstalt er. 2) En plan til at bestride de dermed forbundne udgifter, som er nødvendige i henseende til lærerens lønning og fødsels-huset m. m., og 3) Et udkast til en forventende allern. forordning i overensstemmelse med den slesvigske og holstenske, denne sag angaaende, hvori de af mig foreslagne nødvendig eragtede forandringer befindes indesluttede. Skulde det nu allern. behage D. K. M. at værdige mit allerund. forslag Deres kgl. opmærksomhed, og det maatte mig betros at indrette det og forestaa det, hvortil jeg venter at D. K. M.'s collegium medicum vil erkende min duelighed, skal jeg ikke alene af yderste evne stræbe, at D. K. M.'s landsfaderlige hensigt dermed opnaas, men endog forfatte en lærebog, som kunde eragtes bekvem til skolens brug.“

Den af *Rogert* meddelte liste er meget interessant. Den omfatter Læsø og 14 herreder (213 sogne) og de 10 aar 1772—1781. Fuldstændig er den dog ikke, for nogle kirkebøger er brændte, og der er sikkert ogsaa andre mangler. Det angives, at der ialt er født 16459 børn i de 10 aar, men deraf var 938 dødfødte og 1838 døde inden 6 uger. For barselkvindernes vedkommende døde 91 uforløste og 294 i barselseng. Antallet af examinerede jordemødre var 12. Af det sidste tal fremgaar, at der er benyttet mange uexaminerede jordemødre, for hvis kun de examinerede 12 havde gjort tjeneste, skulde hver om aaret have haft i gennemsnit 137 fødsler. Af børnene skulde ikke mindre end omtrent hvert 6. barn være død, inden det blev 6 uger, og endelig var dødeligheden for barselkvinderne 1 for hver 56 fødende. Der anstilles nogle sammenligninger med tal fra andre lande, men saadan sammenligning kan man ikke stole paa, for forholdene er saa forskellige i forskellige lande, og man kan slet ikke kontrollere, hvor nøjagtige de opgivne tal er. Sammenligninger er heller ikke nødvendige for at vise, at forholdene her har været slette. *Rogert* fortsætter:

„Dette store tab af børn og koner er alene beregnet for 10 aar for Viborg stift, det mindste af Jyllands 4 stifter, og jeg tør forsikre, at tilstanden er ikke bedre i de andre. Jeg vilde ikke regne antallet af de inden de første 6 uger bortdøde, hvoraf vist en stor del maa skrives paa de grove og ukyndige jordemødres voldsomme behandlings regning. Men langt større er det antal, som ikke kan angives, af koner, som saaledes mishandles under fødslen, at de ikke alene aldrig mere føde, men endog bære elendige i grund fordærvede legemer deres livs tid til stor plage for sig selv og vis ødelæggelse for deres familie, som derved maa savne en tro ægtefælles og god husmoders tilbørlige omsorg og tilsyn.

„Dog tilstaar jeg gerne, at man kan ikke tilregne jordemødrenes uvidenhed alle disse ulykker alene, der er de tilfælde, hvor den klogeste og erfarneste ikke kan hjælpe, foruden at konernes egen selvraadighed, uforsigtighed, onde vaner og stærke arbejder kan gøre meget, men disse aarsager finder lige saa vel sted hos andre folk som hos os, og forholdet i skaden er for stor til, at aarsagen kan miskendes, naar man af beregningen ser, at der er næppe 12 underviste og examinerede jordemødre i det hele stift, købstæderne iberegnet, og hvoraf de 3 er her i Viborg.“

Rogert kom med et udførligt forslag om planens realisation og vilde bl. a. have, at udgifterne skulde afholdes af kongen, d. v. s. staten, ligesom i hertugdømmerne. Undervisningen skulde ikke alene finde sted i fødselshuset i Viborg, men jordemødrene der i byen skulde være pligtige til, naar det forlanges, at tage mindst en lærling med til en fødende og lade dem hjælpe ved lette fødsler, naar de fødende vilde tillade det. Man vilde oplære 50 for hele Jylland. Opsigten med anstalten skulde overlades en kommission bestaaende af fysikus, i dette tilfælde *Rogert*, den i byen værende medicus samt af to raadmænd. Undervisningen skulde bestaa af foredrag og examinerier, øvelser med fantomer og adgang til sektion af de i Viborg tugthus døde kvinder. Ved foredragene skulde benyttes *Rogerts* egen lærebog, som tillige med et ud-

tog af jordemoderforordningen skulde trykkes paa kgl. bekostning. Undervisningen skulde sluttes med en examination af kommissionen, inden der udstedtes bevis.

Biskop *Tetens* og stiftamtmand *Hauch* anbefalede andragendet og oplyste, at der i 213 sogne hvoraf 3 i Viborg, kun fandtes 9 underviste jordemødre, og iblandt dem endda en oplært af en ubekendt og 3 paa grund af alderdom snart ubrugelige, hvilket noksom vidnede om stiftets trang.

Sagen gik til collegium medicums betænkning og dekanus indhentede en erklæring fra *Saxtorph*, som endte med følgende:

„Den af hr. dr. *Roggert* grundede og vel overlagte plan til et fødsels huses opretning i Viborg, som har baade stiftamtmandens og biskoppens favorable erklæring for sig, skønner jeg ikke at kunne andet end fortjene H. K. M.'s højeste bifald, ifald omkostningerne dertil efter den gjorte plan kan udredes. Nogle faa ting synes mig at kunne fortjene nærmere overlæg:

„1) Om der ikke burde holdes i dette fødsels hus en meget vel oplært og duelig jordemoder, som ene og alene skulde være gageret for stiftelsens nytte uden at være beskæftiget med forretninger i byen.

„2) Om det vel er gørligt at paalægge byens jordemødre at tage læredøtrene fra fødselshospitalet med dem i forretninger i byen under mulkt, da det vel ikke dependerer af jordemoderen men af de folk, som de skal betjene, om de vil have saadan en læredatter tilstede hos sig eller ej, og endnu mere hvis fødslen er unaturlig, om de da skulle ville lade den fremmede betjene sig, thi skulde hun alene gaa med for at se til uden selv at udøve forretningen, vilde hun derved næppe gøres saa habil som behøvedes.

„3) Kunde det ikke hælde sig, at i et fødselshus, hvor saa faa fødende kunde indkomme (N. B. antallet er ikke bestemt), at maaske et helt aar kunde omløbe, uden at der forefalddt en unaturlig fødsel, og naar den endog indtraf, kunde kun en eneste af de lærende udøve sin kunst derved. Denne mangel fortalte den gamle doctor *Bassel* i Flensborg mig undertiden at hændes i hans hospital.

„4) Kunde man, ifald en fysikus af en mindre oprigtig og nidkær karakter end hr. dr. *Roggert* skulde engang succedere i dette embede, være sikker paa, at den examen og prøvelse, saavel som hele lærdommen kunde være tilstrækkelig nok og hensigten ikke misbruges, naar den sker alene i en eneste kyndig persons nærværelse; alle andre studerende, medici, chirurgi, pharmaceutici endog fra Vestindien maa rejse til København for at examineres af fakultetet. Mig er til exempel meget nøje berettet, at en vis fysikus her i riget holder en chirurgus, som aldrig skal forstaa eller selv have udøvet accouchement videnskaben, men for at skaffe ham en slags næringsvej, lader ham antage og undervise jordemødrene for 20 rd. pro persona, og derefter giver fysikus disse lærlinge attest som oplærte jordemødre og autoriserer dem til hinder for dem, som herfra er examinerede og paa det kgl. accouchements hus oplærte.

„5) Ifald hr. dr. *Roggers* underretning skulde privilegeres til brug for Viborg jordemoder-skole, og ingen anden maatte bruges, saa burde den vel indsendes til collegium medicum eller til facultetet, og der først igennemses og approberes, at der ikke aarlig skulde ske lige saa mange editioner og forandringer som ved dr. *Bassels* i Flensborg.

„6) Disse faa punkter indstilles til collegium medicums betænkning og bedes derhos, at denne plan førend den fra collegium medicum indstilles til kgl. approbation, maatte anbefales først at sendes til kommissionen for den ny accouchements stiftelse, da bemeldte kommission er i begreb med at gøre forestilling til kongen med en ligedan indretning at faa jordemødre gratis underviste til provinsen.“

Det skete, som *Saxtorph* ønskede, men kommissionen nærede lignende betæneligheder som *Saxtorph*. Det var i og for sig ikke saa underligt, at man ikke paa engang kunde oprette to store fødselsstiftelser i landet, og resultatet blev da ogsaa, at sagen blev henlagt.

* * *

I 1791 kom man saa vidt, at man fik en taxt for jordemødrene. Der udkom nemlig en kancelliplakat af 29. april 1791, hvorved bestemmes saavel den betaling, der tilkommer de examinerede jordemødre i Danmark for deres forretninger, som straf for de barselkoner, der betjener sig af uexaminerede. Den lyder:

1) De examinerede jordemødre bør for at betjene en barselkone nyde, naar det er en gaardmands 3 mark, naar det er en husmands 2 mark, naar det er en inderstes 1 mark. 2) Hvor examinerede jordemødre er ansatte, bør enhver, som bruger nogen uberettiget jordemoder, desuagtet betale den examinerede, med mindre denne formedelst sygdom, fraværelse eller kald til forretning andetsteds, ikke paa forlangende kunde erholdes; saa skal det ej heller være nogen forment at betjene sig af en examineret jordemoder fra et andet distrikt. 2) Dersom en jordemoder skulde nægte nogen i distriktet sin hjælp uden at være forhindret af sygdom eller forretning paa et andet sted, da bør hun betale til herredets fattigkasse dobbelt saa meget som det, der er hende tillagt i betaling for sit arbejde.

I den følgende tid kom der et par gange spørgsmaal om, hvorvidt der kunde udpantes for jordemoderbetalingen, og det bekræftedes. Selvfølgelig var der vanskeligheder forskellige steder, et af de mest karakteristiske hændte paa *Baroniet Vilhelmsborg* i *Aarhus Amt*. Baronen meddelte nemlig i 1793 kancelliet, at han havde ladet en kone oplære i København og givet hende bestalling som jordemoder i 3 sogne mod at nyde betaling efter ovennævnte plakat, men almuens fordomme, støttede af uberettigede jordemødre, havde bevirket, at kun meget faa havde brugt hende, i alt fald kun i meget vanskelige tilfælde og derefter ikke villet betale hende efter plakaten. Naar bønderne da blev udpantede, havde de, uden at have kunnet beskyldte hende for noget utilbørligt, udøst bitterhed imod den nye indretning og under eder forsikret aldrig at ville bruge hende eller betale hende i mindelighed. Hun har derfor bedt om afsked, men da hun skal have bidraget til at redde en del mødres og fostres liv, mener han, at man ikke bør give efter for almuens ugrundede modvillighed, og at vanskelighederne bedst kunde hæves ved, at hun for fremtiden kunde modtage, hvad enhver godvilligt vilde yde hende for betjening, samt ved følgende faste indtægter: godserne Vilhelmsborg og Moesgaard 5 rdl., forpagteren og forvalteren 1 mark 4 skilling, præsterne i Marslet og Beder hver 1 mark 8 sk., degnene i disse sogne hver 12 sk., tre skoleholdere hver 6 sk., birkedommeren 1 mark, birkeskriveren 12 sk., skovridderen og gartneren hver 8 sk., to skovfogder hver 4 sk., hver gaardmand 8 sk., hver husmand 4 sk., hver indsidder 2 sk., tre møllere hver 8 sk. Herved vil hun kunne faa nogle og tyve rdl. i fast løn. — Denne ordning bifaldtes ved reskript 1. november 1793. I mangel af mindelig betaling skulde beløbene inddrives paa samme maade som de kgl. skatter.

I *Skodborg* og *Vandfuld herreder* søgte beboerne at slippe fra betalingen paa en anden maade, nemlig ved at klage over jordemoderen. Hun boede i Lemvig, og forholdene blev vanskeligere ved, at en stor del af beboerne hørte under baroniet Rysensten. Overfor herredsfogden erklærede folkene i Vandborg, at de ikke brugte jordemoderen, da det var vanskeligt for dem om natten og ved vintertid at hente hende, der tilmed boede i et andet herred, ikke mindre end en fjerdingvej (knap 2 km) borte(!), og det kunde desuden hænde, at hun var i forretninger 2—3 mil derfra. De beskyldte hende desuden for haardhed mod barselkonerne, for at have forladt en kone med den erklæring, at hun ikke kunde forløses, og saa havde hun født en time efter. I et andet tilfælde havde hun erklæret, at konen kun kunde forløses ved instrumenter, og dem maatte hun ikke benytte, og derefter var konen død uforløst.

Herredsfogden gav nærmest bønderne ret og anførte, at distriktskirurgen gav jordemoderen et daarligt skudsmaal, men derimod var der anbefalende vidnesbyrd fra sognepræsten og en del andre mænd i sognet, hvis koner hun havde betjent. Han erklærede, at han ikke vidste noget om, at det var jordemødrene forbudt at bruge instrumenter, hun maatte da vel i alt fald have lov at bruge dem i nødsfald. Endelig foreslog han, at der

maatte blive ansat endnu en jordemoder. Hvem beboerne ellers havde ladet sig betjene af, vidste han ikke.

Jordemoderen havde forlangt den manglende betaling inddrevet, men amtmanden fremhævede vanskelighederne derved, da han for deres vedkommende, som hørte under baroniet Rysensten, der var den største lodsejer, maatte henvende sig til dette derom, og baronen vilde da maaske forlange selv at beskikke en jordemoder, hvad han ikke hidtil havde gjort. Han var forberedt paa, at baronen ikke vilde respektere amtmandens bestemmelser, og han spurgte derfor kancelliet, om bestemmelserne skulde være almindeligt gældende i distriktet eller ikke, og i sidste fald om ikke baroniet burde ansætte en jordemoder.

Sagen gik derpaa til jordemoderkommissionen, hvis svar gengives i kancelliets skrivelse af 8. august 1795 til amtmanden i Ringkøbing. Man faar derved ogsaa jordemoderens navn at kende. Svaret lød:

„Kancelliet har modtaget hans skrivelse af 16. maj sidstleden og deraf erfaret den uvillie, der vises den i Lemvig og tilhørende distrikt beskikkede examinerede jordemoder, *Friderica Lorentzen*, af beboerne i distriktet, som vægrer sig ved at betale og benytte sig af hende. Efter om denne sag at have indhentet jordemoderkommissionens betænkning, skulde kancelliet herved melde, at bøndernes forhold i denne henseende ej er at undskylde, saa længe disse endnu ikke har bevist deres klagepunkter, og jordemoderens erklæring desangaaende ej er indhentet, men maa snarere anses som en udflugt, for at befries fra den mulkt, plakaten af 29. april 1791 tilholder; thi hvad de to anførte eksempler paa hendes ukyndighed angaar, da kan i henseende til den første beskyldning, at hun ved ankomsten til en kone, til hvem hun var kaldet, erklærede, at denne paa ingen maade kunde blive forløst, men at konen siden fødte, en time efter at jordemoderen havde forladt hende, dette være saaledes at forstaa, at konen, paa den tid jordemoderen var hos hende, ikke kunde forløses, men vel naar tiden kom; og betræffende den anden ankepost, at hun ej heller forstod at bruge instrumenter, da er det ligeledes ingen beføjet klage imod hende, siden jordemødrene ej tillades at bruge instrumenter, som de ej har kundskab nok til at omgaas med; hvorimod den anførte kones død i Lem sogn snarere kan tilskrives deres efterladenhed, som ej betids hentede distriktskirurg *Cruse*, da jordemoderen erklærede instrumenternes brug for nødvendig, og Lem sogn desuden ligger i nærheden af Lemvig, hvor *Cruse* boede.

„Plakaten af 29. april 1791 bør altsaa i henseende til *Friderica Lorentzen* overholdes, saa længe indtil hendes uduelighed eller anden forbrydelse bliver hende overbevist og paaskønnet. Hvad iøvrigt angaar det af amtmanden ytrede, at han anser det for rettest, at besidderen af baroniet Rysensten beskikkede en jordemoder, som kunde være til almindelig brug paa baroniet, da har jordemoderkommissionen meldt, at dette hans ønske bliver opfyldt til Mikkelsdag, til hvilken tid en i København i lære værende jordemoder bliver examineret, og at altsaa naar en fordelagtig inddeling imellem Lemvig og Rysenstens jordemødre-distrikter maatte opnaas, den forønskede rolighed og nytte for begge kunde erholdes.“

Endnu findes en ret vidtløftig sag fra *Ribe*, som illustrerer forskellige forhold. Den 24. november 1790 indberettede nemlig stiftamtmanden til kancelliet, at da der i Ribe stift, fornemmelig i Skads, Gørding og Malt herreder under Ribehus amt, var mangel paa duelige jordemødre, har han af de paa fødselsstiftelsen examinerede jordemødre antaget 3 paa de vilkaar, at de skulde nyde 26 rd. aarlig løn, brændsel og græs til et par køer eller penge derfor, saa og en vis betaling for deres forretning, og fri rejse derover. Han begærer derefter approbation paa 4 poster: 1) en bestemt inddeling af distrikterne i amtet til ialt 11 jordemødre (den nærmere fordeling af sognene skal jeg ikke opholde mig ved); 2) at lønnen som er 16 rd., en kos græsning eller i stedet for i penge 13 rd., fri brændsel eller 8 rd. maatte af hvert distrikts hartkorn — — — udredes i to terminer, 1. maj og 1. november, og af amtstuen i Ribe ligesom for kirurgiskattens vedkommende indfordres under militær exekutions tvang; 3) at

jordemødrene for deres forretning hos dem, som er af bondestanden, skal, foruden fri befordring, nyde, hvad enten de bruges eller ikke, af en hel gaards besidder i distriktet i det mindste 3 mark, af en halv gaard og derunder 2 mk., af en boels- og husmand 1 mk.; men de folk udenfor bondestanden maatte give jordemoderen, hvad de selv fandt for godt, dog ej mindre end det her anførte; hvilken betaling i vægrings tilfælde ligeledes ved prompte exekution efter amtmandens foranstaltning, paa den modvilliges bekostning, maatte inddrives, dog at vedkommende skulde være fri for denne betaling, naar de godtgjorde, at de havde fordret jordemoderens hjælp, men ej kunnet erholde den, formedelst at hun var i embedsforretning et andet sted; 4) at rejsens bekostning saavel for de tre allerede antagne, som bekostningen paa de videre udfordrende subjekter, der maatte blive sendte til København til oplæring i jordemoderkunsten, maatte udredes af hvert herreds hartkorn efter den i 2. post gjorte bestemmelse, da saadant ellers vilde falde et enkelt distrikts beboere alt for byrdefuldt.

Inden der kom svar paa denne indstilling, kom stiftamtet med en supplerende indstilling af 5. januar 1791, hvori meddeltes, at efter at den ene af de fra København antagne jordemødre var ansat i det distrikt, der udgør Holsted, Brørup og Lindknud sogne, havde omstændighederne gjort en forandring med hende, der hed *Kisby*, nødvendig, saa at hun efter overlæg saavel med stiftsfysikus *Fridsch* som med vedkommende præster siden blev ansat i Vester Vedsted by sønden for Ribe, hvor hendes distrikt udgør de ribehusiske beboere i Reisby, Hvidding og Vester Vedsted sogne samt Øster Vedsted og Lystrup byer, men at herved ogsaa møder den vanskelighed, at da Sønder Farup, som grænser tæt norden ind til Vester Vedsted, skal udgøre omtrent midtpunktet i distriktet, burde hendes bopæl egentlig være der, men at denne bys beboere, indtagne af den fordom, at hendes nærværelse skulde være unødvendig, nægter saavel nu som siden at ville anvise jordemoderen fornøden bopæl der i byen, hvori mod sognets præst har bekræftet nødvendigheden af en jordemoderes ansættelse for Vester Vedsted sogn, hvori Sønder Farup ligger; i hvilken anledning derved tillige er blevet indstillet: 1) om ikke foranførte forføjning med jordemoder *Kisbys* ansættelse i distriktet sønden for Ribe, som forommeldt, med 40 rd. i stedet for løn, en kos græsning og fri ildebrændsel maatte nyde bifald? 2) Om ikke resten af den anden og tredie post i forestillingen af 24. november f. a. maatte blive anvendelig? 3) Om ikke distriktets beboere maatte blive paalagt at forskaffe jordemoderen og familie fornøden bopæl i Sønder Farup by, da hun ej længere kan blive, hvor hun er, enten ved at indleje dem et sted i byen eller og af ny opbygge saa mange fag, som amtmanden maatte finde passende, og hvorfor hun skulde erlægge en billig aarlig løn? 4) Om ikke bekostningen paa hendes og families transport til Ribe og underholdningen siden efter, indtil hun selv blev ansat, maatte tages af amtets kasse, da Malt herred, som ej nyder godt af hende, ikke vel kan paalægges denne byrde, og Ribehus birk, hvori hun er ansat, er baade lidet, og dets situation tillige saaledes, at ingen flere byer af birket end distriktet udgør, kan betjene sig af hende.

Den 27. maj 1791 afgjordes sagen, idet de to forslag bifaldtes, dog med den begrænsning, at der med jordemødrenes betaling for deres forretninger i alt skal forholdes efter plakaten af 29. april, som lige var udkommet. Endvidere med hensyn til den 4. post, at bekostningerne ved jordemoder *Kisbys* og families transport og underholdning alene skal udredes af det enkelte distrikts beboere, som har nytten af hendes ansættelse — senere blev dette dog rettet til, at baade det distrikt, hvor hun først havde været ansat, og det hvortil hun forflyttedes, skulde dele udgifterne. — Indtil videre maa det have sit forblivende ved den for de tre allerede ansatte jordemødre i forslag bragte løn, men i henseende til de endnu manglende jordemødre i stiftet skal stiftamtmanden se derhen, saa vidt som gørligt, at dem i hvert distrikt i stedet for salarium, kunde tillægges fri bolig med det behøvende land til en kos græsning og fornøden haveplads, og især at dette iagttages ved udskiftningen i sin tid paa disse steder.

Stiftsfysikus var justitsraad *Andreas Frausing Fridsch*, som var født i Ribe 1744, var blevet

dr. med. 1772 og provinsialmedicus i Ribe 15. oktober 1772, hvor han døde 1807. Han var ivrig for at forbedre jordemodervæsenet i stiftet, hvilket fremgaar af en skrivelse af 4. maj 1793 fra kancelliet:

„Stiftamtmanden har tilmeldt kancelliet, at, da han ved sin ankomst til stiftet fandt, at der aldeles manglede jordemødre i Holstebro og Lemvig købstæder, samt tyve distrikter af Ribehus amt, og ved fødselsstiftelsen i København ej kunde modtages mere end to lærlinge aarligen, hvorved manglen sent vilde blive afhjulpen, har man formaaet justitsraaden til at oplære 20 subjekter, valgte af distrikterne paa landet, hvor de er blevne ansatte som jordemødre; og at disse, foruden jordemodervidenskaben, har lært at aarelade, sætte klyster, samt er blevet forsynet med de dertil fornødne instrumenter saavel som jordemoderstole, hvilke sidste hidtil har været ubekendte og ubrugte paa landet. Da nu stiftamtmanden tillige melder, at han skylder justitsraadens velvillighed, duellighed og iver denne vigtige indretnings hastige og gode fremme, saa har kancelliet ikke villet mangle at tilkendegive justitsraaden saavel sit fuldkomne bifald med det, der er foretaget, som den agtelse, man bærer for en mand, der viser saa megen virksomhed og har saa god villie til at arbejde for det almindelige.“

Dette meddeltes stiftamtet med tilføjelse, at amtmanden heraf vil erfare kancelliets fornøjelse over det gode udfald af amtmandens bestræbelser i denne henseende har haft. — I vore tider vilde der være faldet et par ordensdekorationer!

Af alle disse forskellige beretninger fremgaar, at det ikke var alt for rart at være jordemoder dengang. Hun mødtes med mistro af befolkningen paa landet, hvor man troede mere paa de gamle koner, som man var vant til at benytte, og som man formodentlig nødig vilde gøre brødløse. Desuden var lønningerne daarlige, og det var vanskeligt at faa honorarerne ind. Det varede længe, inden fødselsstiftelsen kunde uddanne tilstrækkelig mange, og det varede længe, inden jordemødrene paa landet kunde skaffe sig tilstrækkelig anseelse. Det har sikkert kostet megen kamp. For at illustrere den enorme forskel paa fortid og nutid og tydeliggøre hvor store vanskeligheder, der har været for at hæve jordemoderstanden, har jeg gengivet saa mange af de officielle indberetninger som muligt. Deres faktiske oplysninger er af ganske anden værdi end mundtlige traditioner, der oftest i tidens løb bliver forvanskede.

IX.

I 1809 udgav generaldirektøren for kirurgien, *Henrich Callisen*, anden del af sine „Physisk Medizinske Betragtninger over Kiøbenhavn“, en bog, der indeholder overordentlig mange oplysninger om hygiejniske forhold og meget mere i Kjøbenhavn. Blandt andet er ogsaa fødselsstiftelsen og jordemodervæsenet omtalt, og dette afsnit skal jeg gengive ikke blot paa grund af de faktiske oplysninger, men ogsaa fordi hele *Callisens* maade at skrive paa giver et billede af datidens opfattelse — enhver kan saa drage sammenligninger med vor egen tids opfattelse! Jeg benytter ikke den tids stavemaade:

„Fødselsstiftelsen udgør upaatvivlelig en af de mest udmærkede læreanstalter, ikke alene i Danmark, men ogsaa i Europa; ogsaa har den været besøgt og nyttet af studerende fra de fjerneste steder i Europa. Det fødselshus, som femte *Frederik* i aaret 1750 stiftede, hvor uformuende mødre uden bekostning kunde betjenes, er til vore tider steget til en høj grad af fuldkommenhed. De med denne velgørende stiftelse i denne række af aar foretagne forandringer og forbedringer findes med nøjagtighed samlede i vores for fødselsvidenskaben højt fortjente etatsraad *Saxtorphs* afhandling om fødselsvidenskabens fremvæxt i Danmark. Denne velgørende indberetning indbefatter den egentlige fødselsstiftelse, og den dermed forbundne læreanstalt for fødselshjælpere af begge køn; en plejestiftelse, hvori de spæde, ulykkelige, af deres forældre forladte børn bliver afgivne og plejede, indtil de mod betaling kunde udsættes hos plejeforældre paa landet, eller naar disse ikke i tilstrækkelig mængde melder sig, ogsaa her i staden. Disse forskellige indretninger er vel med hensyn til deres indtægter og udgifter adskilte, men staa dog under samme bestyrelse.“

„Barselkvinder, som modtages i fødselsstiftelsen, er dels betalende, som efter deres forskellige evner betaler for dem, dels fritliggende. De førstes betaling er siden oktober 1808 efter kgl. resolution saaledes forhøjet, at de, som betalte forhen

3 rdl.	ugentlig,	nu	betaler	3 rdl. 2 mk.
6 rdl.	—	-	—	6 rdl. 3 mk.
8 rdl.	—	-	—	9 rdl. 2 mk.
12 rdl.	—	-	—	14 rdl.
15 rdl.	—	-	—	21 rdl.

De sidste er for den største del ulykkelige ugifte, hvis letsindighed, sandselighed eller lettroenhed har bragt dem i den nødvendighed at søge dette tilflugtssted, hvis slør som omgiver det, afværger den skam, deres stilling kunde fortjene, sørger for den forladte uskyldige skabning, de satte i verden, tilbagegiver mødrene ubeskæmmede til borger-samfundet, og afværger den sørgelige fristelse, som alene mistillid til gud og mennesker og fortvivlelse kan frembringe, at tilintetgøre deres eget foster. Barnemord og udsættelse af børn er derfor yderst sjældne forbrydelser i Kjøbenhavn og Danmark, da ogsaa slige ulykkelige mødre fra provinserne, endog fra nabo-riget, indflyer til denne milde stiftelse, som den danske regering har aabnet for dem, dog er udsættelsen af børn ikke aldeles uden eksempel, hvorpaa vi endog i denne tid har haft et sørgeligt bevis. Sandelig, intet kan siges hos os til undskyldning for slige

ugudelige mødre i København, hvor fødselsstiftelsen optager alle hjælpeløse frugtsommelige og deres forladte børn uden forskel. Sædeligheden maa i sandhed være sunket meget dybt hos den ulykkelige, som kan begaa den unaturligste af al udaad, at henslænge det barn, hun har baaret under sit hjerte, i en forstue, og udsætte det for ikke alene at sulte eller fryse, men endog at blive traadt ihjel. Hvilken tigerinde handler saaledes mod sine unger? Ogsaa gifte mødre tillades adgang til stiftelsen, de velhavende for, de fattige og trængende uden betaling, dog tager de deres børn med dem“.

„Det er en sørgelig erfaring, at antallet saavel af de gifte som ugifte barselkvinder, som modtages i stiftelsen aarlig, og det betydeligt tiltager. Mange fysiske og moralske aarsager, som tidernes gang og den herskende stemning medfører, bidrager dertil. Følgende tabel viser tallet af de barselkvinder, som er modtagne i den kongelige fødselsstiftelse fra 1788 til 1808, tilligemed forholdet af de betalende til fritliggende, gifte til ugifte, samt døde.“

Selve tabellen udelades og her skal kun gengives de samlede tal for de 21 aar. Det totale antal af barselkvinder var 20 426. Af disse var noget over en trediedel, nemlig 7710 betalende (deraf 446 gifte), medens henved to trediedele, nemlig 12 705 fritliggende (deraf 1185 gifte). Der døde ialt 403, deraf 87 i en barsel-feber-epidemi 1792—1793.

Callisen fortsætter: „Stedets beliggenhed, den sirlige, rummelige og velindrettede bygning, den udmærkede fødselshjælper, en erfaren og kyndig jordemoder, det gode inventarium, den nøjagtige renlighed og tilsyn; alt støder sammen for at udmærke vor fødselsstiftelse blandt alle lignende, som findes. Sengenes tal er 55. Dette tal synes vel ikke stort, men bliver ved den hastige afveksling af de fødende dog betydelig. Af disse 55 senge er 23 i 6 store sale for ugifte fødende, 4 værelser hvert med 3 senge, og de øvrige værelser hvert med een seng, er indrettede til de mere eller mindre formuende.“

„Ogsaa som læreanstalt for læger og jordemødre udmærker stiftelsen sig paa saa liberal en maade, som paa noget andet sted i Europa. De studerende, som nyder her praktisk vejledning i fødselsvidenskaben uden betaling, er for det meste examinerede og følgelig kyndige i den teoretiske del af fødselsvidenskaben. Kandidaternes tal er sædvanlig 4 til 5; nu de fleste kirurger. Forhen nød ogsaa fremmede bestandig adgang til stiftelsen, og disse har for en stor del givet stiftelsen den udmærkede agtelse, den nyder udenlands; men da i de senere tider distriktskirurgernes tal saa betydelig er forøget, saa findes nu ikke alle tider plads for dem. Kandidaterne besøger de syge, opfylder og passer det, som af overlægen bliver anordnet, og øver sig selv i alt, hvad naturlige og vanskelige fødsler maatte kræve under overlægens og den erfarne jordemoders tilsyn og vejledning. Kandidaternes ophold i stiftelsen er bestemt til 4 maaneder, dog kunde efter ansøgning tiden forlænges, naar ikke andre kompetenter findes. Dette tidsrum synes, da bestandig et saa betydeligt antal fødende findes paa stiftelsen, at være for den agtsomme og flittige kandidat tilstrækkeligt til at erhverve sig øvelse, erfaring og tillid til sig selv, naar han i sit tilkommende embeds førelse ogsaa i dette fag, skal gavne sine medborgere“.

„Jordemødrene, som undervises i stiftelsen, naar de synes at have anlæg og bekvemmelighed dertil, er dels fra København, dels fra de danske provinser og Norge; i begyndelsen bliver de anholdte til barselkvindernes og spæde børns behandling og tilsyn, og siden til de kundskaber og haandgreb, som udøvelsen af fødselsvidenskaben kræver. Paa den i stiftelsen indrettede læsesal bliver de underviste, ikke alene i teorien, men og i haandgrebene paa vel indrettede fantomer. Forelæsnningernes værd over den teoretiske og praktiske del af fødselsvidenskaben kan ikke miskendes. Jordemødrenes ophold i stiftelsen er sædvanlig et aar, i hvilken de, under en nøjagtig undervisning og daglig øvelse i stiftelsen, da kan bringes saa vidt, at de kan underkaste sig den offentlige og temmelig strænge examen af den dertil beskikkede kommission, som bestaar af et af sundhedskollegiets medicinske og et af dets kirurgiske tilfornede, af professoren i fødselsvidenskaben og stadsfysikus; de faar derefter tilladelse til at an-

vende deres erhvervede kundskaber og færdighed for det offentlige, og bliver da ansatte paa de steder, hvor deres ansættelse findes at være mest nødvendig. En nøjagtig instruktion tilkendegiver dem deres pligter, og en paalagt ed forpligter dem til at iagttage disse. Jordemødre er ved deres instrux anviste til, ved alle vanskelige og unaturlige fødsler, strax at kalde en fødselshjælper, ogsaa er instrumenternes brug dem aldeles forbudt.“

Callisen samler derpaa i en tabel oplysninger om antallet af studerende og jordemødre paa stiftelsen i de forløbne 21 aar, fra 1788—1808. Ialt havde der været 225 studerende, hvoraf 84 medici, 135 kirurger og desuden 38 udlændinge. Af jordemødre havde der ialt været 498, hvoraf 192 fra København, 316 fra landet i Danmark og Norge. Disse tal er ikke korrekte, da de ikke stemmer med summerne. Han gør opmærksom paa, at der i 1808 var forholdsvis faa patienter, fordi provinsboerne paa grund af krigstilstanden ikke turde rejse til København. Noget ganske lignende viste sig i 1914 efter verdenskrigens udbrud. Han fortsætter derpaa:

„De indenlandske fødselshjælpere og jordemødre, som paa fødselsstiftelsen er dannede, ansættes i statens forskellige stæder og paa landet. Det kan med sikkerhed antages, og overdrives derfor ikke, naar man antager, at de kundskaber, den færdighed og den erfaring, de har medbragt fra stiftelsen og anvendt til andres nytte, saavel til fødselshjælpen selv som til de fødende mødres og spæde børns hensigtsmæssige behandling, aarlig har reddet et betydeligt antal af mødre og børn, især i de familier, som udgør statens væsentlige styrke. Ønskeligt vilde det være, at alle examinerede jordemødre paa landet kunde faa fast løn og andre til deres stilling passende emolumenter f. ex. frit hus, ildebrand m. v., hvorved flere vilde opmuntres til at lade sig oplære, og derved mange fostres liv blive reddet, som nu af mangel paa rigtig fødselshjælp tabes for samfundet.“

Disse oplysninger fra *Callisens* haand kan suppleres paa forskellige punkter.

Man ser saaledes, at et af de mest omtalte onder, som man vil forebygge, var barnemord. Der kom i den henseende et ret mærkeligt forslag, som dog ikke førte til noget, og som kun kendes, fordi kancelliet forlangte betænkning derover af stiftamtmand og biskoper. Om disses svar ved jeg ikke noget. Kancelliet skrev nemlig 27. april 1793, at der for at forebygge barnemord var indkommet et forslag om, at jordemødrene paa landet skulde have en stue, hvor de udenfor ægteskab besvangrede fruentimmer kunde, mod betaling, modtages og under deres barselseng plejes, medens jordemødrene ved ed skulde forpligtes til tavshed, og præsterne døbe børnene uden at spørge om faders eller moders navn.

Om tavshedspligten fik man en erklæring fra kancelliet 1. oktober 1793. En kvinde havde udsat et barn paa en trappe, og hun havde forklaret, at hun havde født barnet paa fødselsstiftelsen. Da man vilde have dette oplyst og henvendte sig til overjordemoderen, nægtede hun ifølge sin tavshedspligt at svare. Kancelliet erklærede, at da jordemoderens vidnesbyrd blev krævet til fordel for den anklagede, og da den tavshed, som er paalagt jordemødrene paa fødselsstiftelsen, blot er foreskrevet med hensyn paa barnemødrenes sikkerhed for, at fødslen ikke skulde aabenbares til deres skade, saa bør jordemoderen aflægge vidnesbyrd, og hendes embedsed ikke være til hinder derfor.

Jordemoderbrevets ordlyd og instruxen findes offentliggjort 1797:

„Den kongelige Giordemoder-Commission i Kiøbenhavn, gjør herved vitterligt, at fød i Aar og er i Fødselsstiftelsen her i Staden underviist, og derefter, forsynet med Skudsmaal om hendes hidtil førte kristelige og skikkelige Forhold fra hendes Sieslesørger, Hr. , har fremstillet sig for denne Commission, og er den overhørt i Giordemodervidenskaben, og alt, som angaar en Giordemoders Forretninger hos Frugt-sommelige, Barselqvinder og nyfødte Børn, og deri befundet saa kyndig og dygtig, at Commissionen herved erklærer hende bekvem til en Giordemoders Forretninger og Embede.“

„Til ydermere hendes Veiledning herefter i hende tilkommende Forretninger, tilkiende-

giver Commissionen hende herved de hende, efter Hans Kongelige Majestæts allernaadigste udgivne Forordninger og Befalinger, paaliggende Pligter.

§ 1.

Hun skal stedse føre et skikkeligt og ædrueligt Levnet, da hun aldrig nogen Nat eller Dag kan vide sig sikker for Forretninger. Hun skal og af samme Aarsag ei være fra sit Hjem, uden at man der veed, hvor hun er at finde.

§ 2.

Hun skal omgaaes skikkeligt og venlig med alle, som kalde hende; opmuntre den Forsagte, tilraade den Utaalmodige Taalmodighed, om de end ere utaalmodige over deres Lidelser; men ei heller være letsindig, da løs og tvetydig Snak ei sømmer den, som har alvorlige Forretninger. Saa bør hun og vogte sig for at forskrække Konen, om hun finder hendes Tilstand under Frugtsommeligheden eller i Fødselen tvivlsom, eller om hun mærker, at Fosteret skulde være sygt, dødt, eller have nogen Vanskabning.

§ 3.

Hun maae ei aabenbare det ringeste, som hende kunde betros, eller hun i Anledning af sine Forretninger faaer at vide om noget Fruentimmers Sygdom, eller Legems Mangel, eller nogen Omstændighed, hvis Bekiendtgjørelse kunde være Vedkommende ubehagelig.

§ 4.

Hun skal vise sig villig mod enhver, som behøver hendes Hielp, saavel den Fattige, som den Rige, og ikke nægte den fattige sin Hielp, som hun kunde være kaldet først til, naar hun først og meest trænger dertil, for at have eller haabe større Fordeel hos den anden.

§ 5.

Hun skal under sine Forretninger hos den Fødende, nøie give Agt paa alle Omstændigheder, og saa lemfældig som mueligt, søge at hielpe hende, efter den Underviisning hun har faaet, og den Erfarenhed, hun har erhvervet sig.

Bemærker hun nogen vanskelig Omstændighed, da skal hun raadføre sig med en anden kyndig Giordemoder, om nogen findes der paa Stedet. Findes ingen saadan der, eller hun frygter nogen Fare for Barnets Liv eller Konens Liv eller Helbred i Forløsningen, da skal hun i Tide tilkiendegive Faren for den Fødendes nærmeste nærværende Slægt eller Venner; og er det mueligt at faae nogen Fødselshielper til Bistand, da skal hun forlange, at man kalder ham betids til Hjelp.

§ 6.

Hun maae ikke give eller anordne en Fødende noget utidigt Middel, af hvad Navn nævnes kan, især til at befordre Fødselen; og lige saa lidet bruge til Fosterets Frembringelse voldsomme Instrumenter, som kunde skade Moderen eller Barnet.

§ 7.

Hun maae ingen Frugtsommelig forlade, naar Fødselen er begyndt, og hendes Hielp behøves. Efter Forløsningen maae hun ikke heller forlade Barselkonden, om der er ringeste Omstændighed ved hende, hvoraf en pludselig Død kan befrygtes.

§ 8.

Hun maae intet Fruentimmer, givt eller ugivt, give noget Medicament eller andet Middel, af hvad Navn nævnes kan, hvorved Fosteret i Moders Liv kunde beskaedes, dræbes, eller til Utide dødt eller levende uddrives; ei heller give hende selv eller andre Anslag derpaa.

§ 9.

Hun maae ei kurere paa Barselkoner, spæde Børn, syge Quindfolk eller andre, med mindre de ere i stor Nød, og ei kunne faae Raad hos nogen Læge; i hvilken Trang alene det tillades hende at foreslaae et simpelt Middel, som dog bør hentes fra et Apothek.

§ 10.

Hun skal advare den, der forlanger noget Middel eller Raad til at skade sit Foster, at dersom hun sætter det Tilsigtede i Værk, og ikke frafalder et saa ugudeligt Forsæt, maae Giordemoderen, efter sin Pligt, andrage det for Øvrigheden.

§ 11.

Skeer noget Barnemord i Dølgemaal, og hun erfarer noget desangaaende, da skal hun strax tilkiendegive det for Stedets Øvrighed.

§ 12.

Finder hun, at et Barn er svagt, da skal hun erindre Forældrene om, at de lade det hiemme-døbe af Præsten; er der formedelst Barnets Svaghed ei Tid at hente ham, da maae hun forrette Hiemmedaaben efter sædvanlig Skik.

§ 13.

Hun skal være billig og nøisom i Henseende til sin Betaling.

Haver en Barselkone paa Landet ei Evne til at give meer, end det ved Placaten af 29. April 1791, foreskrevne, nemlig: en halv rigsdaler for en Gaardkone, 32 skilling for en Huuskone, og 16 Sk. for en Inderste, da skal hun dermed være fornøiet.

For Forretninger udenfor Barselsengen, saasom at sætte Klisteer, at hielpe en Kone af med Vandet ved et Rør, og deslige, maae hun ei forlange meer, end Billighed medfører, og Brug er paa Stedet.

§ 14.

Hun skal holde Venskab og god Forstaaelse med andre Giordemødre; ikke bagtale nogen; og om een af dem forlanger hendes Hielp eller Raad, enten fordi hun ei selv kan komme, eller fordi det overgaaer hendes Kundskaber eller Kræfter, hvortil hun er kaldet, da skal hun være villig dertil, og aldrig undslaae sig derfor, med mindre vigtigt Forfald hindrer hende.

§ 15.

Hun skal være forbunden at møde ved denne Commission, saa ofte den forlanger det, om hun boer her i Staden; men boer hun andre Steder, da for Stedets Physicus, naar han paa Embeds Vegne lader hende kalde.

Saa skal hun og begegne alle ordentlig beskikkede læger med agtelse, og ikke tale ilde om deres Foretagender.

§ 16.

Forekommer hende unaturlig skabte Fostre, da skal hun indberette det for Stedets Physicus, eller, hvis Omstændighederne tillader det, bringe saadant Foster til ham. Og det maae endog forekomme hende nok saa unaturlig skabt, saa maae hun dog ei tilføie det nogen Vold eller Skade; men gjøre sig ligesaa megen Umage for at holde Liv i det som i noget andet naturligt skabt Barn.

§ 17.

Boer hun i Staden, eller nogen Kiøbsted, da skal hun have paa sit Huus et sædvanligt Giordemoderskilt, eller hendes Navn tydelig malet paa et Bræt, at de som trænge til hende, kunde let finde hendes Boelig.

§ 18.

Ingen Giordemoder maae her i Kiøbenhavn modtage noget ugivt besvangret Fruentimmer i sit Huus, for at lade hende der holde Barselseng; men skal henvise saadanne til den Kongelige Fødsel-Stiftelse.

Nægter hun nogen paa Landet i sit District sin Hielp, uden at være hindret af Sygdom eller Forretning paa et andet Sted, da skal hun i Følge Placaten af 29. April 1791 bøde dobbelt imod det, som §. 13 fastsætter til hendes Betaling.

Den Kongelige Giordemoder-Commission i Kiøbenhavn.“

Af instruxen faar man det indtryk, at jordemødrene godt kunde finde paa at ligge i krig med hinanden, for ellers havde der næppe været forbud derimod. Overfor lægerne har forholdet vist heller ikke altid været godt, siden det udtrykkelig paalægges dem at „begegne“ alle læger med agtelse og ikke tale ilde om deres foretagender!

Den 18. oktober 1794 skrev kancelliet til jordemoderkommissionen om, at der skulde føres en særlig protokol ved examen og om antallet af jordemødre i København, men formodentlig har man opdaget, at kancelliet ikke var berettiget til at træffe saadanne bestemmelser, for den 17. juli 1795 kom der et reskript til kommissionen af næsten ganske samme indhold. Reskriptet lød:

„Da det er bragt i erfaring, at der ved jordemoderkommissionen i København ikke hidtil er blevet holdt examinationsprotokol, og det findes nødvendigt, saa befales herved:

„At en examinations protokol skal for fremtiden holdes ved jordemoderexamen og føres af den sidste i kommissionen, hvilket formodes, at denne villig paatager sig uden betaling; hvorfor kongen vil, at examina herefter, som hidtil, skal holdes under den befalede form, og i samtlige jordemødres overværelse, samt, for saa vidt de examina angaar, der anstilles om vinteren eller for- og efteraaret, holdes i en varm stue i jordemoderhusets auditorio. Og som kongen endvidere ikke anser det gavnligt, at jordemødrenes tal i København, som ifølge reskript af 3. maj 1743 skulde være 60, er fastsat til noget vist, men derimod finder det billigt, at enhver examineret og duelig befunden jordemoder maa kunne praktisere, saa vorder i denne henseende anordnet, at enhver examineret og duelig befunden jordemoder maa have tilladelse til i København strax efter vel overstandne examen at udhænge skilt, hvorpaa hendes fulde navn skal anføres; dog at de, forinden de udhænger samme, tages i ed af magistraten.“

Naar reskriptet taler om, at der ikke tidligere var ført examensprotokol, maa dette forstaas paa den maade, at der ikke var ført en protokol over de spørgsmaal, der var givet, og svarene derpaa. Man havde nøjedes med ligesom nu at give karakter eller en almindelig udtalelse. Derimod var det andetsteds brug at opskrive spørgsmaal og svar, og det er det, man vil have indført. Der findes ogsaa en række saadanne protokoller.

En anden ting som lyder lidt underligt for os i dette reskript er, at det forlanges, at examen i den kolde tid skal holdes i en varm stue. Dette finder vi ganske overflødig at udtale, men det var det ingenlunde, for det var meget almindeligt, at rummene ikke kunde opvarmes. En halv snes aar før var den smukke bygning i Bredgade for kirurgisk akademi opført, og hovedvægten var lagt paa det pragtfulde store auditorium, men deri var slet ingen kakkelovn, og naar man senere har opstillet en, har man maattet lede et langt kakkelovnsrør til den nærmeste skorsten. Da *Callisen*, hvis bog jeg nylig har citeret, i 1805 fik lov til at fratræde sin stilling som professor, motiverede han sin ansøgning ved, at han ikke kunde taale kulden ved forelæsningerne. I min barndom og ungdom var der endnu næppe nogen kirke, som kunde opvarmes. Bestemmelsen om en varm stue er derfor ganske forstaaelig — kun mærkeligt, at jordemødrene — eller maaske snarere examinererne — skulde favoriseres!

En uge før dette reskript blev udstedt, døde professor *Kratzenstein*, og det gav anledning til et nyt reskript af 11. september 1795, hvori bestemtes, at professorerne *I. C. Tode* og *F. L. Bang* i hans sted skulde indtræde i kommissionen tilligemed professor *Aasheim*. „Og vil kongen derhos, at der ikkun ved jordemoderexamen skal være 3 examinatore, nemlig etatsraad *Saxtorph* eller den som er professor artis obstetriciæ (der altid skal være examinatore) og to af de andre af kommissionens medlemmer, som skal skiftes imellem sig at examinere. Iøvrigt skal den yngste i kommissionen blandt dem, der ikke examinerer, føre protokollen.“

Denne ordning varede ikke længe, for ved reskript af 13. maj 1803 oprettedes det kgl. sundhedskollegium, som afløste collegium medicum, men desuden i sig optog karantænekommissionen og jordemoderkommissionen, saaledes at alle dennes forretninger overtoges af sundhedskollegiet, men der valgtes en særlig examinationskommission, som bestaar den dag i dag. Ved reskript af 18. november 1803 bestemtes sammensætningen af denne examinationskommission nærmere. Den skulde bestaa af to medlemmer af sundhedskollegiet, nemlig en medicus og en kirurg, endvidere af professor artis obstetriciæ og stadsfysikus i København, „som have at paatage sig jordemødrenes undervisning og examination; af hvilke fire sundhedskollegiets lemmer de jordemødrene meddelende testimonia tillige blive at udfærdige.“ Den 4. maj 1804 maatte dette rettes ved et nyt reskript, der fastslog, at det kun var professor artis obstetriciæ, som skulde undervise jordemødrene, medens alle fire skulde være ved examen.

Som julegave fik jordemødrene et nyt hverv 1802. Kancelliet udsendte nemlig en skrivelse 24. december 1802, hvori oplystes at kancelliet for at erholde nøjagtig underretning om antallet af dødfødte børn i 1800 havde forlangt indsendt fra alle provster en fortegnelse over ægteviede, fødte og døde med særlig rubrik for dødfødte. Men da de efterretninger, som derved erholdtes, er, formedelst mangel paa nøjagtig anmeldelse for præsterne, ikke tilstrækkelige til at frembringe den tilsigtede nytte, og sagen selv, med hensyn til at formindske de dødfødte børns antal, er af megen vigtighed, saa har kancelliet anset det nødvendigt til dette øjemed opnaaelse, at føje følgende foranstaltning:

„1) Enhver jordemoder skal, under mulkt af 5 rdl., for hver gang hun forsømmer det, anmelde for præsten ethvert barn, ved hvis fødsel hun har været brugt, og som enten kommer dødt til verden, eller dør inden 24 timer efter fødslen. Paa denne anmeldelse, som afgives i Danmark og i købstæderne i Norge og Island inden 8 dage eller anden søndag efter forløsningen, og paa landet i Norge og Island inden en af vedkommende øvrighed bestemmende tid, i forhold til vejens længde mellem præsten og jordemoderen, anføres faderens og moderens navn, omtrent i hvilken maaned efter svangerskabet konen fødte, aarsagen til hendes fortidige nedkomst, om det kan vides; i henseende til forløsningen, om fostret kom let, naturligt, besværligt, ved vending eller instrumentet, tilverden; om der var liv tilsyne, da det fødtes, eller ikke; i første tilfælde, hvor længe livet varede; om jordemoderen brugte nogle haandgreb eller midler til at faa det i live eller holde liv i det og hvilke; eller ikke, og hvorfor ikke; og om moderen tilforn havde født noget dødfødt barn. Dersom jordemoderen ikke selv kan skrive, skal hun mundtlig opgive alle anførte omstændigheder for præsten, som fører dem i pennen. Denne anmeldelse oplæses derefter af præsten for barnets moder, om hun lever, hvis ikke, da for dets fader, om han var tilstede, og een eller to af de fornuftigste koner, der har været nærværende ved forløsningen, som da med deres underskrift eller paaholden pen bevidner efterretningens sandfærdighed, eller anfører, om nogen omstændighed eller af jordemoderen begaaet fejl er urigtigen anført eller fortiet, samt om nogen hjælp er forsømt at prøves.“

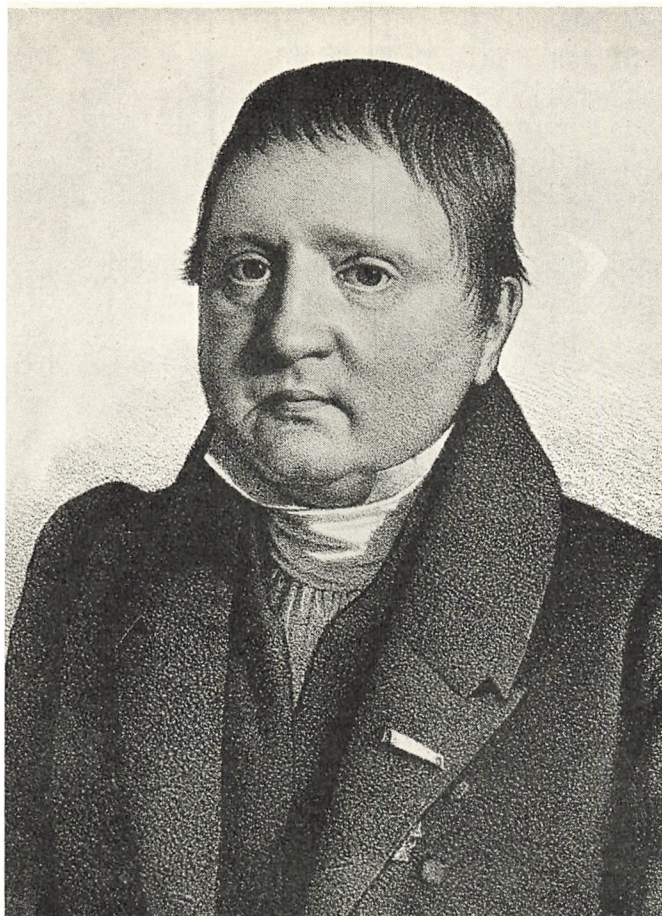
Resten af cirkulæret handler om, hvad der senere skal gøres ved indberetningen og kommer ikke jordemødrene ved, men selve dette reskript illustrerer dels, at mange jordemødre ikke kunde skrive, og at man ikke stolede meget paa dem. Det viser, at der stadig ved fødslen var

uvedkommende koner tilstede, og at man vilde lade dem kritisere jordemoderens virksomhed og bedømme, om hun havde handlet rigtigt! Jordemødrene har aabenbart ikke faaet den støtte fra autoriteterne, som de fortjente. Det er muligt, at de ikke altid handlede rigtigt, men de var dog de mest sagkyndige paa stedet, og har sikkert i de fleste tilfælde handlet efter deres bedste overbevisning — og det offentlige burde ikke have sat ganske ukyndige til deres dommere. Skrivelsen har sin betydning til at vise, hvor store vanskeligheder jordemødrene havde at kæmpe med.

Men en ting endnu undrer man sig over i denne skrivelse, og det er størrelsen af bøden. Det var den gang en stor sum at skulle af med, for 5 rdl. var mange penge, men rimeligvis er denne bøde ikke erlagt særlig ofte. At der dog har været brug derfor fremgaar af, at der fem aar efter blev gjort forestilling til kancelliet om, at de, som paa landet udøver fødsels-hjælp, i almindelighed er fattige koner, som for deres umage enten nyder ingen eller dog ikkun liden betaling, samt, da disse fødselshjælpersker ofte har en vej af 1 à 2 mile at gaa for at kunne gøre den befalede anmeldelse for præsten, saa finder man det med hensyn til disse omstændigheder billigt, at de, der paa landet praktiserer som jordemødre, ikke anses med saa stor straf i tilfælde af anmeldelsens efterladelse, som jordemødrene i stæderne, der uden vanskelighed kan opfylde de dem paalagte pligter. Der udgik derfor et cirkulære 25. januar 1806, hvori bestemtes, at mulkten paa 5 rdl. alene skal finde sted for jordemødrene i stæderne, og at derimod de, som udøver fødselshjælp paa landet, hvad enten de er examinerede eller uexaminerede jordemødre, naar de gør sig skyldig i saadan forsømmelse, ikkun skal anses med en mulkt af 1 rdl. for hver gang.

Jeg skal slutte dette afsnit med et lille kuriøst fremskridt! Amager port var som omtalt ligesom de andre porte lukket om natten, men ved kgl. resolution af 10. juli 1801 bestemtes „at Københavns Nørreport, som middelpunkt for forstæderne, maa, paa de tider den ellers skal være lukket, aabnes saavel for fruentimmer, der er i barnsnød og agter at søge fødselsstiftelsen i staden, som ogsaa for de beboere uden for portene, der i sygdomstilfælde vil hente en læge, dog under iagttagelse af de forsigtighedsregler, hvilke guvernementet, for at forebygge misbrug, finder fornødent at bestemme.“

En af grundene til denne bestemmelse var, at magistraten nogen tid i forvejen havde ansat en mediciner og ikke en kirurg paa Ladegaarden, hvor der var sygeafdeling. Dette gjorde kirurgisk akademi kraftig indsigelse imod, idet det udtrykkelig fremhævedes, at man kunde komme i en slem knibe, hvis der indtraf ulykkestilfælde derude, eller man paa anden maade fik brug for en kirurg om natten, for naar portene var lukkede, kunde man ikke faa fat i en kirurg. Først ved plakat af 20. august 1821 aabnedes Nørreport hele natten for alle. Var folk derfor taget i skoven og kom saa sent hjem, at portene var lukkede, maatte de drage rundt til Nørreport efter 1821 — før 1821 kunde de slet ikke komme hjem, hvis de ikke naaede byen i rette tid. Det er derfor ogsaa rigtigt, at vejen gennem Nørreport omtales i Piazza del Popolo. Først i slutningen af halvtredserne reves portene ned!

Sylvester Saxtorph.
F. 27/10 1772. D. 22/4 1840.

X.

Lige ved slutningen af aarhundredet, den 29. juni 1800, døde *Mathias Saxtorph* pludselig, og allerede 15. august 1800 blev hans søn *Johan Sylvester Saxtorph* udnævnt til hans efterfølger.

Sylvester Saxtorph var født 1772 i København og tog kirurgisk examen 1792. Allerede et par maaneder efter (5. november 1792), medens han var kandidat paa Frederiks hospital, fik hans fader ham udnævnt til lektor i jordemodervidenskaben paa fødselsstiftelsen. Det følgende aar tog han medicinsk examen og blev dr. med. 1795 ved en afhandling om fødselsinstrumenter. Han studerede derpaa 3 aar i udlandet. Medens han var borte, døde professor *Horrebow* 1796. Hans embede blev søgt af divisionskirurg *Herholdt*, men *Mathias Saxtorph* tilbød øjeblikkelig at læse anatomi, som havde været *Horrebows* fag, hvis hans søn maatte faa stillingen. Udnævnelsen blev stillet i bero, og gamle *Saxtorph* docerede anatomi, til sønnen kom hjem og 15. februar 1799 udnævntes til professor extraordinarius. Sagen havde givet anledning til ret vidtløftige forhandlinger i fakultetet og havde ogsaa vakt opsigst i lægeverdenen udenfor fakultetet, men da *Mathias Saxtorph* i et cirkulære meddelte

fakultetet udnævnelser, lykønskede de andre professorer ham mere eller mindre hjerteligt. Varmest udtrykte prof. *Aasheim* sig: „Med sand Glæde og varmeste Deltagelse haver jeg læst Hr. Professor *Saxtorphs* herved lagte Bestalling, ei alene fordi den giver Faderen den første offentlige Belønning for hans anvendte gode physiske, moralske og scientifique Opdragelse, og Sønnen den første offentlige Opmuntring for Ungdoms Flid; men tillige fordi den lover Videnskaben, Facultetet og dets øvrige Medlemmer saa meget. Gid da begge leve sammen længe her med os at see Frugterne.“

Dette blev nu ikke tilfældet, for halvandet aar efter døde faderen, og sønnen overtog stillingen som professor artis obstetricæ, og denne stilling beklædte han til sin død, der først indtraf 22. april 1840.

Vi vil nu gaa tilbage til fødselsstiftelsen og se lidt paa jordemødrenes forhold der. Først skal jeg omtale overjordemødrene, saa vidt jeg ved noget om dem, og dernæst læredøtrenes forhold.

Jeg har tidligere omtalt (s. 75), at *Karen Ørsløw* var overjordemoder, da man flyttede ind i den nye fødselsstiftelse, men at hun et par aar efter giftede sig igen og forlod byen, ja kom til Norge. Den 30. januar 1788 blev der udstedt en ny instrux for jordemoderen og deri fastsattes, at hun ingensinde maatte modtage nogen frivillig gave af de betalende i stiftelsen — og dem var der en tid mange af, da det ligefrem blev mode at indlægge sig der. Jordemoderen protesterede mod det ubillige i, at hun med sin ringe løn (300 rdl.), hvorfor hun skulde underholde en aldrende syg mand, var afskaaret fra denne indtægt, og hun fandt støtte hos *Saxtorph*, som 4. marts 1788 skrev et brev, som er oplysende. Han siger: „Da jeg paa prof. *Berger*s vegne proponerede mad. *Ørsløw* at tage mod denne tjeneste, husker jeg ret vel, at hun i førstningen tog det i betænkning, hun tjente saa godt ved sin praxis i byen, at hun troede at kunne med mindre ansvar fortjene mere end i hospitalet. *Berger* som direktør overtalte hende og forbandt hende derfor ikke til at fornægte, hvad billige gaver hende maatte tilbydes, ikke engang modsatte sig tilladelse til at tage hendes mand med sig, men lod indrette værelse til det brug, hvilket ikke forhen havde været tilladt de andre. Jeg er selv vidne og de tvende herrer livmedici vil det heller ikke være ubekendt, hvor megen umage de fornemme damer gør sig i byen for at faa mad. *Ørsløw* til at betjene sig eller blot til at være nærværende hos dem, naar de skal føde, hvilket ikke er hende tilladt; saa meget har hendes renommé udrettet og saa meget udretter det nu til stiftelsens bedste — lad da folk som tror, at mad. *Ørsløw* ej har tilladelse dertil, længe nok tale om, at hun modtager gaver, saa længe de ej kan bevise os en værdigere end hun er, og saa længe de ej kan bebrejde hende, at hun mishandler de fødende, at hun banker og forsømmer dem, som hendes forgænger gjorde, saa vil det første være et mindre onde at høre end det sidste. Nok, jeg taler her med varme for mad. *Ørsløw*, som den der i 18 aar har kendt hendes upaaklagelige forhold og sjældne fortjenester ved stiftelsen, siden dette er stedet, hvor jeg bør tale, siden jeg har været med til at overtale hende til at modtage tjenesten.“

De øvrige medlemmer af kommissionen vilde dog ikke gaa ind paa nogen ændring af instruxen, og den blev derfor uforandret.

Som omtalt forlod mad. *Ørsløw* stiftelsen i sommeren 1790, og i hendes sted konstitueredes *Antoinette Louise Lange*, som fast ansattes i januar 1791. Hun aflagde den 1. marts 1791 den tavshedsed, som *Saxtorph* havde faaet indført i december 1781. Hun søgte sin afsked i marts 1807, og direktionen beklagede i en skrivelse til cancelliet, at den i sit embede utrættelige og duelige kone i en alder af 53 aar maatte trække sig tilbage, men svaghed bød det.

Kort før *Mathias Saxtorph* døde, fik han et anonymt brev, som foranledigede, at han gjorde anmeldelse om, at md. *Lange* i denne skrivelse beskyldtes for at have modtaget fritliggende barselkoner længere tid før deres forløsning, end stiftelsen kunde tilstaa, og at dette var sket for tjenester eller fordele, som patienterne havde ydet hende. En læredatter og en opvartnings-

kone, som vidste besked om asgen, forklarede, at vedkommende havde været flere uger i stiftelsen uden at blive undersøgt af md. *Lange*, men i den tid havde spundet og syet for hende. Md. *Lange* indrømmede, at hun af medynk nu og da tog saadanne patienter ind en vis tid før fødslen, men hun havde aldrig gjort sig fordel deraf. Efter inspektørens henstilling lod man sagen falde.

Hendes familieforhold var forøvrigt ret ulykkelige, og økonomisk var hun saa slet stillet, at hun i februar 1801 søgte om et laan hos kommissionen paa 300 rdl. at tilbagebetale i løbet af 3 aar. Hun skrev: „Det er formodentlig de høje herrer ikke ubekendt, at jeg formedelst ulykkeligt ægteskab og uheld med mine børn er forknyttet i den henseende, at jeg stedse har trængt til penge og maatte laane hos en for at betale en anden — —; i den forlegenhed søger jeg min tilflugt til de høje herrer om, at de som min øvrighed ogsaa vil være mine beskyttere.“ Skønt inspektøren udtalte sig til gunst for hende, turde han dog ikke sige god for den tvivlsomme kautionist, hun kunde stille, og sagen gik derpaa til kancelliet, der udtalte, at man ikke kunde indlade sig derpaa, men maatte overlade sagen til kommissionens afgørelse. — At hun ikke havde været rigtig heldig med sine børn, fremgaar af en klage over den ældste søn, som tidligere havde voldt besvær, men som i 1798 kom hjem fra Ostindien og gjorde optøjer paa stiftelsen og overfaldt portneren, naar han kom fuld hjem. Man maatte gøre moderen opmærksom paa, at hun kunde miste sin stilling, hvis hun modtog sønnen i sit hjem, og anmodede politiet om at tage ham i forvaring.

Hun havde søgt sin afsked fra 1. juli 1807, men den blev først bevilget i oktober. I det sidste halvaar havde hun været sengeliggende og haft vikar, hvad ogsaa tidligere havde været anvendt under hendes sygdomstilfælde, og man tog derfor for første gang spørgsmaalet op om ansættelse af en reservejordemoder. Der blev dog ikke truffet nogen afgørelse.

Der var ikke mindre end 11 ansøgere om stillingen, men mærkelig nok vilde *Saxtorph*, som dog maatte kende dem bedst, ikke udtale sig bestemt. *Ingerslev* mener, at det er ret karakteristisk for ham, og han citerer derfor hans erklæring, som forøvrigt giver oplysning om de synspunkter, som gjorde sig gældende. Han skrev:

„Jeg tror for valgets skyld at burde bemærke, at de 11 ansøgere kan inddeles i tvende hovedklasser, nemlig i dem som allerede har praktiseret i over 12 à 17 aar, og i dem som i færre aar har praktiseret. De førstnævnte kunde rimeligvis formodes at have mere erfaring ved flere aars praxis og altsaa fra den side at komme i fortrinlig betragtning, men er ogsaa alle af ældre alder, saa at man kan frygte for, at de ej saa længe kan udholde den idelige strabads, der forefalder ved jordemoder embedet i stiftelsen fremfor ved bypraxis, og at de altsaa snarere vilde blive pensionærer for kongens kasse, end i fald en af de yngre valgtes. De sidstnævnte, endskønt de i kortere tid har praktiseret og derfor kan formodes at have mindre erfaring, er dog efter min formening langt fra at anses for uskikkede til at forestaa embedet; alt det, de har lært, er dem end mere *in recenti memoria* (i frisk erindring), og af deres yngre alder kan man haabe at beholde dem længere. Jeg maa desuden bemærke, at mad. *Møller* og *Fürste* af og til i flere maaneder har gaaet mad. *Lange* tilhaande, efter at de var examinerede, ja endog ganske besørget hendes pligter, naar sygdom har holdt hende i sengen, saa at de i kortere tid har haft lejlighed til at erhverve sig saa megen erfaring, som mange af de ældre i længere tid, hvortil endnu kommer, at de begge har fortrinlige anlæg af naturen til jordemoder forretningen og er endog allerede ved examen udmærkede i protokollen. Direktionen kunde billigvis fordre, at jeg, der efter min embedsstilling har haft lejlighed til at lære at kende de ansøgende nøjere end de øvrige herrer medlemmer, skulde til vejledning i valget fælde en speciel dom over de ansøgendes fortrinlighed for hinanden, men da de alle er ordentlig underviste, examinerede og befundne duelige til at forestaa et jordemoderembede, saa haaber jeg at maatte dispenseres herfra og giver mig kun den frihed til nærmere valg at foreslaa 3 af de ældre og 3 af de yngre. Hvad det belovede forslag angaaende en reserve-

jordemoder angaar, da ønsker jeg først denne sag mundtlig omhandlet i en forsamling, saa meget mere da sagen ej haster.“

Der kan ikke være tvivl om, at *Saxtorph* nærmest var stemt for en af de yngre; men hvad der vel vil forekomme mange af os underligt, er, at der slet ikke synes at være tænkt paa, at jordemoderen ikke blot skulde være en dygtig fødselshjælper, men ogsaa være lærer for læredøtrene. Man gik maaske dengang ud fra, at alle kunde undervise lige godt — eller lige daarligt! Man skulde tro, at de, som maatte have de bedste kvalifikationer, var md. *Møller* og md. *Fürste*, som havde vikarieret for md. *Lange* og kendte tjenesten, som er saa væsentlig forskellig fra bypraxis, men de blev ikke valgt, men derimod *Ellen Marie Frost*, som havde praktiseret 6 aar i byen. Hun var enke med 3 børn, og strax efter sin ansættelse søgte hun om at maatte tage børnene til sig i stiftelsen, da hun ikke havde raad til at betale for dem hos fremmede. Hun fik lov til at have et barn hos sig, men videre kunde man ikke strække sig — ved en opgørelse til rodemesteren i 1810 viste det sig dog, at hun havde to børn hos sig. Hun var skrøbelig og mente, at der maatte tages hensyn dertil. Hun søgte saaledes i 1808 om endnu et værelse, da det var hende særdeles vigtigt at have et sted, hvor hun kunde faa rolighed, naar hun maatte søge denne om dagen i stedet for om natten. Det endte dog med, at hun trak sig tilbage, da dr. *Scheel* ogsaa ønskede værelset. I 1809 kom hun med andragende om at maatte antage en medhjælper, lønnet af direktionen. Som grund angav hun, at hun var plaget af hovedpine, som hun frygtede for skulde gøre hende uskikket til sin post, naar hun ikke af og til skaanede sig og fik nogen frihed. Direktionen kom til det resultat, at det vilde være vanskeligt at afstikke grænserne mellem to faste jordemødre ved stiftelsen, hvorved der let vilde opstaa strid og misundelse imellem dem, og man fandt det derfor bedre at tillægge den ansatte jordemoder noget vist, hvorfor hun kunde lønne en medhjælper. Der bevilgedes dertil md. *Frost* 50 rdl. aarlig, men professoren skulde godkende den, hun antog.

Om md. *Frost* fortæller *Ingerslev* videre, at hun fungerede i 15 aar til 1822. Hun synes at have været en noget vanskelig person, som gerne vilde have sit arbejdsomraade begrænset, og derfor kom hun jævnlig i klammeri med inspektøren. I 1810 besværede hun sig for direktionen over det meget skriveri, der paahvilede hende ved at holde bog og føre regnskab over de betalende samt aflægge beretning derom hvert kvartal. Hun havde ikke som sin forgænger en datter til at besørge det og var ikke opdraget til sligt og bad sig fritaget derfor saavel som for pengeopkrævninger, der havde bragt hende tab. Man tog foreløbig ikke hensyn til hendes klager, men et par aar efter gentog hun anmodningen om at blive fri for bogholderiet. Hun fortalte, at hun havde maattet antage og lønne en skriver og dertil ønskede hun tilskud. Direktionen tilbød hende 5 pro cent af alimentationspengene til at lønne skriveren — som var hendes søn, der var kopist i rentekammeret! Denne oplysning kom inspektøren med senere, da hun kom med en ny klage over, at hun skulde anmelde de fødte og døbte børn paa kontoret, hvilket arbejde den forrige jordemoder havde gjort uden protest, men ikke desto mindre blev det nu overdraget præsten, som derover blev ubehagelig. Drillerierne mellem md. *Frost* og inspektøren blev ved. Naar han som sædvanlig kom paa stjerne for at notere de fødende, der tog børnene med til egen forsørgelse, saa havde hun dirigeret dem til amnestuerne uden at underrette ham derom. Hun nægtede at befatte sig med inventaret eller at staa til ansvar for det, hvorfor inspektøren klagede over hende for mangel paa lydighed og egenraadigt væsen og bad *Saxtorph* give hende en irettesættelse. Selv om *Ingerslev* mener, at denne irettesættelse næppe er givet i særlig skarp form, tænker han sig, at den kan have bidraget til, at hun i 1822 søgte om afsked og forlangte i pension 300 rdl. eller lige saa meget som hendes løn. Direktionen beklagede i sin indstilling til kancelliet, at hun i en alder af 51 aar havde tabt sin førlighed, men *Saxtorph* bevidnede, at hun var svag, og man indstillede, at hun som forgængeren maatte faa 200 rdl. i pension, idet der henvistes til, at hun vel havde en mand, men at hun ifølge sin stilling havde levet adskilt fra ham i 16 aar, og

at han ikke havde kunnet hjælpe hende. Hun havde ønsket at blive i stillingen til pensions-spørgsmaalet var ordnet, og det skete. Først i maj 1823, et aar efter, tiltraadte kancelliet indstillingen. Hun søgte igen om forhøjelse af pensionen, men det blev afslaaet. Allerede da md. *Frost's* ansøgning kom i direktionen, blev man enig om ikke at opslaa stillingen, men at tilbyde md. *Fürste* den. Hun havde jo været en af de unge, som *Saxtorph* havde anbefalet, og som havde vikarieret for md. *Lange*.

Allerede i november 1825, efter kun halvandet aars tjeneste, søgte md. *Fürste* om at maatte fratræde til nytaar, men hun tog atter ansøgningen tilbage med anmodning om at maatte fungere indtil videre, hvilket tillodes, idet man meddelte hende, at hun maatte sige op med 3 maaneders varsel. I Februar 1826 gentog hun ønsket om at forlade stiftelsen til maj, og dette skete saa.

Der var 10 ansøgere om stillingen, og blandt dem en md. *Petersen*, der anbefalede sig med „at have betjent konen med de 4 børn, fru Jensen med 3 børn og assisteret ved 51 tvillingfødsler“. Man valgte *Frederikke Christine Sachmann* fra Kalundborg, hvor hun havde praktiseret siden 1810, da hun tog examen. Manden, der var tømremester, blev i Kalundborg med de voxne børn, kun den yngste datter tog med hende til stiftelsen, hvor hun i 26 aar lige til 1852 var overjordemoder under de allervanskeligste forhold.

Søger vi dernæst oplysninger om læredøtrenes vilkaar paa stiftelsen, maa man erindre, at der stadig skulde være 10—12, som gratis skulde undervises, de saakaldte kongekoner, og som skulde være et aar i stiftelsen. Dernæst kunde proprietærerne indsende jordemødre til uddannelse, naar der var plads dertil, endvidere havde overaccoucheuren ret til privat at uddanne jordemødre, og endelig var der byens koner, som ikke boede i stiftelsen. Medens kongekonerne var et aar i stiftelsen, var de andre kun et halvt aar om undervisningen. Kongekonerne benyttedes det første halve aar til den groveste husgerning, og det lykkedes først i 1843 at faa dette ændret, som vi senere skal se.

Indkvarteringen af læredøtrene har ikke været helt behagelig, for de laa i 3 store stuer og i dobbeltsenge, hvilket var generende i meget høj grad, da de ikke alle var lige renlige, og navnlig var det galt, naar nogle af dem var syge eller fnattede! Fnattede, vil man sige — det kunde der da ikke være tale om! Jo, netop ved aarhundredskiftet var fnat ligefrem en landeplage, som bekæmpedes paa mange maader, ja præsterne maatte fra prækestolen bekæmpe den. Man troede ikke paa smitte, man troede ikke paa fnatmidten, men troede paa mange andre mærkelige ting som aarsag til sygdommen. Men det værste ved det hele var naturligvis befolkningens manglende sans for renlighed. Sengene var gamle træsenge med væggetøj, „af hvilke mange bliver saa forbidte, at de synes som fnattede, og derfor frygtes af de fødende, som de gør opvartning hos.“ Først i 1830 klagede inspektøren derover og foreslog, at læredøtrene skulde have jernsenge med madrasser ligesom de fritliggende barselkoner.

Tre gange om ugen holdt professoren sine forelæsninger, og undervisningen endte med examen paa universitetet i examinationskommissionens overværelse og i de praktiserende jordemødres nærværelse. Der blev i hele *Saxtorphs* tid kun givet en karakter. Udgiften var, som vi har set, i 1743 sat til 9 mark, men i 1810 udbad kancelliet sig oplysning om, hvilke udgifter lærebrevet voldte de læredøtre, som nød fri undervisning. *Saxtorph* henviste til reskriptet 1787, der gentog bestemmelsen fra 1743, og bemærkede: „Om der siden er udkommet nogen anden bestemmelse, er mig ubekendt, men dette ved jeg, at der i en række af over 30 aar har været betalt 3 rdl. for hvert lærebrev til budet ved jordemoderkommissionen, hvis indkomst disse penge er, og som ingen anden løn har for sin tjeneste, der medfører en del løbende forretninger med tilsigelser, med examen o. s. v., ikke heller har kommissionen noget fond, hvoraf løn til ham kan udredes; han erklærer at have været uvidende om bestemmelserne i reskriptet af 1743 og lader sig betale det samme som hans formand i 16 aar før ham.

I de sildigere aar har de fleste læredøtre foruden bemeldte 3 rdl. givet ham en duçør af 3 mark, uden at han hverken har forlangt eller paastaaet den.“ De 9 mark, som var fastsat i sin tid, hvor der var brugt ganske lignende forklaring om budet, blev altsaa ikke overholdt, men i stedet for 9 mark var det blevet til 18 mark og i de senere aar endog til 19 mark.

Overaccoucheuren havde ifølge bestemmelserne lov til privat at undervise læredøtre, naar det forlangtes f. ex. af godsejere. Der var ikke fastsat noget honorar derfor, det gjordes afhængig af en aftale med vedkommende. *Mathias Saxtorph* havde som regel forlangt og faaet 80 rdl. saavel af godsejere som af rentekammeret, men da sønnen forlangte det samme, begyndte kancelliet at blande sig deri. I oktober 1800 havde rentekammeret skrevet til *Sylvester Saxtorph*, om han privat vilde undervise en jordemoder fra Jægerspris gods og tillige spurgt, om han ikke kunde gøre det billigere end tidligere. Han svarede, at han mente, at han maatte have det samme som faderen, da han var lige saa flittig — og saa hørte han ikke mere derom. Men allerede kort før *Mathias Saxtorphs* død var der kommet en kone ind fra Falster efter rentekammerets begæring og med kommissionens tilladelse. Hun skulde oplæres mod betaling af kongens kasse for undervisning og kost. Da hun havde faaet sin examen i foraaet 1801, sendte *Saxtorph* regning fra oldfruen for hendes kost: 52 rdl. og det sædvanlige honorar paa 80 rdl. for ham selv, hvilket han ogsaa fik, men kort efter kom der forespørgsel fra rentekammeret om, hvorvidt udgifterne for jordemødres undervisning for fremtiden kunde formindskes. Der førtes i den anledning en del forhandlinger, som førte til det mærkelige resultat, at kancelliet bestemte, at dette og ikke jordemoderkommissionen skulde modtage indstillingerne fra amtmændene og afgøre, hvem der skulde antages, medens kommissionen kun et par maaneder før et semesters begyndelse skulde melde, hvor mange fritliggende elever der kunde modtages. I de følgende aar udarbejdedes forskellige forslag, og ved kgl. resolution af 15. november 1805 billigedes direktionens henstilling vedrørende de fra godsejerne indsendte betalende elever, nemlig at accoucheuren skulde have et aarligt vederlag af 200 rdl., og at gratisternes antal skulde være 14—16 med i det mindste et halvt aars og i det højeste et helt aars læretid med forpligtelse til at gøre tjeneste som opvartningskoner. Kancelliet forbeholdt sig retten til at vælge læredøtrene, og denne ordning lykkedes det først at faa ændret 1848. Denne bestemmelse suppleredes ved en kancelliskrivelse af 18. juni 1808, hvorved meddeltes, at direktionen havde udtalt, at under de nærværende omstændigheder kunde de læredøtre, som skulde være mødt ved udgangen af april, men ikke var kommet, indfinde sig, naar de kunde, men at de maatte finde sig i at opholdes over et aar, ifald de mødte saa sent i et semester, at de ikke kunde have nytte af forelæsningerne. Disse særlige omstændigheder har formentlig været krigstilstanden med England, der gjorde forbindelsen mellem landsdelene vanskelig og usikker.

Meget om læredøtrenes forhold faar man at vide af en anonym klage, dateret 29. december 1836 og *Saxtorphs* svar derpaa 5. april 1837. Af disse meget lange aktstykker skal jeg kun gengive, hvad der vedkommer læredøtrene. Den anonyme brevskriver har aabenbart kendt forholdene paa stiftelsen meget nøje.

Han begynder med at sige, at man af en jordemoder i Danmark forlanger 1) at hun skal kunne bestemme, om et fruentimmer er frugtsommelig eller ej, hvor langt hun er henne i svangerskabet, og om det er naturligt eller ikke, samt at hun kan give fornuftige raad med hensyn til hendes tilstand. 2) At hun kan bestemme, om fødslen er begyndt, om den gaar frem efter naturens regler eller afviger derfra. 3) At hun, hvis den gaar frem efter naturens regler, skal kunne hjælpe ved fødslen, hvis den afviger derfra, bestemme, om afvigelsen er saa betydelig, at den udfordrer tilkaldelse af en læge, eller om fødslen kan gaa for sig uden dennes hjælp; i sidste tilfælde maa hun da kunne administrere de hjælpemidler, som udfordres. I første tilfælde maa hun forstaa sig paa at gaa lægen tilhaande og være hans eneste assistent ved de operationer, som han mulig maa udføre. 4) Hvis øjeblikkelig hjælp udfordres, og læ-

gen ikke er tilstede, hvilket f. ex. paa landet ofte er tilfældet, maa hun paa egen haand kunne yde den fornødne hjælp, som ikke sjældent bestaar i de aller vanskeligste operationer. 5) Hun maa kunne pleje barselkoner og nyfødte børn og vide de hjælpemidler, som er de bedste ved de hyppigere og mindre betydelige sygelige tilfælde, som de er underkastede. 6) Hun maa kunne sætte klyster, gøre indsprøjtninger i moderskeden, aarelade og kateterisere, og 7) maa hun undertiden for retten afgive dom om køn, jomfrudom, foregaaende svangerskab, tilstedeværende svangerskab o. s. v.

Saa fortsætter han: Det maa være indlysende for enhver, at der hører baade gode naturanlæg og god undervisning til, for at en kvinde, der tidligere ikke har læst synderlig andet end Balles lærebog, skal kunne uddannes til at fyldestgøre disse fordringer. „Der er derfor ogsaa allerede paa forskellige steder, f. ex. i storhertugdømmet Baden, gjort den indretning, at kun saadanne personer tilstedes adgang til at oplæres i jordemoderkunsten, som har en nogenlunde god fatteevne og hukommelse; at dette ikke sker hos os, kan enhver erfare, som vil indlade sig i en samtale med nogle af de læredøtre, som aarlig ligger paa fødselsstiftelsen. De af disse, som indkommer fra landet, vælges af amtmanden, som derved, saa vidt vides, blot tager hensyn til, hvor vidt distriktet har trang til en jordemoder, og i København, hvorfra der tages 5 eller 6 læredøtre, som blot deltager i den teoretiske og praktiske undervisning, men ikke har ophold paa stiftelsen, følges i denne henseende en streng anciennitet. Hvad disse sidstnævnte koner i særdeleshed angaar, da er det vistnok saa meget mere ønskeligt, at der tages hensyn til gode og paalidelige attester, da der føres hyppige klager over, at jordemødrene i København fører et slet levned, og er fruentimmer behjælpelige med at fordrive fostret.“

„Hvad derimod undervisningen angaar, da ser man strax, at den deler sig i to hoveddele, nemlig den teoretiske og praktiske. For at den teoretiske skal være god, er det, om ikke nødvendigt, saa dog ønskeligt, at der lægges en trykt bog til grund for den, og denne maa da være tydelig og fattelig og nemi at lære, naar man skal kunne vente, at den skal kunne være til nogen nytte. Men den være saa fuldkommen som den vil, saa bør dog en mundtlig undervisning aldrig savnes, og naar det betænkes, at de mennesker, som oplæres til jordemødre, i forvejen ikke har nogen synderlig dannelse, saa synes det mig indlysende, at der ved denne maa gaas meget langsomt frem, at læreren maa henvende sig til enhver enkelt discipel og passe ret nøje paa, for at intet skal forbigaaes uden at blive forstaaet, samt at der maa høre meget lang tid til, inden en saa vidtløftig og vanskelig videnskab ordentlig kan blive gennemgaaet. — Hvad der udfordres for at den praktiske undervisning skal være god, vil let vise sig, naar vi foretager punkt for punkt, hvad jeg har fremsat som fordringer til de praktiske jordemødre. Altsaa 1) maa der gives dem lejlighed til at undersøge ret mange svangre paa forskellige tider af svangerskabet. Herved bør læreren altid være tilstede for at vise dem, hvorpaa de i hvert enkelt tilfælde især skal henvende deres opmærksomhed, hvorpaa de skal kende de tilstedeværende abnormiteter, og hvad raad de siden skal give, naar et saadant tilfælde møder dem. 2) Maa der gives dem lejlighed til at undersøge fødende i de forskellige perioder af fødslen, og læreren bør da ogsaa være tilstede, for at vise dem, hvordan de skal bære sig ad ved undersøgelsen (maaske det vanskeligste ved den hele jordemoder praxis), for at betegne dem de forskellige fødselsperioders overgange, samt gøre dem opmærksom paa de mulige afvigelser fra fødselns love. 3) Maa der gives dem øvelse i at assistere den fødende, i at bestemme, om fødslen kan gaa for sig ved naturens kræfter, eller der maa anvendes kunstig hjælp, om de selv kan anvende denne, eller om lægen maa kaldes til, og i sidste tilfælde at assistere ham ved operationerne. 4) Maa de flittig øves i at gøre de operationer, som det kan blive deres pligt at udføre, paa de dertil indrettede fantomer, og naar de paa denne maade i lang tid er øvede, maa der ogsaa gives dem lejlighed til under lærerens vejledning at gøre dem paa levende. 5) Maa de øves i at pleje barselkoner og de nyfødte børn, i at kalde dem

tillive, naar de er skindøde, i at kende deres almindeligste sygelige tilfælde, samt vide, hvad der i virkeligheden i disse bør gøres. 6) Maa de have praktisk vejledning i, hvorledes de skal tilberede et klyster, hvorledes de skal sætte det med bedste virkning og uden at gøre konen skade; de maa lære at indbringe en modersprøjte, og 7) maa der gives dem praktisk anvisning til at bestemme, om et fruentimmer er jomfru eller ej, om det har født, om det ofte har født med mere.“

„Vi vil nu se, hvorledes det staar til ved fødselsstiftelsen betragtet som læreanstalt for jordemødre. Først om den teoretiske undervisning. Til grund for denne lægges *M. Saxtorphs* lille jordemoderbog. Vi har ingen anden og maa derfor blive ved denne, som vistnok har adskillige gode egenskaber, men vil man se hen til, hvad der i andre lande haves i denne art — da maatte man vistnok kunne ønske forbedring i denne henseende. Over denne lille bog holdes der i det højeste et halvt aar (thi de koner, der ligger et helt aar paa stiftelsen, er i det første halvaar ikkun beskæftigede med at gøre gangene rene, gøre opvartning etc.) nogle gange om ugen en foredragende forelæsning for dem, som siden repeteres ved examination, omtrent paa samme maade, som ellers studenter undervises. Denne forelæsning holdes skiftevis af overaccoucheuren og reserve-accoucheuren, og desuden holder overjordemoderen en enkelt gang i semestret en forelæsning. Om man nu end ikke paa forhaand kunde slutte sig til, at disse mennesker, der for største del er af bondestanden, vanskelig kan have nogen synderlig nytte af nogle faa timers forelæsning over noget, som er dem aldeles nyt, og som tilmed maa henregnes til videnskabernes gebet, især da de i en hel time umuligt kan holde deres tanker samlet, — saa vil dog enhver, der nogensinde har indladt sig i en samtale med dem om fødselsvidenskaben, have erfaret, paa hvilke misforstaaelser de næsten uden undtagelse er udsatte.“

„Hvorvidt den praktiske undervisning er tilstrækkelig, skal jeg nu punkt for punkt belyse. 1) I at undersøge svangre gives dem ingen øvelse eller praktisk vejledning. 2) Til at undersøge fødende har de vel megen lejlighed, men, naar man undtager, at overjordemoderen er tilstede første gang, at de gør det, er de ganske overladt til dem selv i denne henseende, og jeg har aldrig hørt eller set, at nogen af de for dem ansatte lærere har staaet hos, naar de explorede, og berigtiget deres fejltagelser eller givet dem nogetsomhelst praktisk vink, hvormed de kunde undgaa dem i fremtiden. 3) Ligeledes har de særdeles rigelig lejlighed til at betjene fødende, men herved er ogsaa overjordemoderen kun een gang tilstede, og de savner saaledes ganske den stadige praktiske vejledning, som er saa aldeles nødvendig, for at de skulde kunne komme til at kunne opfylde de mange dem paaliggende forpligtelser. 4) Den praktiske øvelse paa fantomet gives dem af reserve-accoucheuren og bestaar i, at de kommer en eneste gang til at gøre en vending paa fantomet. At dette er aldeles utilstrækkeligt, er naturligt, og det vides desuden, af egen iagttagelse, at man har maattet lade dem hver daglig, adskillige uger i træk, fuldføre flere vendinger, inden de har faaet nogenlunde begreb om denne operations udførelse. Det er derfor almindelig, at de paa stiftelsen værende kandidater heri giver dem nogen øvelse, hvortil de imidlertid paa ingen maade er forpligtede, og hvilket knapt er dem tilladt, ja! der skal endog nyligt være gjort et mundtligt forbud derimod. Paa levende kommer de som oftest ikke alle til at udføre operationen, og hvorledes maa det da gaa dem, naar de, efter engang at have udført den paa fantomet, skal udføre den paa levende, hvilket er saa uendelig mange gange vanskeligere? 5) At tilberede og sætte et lavesment lærer de af hverandre eller af opvartningskonerne paa stuen, derimod tror jeg ikke, at de lærer at bruge modersprøjten; i at aarelade har de ingen teoretisk undervisning, og den praktiske bestaar i, at nogle af dem kommer til at trykke sneperten af, imedens en af kandidaterne holder deres haand; hvorledes de skulde kateterisere, viser overjordemoderen dem, men de kommer kun sjældent til selv at gøre det. 7) Til at kunne afgøre de forskellige spørgsmaal for retten gives dem aldeles ingen vejledning.“

„Naar staten har anvendt saa mange bekostninger til at danne duelige jordemødre, som det hos er tilfældet, kunde det synes billigt, at den ogsaa fordrede, at der blev afholdt en skarp examen over dem, inden det bliver dem tilladt at gaa ud i deres vanskelige praxis. Hvorledes examen hos os er beskaffen, kan ikke med bestemthed angives, da kun fruentimmer har adgang til at overvære den, men det synes mærkeligt, at det skal være noget uhørt i fødselsstiftelsens annaler, at en jordemoder er faldet igennem ved denne examen, og om dette muligvis en eller anden gang er sket, hvilket er mig uvitterligt, kan jeg i det mindste forsikre, at jeg har kendt flere læredøtre, som efter min overbevisning har været fuldkommen udygtige og umodne til at være jordemødre og senere kom meget godt igennem vor jordemoderexamen.“

Efter at han har omtalt kandidaternes forhold, gaar han over til at fortælle om, hvorledes det gik en fødende under hendes ophold paa stiftelsen.

Naar hun er kommet ind af porten, ringes der med en klokke, læredøtrene kommer ned, og hun maa da som oftest selv gaa op ad trapperne. Hun bliver nu undersøgt af den læredatter, der skal betjene hende, og denne melder da hendes tilstand til overjordemoderen, der tror paa denne beretning som paa et evangelium, og som, naar beretningerne vedbliver at lyde gunstigt, aldeles ikke explorerer patienten, ja, hvis det er om natten, ikke engang ser til hende før om morgenen, men overlader hendes medicinske og diætiske behandling til naturen og læredøtrene. Hun bliver dernæst undersøgt af de 4 kandidater og 20 læredøtre, hvem det er tilladt at gentage deres exploration saa tidt, som de vil. At disse 24 personer ikke alle farer frem med den største lempe, er saa meget mere begribeligt, som de ingen praktisk anvisning har faaet, og det er derfor ikke sjældent, at fødslen ved denne behandling bliver betydeligt besværet, f. ex. i det hinderne sprænges, de ydre fødselsdele svulmer op etc. Naar det nu er en læredatter, der nyligt er kommet til stiftelsen, som skal betjene den fødende (hvilket i hvert aars maj og november maaneder stadigt finder sted), da er baade hendes og hendes barns vel afhængigt af hins tomme gisninger, thi kandidaterne er aldeles ingen ret hjemlet til at gøre nogensomhelst indsigelse imod de fødendes behandling, og om de ogsaa havde den, kunde det dog let hændes, at ingen af dem var tilstede, skønt de dertil er bundne ved deres gamle uoverholdelige instrux. — Er læredatteren ærlig og uvis i sin sag, da melder hun dette til overjordemoderen, som da kommer og undersøger den fødende, og i tilfælde af, at kunstig hjælp skal anvendes, sender bud til reserve-accoucheuren; kun naar denne er uvis i sin sag, og ikke kan tilendebringe den begyndte forretning, hentes overaccoucheuren. Naar nu fødslen nærmer sig sin ende, bringes hun paa fødselslejet, og føder uden at enten overjordemoderen eller nogen af accoucheurerne er tilstede, med ganske blottet underkrop og omgivet af en mængde læredøtre og kandidater, der ofte finder det mere morsomt at gøre løjer og spektakler, end at observere fødslen. Naar hun har født, bringes hun tilsengs, og det er da især vigtigt for barselkoneren, at hendes hud kan komme til at transpirere, og at hun kan komme til at falde i søvn. Men det er langt fra, at der, som dog med billighed kunde fordres, er draget omsorg for disse fornødenheder. Den ene af fattigstuerne er et koldt værelse, hvor der bestandig er træk, og i dem begge staar dørene en stor del af dagen aabne, hvortil kommer, at de, da stikbækken sjældent bringes, maa staa op af deres seng og gaa ud paa gangen for at forrette deres nødtørft. I at falde i søvn forhindres de ved den vistnok hensigtstridende indretning, at konerne, inden de har fødselsveer, opholder sig i samme stue, som de, der har født. Paa den ene fattigstue føder de ogsaa i samme værelse, ved den anden staar fødselslejet i et lille sideværelse, hvorfra døren altid staar aaben til stuen, hvor barselkonerne ligger; naar der nu er flere koner, som paa samme tid har veer (hvilket ofte hænder), da kan det falde i dens lod, som sidst kan føde, under de omkringstaendes munterhed at høre den anden fødendes fortvivlede skrig i fødselsøjeblikket, og maaske, om nogen kunstig forløsning skulde udføres paa denne sidste, ogsaa faa denne at se. Om og hvorvidt denne be-

handling virkelig medfører de skadelige følger for de fødendes sundhed, som man skulde tro, er det ikke let at gøre sig nogen bestemt forestilling om efter den ufuldstændige underretning, som indeholdes i de offentlige tidender, hvori blot omtales indkomne og udgaaede, uden nogen nærmere oplysning om, hvor mange af de sidste der paa grund af sygdom fra stiftelsen er indbragt paa hospitalerne.

Den 5. april 1837 er *Saxtorphs* meget udførlige svar, som er rigt paa gentagelser, dateret. Han er ikke saa taabelig at ville paastaa, siger han, at den undervisning, han nu har givet i 37 aar, skulde være et mønster paa fuldkommenhed, men han mener, at brevskriverens opfattelse er paa-virket af de smaa tyske fødselsanstalters indretning, hvor der er 100—150 fødsler om aaret, og hvor læreren kan overkomme at overvære alle fødsler, hvilket ogsaa er nødvendigt for at skaffe lærlingene de allernødvendigste kundskaber i det korte tidsrum, mange steder kun 3 maaneder, de opholder sig i stiftelsen. Her er derimod 1000 fødsler om aaret og forholdsvis faa lærlinge.

Saxtorph modsiger paa de fleste punkter brevskriveren. Det er saaledes ikke rigtigt, at overjordemoderen kun een gang er tilstede ved fødslen, thi hun er jævnlig tilstede baade nat og dag. Det er rigtigt, at kun reservelægen i de sidste 6—7 aar har givet undervisning i fantomøvelser, men ved examen viser det sig, at de aller fleste med færdighed kan foretage vending. „At det er kandidaterne af mig forbudt at lade jordemødrene paa kandidaternes egne værelser, under deres vejledning øve sig paa fantom er ikkun sket, naar jeg mærkede, at uordener derved anledigedes, hvilket jeg ikke tror at burde lægges mig til last.“ Han hævder, at det er rigtigt, at læredøtrene ikke undervises i barselkoners og børns sygdomme, da det formedelst deres manglende forkundskaber let kunde føre til kvaksalveri. At læredøtrene ikke skulde lære at sætte klyster protesterer han imod, og at aarelade lærer de teoretisk af kandidaterne, og den praktiske brug af sneperten lærer de paa cadavere og paa levende under kandidaternes vejledning. Ligeledes lærer de at kateterisere. Han mener ogsaa, at de faar kundskaber nok til at besvare retsspørgsmaal.

Anken over, at han ikke giver jordemødrene klinisk undervisning, fordi han ikke er tilstede, naar de undersøger eller betjener de fødende eller personlig leder de praktiske øvelser, imødegaar han udførligt, idet han erklærer det umuligt i en stiftelse med 1000 aarlige fødsler, at en lærer, en reserveaccoucheur eller en overjordemoder kan bivaane alle fødsler, „især da som bekendt de fleste fødsler indtræder om natten.“ I smaa stiftelser er det nødvendigt, da eleverne ikke kan faa lært noget uden at blive vejledt ved hver fødsel. „En ganske anden sag er det i de større stiftelser, hvor man kan bibringe lærlingene de fornødne praktiske kundskaber ved den hyppige lejlighed til at bemærke hos de fødende det, som læreren i undervisningstimerne lærer dem og gør dem idelig opmærksom paa, hvad de har at iagttage, lærlingene vil da efterhaanden meget godt lære at være opmærksomme, naar dem overlades mere at behandle de fødende uden stadig overværelse af læreren. — Hertil kommer, hvilket er enhver sagkyndig vel bekendt, at den største del af fødsler kan ske ved naturen, og at hjælpen ved disse er meget ensformig, naar man ikke gør sig forsætlig umage for at udhæve de aller mindste og ubetydelige nuanceringer i fødselshandlingen; jeg holder mig for istand til at lade vore jordemødre, oplærte efter den hidtil brugte undervisningsmaade, konkurrere med enhver anden læreanstalts lærlinge, uden at de skal staa tilbage i kundskaber og fornødne færdigheder for dem, og jeg kan derfor ikke indrømme den kliniske undervisnings nødvendighed, endskønt jeg meget gerne indrømmer, at en saadan klinisk undervisning, som forfatteren har tænkt sig, kan have sin gode nytte.“

Saxtorph kommer derpaa ind paa forskellige spørgsmaal, deriblandt at det ikke altid er de bedste emner, som vælges til jordemødre. Han viser vanskelighederne derved, men vil gerne have spørgsmaalet taget op til nærmere drøftelse. Han mener ikke, at man bør have et større antal elever i stiftelsen. — Derpaa kommer *Saxtorph* ind paa behandlingen af patienterne i stiftelsen, og dette afsnit maa jeg gengive:

„Jeg kommer nu til at omhandle de anker mod bestyrelsen af den indre organisation af lægebehandlingen ved og efter fødslerne, som forfatteren har drøftet i sin 2den afdeling.

„II. Den fremstilling af de fødendes behandling i stiftelsen, som forf. gør, er fremsat med saa mørke farver, at den let maa kunne vække et højst ufordelagtigt begreb om mig og min embedsbestyrelse, da det er mig magtpaaliggende at paase de fødendes og barselkonernes behandling paa bedste maade, og at forsømmelse i saa henseende maa bebrejdes mig. Jeg antager imidlertid, at ikkuns iver for en god sag og et forf. foresvævende ideal af fuldkommenhed, til hvilken de mindre anstalter mere kan nærme sig end de store, især har givet ham stof til alene at tage hensyn til lutter ufuldkommenheder i vor fødselsstiftelse, og gjort, at han ikke har taget billigt hensyn til, hvorvidt det er muligt eller ikke muligt at afhjælpe eller forebygge mangler og ufuldkommenheder i en saa stor stiftelse som vor. — At nogen animositet mod min person, eller andre uædlere hensigter har ført hans pen, vil jeg ikke formode, saa meget mindre som han vel ellers havde valgt at lade sine anker offentliggøre i trykte blade, men beklage maa jeg, at han ikke strax, naar han bemærkede mangler i stiftelsens indretning, har angivet saadanne for mig, da han dog maa have været i en saadan stilling, at han let kunde gøre mig bekendt dermed, og jeg kunde have enten rettet, hvad der var muligt, eller gjort ham opmærksom paa de hindringer, der maatte finde sted til at afhjælpe dem. Han vilde da have kunnet gavne stiftelsen lige saa meget som ved at henvende sig til direktionen med sit nuværende andragende, og derved befriet mig for en miskendelse, den jeg nu næppe kan undgaa.“

„Jeg har ikke kunnet tilbageholde denne indledning til følgende bemærkninger og oplysninger.“

„I) Forf. fremstiller omgangsmaaden med de fødende fra deres indtrædelse i stiftelsen, indtil fødslen er fuldendt. Han paaanker saaledes, at de selv maa gaa op ad trapperne. Dette finder vist sted ved alle stiftelser, hvor lokalet ej er i stueetagen, og kan ikke skade de fødende, af hvilke en stor del kommer gaende til stiftelsen under fødslen, naar de ej er heftigt angrebne af smerter eller fødslen nær dens ende, i hvilket fald de altid bæres paa armene af de læredøtre, der efter tur skal modtage patienterne, og som endnu aldrig er kommet mig for øre at have været forsømmelige i øjeblikkelig at komme tilstede, naar en fødende indtræder i stiftelsen. En jourhavende læredatter ligger altid paa vagt, om natten iklædt sine klæder, for strax at være ved haanden, og alle 3 vaagekoner indfinder sig ogsaa strax for at være til hjælp ved at føre den fødende op ad trapperne. Han paaanker dernæst, at overjordemoderen ej strax undersøger selv enhver fødende ved ankomsten. Ved nøjere eftertanke vil han vist indrømme, at det er umuligt for hende at efterkomme dette i en stiftelse, hvor henimod 1000 patienter aarlig indkommer, og de fleste om natten, saa at hende næsten ingen hviletid vilde kunne forundes, og hun desuden selv maa betjene mange af de betalende patienter og gifte koner, som hun ej til enhver tid kan forlade. — Det kan desuden ej være ham ubekendt, at alle de læredøtre, som det tillades at betjene fødende, i forvejen har haft saa megen øvelse i undersøgningen, at de kan kende, om noget usædvanligt kan bemærkes ved fødslen, hvilket enhver sagkyndig ved ikke er tilfældet ved de aller fleste fødsler, og han maa ogsaa kunne vide, at naar det ringeste er i vejen, henvender de dem enten til den tilkaldte kandidat, der tildels kan vejlede dem ved tvivlsomme tilfælde, eller til overjordemoderen, naar ogsaa kandidaten er mindre øvet eller usikker; og naar saadant meldes for hende, tør jeg dristig paastaa, at den nærværende overjordemoder, hvis paapasselighed og utrættelige nidkærhed for sine embedsforretninger, forf. vist ikke vil benægte, aldrig har forsømt uophødelig at indfinde sig hos den fødende, for at vejlede den mindre erfarne ved raad og daad. — Jeg tvivler om, at det gaar anderledes til i nogen anden fødselsstiftelse, hvor det aarlige antal af fødende er saa stort som i vor, og jeg tror ej, at man med billighed kan fordre mere. — At enten jeg selv eller reserveaccoucheuren ingensinde har forsømt strax at indfinde os, naar vor hjælp af overjordemode-

ren findes nødvendig, maa ogsaa være forf. velbekendt. At enhver patient, iblandt de fritliggende, undersøges af 14 à 16 personer, er mod bestemmelsen for deres rettigheder til at undersøge, og er vist ikke heller altid tilfældet; at det undertiden er sket, kan vel være, men uden mit vidende eller villie, og jeg skal nok søge at forebygge det, ved paany at give forbud derimod, og paalægge overjordemoderen at angive mig, om hun erfarer overtrædelse af bestemmelsen, nemlig at ikkun 4 à 5 maa undersøge hver patient uden speciel tilladelse i særlige tilfælde. Dog maa jeg herved bemærke, at det er blevet mig sagt, at i andre store stiftelser er det tilladt 12 à 14 at undersøge hver patient, og jeg tror ogsaa, at naar undersøgelsen sker med den fornødne lemfældighed og forsigtighed, kan det ske uden skade for mange, om ikke just alle fødende, og især for dem, der oftere har født. For mig har endnu aldrig nogen patient beklaget sig over mængden af de undersøgende, eller nogen af kandidaterne angivet saadant for mig. At kandidaterne ingen ret har til at gøre indsigelse over læredøtrenes formentlige urigtige behandlingsmaade ved de fødende, mener forf. at være urigtigt, men jeg mener, det bør saa være, thi dels har de mindre øvede kandidater ei altid tilstrækkelig praktisk kundskab til at rette læredøtrene, dels staar det dem frit for hvor de tror, at urigtig behandling af læredøtrene finder sted, strax at kalde overjordemoderen til, og lade hende træffe bestemmelse derom, dels vilde mangen ung kandidat let misbruge sin myndighed, og deraf flere uordner afstedkommes. Jeg maa endnu tilføje, at naar en eller anden sjælden gang en kandidat har for mig angivet nogen begaaet fejl af en læredatter, eller nogen anden betjent i stiftelsen, har jeg altid strax undersøgt sammenhængen og, om fornødent, strax givet en alvorlig irettesættelse til vedkommende.“

„Forf. mener, at den gamle instrux for kandidaterne, som enhver saadan ved antagelsen maa underskrive, er uoverholdelig. Dette kan, efter min mening, ikkun gælde om en enkelt § i samme, som omtaler, at de ej maa lade bud komme op til dem, at gaa ned til portneren for at lade sig frisere o. s. v., hvilket bydende i tidens løb, da hemmeligholdelsen af patienterne, som ligger frit, er blevet mindre strengt iagttaget eller nødvendig, er bortfaldet af sig selv; men derimod kunde instruxen maaske nok trænge til nogle flere detail-bestemmelser og for tjene en revision. — Hvad forf. anfører angaaende uordner og letsindig opførsel af læredøtre og kandidater, naar den fødende er bragt paa fødselslejet, er nogle gange angivet for mig, og jeg har da, paa passende maade givet disse fortjent irettesættelse, ja endog eengang bortvist en kandidat fra stiftelsen, fordi hans opførsel var højst uanstændig. Videre troede jeg ikke at kunne gøre og maa tjene til bevis for, at jeg ikke med ligegyldighed har overset, eller ikke søgt at forebygge de angivne uordner, naar de er kommet til min kundskab. Men naar forf. fremstiller saadanne uordner, som om de var sædvanlige, saa benægter jeg saadant, indtil han ved kendsgerninger beviser det, og indser ikke, hvorledes de skal kunne ganske forhindres, med mindre overjordemoderen kunde være tilstede ved alle fødsler, hvilket enhver sagkyndig vil indrømme at være aldeles umuligt for hende, endskønt jeg ved med vished, at den nærværende jordemoder meget ofte dag og nat indfinder sig ved fødselsens ende, for at paase, at alt gaar ordentlig til. — Hvor lokalet, eller mængden af fødende paa engang gør det nødvendigt, at fødslen sker i en stue, hvor andre patienter ligger, søger man at afholde disse fra at se forretningen ved fødselslejet. Dersom der var lejlighed til flere accoucheur-stuer, vilde det vist være ønskeligt, men uden saadanne, hvilke lokalet ej tillader, kan det paaankede ej anderledes forhindres end som anført. — At der ej sørges for passende temperatur og ro for barselkonerne, søger forf. at bevise derved, at i et af værelserne, som gaar ud til en gang, holdes døren for det meste aaben, saa at ogsaa træk foraarsages. At døren til dette værelse som oftest er aaben, er sandt, men at deraf sygdomme er opstaaede, eller at deraf opstaar træk, vil det nok falde vanskeligt at bevise, thi dels er sengene stillet temmelig langt fra døren, og den nærmeste af sengene ved døren er beskyttet ved et skærmbret, dels er ingen vinduer eller døre lige for den eneste dør paa værelset, ej heller skal han kunne bevise, at flere

barselkoner er i dette værelse blevet syge, end i noget af de andre værelser, derimod anser jeg det for snarere gavnligt end skadeligt, hvor der ligger flere barselkoner samlede i et ikke stort værelse, at der sørges for frisk og ren luft uden træk, som snarere afværger end bevirker sygdomme. Det er derimod en ganske rigtig bemærkning af forf., at barselkoner, som ej ligger i eneværelser, ofte forhindres i deres ro derved, at de fødende maa opholde sig i samme stue, og jeg har selv ofte beklaget, at lokalet i stiftelsen ej lettelligen tillader, at en særskilt stue kan haves for de fødende alene. Dog kunde maaske noget gøres for at afhjælpe denne mangel, ved at forandre lokalet for fritliggende fødende derhen, at de saakaldte herskabelige værelser ud til gaden i gaarden no. 143, hvilke har været bestemt for gifte koner af stand, der fra landet ønskede at indlægge sig i fødselsstiftelsen, men som i mange aar ej har været forlangte, blev taget i brug til fritliggende. — Paa denne genstand skal jeg tage mig den frihed at gøre direktionen opmærksom og bede, at den maa blive taget i nærmere overvejelse. — Imidlertid maa jeg dog gøre den bemærkning, ved nysnævnte mangel, at det er en kendsgerning, som forf. vist selv meget ofte maa have erfaret, og hvorpaa jeg saa tidt har gjort de unge læger opmærksom, at, i hvor utroligt det end synes, er det dog sandt, at barselkonerne paa fælleds stue sover ganske roligt og uforstyrret ved siden af en i nabosengen sig vaandende fødende, og at jeg aldrig ved at have erfaret, at saadant har haft nogen indflydelse paa barselsengen, eller at nogen har klaget sig for mig derover, eller derfor forlangt at flyttes. — At stikbækener sjældent bruges er en overdreven beskyldning, og grunder sig nok mest paa, at han tiere har set, at de barselkoner, der var saa vidt, at de kan staa op af sengen, tilholdes at gaa udenfor sygeværelset for at benytte natstole, der ei uden skade for luftens renhed i værelserne bør staa i værelserne selv, hvor flere patienter ligger, især hvor lokalet er saa lavt til loftet, som det, der er bestemt for fritliggende fødende. — At der ej meddeles i aviserne oplysning om, hvormange der hver uge sendes til hospitalerne, saaledes som der gives over indkomne og udgangne, vilde nok lidet interessere det almindelige, iøvrigt er der vel ikke noget gravevende for stiftelsens indretning i, om der i en uge sendtes 1 à 2 flere til hospitalerne end i en anden uge, men kunde snarere lede til falske rygter eller sætte skræk i mange koner, der forventer deres nedkomst; af denne aarsag har endog direktionen bestemt, at i de ugentlige bekendtgørelser i aviserne aldrig indføres, hvormange der døde i stiftelsen, men ikkun ved aarets udgang anmeldes saadant til politikammeret for at indføres i de derfra udgivne mortalitetstabeller, eller nu, efter senere bestemmelse, i den af sundhedskollegiet forfattede mortalitetstabel.“

Saxtorph fortsatte med at drøfte en mængde andre spørgsmaal og kom tilsidst med forslag til nærmere at overveje forskellige ting, men der kom ikke noget betydeligt ud deraf. *Saxtorphs* forsvar kan ikke frigøre for tanken om, at brevskriveren i hovedsagen havde ret, at forholdene var alt andet end tilfredsstillende, og naar man hører om, at det paa alle fødselsstiftelser var almindeligt, at talrige forskellige mennesker fik lov at explorere saa ofte de vilde, kan man ikke blot beklage de stakkels koner, men det bliver ogsaa forstaaeligt, at barselfeber, kunde blive en saa frygtelig svøbe for disse stiftelser, at man kunde foreslaa som motto for dem: her myrdes kvinder paa offentlig foranstaltning!

Saxtorph døde som nævnt 1840 og efter ret langvarige forhandlinger blev *Carl Edvard Marius (Moritz Marcus) Levy* hans efterfølger 1841. Han var født 1808 i København. Hvad der kunde ske endnu i hans tid, faar man et mærkeligt begreb om af en begivenhed i 1843. En læredatter, *Clara Hansen Nyboe*, gav sig virkelig til at klage over sin behandling, og da hun havde faaet sin fætter og lavværge, der var student og ejer af nr. 85 i Klosterstræde, til at hjælpe sig, fik hun opsat følgende skrivelse til direktionen, dateret 30. april 1843:

„Nogle dage førend jeg skulde examineres af den ærede direktion var jeg saa uheldig at paadrage mig prof. *Levys* vrede ved efter hans mening i utide at lægge en patient paa lejet. Dersom han havde ladet sig nøje med i ord at ytre sin vrede, skulde jeg ikke engang have

undret mig derover — da jeg, i den tid jeg har været paa stiftelsen, er blevet temmelig vant til de forskellige tillægsord, hvormed det behager ham at titulere læredøtrene, hvorfor ogsaa disse har betragtet denne professors opførsel mod dem som hørende til indretningens orden og den tone, som han ønskede skulde være den herskende — men hans grove opførsel mod mig steg til den grad, at han i patientens og overjordemoderen, md. *Sachmanns* nærværelse uden videre gav mig et saa voldsomt ørefigen under hvert øre, at alt omkring mig sortnede for mine øjne, mine kinder og mine øren ophovnede stærkt især paa den venstre side, hørelsen forlod mig i flere dage, ligesom ogsaa mit syn led betydeligt ved den graad, som denne haarde medfart fremkaldte, saa at det ikke var mig muligt oftere at besøge stuerne, men nødsagedes til at indskrænke mine forretninger til at passe den mig anviste patient. — Patienten, som jeg havde lagt paa lejset, fødte et kvarter efter denne scene mellem professoren og mig. Da det ikke er første gang, at jeg og andre læredøtre har maattet lide en saadan medfart, hvilket vilde blive for vidtløftigt her at detaillere, og da det lader til, at denne hr. professorens upassende og voldsomme maade (som enhver af de høje herrer direktører ved, har han nemlig en forholdsvis stor haand og svær arm) at vise sin manuelle færdighed paa, vil blive ham til vane, ligesom hans vrantne opførsel mod læredøtrene allerede er blevet ham det, anser jeg det for pligt at underrette de høje direktører om denne hans opførsel imod mig og læredøtrene i almindelighed, for at denne uorden ikke fremtidig skal vedblive og saaledes sætte en saa almengavnlig og i enhver anden henseende fortrinlig indrettet anstalt i miskredit og afskrække folk fra at drage nytte af den, hvortil de er berettigede og som ogsaa maa have været den ædle stifters velgørende hensigt. — Sluttelig tager jeg mig den ærbødige frihed at indstille til den høje direktionen skøn, hvorvidt jeg med billighed kan gøre paastand paa reparation for forvoldt tort, smerte og pengetab, da jeg tror ikke at turde forlade København uden en saadan, hvilken paastand vist ingen, selv ikke hr. *Levy*, vil kunne fortænke mig i, saa meget mindre som jeg efter den aflagte examen er indtraadt i en officiel stilling i staten, ligesom jeg ogsaa er saa fri at bede den ær. direktion om jo før jo hellere at ville lade mig blive underrettet om dens ær. mening i denne sag, da min familie og især et 1 aar gammelt barn med længsel venter min hjemkomst, og mit ophold her i staden forvolder mig daglige og for mig besværlige udgifter.“

Paa *Levys* anmodning bevidnede overjordemoderen, at læredatteren var en opsætsig, ubehagelig læredatter, hvis opførsel mod hende selv og opvartningskoner etc. ofte havde givet anledning til hendes misfornøjelse. *Levys* erklæring lød:

„I anledning af den ær. direktionens skrivelse af 10. d. m. tror jeg at kunne indskrænke mig til nærmere at oplyse de faktiske forhold, paa hvilke forhenværende læredatter *Clara Hansen Nyboes* vedlagte besværingsskrivelse væsentligst støtter sig. Bemeldte kone, som optoges i stiftelsen i oktober f. a., udviste alt i de første maaneder af sit ophold her en saa ufordragelig, vrangvillig og studs opførsel, at der jævnlig indløb klage over hende til mig fra md. *Sachmann* og opvartningskonerne, paa hvis stuer hun var ansat. Uden endnu at tiltale hende derfor, ansaa jeg det for rettest at overbevise mig om, hvorvidt skylden virkelig var hos hende, eller de andre, idet jeg flyttede hende fra den ene til den anden afdeling i stiftelsen, men forholdet blev overalt det samme, saaledes at hun endnu den dag i dag mindes som en plage for stiftelsens faste opvartningspersonale. Paa skolen, hvor jeg selv nærmere havde lejlighed til at iagttage hende, var vistnok mere ulyst end fuldkommen mangel paa fatteevne aarsag til, at hun altid stod tilbage for de øvrige, saa at jeg endog enkelte gange senere, for i det mindste at sikre mig hendes fysiske vaagenhed, har maattet lade hende staa i stedet for at sidde, uden iøvrigt at nægte hende den samme taalmod og overbærenhed jeg bestræbte mig for at udvise mod alle i læretimerne, og uden nogensinde, som hun anfører, at bruge ukvemsord, der sikkerligen er min tale fremmed.

„Derimod er det sandt, at jeg, efter flere foregaaende irettesættelser, ved to forskellige

C. E. M. Levy.
F. $\frac{8}{9}$ 1808. D. $\frac{20}{12}$ 1865.

lejligheder i velbegrunnet heftighed er gaaet videre mod hende end mod nogen anden, ved at give hende et ørefigen, den ene gang i enrum, den anden gang i md. *Sachmanns* overværelse paa fødestuen. Første gang skete det omtrent midt i vinteren, paa en tid, da sygeligheden var usædvanlig stor paa stiftelsen, og jeg af den grund med fordoblet opmærksomhed maatte vaage over enhver uheldbringende pligtforsømmelse. Ved paa den tid en morgen kl. 6 at besøge stuerne fandt jeg paa en fuldt besat barselstue, hvor samtidig 3 konepatienter var blevet heftig angrebne, kakkellovnen glødhed og fra øverst til nederst behængt med fugtigt linned, som bemeldte læredatter, kort efter at md. *Sachmann* havde passeret stuen, havde foretrukket at afdampe her i stedet for i den dertil anviste dampstue, i tillid til at det nok kunde gaa ubemærket hen. — Den anden anledning indtraf, saa vidt jeg erindrer, henved 3 ugers tid før examen, ligeledes ved et af mine tidlige morgenbesøg paa stuerne, idet nemlig md. *Sachmann* besværede sig over, at bemeldte læredatter tvært imod den hende paahvilende forpligtelse i sædvanlig trodsighed havde undladt til bestemt nattetid at melde, at den hende

betroede langsomt fødende endnu ikke havde født, men derimod paa egen haand langt før den rette tid, havde bragt patienten paa lejet og derved henholdt fødslen saa længe, at da omsider nu fødslen indtraf ved naturen, barnet var dødt, som tidligere var levende og ved en tidig tangforløsning uden tvivl vilde have været reddet. Det er dette tilfælde, hvor klagerindens trodsighed efter min overbevisning forvoldte barnets død og moderens afkræftelse, besværingen væsentlig opholder sig ved, uden at det dog er mig, eller saa vidt jeg ved, nogen i stiftelsen bekendt, at det har haft nogen af de paaankede eftervirkninger for klagerinden.

„Til disse faktiske oplysninger tror jeg endnu at burde tilføje, at jeg ved examen for mine herrer kolleger i examenskomiteen berørte hendes utilfredsstillende opførsel under læretiden i stiftelsen, og at hun, hvad der tjener til at fuldstændiggøre hendes karakteristik, flere dage efter examen, da hun forlod stiftelsen, kom for at byde mig farvel med saa mange taknemmeligheds ytringer, at jeg havde ondt ved at slippe for hendes paastrængende haandkys. Idet jeg ovenfor har tilstaaet ved anførte lejlighed at have handlet i heftighed, er deri tillige udtalt den erkendelse, at det samme i roligere øjeblikke næppe vilde være sket, uagtet jeg intet middel ved i slige øjeblikkelige tilfælde, hvor menneskeliv staar paa spil, at straffe en saadan læredatters forsætlige og trodsige overhørighed af overjordemoderens befalinger. En kort tid før examen at indstille hende til relegation, er misligt for det offentlige og end misligere for hende selv, og se igennem fingre med en saa farebringende insubordination vilde let lede til de slemmeste konsekvenser. Der ligger derfor vistnok i dette anliggende ny opfordring til skærpet opmærksomhed for de ansøgende koners sædelige karakter, ligesom til den indretning, at i lærebrevne baade ros og dadel over den paagældende til vedkommende autoriteters senere underretning maatte kunne finde plads, da ifølge den bestemte form hverken den gode konduite har sin opmuntring eller den slette sit skræmmemiddel i eksamenskomiteens enslydende testimonier.“

Denne historie var selvfølgelig meget ubehagelig for direktionen. Man var i det hele enig om, at man ikke kunde undgaa at udtale en misbilligelse overfor *Levy*, som *Bang* sagde, „om ikke af hensyn til madammen alene saa til de andre, hvorover professoren ikke har ytret sig.“ Man blev enig om at lade overpræsidenten, der var jurist, formulere skrivelser baade til *Levy* og til jordemoderen. Dette skete ogsaa, og svaret til *Levy* kom til at lyde:

„Skønt direktionen ikke miskender, at der efter de af Dem omforklarede omstændigheder har været grundet anledning til misfornøjelse med klagerindens forhold, saa kan den dog ikke fordølge, at det har været den ubehageligt at erfare, at De har anvendt legemlig korrektion paa den omhandlede læredatter, da sligt efter direktionens formening ingensinde bør finde sted, og man maa derfor tjenstlig anmode Dem om, naar det tilfælde skulde indtræffe, at nogen læredatter forser sig i den grad, at hendes forseelse ikke ved irettesættelse kan afgøres, De da vilde behage at henvende Dem til den i stiftelsen boende medicinske direktør, der da efter overlæg med Dem enten selv vil afgøre sagen eller foranstalte den videre behandlet ved direktionen.“

Svaret til jordemoderen kom til at lyde:

„I tvende til direktionen under 24. og 30. f. m. indgivne besværing har De paaanket den behandling der under Deres ophold til undervisning i den kgl. fødselsstiftelse er blevet vist Dem af stiftelsens accoucheur prof. *Levy*, og navnlig at de tvende gange skulde af ham være tildelt ørefigen. Efter at direktionen i den anledning har indhentet erklæring fra professoren, unnlader man ikke som svar paa bemeldte tvende besværing her at meddele, at efter hvad af professoren i den henseende oplyst, finder man, at dersom han ikke havde afgjort de mod Dem tilstedeværende anker paa den maade, som sket er, men hvilket man ingenlunde kan billige og som under dags dato ogsaa er bleven ham tilkendegivet, vilde man have fundet sig foranlediget til i det mindste uden videre at bortvise Dem fra stiftelsen, og man kan derfor ej heller videre reflektere paa ovennævnte Deres besværing.“

Saaledes endte denne sag, men inden aaret var gaaet kom der en lignende, som dog fik en for *Levy* mindre ubehagelig udgang. I november 1843 beklagede en politibetjent *Lund* sig over, at hans kone, der var læredatter paa stiftelsen, natten mellem den 19. og 20. november ved en tangforløsning uden mindste brøde fra hendes side var tilføjet et slag i nakken af professoren, hvilket i forbindelse med flere inhumane udtalelser havde foranlediget, at hans hustru havde erklæret ikke at kunne udholde de tilføjede fornærmelser, hvorfor han anmodede direktionen om, at det maatte blive professoren paalagt at behandle hans kone paa en human maade, saa at han ikke skulde blive nødt til at afhente hende fra stiftelsen og derved tabe de penge, som han havde betalt. Der forlangtes nu erklæring af *Levy* med den tilføjelse, at man havde næret det sikre haab, at han havde vogtet sig for gentagelse. *Levy* svarede 4. december 1843:

„Idet jeg i anledning af vedlagte skrivelse maa beklage atter at være blevet genstand for besværing til den ærede direktion, er det mig en beroligelse, at den denne gang træffer mig ganske uforskyldt. Thi næst efter den forsikring, jeg lige meget skylder klagerinden og mig selv, at jeg under hendes korte ophold i stiftelsen ingenlunde har haft nogen grund til utilfredshed med hende, end sige nogen anledning til vrede eller inhuman behandling, saa har det paa pegede faktum saa langt fra indeholdt det den tillagte betydning, at jeg virkelig ikke engang selv vilde kunne gøre rede derfor, naar ikke md. *Sachmann* nu var kommet min hukommelse til hjælp. Sagen er nemlig den, at jeg den angivne nat, medens en besværlig tangforretning foretoges paa en under krampeveer fødende kammerpatient, hvorved klagerinden var posteret til at holde patientens ene knæ og fod, idet jeg i det farligste moment af operationen saa patienten vælte sig om paa siden og unddrage sig medhjælperen, af angst for, at klagerinden skulde slippe benet, greb hende i skulderen og paamindede hende om at holde det stærkere fixeret. At dette saa ubetydelige faktum er gaaet min egen bevidsthed saa godt som sporløst forbi, er let forklarligt for enhver, som kender den alt absorberende spænding, hvori en vanskelig og farlig operation sætter lægen, og intet var mig derfor mere uventet end gennem et paa mistydning grundet klagemaal at blive mindet derom. Hvad jeg derfor med god samvittighed tør erklære, er, at jeg hverken har haft grund til eller har tilsigtet nogen som helst straf, end mindre noget straffeslag mod klagerinden, og at jeg med fornøjelse skulde have tilkendegivet hende og hendes mand det samme, naar de, som vel rettest var, havde henvendt dem desangaaende til mig selv. — Saa meget kun til oplysning for den ærede direktion om hr. *Lunds* ubeføjede klage.“

Direktionen svarede derpaa klageren i overensstemmelse hermed, at professoren ingen-
sinde havde haft grund til at være utilfreds med hans kone, og at grebet i skulderen ikke til-
sigtede nogen straf, men kun frygt for at hun skulde slippe konen under operationen osv.
Det synes, som om manden slog sig til taals med denne undskyldning, som det vel nærmest
maa kaldes. Af disse par sager kan man vel ikke slutte sig til den daglige tone i stiftelsen, men
helt behagelig har den næppe været for læredøtrene. Paa den anden side maa man ikke dømme
efter vor tids opfattelse, forholdene var ganske anderledes dengang, da revselsesretten endnu
var gældende. Vel kunde læredøtrene ikke kaldes tyende, og de var ogsaa for gamle til at
være underkastede hustugt, men man saa sikkert dengang ganske anderledes paa korporlig
straf end nu.

XI.

Udenfor København skete der et stort fremskridt i 1810. „For end mere at sikre opnaaelsen af den velgørende hensigt, hvori lovene angaaende jordemødres undervisning, antagelse og forhold er givne, har kongen bifaldet følgende reglement for jordemodervæsenets indretning og bestyrelse i begge rigerne, København undtaget“. Reglementet er dateret 21. november 1810. Jeg maa gen- give dette reglement hist og her lidt forkortet.

1) Enhver købstad skal udgøre et særskilt jordemoderdistrikt indbefattet de landboere, der er henlagte til stadens kirker. — 2) Har købstaden saa ringe folkemængde, at udgifterne ikke kan udredes, eller skønnes det, at en jordemoder der ikke kan finde nødørfdigt udkomme, saa maa et større landdistrikt forenes dermed til et distrikt, men dertil maa erhverves cancelliets approbation. — 3) Paa landet skal være saa mange jordemoderdistrikter, at den jordemoder, som ansættes i ethvert af disse, bekvemt kan varetage sine forretninger, og at beboerne uden alt for stor besværlighed kan kalde hende til hjælp. — 4) Der maa derfor ved distrikternes inddeling overalt tages hensyn til saavel længden og beskaffenheden af den vej, der er imellem familiernes og jordemoderens bopæl, som til folketallet. — 5) Der skal gøres forslag om den nærmere inddeling af amtet i distrikter. — 6) Omfatter forholdene i Norge. — 7) Det umiddelbare opsyn med jordemodervæsenet paaligger den underordnede øvrighed paa ethvert sted; ligesom det og skal være de beskikkede lægers pligt, enhver i sit distrikt at anvende den yderste opmærksomhed paa, om nogen uorden i denne henseende skulde finde sted, og i saa fald strax anmelde saadant efter omstændighederne enten for stedets eller amtets øvrighed. — 8) Ligeledes skal stift- og landfysici, ifølge embedspligt, føre overopsyn med jordemodervæsenet i alle de distrikter, som ligger under deres fysikater, samt med muligste beredvillighed oplyse og vejlede øvrigheden, naar denne i tvivlsomme tilfælde henvender sig til dem. — 9) Ethvert steds øvrighed skal aarlig til 31. december gøre indberetning til overøvrigheden om jordemodervæsenets tilstand og derved i særdeleshed forklare, hvilke mangler der maatte være bemærkede ved samme; denne beretning har overøvrigheden derefter at indsende til cancelliet ledsaget med sin bemærkning. — 10) Lignende beretning bør distriktslægen gennem fysikus indsende til sundhedskollegiet. — 11) Klager over jordemødre eller fra disse, der vedkommer deres bestilling, pligter og rettigheder, bør indleveres til den vedkommende øvrighed, som enten selv afgør eller til afgørelse ved domstolene henviser alle sager, der angaar overtrædelse af anordningerne om jordemodervæsenet. — 12) I enhver købstad skal ansættes saa mange jordemødre, som stedets trang gør fornødent, og i det mindste en med fast løn. — 13) Lønnen for enhver jordemoder, som ansættes i en købstad, bestemmes til 50 rdl. aarlig i penge, 2 favne brænde eller et dertil svarende kvantum tørv; samt naar købstaden ejer jorder eller har græsningsret, da græsning til en ko; og desuden fri bolig, bestaaende af et eller tvende værelser med køkken. Skulde hun hellere attraa penge, da maa hende tilstaas 8 à 12 rdl. aarlig til husleje. — 14) Udgifterne udredes af kærnerkassen. — 15) Lønnen for en distrikts-jordemoder paa landet bestemmes til 20 rdl. aarlig i penge, 2 favne brænde eller et dertil svarende kvantum tørv, et 4 à 5 fag (c. 10 alen = c. 7 m) stort bondehus med en dertil hørende lille have, samt græsning til een ko, eller i dets sted saa megen jord, som kan afgive saadan græsning. Skulde hun hellere attraa husleje end frit hus,

maa samme bestemmes til 6 rdl. aarlig(!). — 16 og 17) Bestemmelser om udredning af omkostningerne. — 18) Jordemødrene skal forsynes med de redskaber, som anses fornødne til hendes bestilling. Disse anskaffes første gang paa købstædernes eller distriktets bekostning og overleveres jordemødrene ved syn, samt tilbageleveres paa samme maade. — 19) Ligesom det paaligger jordemoderen ufortøvet at indfinde sig hos enhver barselkone, som maatte trænge til hendes hjælp, saa paaligger det og enhver, der benytter samme, at yde dem betaling for deres forretninger. Denne betaling fastsættes saaledes, at jordemoderen for at betjene en gaardmandskone tilkommer 4 mk, for en husmandskone 2 mk og for en inderstes 1 mk. Af alle andre, der opholder sig paa landet, saavel som af købstads indvaanere skal hun nyde i betaling 4 mk. eller 2 mk., ligesom de, hun betjener, nærmest kan sættes i klasse med gaardmænds eller husmænds koner. — 20) Naar vejens længde eller omstændighederne kræver, at jordemoderen maa betjene sig af vogn, da bør de, som begærer hendes hjælp, enten selv lade hende afhente og hjemføre, eller og godtgøre hende de omkostninger, hun paa nødvendig befordring maa anvende. — 21) Ligeledes skal jordemødrene i landdistrikterne, naar de kaldes til at betjene fattige, eller husmands- eller indersters hustruer, der ikke selv har heste og vogn, nyde fri befordring frem og tilbage. Denne befordring paaligger det distriktets gaardmænd at afgive efter omgang og paa tilsigelse af sognefogden eller oldermanden. — 22) Derimod skal alle jordemødre, som efter det foregaaende er ansatte med fast løn, uden betaling betjene alle de fruentimmer, som med attest fra rette vedkommende godtgør, at de nyder understøttelse af fattigvæsenet. — 23) Under disse vilkaar skal i hvert jordemoderdistrikt snarest muligt ansættes en oplært jordemoder, som bringes i forslag af stedets øvrighed i forening med distriktets læge og beskikkes af overøvrigheden. — 24) Naar der i et distrikt opholder sig flere examinerede jordemødre, og vakance indtræder blandt de jordemødre, der har løn, da bør øvrigheden, ved at besætte den ledige plads, fornemmelig tage hensyn til den ulønnede jordemoder sammesteds, der har udmærket sig ved flid og duelighed; uden at den kortere eller længere tid, i hvilken hun har været jordemoder, skal komme i betragtning. — 25) I almindelighed maa ingen beskikkes til jordemoder under ovennævnte vilkaar, med mindre hun er forsynet med testimonium om sin duelighed fra den kgl. jordemoderkommission i København, eller om kongen finder for godt at oprette flere læreanstalter for jordemødre end den i København, da fra een af disse. Saa bør hun desuden have fordelagtigt vidnesbyrd om sædelighed fra hendes sjælesørger. — 26) Skulde der ved denne indretnings iværksættelse ikke findes et tilstrækkeligt antal af slige ordentligt oplærte jordemødre, da vil kongen, paa det at intet jordemoderdistrikt skal savne fødselshjælpere, have overøvrighederne bemyndiget til i slige tilfælde at give saadanne fruentimmer tilladelse til at praktisere som jordemødre, der enten er blevne oplærte af stifts- eller landfysici, og af disse har erholdt vidnesbyrd om deres duelighed; eller og, efter øvrighedens foranstaltning, af stifts- eller landfysicus, i overværelse af distriktslægen eller anden lægekyndig mand, er blevne prøvede og befundne at have den kundskab og færdighed, at det, uden at befrygte nogen fare, kan tillades dem at betjene barselkvinden. — 27) Disse skal ikke have de for distriktsjordemødre bestemte lønninger og emolumenter med mindre de, af mangel paa duelige subjekter i selve distriktet, kaldes dertil fra et andet distrikt og altsaa maa flytte fra deres hjemstavn. Derimod skal de være berettigede til at nyde den i §§ 19, 20 og 21 bestemte betaling og fri befordring, samt naar de betjener de i § 22 nævnte fattige, da tillige betaling af vedkommende fattigvæsen; ligesom det og skal være dem uforment at vedblive deres praxis, om endog en ordentlig examineret jordemoder bliver ansat i distriktet, hvilket bør ske, saasnart omstændighederne tillader det. — 28) De af fysikus examinerede jordemødre, der allerede er ansat med fast løn, maa beholde den. — 29) Naar der ikke kan faas en ordentlig oplært jordemoder, skal stedets øvrighed bringe flere i forslag til oplæring paa stiftelsen, for siden at ansættes i distriktet. — 30) Det fruentimmer, der bringes i forslag til oplærelse som jordemoder, maa ikke være under

20 aar og ikke over 30 aar gammel; hun bør have bevis fra hendes sjælesørger om hendes sædelighed, og attest fra en læge om hendes fysiske bekvemhed; hvorved tillige maa iagttages, at hun ikke har nogen legems-bræk eller mangler, som kunde opvække skræk eller afsky hos den fødende; ogsaa skal, under lige bekvemhed til at bringes i forslag, den nyde fortrin, som er gift og selv har født børn; lige som og den, der kan skrive, bør foretrakkes for andre, der ikke forener denne færdighed med de øvrige udfordrende egenskaber. — 31) og 32) bestemmer, at øvrigheden kan bekoste uddannelsen og hvorledes omkostningerne skal afholdes. — 33) Naar oplærte jordemødre er blevet ansatte i distrikterne eller ogsaa de, der ifølge §§ 26 og 27 har faaet tilladelse til at praktisere som jordemødre, skal ethvert fruentimmer, der, uden enten at være examineret eller prøvet, betjener en barselkone, og ligeledes enhver barselkone, der benytter et saadant uautoriseret fruentimmers hjælp have forbrudt til den eller de beskikkede jordemødre, fra 2 mk. til 5 rdl. efter sagens beskaffenhed med mindre det bevisliggøres, at en autoriseret jordemoder ikke har været at erholde. — 34) Derimod skal det ikke være nogen forment at betjene sig af en oplært og examineret jordemoder, enten fra samme eller et andet distrikt, i stedet for den ansatte; dog bør den i distriktet med løn ansatte jordemoder i saa fald nyde halvdelen af den for en barselkones betjening ovenfor fastsatte betaling. — 35) I distriktsjordemoderens forfald er nabojordemoderen forpligtet til at yde hjælp efter at have anmeldt det for sin øvrighed, men hun maa ikke opholde sig over 24 timer udenfor sit distrikt. — 36) Hun skal søge orlov, hvis hun vil forlade distriktet. — 37) Der skal være skilt udenfor hendes bopæl, og paa landet skal hendes bolig bekendtgøres ved kirkestævne. — 38) Naar en jordemoder kaldes til at betjene en barselkone, bør hun i almindelighed ved sindighed og anstændigt forhold søge at vinde de vedkommendes agtelse og tillid; i særdeleshed bør hun nøje efterleve de forskrifter, som indeholdes i den hende meddelte og af kongen approberede instruktion. — 39) Hvis nogen jordemoder, mod formodning, skulde vægre sig ved ufortøvet at komme til en barselkone, skal hun første gang af stedets politimester inden retten gives en alvorlig irettesættelse og formaning, som bliver at tilføje protokollen; men anden gang tiltales hun til sin bestillings forbrydelse. — 40) Ingen jordemoder maa forordne andre lægemidler for barselkoner og deres børn end saadanne, om hvis rigtige brug hun af hendes lærere er blevet underrettet, og som i den hende meddelte instruktion er nævnte. Forser hun sig herimod, straffes hun som kvaksalverske efter anordningerne. — 41) Befindes nogen jordemoder enten med raad eller daad at have bidraget til, at en frugtsommelig kvindes foster kunde vorde fordrevet, da bør hun straffes med tugthusarbejde paa livstid. — 42) Hvis nogen jordemoder misbruger den fortrolighed, som et ulykkeligt besvangret fruentimmer viser ved at betro sig til hende, straffes hun med bestillingsfortabelse. — — —

Naar jeg har gengivet dette reglement for største delen ordret, er grunden den, at det ligger til grund for den ordning, som vi har den dag i dag. Naturligvis er der sket ændringer, men i hovedtrækkene hviler vor nuværende ordning paa dette reglement af 22. november 1810.

Naturligvis kom der i den følgende tid en masse spørgsmaal om fortolkning af enkelte punkter, og ganske særligt gjaldt det boligen og koen! Om boligen fastslaas det (10. december 1816), at jordemoderen skal besidde sit hus uden udgifter til vedligeholdelse eller til assurance. Udgifterne til jordemodervæsenet skulde afholdes af hartkornet, husmænd og inderster skulde være fri.

I 1814 spurgtes om der ogsaa skulde ydes vinterfoder til en ko. Kancelliet svarede, at der stod „græsning til en ko“, og saa skønner man ikke, at distriktet har pligt til at give hø og halm. Dette spørgsmaal kom atter for 1816, men da spurgtes ogsaa om, hvad erstatning der skulde gives, naar hverken græsningen kan ydes in natura eller jord dertil udlægges, og om valget mellem naturalpræstationer og pengeerstatning kan tilkomme jordemoderen. Kan-

celliet svarede 13. august 1816, at da en kos græsning ikke paa alle steder betales lige højt, saa vilde man ikke, uden enten at fornærme jordemødrene eller beboerne, kunne fastsætte en bestemt sum som vederlag for græsning in natura, men hvis beboerne og jordemødrene ikke derom indbyrdes kunde forenes, maa vederlaget bestemmes efter hvad der i egnen almindelig betales for en kos græsning. Hvis jordemoderen paastaar sin græsning in natura udlagt, saa bliver det beboernes pligt at skaffe hende saadant, eller og i det sted at tillægge hende saa megen jord, som kan afgive saadan græsning. Derimod kan jordemoderen ikke paastaa græsningen betalt i penge, naar beboerne vil give hende samme in natura.

Spørgsmaalet om hvilke instrumenter det paahvilede købstæderne og landdistrikterne at anskaffe til jordemødrene fik sin afgørelse ved en kancelliskrivelse af 12. august 1817, hvori det hedder, at sundhedskollegiets erklæring er indhentet, og at derefter de instrumenter, med hvilke enhver jordemoder bør være forsynet, og de priser, for hvilke samme, efter et i 1816 gjort overslag, kan anskaffes, er følgende: „En messingsneppert (et aareladeinstrument) med to jærn, som hos instrumentmager Cotzand faas for 6 rdl., et sølvvær til vandledning hos samme for 9 rdl., et klysterapparat hos samme for 6 rdl., et rør til luftindblæsning hos samme for 8 rdl., i alt 29 rdl. s. v. (sølvværdi), hvorimod fødselsstolen, som ikke er transportabel ude paa landet, for landdistrikterne bortfalder. — Hvad derimod købstæderne angaar, da bør jordemødrene sammesteds tillige forsynes med en fødselsstol, hvilken med tilhørende krølhaarsmadras, efter berørte overslag, kan faas hos snedker Tidemand her i staden for 60 rdl. n. v., dog overlades det til vedkommende amtmænd i de af amtets købstæder, hvor det kunde falde besværligt strax at bekoste fødselsstol, at udsætte sammes anskaffelse efter omstændighederne i nogen tid.“

I § 34 i reglementet bestemtes, at man godt maatte benytte en anden examineret jordemoder end distriktsjordemoderen, men saa skulde denne have halvdelen af den fastsatte taxa. Dette gav anledning til et mærkeligt forslag, som stiftsfysikus *Boe Bojesen* i Odense sendte til guvernøren over Fyen, prins *Christian*, den senere *Christian den ottende*. Denne sendte det 2. april 1816 til kancelliet, der 15. juni svarede:

„Ved naadig skrivelse af 2. april sidstleden har Deres højhed tilstillet dette kollegium et forslag fra stiftsfysikus N. N. i Odense, om at det maatte paalægges vedkommende klokker ikke at modtage nogen anmeldelse til daab af børn eller, hvis børnene er døde, anmeldelse til begravelse, forinden det med attest fra distriktsjordemoderen var godtgjort, at denne havde erholdt den betaling, som regl. af 21. november 1810 § 34 hjemler hende, og Deres højhed har derhos, i at ytre, at en saadan forskrift til at sikre jordemødrene deres emolumenter, muligen kunde anses upassende, i dets sted foreslaaet, at det maatte paalægges alle praktiserende jordemødre at underrette den ansatte distriktsjordemoder om de af dem betjente barselkoner, for at hun derefter kunde fordre sin betaling. — Efter herom at have brevvet med det kgl. sundhedskollegium, skal man melde Deres højhed til naadigst underretning, at dette kollegium med Deres højhed er aldeles enigt i, at de midler, hvorved stiftsfysikus N. N. har tilsigtet at sikre jordemødrene det dem tillagte, ikke bør bifaldes, men da det paa den anden side ikke er at paatvivle, at jo de beskikkede distriktsjordemødre selv vil paase, at de virkelig erhoder, hvad der efter reglementet tilkommer dem, ligesom man og maa befrygte, at de anordninger, som i denne henseende maatte gives, vilde blive vanskelige at overholde og have adskillige ulejligheder til følge, saa skulde dette kollegium anse det for rigtigst, at det overlades jordemødrene selv som hidtil at sørge for, at de erhoder, hvad der ved anordningen er dem tillagt.“

Det lyder lidt mærkeligt, at naar fysikus, *Boe Bojesen*, kommer med forslaget, fordi distriktsjordemødrene ikke selv kan faa, hvad der tilkommer dem, saa svarer kancelliet, at det ikke tvivler paa, at distriktsjordemødre nok vil paase, at de virkelig erhoder, hvad der efter reglementet tilkommer dem! Der kom altsaa intet ud af sagen.

Jeg har omtalt, at kancelliet forbeholdt sig at afgøre, hvilke læredøtre der skulde antages, og i den anledning kom forskellige skrivelser til øvrigheden, men kun et par af dem er af interesse.

Som det vil erindres kendes der fra 18. aarhundrede to tilfælde, hvor en ugift fik lov at blive jordemoder, men i begge tilfælde kunde det formodes, at de betragtedes, som om de havde været gifte, da de var trolovede eller kort efter blev gifte. At de rimeligvis havde født, bekræftes ved en sag fra 1814. Amtmanden i Thisted indsendte nemlig en ansøgning fra et ugift fruentimmer, der tilforn havde født et barn udenfor ægteskab, om at antages til oplæring paa stiftelsen, og spurgte, hvorvidt slige udenfor ægteskab besvangrede fruentimmer kunde antages til oplærelse paa fødselsstiftelsen, da det, formedelst vanskeligheden i at formaa gifte koner og enker hertil lettelig vil være at befrygte, at hensigten med at faa alle jordemoderdistrikter besatte med examinerede jordemødre ikke opnaas. Kancelliet svarer 3. september 1814, at der intet findes at erindre imod, at deslige fruentimmer antages til oplærelse paa stiftelsen, naar gifte fruentimmer ikke kan erholdes, og de iøvrigt har de befalede egenskaber.

En af de befalede egenskaber indskærpedes det følgende aar — jordemødrene skulde helst være smukke, i alt fald ikke hæslige! Kancelliet skrev nemlig til flere overøvrigheder 25. januar 1817, at der maatte udvælges den mest kvalificerede af ansøgerne om at blive jordemødre, hvorved det dog bør paases, at den der vælges, ej alene er forsynet med de befalede attester fra distriktslægen og vedkommende sognepræst, men ogsaa at hun ikke har nogen lyde i ansigtet eller noget modbydeligt udseende, og at hun ej heller mangler legemlig bekvemhed eller er svag og meget over 35 aar.

For Færøernes vedkommende er der de særlige bestemmelser, at der ved reskript af 1. april 1803 indtil videre tillagdes de to paa Færøerne ansatte jordemødre hver 20 rdl. aarligt af Argæ hospitals midler, og at det ved kgl. resolution af 26. juni 1816 tillodes, at omkostningerne til anskaffelse af de nødvendige jordemoderrekvisiter til Færøerne, til beløb af 234 rdl. n. v. for denne gang maatte udredes af justitsfondet, samt at disse apparater maatte følge som et inventarium ved kirurgikatet paa Færøerne.

Den 4. marts 1818 kom der instruxer for fysici og samme dag for distriktskirurger, og i begge er der forskrifter for deres forhold til jordemødrene. Fysikus skal føre tilsyn med jordemødrene, men det indskræpes navnlig, at han skal tage sig af ikke examinerede jordemødre, oplære og vejlede dem, og noget ganske lignende gælder for distriktskirurgen. Særlig indskræpes for begge slags embedslæger, at de skal holde øje med at bestemmelserne om døde fødte børn overholdes.

De i den anonyme klage mod *Saxtorph* rejste anker over en tarvelig jordemoderundervisning kunde synes at finde en slags bekræftelse ved følgende i august 1842 fra sundhedskollegiet til direktionen sendte skrivelse: „En af landets fysici havde i sin medicinalberetning for 1841 klaget over, at jordemødrene i hans distrikt kun slet røgtede deres kald, og navnlig opgivet, i hvilke henseender han troede især at have fundet dem uvidende eller skødesløse. Kollegiet tog heraf anledning til at sende til landets samtlige fysici under 12. marts d. a. et cirkulære saalydende: „En fysikus har i sin medicinalberetning til sundhedskollegiet ført klage over, at jordemødrene i hans fysikat i flere henseender viste mangel paa kundskab og konduite og har saaledes anført, at de stundom foretager vendinger paa abort — at de under fødselssmerterne undertiden er vel rundhaandede med aareladninger, men derimod i reglen alt for sparsomme med afførende lavementer (som de næsten aldrig anvender, naar den fødende har været til stols i det sidste døgn een gang) — at de ikke anvender tilstrækkelige og planmæssige oplivningsforsøg paa skindøde nyfødte — at de ej forstaar katetrets brug — at mange af dem ej aarelader godt og opgiver denne operation ved mødende vanskelighed under den paastand, at der ingen blod var i armen — og at de ej har tilstrækkelig kundskab

om de indvendige kvindelige fødselsdeles anatomiske bygning og udseende, og slutter han denne opregnelse af deres mangler med det ønske, at fødselsstiftelsens bestyrelse maa blive bekendt med den, for at den vordende klasse af jordemødre saa vidt muligt kan blive fri for dem. — Forinden kollegiet imidlertid kan foretage noget i denne anledning er det nødvendigt, at det søger sig underrettet om, hvorvidt hine mangler kan antages at være almindelige hos jordemødrene i provinserne og paa landet, og det udbeder sig derfor af de herrer, at de behageligst vil afgive en med hensyn til de specielt opgivne punkter saa nøjagtig besvarelse, som de med nogenlunde sikkerhed ser dem i stand til. Ønskeligt vilde det være, forsaavidt der nemlig ogsaa i deres fysikat var grund til lignende klage, at erfare, om det mere var hos de ældre i længere tid ansatte eller hos de yngre i den senere tid oplærte jordemødre, at skylden fandtes.“

„Herpaa har kollegiet modtaget svar fra fem stifts- og landfysici, — — — samt fra en del i deres distrikter ansatte distriktslæger. Som man kunde vente, er disse svar helt forskellige, idet nogle læger er meget tilfredse med deres resp. jordemødre, andre tiltræder førstnævnte klagers ytringer, dog synes de alle mere eller mindre at samstemme deri, at de fleste jordemødre mangler øvelse og færdighed i visse manuelle operationer, navnlig hvad angaar aareladning og anvendelse af katetre. Kollegiet har derfor anset det rigtigst at tilstille den kongelige direktion for fødsels- og plejestiftelsen samtlige lægers svar, for om samme deri kunde finde anledning til at lade foretage nogen forandring i den instruktion og undervisning, som meddeles læredøtrene ved stiftelsen.“

Efter at have indhentet *Levys* erklæring udbad direktionen sig betænkning fra jordemoderexamenskommissionen, hvis medlemmer foruden *Levy* var *Bang* og stadsfysikus *Hoppe*, idet den tidligere ordning, at sundhedskollegiet havde været repræsenteret ved to medlemmer (foruden stadslægen) nylig efter kollegiets ønske var ændret derhen, at kun et medlem havde sæde i samme. Overfor kollegerne i kommissionen betonedede da *Levy*, at han, jævnsides drøftelsen af de ved sundhedskollegiet fremførte klagepunkter, havde givet en videre motiveret fremstilling af det, han troede, man kunde ønske forandret i jordemodervæsenet, „fordi det som en sekundær post i vor svarskrivelse ogsaa kan være hensigtsmæssigt at foreslaa lige ønskelige forandringer“. Den af *Levy* konciperede og af kommissionen tiltraadte betænkning lød da saaledes:

„Uden at kunne give de klager medhold, der i en fysikatsskrivelse til sundhedskollegiet er blevet ført mod landets jordemødre i almindelighed, har jeg i anledning af dem dog troet at burde henlede opmærksomheden paa flere punkter, vort jordemodervæsen vedkommende, der synes mig med god grund at kunne gøre nogle tilsvarende forandringer ønskelige, idet jeg nærmere udvikler mine tanker herom, opfylder jeg tillige den mig paahvilende forpligtelse til som medlem af jordemoderexaminationskommissionen at afgive mit votum i sagen. De punkter, der synes mig særlig at burde fremhæves, er følgende: 1) Valget af de til oplærelse i stiftelsen bestemte fruentimmer. For landets vedkommende er disse at henføre til to klasser, dels de, der efter indstilling fra amtmændene indlægges paa fripladser af kancelliet, dels de der til oplæring for egen regning vælges af direktionen. Valget sker altsaa egentlig af amtmændene for gratis pladserne, af direktionen for betalingspladserne. Men ser man nu hen til, hvad der ved disse valg gøres gældende, vil man uden tvivl finde, at valgmaaden i og for sig er mislig. Hvad der fordres, er nemlig en bestemt alder, at konen er gift og har født, at hun har præsteattest for skikkeligt levned og lægeattest for fysisk bekvemhed, dertil følger forordningen, at hun ska kunne læse og skrive, og den vælgende autoritet hensynet til den lokale trang til en jordemoder. — Af alle disse fordringer træder i virkeligheden den mest i baggrunden, som fortjener at være en af de vigtigste, nemlig hensynet til konens intellektuelle standpunkt; vel siges der, at den paagældende kone skal kunne læse og skrive, men attest herom er ikke foreskrevet og præsenteres ogsaa meget sjældent. Men antaget selv at de alle kunde læse og

skrive — som det hedder — har erfaringen lært mig, at hos flertallet læsningen kun er en tankeløs bogstavering eller plappring, og skrivningen ikke bedre paa sin vis, og at der ved siden heraf ikke sjældent forekommer grader af stupiditet blandt de til oplæring indlagte, der til en utrolig grad modarbejder og fortrædiger lærerens flid og lyst. Jeg kan ikke andet end se det som af største vigtighed, at skolen paa en eller anden maade sikres et med hensyn til tidligere skoleuddannelse bedre udvalg af koner, at fordringen om flydende og forstandig læsning strengt overholdes og godtgøres, og det saa meget mere som det vilde være i høj grad ønskeligt, at jordemoderen selv efter at have forladt skolen med lethed kunde repetere sin lærebog og raadspørge den i vanskelige tilfælde — noget der ikke kan være tale om, saa længe læsningen er hende en byrde. I denne henseende vilde det vist være hensigtsmæssigt, at fysici, i hvis interesse et bedre jordemodervalg ogsaa maa ligge, fik mere indflydelse paa valget af de til oplæring bestemte individer, maaske helst saaledes, at fysikus og amtmand efter skolelærerens forudskikkede examination og attestation i forening blev enige om valget. For fysikus vil det nemlig næppe være vanskeligt ved sine visitationsrejser i de forskellige distrikter at lade sig forestille de enkelte til pladsen konkurrerende koner og da efter nærmere indhentet oplysning at have en mening om deres kvalifikation, og hans indstilling vilde da amtmanden sjældent faa grund til at afvige fra. — Men for jordemoderskolens sikkerhed vilde det i alt fald næppe være ugørligt at foretage en præliminær examination af alle nykommende elever fra landet for at prøve deres intellektuelle udvikling, og hvor denne fandtes under et vist minimum at benytte retten til at remittere dem, der nu saa vanskeligt kan gøres gældende paa grund af den lange tid der medgaaer, inden man faar lejlighed til at prøve deres forstandsevner.

Var der os saaledes kun sikret en større opvakthed og lærenemhed hos eleverne, vilde stiftelsen vist ogsaa fremme deres videre uddannelse meget ved indretningen af en aftenskole for læredøtrene, hvor de nogle aftener om ugen i et par timer kunde øves i skrivning og læsning under en simpel timelærers vejledning. Denne — mener jeg — vilde da ogsaa passende kunde foretage den præliminære examen af de nykommende elever, om ikke alene saa i overværelse af stiftelsens accoucheur og reservelæge. — Med hensyn til valget fortjener det endnu at bemærkes, hvad ogsaa gælder om jordemødrenes ansættelse paa landet, at der næppe er grund til saa strengt som det overholdes, altid at paase, at det til oplæring eller ansættelse bestemte individ just hører hjemme i samme distrikt, hvor trang til jordemoder føles. Just derved sker det nemlig, at undertiden misligheder i valget indsniger sig, og at ikke blot ugifte piger, der aldrig har født, men selv de usleste subjekter i mangel af bedre tilføres jordemoderstanden. Og lader der sig end sige en del til fordel for principet, er der heller ikke lidt, der taler derimod, væsentligst maaske mest den omstændighed, at en saadan kone vanskeligt er at løsrive fra og lettere falder tilbage i alle de fordomme og unoder i behandlingen af svangerskab, barselseng og spæde børn, som hendes egn er fuld af, og hun i sin senere virksomhed let anser sig mer afhængig af end af de forskrifter, hun i stiftelsen har faaet.

2) Med hensyn til de paa gratistpladserne indlagte læredøtre fra landet kan jeg ikke andet end anse det for ønskeligt, at de for fremtiden maatte fritages for, saaledes som indretningen hidtil har været, ved det groveste husarbejde i det første halve aar i stiftelsen at aftjene den fri forplejning og undervisning, de nyder. Det har nemlig altid forekommet mig mindre passende og for de paagældende meget trykkende, at den sværeste husgerning paa trapper og gange, der i andre hospitaler besørger af koner og karle, i stiftelsen er paalagt de samme koner, der et halvt aar efter kan gaa ud som examinerede jordemødre rundt om i landet, og jeg mener, at det ikke blot er individerne, men selve standen, der lider derunder. Vistnok vil stiftelsen faa en udgift derved, at samme arbejde skulde betros til lønnede personer, men til erstatning derfor kunde ogsaa gratistelevernes opholdstid i stiftelsen afkortes 3 maaneder, saaledes at de kun tilbragte 9 maaneder i samme, mens betalingskonerne forbliver der 6 maaneder. Denne forskel vilde være uundgaelig, fordi det ved hvert nyt semesters begyndelse

er nødvendigt at have nogle læredøtre forberedte nok til at kunne besørge de fødendes betjening.

3) Væsentlige forandringer tror jeg den anordnede jordmoderexamen kan trænge til og det i flere henseender; a) saaledes er det vist mindre hensigtssvarende, at censuren lyder ens for dem alle i deres lærebrev, og at den større flid eller dygtighed slet ikke finder sin offentlige anerkendelse. Ønskeligt var det vistnok derfor, om man hos os som andetsteds (t. ex. Norge) indførte 2 karakterer „godt“ og „meget godt“ ved examen, og at denne karakter ikke blot blev anført i lærebrevene, men tillige siden ved konkurrence til jordmoderembeder af vedkommende autoritet maatte skænkes den tilbørlige opmærksomhed. b) Naar jeg foruden karakterbestemmelsen endnu tilføjer ønsket om 1—2 præmiers uddeling ved examen, saa tænker jeg mig de sidste mindre som beviser paa den større viden og duelighed hos examinanderne, end som tegn paa flid og opførsel under hele læretiden i stiftelsen. Ogsaa i den henseende mangler os nemlig alle opmuntringsmidler, der dog for den simple almuestand har en saa stor betydning. Præmien, der gælder den gode konduite, kommer altsaa kun at staa i ydre forbindelse med examen, den maatte efter accoucheurens indstilling uddeles af stiftelsens direktion og behøvede næppe at bestaa i videre end en nyttig bog eller en kasse jordmoderinstrumenter eller deslige. — c) Men skal examen have større indflydelse for jordemødrenes fremtid, har disse ogsaa unægtelig billigt krav paa kun at examineres i en efter deres fatteevne og udtryksmaade afpasset form. Herfor er der imidlertid slet ingen sikkerhed i den bestaaende indretning, ifølge hvilken alle 3 medlemmer af jordmoderkommissionen fungerer som examinatore, hvorved mangan gang resultatet for de enkelte bliver mindre paalideligt. Det vilde derfor vist være hensigtsmæssigere og mere i analogi med alle andre examina, naar alene prof. art. obst. som jordmoderlærer examinerede, mens de tvende andre af kommissionens medlemmer som censorer var tilstede og deltog i karakterbestemmelsen; spørgsmaalene maatte da helst opgives efter trukne sedler. — d) Efter fuldendt examen burde vist ogsaa en formelig jordmodereds aflæggelse finde sted i overværelse af kommissionen og en gejstlig embedsmand for ikke at være bunden til stiftelsens præst. Om en saadan edsaflæggelse paa vedkommende amtsstue nu finder sted før jordemødrenes ansættelse, er mig ikke bekendt, men sikkert vilde edsaflæggelse i anførte form være mere passende og af mere betydning for de fra skolen afgaaende jordemødre.

4) Ligesom ved valget af dem, der skal oplæres, saaledes gælder det ogsaa om besættelsen af vakante jordmoder distrikter, at fysikus, hvem medicinalvæsenet paa landet nærmest vedkommer, billigvis burde have den væsentligste andel i ansættelsen, saaledes at valget skete efter hans indstilling af amtmanden. Som forholdene nu er, er det nemlig alene amtet, der ansætter og afskediger, hvorved jordemødrenes rette stilling til fysikus og distriktslæge bliver forrykket. Just ved at gøre fysikus mere delagtig i ansvaret for valg og ansættelse, vil hans interesse ogsaa knyttes nærmere til, hvad der baader og gavner jordmodervæsenet paa landet. At ved ansættelsen ikke altid jordmoderens hjemmebaarenhed, men ogsaa andre hensyn, navnlig examenkarakter, burde blive gældende, er alt tidligere omtalt.

5) Jordemødrenes pligtforsømmelse eller kunstfejl. Hvor disse er af den art, at de mindre kunde tilskrives mangel paa duelighed end skødesløshed eller andre svagheder hos den paa-gældende, er det vist i sin orden, at hun tiltales og straffes paa vanlig maade. Hvor derimod fejlen er af den art, at den røber en kendelig tilbagegang eller mangel i jordmoderens indsigt og duelighed, vilde det maaske ikke være uhensigtsmæssigt at følge den overalt i Tyskland gældende skik, at jordemødre for grovere kunstforseelse dømmes til i kortere eller længere tid at indsendes til fødselsstiftelsen for egen eller amtets regning for at faa det tidligere lærte paany opfrisket. At herved vilde vindes mere for hendes fremtid end ved mulkter eller fængselsstraf, synes mig utvivlsomt.

6) Sluttelig maa jeg tilføje det som en ikke uvigtig mangel i vort jordmodervæsen, at

endnu enkelte fysici giver sig af med og vil have ret til at oplære og autorisere jordemødre, hvilket naturligvis af mangel paa al praktisk vejledning maa blive en saare utilfredsstillende undervisning. Denne indrømmelse, der hidrører fra en ældre tid, da fødselsstiftelsen endnu ikke bestod i sit nuværende omfang og virksomhed, og det ikke desto mindre var af vigtighed at skaffe en del sagkyndige koner til hjælp for de fødende i alle landets dele, kan nu ganske vist anses som overflødig med hensyn til landets forsyning med jordemødre og vilde i det højeste kun være at tilraade for Island og Grønland som en uundværlig nødhjælp. Men for Danmarks vedkommende er denne indretning ikke blot overflødig, men skadelig og stridende imod al bedre orden af jordemodervæsenet paa landet. Som det nemlig fremgaar af alle og navnlig af justitsraad *Linds* medicinalberetning staar disse jordemødre i alle henseender længst under dem, der har nydt undervisning paa stiftelsen; det samme har erfaring alt et par gange og senest i dette sommersemester lært mig, da en saadan af fysikus oplært og halvt autoriseret kone senere indkom for at oplæres paa stiftelsen. Det højeste nemlig saadanne koner opnaar, er en udenadslæren af en del uforstaaede læresætninger og regler, hvis rette opfattelse dog maate forudsættes for paa rette maade at overføres i praxis. Denne kategori af halvdannede landjordemødre kan jeg derfor ikke andet end anse for en fordærlig rest af en tidligere tingenes tilstand, der ikke vel længere kan tolereres. Vil man derfor lade retten gælde for kolonierne, kan jeg kun ønske, at man vil hæve den for fysici i moderlandet, hvorover sikkert heller ingen af dem vil beklage sig. Den indvending, at stiftelsen maaske ikke til enhver tid vil se sig istand til strax at forsyne ethvert vakant jordemoderdistrikt i provinserne, faar saa meget mindre at betyde nu, da konkurrencen til disse distrikter er stor nok blandt københavnske jordemødre, og for at fremme sagen vil stiftelsens direktion nok kunne indvilge i, at betalingspladsernes tal blev forøget fra 6 til 8 om halvaaret i betragtning af, at pladserne for hovedstadens læredøtre i de senere aar er blevne lige saa meget indskrænkede paa grund af byens overfyldning med jordemødre.

Disse er de bemærkninger angaaende jordemodervæsenet paa landet, jeg har troet at burde meddele mine herrer kolleger i kommissionen til nærmere overvejelse og prøvelse. Gerne havde jeg tilføjet forslaget om en del svangres optagelse i stiftelsen i forskellige perioder af svangerskabet til afbenyttelse for undervisningen i denne retning, men da jeg hverken ved at gøre udvej til plads eller penge dertil, maa jeg indtil videre tilbageholde ønsket.“

Endelig i juli 1843 kom da afgørelsen fra kancelliet, der ganske saa bort fra ændringer i valget af læredøtre eller disses ansættelse som jordemødre, hvor alt blev ved det gamle, men bifaldt, at der oprettedes en aftenskole for at øve læredøtrene i læsning og skrivning, at kongekonerne fritoges for det groveste husarbejde, og deres ophold indskrænkedes til 9 maaneder, samt at dagkoner antoges, og at der ved examen indførtes 2 karakterer, uddeltes præmier og aflagdes ed. Oplæring hos fysici ophævedes dog ikke for Islands og Færøernes vedkommende. Aftenskolen etableredes derefter i oktober og omfattede allehaande forstandsøvelser og al almindelig almueundervisning.

XII.

elv om det ikke direkte vedkommer jordemodervæsenets historie, kan man ikke, naar man betragter udviklingen, undgaa at omtale de voldsomme barselbepidemier, som rasede paa fødselsstiftelsen i slutningen af *Sylvester Saxtorphs* og i *Levys* tid, og som naaede sit højdepunkt i december 1839, hvor betydeligt over halvdelen af alle paa stiftelsen indlagte kvinder døde (56 pCt.) og alle fik barselfeber. Allerede i *Mathias Saxtorphs* tid havde der været enkelte epidemier, men det blev efterhaanden værre og værre. Man greb til mange forholdsregler, man lukkede stiftelsen, man oprettede filial, som man ogsaa maatte lukke, man byggede om, — man talte om helt at afskaffe stiftelsen, kort sagt man var ved at fortvivle.

Hvad man særlig havde opmærksomheden rettet paa, fremgaar maaske bedst af de oplysninger, sundhedskollegiet bad om, før det turde udtale sig. Det var i 1846, da man havde været nødt til at lukke den midlertidige fødselsstiftelse, som man havde indrettet i en bygning i gaden Frederiksholms kanal. Man spurgte om: 1) hvorvidt stiftelsens beliggenhed, rumforhold, opvarmning, ventilation, fugtighed, og øvrige af selve bygningen og lokaliteterne afhængige forhold kan antages at have medvirket til sygdommens opkomst eller begunstiget dens udbredelse. — 2) Om atmosfæriske eller klimatiske forhold. — 3) Om overfyldning af patienter kan have haft betydning. — 4) Hvorvidt stiftelsens bestemmelse tillige at være læreanstalt kan antages at have været aarsag. — 5) Hvorvidt stiftelsens indretning har gjort det muligt at overholde, at kun enkelte og bestemte personer af lærlingene og opvartningspersonalet kom i berørelse med de enkelte barselkoner. — 6) Hvorvidt overførelse af smitte kan eftervises eller antages at have fundet sted enten ved lærlinge, opvartningspersonale eller hvilket som helst andre ledere. — 7) Hvorvidt den anvendte lægebehandling har vist sig virksom.

Man ser heraf, at man dengang søgte sygdomskilden særlig i bygningen, lokalerne, men dog ogsaa tænkte sig muligheden af smitte, men det sidste spiller paa det tidspunkt en underordnet rolle. I svaret tales meget om lokalernes rummelighed og ventilation, men man kommer kun meget lidt ind paa det, som vi nu ved var grunden til den store udbredelse af epidemierne. *Levy* bemærker i svaret om undervisningens indflydelse: Flere efterhaanden indvundne erfaringer har bragt ham til den overbevisning, at undervisningen for saa vidt kan virke skadelig, som den let foranlediger dynamiske fødselsforstyrrelser i stiftelsen (mange tangforretninger), som sjældnere forekommer hos de fødende i byen. Hvor indskrænkede explorationerne end i det sidste aar har været, da det ved den interimistiske stiftelses aabning blev vedtaget, at kun 1 kandidat og 1 læredatter maatte explorere hver fødende, forudsattes dog for hver 4 exploranter, nemlig foruden de to nævnte endnu over- eller reserveaccoucheuren og overjordemoderen. — Der siges ikke noget om, at bestemmelsen om, at der maatte exploreres saa ofte, som eleven ønskede, var hævet, selv om antallet af de undersøgende var formindsket.

Da *Sammelweis* kom med sit forslag til omhyggelig desinfektion af de undersøgende, afvistes dette forslag næsten haanligt af *Levy* — han gjorde ikke engang nogetsomhelst forsøg dermed, saa fast var han overbevist om sine teoriers rigtighed, — og imidlertid rasede den

ene epidemi efter den anden. Tallene for disse epidemier, og hvor mange ofre de havde, spiller ikke større rolle her, men ved studiet af dem og den tids hygiejne er jeg blevet opmærksom paa et forhold, som saa vidt jeg ved ingen har tænkt paa tidligere, og som kan give en fuldgyldig forklaring paa, hvorledes disse epidemier ikke blot var mulige, men endog var uundgaaelige.

Man talte den gang meget om grunden, hvorpaa fødselsstiftelsen var bygget, og det oplystes meget rigtigt, at det var opfyldt terræn, idet grunden bestod væsentligst af dagrenovation. Desuden var hele terrænet meget lavt, og grundvandet stod saa højt, at der ikke kunde være tale om med den tids brøndbygning at faa nogenlunde brugeligt brøndvand. Paa den tid epidemierne rasede, havde man heller ikke brøndvand derude, eller rettere man havde i alt fald ogsaa vand fra byens vandforsyning. Denne var meget mangelfuld. Vandet lededes fra Emdrup sø gennem 6 træledninger ind til Peblinge- og Sortedamssøen og fordeltes derfra til forskellige dele af byen gennem trærender, som man endnu kan se af og til, naar der foretages større grundgravninger. En af disse ledninger gik fra Sortedamssøen gennem Garnisonshospitalet i Rigersgade, hvor den laa i den port, der var nærmest Sølvgade, og den førte bl. a. vandet til Frederiks hospital og fødselsstiftelsen. Disse trærender var navnlig i sammenføjningerne aldrig tætte og trykket i dem var meget ringe. Der var ikke tale om at faa vandet trykket op i husene, men man pumpede direkte paa ledningerne, hvorved muligheden for at urenheder gennem utætheder kunde trænge ind i rørene betydelig forøgedes. Dertil kom, at renderne ikke var isolerede fra urene kilder. Saaledes laa den store rende gennem Garnisonshospitalets port under den store i bunden utætte rendesten, der førte alt spildevandet fra hospitalet — og det var mildest talt ikke aseptisk. Sommetider var vandets beskaffenhed mere end almindelig slem, og det illustreres bedst ved en klage fra sundhedskollegiet til magistraten i september 1843. Denne klage lød:

„I sundhedskollegiet er det spørgsmaal blevet forhandlet, hvorvidt de ifjor i pumpevandet i nogle af byens kvarterer forefundne urenligheder kunde antages at have virket skadeligt ind paa helbredet. Kollegiets medlemmer har ikke anset det for sandsynligt, at derved de paa samme tid herskende sygdomme skulde være foranledigede, men dog anset det for aldeles afgjort, at et saaledes forurenset pumpevand maa være mindre skikket til at drikkes og til at anvendes ved madtillavning, i alt fald ved dets modbydelighed for lugten og smagen. Begge underskrevne overlæger ved det kgl. Frederiks hospital maa erklære, at have desaaarsag siden ifjor ladet hente drikkevand for hospitalets syge fra en brønd i Gotersgaden, ligesom ogsaa jeg *Bang*, at man paa den kgl. fødselsstiftelse har været nødt til, formedelst det ofte udrikkelige vand, at anskaffe en rensningsmaskine. Undertegnede *Møller* angav tillige at have indgivet en klage til vandkommissionen, men hidtil ikke erfaret anden virkning heraf, end at et slags gitter er sat udenfor renderne ved det østre indløb, hvorved større fisk skulde forhindres fra derigennem at komme ind i vandløbene. Undertegnede *Hoppe* fandt at bemærke, at vandkommissionen, i anledning af denne klage fra professor *Møller*, havde ladet foretage en kemisk undersøgelse af Københavns drikkevand, men at resultatet af denne undersøgelse var ham ubekendt. Da nu beskaffenheden af det vand, der bruges til madlavning og drikke, altid maa have større eller mindre indflydelse paa helbredet og, fra denne side betragtet, ganske maa henhøre under sundhedspolitiets forum, undlader man ikke herved tjenstligst foreløbig at udbede sig magistratens ytringer behagelig medddelt om, hvad der i den senere tid maatte være sket fra magistratens side til vandets undersøgelse, og om der maatte være sket eller paatænkt noget for dets yderligere rensning.“

Magistraten lod sagen gaa videre til vandkommissionen, som i januar 1844 sendte sundhedskollegiet følgende forbløffende svar, der giver nærmere oplysninger om vandets beskaffenhed. Efter en Indledning siges:

„Hvad de befundne mangler ved vandet angaar, maa det bemærkes, at de tilfælde, hvori

en væmmelig smag og lugt af raadne fisk har vist sig, har været aldeles lokale. Naar en fisk trænger ind i renderne, vil den vistnok sjældent blive i hovedrenden, og ikke let dø der, da den stedse deri faar frisk vand; men om den endog døde og gik i forraadnelse deri, vilde forraadnelsens produkter saaledes opspædes i den store vandmængde, som gaar igennem renden, at ingen paafaldende lugt og smag derved kunde frembringes. Det er i biarmene, at fiskene let omkommer, især naar de drages op i pumpen, beskadiges af pumpens dele, og derpaa falder ned igen, enten døde eller døden nær. De raadner da i biarmens eller endog pumpens indskrænkede rum, hvor de kan meddele vandet en afskyelig lugt og smag. Iøvrigt vil enhver indse, at disse vandets væmmelige egenskaber tjener som advarsel mod brugen deraf. Prøver af det fordærvede vand har kommissionen ikke modtaget; men vel har en af os, jeg *Ørsted*, modtaget prøver af vand fra samme pumper, hvorfra raadne fisk har været oppumpet, men hvoraf man nu atter fik vand med de sædvanlige sanselige egenskaber. Da man mente, at det dog kunde indeholde nogle skadelige bestanddele, undersøgte jeg det. Det forholdt sig imidlertid ved alle kemiske prøvemidler som alt vort øvrige pumpevand. For endydermere at bekræfte dette, tog jeg min tilflugt til mikroskopet. Jeg vilde nemlig se, om vandet indeholdt andre mikroskopiske dyr end sædvanligt eller organiske rester af ualmindelig form. Men heller ikke dette var tilfældet. For at opnaa større sikkerhed i denne sag formaaede jeg naturforskeren *A. S. Ørsted*, som har stor øvelse i mikroskopiske undersøgelser, til at arbejde med mig herover. En anden lokal aarsag til vandets fordærvelse er henstanden i biarmene og pumperne. I disse finder ofte en stilstand sted, hvorved vandet lider en skadelig forandring. Det vand, som oppumpes allerførst om morgenen, er derfor altid mindre godt. Har pumpen længe staaet ubrugt, er vandet endnu mere bedærvet; er endelig biarmen eller pumpen i slet tilstand, kan vandet være meget slet i sær efter en lang henstand deri. At biarmens og pumpens vedligeholdelse beror paa ejeren selv, maa ved bedømmelsen af vandvæsenets forhold ikke tabes af sigte. Det ses da let, at mange af de forefaldende uligheder i vandet paa steder, som har tilløb fra samme hovedrende, beror paa ejerne selv. — Vi gaar nu over til det, som er gjort eller nærmest vil blive gjort fra vandvæsenets side for at afhjælpe de omhandlede mangler. Det bør bemærkes, at indløbskisten og tilledningen til stadens østre del har allerede i nogle aar været udset til genstand for den nærmeste hovedforbedring, hvortil man har opsamlet de fornødne pengemidler. Indtil dette tidspunkt, der nu er opnaaet, har man maattet hjælpe sig med midlertidige forbedringer. Saa snart der var indkommet klager over, at der var blevet oppumpet fisk paa nogle steder, eftersaa vandinspektørerne strax indløbskisten og traf saadanne indretninger, at vandet, som skal indlades, kun trænger ind gennem mange snevre aabninger, hvorigennem ikkun meget smaa fisk kan gaa. Senere anbragte man endnu et net af metaltraad foran renderne, hvorved følgerne af en fejl ved indløbskisten kunde forebygges. Man kunde umuligt strax anbringe en filtrerindretning. Filtrerindretninger til bedste for vor hele vandforsyning har man allerede i et par aar paatænkt og dertil truffet forberedelser. Saadanne indretninger i det store bør naturligvis udføres med nøjagtigt overlæg og saadanne forberedende forsøg, at man ej skal udsættes for utidige og spildte bekostninger. En række af slige forsøg er nu udførte, flittige udskylninger af hovedrenderne har man ikke forsømt; man har ogsaa ladet pumpe paa mangfoldige steder, hvor vandet behøvede denne forbedring. Blandt de midlertidige forbedringer bør man fremhæve, at man for at tilvejebringe et raskere vandløb i stadens østre del bestemte sig til at anlægge 3 vandkummer, som nu er udførte og i virksomhed. Man vil heraf se, at vandkommissionen i stilhed har virket for sagen. Det vil maaske synes, at forbedringerne burde gaa meget hurtigere; men vi maa henlede opmærksomheden paa, at Københavns vandvæsen har i en række af nogle og tredive aar, d. e. siden den nuværende vandkommission oprettedes, maattet arbejde sig op fra en ussel forfatning, hvorunder staden ikke blot havde meget slet vand, men endog stod i den øjensynligste fare for vandmangel, til en taalelig forfatning. Man maatte under disse fremskridt bestandig vogte

sig for, at tilintetgøre nogen antagelig brugbar del af de gamle anlæg for ikke at foraarsage andre end de højst fornødne udgifter. Vi tror, at de fleste borgere vil billige denne sparsomhed. Det vand, vi nu har, er i almindelighed sundt; det er meget tjentligt til næsten alt industrielt brug, til madkogning, brygning, brændning osv. For at bruges til drik trænger det til at filtreres, som allerede nu er paatænkt; men da det indeholder opløste organiske dele, som ingen i det store endnu anvendt filtrering kan borttage, vil det aldrig blive et ret behageligt drikkevand. Hertil er vand, som er mere frit for organiske dele og indeholder mere kulsyre, men iøvrigt er mindre skikket til de fleste industrielle brug, langt bedre og maa søges i vore kilder og brønde.

Saaledes svarede vandkommissionen, hvis formand var ingen ringere end den berømte fysiker *H. C. Ørsted*, og dette svar behøver ikke nærmere forklaring. Jeg skal blot bemærke, at professor *Ole Bang*, der oplyser, at fødselsstiftelsen har maattet anskaffe en rensningsmaskine, var formand for stiftelsens direktion og boede paa stiftelsen. Rensningsmaskiner har paa den tid næppe gjort synderlig nytte.

Vandet i vandledningerne stammede altsaa fra søerne, der ligger udenom København i Nordsjælland, og kom derfra til de københavnske søer, hvorfra det uden at blive filtreret kom ind i ledningerne. Naar dertil kom, at disse ikke var tætte, forstaar man, at der meget let kunde komme epidemier, og det hændte ogsaa jævnlige. Særligt grasserede tyfusedepidemier den gang, men det forslog ikke i den grad, at man vilde skride til en helt ny vandforsyning, dertil maatte der skrappere midler, og det skete først i 1853, da koleraen kom til København og jog en skræk i livet paa befolkningen.

At det daarlige drikkevand kunde give anledning til epidemier af saadanne sygdomme, hvor smitstoffet bringes ind i tarmkanalen, beviser imidlertid ikke, at det ogsaa kunde give anledning til barselfeberepidemier, og hvis man spørger mig, om vand, der stinker af raadne fisk, kan fremkalde barselfeber, maa jeg svare, at man i almindelighed vil sige, at forraadnede dyriske produkter kan være aarsag til saarfeber, men at man næppe kan gaa ud fra, at det at vandet var raadent, var aarsag til de store barselfeberepidemier.

Der er imidlertid andre forhold, som i forbindelse med det raadne vand maa vække opmærksomheden i høj grad, og som jeg ikke tror, at man hidtil har tænkt paa. Det er selvfølgelig først og fremmest de hyppige explorationer, hvorved sygdommen overførtes fra patient til patient, og det var der allerede den gang enkelte, der fremhævede, eller rettere nogle, som gjorde opmærksom paa, at der blandt den samme kandidats eller læredatters patienter fandtes paafaldende mange tilfælde. Nu exploreres saa sjældent som muligt, og gøres det, tages der alle mulige forholdsregler, for at den explorerende finger er saa ren som mulig eller er beskyttet mod infektion, — men hvorledes var det dengang?

Vi maa atter tilbage til vandledningerne! Vandet førtes til stedet under et meget svagt tryk, ja saa svagt, at det maatte pumpes op direkte fra ledningen. Der var ikke tale om at have vandledning i huset, alt vandet maatte hentes ved pumpen i gaarden og maatte bæres op. Det vil sige, at man maatte have vandspande, som efter al sandsynlighed dengang alle var af træ, og at disse spande maatte bæres op i etagerne, — for de fritliggende barselkoners vedkommende op i øverste etage. Deraf følger næsten med nødvendighed, at der ikke var meget vadskevand i etagerne, og det vil atter sige, at man næppe vadskede sig mellem to explorationer, men i det højeste dyppede fingrene i lidt vand — som i en skylleskaal ved et middags-selskab! — Men sagen var endnu værre, for man kunde ikke hælde vandet ud i etagerne, men maatte bære det ned ad trapperne igen, og det vil rimeligvis sige, at det brugte vand kom i spanden igen, blev baaret ned, hældt ud, spanden maaske skyllet lidt, inden der kom nyt vand i den igen. Hvis dette er rigtigt, er det ikke saa underligt, at hvis der først var kommet et tilfælde af barselfeber, vilde den brede sig med lethed. Hvis saa eleverne tilmed fik bylder og suppurerende saar paa hænderne, blev det naturligvis helt galt. Der findes en forøvrigt

for stiftelsen ikke meget smigrende historie, hvori det oplyses tilfældigt, at en af kandidaterne havde bulne fingre, og at en af læredøtrene behandlede ham med grødomslag.

Dette kan nu lyde meget godt, men er det ikke blot teori? Jeg kan belyse dette forhold fra et par ganske andre felter, hvor det var tydeligt, at smitteoverførelse fandt sted paa lignende maade.

Efter tre-aars krigen 1848—1851 hjemsøgte den danske hær af en meget udbredt øjensygdom: den militære eller ægyptiske øjenbetændelse. Man søgte aarsagen i mange forskellige forhold, og man var for saa vidt paa det rene med, at der var mulighed for smitte, at man søgte at holde lidt opsyn med de soldater, som var kasserede for sygdommen og derpaa hjemsendte. Blandt de læger, som fik opfordring til at holde lidt øje med en hjemsendt, var en ellers ikke meget kendt læge *Niels Naur Nue*, som var født 1803, havde taget farmaceutisk examen 1825 og kirurgisk examen 1830. Han havde været eskadronskirurg, hvortil i reglen kun benyttedes uexaminerede studerende, men i felttoget 1850 havde han fungeret som overlæge. Han var afskediget og praktiserede i Vordingborg, hvor han døde 1864. Han sendte stabslægen en rapport om en samtale, han havde haft med en hjemsendt konstabel, som havde øjensygdommen i udtalt grad. Lægekorpsset syntes ikke at have taget hensyn til rapporten, og den vilde ikke være blevet kendt, hvis der ikke i 1857 var blevet afholdt en kongres i Bruxelles, hvor den militære øjensygdom var hovedemne for forhandling. Til denne kongres sendte *Nue* sin rapport, og den er trykt paa fransk i kongressens forhandlinger. Jeg gengiver en del af samtalen her i dansk oversættelse:

Nue: Var der mange af dit regiment, der havde øjensygdommen?

Han: Ja, 14 dage efter vor ankomst havde halvdelen daarlige øjne.

Nue: Har I da aldrig indbyrdes drøftet grunden dertil?

Han: Jo.

Nue: Hvorfra tror I da, det kommer?

Han: Fra vandspanden, hvori vi alle vadsker os, hvor mange vi saa er paa stuen.

Nue: Hvor mange spande bringer man om dagen til hvert værelse, og hvor mange soldater er der i hvert værelse?

Han: Vi er paa hvert værelse 15—25 mand, og en eneste spand vand bruges af alle, for der hentes kun een spand vand om dagen til hver stue (her afbryder moderen, som er tilstede: „men det er jo skrækeligt!“)

Nue: Er det reglementet, der bestemmer, at der kun er een spand?

Han: Ja.

Nue: Har I langt at gaa for at hente vand og er det forbudt?

Han: Nej, det er ikke forbudt, men man har saa lidt tid.

Nue: Men naar I nu tror, at det er grunden til sygdommen, hvorfor indretter I Jer saa ikke paa efter tur at hente vand?

Han: Der er ingen, som vil gaa for at hente vand, og derfor bruger man, hvad man har.

Nue: Men hvordan ser den spand vand ud, naar I alle har vadsket Jer?

Han: Vandet er fedtet, man vilde sige, at der var fløde paa det, og spanden stinker, for man gør den aldrig ren, undtagen naar underofficeren siger: den spand er for ækel, bring en anden!

Nue: Klistrede Eders øjne ikke ofte sammen om morgenen, naar I vaagnede, og var der ikke slim i dem, naar I skulde vadske Eder?

Han: Jo, hos et stort antal af os.

Nue: Vidste Eders kaptain eller løjtnant ikke noget om disse ting?

Han: Nej, det tror jeg ikke, men underofficererne vidste det.

I sin indberetning siger *Nue* blandt andet, at da København nu faar sit nye vandværk med vandledninger op i husene, skulde man lade soldaterne vadske sig i rindende vand, — og det er ogsaa indført, men først c. 50 aar senere.

Her er altsaa et eksempel paa, hvorledes det, at vandet skulde bæres op i etagerne, bevirkede overførelse af sygdom, og ganske særligt hvorledes det førte til, at vandet kun blev anvendt i mildest talt sparsom grad og at flere benyttede det samme vand.

En anden historie, som ogsaa handler om overførelse af øjensygdom, stammer fra Belgien. En læge ved et stort børnehjem, kunde ikke finde ud af, hvorfor alle børn blev angrebne kort efter ankomsten til hjemmet. Han troede paa smitte, og for at forebygge overførelsen fik hvert barn sin egen svamp og sit eget haandklæde. Det hjalp imidlertid ikke. Han udlovede da en præmie til den reservelæge, som fandt grunden til smitteoverførelsen. Det varede længe, inden det førte til noget, men endelig en dag kom en reservelæge og fortalte, at han nu havde fundet grunden, og han berettede da, at det var ganske rigtigt, at det overholdtes strengt, at hvert barn havde sin egen svamp og sit eget haandklæde, men den katolske søster, som passede børnenes renlighed, gik fra barn til barn med det samme fad vand!

Endelig kan jeg supplere disse eksempler med et fra min egen praxis. Jeg blev i 1895 kommanderet til at være overlæge ved garnisonens epidemihospital, hvortil dengang benyttedes det gamle marinehospital, som laa i Fredericiagade tværs over den nuværende Kronprinsessegade, der førtes igennem, da hospitalet blev nedrevet. Paa dette hospital havde man dengang endnu ikke de moderne uddannede sygeplejersker, men man havde dels gamle stuekoner fra andre hospitaler, dels ganske ukyndige. Blandt stuekonerne var der en, som i min volontørtid paa kommunehospital var gangpige ved operationsstuen, og som var overordentlig proper og holdt meget af at gøre rent. For at sætte mig ind i den daglige tjeneste kom jeg uanmeldt paa alle mulige tider af døgnet paa hospitalet, og en dag traf jeg den omtalte kone ifærd med at gøre rent. Hun vadskede gulv. Jeg ved ikke, hvorledes det faldt mig ind at spørge, hvor mange spande hun havde paa stuen. Til min overraskelse svarede hun: 2! Hvorledes bruger De dem? — Den ene bruger jeg til urinspand, og den anden er her! — Hvad henter De saa varmt vand i? (Dette skulde nemlig hentes ved en grukedel i kælderen og bl. a. benyttes til rensning af spisegrejer). Svaret lød: I denne — og hun pegede paa gulvspanden! Jeg gik øjeblikkelig til inspektøren, fik inventarieprotokollen frem, og inspektøren blev lige saa overrasket som jeg, for der var kun reglementeret to spande til stuen. Dette blev naturligvis omgaaende rettet.

Havde vi haft de moderne sygeplejersker, eller havde det været vore moderne læredøtre, vilde saadanne ting ikke være sket, de vilde strax have gjort opmærksom derpaa og protesteret, men dengang tænkte man ikke meget over hygiejne, og selv lægerne var for største delen saa forbenede i deres teorier, at de slet ikke tænkte nærmere over smittefaren eller vilde tro paa den.

Da *Semmelweis* i 1847 og 1848 tog kraftigt til orde for smitteoverførelsen fra dissektionsstuerne som aarsag til barselfeberepidemierne og opfordrede lægerne til at gøre hans forsøg efter, svarede *Levy* som sagt i en meget overlegen tone, at hans undersøgelser ikke var fuldstændige, at han ikke gjorde forskel paa, om de studerende havde været beskæftigede med lig af barselkvinder, da der i saa tilfælde kunde være tale om smitteoverførelse i almindelig betydning, hvad man til nød kunde indrømme muligheden af, eller om det var hans mening, at ethvert lig kunde foranledige smitten, thi det syntes paa forhaand meget usandsynligt, og i endnu højere grad gjaldt det, naar *Semmelweis* mente, at urene saar kunde give anledning til smitte. Medens *Semmelweis* mente, at barselfeber var en saarsygdom som mange andre, der kunde overføres ved urene hænder fra urene saar eller navnlig ved de studerendes hænder, som var blevet inficerede ved dissektion af lig, mente *Levy*, at barselfeber var en særlig sygdom, som skyldtes atmosfæriske og andre forhold, som maaske kunde overføres ved smitte, men som regel ikke bredte sig paa den maade. *Semmelweis* søgte at bevise sin mening ved at lade de studerende rense deres hænder i et saa stærkt desinfektionsmiddel som klorkalkvand, og derefter paavise, at naar dette blev passet, kom der ikke nye tilfælde af sygdommen. *Levy* der-

imod nøjedes med teoretiske betragtninger, gjorde intet forsøg — men flyttede kort efter ind i den ombyggede fødselsstiftelse og fik hurtigt en ny epidemi!

Den 30. december 1865 døde *Levy*, og hans reservelæge *Asger Snebjørn Nicolai Stadfeldt*, der var født 1830 og havde taget lægeexamen 1854, overtog midlertidig stillingen som overaccoucheur. Der blev udskrevet konkurrence, og efter at have sejret i denne blev *Stadfeldt*

Asger Snebjørn Nicolai Stadfeldt.
F. $\frac{21}{3}$ 1830. D. $\frac{12}{12}$ 1896.

aaret efter fast ansat. Han forblev i sin stilling til sin død 12. december 1896. Det faldt i hans lod at indføre de reformer, som blev af den største betydning ikke blot for vor fødselsstiftelse, men for alle fødselsstiftelser i verden, og tillige for jordemodervæsenet, idet det blev ham, som først indførte antiseptiken i fødselshjælpen.

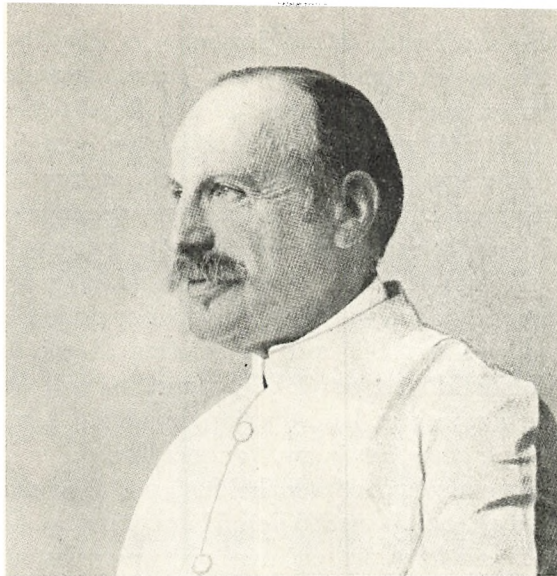
Den skotske kirurg *Lister* havde, støttet paa *Pasteurs* paavisning af, at en vædske kun kunde raadne, naar bakterier fik adgang til den, faaet den idé, at det samme maaske var tilfældet med saarsygdomme, og hvis dette var tilfældet, maatte man forhindre, at bakterierne kom til saaret, eller ogsaa maatte man dræbe dem. Hans opgave blev dels saa vidt muligt at udelukke luften, hvori han mente bakterierne fandtes, ved en forbindelse, dels at dræbe bakterierne ved hjælp af karbol. *Listers* resultater blev glimrende, og lidt efter lidt optoges hans metode i de fleste lande, om end med betydelig modstand fra mange sider. Et af de første lande, som kom med, var Danmark, hvor overkirurg *Holmer* paa kommunehospital og overkirurgen paa Frederiks hospital, den yngre *Mathias Saxtorph*, meget tidlig forsøgte metoden med ud-

mærket resultat. Da *Stadfeldt* saa dette, fik han den tanke, at barsel-feber kun var en almindelig saarfeber, og han begyndte da at anvende vads-kninger med karbol og desinfektion dermed, og det viste sig snart, at han var inde paa den rigtige vej. Omtrent samtidig gjorde man lignende erfaringer paa den lille fødselsstiftelse i Basel, men i de andre fødselsstiftelser var forholdene lige daarlige, og man drøftede for alvor helt at lukke dem. Det vakte derfor stor op-sigt, da *Stadfeldt* i 1876 kunde forelægge sine udmærkede resultater paa en lægekongres. Fra den tid er barsel-feber ikke mere nogen svøbe, det er en sjælden sygdom, som i de fleste til-fælde kan undgaas. *Stadfeldt* hører derfor til en af menneskehedens velgørere!

Man famlede naturligvis i begyndelsen med hensyn til behandlingsmaaden ved fødsler, men lidt efter lidt blev man klar over, at det ikke saa meget drejede sig om luftens bakterier som om de bakterier, der klæbede ved hænder og instrumenter og ved den fødende selv, og derved blev behandlingsmaaden anderledes, det kom først og fremmest til at dreje sig om desinfektion af alle de ting, som kunde komme i berøring med fødselsvejene. Dermed fulgte ogsaa, at man saa vidt muligt skulde begrænse explorationerne.

Resultaterne er storartede, og man kan ikke godt tænke sig, at der skulde kunne komme store epidemier af barsel-feber igen. Optræder der flere tilfælde i en jordemoders praxis, maa der være noget galt, og der skrives ind derimod med stor bestemthed. Jordemoderen maa underkaste sig de forskrifter, som embedslægen finder nødvendige — ikke for hendes egen skyld, men for hendes patienters. Takket være vore udmærkede jordemødre falder antallet af barsel-febertilfælde stadig. I 1932 forekom i hele landet 167 tilfælde, det laveste tal man endnu har set, og det vil sige, at blandt 1000 fødsler forekom barsel-feber kun i 2,5 tilfælde. Af døds-fald forekom i samme aar 69 tilfælde, d. v. s. kun 1 dødsfald blandt 1000 fødsler!

XIII.

Leopold Meyer.

F. 1852. D. 1918.

Vi er nu naaet saa langt frem i udviklingen, at der ikke sker større begivenheder, før den gamle stiftelse i Amaliegade forlades og sammen med Frederiks hospital flytter til Rigshospitalet, hvor der saa sker den væsentlige ændring, at jordemoderskolen faar sin egen store afdeling med sine egne lærere og funktionærer. Dette skete i 1910. Senere følger saa jordemoderloven af 13. juni 1914 og endelig 1927 indførelse af en toaarig uddannelse, men alt dette hører nutiden til, som jeg ikke skal komme ind paa. Imidlertid hænder der dog et og andet, som jeg kort skal omtale.

Ser vi først paa lærerpersonalet maa det nævnes, at *Stadfeldt* døde 12. december 1896, og han efterfulgtes det følgende aar af *Leopold Meyer*, som efter konkurrence udnævntes til professor og overaccoucheur 1. juni 1897. Han var født 1852, havde taget medicinsk examen 1875 og var blevet dr. med. 1880. Han vedblev at være forstander for jordemoderskolen indtil 1910. Han flyttede med til Rigshospitalet som overlæge ved fødeafdeling A, men samtidig blev fødeafdeling B selvstændig og sæde for jordemoderskolen. Efter konkurrence blev *Erik Hauch*, som var født 1871, og som havde taget medicinsk examen 1896 og var blevet dr. med. 1902, overlæge ved denne afdeling og leder af jordemoderskolen. I 1917 blev han professor.

Men allerede aaret før *Stadfeldt* døde, fik man en særlig lærer for læredøtrene, en lægekundig hjælpelærer, som det kaldtes. Denne stilling fik *Emmerik Ingerslev*, hvis fortrinlige arbejder over fødselsvidenskaben og dens historie indeholder saa mange bidrag til jordemodervæsenets historie. Han var født 1844, havde taget medicinsk examen 1869 og var blevet dr. med. 1879. Han bestred denne lærerstilling fra 1. september 1895 til august 1903. Ved hans ansættelse omordnedes examenskommissionen lidt, idet denne lærer blev examinerator sammen med professoren, medens sundhedskollegiets medlem og stadslægen kun blev bisiddere, som dog kunde stille enkelte spørgsmaal navnlig med hensyn til jordemoderens forhold til det offentlige.

Ingerslev fratraadte som sagt 1903, og han efterfulgtes af *Vilhelm Lauritzen*, som var født 1856, men som allerede døde 1909. Om ham kan jeg henvise til afhandlingen om Tidsskrift for jordemødre.

For overjordemødrenes vedkommende omtalte jeg sidst md. *Sachmann*. Hun havde 25 aars jubilæum 1. maj 1851 og fik i den anledning af direktionen en sølvkaffekande med inskription, men aaret efter søgte hun sin afsked. *Levy* indstillede distriktsjordemoder *Else Cathrine Aagaard*, og hun aflagde ed 4. juni 1852, men allerede aaret efter trak hun sig tilbage og afløstes af distriktsjordemoder *Pouline Marie Jacobsen*, der aflagde ed 21. juni 1853 og beholdt stillingen til 1860. Hendes efterfølger blev fru *Johanne Henriette Marie Welding*, der aflagde eden 20. august 1860 og som 1874 afløstes af fru *Jørgel Cathrine Wegener*, som aflagde ed som overjordemoder den 16. juli 1874. Hun var den sidste overjordemoder paa den gamle stiftelse, og hendes udmærkede dygtighed anerkendtes ved, at hun den 27. maj 1903 dekoreredes med fortjenstmedaillen i guld. Hun fratraadte 1910, og som den første overjordemoder ved Rigshospitalets fødeafdeling B og jordemoderskolen ansattes frk. *Johanne Rødtness*.

Ved kgl. resolution af 29. juni 1860 havde overjordemoderen faaet 200 kr. (100 rd.) til medhjælp, men 14. december 1881 bestemtes, at disse penge skulde inddrages, og i stedet for skulde der ansættes en reservejordemoder med en lønning af 300 kr. og fri station, sikkert en meget bedre ordning. Vi har tidligere set (s. 98), at man nærrede betænkelighed ved at have to fast ansatte og den gang foretrak at lade overjordemoderen selv sørge for sin assistance, men disse betænkeligheder var man altsaa nu kommet fra.

For læredøtrenes vedkommende ændredes forholdene paa flere maader. For det første ophævedes ved kgl. resolution af 23. oktober 1866 den fri undervisning for byens koner, de skulde for fremtiden betale 25 rd. for undervisningen, men ved resolution af 1. maj 1899 ophævedes alle særlige regler for de københavnske læredøtre. Antallet af læredøtre forhøjedes til 32, hvoraf de 2 eller „som regel højst“ 4 skulde være fra København. Imidlertid var der allerede i maj 1895 kommet bestemmelse om forlængelse af læretiden fra 9 maaneder til et aar. Senest en maaned efter ankomsten skulde der holdes en prøve i læsning og skrivning samt forstandsøvelse, og de elever, som ikke bestod, skulde bortvises. Samtidig kom der bekendtgørelse om, at stiftelsen ikke mere skulde holdes lukket i juli og august, som man i mange aar havde gjort som en foranstaltning mod de voldsomme barsefber epidemier. Tillige bestemtes det, at der for undervisningen skulde betales 50 kr. ialt og for kost og ophold 95 øre daglig, hvorfor der ved optagelsen skulde deponeres 200 kr., medens resten skulde betales ved afgang fra stiftelsen.

Man kom nu ogsaa bort fra bestemmelsen om, at jordemødre skulde være gifte og have faaet børn, og dette fik en overordentlig stor betydning, for nu varede det ikke længe, inden personer af ganske andre samfundsklasser end tidligere strømmede til, og man kunde vælge mellem vel uddannede unge kvinder.

Disse unge ugifte jordemødre vakte stor opsigt, og jeg kan maaske bedst illustrere opfattelsen ved at fortælle en lille hændelse fra mit eget hjem. I 1889 tilkaldte min hustru til vor ældste datters fødsel den unge jordemoder frk. *Hilda Høgsbro*, datter af folketingets formand. Ved barnedaaben havde vi et lille familieselskab, hvortil frk. *Høgsbro* naturligvis var bedt. Imellem vore gæster var en af mine fastre, som blev meget interesseret for frk. *Høgsbro*, og efter festen sendte hun en lang beskrivelse af den til sin ældre søster, der var bosat paa New Zealand. Hun fortalte om frk. *Høgsbro* og endte med at sige: kunde Du tænke Dig, at madammen kunde være bedt med til barnedaab i Helsingør i vore unge dage? Hvor tiderne dog skifter!

For distriktsjordemødrene ændredes forholdene paa forskellig maade. Allerede 8. marts 1856 kom der lov om jordemødrenes lønning. Paa landet blev lønnen sat til 30 rd. med et tillæg af 10 rd. efter 10 aars tjeneste (1 rd. for hvert aar!). Tillige blev der givet vinterfoder til koen, men det var ikke det vigtigste: taxten forhøjedes til det tredobbelte! Gaardmænd skulde betale mindst 2 rd., husmænd 1 rd., inderster mindst 3 mk., men saa tilføjedes, at fattigvæsenet skulde betale 3 mk. Pensionen skulde bestemmes af amtsraadet, men kunde ikke overstige pengelønnen, iberegnet alderstillægget.

Emmerik Ingerslev.

F. 26/2 1844. D. 27/4 1916.

En ny lov kom 15. maj 1875, da man gik over fra daler til kronemønt. Samtidig forhøjedes atter lønningerne. Den faste løn sattes til 100—120 kr., alderstillæget blev efter 10 aar fremdeles 20 kr., men tillige kunde der efter 15 aars god tjeneste gives endnu et tillæg paa 20 kr. Gaardejere med mindst 3 tdr. hartkorn skulde betale mindst 6 kr. og fattigvæsenet 2 kr. Distriktsjordemødrene skulde ikke mere have en fjerdedel af taxten, naar fremmed jordemoder benyttes. Der skulde udarbejdes en ny instrux, som kom 28. september 1877, hvori der skulde bestemmes, at fysikus kunde paalægge bøder til fattigvæsenet paa 2—100 kr. for overtrædelse af bestemmelserne. I 1893 kom der igen en ny lønningslov, hvor alle lønninger atter er sat op, denne gang til 130—160 kr., med to alderstillæg efter 10 og 15 aar hvert paa 40 kr., huslejegodtgørelsen i købstæderne blev sat til 60—80 kr. aarlig. Taxten blev ogsaa sat op og blev meget specificeret efter hartkornet. Gaardejere med over 12 tdr. hartkorn skulde betale mindst

20 kr., og saa gik det nedad til inderster, der kun skulde betale 1 kr., men fattigvæsenet dog 4 kr. Pensionen blev ogsaa ændret, og navnlig bestemtes, at den efter 20 aars god tjeneste skulde være 250 kr., efter 25 aar 350 kr.

Den 25. november 1896 kom der endelig en ny instrux, som i det væsentligste ligner de nærmest foregaaende og de efterfølgende.

Ser vi tilbage, kan man ikke andet end forbavsnes over, hvor forholdene har forandret sig. Hvis det ikke var saaledes, at de aller fleste fødsler sker ved naturen og ikke behøver kunsthjælp, vilde man ikke kunne forstaa, at nogen kvinde kom levende fra at føde i gamle dage. Dødeligheden har sikkert ogsaa været stor, og mange har sikkert været helt eller halvt invalider efter fødsler. Men undrer man sig over forholdene i gamle dage, undrer man sig maa-ske lige saa meget over, hvor langsomt udviklingen er skredet frem, men dette er ikke noget særligt for fødselsvidenskaben, men noget lignende gælder paa mange andre felter. Det er navnlig i de sidste halvhundrede aar eller lidt mere, at udviklingen er gaaet frem med rivende fart som i alt lægevæsen.

Ser vi tilbage til den ældste tid, kan man næppe finde noget, som er blevet staaende, det skulde da være *Peder Plades* ord fra 1540:

„Og naar I saa har en god jordemoder, I dannekvinder,
da løn hende vel for hendes umage!
Hun er da sin løn værd!“

OVERLÆGER OG PROFESSORER

Chr. Joh. Berger.....	1761/1771	C. E. M. Levy.....	1841/1865
Mathias Saxtorph.....	1771/1800	A. S. N. Stadfeldt.....	1866/1896
Sylvester Saxtorph.....	1800/1840	Leopold Meyer.....	1897/1910
Erik Hauch.....	1910		

SÆRLIGE LÆRERE FOR JORDEMØDRENE

Emmerik Ingerslev.....	1895/1903	Vilhelm Lauritzen.....	1903/1909
------------------------	-----------	------------------------	-----------

OVERJORDEMØDRE

Inger Pedersens.....	1750/1759	mdm. Fürste.....	1822/1826
Else Sophie Peber.....	1759/1763	Frederikke Christine Sachmann.....	1826/1852
mdm. Kreutz.....	1763/1771	Else Cathrine Aagaard.....	1852/1853
Karen Ørsløw.....	1771/1790	Pouline Marie Jacobsen.....	1853/1860
Antoinette Louise Lange.....	1791/1807	Johanne Henriette Marie Welding.....	1860/1874
Ellen Marie Frost.....	1807/1822	Jørgel Cathrine Wegener.....	1874/1910
Johanne Rødtneß.....	1910		

PERSONREGISTER

- AAGAARD, Else Cathrine, overjordemoder, 130.
AALBORG, Niels Mikkelsen, præst, 26.
AASHEIM, Arent Nicolai, professor, 93, 96.
ALBERTA, jordemoder, 23, 31.
ANCHERSEN, Ancher, provincialmedicus i Ribe, 41.
ANNA MARIE SCHWARTZ, jordemoder, 50.
ANNA SIBYLLA, jordemoder, 49, 56.
ANNA URIE COHN, jødisk jordemoder, 54.
ANNE KNUD TØMMERMANDS, jordemoder, 54.
BANG, Frederik Ludvig, professor, 93.
BANG, Jens, medicus ved Sorø akademi, 79.
BANG OLUF LUNDT, professor, 110, 117, 122, 124.
BARTHOLIN, Thomas, professor, 20, 22—24, 31, 37, 49.
BENDTE CHRISTINSDATTER, jordemoder, 55.
BENTE PEDERSDATTER, jordemoder, 49.
BERGER, Christian Johan, professor, 61—66, 68, 96.
v. BERGER, Johan Just, livlæge, 59.
BERKENTIN, Christian August, grev, gesandt i Wien, 61.
BERTRAM, Nicolai Frederik, læge, 50.
BING, Jens, den ældre, læge, 41—42, 44.
BING, Jens, den yngre, læge, accoucheur, 41—44, 45—47.
BITTERMANN, Cathrine Magdalene, jordemoder, 55—56.
BITTERMANN, Maria Magdalene, jordemoder, 55.
BOCKENHOFFER, Johan Philip, bogtrykker, 27.
BOJESEN, Boe, fysikus i Odense, 115.
BORCH, Ole, professor, 20.
BOURGEOIS, Louise, fransk jordemoder, 30.
BOYE, Nicolai, kirurg, 36.
BRUENECH, Karen, se Ørsløw.
BRYNHILD, jordemoder, 19.
BUCHHAVE, Rudolph, akademilæge i Sorø, 78—79.
DE BUCHWALD, Balthazar Johannes, professor, 38, 40, 47—48, 49, 54, 61.
DE BUCHWALD, Frederik, læge, 38, 44, 45, 49.
DE BUCHWALD, Johannes, professor, 33, 34—37, 38—39.
CALLISEN, Henrich, professor, 87—89, 92.
CHRISTI, jordemoder, 31.
CHRISTIERN I, 12.
CHRISTIERN II, 16.
CHRISTIAN (VIII), prins, guvernør paa Fyn, 115.
CHRISTINE TRØNNER, jordemoder, 31.
CLAUSEN, Henning Ditlev, kirurg, accoucheur, 38.
CRUSE, Christian Lodberg Friis, distriktskirurg i Lemvig, 84.
CRÜGER, Simon, livkirurg, generaldirektør for kirurgien, 38, 41—44, 59, 61.
DAHLERUP, Verner, professor, 12.
VAN DEVENTER, Hendrik, hollandsk fødselshjælper, 30, 37.
EICHEL, Johan, den ældre, stadsfysikus i København, 30, 33—36, 38, 39.
EICHEL, Johan, den yngre, fysikus i Odense, 41, 80.
ELISABETH HANSDATTER, jordemoder, 23, 31.
ELSEBETH MESSEMAERS, jordemoder, 19.
EMHARD, Fridrich, jordemoderkommissionens bud, 52.
ESMAAR, Signe Nielsen, jordemoder, 27.
FLEMMING, Johan, kirurg, 53.
FLEMMING, Sophie Charlotte, jordemoder, 53.
FREDERIK I, 16.
FREDERIK V, 64, 87.
FRIDERICA LORENTZENS, jordemoder, 84.
FRIDSCH, Andreas Frausing, provincialmedicus i Ribe, 85—86.
FROST, Ellen Marie, overjordemoder, 98, 99.
FÜRSTE, overjordemoder, 97, 98, 99.
v. GRAM, Friedrich Carl, amtmand i Frederiksborg og Kronborg amter, 77.
GRELL, M. C., jordemoder, 79.
GULBRAND, Johan Vilhelm, livlæge, 75.
HACQUART, Christian Wilhelm, læge, kaldet PHILIP H. den unge, 34—37.
HACQUART, Philip, den ældre, livkirurg, 37.
HACQUART, Philip, den yngre, stadsfysikus i København, 33, 37.
HANSEN, Villars, portner, 75.
HARPESTRENG, Henrik, læge, 11.
HAUCH, . . , amtmand i Viborg, 82.
HAUCH, Erik Sophus Adam, professor, 129.
HEEGAARD, Marie, jordemoder, 53.
HERHOLDT, Daniel, læge, 95.
HIPPOKRATES, græsk læge, 17.
HOLBERG, Ludvig, 30, 37.
HOLM, Thomas, inspektør, 75.
HOLMER, Valdemar, overkirurg ved kommunehospitallet i København, 127.
HOLSTEIN-LEDREBORG, Johan Ludvig, oversekretær i kancelliet, 47, 61.
VON HOORN, Johan, svensk læge, 39.
HOPPE, Børge Anton, stadsfysikus i København, 117, 122.

- HORREBOW, Magnus, professor, 95.
HØGSBRO, Hilda, jordemoder, 130.
INGER KNUDSDATTER PEDERSENS, jordemoder ved den første fødselsstiftelse, 55, 58—60.
INGERSLEV, Ove Emmerik Gustav Høegh-Guldberg, læge, 39, 80, 97, 98, 129, 131.
ISACHS, Juda, 54.
JACOBSEN, Poulne Marie, overjordemoder, 130.
JULIANE MARIE, enkedronning, 68—75.
KAAS, C. G., amtskirurg, 53.
KAREN PEDERSDATTER, jordemoder, 31.
KIRSTEN ASMUNDS, jordemoder, 31.
KISBY, mdm, jordemoder, 85.
KREUTZ, mdm., overjordemoder, 60, 75.
KRATZENSTEIN, Christian Gottlieb, professor, 93.
LABES, Inger, jordemoder, 53—54.
LABES, Martin, kirurg, oldermand, 53.
LANGE, Antoinette Louise, overjordemoder, 76, 96—97, 98, 99.
LAURITZEN, Johan Vilhelm, læge, 129.
LEVY, Carl Edvard Marius, professor, 107—111, 117—120, 121, 126—127, 130.
LIND, Jens Georg, stiftsfysikus i Viborg, 120.
LISABET, Niels Oelsens, jordemoder, 31.
LISBETH THOMSENS, kvaksalverske, 51—53.
LISTER, Joseph, engelsk kirurg, 127.
LOUISE, dronning, 57.
LUND, Barbara Christina, oldfrue, 75.
LUND, TROELS, historiker, 12, 16.
LUND, politibetjent, 111.
MAREN STYRMANDS, jordemoder, 56.
MARIE HEEGAARDS, jordemoder, 53.
MARIE SVENDSENS, jordemoder, 54.
MAURICEAU, Francois, fransk fødselshjælper, 30.
MEYER, Leopold, professor, 129.
MUNTHE, Ludvig Hansen, biskop, 26.
MÜLLER, Johannes Elias, provincialmedicus paa Sjælland, 40.
A MØINICHEN, Henrik, læge, 23.
MØLLER, mdm., jordemoder, 97, 98.
MØLLER, Jacob Christian Johan Henrik Gundelach, professor, 122.
NESSLER, Johan Georg, kirurg, 55, 58.
NIELSEN, Hans, 26.
NUE, Niels Naur, læge, 125.
NYBOE, Clara Hansen, jordemoder, 107—110.
PASTEUR, Louis, fransk kemiker, 127.
PAULLI, Simon, professor, 20—22.
PEBER, Else Sophia, overjordemoder, 50, 60, 61.
PEDERSEN, Christiern, kannik, forfatter, 16.
PETERSEN, mdm., jordemoder, 99.
PLADE, Peder, biskop, 12, 13, 14, 16, 132.
PRECHEUR, Johan Franciscus, livkirurg, 33.
RASCH, Claus, politimester i København, 32—33.
ROBERT, Johan Philip Kneynl, stiftsfysikus i Viborg, 51, 80—82.
RØDTNESS, Johanne, overjordemoder, 130.
SACHMANN, Frederikke Christine, overjordemoder, 99, 108, 109, 111, 130.
SAXTORPH, Mathias, den ældre, professor, 64, 68, 75, 82, 93, 95, 96, 100, 121.
SAXTORPH, Mathias, den yngre, professor, overkirurg ved Frederiks hospital, 127.
SAXTORPH, Sylvester, professor, 68, 95, 97, 98, 99, 100, 104—107, 116, 121.
SCHEEL, Poul, reservelæge ved fødselsstiftelsen, 98.
SCHWARTZ, Anna Marie, jordemoder, 50.
SCHØNHEYDER, Johan Henrik, læge, 51.
SCHØNHEYDER, Johannes Franciscus, kirurg fødselshjælper, 38, 49.
SEMMELEWEIS, Ignaz Philip, østerrigsk fødselshjælper, 121, 126.
SIGMUNDIN, Justine, tysk jordemoder, 30.
SIMENSON, Jørgen, præst, 12, 15—16, 20, 52.
SMID, Henrik, medicinsk forfatter, 12, 16—19, 20, 26, 30.
STADFELDT, Asger Snebjørn Nicolai, professor, 127, 128, 129.
STENO, Nicolaus, læge, naturforsker, 20, 23.
STRUENSEE, Johan Fridrich, læge, statsminister, 64, 65.
SVENDSEN, Marie, jordemoder, 54.
TETENS, Peder, biskop i Viborg, 80, 82.
TODE, Johan Clemens, professor, 93.
DE THURAH, Laurids Lauridsen, arkitekt, 68.
URNE, Ane Claus Urnes, 16.
WANDELER, Rudolph, stadsfysikus i København, 50, 54, 67.
WEGENER, Jørgel Cathrine, overjordemoder, 129, 130.
WELDING, Johanne Henriette Marie, overjordemoder, 130.
WICHMAND, Bertel, læge, 40.
WOHLERT, Hans Frederik, hofkirurg, 59.
WORM, Ole, professor, 20.
ØRSLØW, Karen, overjordemoder, 75—76, 96.
ØRSTED, Anders Sandøe, botaniker, 123.
ØRSTED, Hans Christian, fysiker, 122—124.

DAGLIGT LIV
PAA JORDEMODERSKOLEN
FØR OG NU
AF JOHANNE RØDTNESS

EN JORDEMODERS PLIGT ER

at holde Fanen højt, altid være parat, altid paa Vagt
for sikkert og nænsomt at værne Moder og Barn.

HENDES RET BØR DERFOR VÆRE

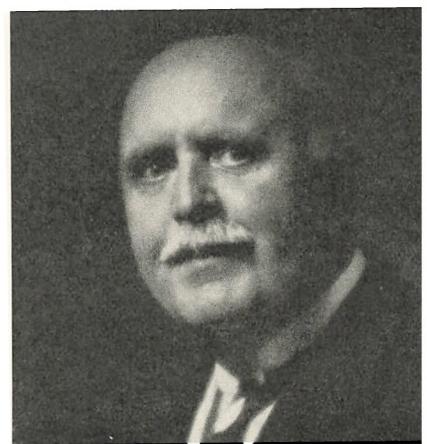
at hun ikke i sin daglige Gerning hindres af
Ængstelser for en økonomisk sikret Alderdom.

Professor Dr. med. *E. Hauch*.
Chef for Rigshospitalets Jordemoderskole.

Andreas Seidelin.
Direktør for Rigshospitalet 1910—1922.

H. F. Øllgaard.
Direktør for Rigshospitalet siden 1922.

DAGLIGT LIV PAA JORDEMODERSKOLEN FØR OG NU AF JOHANNE RØDTNESS

Jørgel Cathrine Wegener.
Overjordemoder paa den kgl.
Fødselsstiftelse 1874—1910.

Johanne Rødtness.
Overjordemoder paa Rigshospitalets
Fødeafdeling B. siden 1910.

I.

JORDEMODERSKOLEN I AMALIEGADE, c: 1908—1910

I det danske Jordemodervæsens Historie har Stabslæge *Gordon Norrie* ogsaa omtalt Jordemoderskolen. Stabslægen slutter med Aaret 1910, efter at have meddelt, at Jordemoderundervisningens Forlængelse fra 1 til 2 Aar tog sin Begyndelse 1927, og dermed er jo egentlig det væsentlige fortalt.

Dog kan der endnu være noget af Interesse at fortælle om de forløbne 25 Aar, hvilket jeg i det følgende skal forsøge, — og jeg vil begynde med at fortælle lidt om Jordemoder elevernes Forhold den sidste Tid paa den gamle Stiftelse i Amaliegade.

Da vi i August 1910 forlod Fødselsstiftelsen i Amaliegade, hvor „Lotte“ tildels var bleven fortrængt af Automobilet, og vi flyttede ind paa Rigshospitalets Fødeafdeling B., Juliane Mariesvej Nr. 14 — den fremtidige Jordemoderskole, — var det ikke alene en stor Forandring, men ogsaa en stor Forbedring for de Fødende saavel som for Jordemoder eleverne.

I August 1935 kan Rigshospitalets Fødselsstiftelse saavel som Jordemoderskole fejre 25 Aars Jubilæum; en Institution af saa ung en Alder kan vanskeligt belyses „historisk“ og Overjordemoder Frk. Rødtness har derfor valgt den bedst mulige Form for en „Historie“, idet Jordemoder elevens daglige Liv og Forhold af idag er sammenlignet med Læredøtrenes fra Fortiden. „Sig mig, hvem Du omgaas, og jeg skal sige Dig, hvem Du er!“ er et Ord, der kan ombygges til: „Sig mig, hvor Du færdes, og jeg skal sige Dig, hvad Du bliver til!“ — Anvendt paa vordende Jordemødre er det utvivlsomt, at de forbedrede Forhold, der her beskrives, har støttet Jordemoderstandens mangefold forøgede Anseelse gennem de seneste Aartier.

W. N.

Fig. 1. Fødegangen paa den gamle Fødselsstiftelse. —
1. Døren til Patienternes Badeværelse. 2. Her skylles
„Lejet“ efter Fødslen — eller Kaffepepen — efter Om-
stændighederne.

Fig. 2. Fødegangen benyttes som Operationsstue — til
daglig var den iøvrigt Opholdsstue.

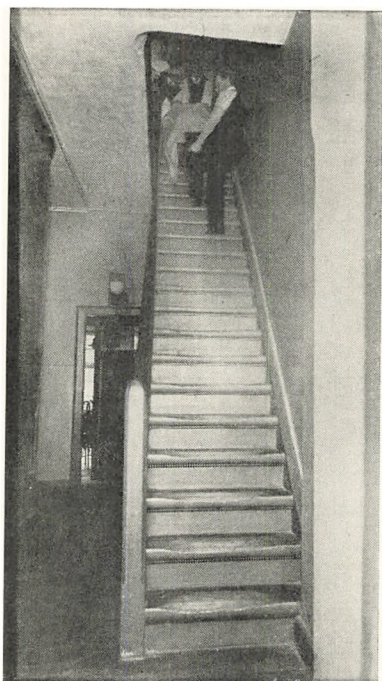

Fig. 3. Læger bærer en Patient til gynækologisk Afdeling
ad den stejle Trappe.

Fig. 4. En Patient ankommer og modtages i Porten. —
Til venstre ses en Elev paa Vej efter Vand.

Uden at underkende Nødvendigheden af Filialerne, hvorhen man, dersom der ikke var Plads indenfor Stiftelsens Mure, sendte ikke alene Kvinder, der var i Fødsel, men ogsaa de, der ved Ankomsten havde født, er det givet, at selv med den omhyggeligste Behandling var disse udsat for adskillige Farer og Ubehageligheder, om ogsaa Fødslerne i de allerfleste Tilfælde forløb normalt.

Man tænke sig en kold Vinterdag — eller Nat —, en Fødende bringes ind, efter at Fødslen er overstaaet — maaske foregaaet i Drosken —; hun bliver behandlet i en lun Optagelsesstue

(den grønne Stue) for saa atter at blive bragt tilbage i Drosken og kørt til en Filial, hvor hun kun er tilset af Filialindehaversken og en mere eller mindre kyndig Jordmoderelev, indtil Filialjordmoderen kan komme tilstede. — Havde den Fødende allerede født, skulde Eleverne bære hende fra Vognen op i Filialen; dersom Droskekusken var villig til at hjælpe hermed, blev han honoreret med 25 Øre.

Paa Grund af Pladsmangel paa Fødselsstiftelsen blev i sin Tid Filialerne oprettede, i Begyndelsen vistnok hos Jordemødre, senere i mindre Hjem, beliggende i de nærmestliggende Gader: Adelgade, Borbergade, Klerkegade, o. s. v. Brugsgenstande som Fade, Bækkener, Forbindsstoffer, Sprit og Sublimat m. m. fik Filialerne udleveret af Fødselsstiftelsen. — Fik Barselkvinden Feber, kom Filialerne i Karantæne i kortere eller længere Tid. — Der var et bestemt Spisereglement, og Filialindehaversken fik i Betaling 2 Kr. pr. Fødende pr. Dag.

Første Reservelæge paa Fødselsstiftelsen havde Tilsyn med Filialerne; Klinikisterne havde det daglige Tilsyn. — Filialindehaversken puslede, men Klinikisterne skulde daglig blandt andet kontrollere Temperaturerne og Pulsen. — Filialjordemødrene og Filialindehaverskerne faar efter Overflytningen til Rigshospitalet en maanedlig Understøttelse.

Hvilken Betryggelse for den Fødende straks ved Indlæggelsen her paa Rigshospitalet at komme i en lun Seng i en varm Stue, hvor kyndig Hjælp er parat. Ganske vist har vi nu Afdeling C, men dertil henvises kun Kvinder, som ikke har eller kan antages at ville føde under Transporten, desuden er Fødeafdeling C en fuldtud moderne indrettet Afdeling.

Paa den gamle Stiftelse var selve Fødegangen, som laa paa 1. Sal (se senere) paa een Gang det daglige Opholdssted for det vagthavende Personale og Operationsstue ved vanskelige Fødsler. (Betragt hosstaaende illustrerende Billeder).

Instrumenterne kogtes i en Kasse, anbragt paa et Gasapparat paa „Ventilen“, en Slags Bænk, der dækkede Varmeledningerne. De to Gasblus ud fra Væggen var ikke just nogen straalende Belysning. Paa Bordet stod de hvide Dunke med det sterile Vand. Fadene paa Bordet var naturligvis til Haandvask, her var ingen Vandhaner at lukke op og i med Albue eller Fod. Den store Kakkelovn tilligemed nogle Varmeledninger opvarmede paa kolde Dage let det store Rum — trods Trappegangen, der blandt andet førte ned til „den grønne Stue“, til Porten og til Overjordemoderens Lejlighed. Døren til højre paa Billedet førte ud til et mindre Køkken. Til venstre for Døren var der en Vandhane og en lille Vaskekumme. I en Balje under Kummen skyllede vi blodige Underlag fra Fødslerne, og under samme Vandhane skylledes Kaffeosen.

I Hjørnet til venstre for Vandhanen førte en Dør ind til Badeværelset. Vandet til Badet opvarmedes i en Kobberovn, den skulde skinne som en Sol. Ak og Ve om den løb over, det var Gangvagtens Arbejde at passe den. Jeg erindrer en Nat som Reservejordemoder, paa en Tid hvor man havde Fødegang paa 2. Sal (en Tid af Aaret flyttedes Fødegangen derop, for at der kunde luftes ud og gøres hovedrent paa 1. Sal), da løb Badeovnen over, saa Gulvet i Badeværelset og paa selve Fødegangen flød — jeg tør nok sige, der blev Opstandelse.

Yderligere til venstre for Døren til Badeværelset paa Væggen lige over omtalte Bænk, fandtes en Aabning med et Rør, der førte ned til Porten, herigennem gav Portneren ved Hjælp af en Fløjte blandt andet Meddelelse om Besøg til Eleverne (se Vignetten paa Side 135); naar Fløjtet lød, da et Øre til Røret. Jordmoderelevernes Besøgsværelse bestod af et højst utiltalende noget afsides beliggende Rum. — En Fødedes Ankomst meldtes af Portneren ved 3 rungende Slag med en Klokke, der var anbragt over Porten under Fødegangens Vinduer (se Fig. 4).

Til venstre ved Bordet var Pladsen beregnet for den vagthavende Reservejordemoder, Læger og Sygeplejersker. Her førtes Journalerne. Atter til venstre overfor Trappen havde Operationsbordet sin Plads (se Fig. 5), naar det ikke var i Brug. Til venstre for Trappegangen førte 2 Skydedøre til Barselgangen. Ved Forløsninger paa Fødegangen blev der trukket en

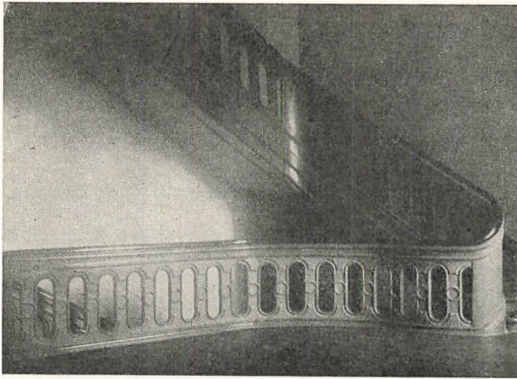

Fig. 5. Parti af den smukke gamle Trappe fra „den grønne Stue“ til Fødegangen.

Fig. 7. Lægen undervises i Børnevask — af Jordemodererelev.

Fig. 8. Ogsaa Barselgangen er belagt. Reservelægen (nu Prof. E. Hauch) afslutter Stuegangen.

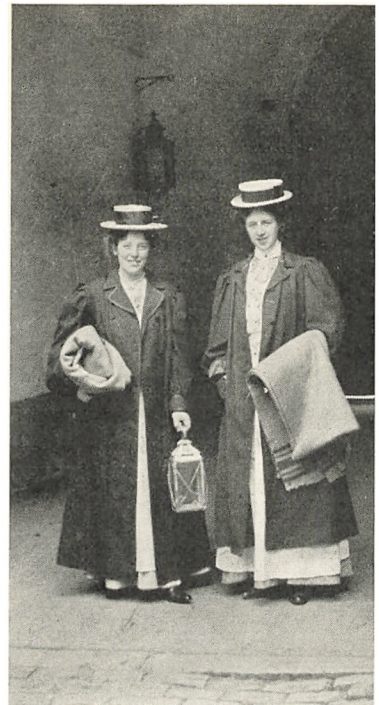

Fig. 6. „Med fuld Oppakning hjem fra Filialen“.

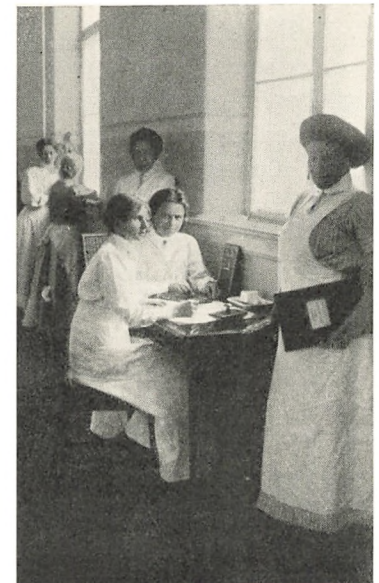

Fig. 9. Journalføring paa Fødegangen paa Rigshospitalet.

Portiere af Vaskestof for denne Dør. Der blev sat Vagt ved Trappegangen, saa Uvedkommende ikke fik Adgang. Ved Besøgstid gik Publikum denne Vej til Barselgangen, dog hændte det engang, at en Soldat blev Vidne til en Forløsning, idet Vagten antog Soldaten for at være en Læge i Uniform; enhver var optaget af sit, hvorfor ingen opdagede den stærkt interesserede Tilskuer før bagefter.

Som man ser, var Forholdene meget enkle, ret primitive, og ikke just lette at holde hygiejniske. — Paa Væggen til venstre for Døren til Barselgangen fandtes en Hustelefon til Lægerne. Professoren skulde tilkaldes ved vanskelige Forløsninger. Om Natten skulde Reservejordemoderen personlig kalde. Man skulde da over Barselgangen og selv lukke sig ind i Professorens Soveværelse, tænde et Stearinlys og afgive Beretning om Tilfældet.

Bytelefonen var anbragt lige ved Reservejordemoderens Vagtplads. Pudsige Oplevelser fandt naturligvis Sted der som her; en Dag telefonerede en af Lægerne hjem for at høre, om der var noget særligt paa Afdelingen, en brav Jyde var Telefonvagt — en Kammerat spurgte: „Was ist los“ —, hvortil den første sagde: „ja, det var ham Lohse, hvodden ku do da vied de“ (det var Dr. Lohse, der havde ringet).

En anden Dag kom samme Læge hjem fra Byforretning, sagde til samme Elev „Aah, kunde jeg ikke lige faa et Par brune Draaber“. „Jow“, sagde Eleven — og kom med Secaleflasken: Doktoren mente Kaffe.

I Køkkenet paa Fødegangen var paa den ene Side ind i Muren anbragt et Komfur, hvorpaa der stod en stor Kobberkaffekedel skinnende blank, altid i Kog dog ikke altid til Kaffe, men i Tilfælde, hvor man skulde bruge varmt Vand i en Fart.

Fra Køkkenet kom man ind i Pakkestuen. Her opbevaredes det rene Tøj, og her pakkedes de Ting, som skulde steriliseres; man havde ikke Sterilisationsovne paa Fødegangen; det der skulde steriliseres, bragtes over paa selve Hospitalet. Havde man ikke tilstrækkeligt varmt Vand, maatte Jordemoderne hente dette i en stor Kande ovre paa Hospitalet. Igennem en Mur, der adskilte Stiftelsen fra selve Hospitalet, førte en Dør, og der fandtes en Varmtvandshane. (Se Billedet Fig. 4, hvor man er paa Vej med Kanden).

Fra Køkkenet paa 2. Sal kom man ind i Elevernes Spisestue, et smalt Rum, lige Plads til et Bord med Bænke ved hver Side. Her fandtes Hylde, som tjente til Plads for Jordemoderne Madkasser. Ved Ankomsten skulde Eleverne købe en Madkasse, hvori man anbragte sin medbragte Kop, Ske, Gaffel og Kniv. Ligeledes skulde man heri opbevare Kaffe, Sukker og Smør. Hver Uge fik man udleveret $\frac{1}{4}$ Pund Kaffe, $\frac{1}{2}$ Pund Sukker og hver Dag 2 Brikker Smør circa 20 Gram.

Som Dug anvendtes et Stiklagen. Om Morgenen fik hver især 2 Kryddere til Kaffen. Til Middag blev Formaden serveret i en hvid Skaal, Eftermaden paa en Tallerken anbragt ovenpaa Skaalen, men det var ikke ualmindeligt, at Eftermaden paa Vejen fra Hospitalskøkkenet havde fundet Vej til Formaden. Aftensmaden, saa og saa mange Stykker henholdsvis Rug- og Sigtebrød med Paalæg, blev serveret paa en stor Bakke, og det var aldeles ikke noget Særsyn, at se Kakerlakerne boltre sig i dette; men vi havde Arbejde nok, — det giver Sult, og som bekendt er Sult den bedste Kok.

Een Fordel havde Fødegangen — nemlig den, at den vagthavende Jordemoder sad omtrent som Centrum i sit Rige, idet Fødestuerne (5 ialt) laa dels lige foran og dels lige om Hjørnet for den Plads, hvor hun sad. Man havde i et Nu Føling med, hvad der skete, og kunde i en Fart være der, hvor det tiltrængtes mest.

For Eleverne var der tre faste Vagter. 2 Elever var Gangvagte, 1 Telefonvagt og 1 „ung Pige“. Der var circa 32 Elever — lige mange paa Fødegang og Barselgang, et halvt Aar paa hvert Sted.

Man modtog Fødende Døgnet rundt. Et vist Antal Elever havde Vagt i 24 Timer uden Fritimer, og Natten derefter kunde det hændte, at man maatte følge Fødende paa Filialer.

Der blev som Regel sendt 2 Elever med om Natten. Det kunde hænde, at Fødslen foregik i Drosken, derfor havde vi Tæpper, Lagner og Voksdug med. Navlegarn, Saks og et Sæt Vendingsslynger havde vi i en lille Lærredspose hæftet foran paa Kjolen under Forklædet. En Lygte medbragtes, dels for at se i Vognen, hvis Fødslen skulde komme paa, men ogsaa for at kunne se paa Filialernes Trappegange; — der var ikke Trappelys alle Steder. Fig. 6 viser en Hjemkomst fra Filial: 2 Elever med fuld Oppakning.

Det var ikke ualmindeligt, at der var født før Filialjordemoderen kom tilstede. I Begyndelsen af Læreaaret var man ikke helt stolt i denne Situation, men senere betragtedes det som en stor Gevinst at ordne Fødslen paa egen Haand, og Filialjordemoderen, der kun fik 6 Kr. for hver Fødsel, var ikke ked af, at alt var i Orden.

Inden Udgangen af Elevaraaret skulde man i Filial paa egen Haand have betjent 2 Fødende.

Fig. 10. „Kaffe-kom-sammen“ i Amaliegade.

Fig. 11. Søndagsflaget er hejst.

Som Regel fik Eleverne en Time teoretisk Undervisning daglig henholdsvis af Professoren og af en anden dertil ansat Læge.

I November 1903 blev Dr. med. *Wilhelm Lauritzen* Professor *Ingerslevs* Efterfølger som Lærer ved Jordemoderskolen; han døde 31. Januar 1909. Dødsbudskabet vakte stor Sorg blandt de danske Jordemødre. (Se Tidsskrift for Jordemødre Nr. 6, 1909.)

Første Reservelæge Dr. med. *E. Hauch* blev Dr. *Lauritzen's* Efterfølger.

Den praktiske Undervisning var for en stor Del Reservejordemødrenes Opgave under Tilrettelæggelse, Ledelse og Opsyn af Overjordemoderen. — I Aarets Løb havde Jordemoder eleverne circa 20 Fødsler. — De lærte blandt andet at suturere mindre Bristninger i Perinæum, at tage Urin og havde en Fremtrækning. Eleverne skrev i Aarets Løb en Journal over et Fødsels Forløb, ellers blev Journalerne skrevet af Lægerne og Reservejordemødrene.

Naar Jordemoder eleverne var bleven tilstrækkelig kyndige, underviste de Klinikisterne i Barnevask. (Se Fig. 7.)

Nogen bestemt Uniform var ikke paabudt, men Eleverne skulde anvende hvide Forklæder. Kjolen skulde være af Vaskestof. Det kunde hænde, at enkelte anvendte blaa Nederdel, dertil en grøn, gul eller rød Bluse, en skøn Farvesymfoni!

Paa Fødegangen maatte man kun en Gang om Ugen gaa ud om Aftenen; da havde man fri fra Kl. 3 om Eftermiddagen, efter at have vaaget Natten i Forvejen.

Dersom intet talte derimod, bragtes de Fødende paa Barselgangen 2 Timer efter Fødslen. Hertil anvendtes en almindelig Baare. Denne Transport besørgede Eleverne, men den var ikke helt let, værst var det dog, naar Patienten skulde bringes paa den nye Afdeling. For at komme dertil, skulde man passere en saa smal Døraabning, at Barselkvinden maatte løftes fra den første Baare over paa en smallere; det var næsten et Kunststykke at kommen igennem.

Endnu værre var det, naar der skulde være „Kejsersnit“, og Patienten skulde bringes fra Fødegangen til gynækologisk Afdeling, hvor Operationsstuen fandtes, og derfra til Barselgangen. For at komme til gynækologisk Afdeling skulde man opad en meget snæver og meget stejl Trappe. Transporten her besørgedes af Læger. (Fig. 3 viser den stejle Trappe.)

I de senere Aar var der 2 Reservejordemødre, der skiftede Vagt hver 12. Time. Hver Uge skiftede man fra Dag til Nattevagt, men for da at have nogle Timers Frihed, maatte man først have 18 Timers Vagt.

Gagen var 25 Kr. pr. Maaned, fri Kjole, men ikke Vask.

Alt vedrørende Instrumenter, Forbindssager, Stillen frem til vanskelige Fødsler o. s. v., Ordning af Bytasker (Byens Jordemødre eller Læger kunde der som her i vanskelige Tilfælde tilkalde Stiftelsens Læger til Ubemidlede), Tøjforbrug, Renholdelse m. m. sorterede under Oversygeplejersken og hendes Assistent. Mange vil her med Tak mindes Oversygeplejerske Frk. *Marie Nielsen* (gamle Nille); thi hun var i Virkeligheden Jordemoderelevernes Ven.

Ved Overflytning af Elever fra Barsel- til Fødegang, hvilket skete circa hver 4. Uge, skulde Eleverne vaske Haar og i Bad.

Badeværelset, der laa i en af Baggaardene, havde vi tilfælles med Ammerne. Vi skulde selv fyre op i Badeværelset.

PAA BARSELGANGEN

Baade 1. og 2. Sal benyttedes hele Aaret som Barselgang. Her var Plejemoder Frk. *Kirsten Qwist* den ledende, bistaaet af 2 Oversygeplejersker samt flere Assistentter og Jordemoderelever. For Frk. *Qwist* var vi straks helst krøbet i et Musehul, men da dette var en fysisk Umulighed, maatte vi blive paa „Arenaen“. Vi blev da ogsaa snart klar over, at Frk. *Qwist* var en Dygtighed, og at det var hende magtpaaliggende at dygtiggøre os.

Morgengængningen begyndte Kl. 6, man skulde være færdig til Klokken 8¹/₂, til Stuegangen kom. Man gik først Stuegang hos de nyankomne, de der havde født i Løbet af det sidste Døgn. Der var Aftenstuegang Kl. 6, og Kl. 8 var Dagvagten færdig. Jordemodereleverne havde i Dagens Løb 1—1¹/₂ Fritime.

Jordemodereleverne havde i Almindelighed 2 Mødre og 2 Børn at passe, i travle Perioder 2 Mødre og 3 Børn eller omvendt.

Dersom der var det mindste ud over det almindelige at iagttage ved Moder og Barn, kunde man heller ikke naa mere, saafremt den paabudte Renlighed skulde overholdes.

Med Undtagelse af den nye Afdeling og „Rekonvalen“, var der kun 2-Sengs Stuer, men paa Tider, hvor der var overfyldt, maatte selve Gangen tages i Brug (se Fig. 8), og selv om man her anbragte Skærme om Sengen, var det dog som paa Alfarvej.

De store Afstande fra de fleste af Stuerne til Køkken, Skyllerum og Linnedskabe besværliggjorde i høj Grad Arbejdet. — Men et rent Puslespil var det dog, naar man efter at være færdig med at gøre Moder og Barn i Stand havde vasket Porcelain og gjort Stuen i Orden og kun havde Gulvvasken tilbage, at faa fat i en Spand, Gulvskruppe og ditto Klud. Det vilde have lettet Arbejdet betydeligt bare at have haft endnu et Par Eksemplarer af ovennævnte Genstande.

De, som var saa heldige at staa sig godt med Nattevagten, *Madam Olsen*, en flink og hjælpsom Kone, vilde om Morgenen bag Døren paa Stuen finde de herlige tre Ting: Spand, Klud og Skruppe, aah, hvor der blev hængt i for at blive færdig.

Med Hensyn til de lange Afstande, hvem husker saa ikke Nøglen med den store Metalplade til W. C., hvortil man kom igennem en Labyrinth af Baggaarde.

Hver Onsdag var der Barnedaab, dertil anvendtes en stor Stue med Altertavle og Døbefont. Det var en af Elevernes Pligter at være med til at bære Børnene til Daaben. Børnene blev i den Anledning pyntede med et Stiklagen.

Om denne Daab er der gaaet sære Frasn, som jeg ikke skal komme ind paa. I Virkeligheden følte vi det alvorligt nok, men der var altid mange Børn, og noget af det højtidelige kunde ligesom flygte lidt, idet et Barn kunde tabe en Strømpe eller Sok, eller Stiklagenet kunde glide for meget tilside. — Det kunde Præsten pludselig paatale, og dette kunde komme til at virke lidt komisk.

Vi boede fra 2. til 6 Elever i et Værelse. Bekvemmeligheder var der ingen af. Plejemoderen havde Tilsyn med Værelserne, ligeledes Opsyn med de syge Jordemoderelver. Var man for syg til at ligge paa sit Værelse, blev man anbragt i et daarligt oplyst Rum, „Fængslet“, det var beliggende paa Barselgangen ved Siden af Køkkenet. Var Sygdommen af særlig alvorlig Art, indlagdes man paa selve Frederiks Hospital.

Som en stor Forbedring her, blev der et af de sidste Aar indrettet en Barselsengsstue til Spisestue, tidligere sad man paa Ventilen, Bænken der dækkede Varmerøerne.

Selv om vi var meget optagne af Arbejdet paa Barselgangen, var der dog mange, der følte det som en Hvile at komme der. Man havde sine Aftener i Fred, og kunde sove om Natten, og havde en Fridag hver 10. Dag.

Som Regel vaagede kun een Jordemoderlev paa hver Sal, og da sov man hele næste Dag; dog skulde man naturligvis følge den teoretiske Undervisning.

Naar man var færdig efter Stuegang, og der ikke var andet at gøre: lave Juter, Tamponer o. s. v., kunde man nu og da finde Tid i Dagens Løb til at læse Lektien til næste Dag, og derved faa lidt af Aftenen til at hvile i, og en sjælden Gang Tid til at gaa ud.

Til Lyspunkterne i den graa Tilværelse hørte først og fremmest dette, at man uvilkaarligt fik Interesse for Jordemodergerningen, dernæst Kammeratskabet. Man rystedes sammen, besøgte hinanden paa de absolut ikke hyggelige Værelser (se Fig. 10). Her diskuteredes Dagens Begivenheder m. m., de Overordnede fik et herligt Hip — noget der sikkert hører alle Tider og Steder til.

Forskellen paa Hverdag og Søndag betegnedes ved, at Flaget gik til Tops nede i Gaarden, der stødte op til Overjordemoderens Have (se Fig. 11).

Juleaften havde vi Juletræ paa 2. Sals Fødegang.

Om Sommeren gav Hospitalet Skovtur til Springforbi, vi kørte i Charabanc derud, og i Skovløberhuset drak vi Kaffe og spiste den virkelig gode medbragte Mad. En eller to af de Overordnede var med og gjorde alt saa festligt for os som muligt.

Vi var glade og taknemmelige for Turen og den skønne Natur; Samværet i den herlige Luft gav os friske Kræfter til at fortsætte.

Aaret som Jordemoderlev paa den gamle Fødselsstiftelse var meget strengt, dog var der en egen Charme over det derinde, og jeg vilde nødigt have undværet Uddannelsen der.

Overjordemoder Fru *Jørgel Wegener* udførte igennem de 36 Aar, hun var ansat paa den kongelige Fødselsstiftelse, et stort og fortjenstfuldt Arbejde, var en uvurderlig Hjælp og Støtte for Professor *Stadfeldt* ved Indførelsen af Antiseptiken paa Fødselsstiftelsen. Fru *Wegener* hyldedes som et lysende Eksempel for de danske Jordemødre, (se Tidsskriftet for Jordemødre Nr. 11, 1899. Om Ansættelse og Afsked se Stabslæge *Norries* Beretning).

Fru *Wegener* døde i Juni 1914.

Naar vi nu og da forsøgte os og fik indført mindre Forbedringer, sagde Professor *Leopold Meyer*: „Vent til vi kommer ud paa det nye Rigshospital, saa faar I det som smaa Prinsesser“.

Professor *Leopold Meyer* var en sjælden dygtig Lærer, forstod at paapege netop det, det kom an paa i det givne Tilfælde, — forstod at slaa det fast, saa det aldrig glemtes. Trods sit tilsyneladende strenge Ydre var Professoren et ualmindeligt forstaaende Menneske, havde, som man siger, Hjertet paa rette Sted.

Professoren blev Jordemoderstanden en god Ven og en stor Støtte og med oprigtig Sorg

modtog alle Jordemødre Budskabet om hans Død den 23. Maj 1918, (se Tidsskrift for Jordemødre Nr. 19, 1918, og Stabslæge *Norries* Beretning).

Selv om vi ikke fik det som Prinsesser, blev Forholdene dog betydelig bedre, hvilket man vil se ved at sammenligne det foregaaende med følgende Afsnit.

II

JORDEMODERSKOLEN PAA RIGSHOSPITALET 1910—35

Den 18. August 1910, da Rigshospitalet lukkede sin Port i Juliane-Mariesvej 14 op for Svangre og Fødende, blev en stor Mærkedag i den kongelige Fødselsstiftelses Historie. Fød-

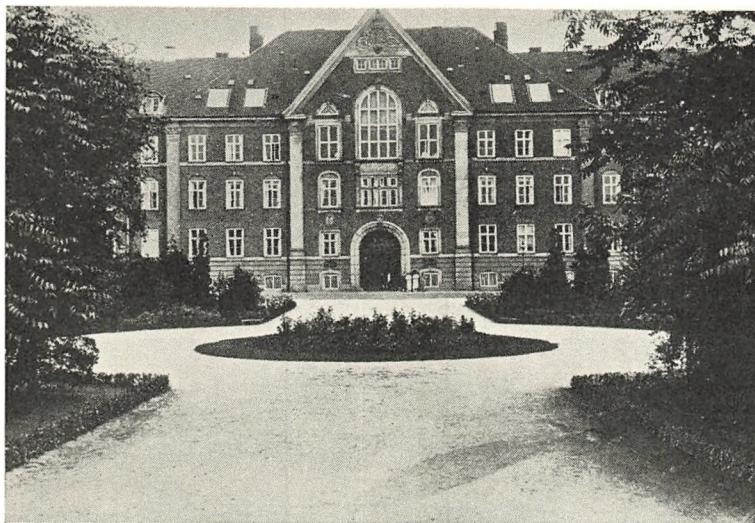

Fig. 12. Indgangsportalen til den nye Fødselsstiftelse.

selsstiftelsen var nu delt i 2 Afdelinger, A og B; Afdeling A, hvor de unge Læger herefter skulde have deres obstetriciske Uddannelse, og Afdeling B blev den fremtidige Jordemoderskole.

Den første Direktør for Rigshospitalet blev *Andreas Seidelin*, som afgik paa Grund af Sygdom 30. Juni 1922, og efterfulgtes af nuværende Direktør *H. F. Øllgaard*.

Hospitalsforvalter *Hundertmark* fra den gamle Stiftelse fortsatte her; han døde 7. Oktober 1913, og efterfulgtes af nuværende Hospitalsforvalter *Kjeld Nielsen*.

Den officielle Indvielse af Rigshospitalet fandt Sted den 3. September 1910 i Overværelse af Deres Majestæter *Kong Frederik* den 8. og *Dronning Louise* samt Deres Kongelige Højheder *Kronprins Christian* og *Kronprinsesse Alexandrine*. De Kongelige var meget interesseret i at se de forskellige Afdelinger.

Nuværende Chef Professor Dr. med. *E. Hauch* blev efter Konkurrence ansat 1. August 1910 som Jordemoderskolens første Leder. Første Reservelæge blev Dr. *Axel Brun*, nuværende Overlæge paa Frederiksberg Fødehjem, som afløstes 1915 af Dr. *Axel Tofte*, nu Overlæge paa Rigshospitalets Fødeafdeling C. Han efterfulgtes 1920 af Dr. *Poul Zachariae*. 1923 blev Dr. *Peter Værning* første Reservelæge; foruden at have Privatlinik er han nu Overlæge ved Sct. Josefs Hospital. 1929 overtog Dr. *Otto Nyeborg* første Reservelægestillingen; han har nu Privatlinik i Bredgade i en Del af det gamle Frederiks Hospital.

Fra 1933 har Dr. med. *Holger Devantier* været første Reservelæge, og agter i nær Fremtid at deltage i Konkurrencen om Professoratet i Obstetrik og Gynækologi ved Rigshospitalets Fødeafdeling A.

Oversygeplejerske Frk. *Marie Nielsen*, „gamle Nille“, der i en Aarrække var ledende Sygeplejerske paa den gamle Stiftelse paa Fødegangen fulgte med herud og fortsatte som Oversygeplejerske paa Fødegang B; hun tog sin Afsked 1. November 1912. Frk. *Nielsen*, der gennem de mange Aar ved sin ansvarsfulde Stilling havde betydet saa meget for Fødselsstiftelsen, fik ved sin Afsked Fortjenstmedaillen i Sølv.

1912 ansattes Frk. *Karen Aaberg* i Frk. *Nielsens* Sted. Frk. *Aaberg* tog sin Afsked i 1918 og nuværende Oversygeplejerske Frk. *A. M. Andersen* „Missen“ overtog derefter Stillingen.

Oversygeplejersken fra Barselgangen paa den gamle Stiftelse Frk. *Schake-Andersen* ansattes her paa Barselgangen som den første Plejemoder; hun døde paa Boserup Sanatorium den 20. April 1914.

Oversygeplejerske Frk. *Fanny Raaschou* fra Fødegang A, blev 1. Juni 1914 Plejemoder paa Barselgang B; hun tog sin Afsked 1. September 1933, og afløstes af nuværende Plejemoder Frk. *Johny Henriksen*.

Oversygeplejerske Frk. *Fanny Hansen* fulgte med herud fra den gamle Plejestiftelse og fortsatte paa Plejegangen her som ledende Sygeplejerske paa Afdelingen for Svangre og den gynækologiske Afdeling. Frk. *Fanny Hansen* døde 6. December 1921 og afløstes af nuværende Oversygeplejerske Frk. *Jensine Frederiksen*.

Som den første Overjordemoder paa Jordemoderskolen her ansattes jeg 1. August 1910. Kongelig Udnævnelse fik begge Afdelingers Overjordemødre i 1919.

Ved Overflytning af en Institution som den kongelige Fødselsstiftelse til Rigshospitalet er det forstaaeligt, at ikke alt straks kan være i Orden. Man maatte saaledes fra Fødeafdeling B ved den første Fødsel laane Navlesaks paa Fødeafdeling A; naa, det havde ingen Hast for Barnets Vedkommende, da det var macereret. Fødslen foregik saa hurtigt efter Indlæggelsen, at den fandt Sted paa den „grønne Stue“. Det var den første Fødsel, men Nr. 2 Fødende; den først indkomne Fødende Nr. 1 fik nemlig Tvillinger der blev døbt, *Frederikke* og *Juliane Marie*.

Benævnelsen „grønne Stue“ er bibeholdt fra den gamle Stiftelse for Optagelsstuen.

Af Hensyn til Jordemødre, der ikke har set den nye Jordemoderskole, skal jeg til Sammenligning af det gamle og nye fortælle lidt om Lokaleforholdene m. m. Efter at være kommet igennem Fødselsstiftelsens Port og Gaard eller Have har man Indgangen til Fødeafdelingerne lige for (se Fig. 12). Til venstre Fødeafdeling A til højre Fødeafdeling B. Man kommer ind paa selve Fødegangen, og har for sig en lang Gang, hvis Vinduer vender ud til „Ringvejen“ (en Vej, der blandt andet omringer 10 Pavilloner for kirurgiske og medicinske Patienter, samt Kirke og Grønnegaard), lige indenfor Døren til venstre findes Badeværelse og W. C. for Fødende, ved Siden af dette et Skyllerum. Lige overfor Badeværelset til højre ligger „den grønne Stue“. For et Aar siden er der paa Fødegangen opført en Skillevæg, der adskiller „den grønne Stue“, Skyllerum og Badeværelse fra den øvrige Fødegang, og derved er dannet et Rum, hvor der er Plads for Fødende, mens de venter, samt for disses Paarørende.

Ud til den først omtalte lange Gang frem efter paa samme Side som den „grønne Stue“, ligger 8 Fødestuer, en mindre Vagtstue og et Tekøkken (4 Fødestuer paa hver Side af Vagtstuen).

Paa venstre Side af Fødegangen findes Borde med forskelligt, der er nødvendigt til Brug ved Fødslerne, og ikke kan have Plads paa Fødestuerne. Midt paa Gangen staar et Par Borde, hvor blandt andet Journalerne føres (se Fig. 9), samt en Ambulance paa Hjul¹⁾. For Enden af Fødegangen findes endnu et Skyllerum, hvor blandt andet blodigt Tøj afskylles; her er tillige Aflukke for smudsigt Tøj, et Kogekar for Bækkener m. m., en Skakt hvorigennem det

¹⁾ Transporten af de Fødende og Barselkvinderne hører med til de store Lettelser for Eleverne her. Hvis Fødselen er forløbet normalt, køres Barselkvinden med sit Barn 2 Timer efter Fødselen paa Ambulancen ind i Elevatoren og op paa Barselgangen.

smudsige Tøj i Sække kastes for hvert Døgn, og 2 W. C. for Personalet. Til højre for sidstnævnte Rum — i vinkelret Forbindelse med før omtalte lange Gang — har vi atter en lang Gang; her ligger en stor Vagstue for Jordmoderelever og et Arkiv, hvorfra man kommer ind paa Professorens Kontor. Lidt længere fremme ligger et Koge-Steriliseringsrum og Vaskerum (til Haandvask), derfra kommer man ind i Operationsstuen, hvorfra en Dør fører ud til Gangen. Ved Siden af Operationsstuen er der endvidere 2 Værelser, det ene for en Sygeplejerske, det andet for en Reservejordemoder. Lige overfor Operationsstuen er et Badeværelse til Brug for Sygeplejersker og Jordemødre. Ved Siden af Badeværelset findes et Rum til Opbevaring af Instrumenter m. m., imellem disse 2 Rum findes en Elevator, hvor der er Plads til en Seng.

For Enden af Gangen fører en Svingdør ud til en Trappegang, der fører til Barselgangen og til en Udgang til Stiftelsens Gaard. Modsat omtalte Svingdør fører en lignende Dør ligeledes ud til en lang Gang, hvor der blandt andet ligger et mindre Køkken, Sygeplejerskernes Spisestue og Dagligstue, Jordmoderelevernes Spisestue og Dagligstue. Jordmoderelevernes

Fig. 13. Dagligstuen.

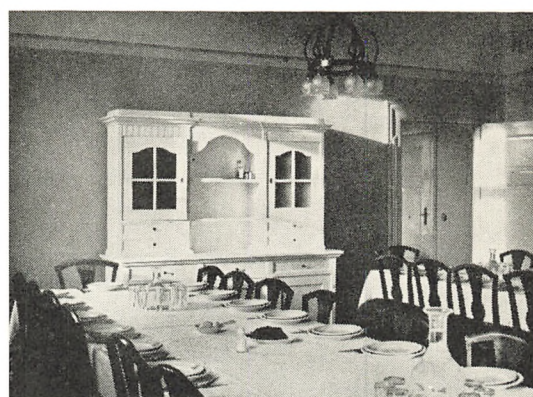

Fig. 14. Spisestuen.

Dagligstue består af 2 Værelser, som vi har faaet Løfte om at faa omdannet til een stor Stue. Man vil da, naar hele Flokken er samlet, føle sig mere i Kontakt med hinanden. De omtalte Værelser er som Fig. 13 viser møbleret dels med voksdugsbetrukne Møbler, dels med Kurvemøbler betrukne med Creton.

Da Dagligstuen for nogle Aar siden blev flyttet fra 3. Sal til Stuen, blev Kurvestolene frisket op og betrukket. Gulvene, der er af Linotol, virker ikke hyggelige, men de smaa Kokustæpper bøder dog lidt paa dette. Paa Bordene, der er polerede, er der anbragt meget billige japanske Smaatæpper. Endelig er der en Radio, som vi fik for flere Aar siden. Pengene til den blev indsamlet blandt Eleverne 1927—1929. Sammenlign Spisestuen med Beskrivelsen af den paa Stiftelsen i Amaliegade. Her er en stor dejlig Spisestue med to lange Borde dækket med en smuk Dug og pænt Porcelain (se Fig. 14). Paa Væggen hænger et Skab til Servietter, hvor hver har sit Nummer.

Plejemoder paa Barselgangen og Oversygeplejersken paa Fødegangen præsiderer ved hver sit Bord tillige med 6 Reservejordemødre, 3 fra hver Afdeling. Efter Middagen drikkes Kaffen i de to omtalte tilstødende Dagligstuer, som vi som sagt brændende ønsker at faa omdannet til een, samt at faa denne udstyret lidt i Smag med Sygeplejerskernes, der ligger paa samme Gang.

Jeg skal med det samme omtale Jordmoderelevernes Boligforhold.

I Begyndelsen boede der fra 2 til 4 sammen, for Tiden 2 og 2. Værelserne er beliggende dels paa 3. Sal, dels i Kælderen. De sidstnævnte er de færreste, men nærmest de hyggeligste. Hyggen afhænger naturligvis for en stor Del af Beboerens Sans for at hygge. (Se Fig. 15.)

Paa de fleste Værelser er der i Løbet af det sidste Aar anbragt Sovedivaner, en Forbedring vi er Direktør, Forvalter og Plejemoder taknemlige for. Baade i Kælderen og paa 3. Sal er der Badeværelse og smaa Tekøkkener; paa Gangen ligger der Løber, for at de Sovende ikke skal forstyrres.

Nu jeg er ved Boligforholdene, vil jeg med det samme lidt nærmere omtale den store Vagtstue paa Fødegangen, da den er af særlig Betydning for Elevernes daglige Velbefindende, naar

Fig. 15. Et Elevværelse.

Fig. 16. Vagtstuen.

de er paa Fødegangen, idet de her, naar der ikke er Travlhed, kan opholde sig enten for at læse Lektier, sidde med et Haandarbejde, eller om Natten skiftes til at faa en ofte haardt tiltrængt Hvile. Langs Væggene findes gode Sovesofaer med Skuffer til Tæpper og Hovedpuder (se Fig. 16).

Paa Væggene hænger Billeder af Elevhold fra langt tilbage i Tiden. Der er vist ikke mange Jordemødre fra Skolen herude, som ikke har fornøjelige Minder fra Vagtstuen.

At Jordemoderskolen fik sin egen Afdeling havde den store Betydning, at man — i Mod-sætning til tidligere — nu helt kunde hellige sig Jordemoder elevernes Undervisning.

Som bekendt blev Uddannelses-tiden i 1927 forlænget til 2 Aar; et længe næret Ønske, som Jordemødrene i mange Aar havde kæmpet for, blev dermed opfyldt.

Jeg skal her henvise til Referater i „Tidsskrift for Jordemødre“ fra de store Møder, hvor Sagen blev diskuteret og Resolutioner vedtaget i den Anledning.

At Sagen i en for Landet vanskelig økonomisk Tid lod sig gennemføre, følte man sig over-

bevist om, idet Eleverne betaler for Ophold og Undervisning, desuden vilde Gennemførelsen forøge Arbejdskraften og derved ikke møde uovervindelige Udgifter.

At Uddannelsen paa et Aar maatte forceres, siger sig selv. Nu gives der Eleverne Tid til at erhverve og fæstne de nødvendige Kundskaber.

Vi skylder Jordemoderskolens Chef, Professor *Hauch*, stor Tak, at Professoren gik i Breschen for og fik gennemført Uddannelsens Forlængelse, og det tjener Jordemødrene til Ære, at man ønskede denne.

I Løbet af de 2 Aar deles Undervisningen paa følgende Maade: 2 Maaneder er Eleverne paa Svangre, Pleje- og gynækologisk Afdeling, 10 Maaneder paa Barselgangen og 12 Maaneder paa Fødegangen. Elevantallet varierer i Forhold til Landets Behov.

Fig. 17. En grønlandsk Jordemoder elev, en Sygeplejerske i grønlandsk Mundering og (yderst til højre) to Elever fra Vestindien.

Fra Færøerne og Grønland kommer der som Regel hvert Aar 1 à 2 Elever. Før Salget af de vestindiske Øer havde vi derfra 1 à 2 indfødte sorte Elever, og før Island fik oprettet egen Jordemoderskole havde vi derfra 1 à 2 Elever. (Fig. 17).

Den teoretiske Undervisning gives af Professoren, første Reservelæge og af Overjordemoderen. Den praktiske Undervisning ledes efter Samraad med Professoren af Overjordemoderen. Det første Aar har Eleverne gennemsnitlig 4 Timers, andet Aar 8 Timers ugentlig teoretisk Undervisning. Paa Slutningen af sidste Aar deltager Jordemoder eleverne i 4 Forelæsninger paa Børneafdelingen sammen med Sygeplejeeleverne.

Eleverne bistaar ved circa 60—70 Fødsler og leder deraf circa 10 paa egen Haand.

De opøves blandt andet i at undersøge Urinen for Æggehvide, og foruden at undersøge udvendig og indvendig (vaginalt) lærer de nu ogsaa at undersøge rectalt, lærer ligeledes at tage Bækkenmaal. De faar Øvelse i at suturere de Bristninger, det er tilladt Jordemødre at behandle, har haft 1 à 2 Fremtrækninger, og inden Eksamen har de haft 10 Fantomøvelser og er opøvede i at skrive Journaler.

Paa Afdelingen for Svangre har Eleverne Lejlighed til at følge sunde og syge Svangre. Læren om Svangerskabshygiene og Svangerskabstilsyn er et meget vigtigt Led i Undervisningen (Befolkningen burde i langt større Udstrækning end Tilfældet er forstaa Vigtigheden af, at alle svangre Kvinder bør være under kyndig Svangerskabstilsyn). Paa Plejeafdelingen, hvor der ofte kommer for tidlig fødte Børn, kan de sætte sig ind i Plejen af disse. Paa gynækologisk Afdeling har de Lejlighed til at observere forskellige Kvindesygdomme m. m. Fritiden er her som paa Barselgangen (se senere).

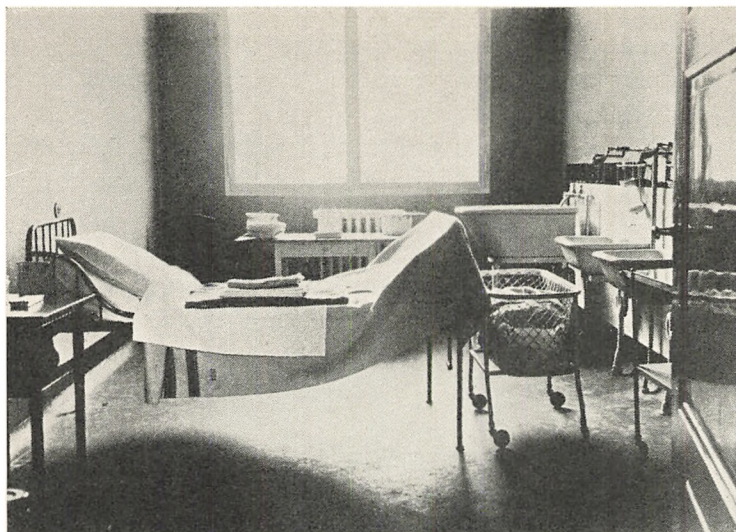

Fig. 18 a. Een af de 8 Fødestuer (alle Fødsler foregaar nu paa Enestue).

Fig. 18 b. Hjørne af en 6-sengs Stue paa Barselgangen.

Naar Byens Jordemødre tilkalder den obstetriciske Poliklinik, følger en af Eleverne fra det ældste Hold med.

Jeg skal ikke her komme ind paa selve Undervisningen, men indenfor det første Aar er Eleverne opøvet i alle Detailler og har bistaaet ved et Par Fødsler, saaledes at yngste Hold er klar til at tage sig af Fødslerne, naar ældste Hold gaar op til Eksamen.

Ved Dr. *Bojesens* enestaaende Elskværdighed har det ældste Hold Lejlighed til at se, hvorledes man tager sig af Mødre og Børn paa Børneplejestationerne.

Fritid paa Føde- og Barselgang kan ifølge Afdelingernes Forskellighed ikke være ens.

Igennem Aarene har man forsøgt at forandre Døgnvagten paa Fødegangen til en kortere Vagt. I Begyndelsen fortsatte man med Døgnvagten som paa den gamle Stiftelse, men hurtigt indførtes 2 Fritimer for de Elever, som skulde vaage.

De faste Vagter fik, naar det kunde lade sig gøre, fri fra Klokken 13 til 20. Efter at have vaaget, skulde Eleverne møde paa Fødegangen Klokken 16, flere af dem fik fri, Resten skulde blive til Klokken 20, alt eftersom der var travlt paa Fødegangen. Her maa tilføjes, at saa vidt muligt skiftes Eleverne om Natten til at hvile lidt i omtalte store Vagstue, i travle Nætter lader det sig ikke altid gøre.

For Tiden er Forholdet saaledes, at Eleverne paa Fødegangen har 1 Fridag om Maanedens. Paa Vagtdage (Afdeling A og B skifter Vagt hver Morgen Kl. 8), møder Eleverne Kl. 7¹/₂. De, der skal vaage den paafølgende Nat, faar 2 Fritimer, og de, der har vaaget, gaar fra Gangen Kl. 6¹/₂ og har saa fri til næste Morgen Kl. 7¹/₂, dog maa de følge den teoretiske Undervisning, og har de haft Fødsler i Nattens Løb, skal de være med til Stuegang, hvor Journalen bliver læst op, og hvor Barnet og Efterbyrden bliver præsenteret. Erfaringen viser dog, (alt eftersom det er efter et Vagt- eller ikke Vagtdøgn), at der ofte kun er 1 højst 3—4 Elever, der har haft Fødsler om Natten, og som anført skal være med til Stuegang. (Fra 1. Februar er Døgnvagten forsøgsvis afskaffet).

Elevernes øvrige Forhold skal jeg senere komme tilbage til.

BARSELGANGEN

Jeg skal nu fortælle lidt om Barselgangen, der ligger paa første Sal. Man havde beregnet Plads til 49 Barselkvinder, men i Perioder har Antallet været nær de 90. Her er 9 store Stuer, hvor der kan staa 6—7 Senge, Resten (10) er Tosengs- eller Enestuer (se Fig. 18a—18b). Der er en Varmestue for de for tidlig fødte Børn, det vil sige en Stue indrettet saaledes, at Varme og Fugtighed nøje kan reguleres i Forhold til de for tidlig fødte Børns Behov. Her findes Badekar til Børnene; en Beholder med Ilt og Kulsyre (Carbogen) staar parat blandt andet til Brug for Oplivning, om dette skulde blive nødvendigt.

Foran Varmestuen findes et Rum som er noget lunere end Patientstuerne, og som derfor benyttes til Børn, der vel ikke behøver at komme paa den egentlige Varmestue, men heller ikke straks kan anbringes paa Stuen hos Moderen, desuden til syge Børn, som kræver særlig nøje Observation.

Naar de meget for tidlig fødte Børn skal have Bryst, køres Moderen ind paa Varmestuen. Er Børnene ikke i Stand til at tage Brystet eller tømme det, har Professor *Hauch* konstrueret et meget praktisk, enkelt og prisbilligt Apparat, som anbragt paa en Vandhane ved et Badekar eller en Vaskekumme kan suge eller pumpe Mælken ud af Brystet paa en saadan Maade, at Mælken ikke forurenes, og Apparatet kan betjenes af Moderen selv.

Desuden findes paa Barselgangen et Rum, hvor der er anbragt en stor Kogebeholder for Bækkener m. m., en Beholder med sterilt Vand og et Sterilisationsapparat, saa man nu selv paa Barselgangen kan sterilisere de forskellige Forbindsstoffer. Før maatte dette gøres paa Fødegangen. Der er 4 Skyllerum, hvor der er Udslagningskummer for Bækkener o. s. v., her er anbragt Stativer til Bækkener med Numre svarende til Barselkvindens. Ligeledes findes her W. C. for Barselkvinderne og for Personalet samt Badeværelse.

Barselgangen er delt i to Servicer med hver sin ledende Afdelingssygeplejerske.

Paa Gangene, saavel Føde- som Barselgang, er anbragt Stativer med Spritbeholdere, hvor man efter særlig Forurening af Hænderne efter almindelig Haandvask yderligere kan spritte disse.

Paa alle Afdelinger findes naturligtvis Skabe til det rene Tøj. Under disse Skabe løber Varmerør. Tøjet holdes herved altid fuldstændig tørt og tillige lunt.

Jordemoderleverne pusler som Regel 3 Mødre og 3 Børn.

De yngste Elever er paa Stuerne sammen enten med en Sygeplejerske eller en Jordemoder-elev fra ældste Hold.

Da der er flere Skyllerum (Badekar, Vaskekummer paa Stuerne) og Tekøkkener, er Afstandene gennemgaaende ikke saa lange som paa de gamle Stiftelse.

Morgengerningen begynder Kl. 6¹/₂, Aftengerningen Kl. 16, og Kl. 19 skifter Dag- og Nattevagt.

Fig. 19. Fra en Udflugt til Sverrig (Lund Fødselsstiftelse).

Fig. 20. „Stuegang“ (bemærk de nu hyppigt anvendte Gazemasker).

I Begyndelsen herude fik Eleverne daglig 1 à 1½ Fritime og havde 1 à 2 Fridage om Maa-neden, imod nu, hvor de foruden kortvarige Spisetider har 2 Fritimer, der saa vidt muligt lægges udenfor Tiden for den teoretiske Undervisning, og som Regel har de 1 ugentlig Fridag.

I Løbet af de 2 Aar vaager Eleverne 2 Gange 14 Nætter og har før og efter een Fridag.

I Almindelighed skal Eleverne nu være hjemme Kl. 22½ (dette gælder for alle Afdelinger), ønsker de at være ude efter den Tid, skal der indhentes særlig Tilladelse, de kendte „11-Sedler“ skal nu ved Hjemkomsten afleveres paa Fødegangen til den vagthavende Reservejordemoder.

Eleverne kan, saafremt det ikke generer den, de bor sammen med, modtage Besøg paa Værelset eller i Dagligstuen. Efter Kl. 22 maa ingen have Gæster. Alle Jordemodererelever har 9 Dages Sommerferie.

Fig. 21. Fra Børnehjælpsdagen (bemærk Prof. Oscar Matthiasen i Baggrunden).

Fig. 22. „Repetusser“ paa Skolebænken.

Ældste Hold har desuden om Sommeren Udflugt, der i de senere Aar er gaaet til Sverrig. Man tager afsted om Morgenen Kl. 8 og er hjemme igen Kl. 23—24^{1/2}. Fig. 19 er saaledes taget paa en Udflugt til Sverrig.

Man har haft det Held paa disse Ture at se Fødselsstiftelserne i Malmø, Lund og Helsingborg. Automobilturen ad Strandvejen til og fra Helsingør, den førtjusande svenske Natur, den enestaaende Elskværdighed og Gæstfrihed Svenskerne udviste vil sikkert staa for Deltagerne som et smukt Minde, der aldrig glemmes.

Af hygiejniske Grunde er Rengøringen mere og mere fra Eleverne lagt over paa huslig Hjælp, saaledes at Eleverne her har langt mindre Rengøring end paa den gamle Stiftelse.

I Begyndelsen var Porcelainet i Sygeplejerskernes og Jordemødrenes Spisestue meget forskelligt. Ved Plejemoder Frk. *Raaschous* og min Henvendelse til Direktør *Seidelin* blev dette Forhold ændret saaledes, at Porcelainet blev ens. Dette synes maaske at være en Bagatel, men Livet er jo fuldt af Bagateller; det der synes at være en Bagatel for den ene, kan være af stor

Betydning for den anden, og vi er jo kun Mennesker. Til Eksempel kunde de Besøgende, som kom, naar Bordene var dækkede, udbryde: „Hvorfor denne Forskel“, som om en lavere Kaste spiste her.

I flere Aar fulgtes den gamle Skik at kalde Jordmodereleverne ved For- og Efternavn, dette blev efterhaanden ret ubehageligt for Eleverne, og man besluttede at kalde dem Frue og Frøken.

Uniformen, hvide Kjoler og hvide Forklæder, blev indført i Efteraaret 1911. I 1927 begyndte man at anvende Hovedtørklæder; Forskellen paa ældste og yngste Hold tilkendegives ved, at ældste Holds Tørklæder er forsynede med en mørkeblaa Kant.

For circa 4 Aar siden begyndte vi ved Afbadning og under Fødselsforløbet at anvende Gazemasker til at dække Mund og Næse, for ogsaa paa denne Maade at beskytte de Fødende og Barselkvinderne imod eventuel Infection. Maskerne benyttes ligeledes i Forkølelestilfælde. (Se Billede af Stuegang paa Fig. 20).

Indtil 1928 bestod Jordmodereksamen som Regel kun af en mundtlig Prøve. Siden da tillige af en skriftlig og praktisk Prøve (Fantomøvelse). Eksamenskarakteren og Karaktererne fra Afdelingerne lægges sammen til en Gennemsnitskarakter: 1., 2., 3. Karakter og tilføjes henholdsvis ug, ug÷, mg+ o. s. v.

Bestaar Eleven ikke Eksamen, eller har faaet laveste Karakter, kan der gives Tilladelse til at læse om.

Der bliver hvert Aar uddelt 2 Præmietasker med Indhold: Professor Levys og Rigshospitalets Premier.

Under Elevtiden kan der søges om Understøttelse til Uddannelsen.

Med Anskaffelse af Kjoler, Forklæder o. s. v., Ophold, Vask og Smaaudgifter medgaar der til Uddannelsen circa 2,000 Kroner.

Efter endt Eksamen kan Eleven ikke forlade Skolen, førend hun har aflagt Jordmoderløftet, hvorefter hun faar udleveret Lærebrev. I 1907 afløstes Jordmodereden af Jordmoderløftet. 1915 ændredes Jordmoderløftets Ordlyd som nedenfor angivet.

Jordmoder-Løfte.

Efter at have aflagt Prøve paa mine i Jordmoderkunsten erhvervede Kundskaber og bestaaet Jordmodereksamen, afgiver jeg herved *paa Ære og Samvittighed* det Løfte, til hvis Opfyldelse jeg ydermere ved Haandslag forpligter mig, at jeg vil opfylde de mig som Jordmoder paahvilende Pligter, at jeg ikke ubeføjet vil aabenbare, hvad jeg under Udførelsen af mit Kald har erfaret eller faaet Formodning om vedrørende Barselpatientens Forhold, og at jeg i mit Kald saavel som i Liv og Levned i et og alt vil forholde mig saaledes efter de gældende Love og den mig meddelte Instruks, at ingen skal have Grund til i nogen Maade at besvære sig over mig.

Kjøbenhavn, den

Selv om det egentlig ikke hører ind under min Beretning, maa jeg dog bemærke, at skønt Læreaaret paa den gamle Stiftelse krævede ens fulde Arbejdskraft, husker jeg fra min Reservejordmodertid, at da Børnehjælpsdagen oprandt, vandrede nogle af Jordmodereleverne ud med hver sin Børnehjælpsbøsse, og inden ret længe var Bøssen fyldt, saa Forklædet maatte tages i Brug; det var ikke Smaaskillinger, der faldt — men adskillige Tiere. Jeg forstod disse Elevers Glæde over Hjælpen, de kom med, som maaske netop skulde komme nogle af de smaa Verdensborgere til Gode, som de selv havde ydet den første Hjælp. I de senere Aar har Jordmodereleverne hjulpet Børnehjælpskomiteen her (Direktør *Øllgaard* er Formand for Kom-

mitteen) med Børnehjælpsdagens Arbejde. Foruden anden Indsamling (Hospitalsforvalteren og Sygeplejerskerne m. fl.) er der aarlig i nogle Aar ved Jordemodereleverne indsamlet circa 5 à 6,000 Kr. med kun nogle faa Hundrede Kroners Udgifter. I Betragtning af, at der aarligt fødes circa 1,100 Børn paa Afdelingen af ugifte Mødre, kunde det blive en net lille Sum til hver.

JORDEMODERTASKERNE

I snart mange Aar, kort før de nybagte Jordemødre forlader Skolen, har de forsynet sig med en Jordemodertaske — indrettet efter Jordemoderskolens Anvisning.

Foruden de sædvanlige Rum i Taskens Foer til de nødvendige Flasker, er der nu en Lomme, hvor der kan ligge et Par Handsker. I Bunden er der Plads til et firkantet, fladt Bækken (Fødebækken). Det er egentlig beregnet til at lægge under den Fødende under Afbadningen og ved eventuel hed Udskylning, men mange Jordemødre anvender det ogsaa til at anbringe under den Fødende lige før Barnet skal fødes, efter først at have anbragt et sammenfoldet Lagen eller en lille Pude omviklet med Voksdug og et Lagen, for at det ikke skal være for haardt at ligge paa.

Omtalte Tasker faar de unge Jordemødre til en særlig nedsat Pris, fordi der aftages saa mange paa een Gang.

For nogle Aar siden fik Professor *Hauch* Formodning om, at den af Jordemødrene anvendte Fjedervægt ikke vejede nøjagtigt. Ved at kontrollere en Fjedervægt (som en Jordemoder havde benyttet i 5 Aar) med en Bismervægt, viste det sig, idet man vejede et større Antal Børn, at Fjedervægten viste circa 500 Gram mere end Bismervægten.

Der er den Gene ved Bismervægten, at den er tung at have i Tasken; men da man ved Afgørelse af Børns Fuldbaarenhedsgrad betragter Vægt og Længde som særlig afgørende, er det af største Betydning, at den Vægt, der anvendes, viser Barnets nøjagtige Vægt.

FØDSELSPAKKERNE

Endelig vil jeg omtale Fødselspakkerne, som Kredslæge *Schmedes* egentlig har Æren for, idet Dr. *Schmedes* er kommet med Forslaget til dem, derefter har Sundhedsstyrelsen og Skolen ændret lidt ved Indpakningen og man har gennemprøvet Pakken som Mindstemaalet for, hvad der er nødvendigt til en normalt forløbende Fødsel, og anbefalet Pakken.

REPETITIONSKURSUS

Repetitionskursus for Jordemødre tog sin Begyndelse 1911 og afholdes hvert Aar i November Maaned. Det er delt i to Hold, der varer 14 Dage. 16 Jordemødre deltager paa hvert Hold. Ved dette Kursus afholdes en Række Forelæsninger særlig beregnede paa de Repeterende. De Jordemoderelever, der har Tid, følger disse Forelæsninger. Enhver Jordemoder kan overvære disse. (Med Undtagelse af November Maaned er Jordemødre altid velkomne til at gaa Stuegang med).

Repetisterne følger daglig Jordemoderelevernes Skoletimer, sætter sig desuden ind i det praktiske Arbejde paa de forskellige Afdelinger, har hver 1 à 2 Fødsler. Finder Uregelmæssigheder Sted under en Fødsels Forløb, tilkaldes alle baade Dag og Nat.

Forelæsningerne afholdes af Professor *Hauch* og 1. Reservelæge. I de senere Aar har en af Reservelægerne fra Rigshospitalets Børneafdeling afholdt et Par Forelæsninger om Børnepleje.

Repetisterne er ogsaa interesserede i det, der er af Interesse uden for Skolens Mure. Foruden vort eget Hospital, har de i de senere Aar blandt andet set Finsens Hospital; her holder Overlæge *Chievitz* en belærende Forelæsning om Kræft. Paa Vanførehjemmet viser Inspektøren Jordemødrene rundt, og Overlæge *Guiddal* holder et orienterende Foredrag om Hjemmet. Paa Welanderhjemmet fortæller Plejemoder Frk. *Post* om Hjemmet der, og Børnene synger og danser. Bispebjerg Hospital har alle repeterende Jordemødre sikkert set, det er ligefrem

blevet Tradition at komme derud. Vi vil med Tak mindes Frk. *Charlotte Munck* for hendes Venlighed imod de repeterende Jordemødre; hun ikke alene fremviste det smukt beliggende Hospital, men sørgede ogsaa for et festligt dækket Kaffebord, og den nye Forstanderinde Frk. *Funding* og Viceforstanderinde Frk. *Korsholm* følger Traditionen.

De repeterende Jordemødre har ligesom Jordemoderleverne Lejlighed til at se Børneplejestationerne, hvilket de er meget begejstrede for.

De Repeterende er meget interesseret i at se Rigsdagen og bliver ogsaa der vist rundt med den største Elskværdighed.

Naar Repetisterne tillige skal besøge Slægt og Venner samt lidt ud at more sig, vil man forstaa, at de 14 Dage er borte, før man ved af det. Jeg glæder mig altid til November Maaned, man faar et frisk Pust derude fra, hører om hvad de forskellige har oplevet indenfor deres Praksis.

Fig. 23. Svenske og norske Jordemødre paa Besøg.

Fra 1911 til 1920 steg det aarlige Fødselsantal fra 1294 til 1914, noget lignende var Tilfældet paa Fødeafdeling A, hvorfor der paa begge Afdelinger blev ansat endnu 1 Reservejordemoder, saaledes at der nu er 3 Reservejordemødre paa hver Afdeling.

Reservejordemødrenes Vagt er inddelt saaledes, at en har Dagsvagt, en har Nattevagt, den tredje har „11-Vagt“, det vil sige, at sidstnævnte træder til og har Vagt fra Kl. 23 til Kl. 11 næste Dag, saafremt der er flere, der føder paa samme Tid, eller der finder Kunstforløsning Sted.

Er hendes Hjælp ikke nødvendig hele Tiden, afløser hun Nattevagten og Dagsvagten et Par Timer.

Eventuelle Fridage for Reservejordemødrene ordnes ligeledes ved Hjælp af „11-Vagten“. Skal 8 Timers Dagen indføres for Sygeplejersker, maa man gaa ud fra at noget lignende maa gøre sig gældende for Reservejordemødre.

For Tiden har Reservejordemødre 125 Kr. om Maaneden, frit Ophold og Vask. — Sammenlign Forholdene paa den gamle Stiftelse.

Hvert Aar er der Brug for 10—12 Reservejordemødre, dels her paa Hospitalet, dels paa Fødeafdeling C, Frederiksberg Hospital, Howitz Fødehjem og Aarhus Fødselsstiftelse.

Saaledes faar efterhaanden circa hveranden Jordemoder 3 Aars Uddannelse, da Elevantallet nu er nede paa 20—22 paa hvert Hold. Siden 1910 er der uddannet 694 Jordemødre, og ialt har vi haft 60 Reservejordemødre.

Efter 1920 daledede Fødselsantallet lidt; der var dog 1797 i Aaret 1923. Den 12. September 1924 aabnedes Fødeafdeling C; 193 Fødsler fandt Sted der i 1924. Det aarlige Fødselsantal har til Dato paa denne Afdeling varieret fra godt 700 til godt 800. Siden da er Fødselsantallet paa Jordemoderskolen (Fødeafd. B) og tilsvarende paa Fødeafd. A naturligvis dalet.

Paa Jordemoderskolen har det aarlige Antal ligget omkring godt 1,500 til godt 1,600. I 1933 var der 1,648 Fødsler; saa man vil forstaa, at dersom Fødeafdeling C ikke var, vilde man nu være oppe paa 2,000 Fødsler om Aaret paa hver Afdeling. — I 1933 er der i 723 Tilfælde ved normale Fødsler givet Narcose, deraf 289 Gange Numal-Nirvapon som intravenøst Narcoticum. (Se Dr. *Eskelunds* og Dr. *Kapel's* Meddelelser i Hospitalstidende 72. 1929, 73, 1930. Dr. *Bordram*: arta obstetrica et gynacologica Bind 12 1932.) — Lægenes Kamp for at forebygge Komplikationer og for at mildne Smerterne under Fødslen, stiller større og større Krav til det Personale, som skal observere den svangre og fødende Kvinde. Man vil deraf forstaa, at der ogsaa stilles større Fordringer til Jordemoderlevernes Observationsevne.

Det vil sikkert være af Interesse at høre, at der i Løbet af de snart 25 Aar, vi har haft til Huse paa Rigshospitalet, indtil 31. December 1933 er født: 35,408 Børn af 22,891 ugifte og 11,495 gifte Kvinder¹⁾.

Paa Afdeling L har der været 8.116 svangre Kvinder.

Den puerperale Mortalitet viser circa 1¹/₂ pro mille. Naar man betænker de mange uregelmæssige Tilfælde, der nødvendigvis maa finde Sted her, idet mange Fødende indlægges før Tiden, hvor Indgreb under Fødslen maa ventes, ligesom mange Fødende først indlægges efter at Vanskelighederne er indtraadt, og det nødvendige Indgreb ikke kan foretages i Hjemmet, og ofte er inficerede før Indlæggelsen, da maa den puerperale Mortalitet betragtes som meget ringe. Med Hensyn til den puerperale Mortalitet for hele Landet, skal jeg henvise til Stabslæge *Norries* Meddelelse.

Imidlertid har den ringe puerperale Mortalitet i Tilslutning til Fødslerne her i Landet vakt Opmærksomhed i Udlandet, og adskillige Læger, Jordemødre og Sygeplejersker fra næsten hele Verden har i Aarenes Løb været her for at sætte sig ind i Jordemoderundervisningen, samt hvorledes Jordemodervæsenet er ordnet her i Danmark.

Gang paa Gang henvender man sig fra Udlandet til Skolens Chef, Professor *Hauch*, om Tilladelse til at komme her paa Skolen for at sætte sig ind i Forholdene.

Med den største Respekt for Udlandets Jordemødre, føler jeg mig dog overbevist om, at de danske Jordemødres Standard staar paa Højde med Udlandets i Forhold til, hvad der er tilladt de forskellige at udføre.

Personligt har jeg sat mig ind i Undervisningen følgende Steder: London, Wien, Dresden, Neuköln (ved Berlin), Oslo, Bergen, Gøteborg og Stockholm.

I 1926 var her i længere Tid en kvindelig Læge fra Peking Dr. *Yang*. En Tid efter, at Dr. *Yang* var kommet tilbage til Kina, fik jeg Brev fra hende, hvori hun fortalte, at nu havde hun faaet oprettet en Jordemoderskole efter dansk Mønster med 2 Aars Uddannelse, og sendte mig samtidig en Beskrivelse over, hvorledes Skolen var indrettet.

Efter at jeg i 1923 havde været i London til et Møde for Jordemødre og Sygeplejersker, har Miss *Page*, de engelske Jordemødres *Florence Nightingale*, sendt baade Læger, Sygeplejersker og Jordemødre her til Skolen; ovennævnte Dr. *Yang* var en af disse.

Naar jeg i hele min Beretning har anvendt Benævnelsen „Jordemoderlev“ i Stedet for

1) Det kunde tænkes, at der søges Oplysning hos Jordemødre om, hvorledes det forholder sig med Hemmeligheden for ugifte Fødende paa Rigshospitalet. Maaske er der nogle Jordemødre, som ikke er bekendt med dette. Forholdene er imidlertid saaledes: Enhver ugift Kvinde, der føder paa Rigshospitalet er „Hemmeligtfødende“, indtil hun selv skriftlig giver Afkald derpaa; dog kan ifølge Lov af 27. Maj 1908 Paragraf 12 ethvert Barn — eller paa dettes Vegne — dets Værge — forlange Bevis meddelt for, hvem der er dets Moder, naar Legitimationspapirer medbringes.

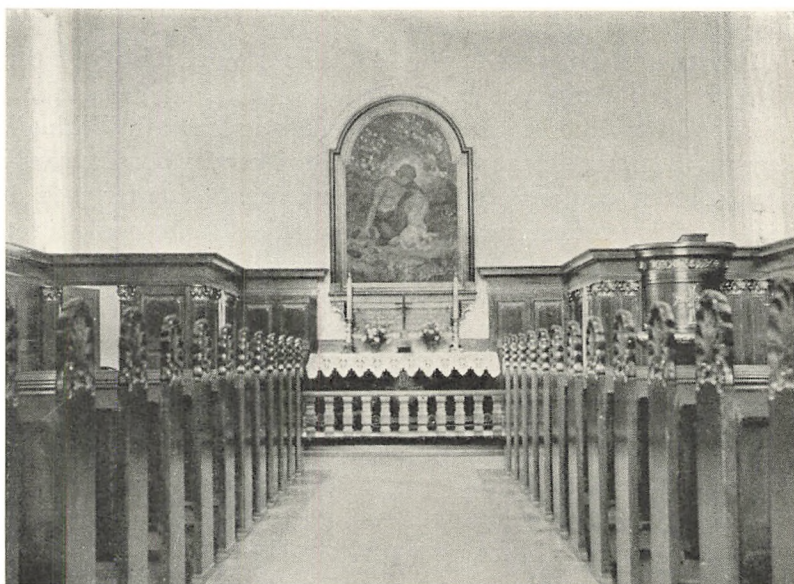
Fig. 24. Miss Paget.

den hidtil anvendte „Læredatter“, er det ikke for at demonstrere imod selve Navnet, men det dækker ikke over Udøverens Gerning. Til Eksempel vil jeg nævne, at hvis Vedkommende præsenterer sig alle andre Steder end netop paa Rigshospitalet, ved jeg af Erfaring, at man, uden yderligere Forklaring, uvægerligt staar ganske uforstaaende overfor, hvad Navnet betyder.

Jordemødrene har i mange Aar ønsket Benævnelsen „Læredatter“ ændret til den naturlige Benævnelse Jordemoderlev. (Se Tidsskrift for Jordemødre Nr. 1, 2, 3, 1911).

Naar min Beskrivelse er blevet saa detailleret, er det, dels fordi jeg mente, at det maaske vilde være af Interesse for de Jordemødre, som har faaet deres Uddannelse paa Rishospitalet, at faa et lille Indblik i Forholdene, hvorunder Jordemødrene for 25 Aar siden fik deres Uddannelse paa Fødselsstiftelsen i Amaliegade, og modsat, at det maaske kunde interessere de Jordemødre, der har deres Uddannelse fra den gamle Stiftelse, at høre lidt om Forholdene her. Endelig kan det maaske blive lidt af Interesse, naar man om 100 Aar læser om nuværende Jordemoderforhold.

Det vil staa Læserne klart ved Gennemlæsning af denne Beretning, at der i Løbet af de 25 Aar er sket en gennemgribende Forandring til det bedre for Jordemødrene. Den betydeligste Forandring er naturligvis den 2-aarige Uddannelse, der, som Hensigten var, først og fremmest kommer Befolkningen til Gode.

„Fandt ved Kvæld kun Sjælen
Fred, —
Gik det, som det skulde“.

INSTRUKS FOR ALLE TIL PRAKSIS BERETTIGEDE JORDEMØDRE

I Henhold til Lov Nr. 126 om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914, jfr. Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 378 af 23. Juni 1920, fastsætter Indenrigsministeren herved følgende Instruks for alle til Praksis berettigede Jordemødre.

Kapitel I. Regler gældende for alle Jordemødre.

§ 1.

1. Ved Jordemødre forstaaes de Kvinder, der paa *lovlig Maade* har erholdt Lærebrev som Jordemoder her i Riget, og som har underskrevet den foreskrevne Forsikring om at ville opfylde de dem som Jordemødre paahvilende Pligter, samt de Kvinder, der i Henhold til § 1, Punkt 12, i Lov Nr. 273 om Udvidelse af Sundhedslovgivningens Gyldighed til de sønderjydske Landsdele af 28. Juni 1920 har Ret til at drive Næring som Jordemoder i de sønderjydske Landsdele. Alle Landets Jordemødre staar under Sundhedsstyrelsen, for saa vidt angaar deres Bestillinger, Forretninger og Pligter som saadanne. De er forpligtede til at rette sig efter de Instruktioner, Anvisninger og Paalæg, der meddeles dem af Indenrigsministeren eller Sundhedsstyrelsen, og til at føre de Forretninger og Protokoller og afgive de Indberetninger og Anmeldelser, hvorom der er truffet Bestemmelse i nærværende Instruks eller i særlige Anvisninger.

2. Sundhedsstyrelsen fører Overtilsynet med, at Jordemødrene udfører deres Forpligtelser samvittighedsfuldt, ligesom den umiddelbart eller gennem Embedslægerne kan paatale Forsømmelser, Undladelser eller Fejl fra den enkelte Jordemoders Side og kan foranledige Politiundersøgelse indledet, naar dette skønnes paakrævet.

3. Alle Jordemødre i en Amtslægekreds staar under Amtslægen (i København under Stadslægen), som er det sædvanlige Mellemlid mellem Jordemødrene, Sundhedsstyrelsen og Indenrigsministeren. Amtslægen kan sammenkalde Jordemødrene til Konferencer, hvortil de skal medbringe deres Protokoller, Skemaer samt Taske med Instrumenter. Til Amtslægen bør Jordemødrene henvende sig, dersom de føler sig forurettede ved Paalæg eller Forbud fra Kredslægens Side.

4. Det umiddelbare Tilsyn med den enkelte Jordemoder og hendes Forhold og Virksomhed føres af Kredslægen i den Lægekreds, i hvilken Jordemoderen har Bopæl, i København Stadslægen. Kredslægen er saaledes hendes nærmeste foresatte og den, hos hvem hun i Almindelighed er henvist til at søge Raad og Vejledning, og efter hvis Ordre, Forbud og Paalæg hun har at rette sig.

§ 2.

1. Enhver Kvinde, der har erholdt det i § 1 nævnte Lærebrev og underskrevet den der omtalte Forsikring, har Ret til at nedsætte sig som praktiserende Jordemoder paa et hvilket som helst Sted her i Landet og til at yde Fødselshjælp og paatage sig de øvrige en Jordemoder tilladte Forretninger, jfr. § 3. De i Lov Nr. 273 af 28. Juni 1920 § 1, Punkt 12, nævnte Kvinder har kun Ret til at praktisere som Jordemødre i de sønderjydske Landsdele.

2. Forinden en Jordemoder begynder at praktisere, skal hun anmelden sin Nedsættelse for Kredslægen i den Lægekreds, hvori hun *agter* at tage Bopæl — i København for Stadslægen —, idet hun nøjagtig skal angive Bopæls Beliggenhed og forevise sit Lærebrev. Embedslægen vil da udlevere hende den paabudte Protokol (§ 16) og de fornødne Skemaer m. v. (§§ 17—19).

3. Hver Gang Jordemoderen forandrer Bopæl indenfor Lægekredsen, skal hun underrette Embedslægen derom senest samtidig med Flytningen. Hvis en Jordemoder forlader en Lægekreds for at nedsætte sig andet Steds, skal hun skriftlig anmelden Bortflytningen for Embedslægen i den Lægekreds, hun fraflytter, samt aflevere sin Protokol og sin Restbeholdning af Blanketter og frankerede Konvolutter til denne; paa det Sted, hvortil hun flytter, skal hun forholde sig som ved den første Nedsættelse.

4. Ophører en Jordemoder at praktisere, skal hun anmelden det for Embedslægen og til ham aflevere sin Protokol og alle de hende af Embedslægen udleverede Blanketter og frankerede Konvolutter, hun endnu maatte være i Besiddelse af.

§ 3.

1. Til Jordemødrenes Praksis hører følgende Forretninger:

- 1) at betjene fødende Kvinder under Fødslen og Barselkvinder under Barselsengen;
- 2) at undersøge Kvinder til Afgørelse af Spørgsmaal om tilstedeværende Svangerskab; hun bør dog *ikke* afgive Erklæring om, at Svangerskab er til Stede, før sikre Svangerskabstegn efter Midten af Svangerskabet kan paavises;

- 3) *i saa vidt Omfang som muligt* at give Raad og Vejledning til svangre Kvinder under det normalt forløbende Svangerskab;
- 4) at sørge for og give foreløbig Anvisning til sunde nyfødte Børns Pleje;
- 5) at give Udskylninger af Moderskeden;
- 6) at tage Vandet fra Kvinder;
- 7) at sætte Klyster.

2. Ved Udøvelsen af sin Virksomhed skal Jordemoderen nøje følge den Vejledning, hun har faaet paa Jordemoderskolen, og de Instruktioner, Anvisninger og Paalæg, der er meddelt hende af Indenrigsministeren, Sundhedsstyrelsen eller Embedslægerne, jfr. § 1.

3. Hvis hun forefinder sygelige Tilstande hos den svangre, Barselkvinden eller det nyfødte Barn, skal hun søge Læge tilkaldt og om fornødent rette Henvendelse til Embedslægen; om Tilfælde af visse smitsomme Sygdomme gives nærmere Regler i §§ 11 og 12. At give sig af med anden Behandling af syge end den, hvori der til enhver Tid undervises paa Jordemoderskolen, er forbudt Jordemødre som uberettiget Lægevirksomhed, der kan medføre Straf for Kvaksalveri.

§ 4.

1. Jordemødre er ved Siden af Læger de eneste Personer, der maa drive Fødselshjælp som Næring her i Landet. Derimod maa de ikke paatage sig Pleje af andre end Barselkvinder og deres nyfødte Børn, ligeledes er det dem forbudt at paatage sig Rensning og Klædning af Lig, Arbejde i Mark og Stald, i Gartneri, Grønhandel o. l. eller Fæstevirksomhed.

2. Ifølge Lov Nr. 63 om Adgang til Medvirken ved Anbringelse af Børn af 1. April 1914 maa en Jordemoder ikke uden Justitsministerens Tilladelse optræde som Mellemand ved Anbringelse i Pleje eller ved Adoption af Børn under 14 Aar. Til selv at tage Børn i Pleje skal hun have Embedslægens Tilladelse foruden den Tilladelse fra Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling), som kan være nødvendig i Henhold til Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg. Om hendes Adgang til at optage svangre eller fødende i sit Hjem se nedenfor § 15.

§ 5.

1. Retten til at virke som Jordemoder kan i Overensstemmelse med § 5 i Lov Nr. 182 om Sundhedsvæsenets Centralstyrelse af 23. Juni 1932 af Indenrigsministeren eller ved Dom fratages den Jordemoder, hvis Udøvelse af Kaldsvirksomheden er farlig for hendes Medmennesker enten paa Grund af legemlige Mangler eller varig eller med Mellemlid indtrædende mangelfuld Sjelstilstand, hidført være sig ved Sygdom eller ved Misbrug af Midler som Alkohol, Morfin, Kokain og deslige, eller paa Grund af udvist grov Uduelighed i hendes Gerling. Under paatrængende Omstændigheder, hvor den fortsatte Virksomhed skønnes at frembyde overhængende Fare, har Sundhedsstyrelsen Myndighed til paa egen Haand indtil videre at forbyde vedkommende Jordemoder Udøvelse af Kaldsvirksomheden, men den skal da straks gøre Indberetning herom til Indenrigsministeren og snarest muligt indstille Forbudet til Indenrigsministerens Stadfæstelse.

2. Retten til at virke som Jordemoder kan fradømmes den Jordemoder, der paa strafbar Maade forser sig i sin Virksomhed og derved viser sig uskikket til at udøve saadan Virksomhed eller uværdig til den for samme fornødne Tillid, og *skal* frakendes hende, hvis hun findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling og dømmes til Fængsel, Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring.

§ 6.

1. Enhver Jordemoder, der praktiserer, er forpligtet til snarest muligt at begive sig til den fødende, til hvem hun kaldes, medmindre denne allerede er taget under Behandling af en anden Jordemoder. Hvis den fødende bor udenfor det Omraade, i hvilket Jordemoderen sædvanlig virker, gælder denne Pligt dog kun, hvis ingen nærmere ved den fødende boende Jordemoder kan komme til Stede.

2. Dersom den fødende bor i samme By som Jordemoderen eller ikke mere end 2 km fra dennes Bopæl, er Jordemoderen kun forpligtet til at komme, hvis hun hentes ved et paalideligt Bud, som kan hjælpe ved Transport af Instrumenter o. s. v. Bor den fødende udenfor Byen og mere end 2 km fra Jordemoderen, er denne kun forpligtet til at komme, hvis passende Befordringsmidler er til Stede. Hun er kun forpligtet til at møde efter Telefonbegæring, naar hun har Sikkerhed for, at Begæringen udgaar fra den, der opgives i Telefonen, f. Eks. hvis der forud er truffet Aftale, eller hvis det fra vedkommende Telefoncentral meddeles hende, at Kaldelsen er paalidelig.

3. Jordemoderen maa ikke under nogen Form forud betinge sig Sikkerhed for Betalingen for Hjælpen; derimod har hun, dersom hun ikke hentes ved Bud eller Befordring efter Bestemmelsen i forrige Stykke, Ret til at kræve det dertil medgaaede Beløb betalt forud.

4. En praktiserende, ikke offentlig ansat Jordemoder kan dog overfor en enkelt svanger Kvinde frigøre sig for Forpligtelsen til at betjene vedkommende under Fødsel og Barselseng, naar det sker paa Forhaand og i Tide. Men skulde hun alligevel blive hentet, skal hun dog straks følge, hvis det godtgøres for hende, at man forgæves har paakaldt en Læges eller anden Jordemoders Hjælp, eller at der er øjensynlig Fare for Moder eller Barn forbunden med at bruge Tid til at paakalde anden Hjælp.

§ 7.

1. Naar en Jordemoder er kommet til Stede hos en fødende og har overbevist sig om, at Fødslen virkelig er begyndt, er det hendes Pligt at forblive i Huset — eller i hvert Fald ikke at fjærne sig længere derfra, end at hun er sikker paa at kunne komme til Stede paany i Løbet af faa Minutter — indtil Fødslen saavel af Barnet som af Efterbyrden er afsluttet, og der ikke længere er Sandsynlighed for nogen Blødning eller nogen anden Fare for Moder eller Barn, medmindre en anden Jordemoder eller en Læge har overtaget Fødslens Behandling.

2. Er der tilkaldt Læge, skal Jordemoderen paa bedste Maade understøtte denne under de Operationer, som han skønner det nødvendigt at foretage.

3. Det er Jordemoderen tilladt *efter* Efterbyrdens Fødsel i Tilfælde af stærke Blødninger fra Livmoderen, som ikke kan standses ved Gnidninger over Modergrunden, at give den fødende 50 Sekaledraaber (Extractum fluidum secalis cornuti) i lidt Vand. Dette kan gentages med $\frac{1}{2}$ Times Mellemrum indtil 3 Gange. *Sekale maa aldrig gives før Efterbyrdens Fødsel.*

§ 8.

1. Straks efter Fødslen skal den betjenende Jordemoder meddele Forældrene (den ugifte Moder), at det er deres Pligt at anmelde Barnets Fødsel for vedkommende Kirkebetjent, i København og Købstæderne inden 2 Dage efter Fødslen og paa Landet inden 8 Dage. Er Forældrene gifte, bør Jordemoderen henstille til dem at forevise deres Vielsesattest for Kirkebetjenten samtidig med, at de anmelder Fødslen. *I de sønderjyske Landsdele* skal Jordemoderen i de Tilfælde, hvor Faderen til et ægtefødt Barn er til Stede, meddele ham, at det er hans Pligt at anmelde Barnets Fødsel inden en Uge eller — saafremt Barnet er dødfødt — senest den følgende Søgnedag for Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted.

2. Er det nyfødte Barn saa svagt at Jordemoderen tvivler om, at det kan leve, bør hun meddele Forældrene (den ugifte Moder) dette og spørge dem, om de ønsker Barnet hjemmedøbt. Hvis Hjemmedaab ønskes, og der ikke er Tid til at tilkalde nogen gejstlig ordineret Person, en Skolelærer eller en anden Mandsperson af sat Alder og gode Sæder, som kan og vil forrette Hjemmedaaben, er Jordemoderen berettiget til med Forældrenes Samtykke at foretage denne. Hvis hun har foretaget Hjemmedaab, skal hun anmelde det for vedkommende Præst, i København og Købstæderne inden 24 Timer, paa Landet inden 4 Døgn, og angive Grunden til, at Barnet er hjemmedøbt.

§ 9.

Hvis et nyfødt Barn er skindødt, skal Jordemoderen straks foretage Oplivelsesforsøg efter de hende paa Jordemoderskolen givne Anvisninger; dog bør hun under saadanne Forhold snarest søge Læge tilkaldt.

§ 10.

1. Overalt, hvor Jordemoderen skønner, at der paa Grund af Forældrenes Ukyndighed eller andre Forhold er Anledning dertil, skal hun i Overensstemmelse med de Kundskaber, hun har erhvervet paa Jordemoderskolen eller senere gennem sine foresatte, give fornøden Anvisning med Hensyn til Barnets Pleje og Ernæring i den første Tid efter Fødslen, idet hun altid holder sig det klart, at den bedste Ernæring næsten altid er Moderermælken.

2. Finder Jordemoderen, at Forholdene i det paagældende Hjem er saadanne, at Barnets Liv eller Helbred er udsat for Fare, skal hun, som Regel gennem Embedslægen, indberette dette til Øvrigheden eller Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling, Børneværnskontoret).

§ 11.

1. Den Omstændighed, at en fødende er lidende af smitsom Sygdom, berettiger ikke Jordemoderen til at nægte at betjene hende og at foretage det, som er nødvendigt for at sikre en for Moder og Barn heldig Forløsning, men hun bør nøje iagttage de Forsigtighedsregler og anvende de Midler til at beskytte sig selv mod Smitte og til at hindre, at hun fører Smitte til andre, om hvilke hun har faaet Belæring paa Jordemoderskolen eller gennem særlige Anvisninger.

2. Jordemoderen skal, om muligt før hun betjener, men i hvert Fald umiddelbart efter at hun har betjent en fødende med smitsom Sygdom, anmelde dette for Embedslægen og indtrængende tilraade Kvinden eller Familien, at der bliver tilkaldt Læge snarest muligt. Jordemoderen skal derhos søge Embedslægens Vejledning med Hensyn til, hvorledes hun bør forholde sig, anvende de Midler til Forebyggelse af Smitteens Udbredelse, som Embedslægen paabyder, samt — saa snart hun kan — skifte Tøj, tage et Bad og paa den af Embedslægen anviste Maade desinficere eller lade desinficere det Tøj, som hun havde paa hos den fødende, sine Instrumenter og Apparater og om fornødent sit Hjem. Hun bør saa vidt muligt undlade at betjene nogen anden fødende, indtil hun har erholdt Vejledning fra Embedslægen og har efterkommet dennes Ordre og Anvisninger. Udgifterne til de Desinfektionsmidler, som det er paalagt Jordemødrene at anvende i deres Praksis, og til de Desinfektionsforanstaltninger, som paabydes en Jordemoder af Embedslægen, eller som godkendes af denne, udredes af vedkommende Amts- eller Bykommune. Det bemærkes herved, at en til Praksis berettiget Jordemoder uden Receipt paa Apoteket kan faa udleveret flydende Fenol i Blandinger af større Styrke end 5 pCt. og Sublimatletter à 50 ctg, dog kun naar hun afgiver en skriftlig Rekvisition, forsynet med hendes Underskrift og med Angivelse

af hendes Stilling og Bopæl samt Datum. Der bør ikke rekvireres Sublimattabletter til mere end ca. $\frac{1}{4}$ Aars Forbrug. Tabletterne skal opbevares i Apotekets Emballage i velafsaaset Gemme.

3. Hvis det foreliggende Sygdomstilfælde hos en Kvinde, Jordmoderen har betjent, hører til dem, som omfattes af Bestemmelserne i Lovgivningen om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse, kan Epidemikkommissionen under de i den nævnte Lovgivning indeholdte nærmere Bestemmelser forbyde Jordmoderen at praktisere. I saa Fald tilkommer der Jordmoderen Erstatning efter Epidemilovgivningens Regler, jfr. herved Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 §§ 16, 25 og 32.

4. Hvis Sygdomstilfældet hos en Kvinde, Jordmoderen har betjent, eller hos det nyfødte Barn er Barsel-feber eller anden smitsom Sygdom, som ikke omfattes af Epidemilovgivningens Bestemmelser, f. Eks. Rosen, Stivkrampe, Blæresygdom (Pemfigus), Forbulninger, Saarfeber, smitsom Øjenbetændelse, kan endvidere Embedslægen forbyde Jordmoderen at paatage sig nogen Fødselsforretning eller at betjene nogen Barselkvinde, indtil betryggende Desinfektion er gennemført, eller, hvis han finder det nødvendigt, give et saadant Forbud for et længere, bestemt begrænset Tidsrum. Et saadant Forbud fra en Kredslæges Side skal Jordmoderen nøje efterkomme, men hun har Krav paa, at Kredslægen straks indberetter til Amtslægen, hvilket Forbud han har nedlagt, og at Amtslægen meddeler, hvorvidt han godkender Kredslægens Forbud eller ændrer eller ophæver det. Den Afgørelse, som Amtslægen i saadanne Tilfælde træffer, skal Jordmoderen nøje overholde. Jordmoderen har i dette Tilfælde intet Krav paa Erstatning for Næringstab fra det offentliges Side.

5. Et Barn, som er angrebet af smitsom Sygdom, maa ikke anbringes i Pleje, uden at Plejeforældrene underrettes om, at Barnet er sygt, og om den dermed forbundne Smittefare.

§ 12.

1. Dersom den fødende skønnes at være angrebet af Syfilis, eller det er Jordmoderen bekendt, at den fødende har haft Udbrud af denne Sygdom, skal Jordmoderen anse Barnet for mistænkt for at være født med Sygdommen, selv om det ikke frembyder noget tydeligt Tegn herpaa. Et Barn, som skønnes at lide af Syfilis, eller som mistænkes for at lide af saadan Sygdom, maa under Strafansvar *ikke* gives til Brystet hos nogen anden Kvinde end dets egen Moder. Det er ligeledes under Strafansvar forbudt at anbringe et Barn, som vides eller formodes at lide af smittefarlig Kønssygdom — derunder gonorrhøisk Øjenbetændelse — i Pleje hos nogen, der ikke forud er underrettet om Sygdommen og dens Smittefarlighed; paa tilsvarende Maade er det forbudt at anbringe Barnet under Forhold, der udsætter andre Børn for Smitte.

2. Det er Jordmoderens Pligt at underrette Barnets Forældre om disse Regler og iøvrigt straks meddele Embedslægen, hvad hun har foretaget sig.

§ 13.

1. Hvis Jordmoderen selv angribes af smitsom Sygdom, maa hun ikke praktisere, forinden hun ved Lægeattest godtgør, at hun ikke kan antages at udbrede Smitte.

2. Det er Jordmoderens Pligt uopholdelig at anmelde eller at lade anmelde til Embedslægen ethvert Tilfælde af smitsom eller mistænkelig Sygdom, som opstaar i hendes Husstand.

3. Det kan i Henhold til Lovgivningen om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdommes Udbredelse af Epidemikkommissionen forbydes Jordmoderen at praktisere, naar smitsom Sygdom optræder i hendes Husstand, eller naar hun af andre Grunde vides at være eller maa antages at være smitteførende, indtil hun ved behørig Lægeattest godtgør, at hun ikke kan antages at udbrede Smitte. I saa Tilfælde tilkommer der hende Erstatning efter Epidemilovgivningens Regler, jfr. herved Lov Nr. 138 af 10. Maj 1915 §§ 16, 25 og 32.

4. Instruksens § 11, 4. Stykke, finder tilsvarende Anvendelse, hvis der opstaar smitsom Sygdom i Jordmoderens Hjem.

§ 14.

1. Jordmoderen maa ikke ubeføjet aabenbare, hvad hun i sin Virksomhed som Jordmoder kommer til Kundskab om; hun maa ikke udspørge den svangre eller fødende om, hvem der er Fader til hendes Barn.

2. Faar Jordmoderen Formodning om, at en Forbrydelse er forøvet eller tilsigtet, er det hendes Pligt — som Regel gennem Embedslægen — at gøre Politiet bekendt med sin Formodning og de Grunde, hvorpaa hun støtter den.

3. Kaldes Jordmoderen til en Kvinde, som nylig har født uden Vidners Tilstedeværelse, skal hun, hvis Barnet er dødt eller ikke forefindes, straks anmelde dette for Politiet, eventuelt gennem Embedslægen.

§ 15.

1. Hvis en Jordmoder agter at optage svangre, fødende og Barselkvinder med deres spæde Børn i sit Hus, skal hun, forinden hun modtager nogen saadan, ansøge Kredslægen (Stadslægen) om Godkendelse af Hjemmet som egnet dertil. Naar Hjemmet er godkendt, staar det under Embedslægens Tilsyn, og han har Ret til paa enhver Tid og ved enhver Lejlighed at tage Hjemmet i Øjesyn for at forvisse sig om, at de for Godkendelsen stillede Betingelser opfyldes. Han kan til enhver Tid tage den givne Tilladelse tilbage, hvis han skønner, at Hjemmets Forhold eller Jordmoderens Virksomhed gør det nødvendigt.

2. Jordmoderen maa ikke modtage nogen svanger eller fødende Kvinde i sit Hus, før hun har faaet en ikke 4 Dage gammel Lægeattest om, at den paagældende Kvinde ikke lider af smitsom Sygdom, og at saadan Sygdom heller ikke findes i hendes Hjem. Hun skal skriftlig anmelde til Embedslægen, hver Gang en svanger eller fødende Kvinde modtages i Hjemmet, og ligeledes anmelde, naar nogen atter forlader Hjemmet. Hun skal iøvrigt gøre de samme Optegnelser og Anmeldelser vedrørende de i hendes Hjem indtræffende Fødsler, som hun ellers er forpligtet til.

3. Ethvert Febertilfælde hos Barselkvinder og ethvert Sygdomstilfælde hos de spæde Børn (særlig Øjensygdom, Blæresygdom (Pemfigus) og Stivkrampe), som opstaar i Jordmoderens Hjem, skal straks anmeldes til Embedslægen, og Læge skal straks hentes. Undladelse af at opfylde denne Pligt vil uvægerlig have til Følge, at Tilladelsen til at optage svangre og fødende i Hjemmet tilbagekaldes.

§ 16.

1. Enhver Jordmoder er forpligtet til at føre nøjagtig Bog over alle de Fødsler, ved hvilke hun yder sin Hjælp. Hun skal nøje mærke sig de Omstændigheder, der er af Betydning for Bedømmelsen af Barnets Udviklingsgrad, og særlig foretage nøjagtig Vejning og Maaling af Barnet. Hun skal paa Stedet opskrive de saaledes udfundne Tal samt de øvrige Oplysninger, der er nødvendige ved Førelsen af den af Sundhedsstyrelsen autoriserede Protokol. I denne skal Jordmoderen, snarest efter at hun er kommet hjem fra vedkommende Forretning, indføre en Beretning om enhver Fødsel, ved hvilken hun har ydet Tjeneste, ved at udfylde alle de Rubrikker i Protokollens Skema, som hun kan udfylde paa dette Tidspunkt; senere skal hun udfylde de øvrige Rubrikker.

2. Jordmoderen kan ikke nægte i sin Protokol at indføre Beretning om en Fødsel, ved hvilken en Læge, men ingen Jordmoder har ydet Fødselshjælp. Hun skal forlange, at Meddelelsen om en saadan Fødsel tilstilles hende skriftlig, og denne Meddelelse vedlægges da Protokollen som Bilag. For Ulejligheden ved hver saadan Protokoltilførsel er Jordmoderen berettiget til af vedkommende Læge at forlange en Godtgørelse af 2 Kr.

3. Naar det forlanges af nogen, der har retlig Interesse deri, skal hun ved Udfyldelse af det dertil bestemte Skema give en nøjagtig Udskrift af Protokollens Oplysninger om det Barn eller de Børn, hvorom der forlanges Oplysning. For en saadan Udskrift er hun berettiget til af Rekvirenten af Attesten at kræve et Gebyr af 1 Kr. for hver Fødsel.

4. Hvis en Domstol, Politiet eller Anklagemyndigheden forlanger Afskrift af, hvad der er anført i Protokollen om et Barn, ved hvis Fødsel en Læge, men ingen Jordmoder har assisteret, kan Jordmoderen sende vedkommende Myndighed selve Lægens Meddelelse, efter at hun har indført Oplysningerne i Protokollen.

5. Naar Protokollen er udskrevet, afleveres den til Embedslægen, idet Jordmoderen rekvirerer en ny Protokol.

§ 17.

1. Enhver Jordmoder skal gøre Anmeldelse til vedkommende Sognepræst eller til Præsten ved den anerkendte Menighed udenfor Folkekirken, til hvilken den fødende hører, om ethvert levendefødt Barns Fødsel, ved hvilken hun har gjort Tjeneste, selv om Barnet er født saa meget før Tiden, at det ikke anses for levedygtigt (levendefødt Abort); jfr. herved ogsaa § 8, 2det Stykke i Slutningen. Til Anmeldelsen benyttes en dertil særlig anordnet Blanket, hvoraf en passende Beholdning faas udleveret hos Embedslægen. *I de sønderjydske Landsdele sker Anmeldelsen til Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted.*

2. Den udfyldte Blanket leveres til vedkommende Præst eller Personregisterfører inden en Uge efter Fødslen. Den kan enten afleveres personligt eller ved paalideligt Bud eller sendes med Posten, stilet til vedkommende Tjenestemand (Sognepræsten for N. N. Pastorat, Præsten ved N. N. Kirke, Personregisterføreren i N. N. — Personnavn anvendes ikke —); i sidstnævnte Tilfælde anvendes den dertil bestemte, paa lukket Brevkort trykte Blanket.

3. At Jordmoderen opfylder den Pligt, hun efter § 8 har til at minde Forældrene om, at de skal anmelde Fødslen, fritager hende ikke for at opfylde den hende selv ved nærværende Paragraf paalagte Anmeldelsespligt.

§ 18.

1. En Jordmoder, der har gjort Tjeneste ved Fødslen af et levendefødt Barn uden for Ægteskab, skal endvidere gøre Anmeldelse til Børneværnsudvalget (i København Magistratens 3. Afdeling, Børneværnskontoret) i den Kommune, hvor Fødslen er foregaaet. Til Anmeldelsen benyttes en dertil særlig anordnet Blanket, hvoraf en passende Beholdning kan faas udleveret hos vedkommende Børneværnsudvalg.

2. Den udfyldte Blanket leveres til Børneværnsudvalget inden 3 Dage efter Fødslen. Den kan enten afleveres personligt eller ved paalideligt Bud eller sendes med Posten; i sidstnævnte Tilfælde anvendes de dertil bestemte frangerede Konvolutter, hvoraf en passende Beholdning kan faas udleveret hos Embedslægen.

3. Barnets Moder er under Strafansvar pligtig at give Jordmoderen de Oplysninger, som udkræves til Afgivelsen af Anmeldelsen.

§ 19.

1. Om Fødsel af dødfødte Børn : Børn, der kommer til Verden efter 28. Svangerskabsuge uden efter Fødslen at give Livstegn fra sig, skal Jordmoderen affatte en Beretning ved at udfylde Rubrikkerne i det for saadan

Dødsanmeldelse anordnede Skema, hvoraf en passende Beholdning kan erholdes udleveret hos Embedslægen.

2. Hvis Fødslen har fundet Sted i København eller paa Frederiksberg, skal Jordemoderen paalægge de paa-gældende at sørge for, at den nævnte Dødsanmeldelse — sammen med den nedenfor omtalte Læge-Dødsattest — afleveres til Begravelseskontoret i København, henholdsvis paa Frederiksberg. Udenfor København og Frederiksberg (bortset fra de sønderjydske Landsdele) skal Dødsanmeldelsen afleveres til Stedets Sognepræst, eller, hvis den fødende tilhører et anerkendt Trossamfund udenfor Folkekirken, for hvilket der er anerkendt Præst eller Forstander for Stedet, til vedkommende Præst eller Forstander. *I de sønderjydske Landsdele* skal den af Jordemoderen udfærdigede Dødsanmeldelse ligeledes afleveres til Stedets Sognepræst eller, hvis den fødende tilhører et anerkendt Trossamfund uden for Folkekirken, for hvilket der er anerkendt Præst eller Forstander for Stedet, til vedkommende Præst eller Forstander. Jordemoderen er derhos pligtig til at anmelde Fødslen af et dødfødt Barn senest den følgende Søgnedag for Personregisterføreren i det Registreringsdistrikt, hvori Fødslen har fundet Sted, for ægtefødte Børns Vedkommende dog kun, saafremt Faderen er død eller forhindret i at foretage Anmeldelsen.

3. Aborter ☉: Fostre, der er kommet til Verden før Udgangen af 28. Svangerskabsuge uden efter Fødslen at have givet Livstegn fra sig, anmeldes ikke.

4. Paa Landet træder en saadan Anmeldelse af et dødfødt Barn i Stedet for Dødsattest udstedt af Læge eller Ligsynsmænd; opstaaer der Formodning om, at Barnets Død skyldes Forbrydelse eller Ulykkestilfælde, skal Jordemoderen uopholdelig gøre Indberetning herom til Politimesteren, eventuelt gennem Embedslægen, og hun maa da ikke udfærdige Dødsanmeldelsen, forinden Politimesteren har tilkendegivet, at der fra hans Side intet er til Hinder derfor. I København, Frederiksberg, Købstæderne, Marstal og de sønderjydske Flækker skal der foruden Jordemoderens Anmeldelse tillige foretages Ligsyn af en Læge og udfærdiges Dødsattest af denne; herom bør Jordemoderen give Forældrene (den ugifte Moder) fornøden Underretning. Hvis Barnet har levet, om end nok saa kort Tid efter Fødslen, skal der altid foretages Ligsyn og udstedes Dødsattest enten af Ligsynsmænd eller Læge, selv om Fødslen er foregaaet paa Landet; i saadanne Tilfælde skal Jordemoderen anmelde Fødslen, men hun maa ikke udfærdige Dødsanmeldelse.

§ 20.

1. Jordemødre, der ikke har nogen offentlig Ansættelse, er berettigede til for de Forretninger, som de udfører, at fordrø den Betaling, hvorom de kan enes med vedkommende.

2. Saafremt en Jordemoder har truffet Aftale om at betjene en Barselpatient, der ikke er Medlem af en anerkendt Sygekasse, men ikke inden 4 Uger efter Fødslen trods bevisligt Paakrav (ved Regning i anbefalet Brev, Postoprævning eller lignende) har modtaget Betaling for ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Moder og Barn fra den, hvem Betalingspligten paahviler, er hun berettiget til ved Henvendelse til det sociale Udvalg (i København Magistraten) i den Kommune, hvor Fødselshjælpen blev ydet, at faa Beløbet udbetalt, dersom Kravet rejses inden 3 Maaneder efter Fødslen. Kommunen skal i saa Fald dog kun tilsvare den for Personer, hvem det sociale Udvalg i Trangstilfælde tilstaaer fri Jordemoderhjælp, fastsatte Mindestbetaling.

3. Jordemødres Krav for det foregaaende og det løbende Kalenderaar nyder Fortrinsret i Konkursboer og i Dødsboer, hvor Gældsansvar ikke overtages af Arvingerne.

4. Jordemødres Udgifter ved de særlige Pligter, der er paalagte dem, saasom at føre Dagbog over Virksomheden, afgive Fødselsanmeldelser og lignende, derunder indbefattet Udgifterne til Anskaffelse af de til saadant Formaal fornødne Protokoller, Skemaer, Papir og Porto, udredes af Statskassen. De kommunale Kasser betaler Jordemødrene Befordringsgodtgørelse for Rejser til Jordemoderkonferencer.

Kapitel II. Regler gældende for Distriktsjordemødre.

§ 21.

1. Foruden de alle Jordemødre paahvilende, i Kapitel I omhandlede Pligter og Rettigheder har Distriktsjordemødrene de i nærværende Kapitel angivne særlige Pligter og Rettigheder.

2. En Distriktsjordemoder er altid forpligtet til, hvis hun ikke er forhindret ved en anden Fødselsforretning eller er syg, straks at komme til enhver fødende, til hvilken hun hentes, indenfor sit Distrikt eller i et Nabodistrikt, hvis Distriktsjordemoder i Øjeblikket er forhindret ved Fødselsforretning eller pludselig er bleven syg eller er bortrejst, forudsat at Kaldelsen opfylder de i § 6 anførte Krav.

3. En Distriktsjordemoder har intet Krav paa at betjene fødende indenfor Distriktet. Det er ikke en Distriktsjordemoder forment at paatage sig Praksis i et andet Distrikt end hendes eget, naar kun hendes Forretninger i dette ikke tilsidesættes.

4. En Distriktsjordemoder maa, medmindre hun er kaldet i Praksis, ikke rejse bort fra sit Distrikt ud over et Døgn uden at have anmeldt det for Kredslægen og faaet dennes Tilladelse dertil. Ønsker hun længere Tids Ferie end en Uge, skal hun i Tide gennem Kredslægen søge den Myndighed, der har ansat hende, om Tilladelse

dertil, saa at der kan træffes Bestemmelse om, hvorledes hendes Forretninger skal besørjes under hendes Fraværelse.

5. Hun skal paa sin Bolig have et tydeligt Skilt, som viser, at Distriktsjordemoderen bor der, samt en paa passende Sted anbragt Natklokke, som virker godt og sikkert, og hvis Trykknop eller Haandtag maa være let at finde, selv i Mørke. Distriktsjordemoderens Telefon skal være anbragt saaledes og være forsynet med en saadan Alarmsklokke, at Kaldelsen ogsaa kan høres om Natten. Der skal altid i en Distriktsjordemoderes Hjem være nogen til Stede, der kan give Besked om, hvor hun er at finde; kun i Undtagelsestilfælde kan det tillades hende at angive dette ved et iøjnefaldende og tydeligt læseligt Opslag paa Døren eller i et Vindue.

§ 22.

En Distriktsjordemoder er forpligtet til at nøjes med den fastsatte takstmæssige Betaling for at betjene fødende; dog maa hun gerne modtage højere Betaling, hvis den tilbydes hende frivillig og godvillig, men det er hende strængt forbudt selv at forlange en saadan højere Betaling. Har hun velbegrundet Formodning om, at en betalingspligtig opgiver sine Indtægter mindre, end de virkelig er, kan hun henvende sig til den Myndighed, der har ansat hende, med Oplysning om, hvorpaa hun støtter sin Formodning, og med Anmodning om, at den, om fornødent efter hos Ligningsmyndighederne at have søgt nærmere Oplysning, vil fastsætte den hende tilkommende Betaling. En Distriktsjordemoder har iøvrigt den i § 20, 2det Stykke, omtalte Adgang til at forlange sin Betaling udredet gennem det sociale Udvalg, men hun har tillige Udpantningsret for de hende tilkommende takstmæssige Betalinger.

§ 23.

1. Foruden den for de enkelte Forretninger af Indenrigsministeren fastsatte Mindestbetaling erholder en Distriktsjordemoder fast Løn af det offentlige.

2. Lønnen er ved Lov Nr. 246 af 23. Juni 1920 fastsat til mindst 700 Kr. aarlig, stigende med et Alderstillæg af 100 Kr. hvert 3die Aar indtil 1000 Kr. Foruden denne Minimalløn tilkommer der Distriktsjordemoderen et Tillæg, der fastsættes i Overensstemmelse med Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Lønnen med Alderstillæg og det fornævnte Tillæg i Henhold til Tjenestemandslovens § 92 udredes af vedkommende kommunale Kasse mod delvis Refusion af Statskassen. Jordemoderens Tjenestealder regnes fra den første Ansættelse i en Distriktsjordemoder- eller Reservejordemoderstilling, idet afbrudte Perioder derved kan lægges sammen.

3. Desuden tillægges der en Distriktsjordemoder passende fri Bolig eller en af Amts- eller Byraad fastsat Godtgørelse, for hvilken en saadan Bolig kan lejes, og saa vidt muligt Telefon. Vedligeholdelse af Boligen og Udredelse af de Boligen paahvilende Skatter er Jordemoderen udevkommende.

4. Jordemoderen faar ligeledes uden Betaling udleveret de nødvendige Instrumenter og Apparater samt Kasser, Tasker eller lignende til Opbevaring og Transport af disse. Instrumenternes og Apparaternes Art og Antal fastsættes af Amtet efter Indstilling af Amtslægen; deres Vedligeholdelse bekostes af de kommunale Kasser. Det er Distriktsjordemoderens Pligt at holde de Instrumenter og Apparater, som hun ved sin Tiltrædelse erholder udleverede, rene og i Orden og at behandle dem med al mulig Skaansomhed og Omhu. Ved sin Afskedigelse eller Flytning skal hun aflevere dem i rengjort Stand.

5. Den en Distriktsjordemoder tillagte faste Løn skal udredes i kontante Penge og maa ikke for nogen Dels Vedkommende ydes i Form af Jordlod eller nogen Art Naturalydelse. I saadanne Distrikter, hvor Fødslernes Antal er særlig ringe, yder Staten et Tilskud til den faste Løn af indtil 400 Kr. aarlig. Hvilke Distrikter der omfattes af denne Bestemmelse, og hvor stort Tilskuddet til det enkelte Distrikt vil blive, fastsættes af Indenrigsministeren for 5 Aar ad Gangen efter Indstilling af vedkommende Amtsraad eller Byraad. Dette Tilskud medregnes ikke ved Beregningen af den en Distriktsjordemoder tilkommende Pension.

6. Der kan ved en Distriktsjordemoderes Ansættelse fastsættes en Opsigelsesfrist; hvor ingen saadan er aftalt, antages Forholdet fra begge Sider at kunne opsiges med 3 Maaneders Varsel til den 1ste i en Maaned. Opsigelsesfristen gælder dog ikke, hvis hun forflyttes til en anden Distriktsjordemoderstilling.

§ 24.

1. Ingen kan faa Ansættelse som Distriktsjordemoder, forinden det ved Lægeattest, der ikke er ældre end 3 Maaneder, er godtgjort, at vedkommende ikke lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunge eller Strubehoved, medmindre hun umiddelbart forud var ansat i en saadan Stilling og ved sin Ansættelse i denne har tilvejebragt en saadan Attest.

2. Naar en Distriktsjordemoder har naaet en Alder af 65 Aar, kan hun forlange sin Afsked med Pension, og naar hun har naaet en Alder af 70 Aar, bliver hun at afskedige med Pension. For saa vidt hun er ansat efter 1. April 1915, taber hun i begge Tilfælde Retten til at praktisere inden for det Distrikt, hvor hun sidst har været ansat, eller i de tilgrænsende Distrikter.

3. Pensionens Størrelse beregnes efter det Antal Aar, i hvilke hun har haft Ansættelse, og efter Reglerne i Lov Nr. 489 om Statens Tjenestemænd af 12. September 1919 §§ 54—56 og 60—63 af det Beløb, som frem-

kommer ved Sammenlægning af 1) Grundløn, 2) Alderstillæg, 3) Friboligens af Indenrigsministeren anslaaede Værdi eller den nydte Boliggodtgørelse og 4) en Sum, som svarer til 2 Kr. for hver Fødsel, ved hvilken Jordemoderen aarlig har ydet sin Tjeneste, idet Fødselsantallet beregnes efter Gennemsnittet for de sidste 5 Kalenderaar og ikke maa overstige 100; Pensionen maa dog ingensinde andrage over 1300 Kr. eller under 600 Kr. aarlig. Til Pensionen føjes et Tillæg, hvis Størrelse fastsættes efter Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Naar en Distriktsjordemoder afskediges paa Grund af, at hun lider af smittefarlig Tuberkulose i Lunge eller Strubehoved, faar hun i Pension $\frac{2}{3}$ af den Tjenesteindtægt, hun oppebærer ved sin Afsked. Pensionen med fornævnte Tillæg udredes af vedkommende kommunale Kasse mod delvis Refusion af Statskassen.

4. Iøvrigt kan en Distriktsjordemoder afskediges af den Myndighed, der har ansat hende, naar der ydes hende den hende tilkommende Pension. Ansættes en saaledes afskediget Distriktsjordemoder paany i den samme eller en anden Bestilling, bortfalder den hende tillagte Pension, men hun har Krav paa Alderstillæg i Forhold til det Antal Aar, i hvilke hun har haft Ansættelse.

5. Gør en Distriktsjordemoder sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, eller viser hun sig iøvrigt uværdig til sin Stilling, kan den ansættende Myndighed afskedige hende uden Pension, ligesom den kan suspendere hende naar som helst, naar den finder det paakrævet.

6. Anser en Distriktsjordemoder sig forurettet ved en af vedkommende kommunale Myndighed truffen Bestemmelse om hendes Forhold, saasom om den hende tillagte Løn, Bolig, Boliggodtgørelse eller Pension, kan hun indbringe Spørgsmaalet for Indenrigsministeren. Herved sker dog ingen Indskrænkning i den Ret, Jordemoderen maatte have til at indbringe Sagen for Domstolene.

Kapitel III. Regler gældende for Reservejordemødre.

§ 25.

1. I hvert Amt ansættes en eller to Reservejordemødre, som lønnes med mindst 300 Kr. aarlig samt med et fast Beløb af 6 Kr. for hver Dag, Reservejordemoderen gør Tjeneste. Foruden denne Minimalløn tilkommer der Reservejordemoderen et Tillæg, der fastsættes i Overensstemmelse med Reglerne i § 92, Stk. 3, i Lov Nr. 98 af 31. Marts 1931 om Statens Tjenestemænd. Lønnen med fornævnte Tillæg udredes af Amtsfonden. En Reservejordemoder er ikke berettiget til Pension.

2. En Reservejordemoders Pligt er efter Ordre at udføre Arbejdet for Distriktsjordemødre i Amtet i Tilfælde af en saadans Sygdom, Suspension, Fraværelse paa Repetitionskursus, Ferierejser eller lignende, uden at Distriktsjordemoderen derved mister noget af sin Løn.

3. En Reservejordemoder faar, naar hun saaledes virker som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, foruden de nævnte 6 Kr. daglig, de to Trediedele af Betalingen for de Forretninger, som hun udfører for Distriktsjordemoderen, men skal afgive den sidste Trediedel af den nævnte Betaling til denne. Hvis en Reservejordemoder beordres til at udføre en Distriktsjordemoders Forretninger under Vakance i et Distrikt, faar hun dog selv hele den modtagne Betaling for de Forretninger, hun udfører.

4. En Reservejordemoder skal have Bopæl paa det Sted, som Amtet bestemmer. Naar hun ikke er beordret til Tjeneste som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, er hun at betragte som privat praktiserende Jordemoder. Hun skal til enhver Tid være rede til at begive sig til det Sted i Amtet, hvortil hun beordres.

5. Rejsseudgifterne skal efter Regning godtgøres hende af Amtsfonden, og der skal, naar hun virker som Stedfortræder, anvises hende passende Bopæl enten i vedkommende Distriktsjordemoders Bolig, hvor hun da maa yde Betaling for sin Kost, eller paa andet passende Sted i Nærheden. Naar hun virker som Stedfortræder for en Distriktsjordemoder, skal dennes Instrumenter og Apparater staa til hendes Disposition, medmindre Amtet har forsynet hende selv med saadanne.

6. Hun har Ret og Pligt til at benytte vedkommende Distriktsjordemoders Protokol, Skemaer og Blanketter.

7. Iøvrigt gælder Bestemmelserne i Kapitel II ogsaa for Reservejordemødre, naar de er i Virksomhed som Distriktsjordemødre.

Kapitel IV. Strafbestemmelser.

§ 26.

1. Overtrædelser af de i denne Instruks givne Bestemmelser straffes, for saa vidt de ikke ifølge den almindelige Lovgivning medfører strengere Straf, med Bøder.

2. Sagerne behandles som Politisager, medmindre der i det enkelte Tilfælde i Mindelighed træffes en Ordning, hvorefter Jordemoderen betaler en hende af vedkommende Amtslæge paalagt Bøde af passende Størrelse.

Denne Instruks træder i Kraft den 1. April 1934; samtidig bortfalder Instruks for samtlige til Praxis berettigede Jordemødre af 20. April 1921 med Ændringer.

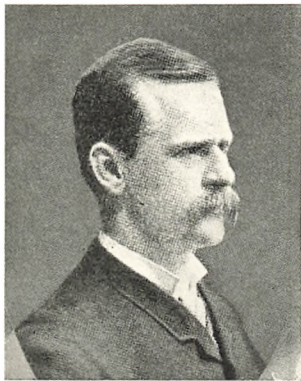
Indenrigsministeriet, den 9. Marts 1934.

P. M. V.
Ulrich.

Winther,
Fm.

TIDSSKRIFT FOR JORDEMØDRE

AF EMILIE BEKKER

Theodor Begtrup Hansen.
Dr. med.

Det første Nummer af „Tidsskrift for Jordemødre“ udkom i Oktober 1890, redigeret og udgivet af Dr. med. *Theodor Begtrup Hansen*, f. 10. Juni 1852, død 23. December 1897. Dr. *Th. B. Hansen*, som efter at have været Kandidat og klinisk Assistent var Reservelæge paa Stiftelsen fra 1887 til 1890, havde der set hvilken Betydning et fagligt Tidsskrift vilde kunne faa for Jordemødrene, og det Program, hvormed Dr. *Th. B. Hansen* aabner Tidsskriftets Spalter, kan endnu gælde som Udtryk for, hvad Tidsskriftet gerne skulde være for Jordemødrene. Dr. *Hansen* skriver: „Det er en almindelig Klage blandt de yngre Jordemødre, at de fra det Øjeblik, de forlader Fødselsstiftelsen, ikke med deres bedste Vilje kan udvide deres Kundskaber ved Læsning. Med Undtagelse af Lærebogen, som gennemgaas med dem paa Stiftelsen, findes for Tiden paa det danske Sprog intet Skrift, som er beregnet paa at være Jordemødrene til Nytte i faglig Henseende. Det er Erkendelsen af dette Savn, som har foranlediget Udgivelsen af nærværende Tidsskrift. Hensigten med dette er altsaa først og fremmest at udvide Jordemoderens faglige Kundskaber og holde dem vedlige, som hun mer eller mindre sikkert har erhvervet sig i Læretiden. Maalet skal søges naaet ved Afhandlinger om Fødsel og Barselseng, om det spæde Barns Pleje og dets Sygdomme samt om de Kvindesygdomme, som Jordemoderen særlig kan komme i Berøring med i sin Virksomhed. Det vil ogsaa blive forsøgt at skaffe Bidrag vedrørende den almindelige Sundhedslære.

Men foruden dette rent faglige Formaal har Tidsskriftet ogsaa et andet, nemlig at bidrage til at udvikle Standsinteresser. Jordemødrene har kun meget lidt med hinanden at gøre, som Regel ved den ene ikke, under hvilke Vilkaar den anden lever, og hvorledes hun arbejder. Foreningslivet spiller hidtil en ringe Rolle blandt Jordemødrene og kun inden for meget snævre Grænser; naar saa tilmed Standen intet Tidsskrift har, kunne Medlemmerne saa at sige intetsteds faa hinanden i Tale, Følgen er derfor ogsaa, at Jordemødrene intet lærer af hinanden og ingen Indflydelse have paa deres egne Sager, ja saa godt som aldrig udtale sig om disse; og der maa dog sikkert være adskilligt, som de med Rette kunne ønske anderledes, og det saavel i Henseende til deres praktiske Virksomhed som til deres økonomiske Vilkaar. Det skal derfor ogsaa fremhæves som i høj Grad ønskeligt, at Jordemødrene ikke lader sig nøje med at være Bladets Læserinder, men selv yde Bidrag af faglig eller kollegial Interesse.“

1ste Nummer indeholdt forøvrigt et „Forord“ af Prof. *Stadfeldt* med Ønske om, at Tidsskriftet „maa bidrage til at hæve den for mig saa kære Jordemoderstand til den Anseelse, som den i sin Helhed fortjener“. Af Overjordemoder Fru *Wegner* Meddelelse om to Tilfælde af Omkrængning af Livmoderen. Hede Udskylninger som blodstillende, af Dr. *Th. B. Hansen*. To ministerielle Skrivelser om Kørsel efter Jordemødre, hvori et Sogneraad faar Tilhold om ikke at nægte fri Jordemoderkørsel til en Husmand, som kun har en Hest, da Jordemoderen skal hentes med 2 Heste, et andet faar at vide, at Jordemoderen ikke behøver at tage med hvis hun hentes i en Vogn, der kun er forsynet med et Agebrædt. Endnu i Tidsskriftet for 1ste November 1934, 44 Aar senere, findes en Klage over et Sogneraad, som har nægtet at betale Befordring til Jordemoderkørsel; man forundres over, at Autoriteterne Aar efter Aar vil have Ulejlighed med Skrivelser frem og tilbage om denne saa ofte paatalte Sag, da man dog skulde synes, at der maatte kunne findes en rationel Løsning paa dette Spørgsmaal.

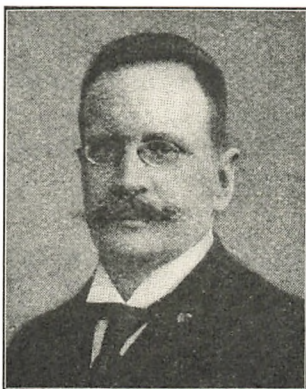
I Indholdsfortegnelsen for første Aargang ser man, at Dr. *Th. B. Hansens* Appel til Jordemødrene om ikke alene at være Læserinder, men ogsaa Medarbejdere, i nogen Maade bliver efterfulgt, idet der findes 11 Meddelelser fra Praksis og 7 andre Steder, hvor Jordemødre tager Ordet i forskellige Spørgsmaal. Forøvrigt er der belærende Artikler af Redaktøren og forskellige andre Læger; med Vemod ser vi ældre Jordemødre her for første Gang i Tidsskriftets Spalter senere Professor, daværende Dr. med. *Leopold Meyers* Navn.

Rubrikken Foreningsmeddelelser indskrænker sig til to Meddelelser fra Understøttelsesforeningen „København og Omegn“, et Par Indlæg om Muligheden for at faa dannet enten lokale Foreninger eller en almindelig dansk Jordemoderforening, og i Aargangens sidste Nummer Meddelelse fra Distriktsjordemoder *N. A. Wollesen*, Holstebro, om et Møde, hvor Distriktslægen og otte Jordemødre d. 31. Juli 1890 dannede Landets første Forening. — I de seks Aar, Dr. *Th. B. Hansen* udgiver og redigerer Tidsskriftet, fortsættes i det Spor, første Aargang angiver; de Navne, der stadig gaar igen i Indholdsfortegnelserne, er Prof. *Stadfeldt*, *Leopold Meyer*, Redaktøren, Dr. *Ingerslev*, i 1894 kommer Korpslæge, Dr. *Gordon Norrie* med en Artikel, som strækker sig gennem mange Numre, om „Jordemodervæsenets Udvikling i Danmark“, 1895 træffer vi første Gang Prof. *Joh. Kaarsbergs* Navn. De Jordemødre, hvis Navne findes i Indholdsfortegnelserne i disse Aar, er Distriktsjordemødrene Fru *Kastrup*, Fru *M. Andersen*, Fru *Wollesen*, Frk. *Hagsbro* og flere andre, det er stadig de samme Navne, som kommer igen Gang paa Gang.

Den 23. Decbr. 1897 afgik Dr. *Th. B. Hansen* ved Døden efter faa Dages Sygeleje. Jordemødrenes mangeaarige Lærer Dr. med. *E. Ingerslev* slutter de Mindeord, som fra hans Haand findes i Januar-Nummeret 1897, saaledes: Hastig at glemmes er de flestes Lod, men jeg tror, *Th. B. Hansens* Navn længe vil bevares i en lys og smuk Erindring, og det ikke mindst indenfor den Kreds, til hvem disse Ord om ham er rettede, Landets Jordemødre, for hvis Vel og Virksomhed han levede og tog Del, om hvem hans sidste Feberfantasier drejede sig, og for hvem han ved dette Tidsskrift har sat sig et Minde, som vi alle vil holde højt i Ære. Ogsaa flere

Jordemødre skriver taknemmeligt og smukt om, hvad de skylder Dr. *Th. B. Hansen*, saaledes Distriktsjordemoder Fru *Marie Nielsen*, Lindbjerg, som i Tidsskrift for Februar 1897 omtaler et Besøg, hun og to Kolleger gjorde hos ham, efter at de som Medlemmer af en Deputation i 1892 havde overrakt et Andragende til Regering og Rigsdag om Kaarforbedring. "Det var for mig," skriver Fru *Nielsen*, „som fandt jeg en Ven, jeg kunde se op til, og som delte Syn og Tanke med mig, og efter den Tid forekom det mig, at hvert Nr. af Tidsskriftet bragte en Hilsen til mig fra denne Ven“.

En Kreds af Jordemødre med Fru *Martha Paulsen*, København, og Frk. *Hanne Pedersen* København, som Kasserere samler ind til en Mindegave til Fru *Th. B. Hansen* med følgende Ord (Tidsk. Marts 1897): „Undertegnede er traadte sammen i det Øjemed at opfordre vore Standsfæller til at yde Bidrag til en Erindringsgave om Dr. *Th. B. Hansen*. Vi gør det i den Overbevisning, at mange med os deler den Tanke, at Dr. *Hansen* ved at stifte dette Tidsskrift og lede det saa dygtigt har udrettet et stort Arbejde for os, og ikke blot derved, men ved sin

Vilhelm Lauritzen.
Dr. med.

Iver for vor Virksomhed og vore Interesser gjort sig i høj Grad fortjent til vor Taknemmelighed. Som et synligt og værdigt Udtryk for denne har vi tænkt os at sende hans Hustru en Erindringsgave i Form af hans Billede.“

Opfordringen er underskrevet: *K. M. Larsen*, Svendborg, *Kirstine Lorentzen*, Aarhus, *Marie Nielsen*, Lindbjerg, *Andrea Olsen*, Hillerød, *Martha Paulsen*, København, *Hanne Pedersen*, København, *N. A. Wollesen*, Holstebro.

Det sidste Bidrag til Tidsskriftets Indhold fra Dr. *Th. B. Hansens* Haand er skrevet kort før hans sidste Sygeleje; det er en smuk Nekrolog over Professor *Stadfeldt*, og findes i Nummeret for Januar 1897, det samme Hefte, som bragte Meddelelsen om hans egen Død.

* * *

Dr. med. *Wilh. Lauritzen* blev næste Udgiver og Redaktør. Lægeeksamen tog Dr. *Lauritzen* i Januar 1883; han ansattes i Marts 1886 paa Fødselsstiftelsen, hvor han blev i næsten 3 Aar, først som fast Kandidat, derpaa som klinisk Assistent. 1891—94 var han Reservelæge ved en af de medicinske Afdelinger paa Frederiks Hospital og derpaa, Oktober 1894 til November 1896, Reservelæge paa Fødselsstiftelsen. Doktorgraden tog han i 1891 med en Afhandling om Tvillinger. I November 1903 blev han Professor *Ingerslevs* Efterfølger som Lærer ved Jordemoderskolen.

Ved Overtagelsen af Tidsskriftet skrev Dr. *Lauritzen* i Nummeret for Februar 1897: „I Løbet af de 6—7 Aar, dette Tidsskrift har bestaaet, har det fundet en saadan Tilslutning

indenfor Jordemoderstanden og været til saa megen Nytte for denne, at Betimeligheden af dets Fremkomst derved er godtgjort. Det er vort Haab, idet vi overtager Redaktionen af Bladet, at det skal lykkes os yderligere at befæste dets gode Position. Tidsskriftet vil blive ledet efter samme Plan som tidligere med det dobbelte Formaal at vedligeholde og udvide de Kundskaber, som Jordemoderen bringer med sig fra Skolen paa Fødselsstiftelsen, og at udvikle Standsinteresserne.

Meget kærkomment vilde det være, om Jordemødrene efter en større Maalestok end før leverede Bidrag til Bladet. Det er endnu kun en lille Kreds, som har følt sig opfordret til at gribe Pennen, og særlig synes der at være en vis Ængstelse tilstede for at give sig i Kast med faglige Emner. De vellykkede Forsøg, der i denne Retning er gjorte af forskellige, bør imidlertid være en Opfordring for andre til at følge efter; de vil hurtig indse Nytten deraf.“ Trods denne Opfordring er der i 1897 kun een Meddelelse fra Praksis, det er Fru *Marie Nielsen Hørup*, som skriver om „Et Foster — to Moderkager“, ellers er det Dr. *Lauritzen* selv, som præger denne Aargang dels ved egne Artikler, dels ved Oversættelser fra udenlandske Tidsskrifter; i Martsnummeret har dog Dr. *Gordon Norrie* en Artikel om „Nyfødte Børns Øjenbetændelse“, hvori Doktoren slaar til Lyd for Anvendelse af Drypning af de nyfødte Børns Øjne med 2 pCt. Helvedstensopløsning; han fortæller, at det i Sverige er paabudt „naar en Læge ikke udtrykkeligt forbyder det“, og at der paa Klinikkerne i Stockholm i 1894 blev behandlet 8000 Børn — deraf 99 med Øjenbetændelse —, medens der efter Drypningens Indførelse blev behandlet 12 000 Børn, og deraf kun 29 med Øjenbetændelse, procentvis altsaa en meget stor Nedgang.

Fra Ribe Stift meddeles Juni 1897 om et Andragende til Lovgivningsmagten om Forbedring af Distriktsjordemødrenes Kaar; det er underskrevet af tre Distriktsjordemødre: *Ane K. Pedersen*, Gørding, Ølgod, *Jette Pedersen*, Darum, *Maren Jensen*. De søger om at faa 350 Kr. i Pension efter 30 Aars Tjeneste med Tillæg af yderligere 50 Kr. for hver 5 Aar, saaledes at Pensionen efter 50 Aars Tjeneste kan blive 550 Kr. Distriktsjordemoder Fru *Marie Nielsen*, Frederikssund, har i August et Indlæg, „Bidrag til Diskussion om Forbedring af Distriktsjordemødrenes Kaar“; ingen andre udtaler sig om Spørgsmaalet.

1ste Juni 1897 meddeles, at Dr. med. *Leopold Meyer* er udnævnt til Professor ved Københavns Universitet og Overaccoucheur ved den kgl. Fødselsstiftelse. Trods Prof. *Meyers* store Arbejde inde paa Stiftelsen med Undervisning, saavel af Læger som af Jordemoder eleverne, ser vi dog i de følgende Aargange, at han Gang paa Gang finder Tid til at belære Jordemødrene ogsaa i Tidsskriftets Spalter, og Jordemødrene faar deraf Forstaaelsen af, at hans Interesse følger dem fra Skolen ud i Livet. Ogsaa Overjordemoder Fru *Wegners* Navn finder vi i disse Aar i Tidsskriftets Indholdsfortegnelse. Blandt de Læger, som under Dr. *Lauritzens* Redaktion giver Bidrag til Tidsskriftets Indhold, træffer vi efterhaanden de betydeligste Navne indenfor dansk Fødselsvidenskab: Lærer ved Jordemoderskolen Professor *Ingerslev*, Professor *Johs. Kaarsberg*, Dr. med. *Esmann*, Dr. med. *Muus*, og flere, ligeledes Professor *Monrads* og andre Lægers Artikler om forskellige faglige Spørgsmaal. Antallet af Meddelelser fra Praksis er lavest i 1906, hvor der kun er een; det er Frk. *Sigrid Mathiessen*, København, som fortæller om et „Tilfælde af overraskende Fødsel“, — højest i 1909, hvor der er 14. December 1902 træffer vi i denne Rubrik første Gang Frk. *Lützhaft-Petersens* Navn; hun meddeler om „Besværlighed ved et macereret Barns Fødsel“; forøvrigt er der Meddelelser i disse Aar fra Distriktsjordemoder Fru *M. T. Nielsen*, Fru *Tagea Nielsen*, Fru *Hanne Larsen*, Fru *Bondesen*, Fru *Nielly Juul* og flere.

Om Jordemødrenes økonomiske Kaar skriver Distriktsjordemoder Fru *Hanne Larsen* i August 1901: „Hvorledes kan Distriktsjordemødrene faa deres Kaar forbedret“, et Indlæg, som den Dag i Dag er lige saa aktuelt som ved dets Fremkomst. Fru *Larsen* mener ikke det paa det Tidspunkt kan nytte at gaa til Regering og Rigsdag, men anbefaler, at Foreningerne

Landet over gennem Artikler i de lokale Blade søger at gøre Befolkningen opmærksom paa Misforholdet mellem Tjeneste og Løn. Forskellige andre økonomiske Spørgsmaal bringes Tid efter anden paa Bane: Taksterne, de pr. pr. Jordemødres Honorarer, og gentagne Gange det evindelige Kørselsspørgsmaal. Fru *Johanne Petersens* Navn finder vi under Indlæg af denne Art, ogsaa Frk. *Lützhøft-Petersen* har kloge, velbetænkte Ord at sige om Jordemødrenes økonomiske Kaar. Dr. *Lauritzen* har i 1903 efter udsendte Spørgeskemaer, hvoraf dog kun et Mindretal kom tilbage i udfyldt Stand, en Række Opgørelser over Indtægt og Fødselsantal fra 11 Amter, ved at gennemgaa dem nu faar man et stærkt Indtryk af, i hvor høj Grad Forbedring i Jordemødrenes Levevilkaar var tiltrængt.

I disse Aar agiteres der stærkt for Dannelse af Kredsföreninger Landet over; Fru *Anna Hansen*, Fru *Johanne Petersen*, Fru *Kastrup* og Frk. *Lützhøft-Petersen* er her fremme i første Række, og vi ser da ogsaa i Indholdsfortegnelserne, at Antallet af de Kredsföreninger, der sender Meddelelser til Tidsskriftet, er i jævn stigende Vækst; saaledes i 1898 fra 5 (Frederiksberg, Holstebro, Københavns Amt, København af 1893, Ringkøbing), i 1899 fra 7, 1900 fra 10, 1908 fra 18 og i 1902 træffer vi første Gang tillige „Den Almindelige Danske Jordemoderforening“. Jordemødrene begynder i disse Aar at blive sig bevidst som Stand.

Efterhaanden som Jordemødrenes Indlæg fylder mere og mere i Tidsskriftet, tager Lægernes Bidrag af; Tidsskriftet, hvis Aargang lige fra Starten gaar fra Oktober med Nr. 1 til September det følgende Aar med Nr. 12, har pr. Aargang et Sidetal vekslende fra 130 til 178; det siger derfor sig selv, at jo mere Plads Jordemødrene optager, jo mindre bliver der til andre Artikler. Den sidste Aargang, Dr. *Lauritzen* redigerede, havde foruden nogle Oversættelser fra udenlandske Tidsskrifter Artikler af 5 danske Læger; deriblandt ser vi for første Gang daværende Reserveaccoucheur, Dr. med. *E. Hauchs* Navn; derimod er der 33 Indlæg af forskellig Art fra 21 forskellige Jordemødre, foruden Meddelelserne fra Foreningerne. Jordemødrene er ved at erobre deres Blad; det blev derved noget mindre direkte belærende, men paa den anden Side var der mange Spørgsmaal, som det var nødvendigt at faa talt ud om.

Februar 1909 udkom det sidste Nummer af Tidsskriftet med Dr. *Lauritzen*s Navn paa Titelbladet, Marts-Nummeret bragte Meddelelsen om hans pludselige Død den 31. Januar 1909. Professor *Meyer* skriver derom blandt andet: „I dette Tidsskrift nedlagde *Wilh. Lauritzen* sit Hovedarbejde for Jordemødrene. Det var jo under yderst vanskelige Forhold, at han tiltraadte Redaktionen i 1897. Han skulde overtage Arven efter den højt ansete og afholdte *Th. B. Hansen*, og Tidsskriftet var endnu kun en svagelig, spæd Spire, som kun faa ventede skulde kunne overleve dennes Død. Men støt og sikkert, roligt men energisk førte *Wilh. Lauritzen* Tidsskriftet videre i det angivne Spor og bragte det til det, det skulde være: Samlingstegnet og Fanemærket for Jordemoderstanden, vort Tidsskrift, hvor der baade kan hentes Belæring og være Lejlighed til Udveksling af Meninger om Spørgsmaal af Interesse for Standen. Med rørende Kærlighed omfattede den afdøde denne sin Opgave, med største Glæde ofrede han sin kostbare Tid derpaa. Blandt det meget, der kunde fortjene at nævnes, skal særlig fremhæves hans store Arbejde ved Undersøgelsen af Jordemødrenes gennemsnitlige Indtægter — et Arbejde, der sikkert meget har bidraget til at aabne manges Øjne for, hvor paatrængt en Forbedring af Jordemødrenes Kaar er. Man maa dog ikke tro, at man ved at læse Tidsskriftet kan faa et Maal for det Arbejde, *Wilh. Lauritzen* udførte for dette. Han stod i stor Brevveksling med Jordemødre rundt i hele Landet, og utallige er de, der hos ham søgte ikke blot Belæring, men Raad og Trøst i mange af Livets Forhold. Hans Forhold til Jordemødrene gjorde ham jo ogsaa til selvskreven Dirigent ved de store Fællesmøder, et Hverv, han røgtede med lige saa stor Elskværdighed som Dygtighed. Det er en dygtig, elskværdig, nobel Personlighed, der er gaet bort. Danske Jordemødre vil altid bevare *Wilh. Lauritzen* i taknemlig Erindring.“

Ogsaa flere Jordemødre skriver smukke Mindeord, saaledes Fru *Bondesen*, Fru *E. Andersen*, Formand for Københavns Amts Jordemoderforening, og blandt Jordemødrene blev der indsamlet til en Mindesten paa Dr. *Lauritzens* Grav.

* * *

Dr. med. *Viktor Albeck*, Aarhus Fødselsstiftelses første Overlæge, overtog derefter Tidsskriftet som Udgiver og Redaktør i Samarbejde med Jordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen*. De to Redaktører skriver i den Anledning 1ste Marts 1909: „Naar man gennemser Tidsskriftets 19 Aargange, kan man ikke andet end beundre det Arbejde, som *Th. B. Hansen* og hans Efterfølger, *Wilhelm Lauritzen*, har udført. Tidsskriftet har ikke blot bragt en Fylde af belærende Afhandlinger om velvalgte Emner, men det er ogsaa lykkedes, i stigende Grad, at faa Jorde-

Viktor Albeck.
Dr. med.

mødrene til selv at gribe Pennen. Den nye Redaktion vil arbejde for de samme Maal, som de to afdøde Redaktører med saa stort Held har arbejdet for, og gaa ad de Veje, som de har anvist.

For saa godt som muligt at kunne opfylde de Krav, der stilles til Tidsskriftets Ledelse, bestaar den nye Redaktion foruden af en Læge ogsaa af en Jordemoder. Skal de Maal, vi har sat os, naas, er det nødvendigt, at Jordemødrene Landet over staar os bi; de bør ikke blot læse, men, saa vidt muligt, ogsaa selv skrive deres eget Tidsskrift. Det har hidtil kun været i Spørgsmaal om Standens Interesser, at Jordemødrene fuldtud har deltaget i Tidsskriftets Arbejde — dette har sikkert haft sin store Betydning og vil forhaabentlig blive fortsat; men trods Opfordringer fra begge de tidligere Redaktører har Jordemødrene imidlertid langt fra i tilstrækkelig Grad villet meddele Iagttagelser fra deres Praksis; der gaar aarlig mange Iagttagelser tabt, som, naar de blev meddelt Tidsskriftets Redaktion, kunde være af Betydning for Jordemoderkunsten. I altfor høj Grad har Jordemødrene indskrænket sig til at meddele, hvad der forekom dem sjældent eller ukendt. Som et Forsøg paa at forandre dette Forhold vil vi anmode Landets Jordemødre om at gøre sig til Pligt, i hvert Tilfælde, hvor Moderen dør under Fødslen, eller i første Døgn efter denne, at sende os en Beskrivelse af Fødselsforløbet. Redaktionen vil da selv udvælge, hvilke af disse Sygehistorier, der egner sig til at optages i Tidsskriftet. Naar vi har paataget os at fortsætte Tidsskriftet, er det i det Haab, at Jordemødrene vil støtte os; thi da haaber vi, at vor Virksomhed kan blive en værdig Fortsættelse af de tidligere Redaktørers Arbejde.“

Trods denne Appel viser det sig stadig at være vanskeligt at faa Jordemødrene til at komme frem med deres Erfaringer fra Praksis. I Aargangen Oktober 1909 til Oktober 1910 er der 13 Fødselsforløb, men næste Aargang kun fem, og de følgende Aargange har fem, seks, tre, en enkelt Aargang elleve, men trods gentagne Opfordringer fra Redaktionen er det svært at faa Vækst i denne Del af Tidsskriftets Indhold. De Navne, vi finder her i disse Aar, er Frk. *Lützhøft-Petersen*, Frk. *Sigrid Matthiesen*, Fru *Nielly Juul*, Fru *E. Staw*, Fru *Kastrup*, Fru *Karen Rasmussen* og flere, som kun en enkelt Gang lader høre fra sig.

I Rubrikken „Korrespondance“ bliver flere og flere Spørgsmaal taget op til Drøftelse og mange forskellige Jordemødre deltager deri; i Aargangen Oktober 1911 til Oktober 1912 er der saaledes 42 Indlæg. De Emner, der behandles, er Kørselsagen, Takster, forlænget Læretid, Pusling, Nedlæggelse af Jordemoderembeder, Jordemoderloven, Instruksen og forskellige Foreningsproblemer; tager en et Spørgsmaal op, er der straks en anden, som har noget at tilføje eller fradrage. De Navne, der hyppigst forekommer i disse Diskussioner, er Frk. *Lützhøft-Petersen*, Fru *Bjørn*, Fru *Bondesen*, Fru *Johanne Petersen*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru

Frøken A. Lützhøft-Petersen.
Overjordemoder.

Joh. Nielsen, Frk. *Thorgils* blandt mange flere, og ofte gaar Bølgerne højt og der udveksles nogle skarpe Bemærkninger. Jordemødrene har for meget været Enere til at kunne marchere i samlet Trop, som en Forenings Medlemmer maa, hvis der skal naas noget, som kommer alle til gode.

I disse Aar træffer vi gentagne Gange Prof. *Hauchs* Navn i Tidsskriftets Indholdsfortegnelser, ligesaa Prof. *Gammeltofts*, Dr. *Ernst* og Prof. *Ingerslev*. Den største Begivenhed i Jordemoderverdenen, som i denne Periode giver Genlyd i Tidsskriftet, kan vel nok siges at være Jordemoderskolens Flytning fra Fødselsstiftelsen paa kgl. Frederiks Hospital til Rigshospitalets Fødeafdeling B; derom skrives i Tidsskrift August 1910. „I denne Maaned flytter Fødselsstiftelsen fra sin gamle Bolig i Amaliegade ud i den nye, store Bygning paa Fælleden.

Som bekendt sker der saa en Deling af Fødselsstiftelsen i 2 Afdelinger, en for Lægeskolen, der stadig ledes af Professor *Leopold Meyer*, og en for Jordemoderskolen, der skal ledes af Dr. med. *Hauch*. Hvor mange Fordele denne nye Ordning end maa siges at have, saa er det dog med Beklagelse, at Jordemødrene ser Professor *Leopold Meyer* opgive sin Gerning ved Jordemoderskolen, og dette gælder ikke blot hans talrige Elever blandt Jordemødrene, men alle Landets Jordemødre, som ved denne Lejlighed vil mindes, i hvor stor Gæld de staar til Professoren; thi for dem alle har han været en Lærer og en Ven. Dette Tidsskrift kan vidne om, hvor beredvilligt han har grebet Pennen for at optræde som Vejleder i Jordemoderkunsten, og alle Landets Jordemødre vil med Taknemlighed mindes det store Arbejde, han har gjort for at højne Standen. Jordemødrene vil aldrig glemme, at det var ved Professor *Leopold*

Meyers Initiativ, at „Den almindelige danske Jordemoderforening“ blev dannet, og at Andragendet til Regering og Rigsdag om Forbedring af Jordemødrenes Kaar er udarbejdet af ham, og de vil med Taknemlighed mindes, hvorledes han, djærv og skarp, har talt Jordemødrenes Sag i Skrift og Tale.“

Professor *Meyer* svigtede dog ikke Tidsskriftet, fordi han ikke mere selv havde Ansvaret for Jordemødrenes Viden, men Gang paa Gang ser vi hans Navn under belærende Artikler, blandt andet skriver han Marts 1912 om truende Bristning af Livmoderen, 1914 om Blødning efter Barnets Fødsel, og som Medlem af Jordemodereksaminationskommissionen og Censor ved Jordemodereksamen blev Professoren ogsaa ved med at følge de Resultater, der naaedes under de bedre Forhold paa den nye Fødselsstiftelse. — Efterhaanden som den „Almindelige danske Jordemoderforening“ voksede til at omfatte langt den største Del af den samlede danske Jordemoderstand, følte det som en Mangel, at Tidsskriftet ikke ejedes af Foreningen, og ved almindelig dansk Jordemodermøde 14.—15. September 1915 stod paa Programmet til 1ste Dag „Diskussion om Tidsskriftet“. Ifølge Referat i Nummeret for November 1915 udtalte Formanden (Prof. *Hauch*): „Den største Mangel er, at Tidsskriftet ikke ejes af Foreningen; vi har Midler dertil, — det kan bære sig. Faar Bestyrelsen Bemyndigelse dertil, bliver det Foreningsblad, som vi alle faar mod at betale foreløbig 2 Kr. mere i Kontingent, hvorimod Jordemødre, der staar udenfor Foreningen, maa komme til at betale det dyrere.“

Fru *K. Rasmussen* synes, det er galt, at Jordemødre udenfor Foreningen skal høste Fordel af Bladet. De skal netop tvinges ind i Foreningen ved kun derigennem at kunne faa Bladet.

Fru *J. Nielsen* mener, at de snarere vil slutte sig til Foreningen, naar de læser Bladet.

Fru *Demarais*, Viborg Amt giver Jordemødrene Tidsskriftet.

Fru *Petersen*, Ringkøbing, anker over, at der kan være Fejl for Mødernes Angivelse og Dato, Fejl ved Opslag af Embeder.

Frk. *Lützhøft* tror, det maa være Trykfejl eller Skrivefejl fra Indsenderens Side; det skal blive undersøgt.

Forskellige Udtalelser med Sympati for Tanken om, at Foreningen overtager Tidsskriftet; Formanden glæder sig over Tilslutningen og meddeler, at Overlæge *Albeck* elskværdigt har tilbudt Afhændelsen paa meget favorable og lave Betingelser.

Dirigenten spørger, om det skal være et Medlems Pligt at holde Tidsskriftet, saa maa det afgøres i Dag.

Fru *Rasmussen* mener ikke, der kan være Tvivl om den Ting. Det vedtages at bemyndige Bestyrelsen til at købe Tidsskriftet.

Formanden takker Medlemmerne for Tilslutningen, retter en Tak til Overlæge *Albeck* for den store Interesse og Velvilje, han har vist Jordemødrene gennem Tidsskriftet i de Aar, han har redigeret det. Det, at Jordemødrene saa frit har kunnet udtale sig i Tidsskriftet, har haft stor Betydning for Foreningens Arbejde i disse Aar. Mener, at Udgifterne ved Overtagelsen, der i Virkeligheden er meget ringe, sandsynligvis vil kunne blive afbetalt i 5—6 Aar af det Overskud, som Bladet vil kunne give.

Følgen af Forhandlingerne mellem Bestyrelsen og Overlæge *Albeck* blev nedenstaaende Meddelelse i Tidsskriftet, Juni 1916. Overlægen skriver: „Fra 1. Juli overtages Udgivelsen af Tidsskrift for Jordemødre af Almindelig dansk Jordemoderforening. Tidsskriftet bliver da, hvad det bør være, Jordemødrenes eget. Det er mit Haab, at det maa lykkes den nye Redaktion at vinde Jordemødrene som Medarbejdere baade i det faglige Oplysningsarbejde og Arbejdet for Standens Interesser. Jeg vil slutte min Virksomhed med de Ord, hvormed jeg for 7 Aar siden begyndte den — Jordemødrene bør selv skrive deres eget Blad.“

Overlæge *Albecks* Betydning for Tidsskriftet i den Tid, hans Navn staar paa Titelbladet som Redaktør, Marts 1909 til Juni 1916, markeres gennem en lang Række udmærkede saglige Artikler, dels bygget over enkelte Fødselsforløb, dels tagende mere omfattende Emner op til Behandling, og at Dr. *Albeck* 9. Oktober 1919 overtog Posten som Overlæge ved den nyoprettede Fødselsstiftelse i Aarhus gjorde intet Skaar i den Interesse, Overlægen viste Tidsskriftet. Efter Professor *Albecks* Død, 25. Januar 1933, skrives i Tidsskriftet 15. Februar blandt andet: „Her i Tidsskriftet for Jordemødre skal Overlægen mindes med Taknemlighed som den, der gjorde det muligt for Almindelig dansk Jordemoderforening selv at overtage Tidsskriftet. Juli 1916 skænkede Overlægen Tidsskriftet til Almindelig dansk Jordemoderforening uden selv at modtage noget Vederlag; Foreningen skulde betale et mindre Beløb til Dr. *Wilh. Lauritzens* Enke. Nu kunde man ikke tænke sig, at Almindelig dansk Jordemoderforening ikke ejede sit eget Tidsskrift; men det skal ikke glemmes, at det var paa Grund af Overlæge *Albecks* generøse Tilbud, at Almindelig dansk Jordemoderforening kom til at overtage et vel indarbejdet, vel renommeret Tidsskrift i Stedet for at begynde paa bar Bund.“ Efter at have

Professor S. A. Gammeltoft.
Dr. med.

omtalt de 3 foregaaende Redaktører med Taknemlighed skriver Prof. *Hauch* i Tidsskriftet, Juli 1916: „Idag udkommer da Tidsskrift for Jordemødre for første Gang udgivet af den almindelige danske Jordemoderforening og med en delvis ny Redaktion. Det er heldigvis lykkedes at faa Overjordemoder Frk. *Lützhaft-Petersen* til at blive i Redaktionen, og desuden har Bestyrelsen for den almindelige danske Jordemoderforening formaaet Dr. med. S. A. *Gammeltoft* til at træde til som Redaktør. Bladets Læsere vil sikkert se, at man her har gjort et heldigt Valg. Med Overtagelsen af Tidsskriftet følger imidlertid for Den almindelige danske Jordemoderforening ogsaa Ansvar og Pligter. Foreningen bør saaledes ikke nogensinde lade Tidsskriftet slippe sig af Hænde, maaske snarere knytte det endnu fastere til sig som Medlemsblad, og den har den Forpligtelse at sørge for, at det Formaal, som *Th. B. Hansen* angav i Bladets første Nummer: at det skal være til Fremme for faglige, kollegiale Interesser, altid maa blive fulgt, saaledes som det er bleven fulgt af de skiftende Udgivere og Redaktører gennem 26 Aargange, og endelig, at de gode Traditioner, som i Tidens Løb har dannet sig, vedblivende maa hævdes og holdes i Ære.“

De to Redaktører skriver: „Naar Tidsskriftet nu for 4de Gang under sin Eksistens skifter Redaktion, saa er det kun naturligt, at de Kræfter, som træder til, ønsker, inden de tager Arbejdet op, forhaabentlig til Glæde og Gavn for Jordemoderstanden, med nogle Ord at gøre Rede for deres Planer. Det er saa heldigt, at den ene af Redaktørerne, Frk. *Lützhaft-Petersen*, er godt kendt af dette Tidsskrifts Læsere; allerede i en Aarrække har hun sammen med Overlæge *Albeck* været delagtig i Redaktionen, og hendes Forbliven er en Borgen for, at der ikke,

særlig paa det sociale Omraade, vil ske nogen Forandring i den Kurs, Tidsskriftet hidtil har styret; det vil som altid tidligere være lydhør overfor de Krav, som har til Hensigt at højne Jordemoderstanden saavel i det sociale Omdømme som økonomisk. Bladets Spalter vil stadig være aabne for Klager, Forslag til Forbedring og Reformers af enhver Art, naturligvis indenfor en rimelig Begrænsning, som selve Pladsforholdene kræver. Derimod ønsker Tidsskriftet at indeholde saa lidt personlig Polemik som muligt. Hvad den mere faglige Side af Tidsskriftets Indhold angaar, saa vil vi som hidtil søge at faa en saa rig Afveksling som muligt, men vi henvender os paa dette Punkt med en indtrængende Anmodning til vore Læsere om at bistaa os ved at sende os interessante Tilfælde til Offentliggørelse.“

Selv om Almindelig dansk Jordemoderforening nu ejede Tidsskriftet, skulde der dog endnu abonneres paa det, og det var ikke alle Medlemmerne, som holdt det, og dette følte efterhaanden som en Ulempe; derfor var et af Forhandlingsemnerne paa almindelig dansk Jordemodermøde i Aarhus 3.—4. September 1918: Tidsskriftet som fast Medlemsblad. Følgende Referat findes i Nummeret November 1918: Formanden: anbefaler Tidsskriftet som Medlemsblad, ikke mindst fordi det taler ud over Jordemødrenes Kreds, og fordi det ogsaa er et Sammenknytningsmiddel for Jordemødrene. Tidsskriftet er for lidt udbredt og indeholder tidt værdifulde Oplysninger til senere Brug; først som fast Medlemsblad kommer det til sin Ret; saaledes faar hver det tilstillet, og det betales gennem Kontingentet til den almindelige danske Jordemoderforening. Kontingentet forhøjes saa fra 1 til 3 Kr. Prisen bliver den samme for Medlemmerne som hidtil, hvorimod det foreslaas, at Ikke-Medlemmer, som ønsker at abonnere paa Bladet, betaler 3 Kr. Udsendelsen af Bladet vil ikke forvolde saa mange Vanskeligheder som nu. 3 Amter betaler Tidsskriftet for Jordemødrene, men Bestyrelsen haaber, det kan ordnes med Amterne, saaledes at Jordemødrene intet mister derved.

Fru *Karen Rasmussen*: Jeg finder Anledning til at støtte Formandens Forslag. Herefter falder enkelte spredte Bemærkninger angaaende Bladet.

Frk. *Lützhøft-Petersen*: Betaler Jordemødrene Tidsskriftet forud? Bekræftende Svar. Fru *Bondesen*: Faar Æresmedlemmerne Bladet gratis tilsendt? Ved Afstemning vedtages med alle Stemmer mod 3, at Tidsskriftet skal være Medlemsblad og tilsendes Medlemmerne. Foreningskontingentet forhøjes til 3 Kr., og derigennem er Bladet betalt.

* * *

Det er de bedste Navne indenfor Fødselsvidenskaben, som vi i disse Aar træffer i Tidsskriftet. Professor *Meyer*, Prof. *Hauch*, Overlæge *Albeck*, Prof. *Gammeltoft* og Dr. *Tofte*, hvis Navn første Gang findes 1916 under en Meddelelse om „To Tilfælde af Kollision mellem Tvillinger“; i de følgende Aar har Dr. *Tofte* flere interessante Meddelelser fra Rigshospitalets Fødeafdeling B, hvor han var Reserveaccoucheur. Jordemødrene drøfter alle Dagens Spørgsmaal i Rubrikken Korrespondance; der skrives om Honorardeling, Dyrtidshjælp, Husleje og meget mere; de Navne, vi træffer her, er Fru *Bjarke*, Frk. *Fiehn*, Fru *Joh. Nielsen*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru *Sieck* og mange flere, og jævnlig har Frk. *Lützhøft-Petersen* retledende og forstandige Indlæg.

Numrene April, Maj og Juni 1918 havde et klart og lærerigt Foredrag af Prof. *Meyer* „Om Menstruation“, Juli-Nummeret blev helliget Mindet om Professoren, som den 23. Maj 1918 afgik ved Døden. Prof. *Hauch* slutter sin Nekrolog saaledes: „Professor *Leopold Meyers* Død betyder et sviende Savn og en dyb Sorg for mange Mennesker, der var personligt knyttet til ham, og mange Jordemødre vil sikkert her i Tidsskriftet sætte ham et varigt Minde, maaske det smukkeste, han kan faa, og det vilde ikke være Ret andet; thi gennem den største Del af

sit Liv har han sat en Del af sit bedste Arbejde ind for deres Sag, og hele hans Liv lige til hans Død stod Jordemødrene og deres Kaar hans Hjerte meget nær. Danmarks Jordemødre er ham megen Tak skyldig.“

I dyb Taknemlighed skriver følgende Jordemødre Mindeord om „Professoren“: *Martha Kastrup, Johanne Petersen, B. D. Barbesgaard, Dorteia Kring, Cyrine Jensen, A. Lützhøft-Petersen, Johanne Nielsen, Doda Sinding, Maren Holm.*

Den direkte Følge for Tidsskriftet af Prof. *Meyers* Død blev, at Prof. *Gammeltoft* fratraadte Stillingen som Redaktør, efter at være bleven udnævnt til Prof. *Meyers* Efterfølger som Professor ved Universitetet og Overlæge ved Rigshospitalets Afdeling A. Prof. *Hauch* skriver derom Juli 1919: „Den Interesse, Dr. *Gammeltoft* straks havde for Tidsskriftet, er ikke paa noget Punkt formindsket. Med usvækket Energi og med klar Forstaaelse af, hvad Tidsskriftet bør bringe, og hvad Læserne kan have Interesse for, har han i de forløbne 3 Aar sammen med Frk. *Lützhøft-Petersen* ført Bladet fremad og stadig kun fremad. Den almindelige danske Jor-

Axel Tofte.
Dr. med.

demoderforening skylder Professor *Gammeltoft* en varm Tak for det ihærdige og udmærkede Arbejde, han har gjort for Foreningen i disse Aar, og jeg skal paa Bestyrelsens Vegne bringe ham denne Tak med Beklagelse over, at Samarbejdet nu maa ophøre, — Samarbejdet, som for Bestyrelsens Vedkommende kun har bragt Glæde og Tilfredshed.“

Frk. *Lützhøft-Petersen* skriver: „Maa jeg til Bestyrelsens Tak til Dem føje min personlige Tak for det gode og fornøjelige Samarbejde i de forløbne 3 Aar. Bedre end nogen anden kan jeg bedømme og skatte den alvorlige Interesse, som Professoren har lagt i Arbejdet for Tidsskriftet, en Interesse, der uvilkaarlig har meddelt sig til mig som Medarbejder og gjort Samarbejdet frugtbringende.“

Som Medlem af Eksaminationskommissionen vedblev Prof. *Gammeltoft* at følge Jordemoderstandens Udvikling, og hans livlige, fornøjelige Eksamination huskes af dem, der overværede Eksamenen. Professoren vedblev at være Jordemødrenes gode Ven, parat til at give et Raad, og til at sætte sin Energi ind for en Sag, naar den havde fanget hans Interesse; det var et stort Tab ogsaa for Jordemoderstanden, da Professoren af Helbredshensyn maatte trække sig tilbage fra Stillingen som Overlæge og Professor i Efteraaret 1934.

Dr. med. *Tofte*, Reserveaccoucheur ved Fødeafdeling B., overtog Posten som Redaktør ved Tidsskriftet efter Prof. *Gammeltoft*. Doktoren skriver i Tidsskriftet Juli 1919: „Efter Opfordring af Bestyrelsen for den almindelige danske Jordemoderforening har jeg fra 1ste Juli overtaget det ærefulde Hverv at indtræde i Redaktionen for Tidsskriftet for Jordemødre. Naar jeg har ment at kunne paatage mig dette, da skyldes det dels den udmærkede Gænge,

i hvilken Tidsskriftet er kommet under den foregaaende Redaktion, dels den Omstændighed, at Overjordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen* stadig vil vedblive at være Medlem af Redaktionen. Jeg haaber derfor, at den nye Redaktion vil kunne føre Tidsskriftet videre ad den gamle Bane, og at Foreningens Medlemmer vil vise den nye Redaktion den samme Velvilje og Interesse, som den tidligere Redaktion.“

Fem Aar varede Frk. *Lützhøft-Petersens* og Dr. *Toftes* Samarbejde, og der er i disse Aar mange udmærkede, belærende Artikler om faglige Spørgsmaal af Dr. *Tofte*, Dr. *P. Zachariæ*, Dr. *Ekkert Petersen* og flere Læger. Det er stadig trods gentagne Opfordringer vanskeligt at faa Jordemødrene til at indsende Meddelelser fra Praksis, men hver Aargang indeholder dog nogle, derimod har de kollegiale og økonomiske Spørgsmaal lettere ved at faa Jordemødrene til at udtale sig, — der er mange, som deltager i Diskussionen herom, og det er ofte Frk. *Lützhøft*, som siger de „forløsende“ Ord. Af ydre Begivenheder er der i 1920 Genforeningen, som bragte Almindelig dansk Jordemoderforening en Tilvækst af sønderjydske Jordemødre, og disse bliver i Tidsskriftets Spalter ønsket Velkommen.

1921 afholdtes Almindelig dansk Jordemodermøde i Odense 2.—3. September. Tidsskriftets Forhold stod ikke denne Gang paa Programmet, men Frk. *Lützhøft-Petersen* trak sig af Helbredshensyn tilbage fra Posten som Næstformand, blev udnævnt til Æresmedlem og fik Emblemet overrakt i Guld. Ved samme Møde gik Prof. *Hauch* af som Formand og Fru *Johanne Petersen*, Glostrup, blev hans Efterfølger.

Juli 1924 bragte Tidsskriftet Meddelelse om Frk. *Lützhøft-Petersens* pludselige Død. Dr. *Tofte* skriver: „I det Øjeblik, Tidsskriftet skal gaa i Trykken, har jeg modtaget det sørgelige Budskab, at min kære Medredaktør, Overjordemoder Frk. *Lützhøft-Petersen*, ganske pludselig er afgaaet ved Døden uden forudgaaende Sygeleje. Paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt er det umuligt at bringe en længere Nekrolog i dette Nummer, men næste Nummer af Tidsskriftet vil fremtræde som et Mindenummer for Frk. *Lützhøft*, og jeg vil bede Bladets Læsere, der mener at have noget paa Hjerte i Anledning af dette for Jordemoderstanden saa sørgelige Dødsfald, at sende mig deres Bidrag, stort eller lille, men helst saa snart som muligt.“ Frk. *Lützhøft Petersen* var født i Slagelse 16. August 1868. Hun søgte først Uddannelse som Sygeplejerske paa Kommunehospitalet og kom derefter ind paa Fødselsstiftelsen. Hun blev Jordemoder med 1ste Karakter 30. Maj 1895. Hun nedsatte sig som praktiserende Jordemoder, men havde ikke særlig meget at gøre — blandt andet fordi en langvarig Tyfus længe hindrede hendes Arbejde. Hun kom ind paa Stiftelsen som Reservejordemoder 1897—98 og senere atter 1901—02; bosatte sig derefter i Ryesgade og oparbejdede en ret betydelig Praksis, samtidig med at hun med stor Iver tog Del i Foreningslivet. Ved Rigshospitalets Aabning i 1910 blev hun Overjordemoder paa Fødeafdeling A og virkede her lige til sin Død. Frk. *Lützhøft* skrantede en Del i de senere Aar paa Grund af en alvorlig Hjertelidelse, hvorfor hun paa Odensemødet traadte tilbage som Bestyrelsesmedlem. Hun skaanede sig dog ikke paa nogen Maade, men arbejdede lige til det sidste. Hun døde ganske pludselig den 25. Juni, idet hun styrtede om, da hun stod og vadskede sig; Dødsårsagen var sikkert en Hjerneblødning. Efter Frk. *Lützhøfts* derom udtalte Ønske fandt Bisættelsen Sted i Stilhed fra hendes Lejlighed paa Rigshospitalet. Til Stede var kun Familien, Fødeafdeling A's Personale, enkelte fra Fødeafdeling B., Prof. *Gammeltoft*, Frk. *Lützhøfts* personlige Venner blandt de københavnske Jordemødre samt Tidsskriftets anden Redaktør. Professor *Gammeltoft* holdt en smuk og varm-følt Tale, hvorefter Frk. *Lützhøfts* Nevø spillede en stemningsfuld Andante. Professoren udtalte blandt andet: „Et rigt og virksomt Liv har fundet sin bratte Afslutning ved Frk. *Lützhøft-Petersens* pludselige Død.“ Efter at have bragt en Tak fra sig selv og Afdelingen, siger Professoren: „I en Aarrække var vi begge Redaktører af „Tidsskrift for Jordemødre“, og jeg lærte ved den Lejlighed hendes udprægede Standsfølelse at kende. Hun var stolt over at være Jordemoder, og hun glædedes, naar Jordemoderstanden gik frem, og intet kunde gøre hende

mere bedrøvet, end naar der skete noget, som kunde siges at sætte en Plet paa dens Ære. For den danske Jordemoderstand har hun gjort et stort og uegennyttigt Arbejde.“ Professoren slutter med at sige: „Frk. *Lützhøft* har været en af den danske Obstetriks Medarbejdere; hun har været den Afdeling, hvis Overjordemoder hun var, en uvurderlig Støtte, og jeg tør derfor love hendes Familie, at vi vil bevare hendes Minde i taknemlig Erindring. I den danske Obstetriks Historie vil hun faa sin Plads, og hendes Navn vil blive nævnt sammen med Fru *Wegners*, *Stadfeldts* og *Leopold Meyers*.“ — Dr. *Tofte* skriver: „Frk. *Lützhøft* havde ved sin Død været Redaktør af Tidsskrift for Jordemødre i 15 Aar. — 15 Aar er en lang Tid, og Frk. *Lützhøft* har i alle disse Aar paa afgørende Maade forstaaet at sætte Præg paa Bladet. Hendes Hovedvirksomhed indenfor Redaktionen var det faglige Omraade. Hun har der — takket være sin udmærkede Begavelse, sin hurtige Opfattelse og sit enestaaende Personalbekendtskab til Landets Jordemødre — udrettet et kolossalt Arbejde, ikke alene ved at tage ivrig Del i Diskussionen om alle brændende Spørgsmaal, men ogsaa ved at faa netop de Personer til at udtale sig, der sad inde med den største Viden om det foreliggende Spørgsmaal. Hun forstod at faa Indsendere af Artikler til at foretage de nødvendige Rettelser, for at Indlæggene kunde faa en passende og værdig Form, og hun skyede ingen Ulejlighed, naar det gjaldt om at faa en Sag fremmet, der kunde have Betydning for Jordemoderstanden.“ —

Formanden for almindelig dansk Jordemoderforening, Fru *Joh. Petersen*, skriver: „Hun var i Besiddelse af en sjelden Evne til at sige og skrive et Ord paa rette Sted. De fleste af os har vel faaet et formanende og vejledende Ord, naar vi sendte Artikler til Tidsskriftet, som ikke altid var egnede til Optagelse. Husk, sagde hun, Tidsskriftet læses af andre end Jordemødre; den Anseelse, som Standen har erhvervet sig, maa ikke letsindigt sættes paa Spil.“

Dybt bedrøvede, alvorlige Mindeord skrives ligeledes af Fru *Maria Bjørn*, Fru *Nielly Juul*, Fru *Karen Rasmussen*, Fru *Anna Hansen*, Frk. *Sigrid Matthiessen*, Frk. *Asta Bek*, Frk. *Dorthea Kring*, og alle munder de ud i Bekymring for, hvorledes Tidsskriftet og Jordemoderstanden skal kunne undvære dens ypperste Repræsentant, Overjordemoder Frk. *Augusta Lützhøft-Petersen*.

* * *

Almindelig dansk Jordemodermøde afholdtes for 7de Gang 5.—6. September 1924 i København. Paa Mødets første Dag fandt følgende Forhandling om Tidsskriftet Sted:

Redaktøren, Dr. *Tofte*, takker Bestyrelsen, fordi den har indbudt ham til at komme og give en Oversigt over Tidsskriftets Forhold, men beklager, at det ikke er Frk. *Lützhøft-Petersen*, der idag kan staa i hans Sted. Han begynder med at omtale den fordelagtige Overenskomst, som Tidsskriftet i sin Tid havde med Jacob Lunds Boghandel, der gik ud paa, at denne leverede 16 Sider imod Indtægten af Avertissementerne. Denne Overenskomst blev opsagt, da Krig og Dyretid forandrede Forholdene, og man kom langt ned i Indtægterne; man maatte stadig betale det forrige Aars Udgifter med det nye Aars Indtægter. Men efter at Kontingentet er sat op, er Forholdene betydelig lysere. I 1923 var vi i Stand til at betale Frk. *Rødt-ness'* Rejse til London, hvor hun repræsenterede Jordemødrene, og betale alle Udgifter. Stoffet er tiltaget; Kredsforeningerne har sørget for at indsende Foredrag og ligeledes Bidrag fra Praksis. En enkelt Ting har svigtet, nemlig Rubrikken fra Amt og Kommune, saa vi bliver nødt til at samle Avisudklip paany. Fru *Bjørn* har paa et Bestyrelsesmøde ønsket, at Tidsskriftet skulde udgaa hver 14. Dag, Fru *Sieck* derimod ønsker det større. Det vil være mere fordelagtigt at lade det udkomme hver 14. Dag, Trykning og alle Udgifter er forholdsvis dyrere, jo flere Sider der er. Frk. *Laurson* foreslaar en Rubrik for Oplysning om Embederne, Boligforhold m. m. Der findes Amter, som ikke averterer ledige Embeder; Lægerne har gennemtvunget, at intet Embede maa søges, som ikke er averteret i Ugeskrift for Læger. Dr. *Tofte* ved ikke, om Jordemødrene kan gøre dette, men Kredsforeningerne kan her gøre et Arbejde for at paavirke Amterne desangaaende. Han kunde ønske et Udvalg nedsat, med hvem

der kunde konfereres, og som ligeledes kunde revidere Regnskabet. Professor *Hauch* gør opmærksom paa, at i hans Formandstid gennemgik han Regnskabet med Dr. *Tofte*. Fru *Bertha Petersen* takker Dr. *Tofte*. Hun har blot en Betænkelighed ved, at Tidsskriftet skal udgaa hver 14. Dag, nemlig at det bliver for dyrt, og hun ønsker, at Tidsskriftet skal komme mere præcis, paapeger et Tilfælde, hvor det kom meget sent, nemlig Tidsskriftet for Januar, der først kom den 9de, hvilket var saa meget mere beklageligt, da der skulde være Møde den 8de; ankede desuden over, at Offentliggørelsen af Sundhedsstyrelsens Beretning havde taget saa lang Tid; ønskede desuden Regnskabet offentliggjort. Dr. *Tofte* svarede, at det altid er vanskeligt i Januar, hvor Abonnementet skal fornyes hos Postvæsenet, da de indsendte Lister fra Kredsföreningerne med Medlemmernes Adresser som Regel kommer saa sent.

Frk. *Lind*, Vejle, anbefaler, at Tidsskriftet kommer to Gange om Maaneden, Fru *Nielsen*, Tønder Amt, vil gerne have det saa tidt som muligt, men ikke dyrere. Dirigenten sætter Spørgsmaalet under Afstemning: Skal Tidsskriftet udgaa 2 Gange om Maaneden? Almindelig Tilslutning. Vedtaget. Fru *Kongsgaard* foreslaar paa Repræsentantskabets Vegne Forhandling om Valg af Medredaktør til Tidsskriftet. Fru *Bertha Petersen*, der er valgt til Ordfører for Repræsentantskabet, foreslaar, at disse i Fremtiden faar Medbestemmelsesret angaaende Valg af Redaktør. Fru *Karen Rasmussen*: Forsamlingen kan ikke tage Stilling til dette Forslag nu. Overretssagfører *Axel Bang*, der er adspurgt om Forholdet, udtaler, at saaledes som Lovene for Almindelig dansk Jordemoderforening er affattede, er det Hovedbestyrelsens uomtvistelige Ret at vælge Redaktør.

Fru *Bertha Petersen* ønsker en Afstemning om, hvorvidt Bestyrelsen *alene* skal vælge Redaktør eller Repræsentanterne skal adspørges.

Fru *Nielsen*, Lunderskov, mener, da det er Repræsentanterne, som udpeger Hovedbestyrelsen, at man maa kunne overlade denne sidste Hvervet. Fru *Karen Rasmussen* vil ikke bøje sig for andet end Loven. Der skiftes forskellige Replikker mellem Fru *Dahlby* og Fru *Karen Rasmussen*. Fru *Kongsgaard* slutter sig til Fru *Bertha Petersen*. Dirigenten: Der er ikke noget i Vejen for, at Forsamlingen kan udtale sig om, hvorvidt den ønsker, at Repræsentanterne skal adspørges eller ej. Det sættes under Afstemning, og det vedtages, at Repræsentanterne skal spørges.

Det blev Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling B., Frk. *Johanne Rødtness*, der af Bestyrelsen blev anmodet om at overtage Posten som Dr. *Toftes* Medredaktør. I Tidsskrift Oktober 1924 takker Frk. *Rødtness* for Valget og beder Kollegerne vise hende noget af den Tillid, Frk. *Lützhaft* ejede.

Med de to Redaktører oprettedes følgende Kontrakt:

Tidsskrift for Jordemødre redigeres af 2 Redaktører, valgt af den Almindelige danske Jordemoderforenings Bestyrelse, og assisteres af et Redaktions-Udvalg indenfor Bestyrelsen.

1. Redaktionen skal arbejde i den danske Jordemoderstands Interesse med Raad, Vejledning samt Oplysning, der kan tjene til Forstaaelse og Højnelse af Jordemodergerningen.

2. Tidsskriftet skal udgaa 2 Gange maanedlig, og herfor oppebærer hver af Redaktørerne en Gage af 500 Kr. aarlig.

3. Redaktørerne har en Opsigelsesfrist af $\frac{1}{4}$ Aar, men kan ikke afgaa samtidig.

4. Ved hvert Regnskabsaar (Kalenderaars) Afslutning tilstilles Regnskabet Redaktionsudvalget, der derefter snarest efterser Kassebeholdningen.

5. Redaktionen skal ligeledes have Ret til i faglige Spørgsmaal at søge Bistand hos det omtalte Redaktions-Udvalg.

6. Redaktionen forpligter sig til at fremskaffe saa fyldige Oplysninger som muligt om ledige Embeders Beskaffenhed (se Frk. *Laurssens* Forslag).

Underskrevet af *Johanne Petersen* 8. September 1924, Formand for almindelig dansk Jordemoderforening. 6. September 1924 *Axel Tofte*. 17. September *Johanne Rødtness*.

Frk. Laursens Forslag.

1. Hvor mange Fødsler aarlig i de sidste 5 Aar?
2. Hvorledes er Boligforholdene — ny eller gammel Bolig? Elektrisk Lys indlagt? Telefon? Badeværelse? Have? Ydes der Boliggødtgørelse? Hvor meget? Er passende Bolig til at faa der paa Stedet for den Godtgørelse?
3. Boligens Afstand fra nærmeste Jernbanestation?
4. Eventuelle andre Oplysninger om Forholdene der paa Stedet.

Straks efter Offentliggørelsen af Referatet fra Mødet begyndte i Tidsskriftet en Diskussion om forskellige af Bestyrelsens Dispositioner og om Tidsskriftets Regnskab; herpaa svarer Dr. *Tofte* i Tidsskrift November 1924: „I 1923 ydede 1062 Medlemmer af Jordemoder-

Frøken *Johanne Rødtness*.
Overjordemoder.

foreningen hver 4 Kr. til Tidsskriftet eller ialt Kr. 4280,00 Øre. Udgifterne til Fremstilling af Tidsskriftet udgjorde ialt Kr. 4624,99 Øre, der fordeler sig paa følgende Maade: Sætning og Trykning kostede 2761,00, Hæftning Kr. 357,00, Forsendelsesomkostninger (altsaa Postvæsenet) udgjorde Kr. 623,09 Øre og endelig var Udgifterne til Papir Kr. 883,90 Øre. Heraf vil ses, at Tilskudet fra Jordemoderforeningen end ikke er i Stand til at dække Fremstillingsomkostningerne, idet der fremkommer et Deficit paa Kr. 376,99 Øre, der dækkes af Statstilskudet paa Kr. 400,00. Naar Tidsskriftet derfor overhovedet kan bære sig, kan betale Redaktionens Medlemmer Kr. 300 aarlig (hvilket maa siges at være en beskedent Gage, da det svarer til en Timeløn paa ca. 2 Kr.), kan betale Forfattere af originale Artikler Kr. 2 pr. Trykside, kan afholde Udgifter til Porto, Papir etc. samt give Tilskud til Jordemødrenes Repræsentationsudgifter ved udenlandske Kongresser, og endelig overføre et mindre aarligt Beløb til Hovedbestyrelsens Kasse, da skyldes alt dette ikke Bidrag fra Jordemoderforeningen, men ganske andre Forhold. For det første administrerer Indehaveren af Jacob Lunds Forlag, Hr. Boghandler *Jensen*, Tidsskriftet ganske gratis og har desuden været i Stand til at faa en Del store Firmaer til at støtte Tidsskriftet med Annoncer, hvorved der fremskaffes en meget kærkommen Ekstraindtægt. For det andet vil man — ved at se hvor store Fremstillingsudgifterne er — kunne forstaa, at hvis Redaktionens Medlemmer ikke til enhver Tid gør sig Umage for at holde Tidsskriftet nede paa et passende Sideantal, selv med Fare for at Bidragydere eller Læsere bliver fornærmede over, at Artikler eller Referater forsinkes eller ikke bliver fyldige nok, da vil dette lille Overskud, som Tidsskriftet nu giver, med største Lethed forvandles til et betydeligt Underskud.“ — Naar de større Træer falder, begynder Underskoven at skyde i Vejret; dette ses i overført Betydning i mange Forhold, og viste sig ogsaa i de nærmest følgende Aar efter Frk. *Lützhafts* Død. Tidsskriftet indeholder et Utal af Korrespondan-

cer, med Kritik af saavel Bestyrelse som Tidsskrift; i 1925 er der saaledes 90 Korrespondancer, medens der kun er 10 Meddelelser fra Praksis. Tidsskriftets Sideantal var dette Aar 412, de udvidede Rammer bliver saaledes sprængt straks i første Omgang, da 24 Numre à 16 Sider kun giver 384 Sider.

5.—7. September 1927 afholdtes almindelig dansk Jordemoderforeningsmøde. I Forvejen havde Dr. med. *Tofte* frasagt sig Posten som Redaktør, og raadet (Tidsskrift September 1927) til at lade Redaktionen bestaa af to Jordemødre, saa det blev Jordemoderstanden, der alene havde Ansvar for Bladets Indhold.

Paa Mødet udtalte Doktoren, at han trak sig tilbage, fordi Bladet fyldtes med Kværulance i Stedet for videnskabelige Artikler. Doktoren vedblev dog at være Tidsskriftets videnskabelige Konsulent indtil 1930, hvor Doktoren frasagde sig ogsaa denne Post.

Det var et stort Tab for Tidsskriftet, at Dr. med. *Tofte* trak sig tilbage fra Redaktionen, baade paa Grund af Doktorens Indlæg i Dagens Spørgsmaal og de faglige Artikler fra Doktorens Haand, som Tidsskriftet havde indeholdt i de otte Aar, han var Redaktør, men tillige paa Grund af den Prestige, det gav udadtil, at have Dr. med. *Toftes* ansete Navn paa Titelbladet.

* * *

Efter Beslutning af Repræsentantskab og Bestyrelse blev praktiserende Jordemoder i København *Emilie Bekker* valgt til Frk. *Rødtness'* Medredaktør. Følgende Kontrakt blev oprettet mellem Redaktørerne og Bestyrelsen:

Tidsskrift for Jordemødre redigeres af 2 Jordemødre, begge ansvarshavende, valgt af den almindelig danske Jordemoderforenings Bestyrelse i Forening med Repræsentantskabet.

Redaktørerne har Ret til selv at antage en Fødselsspecialist som videnskabelig Konsulent; Honoraret er Kr. 300 aarlig.

Redaktionen har Ret til at tage Bestemmelse om indsendte Artiklers Optagelse. Tidsskriftet skal udkomme 2 Gange maanedlig. Redaktørerne er ansat paa 3 Aar (fra Landsmøde til Landsmøde). Redaktørerne kan i dette Tidsrum kun fratæde paa Grund af Sygdom eller forandrede Livsforhold. Redaktørerne er lønnede hver med Kr. 500.— aarlig.

Ved Regnskabsaarets Slutning tilstilles Regnskab med Bilag Hovedbestyrelsen, som da lader Regnskabet revidere. — Regnskabsaaret er Kalenderaaret. Regnskabet skal være indleveret til Hovedbestyrelsen 15. Februar og meddeles i Tidsskriftet for Jordemødre 15. Marts.

Til det første Hovedbestyrelsesmøde efter Regnskabsaarets Aflevering og Revision møder Redaktørerne og medbringer de i Aarets Løb vragede Artikler.

Glostrup, d. 26. September 1927.

E. Bekker, *Johanne Rødtness,*
Redaktører.

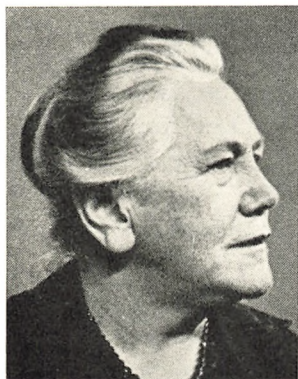
Johanne Petersen,
Formand.

Bertha Petersen,
Næstformand.

Det er en trist Ørkenvandring, naar man nu læser Tidsskriftet fra de herefter følgende Aar igennem, og man spørger uvilkaarligt, hvad man dog mente at opnaa med alle de bitre Ord. „En Mands Vrede udretter intet godt“, siger et gammelt Ord, og dette viste sig tilfulde i disse Aar, hvor den med saa store Forventninger opbyggede Forening rystede i sin Grundvold. Bestyrelsen deler sig i to Lejre, og rundt om i Kredsföreningerne er flere Steder det samme Tilfældet.

For Tidsskriftets Vedkommende er det Forholdet til Jacob Lunds Boghandel og Tidsskriftets Regnskab, man strides om. En Revisor, Hr. *Axel Rasmussen*, som dog ikke er statsautoriseret, bliver antaget til at gennemgaa Regnskaberne for de nærmest foregaaende Aar,

og dette bliver der kraftigt protesteret mod fra mange Sider, idet man hævder, at Regnska-berne forlængst er godkendte. Modparten hævder, at Indehaveren af Jacob Lunds Boghandel har optaget egne Annoncer og ikke betalt for disse. Da Jacob Lunds Opgør for 1928 kommer, faar man i Bestyrelsen Flertal for at nægte at betale de 3336 Kr. 91 Øre, den lyder paa, idet man fremkommer med en Modregning paa 1161 Kr. 18 Øre. Boghandleren anlægger Sag mod Foreningen, som 14. December 1929 dømmes til at betale de 3336 Kr. 91 Øre + 400 Kr. i Sagsomkostninger. Fra Hr. *Axel Rasmussen* indkom en Regning for Arbejdet med Revisionen paa Kr. 3252 Kr. 20 Øre; saaledes kostede hele denne Aktion 3652 Kr. 20 Øre, som er anført paa Tidsskriftets Regnskab for 1929 (Tidsskrift 15. September 1930, Side 329) —, en Udgift, som man synes kunde have været undgaaet. Imidlertid var Engagementet med Jacob Lund blevet opsagt til 1. Januar 1929, og en Overenskomst sluttet med Hr. *P. Han-*

Frøken *Emilie Bekker*.
Jordemoder.

sens Bogtrykkeri, Gasværksvej 8, ifølge hvilken Tidsskriftet skulde trykkes og udsendes for Annonceindtægten. Følgende Kontrakt oprettedes med Bogtrykkeren:

Imellem den almindelige danske Jordemoderforening og Bogtrykker *P. Hansen*, Gasværksvej 8, København, er Dags Dato indgaaet Kontrakt.

Den almindelige danske Jordemoderforening overdrager herved Hr. Bogtrykker *P. Hansen* Udgivelsen og Leveringen af sit Medlemsblad, der er Foreningens eneste Organ og Meddelelsesmiddel. Bladet skal udkomme den 1. og 15. i hver Maaned fra 1. Januar 1929. Oplaget maa være 1300. Formatet 8vo Royal, leveret hæftet og uopskaaret, trykt paa de forenede Papirfabrikkers C-Masse. Foreningen har Ret til gennemsnitlig 16 Sider Tekst i hvert Nummer.

Redaktionen er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Tekst og er enebestemmende over denne, Bogtrykkeriet er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Annoncer og er enebestemmende for disse.

Al Korrespondance, Bladets Tekst vedrørende, sker mellem Redaktøren og Bogtrykkeriet, under hvilken al Administration og Udgifterne til samme hører; Bladets Ekspedition er Bogtrykkeriets Adresse. Manuskripterne, der skal være letlæselige, leveres saaledes, at den sidste Korrektur kan foreligge anerkendt 3 Arbejdsdage før Bladets Aflevering til Postvæsenet. Omkostningerne ved Bladet fordeles saaledes: Redaktionen og Tekstforfatterne lønnes af Foreningen, Klicheer i Teksten betales af Foreningen efter vedlagt Priskurant, Omkostningerne ved Bladets Fremstilling afholdes af Bogtrykkeriet, der leverer Foreningen Oplaget gratis, Omkostningerne vedrørende Bladets Fordeling til Medlemmerne afholder Bogtrykkeriet ligeledes.

Foreningen stiller Liste over Medlemmerne frit til Raadighed for Postvæsenets Aviskontor. Eventuelt Abonnement udenfor Foreningens Medlemmer tilkommer Bogtrykkeren, dog maa

Tidsskriftet ikke bortabonneres til Læsestuer og offentlige Lokaler eller Biblioteker, eller gratis tilstilles Annoncørerne.

Udgiften vedrørende Annoncer afholdes af Bogtrykkeriet, der til Gengæld er fritstillet med Hensyn til disses Placering; dog maa Annoncer ikke anbringes i Marginen af Teksten, ligesom Annoncernes Indhold skal være saaledes, at det ikke støder an mod Foreningens Værdighed, hvilket er det samme Niveau, som i Bladets tidligere Aargange.

Kontrakten er, i Tilfælde af nøje Overholdelse, uopsigelig fra begge Sider i de første 10 Aar og er fortløbende med 5 Aar, saafremt skriftlig Opsigelse ikke er sket med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel fra en af Siderne.

København, den 16. Oktober 1928.

Underskrifter.

Paa Almindelig dansk Jordemødemøde i Aalborg 29.—30. Juli 1930 kunde man nedsætte Abonnementsprisen for Medlemmerne til 2 Kr. aarlig, men da man i 1929 og 30 trods den billige Fremstillingspris ikke havde nedsat Abonnementsprisen væsentlig, var der i disse 2 Aar bleven opsparet nogle Penge, som sammen med det Overskud, der i Forvejen fandtes i Tidsskriftets Kasse, blev henlagt til et Fond, hvorefter der paa næste almindelig dansk Jordemødemøde skulde tages Bestemmelse, og i August 1933 blev Summen, som imidlertid med Renter var vokset til 8,573 Kr. 83 Øre, skænket til den nyoprettede Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre.

Et andet Spørgsmaal, som ogsaa satte Sindene i Bevægelse og affødte mange Angreb paa Redaktionen, var, hvorvidt alt, der indsendtes til Tidsskriftet, skulde optages. Redaktionen saa sig af og til nødsaget til at nægte at optage Indlæg, hvori der i Stridens Hede var indløbet stærke personlige Angreb af fornærmelig Natur. Dette blev meget ilde optaget, medens andre mente endnu mere burde være nægtet Optagelse. Striden herom kulminerede, da et Referat af et Møde i Odense-Assens Kredsforening 8. Januar 1930 indeholdt et meget fornærmeligt Angreb paa Prof. *Hauch*. Redaktionen fjernede denne Del af Referatet, og indsendte det med en skarp Protest til Hovedbestyrelsen, hvoraf Formanden for Odense-Assens Kredsforening, Frk. *Gjertrud Vedel*, var Medlem. 15. Februar blev den udeladte Del af Referatet af Frk. *G. Vedel* indsat paa sidste Side i Tidsskriftet som betalt Inserat, dog i en noget afdæmpet Form, og i Tidsskriftet i Marts var endnu et Angreb paa Prof. *Hauch* optaget som betalt Inserat. De nærmest følgende Tidsskrifter er fyldt med harmfyldte Protester — man lægger her særlig Mærke til Frk. *Anna Herlevsens* besindige og klare Indlæg. Redaktionen sendte en Skrivelse med Protest til Repræsentantskab og Bestyrelse og forbeholdt sig at træde uden Varsel, hvis det skulde gentage sig, at Artikler, der retteligen henhørte under Teksten, blev optaget uden Redaktionens Vidende.

Dr. med. *Tofte* frasagde sig Hvervet som lægevidenskabelig Konsulent, idet Doktoren skrev, at han ikke ønskede at medvirke ved et Blad, hvor det kunde lade sig gøre for Betaling at faa optaget Angreb paa navngivne Personer.

Paa Landsmødet i Aalborg 29.—30. Juli 1930 førte denne Sag til en hidsig Debat; — der faldt skarpe Ord til alle Sider, og hele Bestyrelsen, med Undtagelse af Frk. *Gjertrud Vedel*, nedlagde Mandaterne. Da begge Redaktørerne var valgt 1927 paa 3 Aar, var deres Funktionstid udløben. Frk. *Rødtness*, som ved Indførelsen af den 2-aarige Uddannelse havde faaet forøget Arbejde inde paa Jordemoderskolen, ønskede ikke Genvalg. *E. Bekker* lovede paa Mødet at fortsætte til sidst i August, til hvilken Tid en ny Redaktion kunde være valgt.

Efter Mødet samledes den nye Bestyrelse, hvori Distriktsjordemødre Frk. *A. Herlevsen* var

bleven Formand, med Repræsentanterne for at vælge ny Redaktion, og det vedtoges her at rette Henvendelse til Frk. *Emilie Bekker* med Forslag om at fortsætte som Eneredaktør. Følgende Kontrakt blev senere opsat:

Mellem Den almindelige danske Jordemoderforening — i det følgende kaldet Foreningen — og Jordemoder *Emilie Bekker* er oprettet følgende

Kontrakt.

I.

Foreningen ansætter Frk. *Emilie Bekker* som Redaktør af „Tidsskrift for Jordemødre“ fra 1. August 1930.

II.

„Tidsskrift for Jordemødre“ udgaar den 1. og 15. i hver Maaned.

III.

Redaktøren er ansvarlig overfor Presseloven vedrørende Bladets Tekst, har derfor alene Ret til at bestemme om, hvilke Indlæg der skal optages i Bladet, ligesom hun har Ret til i indsendte Meddelelser, Referater eller lignende fra Kredsforeninger eller Enkeltpersoner at udelade, hvad hun maatte anse for stridende mod Foreningens Tarv eller dens Formaal i Henhold til Paragraf 1 i Foreningens Love. Dog skal de udeladte Dele af indsendte Meddelelser, Referater eller lignende tilsendes Foreningens Hovedbestyrelse samtidig med, at den paagældende Meddelelse sendes til Trykning. — Redaktøren har derimod ingen Pligt til at tilsende Hovedbestyrelsen Indlæg, der er nægtet Optagelse i Bladet, men blot give vedkommende Indsender Meddelelse om Nægtelse med Henvisen til at rette eventuel Klage til Hovedbestyrelsen.

IV.

Meddelelser og lignende fra Hovedbestyrelsen skal saavidt muligt optages i det først udkommende Nummer efter Indsendelsen.

V.

Redaktøren har Ret til for egen Regning at anvende Jordemoder Frøken *Ellen Gad*, København, som Medhjælp eller Stedfortræder, hvor hun maatte anse det for nødvendigt.

VI.

Tidsskriftets videnskabelige Konsulent er Frk. *Imanuella Flensborg*, der lønnes af Foreningen.

VII.

Som Honorar for sit Arbejde oppebærer Redaktøren 800 Kr. — Otte Hundrede Kroner — aarlig, der betales bagud med 400 hver 1. Juni og 1. December, første Gang i December 1930.

VIII.

Denne Kontrakt kan af hver af Parterne opsiges med 3 Maaneders skriftlig Varsel til Op-hør den 1ste i en Maaned.

I Tilfælde af væsentlig Misligholdelse fra een af Siderne kan den anden Part dog kræve Kontrakten hævet straks.

København, den 27. August 1930.

For Den almindelige danske Jordemoderforening:

Anna Herlevsen,
Formand.

V. Christophersen,
Næstformand.

Som Redaktør:
E. Bekker.

Da Dr. *Flensborg* lod sig overtale til at være Tidsskriftets videnskabelige Konsulent, forbeholdt Doktoren sig at blive afløst, saa snart Bestyrelsen fandt en anden, og da man gerne vilde i Kontakt igen med Jordemoderskolen, lykkedes det Oktober 1933 at faa Reserve-læge ved Fødeafdeling B, Dr. med. *H. Devantier*, til at afløse Dr. *Flensborg*. Dette meddeles af Formanden i følgende Ord: „Foreningens videnskabelige Konsulent er fra 1. Oktober at regne Reservelæge Dr. *H. C. Devantier*, Juliane Mariesvej 10, København. Paa Foreningens Vegne tillader den samlede Bestyrelse sig at udtale den bedste Tak til Dr. Frk. *Imanuella Flensborg* for de 3 Aar, der er gaaet saa godt for os, og Tak, at Dr. *Flensborg* hjalp os, da vi var i den Forlegenhed ingen videnskabelig Konsulent at have.“ I Aarene efter 1930 er det andre Spørgsmaal, der optager Sindene og faar Jordemødrene til at tage Ordet i Tidsskriftet, Sygekassernes Stilling til Tilkaldelse af Læge til Fødsler, Svangerskabsafbrydelse, Socialreformen og Kørselssagen ikke at forglemme; det synes at være Autoriteterne umuligt at finde en rimelig Løsning paa denne stadig tilbagevendende Sag.

Jordemødrene har i Aarenes Løb lært at moderere deres Udtryk, og en mere saglig Tone præger i Reglen de indsendte Indlæg. Det eneste Stridsspørgsmaal fra gammel Tid, som endnu af og til blusser op, er, hvorvidt alt, hvad indsendes, skal optages, og Redaktøren reduceres til kun at være Korrekturlæser; men dette vil aldrig kunne lade sig gøre, hvis Tidsskriftet skal holde Jordemoderstandens Renommé i Hævd. Der vil altid være Kvæulanter, som da vilde fylde Tidsskriftet Gang paa Gang med de samme Klager, og ikke altid i de mest velvalgte Udtryk. Redaktøren maa endvidere have Myndighed til at afslutte Diskussioner, naar en Sag er belyst fra flere Sider, og at afvise Indlæg, som kun har Interesse for mindre Kredse, eller hvori der findes fornærmelige Angreb paa bestemte Personer; kun med disse Indskrænkninger kan Tidsskriftet give et virkeligt Billede af den dygtige, fremadstræbende danske Jordemoderstand, og har Jordemødrene ikke den Tillid til Redaktøren, at de tør overlade hende denne Myndighed, da er hun ikke den rette paa denne Plads, men maa erstattes af en anden.

1. December 1934.

JORDEMØDRENES UNDERSTØTTELSESFORENING
AF 1873
„NÆSTVEDKASSEN“
AF ANNA HERLEVSEN

KAREN ANDERSEN f. HOLMBOE; født i Hylke Skole d. 17. December 1824, død 7. August 1908 i Horsens; demitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1856; pr. pr. Jordemoder i Hylke, 1856—1863; Distriktsjordemoder i Katstrup v. Horsens fra 1863, Afsked 1902. Medlem af den første Bestyrelse for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Paa Forslag af afdøde Distriktsjordemoder Fru *Karen Andersen* i Katstrup, Skanderborg Amt, og ved Medhjælp af den kendte Fysikus *Black* i Horsens, der var Fru *Andersens* Embedslæge, blev Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 oprettet.

Fysikus *Black* satte sig i Forbindelse med Landets øvrige Fysici, Distriktslæger og Stadslægen i København, som alle beredvilligt lovede at forhandle med Landets Jordemødre om Oprettelse af en Understøttelsesforening. Der blev nedsat et Udvalg, bestaaende af Fysikus *Knudsen*, Næstved, der senere blev Foreningens første Formand, og efter hvem Foreningen fik Navnet „Næstvedkassen“, endvidere Overlæge, Professor *Stadfeldt*, Fødselsstiftelsen, København, og Fysikus, Konferensraad *Bünger*, Aarhus. Disse tre Herrer dannede, sammen med Fru *Karen Andersen* og en Distriktsjordemoder paa Sjælland, den første Bestyrelse.

Fysikus *Knudsen* var den rette Mand til dette Arbejde, — han havde Øje og Øren aabne for, hvor daarligt mange af de Jordemødre var stillede, han gennem sin Virksomhed som Embedslæge kom i Berøring med. Tilslutningen fra Jordemødrenes Side blev ringere end ventet, og først efter at der i 1875 gennem Dagspressen var bleven rettet en Opfordring til den private Velgørenhed om at støtte med Bidrag, enten een Gang for alle eller aarligt, kunde Foreningens Bestaaende betragtes som økonomisk sikret. Blandt dem, der traadte hjælpende til, maa særligt nævnes Landets Læger.

Fysikus *Knudsen* nærrede den varmeste Interesse for Foreningen, men trods hans nidkære Bestræbelser for at vinde Tilslutning blandt Jordemødrene, var der ved Aarhundredets Begyndelse ikke stort mere end 100 Jordemødre, som var Medlemmer af Foreningen. Paa „Den almindelige danske Jordemoderforenings“ stiftende Møde i København 1902 blev der rigtig slaaet til Lyd for Foreningen af Dr. med. *Boeg* (senere Landfysikus i Næstved); dette skete paa Opfordring af Fysikus *Knudsen*, som havde skrevet en kort Oversigt over Foreningens Virksomhed i de forløbne 29 Aar, — den blev omdelt til Mødedeltagerne. Der mærkedes nu i de nærmest følgende Aar en noget større Tilgang og Interesse for Foreningen, — men saa gik det atter nedad.

Kontingentet, som fra Begyndelsen stadig havde været 4 Kr. aarligt, bibeholdtes, medens Aldersgrænsen for Indmeldelsen, som var 50 Aar i Begyndelsen, senere blev nedsat til 45 Aar. Hvis en Jordemoder ved Indmeldelsen i Foreningen betalte 10 Kr., da betragtes hun som indmeldt 2¹/₂ Aar tidligere. Naar et Medlem havde staaet i Foreningen i 20 Aar og Sygdom eller anden Nød stødte til, da kunde hun, naar der forelaa en skriftlig Erklæring fra 2 paalidelige Mænd om, at hun var værdig trængende, opnaa en aarlig Understøttelse af 30—40 Kr., stigende til 70—80 Kr. Alt Arbejde indenfor Foreningen foregik skriftligt, — der blev ikke holdt Møder af Bestyrelsen eller med Medlemmerne, men een Gang aarligt udsendte Formanden en Beretning over Foreningens Virksomhed, Regnskabet over Indtægter og Udgifter, Kapitalens Anbringelse samt Navne paa dem, der oppebar Understøttelser, og Navne paa Æresmedlemmerne, — saaledes benævnedes de, der hvert Aar støttede Foreningen med Pengegaver.

Efter Fysikus *Knudsens* Død i 1903 blev Landfysikus, Dr. med *A. Boeg* Foreningens Formand. Landfysikus *Boeg* gik ind til Arbejdet med en ærlig Villie til at føre Foreningen fremad, men havde ikke bedre Held end Fysikus *Knudsen*. Foreningen blev af de fleste Jordemødre ikke betragtet som en filantropisk Virksomhed, men som en Forsikring i egen Interesse. Alt som Kravene til en menneskeværdig Lefevod blev større og samtidig Pengenes Værdi mindre, da fandt ret forstaaeligt adskillige af Foreningens Medlemmer, Størrelsen af den Understøttelse, der kunde ydes, lovlige lille. I Foreningens Bestyrelse, hvor der nu sad 3 Læger og 5 Jordemødre, blev der — af de sidste — Gang paa Gang udtalt Ønskeligheden af en Omdannelse af Foreningens Virksomhed; man ønskede en bestemt aarlig Pension, — selvfølgelig mod forhøjet Kontingent, — Bestyrelsens Skøn over, om Trang var tilstede, skulde dermed bortfalde.

Foreningens Formue skyldtes for en stor Del privat Velgørenhed — der var alene i 1918 paa en Henvendelse fra Formanden til afdøde Direktør *Rée* af denne skænket Foreningen 5000 Kr. Østifternes Kreditkasse 4¹/₂ % Obligationer; — ligesom Bestyrelsen gjorde en ihærdig Agitation for Indsamling af Pengemidler, saaledes blev der ogsaa fra Medlemmernes Side gjort et godt Arbejde i den Retning. Ikke alle Amter var lige stærkt repræsenteret i Foreningen; her bør Aarhus Amts Kreds nævnes som den, der paa et vist Tidspunkt havde alle sine Medlemmer som Medlemmer af Næstvedkassen, hvilket særligt skyldtes daværende Amtslæge *Johs. Lunddahl's* ihærdige Agitation blandt Jordemødrene; det var da ogsaa særligt indenfor denne Kreds, at de enkelte Jordemødre hvert Aar indsamlede hos Private til Foreningen; — det kan nævnes, at en enkelt Jordemoder gennem 30 Aar indsamlede 2000 Kr.

Det var særligt hos Byens Læger og Apotekere, at Indsamling skete. Formanden, Land-

fysikus *Boeg*, mente, at der ikke kunde ses bort fra det Øjemed, i hvilket Foreningen var blevet stiftet og hidtil havde virket til Gavn for mangan trængende Jordemoder, og derfor modnedes efterhaanden den Tanke hos ham at søge Understøttelsesforeningens filantropiske Øjemed bevaret paa den Maade, at Foreningen efter 50 Aars Virksomhed indstillede Tilgangen af Medlemmer og overlod „Den almindelige danske Jordemoderforening“ at administrere sin Formue. Denne Tanke blev fremsat ved Den almindelige danske Jordemoderforenings Landsmøde i Odense 1921 og bragt til Udførelse i Maj 1924.

Overdragelsesdokument.

Bestyrelsen for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 overdrager herved efter en under Iagttagelse af Foreningens Love truffen Beslutning „Den almindelige danske Jordemoderforening“ Forvaltningen af sin Formue i Overensstemmelse med de for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 gældende Love, og naar de Krav, der fra sidstnævnte Forenings Medlemmer retmæssigt kan fremkomme, er enten fyldestgjort eller deres Fyldestgørelse behørig tilsikret, forvalter Den almindelige danske Jordemoderforening fremdeles Formuen som et Grundfond til Understøttelse ogsaa af Jordemødre her i Landet, der ikke har været Medlem af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Formuen, der overdrages til Forvaltning, udgør, foruden en mindre kontant Beholdning, der med behørig aflagt Regnskab af Formanden for Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 vil være at overdrage til Formanden i Den almindelige danske Jordemoderforening, følgende Værdipapirer:

4 %	Østifternes Kreditforeningsobligationer, 8. Serie	13400	Kr.
4 %	Østifternes Kreditforeningsobligationer, 10. Serie	1400	—
4 %	Obligationer i Kreditforeningen for Husejere i København	300	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 4. Serie..	1700	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 6. Serie..	3000	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne, 6. Serie, Direktør Rees Legat	5000	—
4 ¹ / ₂ %	Obligationer i jyske Landkreditforening, 6. Serie	2700	—
3 ¹ / ₂ %	Statsobligationer	8000	—

Alle Obligationer er noteret at tilhøre Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, Statsobligationerne paa Indskrivningsbevis. Den aarlige Rente af den i nævnte Værdipapirer overdragne Formue, der ingensinde maa formindskes, tjener til Opfyldelse af de Forpligtelser, der paahviler den almindelige danske Jordemoderforening overfor Medlemmerne af Understøttelsesforeningen af 1873. Ud herover paatager Den almindelige danske Jordemoderforening sig ingen Forpligtelse. Skulde den aarlige Rente i et Regnskabsaar ikke medgaa til at udrede de til Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 bevilgede Understøttelser, vil det overskydende Beløb af Renten indtil videre, dog ikke ud over 10 Aar, være at indsætte i Sparekassen for København og Omegn til Sikring af de særlige Krav, der vil kunne fremkomme fra de under Afsnit 2 nedenfor omhandlede Medlemmer af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873.

Forpligtelserne, der kommer til at paahvile Den almindelige danske Jordemoderforening overfor Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, er følgende:

1) De allerede af Bestyrelsen for sidstnævnte Forening bevilgede Understøttelser vil være fremdeles at udrede.

2) De af denne Forenings Medlemmer, der er indtraadt i Foreningen senest i Aaret 1901, tilkommer der med fyldte 70. Aar, uafhængig af, om Trang er tilstede, en aarlig Pension af Kr. 50,00.

3) Medlemmer indtraadt senere tilkommer der kun den efter Foreningens Love hjemlede Understøttelse i Tilfælde af Trang.

Understøttelserne bør ordinært ikke være mindre end Kr. 50,00 aarlig.

Alle Understøttelser er saavel som Pensioner livsvarige.

Midlertidig Understøttelse gives ikke.

Til at forvalte Formuen og til at forestaa Uddelingen af Understøttelse og Pensioner ned-sættes der af Den almindelige danske Jordemoderforening et Udvalg. Dette skal bestaa af 3 Medlemmer, og det ene Medlem skal, saa længe nogen af Jordemødrenes Understøttelsesfor-eningen af 1873's Medlemmer maatte være i Live, være valgt af disse. De med Uddelingen af Understøttelser og Pensioner forbundne Omkostninger udredes af Den almindelige danske Jordemoderforening.

Til mod behørig Kvittering at udlevere den her omhandlede Formue bemyndiger den samlede Bestyrelse for Understøttelsesforeningen af 1873 Formanden, der tillige er Forenin-gens Kasserer, medundertegnede fhv. Fysikus Dr. med. *Boeg*, København, og til at modtage den bemyndiger Den almindelige Danske Jordemoderforenings Bestyrelse Formanden for denne Forening, medundertegnede Distriktsjordemoder Fru *Johanne Petersen*, Glostrup. De overdragne Obligationer vil være at baandlægge i Sparekassen for København og Omegn med Ret for Formanden i det foran nævnte Udvalg eller hvem ellers dertil af dette maatte bemyndiges til at hæve Renten. Omkostningen ved denne Baandlæggelse udredes af Renten. For det Tilfælde, at en eller flere af de baandlagte Kreditforeningsobligationer maatte blive udtrukken, vil disse være at erstatte med Obligationer af samme Art eller lige saa sikre eller $3\frac{1}{2}$ % Statsobligationer, der tilføres det allerede af Statsgældskontoret til Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 udstedte Indskrivningsbevis. Til at indtræde som Medlem af dette Udvalg er af Den almindelige danske Jordemoderforenings Bestyrelse valgt Formanden, Distriktsjordemoder Fru *Johanne Petersen*, Glostrup, endvidere medundertegnede Overaccu-cheur, Professor, Dr. med. *E. Hauch*, og af Bestyrelsen af Jordemødrenes Understøttelsesfor-ening af 1873 fhv. Fysikus, Dr. med. *Boeg* af København, samt som Suppleant medunderteg-nede Amtslæge *Lunddahl* i Aarhus.

Skulde Den almindelige danske Jordemoderforening opløses, vil det være Udvalget, der vedblivende forvalter Formuen, dog saaledes, at der fremdeles kun kan raades over den aar-lige Rente, og at denne udelukkende kan anvendes til Understøttelse af trængende Jordemødre her i Landet og kun med Iagttagelse først og fremmest af de foran nævnte Forpligtelser mod Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873. Denne tæller for Tiden 96 Medlemmer, og disses Antal kan ikke forøges, idet Understøttelsesforeningen samtidigt med denne Overenskomst ophører med sin Virksomhed.

Overenskomsten udfærdiges i 2 Eksemplarer, hvilke begge underskrives af hver af de to Foreningers samlede Bestyrelse, og bliver det ene Eksempel til Opbevaring at overlevere Formanden for Den almindelige danske Jordemoderforening, Distriktsjordemoder Fru *Jo-hanne Petersen*, det andet det Medlem af Udvalget, der er valgt til at varetage Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873's Medlemmers Interesse, for Tiden fhv. Fysikus, Dr. med. *Boeg*.

En Fortegnelse over Medlemmerne af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873, disses Navn, Alder, Bopæl, saaledes som opgivet til denne Forenings Formand, bliver at til-stille det af Den almindelige danske Jordemoderforening nedsatte Udvalg. Lige saa et Eks-emplar af den førstnævnte Forenings Love.

De af denne Overenskomst flydende Udgifter, derunder Stempelafgift, afholdes af Jorde-mødrenes Understøttelsesforening af 1873.

For Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873:

April 1924.

Boeg,
Fhv. Landfysikus, Dr. med.
Formand,
København.

E. Hauch,
Professor, Dr. med., Overaccouchør,
Viceformand,
København.

Joh. Lunddahl,
Amtslæge,
Aarhus.

M. Holm,
Distriktsjordemoder,
Brabrand.

M. Kastrup,
fhv. Distriktsjordemoder,
Kongens Thisted.

Kirsten Hansen,
fhv. Distriktsjordemoder,
Svendborg.

Sigrid Matthiessen,
prakt. Jordemoder,
København.

Joh. Ungermann,
Distriktsjordemoder,
Everdrup.

For Den almindelige danske Jordemoderforening.

Maj 1924.

Johanne Petersen,
Formand,
Distriktsjordemoder,
Glostrup.

Nielly Juul,
Sekretær,
København.

Maria Bjørn,
Distriktsjordemoder,
Nakskov.

Wilhelmine Nielsen,
Jordemoder,
Munkebjergby.

M. Sieck,
p. p. Jordemoder,
Svendborg.

Inger Laursen,
Distriktsjordemoder,
Hørve St.

Karen Rasmussen,
Distriktsjordemoder,
Oue pr. Hobro.

De i foranstaaende Overenskomst ommeldte Værdipapirer med Kupons pr. førstkommende 11. Juni og 1. Juli har jeg Dags Dato modtaget samt Kr. 610,44, skriver Kroner seks hundrede ti, firte fire Øre, bilagt med reviderede Regnskab.

København, den 27. Maj 1924.

Johanne Petersen.

Til Vitterlighed:

Schack,
afsk. Kaptajn.

E. Hauch,
Professor, Dr. med.

Ved at overdrage Den almindelige danske Jordemoderforening denne store Formue til Forvaltning, har de 96 Medlemmer af Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 udvist en beundringsværdig Offervillie, de har ikke et Øjeblik tænkt paa egen Fordel, men set bort fra enhver Udnyttelse af Understøttelsesforeningens Formue i egen Favør. Det havde staaet disse frit for at ændre Foreningens Love, saa de kunde have faaet fuldt Udbytte af de opsparede Penge. Dette „Overdragelsesdokument“ er et af de skønneste Minder indenfor de danske Jordemødres Historie.

Foruden de allerede nævnte Læger, som gennem Aarene har været i Bestyrelsen for Understøttelsesforeningen, populært kaldet „Næstvedkassen“, kan nævnes Professor *Leopold Meyer*, Fødselsstiftelsen, København, og Fysikus *Muldvad*, Vejle.

Den nuværende Bestyrelse bestaar af Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen*, København,

Formand, Jordemoder Fru *Christiane Mortensen*, Aarhus, Kasserer, og Den almindelige danske Jordemoderforenings Formand.

For første Gang er der i Aar, 1934, 10 Aar efter Overtagelsen af Formuen, to Legatportioner ledige, som kan søges ogsaa af ikke Medlemmer af „Næstvedkassen“; de vil blive uddelt til December Termin. „Næstvedkassen“ har endnu 55 Medlemmer.

Fhv. Landfysikus, Dr. med. *E. Boeg*, Gentofte, og fhv. Distriktsjordemoder Fru *Maren Holm*, Brabrand, bringes en hjertelig Tak for gode Oplysninger „Næstvedkassen“ vedrørende.

Vinten pr. Lund, i November, 1934.

MEDLEMSLISTE PR. 1. JANUAR 1935.

København.

Fru A. D. M. Andersen, Villemoesgade 6.
Fru C. Christensen, Kingosgade 2.
Fru Henriette Dahlby, Røsenørnsalle 57.
Frk. S. Matthiessen, Støvringgaard, Randers.
Frk. Doda Sinding, Juliane Mariesvej 10.

København og gl. Roskilde Amt.

Fru Karen Hansen, Skomagergade 7, Roskilde.

Holbæk Amt.

Fru M. S. Jørgensen, Vig St.
Fru Ch. Larsen, Nykjøbing Sj.

Frederiksborg Amt.

Frk. K. Hansen, Helsinge.
Fru H. Larsen, Møllealle 17, Valby.
Fru M. Pihl, Nyhuse, Hillerød.
Fru A. M. C. Saabye, Gilleleje.

Sorø Amt.

Frk. K. Christensen, Teglovnsvvej 21, Ringsted.
Fru J. Madsen, Haldagerlille pr. Fuglebjerg.
Fru M. Nielsen, Stokholte.

Præstø Amt.

Fru I. C. M. Christensen, Strøby pr. Klippinge.
Fru J. Ungermann, Everdrup pr. Rønnede.

Maribo Amt.

Frk. K. Ewaldsen, Maribo.
Frk. A. O. Olsen, Nr. Vedby pr. Nr. Alslev.

Odense Amt.

Frk. B. Hornbæk, Kronprinsensgade 27, Odense.
Fru E. M. Pedersen, Hessgade 17, Middelfart.

Svendborg Amt.

Frk. S. Andersen, Ringe.
Fru A. Esbensen, Drejø pr. Svendborg.
Frk. Fr. Hansen, Svendborg.
Fru E. Hauge, Odensegade 30, Faaborg.

Fru J. E. Larsen, Søby pr. Ærøskøbing.
Fru J. M. H. Petersen, Tranekær.
Fru J. M. Rasmussen, Marstal Bondeby.

Hjørring Amt.

Fru A. K. Høgsted, Frederikshavn.
Fru J. Jensen, Frederikshavn.

Thisted Amt.

Fru G. M. Hyldahl, Erslev pr. Nykøbing M.

Aalborg Amt.

Frk. M. H. Pedersen, Bredegade, Løgstør.
Fru K. Ulbjerg, Salling pr. Vindblæs.

Randers Amt.

Fru Bundgaard, Havndal.
Fru A. Fris, Fausing pr. Allingaabro.
Fru M. Jensen, Spentrup pr. Randers.
Frk. K. Thomasen, Østergade 16, Randers.

Aarhus Amt.

Fru H. Andreasen, Hans Brogesgade 9, Aarhus.
Frk. K. Danielsen, Nørre Alle 92, Aarhus.
Fru K. N. Hestbæk, Thunøgade 3, Aarhus.
Fru N. Jensen, Odder.
Fru H. Køster, Lolland.
Fru C. Mortensen, Frederiksberg Torv 1, Aarhus.
Fru M. K. Pedersen, Thunøgade 7, Aarhus.
Fru J. Rasmussen, Brammsgade 11, Aarhus.
Fru S. Riis, Vesterbro Torv 6, Aarhus.
Fru S. Søby Andersen, de Mezasvej 9, Aarhus.

Skanderborg Amt.

Fru M. Holm, Brabrand.
Fru A. B. Sørensen, Hansted Hospital pr. Horsens.

Vejle Amt.

Fru H. J. Christensen, Fredericia.
Frk. K. M. Glavind, Fredericia.
Fru K. Pedersen, Smidstrup pr. Børkop.
Fru A. Sørensen, Kirketorvet 6, Vejle.

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRES
PENSIONSKASSE
AF CYRINE JENSEN

Af Danmarks 1120 Jordemødre er 660 Distriktsjordemødre, 92 pensionerede Distriktsjordemødre og 368 er privat praktiserende Jordemødre; af disse er der dog altid nogle, der gaar over til at blive Distriktsjordemødre. Medens Distriktsjordemødre er fastlønnede af Amt eller Kommune og som Følge deraf pensionsberettigede, er privat praktiserende Jordemødre ikke saa heldigt stillede.

I Oktober 1928 fremkom Overjordemoder Frøken *Johanne Rødtness* med en Artikel i „Tidskrift for Jordemødre“: „Om Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre“. Spørgsmaalet viste sig at være brændende, idet ikke saa faa Jordemødre sluttede sig

til Tanken med forskellige Indlæg i de følgende Numre af Tidsskriftet. Paa Generalforsamlingen i „Jordemoderforeningen i København af 1893“ den 10. December 1928 vedtoges det at foreslaa nedsat et Udvalg til at arbejde for Sagen. Fra Københavns Jordemoderforenings daværende Formand, Fru *Anna Hansen*, kom der et Indlæg i Tidsskriftet for 15. Januar 1929: „Om Nedsættelse af et Udvalg til nærmere at udarbejde Overjordemoder Frøken Rødtness' Forslag i Tidsskrift af 15. Oktober 1928: Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre“. Forslaget gaar ud paa, at alle Jordemødre — privat praktiserende og offentlig ansatte — ved et personligt Indskud skulde tilvejebringe en større Sum, der skulde danne Grundlaget for et privat Pensionsfond — med eventuelle Tilskud fra Stat, Kommune, Amt og Byraad — og mulig velvillige Gaver fra Interesserede —, og dernæst et aarligt Kontingent indbetalt af samtlige privat praktiserende Jordemødre. Paa Basis af dette Forslag alene — uden Forsikringssselskabers Medvirken — nedsættes Udvalget og Københavns Jordemoderforening udpeger som Udvalgets Formand og Repræsentant for Sjælland Overjordemoder Frøken Rødtness, samt henstiller til Hovedbestyrelsen at udpege til Repræsentanter for Fyn og Jylland to privat praktiserende Jordemødre. Foreslaaet blev Frøken *Anna Hansen*, Svendborg, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg. Overjordemoder Frøken Rødtness tog dog Afstand fra „uden Forsikringssselskabers Medvirken“, idet Overjordemoderen ønskede, at Udvalget (Medlemmerne) skulde staa frit i Arbejdet for en Pensionskasses Oprettelse. Efter forskellige Forhandlinger kom Udvalget til at bestaa af: Overjordemoder Frøken Rødtness, København (Formand), samt Frøken *E. Bekker*, København, Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg.

I Tidsskrift for Jordemødre, 1ste Februar 1930, skriver Overjordemoder Frøken Rødtness en Redegørelse for Pensionsudvalgets Arbejde, blandt andet Tilbud fra Statsanstalten for Pensionsforsikring og Tilbud fra Pensions- og Livrente-Institutet. I Tidsskrift for 15. Marts 1930 indsender Fru *C. Jensen*, Viborg, et Forslag til Pensionering, hvor Jordemødrene skal have deres egen Pensionskasse. Eet var vi enige om: vi maatte have Penge, og efter indhentet Tilladelse fra Hovedbestyrelsen — 14. December 1930 — paabegyndtes Indsamlingen til et Grundfond blandt Landets Læger og Jordemødre.

Til Landsmødet i Sønderborg i August 1933 var Grundfondet 7,917 Kr. 66 Øre, hvoraf 3,115 Kr. 24 Øre var Overskud fra en Koncert, afholdt i Odd Fellow Palæet den 23. Februar 1933. Paa Landsmødet i Sønderborg havde vi den Glæde at modtage et Overskud fra „Tidsskrift for Jordemødre“, stort: 8,573 Kr. 83 Øre, ligesom det ogsaa vedtoges, at Bonus fra Forsikringssselskabet National i tre Aar maatte tilgaa Pensionskassen. Paa Landsmødet i Sønderborg blev der dannet en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre. Da Spørgsmaalet var, om vi skulde melde os ind i en Pensionsforsikring, eller om vi skulde have vor egen Pensionsforening, havde jeg løseligt opridset nogle midlertidige Love, som egentlig kun var en Fastlæggelse af de Hovedlinier, man kunde tænke sig at følge i Tilfælde af egen Pensionsforening.

Generalforsamling afholdtes 21. Marts 1934 i Odd Fellow Palæet. Overjordemoder Frøken Rødtness henstillede til Medlemmerne at overveje Tanken om Pension paa Forsikringsgrundlag eller om de vilde følge den Linie, Sønderborgmødet havde angivet og udtalte som sin Overbevisning, at det kun kunde blive effektivt gennem et Forsikringssselskab. Afstemningen viste overvejende Flertal for, at vi bibeholdt vor egen Pensionskasse. Efter nogen Diskussion vedtoges Lovene sammen med nogle Overgangsbestemmelser. (11 Jordemødre var mødt; Afstemning: 10 mod 1).

§ 1.

Kassens Navn er: „Privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse“, og dens Formaal er at pensionere Kassens Medlemmer. Enhver privat praktiserende Jordemoder, der er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“, kan blive Medlem. — Pensionerede Distriktsjordemødre, der praktiserer, kan ikke optages i Pensionskassen som pensionsberettigede Medlemmer.

§ 2.

Kassens Grundfond er ca. 24 000 Kr., dels i Obligationer og dels i Sparekasse. Grundfonden vil efterhaanden blive udvidet ved de nedennævnte Kontingenter og Indskud samt ved mulige Tilskud, der maatte tilflyde Kassen.

Grundfondens Kapital bliver stedse at anbringe efter de Regler, der gælder for Anbringelsen af Umyndiges og andre under offentligt Tilsyn staaende Midler, dog at et Beløb af indtil Kr. 2.000,00 kan anbringes paa Kontrabog med en solid Sparekasse.

Over Kapitalen kan kun disponeres af Formanden, Kassereren og et tredje Bestyrelsesmedlem i Forening. Renterne kan derimod stedse hæves af Kassereren og 1 Bestyrelsesmedlem i Forening.

§ 3.

Kontingentet, der betales halvaarsvis forud i Januar og Juli, er Kr. 30,00 aarlig.

Saaframt Kontingentet ikke er indbetalt til Kassen inden henholdsvis 31. Marts og 30. September, tilsendes vedkommende Medlem en Postopkrævning paa Kontingentet, og indløses denne Opkrævning ikke, er Kassens Bestyrelse berettiget til straks at slette vedkommende som Medlem, og vedkommende har da fortabt enhver Ret og ethvert Krav til Kassen efter forud at have faaet Underretning herom ved anbefalet Brev. I Sygdomstilfælde kan der gives Henstand med eller muligvis Fritagelse for Kontingentet, naar Ansøgning derom med behørig Begrundelse indgives til Bestyrelsen.

I Indskud betaler nye indtrædende Medlemmer Kr. 10,00. — Kassens Stiftere, derved forstaas Medlemmer, som indmelder sig i Kassen inden Udgangen af Aaret 1933, fritages for at betale Indskud. Ethvert Medlem betaler Kontingent til Kassen indtil Pensionsrettigheden indtræder.

Indmeldelser sker skriftligt til Formand eller Kasserer med Angivelse af Fødselsdag og Aar.

§ 4.

For at være Medlem af Pensionskassen og oppebære Pension af denne kræves, at vedkommende vedblivende er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“. Skulde et Medlem blive ekskluderet af „Den almindelige danske Jordemoderforening“ eller selv udmelde sig af nævnte Forening, er hun samtidig udelukket af Pensionskassen, men faar sine til Dato indbetalte Kontingenter tilbagebetalt, dog uden Renter.

§ 5.

Pensionskassen ledes af en Bestyrelse, der vælges paa 3 Aar. Bestyrelsen bestaar af en Formand og 4 Medlemmer, der alle vælges paa Generalforsamlingen. Formanden vælges først.

§ 6.

Regnskabsaaret er fra 1. Januar til 31. December, og den aarlige Generalforsamling skal afholdes i Januar Kvarartal.

Indkaldelse til Generalforsamling sker gennem „Tidsskrift for Jordemødre“ med 3 Ugers Varsel.

Regnskabet skal revideres af en statsautoriseret Revisor. Beholdningerne skal tillige kontrolleres af 2 af Generalforsamlingen valgte Medlemmer.

Regnskabet skal offentliggøres i „Tidsskrift for Jordemødre“ inden Generalforsamlingen.

Ekstraordinær Generalforsamling, der skal afholdes, naar mindst $\frac{1}{4}$ af Medlemmerne skriftligt forlanger det, indvarsles med mindst 8 Dages Varsel ved Bekendtgørelse i Tidsskriftet.

§ 7.

Inden Udgangen af Aaret 1934 kan enhver privat praktiserende Jordemoder, der er Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“, uanset Alder blive optaget i Pensionskassen. Fra 1. Januar 1935 optages kun Medlemmer inden fyldte 35 Aar. Efter 1. Januar 1935 kan ældre Jordemødre dog optages mod at betale fuldt Aarskontingent fra det fyldte 35. Aar + Renter og Renters Rente à $4\frac{1}{2}$ % p. a. Bliver et Medlem Distriktjordemoder, kan hun ikke være pensionsberettiget Medlem af Pensionskassen, og der udbetales hende ved Udtrædelsen det til Dato indbetalte Kontingent, dog uden Renter. Afgaar et Medlem ved Døden inden Pensionsrettens Begyndelse, udbetales Halvdelen af det til Dato indbetalte Kontingent uden Renter.

§ 8.

Udbetaling af Pensioner begynder, naar Bestyrelsen finder det forsvarligt, dog ikke førend Grundfonden er vokset til 40.000 Kr. Ved Fordeling af de aarlige Pensioner vil efternævnte Regler være at følge:

Hele Indskudet og $\frac{2}{3}$ af Aarskontingentet henlægges til Grundfonden. Tilskud, Gaver og lignende henlægges ligeledes til Grundfonden, medmindre de er ydet paa den Betingelse, at de skal anvendes til Pensionsuddelingen.

Til Fordeling mellem de Pensionsberettigede anvendes Renterne af Kapitalen samt $\frac{1}{3}$ af Kontingentet, efter at alle Administrationsudgifter er fradraget.

Forslag til Fordeling udarbejdes af Bestyrelsen og skal godkendes af Generalforsamlingen.

§ 9.

Beregtiget til Pension er ethvert Medlem, der er fyldt 65 Aar.

Pensionen, der udbetales kvartaarlig bagud, erlægges første Gang for det Kvartal, i hvilket Medlemmet er fyldt 65 Aar, og sidste Gang for det Kvartal, i hvilket Medlemmet er død. De ved et Medlems Død eventuelt ledigblevne Kvartalsportioner overføres til næste Aars Uddeling.

§ 10.

Naar et Medlem har betalt Kontingent i fulde 30 Aar, bliver hun kontingentfri.

Passive Medlemmer kan optages, selvom de ikke opfylder Betingelserne for at være pensionsberettigede. De har Møderet paa Generalforsamlinger, men ikke Stemmeret. Kontingentet er mindst 5 Kr. aarlig.

§ 11.

Efter Bestyrelsens Indstilling kan Generalforsamlingen vedtage, at der af det til Fordeling foreliggende Beløb bevilges Understøttelser til ældre trængende privat praktiserende Jordemødre, som har ophørt at praktisere.

§ 12.

Medlemmer, som er slettede i Henhold til § 3, kan kun indtræde i deres Rettigheder igen ved at ansøge om Genoptagelse i Kassen. Genoptagelsen er betinget af, at den paa Generalforsamlingen, hvor Sagen er forelagt, vedtages med $\frac{3}{4}$ af de afgivne Stemmer.

Pensionsnydende Medlemmer vedbliver at beholde deres Stemmeret paa Generalforsamlinger.

§ 13.

Pensionerne kan i intet Tilfælde gøres til Genstand for Arrest, Exekution eller lignende.

§ 14.

Ethvert Medlem modtager 1 Eksemplar af Kassens Vedtægter og et Medlemskort.

§ 15.

Bestyrelsen har Ret til at antage lønnet Medhjælp.

§ 16.

Forandringer i nærværende Vedtægter og Beslutning om Kassens Ophævelse kan kun ske paa en Generalforsamling, hvor mindst $\frac{2}{3}$ af Kassens Medlemmer er mødt og mindst $\frac{2}{3}$ af de mødte stemmer for Forandringen. Er Generalforsamlingen ikke beslutningsdygtig, indvarsler Bestyrelsen straks med 14 Dages Varsel til ny Generalforsamling, hvor Ændringerne uden Hensyn til de mødtes Antal vedtages, naar $\frac{2}{3}$ af de mødte stemmer derfor.

Besluttet det, at Kassen skal ophæves, skal Bestyrelserne for Pensionskassen og „Den almindelige danske Jordemoderforening“ afgøre, hvortil Midlerne skal anvendes. Denne Afgørelse skal godkendes af et almindeligt Jordemodermøde.

Overgangsbestemmelser.

I de første 5 Aar af Kassens Virksomhed fordeles kun $\frac{1}{4}$ af Overskuddet efter at de fornødne Henlægninger har fundet Sted, og Administrationsudgifterne er fradraget. Resten henlægges til Grundfonden.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{1}{2}$ af Overskuddet.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{3}{5}$ af Overskuddet.

I de næste 5 Aar fordeles $\frac{4}{5}$ af Overskuddet.

Efter 20 Aars Forløb fordeles hele Overskuddet.

Ved Fordelingerne mellem de enkelte Pensionsberettigede tages der Hensyn til det Antal Aar, i hvilket de enkelte har betalt Kontingent. De Pensionsberettigede deles i 6 Grupper:

1.	De, der har betalt Kontingent i mindre end 10 Aar
2.	- - - - - mellem 10 og 15 Aar
3.	- - - - - 15 - 20 -
4.	- - - - - 20 - 25 -
5.	- - - - - 25 - 30 -
6.	- - - - - i fulde 30 Aar.

Det til Uddeling foreliggende Beløb fordeles mellem de pensionsberettigede i disse Grupper i Forholdet 5, 6, 7, 8, 9 og 10.

Generalforsamlingen kan efter Bestyrelsens Indstilling vedtage Ændringer i disse Overgangsbestemmelser uden Iagttagelse af de i § 16 givne Regler om Lovændringer.

Indtil Udgangen af 1934 gælder den Bestemmelse, at for Medlemmer, der ved Indmeldelsen er fyldt 50 Aar, er Aarskontingentet Kr. 40,00 aarlig, indtil Pensionsretten indtræder.

Ingen kan blive pensionsberettiget uden at have været Medlem af „Den almindelige danske Jordemoderforening“ i 10 Aar.

Vedtaget paa Generalforsamlingen i København 21. Marts 1934.

Dagen efter Generalforsamlingen nedlagde Frøken Rødtness, medens Bestyrelsen endnu var til Stede, sit Mandat, og paa Formandens Anmodning overtog Frøken Bekker Posten som Kasserer.

Ved Overjordemoder Frøken *Rødtness'* Energi afholdtes endnu en Koncert i Odd Fellow Palæet. Koncerten, der var meget vellykket, overværedes af Hendes Majestæt Dronningen, og gav igen et Overskud paa ca. 3000 Kr.

Til 1ste Januar, naar samtlige Kontingenter for 1934 er indbetalt, er Grundfondets Størrelse: 26 374 Kr. 01 Øre.

Medlemstallet i November 1934 er 78, men inden Aarets Udgang ventes Indmeldelse af flere Medlemmer. Vi skulde helst komme saa vidt, at alle privat praktiserende Jordemødre blev Medlemmer af Pensionskassen.

Pensionskassens Postgiro er 30801.

Bestyrelsen bestaar af:

Jordemoder Frøken *E. Bekker*, Østerfarimagsgade 75, København, Kasserer. Fru *Kirstine Jacobsen*, Aalborg, Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde, Frøken *Ingeborg Nielsen*, Slagelse, og Fru *Cyrine Jensen*, Viborg, Formand.

VIBORG, i November 1934.

Et Mærke, der sælges til Fordel for Privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse i Ark à 25 Stk. til en Pris af Kr. 1,25. Mærkets „Moder“ og „Jordemoder“ ved dets Fødsel i 1933 var Frøkerne Bekker og Rødtness — eller maaske omvendt — men Frk. Bekker passer p. t. Barnet som Kasserer og Plejerske.

Redaktionens Tilføjelse:

Pr. 1. Januar 1935 opgjordes Formuen til Kr. 26,405,65; heraf anbragt i Obligationer til Paalydende Kr. 22,100,00 af Kursværdi Kr. 21,434,75. — Medlemstal for 1. Jan. er 97.

W. N.

JORDEMODERFORENINGEN FOR KØBENHAVN OG OMEGN

Denne Forenings Historie skal ikke her gøres til Genstand for nogen længere Afhandling, idet den paa 50-Aars Stiftelsesdagen behandledes af den daværende Formand, Dr. med. *Viggo Esmann*, i Tidsskrift for Jordemødre, Nr. 22, 1928. Foreningen stiftedes den 19. Nov. 1878 af 14 københavnske Jordemødre, hvis Navne ogsaa her skal nævnes som hørende til Jordemoderstandens Pionerer: *Ellen Nielsen*, *P. Halvorsen*, *V. Olsen*, *Julia Møller*, *Marie Nielsen*, *C. Olesen*, *Wendelboe*, *Agerbeck*, *Johanne Berg*, *Caroline Andersen*, *Lund*, *D. Frisch*, *N. Bruhn* og *E. Olsen*. — Foreningens oprindelige Navn var „Jordemoderforeningen af 1878“ og dens Opgave var „at faa bygget en Bolig for de gamle Jordemødre, hvis Livsomstændigheder havde været saa, at de ikke selv kunde skaffe sig Husly i deres fremrykkede Alder“.

Allerede i 1884 gik man bort fra dette som *eneste* Formaal; dens første Navn ændredes til det nuværende, og Understøttelse til trængende Jordemødre blev indført som Foreningens Opgave. Understøttelse kunde derefter udbetales til syge saavel som gamle, men i 1901 viste det sig, at Sygehjælpen tærede uforholdsmæssigt paa de likvide Midler, og Formaalet indskrænkedes derefter til Alderdomsunderstøttelse alene. — De i 1901 vedtagne Love er med mindre betydende Ændringer endnu gældende, og i den nugældende § 1 læser man: „... har til Formaal at yde Understøttelse til trængende Jordemødre, der paa Grund af Alderdom eller Svaghed enten slet ikke eller kun i ringe Omfang kunne praktisere“.

Betingelserne for at kunne blive nydende Medlem er, at man har været betalende Medlem i mindst 10 Aar, og Hjælpen er da 100 Kr. aarligt; 20 Aars betalende Medlemskab berettiger til en Understøttelse af 125 Kr. aarlig, stigende hvert 4. Aar med 25 Kr. til 200 Kr. — Understøttelsen tildeles for Livstid, men kan dog ophæves, om Forholdene forandrer sig.

Den oprindelige Tanke om et Alderdomshjem for Jordemødre er ingenlunde opgivet, men kun henlagt til senere Overvejelse, hvilket fremgaar af Lovenes § 2, der bl. a. bestemmer, at Understøttelse kan ændres til delvis eller til hel Fribolig i egen Ejendom.

Foreningens Formue er dels samlet gennem Aarskontingenter, dels ved Gaver, og som Hjælp til Understøttelser har Foreningen gennem adskillige Aar nydt Legater som det Alfred Hansen'ske, det Warburg'ske, C. W. Stranges og de Spanjerske Legater.

Paa 25 Aarsdagen for „Jordemoderforeningen i København af 1893“s Stiftelse — den 23. Aug. 1918 — oprettedes et Fødselsdagslegat: „Københavnske Jordemødres Legat“, med en Grundkapital paa godt 6000 Kr., som administreres af „Understøttelsesforeningen“ — det populære Navn for den her omhandlede Forening.

I Dr. *Esmanns* Beretning omtales, at der fra 1890 til 1928 var udbetalt 69,382 Kr. 50 Øre i Understøttelser; pr. 1. Jan. 1935 var dette Tal steget til 99,657 Kr. 25 Øre.

Foruden de 14 Stiftere af Foreningen mindes Dr. *Esmann* i sin Redegørelse Fru *A. C. Knudsen* og Fru *Anna Hansen* som 2 af Foreningens ihærdigste Støtter; ligeledes Dr. med. *A. D. Müller*, der var Foreningens første Formand gennem 25 Aar (1884—1909), og hans Efterfølger, Stabslæge, Dr. med. *S. Meyer* (1909—1922), Dr. med. *Bokkenheuser* som mangeaarig Kasserer og afdøde Overretssagfører *Jarnøe*. Dr. med. *Viggo Esmann* var Foreningens tredie Formand fra 1922 til sin Død i 1931. — Denne Beretning skal ikke slutes uden at fremhæve det enorme Arbejde, der gennem 23 Aar udførtes af Fru *Nicoline Nielsen* som Kasserer.

Lovenes § 6 kræver, at Bestyrelsen skal bestaa af 4 Jordemødre og 3 Mænd, hvoraf mindst 1 skal være Læge. Bestyrelsens Sættelse i 1935 er: Fru *Ida Bloch* (Kasserer), Fru *K. Peronard* (Sekretær), Frk. *Kirsten Liingaard* og Frk. *Haralda Ærrebo* samt Prof., Dr. med. *E. Hauch* (Formand), Prof., Dr. med. *M. le Maire* (Næstformand) og Overlæge, Dr. med. *I. P. Hartmann*.

FORHOLDET
MELLE
JORDEMØDRE OG SYGEKASSER
VED KONTORCHEF H. DANIEL

Under Sygekasseloven af 1892.

Af de mange, men oftest smaa og lidet formuende Sygekasser, som fandtes herhjemme før vor første Sygekasselovs Ikrafttræden 1. August 1892, ydedes der ikke Barselhjælp. Ydelserne var faa og beskedne, og der var slet ikke Raad til at yde Jordemoderhjælp eller lignende. Meget bedre blev det ikke efter nævnte Lovs Gennemførelse, idet Loven i sin § 21 kun udtalte: „I Barseltilfælde *kan* Sygekassen yde den paagældende Kvinde, naar hun er Medlem af Kassen, en Hjælp, der i Vedtægten kan fastsættes til en rund Sum“. Endvidere fastsatte Loven: Ved indtrædende Sygdom har hun Krav paa den sædvanlige Sygehjælp fra ottende Dagen efter Nedkomsten.

Denne beskedne Opfordring til at yde Barselhjælp blev da ogsaa fulgt i saa ringe Udstrækning, at Barselhjælpsudgifterne første Gang omtales for sig i 1907 i de officielle aarlige Indberetninger, Indenrigsministeriet modtog fra det ved Loven etablerede Tilsyn med de anerkendte Sygekasser: Sygekasseinspektoratet. Beretningen for 1907 udtaler, at samtlige daværende 1.452 Sygekasser med ca. 553.000 nydende Medlemmer, hvoraf godt Halvdelen var Kvinder, kun havde anvendt 51.000 Kr. til Barselhjælp; af denne Udgift angik endda 41.000 Kr. Sygekasserne i Hovedstaden, som da havde 73.000 kvindelige Medlemmer. Det var saaledes kun et Mindretal af Kasserne udenfor Hovedstaden, der ydede Barselhjælp; for de fleste af disses Vedkommende endog med et Beløb af under 10 Kr. pr. Fødsel og i Almindelighed kun til gifte Kvinder.

Selv om Ydelsen af denne kontante Barselhjælp, over eller under 10 Kr., formentlig var tænkt som en almindelig Hjælp til Dækning af forekommende Udgifter i Anledning af Barsel eller Imødegaaelse af Tab af eventuel Arbejdsfortjeneste, blev Hjælpen vel ofte af Medlemmet anvendt til Betalingen af Jordemoderen, men nogen almindelig Aftale mellem Sygekasser og Jordemødre om Størrelsen af Betalingen for Assistancen forelaa ikke.

Loven forbød vel ikke Kasserne direkte at yde Betaling for Jordemoderhjælpen, men Kasserne havde heller ikke da Raad til saadan Udgift, og derfor blev der ikke Anledning til at indgaa nogen Overenskomst med Jordemødrene.

Alligevel omhandlede vor første Sygekasselov et Forhold Jordemødre, Kommuner og Sygekasser imellem, idet Loven i § 13 fastsatte, at de „Medlemmer af anerkendte Sygekasser, som bor paa Landet, og som ikke selv holder Heste og Vogn, er berettigede til af den Kommune, hvori paagældende bor, at forlange Befordring afgivet til Afhentelse af den af Sygekassen benyttede Jordemoder eller efter Omstændighederne til den syges Henbringelse til bemeldte Jordemoder“.

Da Sygekasserne imidlertid, som ovenfor omhandlet, ikke havde nogen Overenskomst med Jordemødrene om Betalingsforholdene, selv om Udgiften til Jordemoderen afholdtes af Medlemmet selv, kunde der ikke vel blive Tale om, at Kasserne *benyttede* Jordemødre, og derfor fik omhandlede Bestemmelse i Lovens § 13 ingen praktisk Betydning.

Fribefordring kunde dog ydes i Henhold til andre Bestemmelser, nemlig Frd. om Fribefordringsvæsenet af 26. Juni 1844 § 5, Nr. 3, hvorefter Pligtkørsel kunde forlanges til „Læger, naar de hentes til fattige Syge, til Jordemødre, der kaldes til at betjene Fattige eller Husmænds og Indersters Hustruer, naar vedkommende ikke selv have Heste og Vogn“. Medens Pligtkørsel efter Læge i Henhold til denne Bestemmelse ikke fik synderlig Betydning i Forhold til Medlemmer af anerkendte Sygekasser, idet den kun kunde fordres til „fattige“ Syge, d. v. s. Syge, som var under fast eller midlertidig Fattigforsørgelse, kunde Bestemmelsen om Kørsel efter Jordemoder — derunder Befordring af Lægen, naar han tilkaldtes efter Jordemoderens Forlangende — komme adskillige Sygekassemedlemmer tilgode, idet Retten hertil tilkom enhver Husmands og Inderstes Hustru, naar kun Vedkommende ikke selv holdt Heste og Vogn. Bestemmelsen blev derhos anset analogisk anvendelig, naar Jordemoderen skulde hentes til ugifte Kvinder, der kunde sættes i Klasse med de nævnte Hustruer (Indenrigsministeriets Skrivelse Nr. 87 af 19. Maj 1876).

Imidlertid manglede der ikke Interesse for at skabe bedre Vilkaar for de ubemidlede fødende, specielt Fabriksarbejdersker og lignende. Dansk Kvindesamfund slog saaledes i 1900 til Lyd for Indførelsen af en Barselforsikring, eventuelt i Forbindelse med Sygekasserne. Indenrigsministeriet anmodede ogsaa Sygekassetilsynet (og Sygekassenævnet) om at udtale sig om Sagen; men man ansaa ikke Forholdene for modne til en saadan Reform. Det samme Resultat kom det Udvalg til, som nævnte Ministerium nedsatte 19. Maj 1910 til at udarbejde Udkast til Ændring af Sygekasseloven. Dansk Kvindesamfund vendte dog flere Gange senere tilbage til Sagen — i Aarene 1912—1914.

Under Sygekasseloven af 1915 og 1921.

Ved Sygekasseloven af 10. Maj 1915, der traadte i Kraft 1. Januar 1916 og afløste Loven af 1892, og Sygekasseloven af 20. Juni 1921, der traadte i Kraft 1. Oktober 1921 og ændrede Loven af 1915, blev Sygekassernes Ydelse af Barselhjælp udvidet, idet begge Love i § 23 enslydende bestemte, at „i Barseltilfælde skal Sygekassen yde det paagældende kvindelige Medlem en Hjælp af mindst 1 Kr. pr. Dag, saa længe Sengelejet varer, indtil 10 Dage efter Nedkomsten, medmindre hun er berettiget til Barselhjælp efter Lov Nr. 143 af 29. April 1913 om Arbejde i Fabrikker m. v. (§ 29)“. Samme § 23 fastsatte endvidere: „Efter de 10 Dages Forløb har hun ved tilstødende Sygdom Krav paa den sædvanlige Sygehjælp. Hvor Lægehjælp er fornøden ved Fødslen, ydes denne af Sygekasse“.

Ved disse Bestemmelser gik man bort fra, at Kasserne *kunde* yde en rund Sum i Barselhjælp og fastsatte, at de *skulde* yde et vist Mindstebeløb i en vis Tid til alle fødende; samtidig blev der aabnet Kasserne Adgang til Statstilskud i Forhold til disse Udgifter.

Mange Kasser ydede herefter 1,50 eller 2 Kr. i daglig Pengehjælp og Ekstrahjælp ved

Tvillingfødsel. Statstilskudet kunde dog ifølge Loven af 1915 ikke overstige $\frac{1}{4}$ af 10 Kr. 2: 2,50 Kr. pr. Barseltilfælde; denne Begrænsning faldt imidlertid bort ved Lovændringen af 1921, hvilket ogsaa havde til Følge, at mange Kasser forhøjede Barseldagpengene.

I Forholdet overfor Jordemødrene skete der dog i Almindelighed ingen Forandring, hverken med Hensyn til Betalingen for Fødselshjælpen eller vedrørende Fribefordringen, idet Loven i Hovedsagen indeholdt de samme Regler vedrørende Befordringen af Jordemødre til Sygekassepatienter, som Loven af 1892.

Der var dog ganske enkelte Sygekasser, som ønskede at skaffe deres kvindelige Medlemmer og Jordemødre den i Loven omhandlede Adgang til Fribefordring og derfor fik indført i deres Vedtægter, at de ydede en lille Hjælp direkte til Betaling af Jordemoderen, som derefter blev den af Kassen *benyttede* Jordemoder; men som sagt, det drejede sig kun om maaske 4 à 5 Kasser, der dog herved lagde Begyndelsen til Kassernes Ydelse af Jordemoderhjælp.

Som det vil ses af foran citerede Lovbestemmelse blev det ogsaa ved Loven af 1915 (1921) paalagt Kasserne at yde fornøden *Lægehjælp ved Fødsel*, hvilken Ydelse vel var tilladt, men ikke paabudt ved Loven af 1892.

Udvidelsen af Ydelsen af Barseldagpengene medførte, at Udgiften hertil steg betydeligt, saaledes til 551.000 Kr. i 1920, da Kasserne havde 635.000 kvindelige Medlemmer.

Efter Ændringen af Sygekasseloven i 1927 og 1929.

Sygekasseloven af 1915 blev atter ændret i 1927 og 1929, men stadig uden at der skete nogen Forandring i Forholdet overfor Jordemødrene, hvad Betalingen og Befordringen angik, idet de hidtidige Bestemmelser om Barselhjælp m. v. forblev uændrede; derimod forhøjede Kasserne gennemgaaende deres Ydelse af Barseldagpengene, saaledes at Bykasserne i Almindelighed ydede 3 Kr. daglig og mange Landkasser 2 Kr. daglig. Udgiften til Barseldagpenge androg da ogsaa omtrent 900.000 Kr. i 1932, hvor Antallet af kvindelige Medlemmer udgjorde ca. 900.000.

Hvad angaar Befordringsspørgsmaalet skal dog nævnes, at det i § 15 i Lov Nr. 229 af 20. December 1929 blev bestemt, at Udgifter, der paaføres en Kommune til „Jordemoderkørsel til trængende“ ikke medfører Fattighjælps Virkning for vedkommende. Denne Regel gælder endnu.

Jordemødrenes Tilkaldelse af Lægehjælp ved Fødsel.

Var Sygekassernes Ydelse af Barselhjælp ikke omfangsrig, blev den dog mange Steder ret kostbar, idet Brugen af Lægehjælp ved Fødsel steg stærkt, skønt denne Ydelse kun skulde afholdes i Tilfælde, hvor den var *fornøden*. Ydelsen af Lægehjælp i andre Tilfælde maatte altsaa, selv om den var rimelig og ønskelig, anses for at være Kasserne uvedkommende.

Størst var Stigningen i Købstædernes og større Stationsbyers Sygekasser, ved hvilke Jordemødrene adskillige Steder i 1931 og 1932 tilkaldte Læge ved Fødsel i over 50 pCt. af Barseltilfældene.

Protesten fra Sygekasseside mod dette formentlig overdrevne Brug af Tilkaldelse af Lægehjælp ved Fødsel — og Forsøgene paa at regulere Ydelsen — medførte adskilligt Røre om Sagen. Danske Kvinders Nationalraad mente sig saaledes i Foraaret 1932 forpligtet til at protestere offentligt samtidigt med, at almindelig dansk Jordemoderforening i en god Mening søgte at varetage de fødendes Interesser, alt uanset Sygekasselovens ret klare Bestemmelse, selv om denne blev fortolket nok saa rummeligt.

Hele Affæren endte foreløbig med, at Socialministeriet da udtalte, at det efter sammes Formening maatte paahvile Sygekasserne at betale for Lægehjælp ved Fødsel i følgende 3 Tilfælde:

1. Hvor Jordemoderen har skønnet, at Fødselen vil forløbe unormalt,
2. hvor Jordemoderen iøvrigt efter Forholdene har skønnet Lægehjælp fornøden — og
3. hvor Jordemoder ikke har kunnet faas.

Jordemødrene og Socialreformen.

Forinden ovennævnte Forhold indtraadte, var de af Socialministeriet udarbejdede Planer for en Reform af vor Sociallovgivning fremkomne, og da der var Ønske om blandt disse Planer ogsaa at søge at faa Barselhjælpsydelsen til ubemidlede udvidet, nedsatte Ministeriet 19. December 1929 et Udvalg til at udarbejde de fornødne Ændringsforslag.

Udvalget kom til at bestaa af Medlem af Folketinget Fru *Helga Larsen*, Medicinaldirektøren, Dr. med. *Johs. Frandsen*, Direktør for Fabriktilsynet *Svend Trier* (død) og Kontorchef i Ministeriet *H. de Jonquieres*. Omtrent samtidig blev Professor Dr. med. *S. A. Gammeltoft* (død) anmodet om at deltage i Udvalgets Forhandlinger.

Den af Udvalget afgivne Betænkning gik ud paa at indføre en væsentlig Ændring af Barselhjælpsydelsen, saavel hvad angik Sygekassernes kvindelige Medlemmer, herunder Fabrikarbejdersker o. lign. som andre ubemidlede. Forinden havde Udvalget dog afholdt et Møde i Aarhus den 14. Juni 1932 med Repræsentanter for Sygekasserne for at erfare disses Stilling til Reformerne. Ved dette Møde indgik Kasserne paa at overtage de foreslaaede forøgede Udgifter til Barselhjælp og Besværet med Administrationen af de planlagte nye Former for Barselhjælp under Folkeforsikringen, hvorefter bl. a. Ydelse af Barseldagpenge til Fabrikarbejdersker o. lign. efter Fabrikslovens § 29 skulde ophøre og overgaa til Sygekasserne. (Angaaende Ydelsen af Jordemoderhjælp til andre ubemidlede ved Kommunerne, se Side 207).

Jordemødrene under Folkeforsikringen.

Ifølge Lov om Folkeforsikring af 20. Maj 1933, som traadte i Kraft 1. Oktober s. A., skal Kasserne nu i Medfør af § 19 — foruden forskellig Pengehjælp bl. a. til Fabrikarbejdersker o. lign. — i Barseltilfælde yde *fri Jordemoderhjælp*. Ved Jordemoderhjælp skal ifølge Loven forstaaes: Honorar for ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Moder og Barn (jfr. Lov Nr. 126 af 13. Juni 1914 om Jordemodervæsenet og Instruksen for Jordemødre) samt de ved Fødslen nødvendige Forbindsstoffer, Vat o. lign. af den Art og i den Udstrækning, som Sundhedsstyrelsen forordner.

Endvidere skal ydes: Lægehjælp i Tilfælde, hvor *Jordemoderen* eller vedkommende Læge har skønnet det nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling.

Ved denne Reform kom Sygekasserne for første Gang i direkte Kontakt med Jordemødrene.

Loven forudsætter imidlertid, at der indgaas en Overenskomst mellem Sygekasserne og Jordemødrene om Betalingen for Fødselshjælpen og bestemmer i saa Henseende i sin § 24, 1. Punktum følgende:

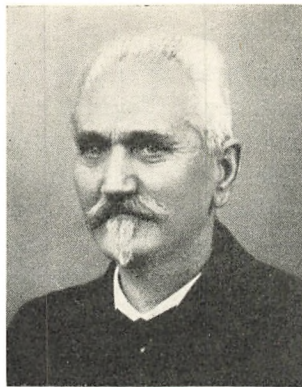
Overenskomster mellem anerkendte Sygekasser eller en Sammenslutning af saadanne Kasser og Jordemødre, ligesom Ændringer i saadanne Overenskomster, skal — for at være gyldige — godkendes af Socialministeren, hvorved det navnlig vil være at paase, at de ved Overenskomsten fastsatte Takster staar i et passende Forhold til Ydelserne.

Herefter gjaldt det om at faa oprettet en Overenskomst mellem Parterne, der ogsaa hurtigt gik i Forhandling med hinanden. Forhandlingerne førtes fra Jordemødrenes Side af Formanden for den almindelige danske Jordemoderforening, Frk. *Anna Herleusen* i Spidsen for et af Foreningen valgt Forhandlingsudvalg (se II, 16).

Fra Sygekassernes Side deltog Formanden for Sygekasseorganisationens Forretningsudvalg: Lærer *J. Kr. Møller*, V. Velling, samt Udvalgsmedlemmerne Hovedkasserer *A. Johansen*, København, og Raadmand *O. Larsen-Jensen*, Helsingør; desuden assisterede et Par Tjenestemænd fra Direktoratet for Sygekassevæsenet, der havde foreslaet, at der blev indgaaet en Overenskomst for hele Landet og ikke — som for Lægernes Vedkommende — Overenskomster for forskellige Landsdele.

Raadmand *O. Larsen-Jensen.*
Helsingør.

Lærer *J. K. Møller.*
V. Velling.

Hovedkasserer *A. Johansen.*
København.

Vedtagelsen af Landsoverenskomsten.

Forslaget til en Landsoverenskomst blev vedtaget paa Jordemødrenes Landsmøde i Sønderborg, 24.—26. August 1933 — og under de sidste Forhandlinger deltog Landsretssagfører Frk. *Ingeborg Hansen* og Forfatteren af nærværende Redegørelse som „Fødselshjælper“.

Mange Jordemødre var betænkelige ved en saadan Overenskomst, hvis økonomiske Indhold ogsaa maatte være af stor Betydning for dem; men da det viste sig, at man fra Sygekasseseide var villig til at indgaa paa at betale gode Honorarer, blev Glæden derover stor, særlig hos ældre Jordemødre, og Overenskomstforslaget lykkeligt vedtaget. Socialministeriet godkendte Overenskomsten den 26. Januar 1934.

Naar det betænkes, at Jordemoderhjælpen for 50—55.000 af de 60—65.000 Fødsler, som aarlig forekommer herhjemme, nu betales af Sygekasserne med gode Honorarer — og at Jordemødrene herefter i stor Udstrækning er fritaget for at kræve Honoraret for Assistance hos meget ubemidlede udbetalt af Kommunen, saa forstaar man let, at „Jordemoder-Mødet“ i Sønderborg i Sommeren 1933 var og er af uforglemmelig Betydning for Jordemoderstanden.

Til Jordemoderhjælp har de anerkendte Sygekasser i 1934 udbetalt c. 1¹/₂ Mill. Kr., hvoraf Staten refunderer 25 pCt.

Uanset Overenskomsten kan det forekomme, at der opstaar Tvistigheder mellem Jordemødre og Sygekasser angaaende disses Ydelse af Jordemoderhjælp, men i saa Henseende kom Folkeforsikringsloven ogsaa til at indeholde Regler om, at saadanne Tvistigheder skal indankes for det i Lovens § 25 omhandlede Voldgiftsraad, der i saa Tilfælde tiltrædes af 3 af den almindelige danske Jordemoderforening valgte Repræsentanter.

Som foran omhandlet skal Sygekasserne ogsaa yde de ved Fødslen nødvendige *Forbindsstoffer*, Vat og lign. af den Art og i den Udstrækning, som Sundhedsstyrelsen forordner. Forordningen udkom 27. September 1933.

Denne Ydelse, som ogsaa er ny for Kasserne, maa sikkert siges at være en Fordel ogsaa for Jordemødrene, der herefter altid er sikre paa uden Besvær at kunne have den fornødne „Fødselspakke“ ved Haanden bl. a. derved, at det er overladt til Jordemødrene at rekvirere denne Pakke — adskillige Steder til ogsaa selv at medbringe denne.

Hvad angaar Lægehjælpen ved Fødsel medførte Lovens som omtalt den Reform, at det udtrykkeligt blev udtalt, at ogsaa Jordemoderen kan skønne over, hvorvidt det er nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling. Ved Tilkaldelse af Læge skal Jordemoderen dog udstede en Attest til Sygekassen, og Formen for denne Attest blev fastsat af Socialministeriet.

Med Hensyn til Jordemødrenes frie Befordring til Sygekassepatienter medførte Lovens ogsaa en for Jordemødrene behagelig Reform, idet der herefter, jfr. foran, er Tale om den af Syge-

kassen *benyttede* Jordemoder, saaledes at Kommunerne nu er pligtige at yde Jordemødrene gratis Befordring, naar de er ude i Sygekassepraksis hos Sygekassemedlemmer, som bor paa Landet eller paa en Købstads Markjorder over 1 km fra Bygrænsen. Befordringen tilvebringes ifølge Lovens § 17 ved Kommunernes Foranstaltning — eventuelt i Henhold til derom mellem Kommunen og vedkommende Jordemoder afsluttet Overenskomst — og saaledes, at Omkostningerne derved i alle Tilfælde forlods udredes af Kommunens Kasse.

Medens Befordringen skal tilvebringes ved Kommunens Foranstaltning, skal Kommunen dog i Almindelighed kun afholde Udgifter indenfor en Vejlængde af 10 km fra den syges Bopæl frem og lige saa langt tilbage. Der har imidlertid mange Steder meldt sig Spørgsmaal om, hvor tit Kommunen skal yde denne Befordring, forsaavidt angaar Tilsynet efter selve Fødslen, og nogen Ensartethed herom er endnu ikke opnaaet hele Landet over. Mange Sygekassers Ydelse af Hjemmesygepleje ved autoriserede Sygeplejersker har dog spillet ind overfor dette Spørgsmaal, selv om Ydelsen af Barselpleje under Hjemmesygeplejen kommer i anden Række.

Foranstaaende er omtalt de *anerkendte* Sygekassers nye Ydelse af Jordemoderhjælp. Pligten for disse til at yde denne Hjælp medførte imidlertid, at de *statskontrollerede* Sygeforeninger (Fortættelsesygekasserne) ogsaa — og frivilligt — indførte denne Ydelse — foruden Ydelse af Lægehjælp ved Fødsel, naar Jordemoderen skønner denne nødvendig; disse Kasser yder saaledes i Almindelighed i Barseltilfælde Erstatning for Udgifter til Jordemoderhjælp efter de herhen hørende Regningers Paalydende, dog ikke med et Beløb, der overstiger 40 Kr. Der er dog ikke indgaaet nogen Overenskomst mellem disse Kasser og Jordemødrene om Betalingen, og Jordemødrene er saaledes paa ingen Maade bundne af den omhandlede Refusionstakst overfor Sygeforeningernes ikke-ubemidlede Medlemmer.

Hvad angaar *Statsbanepersonalets Sygekasse*, der ifølge § 8 i Lov af 27. Marts 1934 om Statsbanepersonalets Sygekasse nu ogsaa skal yde Jordemoderhjælp, er der imidlertid indgaaet en Overenskomst med Jordemødrene angaaende Betalingen for Fødselshjælp. Taksterne for denne kom — under Hensyn til, at c: $\frac{1}{8}$ af Kassens c: 40,000 nydende Medlemmer ikke kan anses for ubemidlede — til at ligge noget højere end de for de anerkendte Sygekasser gældende.

OVERENSKOMST

MELLEML

DE DANSKE SYGEKASSERS SAMVIRKENDE CENTRALFORENINGER

OG

ALMINDELIG DANSK JORDEMODERFORENING

A. *Overenskomstens Parter m. v.*

§ 1.

Denne Overenskomst er indgaaet mellem De samvirkende Centralforeninger af Sygekasser i Danmark og Den alm. danske Jordemoderforening.

§ 2.

En Jordemoder, der er Medlem af Den almindelige danske Jordemoderforening, maa ikke afslutte Overenskomst om Ydelse af Jordemoderhjælp med nogen udenfor de i § 1 nævnte Centralforeninger staaende anerkendt Sygekasse, medmindre der mellem De danske Sygekassers Forretningsudvalg og Den almindelige danske Jordemoderforening er Enighed om at tillade, at der undtagelsesvis gøres Afvigelse derfra. I saa Fald maa Overenskomst om Ydelse af Jordemoderhjælp ikke indgaaes paa gunstigere Vilkaar for vedkommende Sygekasse end de ifølge nærværende Overenskomst gældende.

Sygekasser, der er Medlemmer af de nævnte Centralforeninger, maa kun have Overenskomst om Jordemoderhjælp med de i den almindelige danske Jordemoderforening staaende Jordemødre.

§ 3.

Paa de Steder, hvor Medlemmer af den paagældende anerkendte Sygekasse paa Grund af Beboelsesforholdene og de geografiske Forhold, f. Eks. paa visse Øer og i visse Sogne med udstrakt Omraade, maatte være henvist til at benytte en Jordemoder, der ikke er Medlem af almindelig dansk Jordemoderforening, betaler Sygekassen Jordemoderens Hjælp efter nærværende Overenskomsts Takster.

Med Hensyn til Tilkaldelse af Jordemoder gælder Reglerne i Instruks for Jordemødre, § 6, Stk. 1 og 2, saaledes at det i nærværende Overenskomst forudsættes, at Jordemoder kun tilkaldes til fødende Kvinder i det Omraade, indenfor hvilket hun sædvanlig virker.

Har et Medlem herefter Adgang til at vælge mellem en Jordemoder, der er Medlem af almindelig dansk Jordemoderforening, og en Jordemoder, der staar udenfor denne Organisation, godtgør Sygekassen, saafremt sidstnævnte Jordemoder benyttes, kun Betalingen til denne, naar Medlemmet foreviser kvitteret Regning fra Jordemoderen, og denne af Medlemmet ikke har beregnet sig højere Betaling end svarende til de i denne Overenskomst fastsatte Takster.

B. Berettigelsen til Jordemoderhjælp.

§ 4.

Berettiget til Jordemoderhjælp efter denne Overenskomst er de Sygekassemedlemmer, som de anerkendte Sygekasser er *pligtige* at skaffe den i Lov om Folkeforsikring § 19, Stk. 1, Punkt 1, omhandlede Jordemoderhjælp, og som opfylder Betingelserne for at nyde Tilskud fra Staten, jfr. Lov om Folkeforsikring § 6 (Indtægts- og Formuegrænsen), § 18, Stk. 4 (Ventetid) og § 20, Stk. 2 og 3 (Sygehjælpens Ophør).

§ 5.

Naar der af et Sygekassemedlem begæres Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning, skal der *forud* være rettet Henvendelse til Sygekassen, der til Medlemmet afgiver Bevis for, at hun er berettiget til at nyde Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning. Dette Bevis tjener som Legitimation overfor Jordemoderen.

Ved førtidig Fødsel, eller hvor det af anden Grund ikke har været muligt forud at fremskaffe det paagældende Bevis, skal Henvendelse til Sygekassen finde Sted inden 3 Dage efter Fødselen, og Beviset derefter straks afleveres til Jordemoderen.

Saafremt Jordemoderen i de i Stk. 2 omhandlede Tilfælde ikke har modtaget Beviset inden Udløbet af 5 Dage fra Fødslen, skal hun straks underrette Sygekassens Bestyrelse derom. Jordemødrene er endvidere pligtige til at opbevare Beviset og at lade det være til Eftersyn for Sygekassens Bestyrelse, indtil Regningen er betalt.

Saafremt et Medlem, uden at være berettiget dertil, har krævet Jordemoderhjælp for Sygekassens Regning, er Betalingen Sygekassen uvedkommende.

Den i nærværende Paragraf omhandlede Legitimation skal til Oplysning for Patienten forsynes med en Note om, at Lægehjælp er Sygekassen uvedkommende, hvis Lægen er tilkaldt, uden at Jordemoderen anser det for paakrævet, og at forhastet Tilkaldelse af Jordemoder ligeledes er Sygekassen uvedkommende.

§ 6.

I de i Overflytningsreglernes §§ 11 og 12 omhandlede Tilfælde yder den stedlige Sygekasse kun Jordemoderhjælp efter — saavidt muligt forudgaaende Aftale med Hjemstedets Sygekasse i Overensstemmelse med Reglerne i de nævnte Paragrafer. Viser det sig, at Medlemmet ikke er berettiget til Jordemoderhjælp fra sin Hjemsteds-sygekasse, maa den stedlige Sygekasse ikke overfor Jordemoderen legitimere Medlemmet til Behandling for Sygekassens Regning.

Jordemoderens Pligter.

§ 7.

De i almindelig dansk Jordemoderforening staaende Jordemødre er pligtige til at udføre den i Lov om Jordemodervæsenet og Instruks for Jordemødre omhandlede Hjælp (jfr. særlig §§ 3 og 7 i Instruksen) paa de i Instruksen fastsatte Vilkaar og for den i nærværende Overenskomst fastsatte Betaling.

Naar Jordemoderen har anset det for nødvendigt at undergive den fødende Lægebehandling, skal hun herom afgive Erklæring til Sygekassen paa den til dette Brug godkendte Blanket, hvoraf et Eksemplar vedhæftes nærværende Overenskomst.

Betalingen til Jordemødrene.

§ 8.

For Behandlingen tilkommer der Jordemoderen følgende Betaling:

I. Ved ydet Fødselshjælp:

- a. I København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner samt i de Kommuner, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Kommuner med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse..... 40 Kr.

- b. I Købstæder med 15.000 Indbyggere og derover samt i de Kommuner, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Kommuner med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse 35 Kr.
- c. I Købstæder med mindre end 15.000 Indbyggere, Marstal, i Flækker og bymæssige Bebyggelser paa Landet med over 1.500 Indbyggere samt i de Kommuner eller Omraader, der i Henhold til Lov om Folkeforsikring, § 39, Stk. 2, ligestilles med de nævnte Omraader med Hensyn til Invalide- og Aldersrentens Størrelse..... 30 Kr.
- d. I det øvrige Land..... 25 Kr.
- II. Ved Tilkaldelse til Fødsel, naar den fødende paa Jordemoderens eller Lægens Foranledning indlægges paa Sygehus (Fødehjem), hvor vedkommende Jordemoder ikke benyttes:
- For Gruppe a..... 25 Kr.
- For Gruppe b og c..... 20 Kr.
- For Gruppe d..... 15 Kr.
- Ved mere end 1 Fødsel (Tvillinger m. fl.) forhøjes de anførte Honorarer med 50 pCt. Ved forhastet Tilkaldelse har Jordemoderen ikke Krav paa Betaling fra Sygekassen.
- Afregningen finder Sted maanedsviis, medmindre anden Aftale træffes.

§ 9.

Hver Gang de af Det statistiske Departement for Januar og Juli Maaned offentliggjorte Pristal stiger eller falder 10 Points i Forhold til det for Juli 1933 offentliggjorte Pristal 160, forhøjes eller nedsættes de i § 8 anførte Takster med 5 pCt. Det Beløb, hvormed Taksterne herefter vil være at ændre, afrundes dog til det nærmeste lavere Tal (i Øre), der er deleligt med 50, og tillægges eller fradrages herefter Hovedbeløbet.

§ 10.

Tvistigheder angaaende Forhold, der omhandles i denne Overenskomst, behandles paa følgende Maade:

a) Klage fra et Sygekassemedlem over en Jordemoder skal ske skriftligt til Sygekassens Bestyrelse der — forsaavidt den ikke afviser Klagen som ubeføjet eller som sig uvedkommende — tilstiller Jordemoderen den til Erklæring. Saafremt Bestyrelsen efter at have modtaget Jordemoderens Erklæring ikke mener at kunne afslutte Sagen, fremsender den denne til Centralforeningens Bestyrelse, der forholder sig som nedenfor under b) anført.

b) Klage fra en Sygekasse over en Jordemoder skal ske skriftligt til Centralforeningens Bestyrelse, hvis Formand, forsaavidt han ikke afviser Klagen som ubeføjet eller som Sygekassen uvedkommende, søger Sagen afgjort ved Forhandling med Formanden for den paagældende Jordemoderkredsforening, hvis Pligt det er, forinden Afgørelse træffes, at give den paagældende Jordemoder Lejlighed til med passende Frist (som Regel 8 Dage) at udtale sig om Sagen.

c) Klage fra en Jordemoder over et Sygekassemedlem rettes skriftligt til den paagældende Jordemoderkredsforening; men forinden en Jordemoder indsender en saadan Klage til Kredsforeningen, skal hun afeske Sygekassens Bestyrelse en Erklæring i Sagen. Saafremt Jordemoderen efter at have modtaget Bestyrelsens Erklæring ikke mener at kunne frafalde Klagen, fremsender hun denne til Jordemoderforeningen som anført; denne forholder sig derefter som nedenfor under d) anført.

d) Klage fra en Jordemoder over en Sygekasse skal ske skriftligt til den paagældende Jordemoderkredsforening, hvis Formand — forsaavidt hun ikke afviser Klagen som ubeføjet — søger Sagen afgjort ved Forhandling med Formanden for Centralforeningen. Sygekassens Formand, eventuelt tillige det paagældende Sygekassemedlem, skal dog forinden Afgørelsen have Lejlighed til med passende Frist (som Regel 8 Dage) at udtale sig om Klagen.

Klager, der er indbragt for Centralforeningens Bestyrelse, eller den paagældende Jordemoderkredsforening, kan ikke afgøres ved Forhandling mellem Centralforeningens Bestyrelse og vedkommende Jordemoder eller mellem Jordemoderforeningen og vedkommende Sygekasse (Sygekassemedlem).

De under a, b, c og d nævnte Parter er pligtige at give fuld Oplysning om alle Sagen vedrørende Forhold, naar de afeskes Erklæring af dem, der har Sagen til Behandling.

Ingen Sag kan paaklages, naar der er forløbet mere end 6 Uger, efter at det Forhold, der giver Anledning til Klage, er kommet til Klagerens Kundskab, og Undladelse af at følge den ovenfor paabudte Fremgangsmaade med Hensyn til Klagers Fremsættelse medfører, at Retten til Klage bortfalder.

e) Opnaas der ved Forhandlingerne mellem Centralforeningens Bestyrelse og den paagældende Jordemoderkredsforening ikke Enighed om Afgørelsen af den fremsatte Klage, skal Sagen forhandles mellem De danske Sygekassers Forretningsudvalg og Den almindelige danske Jordemoderforening. Opnaas ej heller her Enighed, skal Sagen indbringes til Paakendelse af det i Lov om Folkeforsikring § 25 omhandlede Voldgiftsraad.

Sager, der behandles efter Bestemmelserne i nærværende Paragraf, maa, før Afgørelsen er truffet, ikke fremdrages offentligt, og de skal i Sygekassernes og Jordemødrenes Møder behandles som fortrolige.

§ 11.

Denne Overenskomst, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft fra den 1. Oktober 1933 at regne og gælder, indtil den med 3 Maaneders Varsel skriftlig opsiges af en af Parterne til en 1. Oktober. Opsigelse kan tidligst finde Sted til 1. Oktober 1936.

Anna Herleusen.

Jens Kr. Møller.

JORDEMØDRENE
OG
LOVEN OM OFFENTLIG FORSORG

I Medfør af § 44 i Lov om det offentlige Fattigvæsen af 1891, som nu er ophævet ved Loven om offentlig Forsorg af 20. Maj 1933, skulde der ydes trængende fødende gratis Jordemoderhjælp af Kommunen og uden Fattighjælps Virkning. I København betaltes der eksempelvis saaledes 26 Kr. for „forud bevilgede Magistratsfødsler“. Udenfor Hovedstaden var Taksten dog som Regel mindre; paa Landet saaledes ofte 15—20 Kr.

Uanset at ca. 80 pCt. af Landets Befolkning over 14 Aar nu er nydende Medlemmer af de anerkendte Sygekasser, er der dog mange trængende udenfor Sygeforsikringen, som stadig har kommunal Jordemoderhjælp behov, og Bestemmelser herom er da ogsaa optaget i §§ 231 og 232 i Forsorgsloven, som samtidig har ophævet § 5 i Jordemoderloven af 13. Juni 1914, jfr. Lov Nr. 378 af 23. Juni 1920.

Den Barselhjælp, der ydes efter Forsorgsloven, svarer til den Hjælp, som Sygekasserne skal yde, forsaavidt angaar Jordemoder- og Lægehjælp samt Forbindsstoffer.

Ovennævnte Bestemmelser har medført, at Jordemødrene i mange Tilfælde maa forhandle med Kommunernes Socialkontorer eller sociale Udvalg om Betalingen og særlig, forsaavidt angaar Tilfælde, hvori vedkommende ikke rettidigt har søgt Kommunen om Jordemoderhjælp.

Mindstebetalingen for denne kommunale Jordemoderhjælp skal ifølge Loven fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Socialministeren; imidlertid anvendes de Takster (c: Mindstebetaling), som Indenrigsministeriet i Medfør af Jordemoderlovens § 12 skal fastsætte for 5 Aar ad Gangen for Distriktsjordemødres Ydelse af Fødselshjælp m. v. Disse Takster, som følger efterstaaende, gælder til 31. Marts 1936.

Bekendtgørelse om Mindstebetaling for Distriktsjordemødre.

I Henhold til § 12 i Lov om Jordemodervæsenet af 13. Juni 1914, jfr. Justitsministeriets Lovbekendtgørelse af 23. Juni 1920, fastsættes herved følgende Mindstebeløb, som skal ydes Distriktsjordemødre for Fødselshjælp og anden under Jordemoderpraksis hørende Virksomhed:

A. For ydet Fødselshjælp og dermed i umiddelbar Forbindelse staaende Hjælp til Barselkvinde og Barn i de første Dage efter Fødslen beregnes Mindstebetalingen efter den betalingspligtiges Indtægt efter følgende Skala:

Ved Indtægter indtil 1 500 erlægges mindst 15 Kr.			
Ved Indtægter fra og med 1 500 Kr. indtil 2 500 Kr. erlægges mindst 20 Kr.			
-	—	—	2 500 - — 3 000 - — 25 -
-	—	—	3 000 - — 4 000 - — 30 -
-	—	—	4 000 - — 5 000 - — 40 -
-	—	—	5 000 - — 6 000 - — 50 -
-	—	—	6 000 - — 7 000 - — 60 -
-	—	—	7 000 - — 8 000 - — 70 -
-	—	—	8 000 - — 9 000 - — 80 -
-	—	—	9 000 - — 10 000 - — 90 -
-	—	—	10 000 - — 15 000 - — 100 -
-	—	—	15 000 - og derover — 150 -

Dersom den betalingspligtige er ansat til at svare Kommuneskat, lægges den endelig udfundne Skatteindtægt, af hvilken denne Skat senest er beregnet, ogsaa til Grund ved Beregningen af den her omhandlede Betaling. Hvis Betalingen skal udredes af Fattigvæsenet, erlægges den med 15 Kr. Ved Tvillingfødsler forhøjes Mindestbetalingen med Halvdelen.

B. For forhastet Tilkaldelse ydes i alle Tilfælde mindst:

inden for den By, hvor Distriktsjordemoderen bor, 4 Kr.					
udenfor Byen, men ikke mere end 2 km fra hendes Bopæl 5 Kr.					
—	—	—	4 -	—	6 -
—	—	—	6 -	—	8 -
—	—	—	8 -	—	10 -
—	og over	—	8 -	—	12 -

Tilkaldelse betragtes som forhastet, naar der ikke ved Distriktsjordemoderens Ankomst findes Tegn til begyndende Fødsel, og Fødslen ikke indtræffer før 48 Timer efter første Tilkaldelse.

C. For enhver anden af de i § 3 i Instruks for alle til Praxis berettigede Jordemødre af 31. Marts 1915 omhandlede, til Jordemødrenes Praxis henhørende Forretninger ydes mindst samme Betaling som bestemt under B. Denne Bekendtgørelse er gældende fra den 1. April 1931 indtil den 31. Marts 1936. Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Indenrigsministeriet, den 6. Marts 1931.

P. M. V.
Fr. Martensen-Larsen.

P. Chr. Stemann.
fg.

Ovennævnte Takster har Jordemoderforeningen forsøgt at faa forhøjet til samme Takster, som er aftalt med de anerkendte Sygekasser, men Indenrigsministeriet maatte under 26. April 1934 afvise Sagen indtil videre; — uanset dette Forhold kan det sikkert siges, at „Socialreformen“ har bragt den danske Jordemoderstand forskellige betydelige Fordele, men disse har Standen da ogsaa vidst at sætte Pris paa.

BOG II

DE DANSKE
JORDEMODERFORENINGERS
HISTORIE

INDHOLD

Den almindelige danske Jordemoderforening	II	5				
Love for den alm. danske Jordemoderforening	II	20				
Kredsforeninger i:						
Aalborg Amt	II	25	med Biografier i Bog	III	3—	8
Aarhus Amt	II	28	—	—	—	III 9— 13
Bornholms Amt	II	32	—	—	—	III 14— 15
Frederiksborg Amt af 1915	II	34	—	—	—	III 16— 19
Hjørring Amt	II	37	—	—	—	III 20— 25
Holbæk Amt	II	40	—	—	—	III 26— 29
Jordemoderforeningen i København af 1893	II	43	—	—	—	III 30— 44
København og gl. Roskilde Amt	II	55	—	—	—	III 45— 48
Maribo Amt	II	65	—	—	—	III 49— 54
Odense Amt af 1929	II	67	—	—	—	III 55— 57
Odense og Assens Amter	II	68	—	—	—	III 58— 62
Præstø Amt	II	72	—	—	—	III 63— 66
Randers Amt	II	76	—	—	—	III 67— 72
Ribe Amt	II	78	—	—	—	III 73— 77
Ringkøbing Amt	II	81	—	—	—	III 78— 82
Skanderborg Amt	II	84	—	—	—	III 83— 87
Sorø Amt	II	88	—	—	—	III 88— 92
Svendborg Amt	II	91	—	—	—	III 93— 98
Jordemoderstanden i de Sønderjydske Landsdele af H. Lausten						
Thomsen	II	94				
Aabenraa Amt	II	95	—	—	—	III 99—100
Haderslev Amt	II	97	—	—	—	III 101—103
Sønderborg Amt	II	98	—	—	—	III 104—106
Tønder Amt	II	100	—	—	—	III 107—109
Thisted Amt	II	102	—	—	—	III 110—114
Vejle Amt	II	105	—	—	—	III 115—120
Viborg Amt	II	108	—	—	—	III 121—125
De færøske Jordemødre med enkelte Biografier	II	110				
Den kristelige Jordemoderforening	II	112				
Den frisindede Jordemoderforening	II	112				

TO AF PIONERERNE

Fru Johanne Petersen
Glostrup.
F. 4/8 1865. D. 3/10 1933.

Fru Anna Hansen
København.
F. 8/1 1864. D. 20/9 1933.

ÆRE VÆRE DERES MINDE

FORORD

IBog II er samlet de af Formænd for Kredsforeningerne indsendte Oversigter over de respektive Amtsforeningers Historie; — og hvad skrevet er, maa hver enkelt Forfatterinde være ansvarlig for, idet Formanden jo har Kilderne — Foreningsprotokollerne — at øse af. Nogle Bidrag er lange, andre korte — enkelte *for* korte — men alle forskelligartede. Enkelte Fejltagelser er blevet rettede, dog kan vi ikke bedømme, om alle Paastande er korrekte — men rigtige er de i hvert Fald set med Skribentens Øjne — og dette er jo alt, vi kan henholde os til; yderligere Kommentarer tilkommer det Læseren — ikke os — at gøre.

Det er en oprigtig Tak, vi retter til hver enkelt Formand for det ingenlunde ringe Arbejde, der er lagt i Granskningen af Protokoller, som for de flestes Vedkommende strækker sig over 35—45 Aar. Hvadenten Resultatet er blevet langt eller kortfattet, ligger der et stort Arbejde til Grund, og, om det maa være Redaktøren tilladt at gøre Kritikerens Arbejde, saa maa han have Lov til at udtale, at den samlede Oversigt tjener Jordemødrenes forskellige Formænd til megen Ære, og bedre end nogen Beretning slaar fast, at Pionerernes Arbejde ikke var forgæves, men har baaret fuldmoden Frugt.

Efter hver Formands Beretning har Redaktionen samlet en Oversigt over Jordemødre i Amtet — over de ældste Lærebrev og Ansættelser. Kilderne hertil er de af Medlemmerne opgivne Oplysninger; der vil i de fleste Amter savnes et enkelt Medlem — i andre flere — og mod disse enten direkte udtalte Ønske, eller indirekte gennem deres Tavshed, har vi ikke fundet det korrekt at indhente Oplysninger andetsteds — private Ønsker er helt igennem blevet respekterede. Dette maa selvsagt give enkelte Huller i Oversigten.

Lejligheden skal benyttes her til ogsaa at sige Tak til de 1000 Medlemmer, som har vist Repræsentanterne Imødekommenhed, naar de kom for at samle Oplysninger, eller som elskværdigt har svaret paa vore skriftlige Henvendelser; og Tak til de ca. 900 Medlemmer, som har stillet deres Fotografi til Raadighed. Det er med Glæde, vi konstaterer, at kun 2 af Landets 1100 Jordemødre direkte har vist os Døren.

Kun denne enestaaende Imødekommenhed har gjort det muligt at udsende Værket „Danmarks Jordemødre“ — forhaabentlig baade til Gavn og til Glæde.

W. N.

DEN ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERFORENING

A F

VALBORG CHRISTOPHERSEN

Den 5. og 6. September 1902 afholdtes i København et Møde, hvor det vedtoges at danne en „Almindelig dansk Jordemoderforening“.

Mødet var sammenkaldt paa Initiativ af Professor *Leopold Meyer*, Dr. med. *W. Lauritzen*, Fru *Anna Hansen*, Fru *Martha Kastrup* m. fl.

Mødet overværedes af ca. 190 Jordemødre, hvoraf de 53 var Repræsentanter, udsendt af de forskellige Kredsforeninger, af hvilke der var ialt 19, med et samlet Medlemsantal paa 549 udenfor København og 135 i København.

I sin Indledningstale siger Fru *Anna Hansen* bl. a.: „Foreningens Formaal er et dobbelt. Indadtil skal den udgøre et Baand mellem Kredsforeningerne, der ved den Betydning, den

store Forening vil have, sikkert snart vil naa at samle alle Landets Jordemødre, og igennem denne Sammenslutning hæve vor Stand i Dannelse og Dygtighed.

Udadtil skal dens Formaal være at repræsentere Standens almindelige Interesser og drage Omsorg for dens Udvikling i faglig og økonomisk Henseende; saaledes ved overfor Regering og Rigsdag at fremføre Standens Ønsker, ved at tale vor Sag hos Medicinalbestyrelse og Læger og overfor kommunale Autoriteter hævde vore Rettigheder.

Om Udviklingen med Tiden kunde medføre, at der med Foreningen befandtes en Pensionskasse, vilde vel mulig en saadan kunne gøre Regning paa Støtte fra Statens Side — særlig hvis Foreningen kunde erhverve et Grundfond til dette Formaal, — men dette Spørgsmaal ligger jo ikke for her, og jeg fremhæver det kun som et Led i den Betydning, som Foreningen kan faa. — Foreløbig maa Foreningens Kræfter særlig rettes paa at højne vore sociale og økonomiske Kaar.

Man maa ikke tro, at det vil gaa uden Vanskelighed. Udholdenhed og ihærdigt Arbejde behøves i al Kamp i vor Tid, men vil Landets Jordemødre med Alvor og i Enighed slutte sig sammen for at hævde den Stilling i Samfundet, hvortil deres Gernings Vigtighed og Betydning giver dem Ret, og vil ethvert enkelt Medlem i sin Kreds arbejde med et saadant Formaal for Øje, vil efter min Overbevisning en Sammenslutning af alle danske Jordemødre mægtigt bidrage til at skabe vor Stand Anseelse og Dygtighed til Gavn for dem, vi skal hjælpe i vor Gerning, og til Ære for dennes Udøvere.

Med disse Ord fremsætter jeg Forslag til Dannelse af en almindelig dansk Jordemoderforening“.

Prof. *Leopold Meyer* anbefalede varmt Dannelsen af denne Forening — og det vedtoges enstemmigt.

Fru *Anna Hansen* fremlagde Forslag til foreløbige Love, som ogsaa vedtoges, — men som dog kun skulde gælde til første almindelige Jordemodermøde.

Til foreløbig Bestyrelse valgtes:

Professor *Leopold Meyer*, Formand.

Frk. *Lützhøft-Petersen*, Viceformand og Sekretær.

Fru *Holm*, Brabrand, og Fru *Christensen*, Langeskov.

I det følgende Tidsskrift rettede de forskellige Kredsforeninger en varm Tak til Mødets Arrangører, — og da særlig til Prof. *Leopold Meyer*, Dr. med. *Wilh. Lauritzen* og Fru *Anna Hansen*. — Saaledes skriver bl. a. „Fyens Stifts Forening“: „— men den største Ære for, at Mødets Dage i sin Helhed former sig for os i Erindringen som en stor, lys og glædelig Fest, maa og skal tilkomme Fru *Anna Hansen*! Hun ejer en enestaaende Evne og Gave til at huske alt og alle — og den Energi og Utrættelighed, hvormed Fruen ledede dette store Møde, var saa meget mere paaskønnelsesværdigt, som der var gaaet et stort og omfattende Arbejde forud, — og derfor „Tak“, kære Fru *Hansen*, for, hvad De har gjort for alle Deltagerne i Mødet 5. og 6. September 1902.“

Det ser saa let ud med Dannelsen af „Den almindelige danske Jordemoderforening“, men forud har der været lange og svære „Fødselsveer“, ikke alene for denne Forenings Vedkommende, men ogsaa — og ikke mindst — for de 19 Kredsforeningers Dannelse. — Man høre blot, hvad en Jordemoder i Frederiksborg Amt skriver i Tidsskriftet for November 1892: „Højstærede Hr. Redaktør! (Dr. *Th. B. Hansen*). I Anledning af Deres gentagne Opfordringer til at danne Jordemoderforeninger, tror jeg at turde udtale, at Tiden dertil vist endnu ikke er kommen. Som Helhed sidder Jordemoderstanden ikke inde med saa megen Oplysning og Dannelse, at nogen af dem kan lede et Møde, sagligt og fagligt. Det maa erindres, at den overvejende Del af Jordemoderstanden iflg. deres Fødsel, Opdragelse og Ægteskab hører til Almuen, omend deres Stilling nu giver dem en mere fremskudt Plads i Samfundet. — Gaa vi ud fra, at Stilstand er Tilbagegang, saa kan det ikke undre nogen, at Jorde-

mødrene staa der, hvor de netop staa, dog er det at haabe, eftersom Oplysningen træder ned i de bredere Lag af Befolkningen, at Jordemoderstanden maa faa sin Del deraf, og at det vil give sig tilkende ved, at de faa Bevidstheden om eget Værd, saaledes at de træde freidig frem af den Skygge, de hidtil have levet i. —

Jeg vil bede Hr. Redaktøren ikke at blive træt af den tilsyneladende Træghed, der er over Jordemødrene, men vedblivende opmuntre dem. — — —“

Ærbødigst M. N.

Redaktøren svarer herpaa: „Jeg tror, at De overvurderer den Kunst at afholde Møder. Erfaringen viser, at andre Landes Jordemødre, som ingenlunde staa over de Danske i Oplysning, ere i Stand til at gøre det. — Faar man først begyndt, vil det snart vise sig, at der ogsaa herhjemme findes Jordemødre, som have noget at sige, og forstaa at føre Ordet. — Saadanne Møder vil ogsaa kunne gøre Gavn, selv om de ikke blive exemplarisk ledede, og om ikke alt, hvad der bliver sagt, er godt.

Jordemødrene have ikke blot vigtige kollegiale og økonomiske Sager at forhandle om, — ofte den eneste Grund til, at Mænd danner Foreninger, — de have tillige et stort og betydningsfuldt Fag, som det er deres Pligt at vedligeholde Interessen for, og udvide deres Kendskab til, og at gøre dette maa være meget vanskeligt, naar man saa godt som aldrig har Lejlighed til en befrugtende Samtale med Kolleger.“

Den samme Jordemoder svarer herpaa i næste Tidsskrift: „Hr. Redaktør *Th. B. Hansen!* Deres Udtalelser om Jordemoderforeninger rokke ved mine Anskuelse! Naar Møderne kunne faa Karakter af Sammenkomster, da er jeg tilbøjelig til at tro, at det lader sig gøre. — Jeg kan da heller ikke se ud over min egen Kreds, hvor Forholdene maaske er lidt anderledes end andre Steder. — Imidlertid venter jeg at høre, hvorledes andre bærer sig ad med at vinde Tilslutning, saa Jordemødrene give Møde!“ — (Ja, dette sidste er stadig aktuelt — ogsaa i 1934!!)

At det dog ikke er alle Jordemødre, der ser ligedan paa det, viser følgende: „Fru M. N. udtaler i November-Tidsskriftet, at Tiden til at danne Forening endnu ikke er kommen, og som Grund angiver hun Jordemødrenes lave Dannelsesstrin. Jeg tror nu slet ikke, at dette Trin er saa lavt. Det vilde jo dog ikke være for at afhandle æstetiske, litterære eller sproglige Videnskaber, at vi skulde holde Møder, og til at afhandle vore egne Sager hører kun almindelig Menneskeforstand.

Er der noget, Jordemødrene trænger til, er det sandelig Følelsen af at *høre sammen*. Bevidstheden om, at vi som Kolleger maa og skal staa Last og Brast med hinanden, og ikke — som det desværre saa ofte er Tilfældet, — misunde og mistænkeliggøre hinanden. —

Fik vi Foreninger og holdt vi Møder, blev det vel nærmest for alvorligt, ærligt og redeligt at sige hinanden Sandheden, vise hinanden Fejlene, — jeg tror, det er den eneste Vej, vi kunne naa det, vi alle higer efter: en præsentabel Stilling i Samfundet.“ —

Saa vidt vides, blev den første Forening dannet i Aarhus Amt; Formand Fru *Karoline Andersen*, Maarslet pr. Aarhus. — Den næste er Holstebro Forening, som stiftedes den 31. Juli 1891 — og som i 1897 forandrede Navn til: Ringkøbing Amts Jordemoderforening. 5. Oktober 1892 dannedes Randers og Omegns Jordemoderforening, 6. December 1892 dannedes Herning-Hammerum Herreds Jordemoderforening, 23. August 1893 Jordemoderforeningen i København.

Derefter ser det ud til, at der har været en Standsning i det — for den næste Forening, som dannes, er Frederiksborg Amts den 13. September 1896. Derefter følger: Københavns Amt 1897, Maribo Amt 1898, Odense Amt 1899, Aalborg Amt 1899, Viborg Amt 1901, Holbæk 1901, Sorø 1902 — o. s. fr. —

Forud for Dannelsen af „Alm. dansk“ gik et mægtigt Agitationsarbejde. Pengene hertil ydedes frivilligt. I Juni 1902 rejste Fruerne *Anna Hansen, Martha Kastrup, Martha Poulsen* og

Henriksen rundt i hele Landet, og fik de fleste Steder en god og forstaaende Modtagelse. Og dette Arbejde resulterede altsaa i, at 19 Kredsforeninger sendte Repræsentanter til det store Møde i København 1902.

21. Juli 1903 begynder Foreningen at virke, ved at udsende en Skrivelse til alle Kredsformændene ang. Distriktsjordemoder-Embedernes Besættelse. Der er nemlig paa det Tidspunkt — hvor underligt det end lyder — for *faa* Jordemødre. Embederne bliver ikke besatte.

I Juli 1904 klages der i Tidsskriftet over, at Foreningen ikke udretter noget, — og herpaa svares der, der maa gives Bestyrelsen Tid. — I næste Tidsskrift ser man da for første Gang Fru *Joh. Petersens* Navn, idet hun siger: „Jeg ser med Beklagelse, at Bestyrelsen for „Den alm. danske Jordemoderforening“ mener, at Jordemødrene ikke er tilfredse med nævnte Forenings Virksomhed.

Jeg er overbevist om, at de fleste er ikke alene tilfredse med Foreningens Virksomhed, men i høj Grad paaskønner, at Hr. Professor *Meyer* har overtaget det vistnok vanskelige Hverv som Formand. — At der absolut maa en Autoritet til at beklæde en saadan Post, maa jo være alle indlysende.

Hvor nødvendigt det er, at alle Landets Jordemødre slutter sig sammen i Forening, kan jeg ikke nok slaa til Lyd for, men det er jo det triste ved det, at en Del mener, „det gaar lige godt enten vi er med eller ikke“. — Den Tanke maa Jordemødrene ikke nære; for at omforandre det bestaaende, maa vi alle være med. — Kom alle i Foreningen og lad os arbejde i Fællesskab, saa naar vi nok frem.“

5. og 6. September 1905 afholdtes i København det 1. alm. Jordemodermøde. Der var mødt ca. 200 danske og nogle svenske Jordemødre. Desuden bl. a. Fysikus *Boeg*, som var Formand for Præstø Amts Forening, Stadslæge *Eschen*, Formand for Aalborg Amts Forening. Dr. med *Wilh. Lauritzen* var Dirigent.

Professor *Leopold Meyer* indleder og siger bl. a.: „Arbejdet i de forløbne 3 Aar er særlig gaaet ud paa at organisere og agitere. — Agitation er dels drevet gennem det udmærkede Tidsskrift, Jordemødrene er saa heldige at have, dels ved personlig Henvendelse til den enkelte, idet forskellige Jordemødre er rejst rundt i de Egne af Landet, hvor man p. G. af den ringe Tilslutning til Foreningen antog Agitation for mest nødvendig. Resultaterne har særlig i Fyns Stift været udmærkede. I Svendborg Amt f. Eks. er næsten alle Jordemødre i Foreningen. Andre Steder lader meget tilbage at ønske. Ofte hører man Jordemødrene sige, at de først vil se, hvad der udrettes, inden de melder sig ind i Foreningen! Det vidner ganske vist ikke om megen Standsfølelse, men man maa ikke glemme, hvor ny Bevægelsen er. Foreningen tæller dog omtrent 700 Medlemmer.“

Professoren ved godt, at mange er misfornøjede med Resultatet af Foreningens Arbejde, — det er maaske heller ikke meget iøjnefaldende, men ved nærmere Eftersyn spores dog dens Virkning paa forskellige Omraader. Enkelte Steder er Boligerne forbedrede, nogle Amter har forhøjet Lønnen — o. s. v. Det, der virker mest tiltalende, er, at Tilbøjeligheden hos Amtsraadene til ved given Lejlighed at oplive deres kedelige Møder ved at lade tarvelige Vittigheder regne ned over Jordemødrene, nu lader til at vige Pladsen for mere sømmelig Tale. —

To Foreninger i Ribe Amt: Esbjerg og Ribe By og Omegn er forenede til Ribe Amts Forening, medens Fyns Stifts Forening udskilles i 2: Odense Amts og Svendborg Amts Forening.

Dr. med. *Wilh. Lauritzen* holdt Foredrag om Menstruation. — Der indsendes fra dette Møde en Henvendelse til Lovgivningsmagten om forhøjede Takster, Lønforhøjelse og Pensionsforhøjelse.

Prof. *Leopold Meyer* genvalgtes med Akklamation som Formand. Fru *Maren Holm*, Brand, og Fru *Christensen*, Langeskov, ønskede ikke Genvalg. Til den øvrige Bestyrelse

valgtes: Fru *Kastrup*, Kerteminde, Fru *Olesen*, Holmsland, og Frk. *Lützhøft-Petersen*, København.

4. og 5. September 1902 afholdtes 2. almindelige danske Jordmodermøde, ogsaa i København. — Af Formandens Beretning fremgaar, at Justitsministeren ikke stillede sig imødekommende overfor Jordemødrenes Andragende — daværende Justitsminister *Alberti* afviste det i en endog meget skarp Form. — Men ellers har de forløbne 3 Aar bragt Forbedringer for Distriktsjordemødrene. Mange har faaet forhøjet Lønnen, der er ydet Dyrtidstillæg og Tilskud til Folkeløn, Boligerne er forbedrede o. s. v.

Foreningen tæller nu 731 Medlemmer — Bestyrelsen fortsætter uforandret. Prof. *Leopold Meyer* holdt Foredrag om „Kunstig Forløsning“.

10. December 1908 overrasktes der Justitsminister *Høgsbro* et Andragende til Regering og Rigsdag — og denne Gang fik det en god Modtagelse; allerede 14. December meddeltes det Foreningen, at Andragendet var bleven oversendt Medicinalkommissionen.

3. alm. Jordmodermøde afholdtes i København 15.—16. September 1911. Overlæge *E. Hauch* var Dirigent. 1. Dags Forhandlinger drejede sig hovedsagelig om det Andragende, som stadig ligger hos Medicinalkommissionen, og som man stadig venter Svar paa.

Frk. *Sigrid Mathiessen* ønsker Betegnelsen „Læredatter“ afskaffet og ønsker ligeledes Jordmodereleverne tiltalt med „Frue“ eller „Frøken“ og ikke med Fornavn. — Fru *Anna Hansen* anbefaler dette — men Overlæge *Hauch* afviste Henvendelsen.

Frk. *E. Bekker*, som i September første Gang fungerede som Censor ved Eksamen, ønsker en Forlængelse af Læretiden.

Professor *Leopold Meyer* ønskede ikke at være Formand for Foreningen mere, — han kunde ikke overkomme det. Forsamlingen beklagede dette og takkede Professoren for hans store Arbejde. — Overlæge, Dr. med. *E. Hauch* blev valgt til hans Efterfølger og udtalte bl. a., at det var et vanskeligt Hverv at følge efter saa udmærket en Formand. Men Sporet var anvist, og der skulde gaas videre i samme Retning. Kom der nu gode Tider for Jordemødrene, var det Følgen af det Arbejde, der var gjort. Til den øvrige Bestyrelse valgtes: Frk. *Lützhøft-Petersen*, Fru *Bondesen* og Fru *Joh. Petersen*. Fruerne *Kastrup* og *Barbesgaard* ønskede ikke Genvalg. Der var ca. 260 Jordemødre tilstede.

Et Billede af Overjordemoder Fru *Wegener* var som Gave fra Landets Jordemødre ophængt paa den nye Fødselsstiftelse.

Den 17. November 1911 afholdtes Repræsentantskabsmøde, indkaldt i Anledning af, at man nu endelig har faaet Svar fra Medicinalkommissionen, som ønsker 3 af Foreningens Medlemmer til at komme og deltage i Diskussionen om Jordemødrenes Forhold. — Der valgtes: Fru *Martha Kastrup*, Fru *Johanne Petersen* og Fru *Anna Hansen*.

Der nedsattes samtidig et Lovudvalg, bestaaende af: Fru *Thorgills*, Aarhus Amt, Fru *Nielsen*, Sorø Amt, Fru *Kastrup*, Kerteminde, Fru *Juul*, Hjørring, Fru *Ross Knudsen*, København, til at udarbejde et Forslag til Revision af Lovene.

Det næste store Møde, som skulde afholdes i 1914, blev ved Bekendtgørelse i Tidsskriftet for September 1914 afløst p. G. af de usikre og alvorlige Tilstande, der dengang herskede (Verdenskrigen).

Men i Mellemtiden var Medicinalkommissionens Betænkning udarbejdet til: Forslag til Lov om Jordmodervæsenet og vedtaget den 21. April 1914 i Landstinget. Daværende Justitsminister *Zahle* var os meget venlig stemt og anbefalede det varmt.

Juni 1915 kommer den nye Instruks for Jordemødre; i Tidsskriftet faar den en meget indgaaende Omtale af Overlæge *Hauch*, som mener, at den i det hele og store skærmer Jordemødrenes Interesser godt. (Se Bog I, pag. 159).

14—15. September 1915 afholdtes 4. almindelige danske Jordmodermøde i København. Tilstede var

ca. 250 danske Jordemødre (heraf forbausende faa fra København), en norsk og flere svenske Jordemødre. Desuden Professor *Leopold Meyer*, Overlæge *Albeck*, Stabslæge *Norrie* og Stabslæge *Meyer*. Højesteretssagfører *David* var Dirigent.

Formanden omtaler den nye Lov, hvorfor man er Prof. *Leopold Meyer* megen Tak skyldig, fordi det er ham, der har rejst hele Bevægelsen. — Endvidere er man Justitsminister *Zahle*, Professor *Faber* og Etatsraad *Hoff* megen Tak skyldig. — Der er ca. 1070 Jordemødre i Danmark, deraf er desværre i 1914 kun 745 Medlemmer af Alm. dansk Jordemoderforening. Kassebeholdningen var i 1911 Kr. 2399,44, i 1915 Kr. 5172,49.

Udkastet til de nye Love forelægges. Lovudvalget har udarbejdet et Forslag og Bestyrelsen et andet. — Der stemmes om, hvilket Forslag der skal lægges til Grund for Diskussionen, og man vedtager, at det bliver Lovudvalgets.

Fru *Steendorph* indleder en Diskussion om Boligerne, som overalt er meget forfaldne.

Der sendes en Adresse til Justitsminister *Zahle* og en Takkeskrivelse til Prof. *Faber* og Etatsraad *Hoff*. — Lovene vedtages enstemmigt (efter foretagne Ændringer). Bestyrelsen for „Danmarks Blinde“ vil tilstille den Alm. danske Jordemoderforening 2917 Kr., som er 20 pCt. af det Beløb, der er indkommet ved Salg af Lykkeskillingen. Der er en længere Diskussion, om man skal modtage disse Penge. — Det vedtages.

Da Bestyrelsen, iflg. de nye Love, skal bestaa af 7 Medlemmer, suppleres denne med: Fru *Barbesgaard*, Holmsland, Fru *Ludvigsen*, Thoreby, og Fru *Wöldicke*. Som Suppleanter Fru *Bjørn* og Fru *Karen Rasmussen*, Odense.

Man vedtager, at Medlemmer af Foreningen skal bære Emblem. Det overlades Bestyrelsen at ordne dette.

Formanden foreslaar, at Tidsskriftet bliver Jordemødrenes Ejendom, vi har Midlerne dertil; det vedtages. — Formanden takker Overlæge *Albeck* for den Interesse og Velvilje, han har vist Jordemødrene ved at redigere det. —

1. Juli 1916 overtages Udgivelsen af „Tidsskrift for Jordemødre“ af „Den almindelige danske Jordemoderforening“ og redigeres nu af Dr. S. A. *Gammeltoft* og Overjordemoder Frk. A. *Lützhøft-Petersen*.

Ved et Hovedbestyrelsesmøde den 30. Oktober 1917 fremlægges nogle forskellige Tegninger til Emblemet. Der vælges et, som sendes til Repræsentantskabet.

23. Maj 1918 afgik Professor *Leopold Meyer* ved Døden, 66 Aar gammel. — I Tidsskrift for Juli 1918 skriver Professor *Hauch* en Mindeartikel, og nævner bl. a. de mange Maader, paa hvilke Prof. *Meyer* kom i Berøring med de danske Jordemødre; — først som deres Lærer paa Jordemoderskolen fra 1897 til 1910, som Formand for Den almindelige danske Jordemoderforening fra 1902 til 1911, som Medlem af Jordemodereksaminationskommissionen fra 1897 til sin Død, og endelig fra 1897 til 1911 som Medlem af Bestyrelsen for Jordemødrenes Understøttelsesforening.

Artiklen slutter med følgende: „Uden at komme nærmere ind paa Professor *Leopold Meyers* mange fortrinlige, personlige Egenskaber, skal jeg dog her fremhæve nogle af dem, der for os, der kendte ham, var de mest fremtrædende.

Han var en helstøbt Personlighed, en klog og dygtig Mand, retlinet og retfærdig, altid interesseret og virkelysten, fordringsfuld overfor andre som overfor sig selv, altid meget ydende og altid besjælet af en levende Følelse for de smaa i Samfundet — for dem, som led Smerter, og for dem, der var stedt i Nød.

Professor *Leopold Meyers* Død betyder et sviende Savn og en dyb Sorg for mange Mennesker, der var personlig knyttet til ham og som holdt af ham, — og mange Jordemødre vil sikkert her i Tidsskriftet sætte ham et varigt Minde, — maaske det smukkeste, han kan faa, og det vilde ikke være ret andet; thi gennem den største Del af sit Liv har han sat en Del af sit bedste Arbejde ind for deres Sag, og hele hans Liv, lige til hans Død, stod

Jordemødrene og deres Kaar hans Hjerte nær. — Danmarks Jordemødre er ham megen Tak skyldig.“

I samme og følgende Tidsskrift mindes Professoren i smukke og varme Ord af følgende Jordemødre: *Martha Kastrup, Joh. Petersen, Dorteia Kring, Fru Barbesgaard, Cyrine Jensen, Johanne Nielsen, Fru Maren Holm, A. Lützhøft-Petersen* og *Doda Sinding*.

Paa et Hovedbestyrelsesmøde den 27. Juni 1918 fremkommer Formanden med Tanken om at faa en Selvpensioneringskasse for Jordemødre.

5. *almindelige danske Jordemødemøde afholdtes i Aarhus 3—4. September 1918.* — 150 Jordemødre og 7 svenske deltog — samt Overlæge *Albeck*, Kammerherre *Dons*, Embedslæger m. fl. — Dirigent Overlæge *Albeck*.

Formanden byder velkommen og mindes i sin Indledning Professor *Leopold Meyer*. Foreningens Medlemsantal er nu 871, og Formuen Kr. 8678,90. Jordemøderforeningen paa Færøerne optages i Foreningen. Det vedtages, at man skal tage Selvpensioneringssagen op. Sagen lægges i Bestyrelsens Hænder.

Emblemet vedtages med alle Stemmer mod 4. — Frk. *Lützhøft-Petersen* siger, at man paa Mødet har hørt Tale om Dannelse af en Forening for privat praktiserende Jordemødre, — men tilbageviser stærkt Tanken derom, da det efter hendes Formening kun kan virke splittende. Fru *Joh. Nielsen* er af samme Mening.

Ved Bestyrelsesvalget afgaar Fru *Ludvigsen* og vælges Fru *Dahlby*, Randers.

Det vedtages, at Tidsskriftet fremtidig bliver et *Medlemsblad*, saaledes at alle Medlemmer faar det tilsendt. Næste Mødested Odense.

I Tidsskrift for Marts 1919 fremkommer Bestyrelsen med en Redegørelse for Pensionsagen, som er undersøgt, — og det tilraades Medlemmerne at lade sig selv pensionere i Pensionsforsikringsanstalten.

Juni 1919 afgaar Overlæge *S. A. Gammeltoft* som Tidsskriftets Medredaktør, fordi Overlægen er udnævnt til Professor og derfor ikke kan afse Tid til Redigering af Tidsskriftet. Reservelæge *A. Toft* bliver Prof. *Gammeltofts* Efterfølger som Redaktør.

12—13. *Juni 1919* var Fru *Dahlby* som Foreningens Repræsentant til det svenske Jordemødemøde i Ørebro. Fru *Juul* skulde have været med, men blev forhindret.

8. *November 1919* afholdtes paa Begæring af 6 Kredforeninger Repræsentantskabsmøde med Dagsorden: Diskussion om Forslag til Forbedring af Jordemødrenes økonomiske Kaar. — Der udarbejdes et Andragende til Autoriteterne; det skal overbringes af *Johanne Petersen*, Glostrup, Fru *Nielsen*, Munkebjergby, og *Henr. Dahlby*, Randers.

Ved et paafølgende Bestyrelsesmøde nedlagde Overjordemøder Frk. *Lützhøft-Petersen* sit Mandat som Bestyrelsesmedlem, da hendes Helbred ikke mere tillod hende at vedblive med Forenings-Arbejde. Fru *Nielly Juul* træder i Frk. *Lützhøft-Petersens* Sted.

6. *August 1920* afgik Fru *Anna Bondesen* ved Døden; ved et Bestyrelsesmøde den 13. November 1920 bliver Fru *Karen Rasmussen*, Odense, hendes Efterfølger i Bestyrelsen.

I Tidsskrift for Maj 1921 skriver Fru *Anna Hansen* om den 2-aarige Uddannelse, for at indlede en Diskussion derom inden det næste store Møde.

2—3. *September 1921 afholdtes det 6. almindelige danske Jordemødemøde i Odense.* Ca. 200 Jordemødre var til Stede, ogsaa Stabslæge *Norrie* samt flere Amtslæger. Dirigent var Amtslæge *Thal-Jantzen*.

Formanden byder velkommen og mindes Fru *Bondesen* og Fru *Staw*, Allinge. Erindrer om, at netop for 20 Aar siden var der et Møde her i Odense, hvor man drøftede Muligheden for at danne „Den almindelige danske Jordemøderforening“. Fru *Martha Kastrup* — som ogsaa var tilstede ved dette Møde — havde gjort et stort og utrætteligt Arbejde. — Under For-

eningens udelte Begejstring takker Formanden Frk. *Lützhaft-Petersen*, som bliver udnævnt til Æresmedlem og faar overrakt Foreningens Emblem i Guld.

De sønderjyske Jordemoderforeninger i Haderslev, Aabenraa og Sønderborg Amt optages i almindelig dansk Jordemoderforening. Tønder Amt nævnes ikke i Protokollen, men det maa formodes, at ogsaa denne Kredsforening optages samtidig. — Hidtil har Formanden samtidig været Kasserer, men der vælges nu en selvstændig Kasserer. — Den forlængede Uddannelse diskuteres ivrigt, og der vedtages en Resolution om at arbejde hen til 1½ Aars Uddannelse.

Fru *Marie Petersen*, Odense, forelægger Forslag om Dannelse af en Forening for privat praktiserende Jordemødre. Efter nogen Diskussion foreslaar Fru *Joh. Nielsen*, at man overvejer Forslaget nøjere og trækker det tilbage.

Professor *Hauch* ønsker ikke at genvælges som Formand. Professoren finder Øjeblikket gunstigt for Jordemødrene til selv at tage Styret, men vil vedblivende bevare sin Interesse for Foreningen. Foreslaar Fru *Joh. Petersen*, som er mangeaarigt Bestyrelsesmedlem.

Fru *Anna Hansen* takker Professoren for den Interesse og Forstaaelse, hvormed Professoren har fulgt Jordemødrenes Udvikling paa Foreningsområdet. Frk. *Lützhaft-Petersen* motiverer et „Leve“ for Professor *Hauch*.

Til Formand blev valgt Fru *Joh. Petersen*, Glostrup. Til den øvrige Bestyrelse valgtes: Fru *Maria Bjørn*, Nakskov, Fru *Nielsen*, Munkebjergby, og Fru *Sieck*, Svendborg. Næste Mødested: København.

Af Frk. *Lützhaft-Petersens* Tak i Tidsskriftet fremdrages følgende: „Maa jeg have Lov til ogsaa her at bringe Dem, mine kære Kolleger, min Tak for den storslaaede Maade, hvorpaa De hædrede mig paa Mødet i Odense. Jeg er dybt rørt. Jeg føler mig meget beæret ved at staa som Æresmedlem af Den almindelige danske Jordemoderforening, og over at være tildelt det overordentlig smukke Emblem i Guld. Det yndige Bæger med det værdifulde Indhold vil jeg tage som et Udslag af den Kærlighed og Tillid, som De saa ofte har vist mig, ikke mindst ved at betro mig Plads i Bestyrelsen for vor Forening gennem saa mange Aar. Jeg beder Dem alle modtage min kærlige og taknemlige Hilsen.“

1. November 1921 overrækkes der Professor *Hauch* en Adresse fra alle danske Jordemødre — underskrevet af Hovedbestyrelsen og alle Kredsforenings-Formænd, for hvilken Professoren i Tidsskriftet for December takker i smukke og hjertelige Ord.

En Ansøgning til Undervisningsministeriet om Forlængelse af Jordemoder-Uddannelsen til 1½ Aar afslaaes den 3. Januar 1922.

I Juli 1922 var Frk. *Haralda Hansen* til de norske Jordemødres Møde i Kristiania, og i August var Fru *Karen Rasmussen* til det svenske Jordemodermøde i Falun.

I April 1923 var Overjordemoder Frk. *Johanne Rødtness* i London til „Conference og Udstillingen for Jordemødre og Sygeplejersker“.

Juni 1924 gaar Fru *Dahlby* ud af Bestyrelsen p. G. af svigtende Helbred og Frk. *Inger Laur- sen*, Hørve, gaar ind i hendes Sted.

Den 25. Juni 1924 afgik Frk. *Lützhaft-Petersen* pludselig ved Døden, kun 56 Aar gammel. I den Anledning fremkommer August-Tidsskriftet som er Mindenummer, med Bidrag af Professor *S. A. Gammeltoft*, Dr. *Axel Tofte*, *Johanne Petersen*, *Maria Bjørn*, *Nielly Juul*, *Karen Rasmussen*, *Anna Hansen*, *Sigrid Mathiessen*, *Asta Bek*, *Dorthea Kring* og Overlæge *Albeck*.

Af Professor *Gammeltofts* Tale, holdt ved hendes Bisættelse i Hjemmet, skal vi fremdrage følgende:

„Et rigt og virksomt Liv har fundet sin bratte Afslutning ved Frk. *Lützhaft-Petersens* pludselige Død, og selv om alle vi, der kendte hende nærmere, allerede i længere Tid havde frygtet denne Afslutning, og vidste, at hun selv ønskede at dø saaledes, midt i sin Gerning og til

det sidste optaget af denne, saa kan det ikke være andet, end at paa os, som er tilbage, har hendes pludselige Død gjort et dybt Indtryk.

Det er derfor ogsaa naturligt, at vi, som holdt af hende, føler Trang til at bringe hende en sidste Hilsen, inden hun for stedse forlader dette Sted, hvor hun i en Aarrække har haft sit Hjem og sin Gerning. Der er imidlertid ingen Tvivl om, at intet vilde være hende mere imod, end hvis jeg ved denne Lejlighed holdt en lang Tale om hende og hendes Gerning.

Men det bløde danske Sprog indeholder et Ord, som uvilkaarligt falder en paa Læben ved denne Lejlighed, det er det lille Ord „Tak“. Det er derfor ogsaa først og fremmest en Tak, som jeg vil bringe hende i Dag. — Det lyder maaske ubeskedent, men jeg kan ikke andet end først bringe hende en personlig Tak.

I en Aarrække var vi begge Redaktører af „Tidsskrift for Jordemødre“, og jeg lærte ved den Lejlighed hendes udprægede Standsfølelse at kende. Hun var stolt over at være Jordemoder, og hun glædedes, naar Jordemoderstanden gik frem. For den danske Jordemoderstand har hun gjort et stort og uegennyttigt Arbejde.

I den danske Obstetriks Historie vil hun faa sin Plads og hendes Navn vil blive nævnet sammen med Fru *Wegeners*, *Stadfeldts* og *Leopold Meyers*.“

I Juli 1924 var *Johanne Petersen* til norsk Jordemodermøde i Voss.

Paa et ekstraordinært Bestyrelsesmøde den 4. September 1924 vælges Overjordemoder *Johanne Rødtness* til Redaktør af Tidsskriftet, som Frk. *Lützhaft-Petersens* Efterfølger.

7. almindelige danske Jordemodermøde afholdtes 5—6. September 1924 i København. Ca. 300 Jordemødre er tilstede. Prof. *Hauch* er Dirigent. Desuden var tilstede: Indenrigsminister *Hauge*, Dr. med. *Tryde* (Sundhedsstyrelsens Formand), Stabslæge *Norrie*, Stadslæge *Chrom*, Professor *Gammeltoft*, fhv. Stiftsfysikus *Boeg*, Dr. *Tofte* og flere Amtslæger. 16 svenske Jordemødre overværede Mødet.

Under Forsamlingens Bifald foreslaas og vælges Professor *Hauch* og Stiftsfysikus *Boeg* til Æresmedlemmer af Foreningen. Stiftsfysikus *Boeg* overdrager „*Næstvedkassen*“ til den almindelige danske Jordemoderforening.

Det vedtages, at Tidsskriftet skal udkomme hver 14. Dag.

Man diskuterer ivrigt den forlængede Uddannelse, og alle er enige om, at den bør forlænges. Eleverne bør have længere Tid til at tilegne sig det fornødne Pensum af Teori og Praxis, der fordres af dem. Tempoet er forceret, naar det hele skal læres paa et Aar.

Ved Bestyrelsesvalget afgaar Fru *Juul* og Fru *Karen Rasmussen*. Der indvælges Fru *Johanne Nielsen*, København, Fru *Krarup*, Aalborg, og Fru *Joh. Petersen*, Vojens.

Da det næste Møde vil være Foreningens 25-Aars Jubilæum, vedtager man, at det ogsaa afholdes i København.

Et Billede af Overjordemoder Frk. *Lützhaft-Petersen* overrækkes Prof. *Gammeltoft* med Anmodning om, at det maa blive ophængt paa Afdelingen. Professoren takker og tilføjer, at dette yderligere vilde bevare Frk. *Lützhaft-Petersens* Minde paa Afdelingen.

20. Januar 1925 afholdes ekstraordinært Repræsentantskabsmøde — indkaldt af 7 Repræsentanter — i Anledning af, at Fru *Joh. Nielsen* i nogle Artikler i Tidsskriftet har kritiseret Hovedbestyrelsens og Tidsskriftets Regnskab. — Mødet var meget bevæget og endte med, at Fru *Johanne Nielsen* og Fru *Sieck* nedlagde deres Mandater. — I Stedet for bliver Frk. *Emilie Pedersen* Sekretær og *Inger Laursen* Bestyrelsesmedlem.

Fru *Maria Bjørn* repræsenterer Foreningen ved det svenske Jordemodermøde i Stockholm.

19. Maj 1927 findes følgende Meddelelse i Tidsskriftet: „Der foreligger nu ministeriel Resolution om, at den forlængede Jordemoderuddannelse er vedtaget, og tager sin Begyndelse fra Oktober d. A. Glostrup, 19. Maj 1927. sign. *Joh. Petersen*.“

Uddannelsen er hermed forlænget til 2 Aar, og saaledes er et af Jordemoderstandens store Ønsker endelig gaaet i Opfyldelse. Eleverne skal, som hidtil, betale 50 Kr. for Undervisningen og for Kost og Ophold paa Rigshospitalet Kr. 1,25 daglig.

Det 8. almindelige danske Jordemodermøde og samtidig Foreningens 25-Aars Jubilæum afholdtes i Nimbs Lokaler i København den 5. og 6. September 1927.

Ca. 350 danske og 11 svenske Jordemødre var tilstede, — desuden Professor *Hauch*, Stabslæge *Norrie*, Stadslæge *Chrom*, Overlæge *Tofte*, Dr. *Verning*, Dr. med. *Esmann*, Kontorchef *Lassen* fra Sundhedsministeriet, Kontorchef *Daniel* fra Sygekasseinspektoratet m. fl. Højesterets-sagfører *Otto Bang* valgtes til Dirigent.

Formanden indleder og giver et Resumé af Foreningens Virksomhed i de forløbne 25 Aar, — og takker specielt Fru *Anna Hansen* og Fru *Maren Holm*, som begge er tilstede.

Overlæge *Tofte* nedlægger sit Hverv som Redaktør af Tidsskriftet.

Der vedtages et Forslag om, at Kredforeningerne kan bevilge gratis Tidsskrift til de Medlemmer over 65 Aar, som søger det.

Forslaget til de nye Love forkastedes; man enes om at beholde de gamle Love foreløbig.

Der var igen Forslag fremme (ved Fru *Marie Petersen*, Odense) om at danne en Forening af privat praktiserende Jordemødre. — Der indlededes en længere Diskussion herom, som endte med, at Forslaget nedstemtes med overvældende Majoritet.

Foreningen indmeldes i „Det internationale Jordemoderforbund“.

Ved Bestyrelsesvalget afgaar: Fru *Bjørn*, Fru *Isaksen*, Fru *Nielsen*, Munkebjergby. Fru *Johanne Petersen* ønskede ikke Genvalg som Formand, men lod sig dog tilsidst overtale til at lade sig opstille sammen med Fru *Anna Hansen* og Fru *Bertha Petersen*. — Fru *Anna Hansen* trækker sin Kandidatur tilbage og Fru *Joh. Petersen* vælges til Formand. — Den nye Bestyrelse ser da saaledes ud: *Joh. Petersen* Formand; *Bertha Petersen*, København, Næstformand; *Inger Laurson*, Hørve, Kasserer; *Gertrud Vedel*, Kauslunde, Emblemregnskabet; *Jenny Krarup*, Aalborg; *Cyrine Jensen*, Viborg; *Johanne Petersen*, Vojens.

Som delegerede til „Danske Kvinders Nationalraad“ valgtes Fru *Steffensen*, Ollerup, og Frk. *Kring*, Horsens.

Man vedtager, at næste Mødested bliver Aalborg.

Ved et Møde, som afholdtes umiddelbart efter Landsmødet, valgtes Overjordemoder Frk. *Johanne Rødtness* og Frk. *E. Bekker* til Redaktører af Tidsskriftet, med Ret til at vælge videnskabelig Konsulent. — Dr. *Tofte* indvilligede i at overtage dette Hverv.

Den 3-Aars Periode, der nu indlededes, hører til den mest stormfulde i „Den almindelige danske Jordemoderforening“s Historie og tjener Standen som Helhed til liden Ære. Tidsskriftet bruges til personlige og hadefulde Opgør, — til beføjet og ubeføjet Kritik af alt og alle; Formanden og hendes Meninger desavoueres fuldstændig i disse 3 Aar, idet Bestyrelsen deler sig i 2 Partier med Formanden, Fru *Cyrine Jensen* og *Inger Laurson* paa den ene og *Bertha Petersen*, *Gertrud Vedel*, *Jenny Krarup* og *Joh. Petersen*, Vojens, paa det andet.

Hadde *Johanne Petersen* været forudseende og holdt fast ved sin Nægtelse af at lade sig genvælge som Formand, havde hun sparet sig selv for mange bitre Stunder.

Paa et Bestyrelsesmøde, afholdt i København den 10. Marts 1928, kritiserer *Bertha Petersen* stærkt Tidsskriftets Forhold og har en statsautoriseret Revisor med til Mødet. Det vedtages: „at Formand og Næstformand sammen med Redaktørerne og med juridisk og regnskabskyndig Bistand skal arbejde for at bringe Tidsskriftets Forhold ind paa en økonomisk sund Basis“. — *Bertha Petersen* kritiserer ligeledes Hovedbestyrelsens Maade at arbejde paa, og det vedtages, at der skal indføres „Vandreprotokoller“. Disse Vandreprotokoller danner et Kapitel for sig. Indholdet har ikke saa meget med Foreningens Sager at gøre som med personlige Skænderier.

Juli 1928 var Frk. *Rødtness* til Norsk Jordemødermøde i Stavanger og til Svensk Jordemødermøde i Malmø.

I Tidsskriftet for *15. Oktober 1928* skriver Frk. *Rødtness* en Artikel om Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre.

15—16. Oktober 1928 er der igen Bestyrelsesmøde, som atter angaar Tidsskriftets Forhold. — Der oprettes Kontrakt med *P. Hansens* Bogtrykkerier. Samtidig oprettes en Kassererpost for Tidsskriftet — den overdrages *Bertha Petersen*.

4. April 1930 sendte 202 Jordemødre fra alle Landets Kredsforeninger en Opfordring til Bestyrelsen om at indkalde til et ekstraordinært Jordemødermøde, men Flertallet i Bestyrelsen nægtede at gaa med hertil.

Paa Forlangende af 12 Repræsentanter indkaldtes derefter den *10. Maj 1930* i København et ekstraordinært Repræsentantskabsmøde, paa hvilket vedtoges et *Mistillidsvotum* til Hovedbestyrelsen.

Paa et Hovedbestyrelsesmøde den *12. Maj* i København vedtog Flertallet at fremskynde Afholdelsen af det ordinære Jordemødermøde, som ansættes til den *29—30. Juli i Aalborg*.

Til dette Møde var ca. 200 Jordemødre — ingen udenlandske Gæster —, de var klogeligen ikke bleven indbudt. — Til Dirigent valgtes Landsretssagfører *Ingeborg Hansen*. Dette Møde dannede en stormende og i høj Grad „livlig“ Afslutning paa den uheldige 3-Aars Periode. Som allerede nævnt havde hele Bestyrelsen faaet et *Mistillidsvotum*, hvorfor de alle — med Undtagelse af *Gertrud Vedel*, *Kauslunde* — nedlagde Mandaterne.

Mødets første Dag var hovedsagelig et Opgør mellem Bestyrelsesmedlemmerne indbyrdes og mellem Bestyrelsen og Forsamlingen, — og Bølgerne gik af og til voldsomt højt.

Anden Dag behandlede en Del indkomne Forslag, og man sluttede med Bestyrelsesvalg. Den nye Bestyrelse blev som følger:

Anna Herlevsen, Vinten pr. Lund, Formand, *Valborg Christophersen*, København, Næstformand og Sekretær, *Marie Steffensen*, Ollerup, Kasserer for Tidsskriftet, *Gertrud Vedel*, *Kauslunde*, Emblemregnskabet, samt *S. Søbye-Andersen*, Aarhus, og *Marie Johannsen*, Tønder.

Der blev nedsat et Lovudvalg til at revidere Lovene, bestaaende af *Anna Herlevsen*, *Marie Steendorph*, *Kirstine Jakobsen*, *Emilie Bekker* og *Doda Sinding*.

Ved et efterfølgende Repræsentantskabs- og Bestyrelsesmøde vælges Frk. *E. Bekker* til Eneredaktør af Tidsskriftet med Dr. Frk. *Immanuella Flensborg* som videnskabelig Konsulent. Frk. *Rødtness* ønskede ikke at fortsætte som Medredaktør, da hendes Tid efter den forlængede Uddannelse er stærkt optaget.

En af Foreningens Medstiftere og gode Kolleger, Fru *Martha Kastrup*, er meget syg under Aalborg-Mødet, og der sendes en Blomsterhilsen til hende. Faa Dage efter afgaar Fru *Kastrup* ved Døden, og Fru *Anna Hansen* skriver i Tidsskriftet en smuk Nekrolog, som slutter med følgende Ord: „Hendes Standsfæller hyldede hende og viste hende deres Tillid paa forskellige Maader. Mindet om disse lykkelige Arbejdsaar og Bevidstheden om, at hun ikke var glemt af sine Kolleger, har sikkert glædet og varmet hende i disse sidste svære Aar.

Et er sikkert, — vi, der har oplevet Dannelsen af „Almindelig dansk Jordemøderforening“, vil aldrig glemme *Martha Kastrups* Arbejde“.

Som man vil erindre, saa *Gertrud Vedel* ingen Anledning til at nedlægge sit Mandat — trods et modtaget *Mistillidsvotum*.

Flere Jordemødre Landet over syntes ikke om det, og *1. November 1930* indkaldtes — paa Foranledning af samtlige 26 Kredsforeninger — til et *ekstraordinært Landsmøde i København den 15. November 1930* med følgende Dagsorden: „Forslag fra 282 Medlemmer: Frk. *Vedels* Udelukkelse af Hovedbestyrelsen.“

Ca. 150 Jordemødre mødte — og ogsaa her havde Landsretssagfører *Ingeborg Hansen* det yderst vanskelige Hverv som Dirigent. Thi heller ikke dette Møde kunde selvsagt forløbe

fredeligt og roligt. — Men det endte med *Gertrud Vedels* Udelukkelse af Hovedbestyrelsen — med 138 Stemmer for og 20 imod.

Som Suppleant for *Gertrud Vedel* indkaldes *Marie Nøhr*, Langebæk.

Nogen Tid senere stævner *Gertrud Vedel* Foreningen for Landsretten, idet hun gør gældende, at hun er valgt i 1927 for 6 Aar. Det nytter dog intet — Dommen gaar *Gertrud Vedel* imod.

Ved de svenske Jordemødres Møde i Boden 8—10. Juli 1930 repræsenteres Foreningen af *Anna Herlevsen* og *Valborg Christophersen*.

I den Periode, der nu følger, falder Sindene til Ro, og det synes at gaa op for Jordemødrene, at skal man naa noget udadtil i denne Verden, maa der først og fremmest være Sammenhold indadtil. Den nye Bestyrelse arbejder godt sammen, og dette gode Samarbejde breder sig til Jordemødrene Landet over.

Lovudvalget gør et stort og fortjenstfuldt Arbejde med at udfærdige nye Love, og der behandles en Mængde mindre væsentlige Sager.

Men et altoverskyggende og brændende Problem indtræder med Vedtagelsen af Socialminister *K. K. Steinckes* nye Sociallov, som skal træde i Kraft 1. Oktober 1933. — Thi ifølge denne skal Jordemødrene fremtidig have deres Honorar for Fødsler hos Sygekassepatienter betalt af Sygekasserne. Da vi alle er klare over, at Sygekasserne er strenge Herrer at forhandle med, er der en Del Ængstelse hos alle Jordemødre for, hvorledes dette Spørgsmaal skal klares.

Der føres Forhandlinger og afholdes flere Møder mellem et Sygekasse-Udvalg og Jordemødrenes Forhandlingsudvalg, som blev nedsat paa Novembermødet 1930, og bestaar af følgende:

Frk. *Anna Herlevsen*, Vinten.

Fru *Johanne Nielsen*, København.

Fru *Anna Hansen*, København.

Fru *S. Søbye Andersen*, Aarhus.

Fru *Bjerre*, Farre.

Fru *Margr. Mortensen*, Maribo.

Fru *Ch. Marrild*, Roskilde.

Man kommer saa vidt med Forhandlingerne, at disse skal endelig afsluttes paa *Landsmødet*, som afholdes i *Sønderborg* den 24—26. August 1933.

Fik Aalborgmødet i 1930 Ord for at være et Spektakelmøde, saa har *Sønderborg-Mødet* — afholdt, som det blev i skønne og minderige Egne — til Gengæld faaet det Lov paa sig, at det var det bedste Møde i den almindelige danske Jordemoderforenings Historie. Fra først til sidst var det præget af godt Kammeratskab, — man følte, at man hørte sammen.

Ca. 200 danske og 4 svenske Jordemødre havde givet Møde. Desuden overværedes Mødet af Hr. Professor *Hauch*, Amtslæge *Blem*, *Sønderborg*, Amtslæge *Lausten Thomsen*, *Tønder*, Amtslæge *Ingbøl*, *Vejle*, Overlæge *Ekkert Petersen*, *Sønderborg*, Dr. *Immanuella Flensborg*, *København*, Fru *Joh. Petersen*, *Glostrup*, Fru *Anna Hansen*, *København*, Kontorchef i Sygekassedirektoratet *Daniel* samt 3 Repræsentanter for Sygekassernes Forretningsudvalg.

For første Gang indleddedes Mødet med en kort Morgenandagt ved Provst *Biering*, *Dybøl*. Man sang Salmerne: Den signede Dag og Den store Mester kommer.

Denne Indledning var paa Forhaand bleven kritiseret stærkt af nogle Jordemødre, men efter Mødet hørtes ingen Kritik — tværtimod!

Ingeborg Hansen vælges til Dirigent. Der afsendes Telegrammer til Dronningen og Prinsesse Helena som Tak, fordi de protegerede og overværede de 2 Koncerter, som blev afholdt til Fordel for Pensionskassen, og som var arrangeret af Frøken *Rødtness*. Der indløb senere Takketelegrammer.

Overlæge ved Sønderborg Amtssygehus *Ekkert Petersen* holdt Foredrag om: Kræft i Livmoder og Brystkirtel.

Efter mange og lange Forhandlinger med Sygekassernes Repræsentanter enedes man endelig om en Overenskomst med de samvirkende Sygekasser, hvorefter Jordemødrene Landet over faar deres Fødselshonorar hos Sygekassemedlemmerne udbetalt af Sygekasserne. Der blev ansat forskellige Takster for By og Land. — Landsretssagfører *Ingeborg Hansen* var os en myndig og kyndig Raadgiver i dette Spørgsmaals Afgørelse.

Professor *Hauch* støttede os varmt, og tog flere Gange Ordet og sagde blandt andet:

„Naar jeg siger, at den danske Jordemoder er den bedste i Verden, da er det i absolut Forstand. — Man kommer fra Amerika, England, Australien, Ceylon, Kina for at lære, hvorledes Jordemødrene er hos os. Derfor er den danske Jordemoderstand mere fremragende end nogen anden i Verden.“

Man vedtager at anmode d'Hrr. Professor *Hauch* og Stiftsfysikus *Boeg* om igen at gøre os den Ære at være Medlemmer af Foreningen. (Hvilket begge d'Hrr. senere meddeler os, at de er villige til).

Fru *Johanne Petersen*, som ved sin Afgang som Distriktsjordemoder udmærkedes med Belønningsmedaljen i Sølv, udnævnes til Æresmedlem af Foreningen. (Diplomet overrakte Fru *Joh. Petersen* den 21. September af Formanden og Næstformanden).

Det vedtoges, at ca. 7000 Kr., som tilhører Tidsskriftet, gives til Pensionskassen — ligeledes de 3 første Aars Bonus fra „National“.

Pensionskassen dannes — med Fru *Cyrine Jensen*, Viborg, som Formand og Frk. *Joh. Rødt-ness* som Kasserer.

Ligeledes vedtoges det, at Formanden faar 1000 Kroner om Aaret i Løn.

Lovudvalgets Love, som har været til Behandling og Udtalelse i alle Kredsforeninger, bliver vedtaget.

Forslaget om Dannelsen af en Forening af privat praktiserende Jordemødre kom ogsaa frem paa dette Møde, men paa et saa sent Tidspunkt, at det ikke kunde diskuteres.

Da Frøken *Nøhr* ikke ønskede at blive i Bestyrelsen, valgtes i hendes Sted *Anna Loft*, Vejlbj.

Forhandlingsprotokollen for dette Møde slutter med følgende Ord: „Vi maa til Slut have Lov at sige, at dette Møde var et af de bedste, der nogensinde har været i den almindelige danske Jordemoderforenings Historie. — Det er ikke alene os, der synes det, — men spørg dem om det, der var med, og De vil faa det samme Svar. Forhandlingerne var præget af Alvor og Fordragelighed, Modstanderne respekterede hinandens Mening, — det kunde ikke være bedre.

Og vi vil sige til dem, der aldrig kommer til de store Møder, at De narrer Dem selv for en virkelig Oplevelse, for det *var* en Oplevelse.“

Redegørelsen for dette Møde kan dog ikke slutes uden en Hyldest og Tak til Formanden, Frk. *Anna Herlevsen*. — I de forløbne Aar har hun vist, at hun er i Besiddelse af en enestaaende Forhandlingsevne — hun véd altid at svare det rigtige. Hun har alle 3 Aar haft Sygdom at kæmpe med, men det mærkes ikke paa hendes Arbejde. Hun er utrættelig og energisk. — Og at Jordemødrene *ved* dette og paaskønner det, fik *Anna Herlevsen* tydeligt Bevis for i Sønderborg, hvor Forsamlingen greb den mindste Lejlighed til at hylde hende paa det hjerteligste. Og som et Udtryk for Jordemødrenes Taknemmelighed for alt dette var det ogsaa, at der enstemmigt, og uden Protest, blev vedtaget at yde Formanden en aarlig Løn af 1000 Kroner. — Thi økonomisk set var det en yderst slet Stilling at være Formand for den almindelige danske Jordemoderforening! —

I Tidsskrift for 15. September skriver *Johanne Petersen*: „Min bedste Tak for Bestyrelsens Indbydelse til Mødet i Sønderborg, det var skønne og uforglemmelige Dage. — — Og saa til

Slut Tak for Dagene, der svandt, — selv om der ikke altid var Medvind i vort Arbejde, har vi dog oplevet mange Lyspunkter, som jeg beder Dem mindes.“

Disse Ord føles dobbelt vemodige, idet Fru *Johanne Petersen* knap 1 Maaned efter ikke mere var blandt de Levendes Tal.

Men inden den Tid havde de danske Jordemødre den store Sorg at miste en anden af de „Store“, nemlig Fru *Anna Hansen*.

Fru *Anna Hansen* havde, trofast som hun var, ogsaa været med til Mødet i Sønderborg, og det maa dybt beklages, at et Forslag fra Jordemoderforeningen i København om at udnævne *Anna Hansen* til Æresmedlem, ikke kom frem p. G. a. en eller anden Misforstaaelse.

Anna Hansens Sygeleje blev ikke langt; det skyldtes et Brud paa højre Overarm, som medførte en Emboli.

I følgende Tidsskrift skriver en Mængde Jordemødre smukke og varme Ord om *Anna Hansen*, — vi skal her nøjes med at fremdrage en Del af, hvad Fru *Johanne Nielsen* skrev:

„Som hendes nære Medarbejder gennem 24 Aars Foreningsarbejde lærte jeg hende at kende som et klogt og retlinet Menneske, altid loyal og forstaaende overfor sine Medarbejdere, altid rede til at indrømme andre Meningers Berettigelse.

To Gange har Fru *Anna Hansen* beklædt Formandsposten i Københavns Jordemoderforening; første Gang i en tolvaarig Periode fra 1902—1914, anden Gang fra 1928—1931. Hun praktiserede ikke mere og havde af den Grund store Betænkeligheder ved at efterkomme Opfordringen — samvittighedsfuld, som hun var, frygtede hun for, at hun ikke fuldtud var i Stand til at varetage de arbejdende Kollegers Interesser. Men dér kom hendes Menneskekundskab og klare Forstaaelse hende til Nytte. —

For *Anna Hansen* var Formandshvervet en Samvittighedssag; det er ikke for meget sagt, at i alt, hvad hun foretog sig som Jordemoderforeningens Repræsentant, var hendes Færd præget af Ønsket om at højne Jordemoderstandens Anseelse, — et Formaal, som hendes noble Fremtræden og beherskende Form i høj Grad bidrog til.

Selv nu, hvor hun ikke mere deltog i Arbejdet, fulgte hun sin Forening med usvækket Interesse, — for faa Dage siden sendte hun mig Bud fra Hospitalet om at komme derud. — Ogsaa den Dag, hvor ingen af os kunde tænke, at det var sidste Gang, vi talte sammen, var hun stærkt optaget af den kommende Sygekasseordning, og hun udtalte sin Fortrøstning om, at denne Sag, som vi alle havde imødeset med en vis Ængstelse, maaske alligevel vilde vise sig at være til Gavn for Sammenhold blandt Jordemødrene“.

Ja, i Sandhed var *Anna Hansen* en smuk og statelig Repræsentant for Jordemødrene, — vi, som har haft den Lykke at kende hende og arbejde sammen med hende, vil aldrig glemme hende. —

Den 20. September 1933 afgik Fru *Anna Hansen* ved Døden, og den 1. Oktober afgik Fru *Johanne Petersen* ved Døden.

I Tidsskrift for 15. Oktober skriver en af hendes Medarbejdere indenfor Bestyrelsen, Fru *Nielly Juul*, bl. a.: „Saa er hun kaldt bort, en af de danske Jordemødres Pionerer, der brugte sine rige Evner saa trofast i Arbejdet for at hjælpe sin Stand frem og skabe bedre Kaar at leve og arbejde i. — Mange Gange ledsagede jeg hende til Minister, Rigsdagsmænd og i Ministerier og Sundhedsstyrelsen, hvor hun talte Jordemødrenes Sag med Besindighed og Vægt, og altid paahørtes med Respekt og Venlighed. — Hun har gaaet mange Trin for os og ofret et Livs Arbejde, til Trods for, at alvorlig Sygdom med mange Hospitalsophold tærede paa hendes Kræfter. — Hun gruede for et langt Sygeleje nu tilsidst, men sparede naadigt derfor.“ —

Den 22. Marts 1934 afsløredes der paa Glostrup Kirkegaard en smuk Mindesten, sat af Den almindelige danske Jordemoderforening. Inskriptionen lyder: „Den almindelige danske Jordemoderforening satte sin første kvindelige Formand dette Minde.“

Ingeborg Hansen.
Landsretssagfører.
Foreningens juridiske Konsulent.

Landsretssagfører *Ingeborg Hansen*, hvis Billede ses over disse Linjer, har siden Aalborg-Mødet i 1930 været Foreningens juridiske Konsulent, — ligesom hun har været Dirigent ved Mødet i Aalborg, Mødet i Grundtvigs Hus og Mødet i Sønderborg. —

Som allerede omtalt, var Dirighenthvervet ved de to første Møder ualmindelig vanskeligt, men *Ingeborg Hansen* viste os her, at hun var i Besiddelse af en ualmindelig Evne til at skære igennem al Udenomssnak, og straks naa til Sagens Kærne.

Ingeborg Hansen havde allerede ved Aalborg-Mødet sat sig godt ind i alle Sager vedrørende Foreningen og dens Arbejde, og dette Kendskab har ved senere Møder vist sig at være bleven uddybet endnu mere, saa at *Ingeborg Hansen* i Dag ved lige saa god Besked om vore Sager som nogen Jordemoder! — Hun leder vore Møder med Energi og Præcision, er kort og klar i sine Udtryksmaader, hendes Indsats ved vor Overenskomst med Sygekasserne var overordentlig betydningsfuld. — Vi krævede meget af *Ingeborg Hansen* i Sønderborg-Dagene, og hun skuffede os ikke; hendes Hjælp var uvurderlig.

Som juridisk Konsulent er *Ingeborg Hansen* os ogsaa en god Raadgiver.

Anna Herlevsen.
Formand for
Den Alm. Danske Jordemoderforening.

Højtideligheden overværedes af ca. 40 Medlemmer.

Den 6. Marts afgik Fru *Nielly Juul* ved Døden — ogsaa Fru *Juul* havde taget sin Tørn ved Forenings-Arbejdet. —

I Dagen den 25. Maj til 29. Maj 1934 afholdtes i London „Den internationale Jordemoder-Unions 6. Kongres. — Endskønt Foreningens Formuesomstændigheder ikke just var straalende, vedtoges det dog, at man for første Gang skulde sende en Repræsentant for Danmark. Næstformanden, *Valborg Christophersen*, fik overdraget det ærefulde Hverv.

Den 4.—6. Juli var Formanden og Fru *Søbye-Andersen* til de svenske Jordemødres Landsmøde i Karlstad.

Og hermed være saa Beretningen om „Den almindelige danske Jordemoderforening“s Historie sluttet. — Foreningen staar i Dag praktisk talt stærkere end nogensinde, og deri har Overenskomsten med Sygekasserne sin store Andel. — Den tvinger saa at sige Jordemødrene til at være i deres Forening, — og de faa, som indtil 1. Oktober 1933 stod udenfor, men nu er Medlemmer, vil sikkert ogsaa kunne indse, at kun ved at staa samlet og enigt kan vi vente at blive hørt, og vente at opnaa noget.

Vi har endnu mange uopfyldte Ønsker, men naar vi blot giver Tid, kan meget naas.

Bestyrelsen arbejder godt og fredeligt, — og har vi blot stadig Medlemmernes Tillid, kan Enigheden og Sammenholdet blive endnu stærkere.

Alle gode Ønsker for „Den almindelige danske Jordemoderforening“.

Valborg Christophersen.

LOVE FOR DEN ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERFORENING

VEDTAGET PAA DET ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERMØDE I SØNDERBORG

DEN 25.—26. AUGUST 1933

§ 1.

Den alm. danske Jordemoderforenings Formaal er at være et Sammenknytningsmiddel for Landets Jordemødre og et Organ, gennem hvilket der kan virkes baade udadtil i Sager og Forhold, der er af Betydning for hele Standen, og indadtil for fagligt og kollegialt at højne denne.

§ 2.

Den alm. danske Jordemoderforening bestaar af Kredsforeninger, een for hvert Amt, København og Frederiksberg danner een Kreds.

Enhver Jordemoder har Ret til at blive Medlem af Foreningen i den Kreds, hvor hun bor, men kan blive Medlem af en hvilken som helst anden Kredsforening, som er villig til at optage hende. Hvis en Jordemoder ikke er Medlem af den Kredsforening, hvori hun praktiserer, er hun dog forpligtet til at overholde Taksterne og de kollegiale Vedtægter for denne.

Medlemsret kan kun udøves gennem een Kredsforening.

Medlemskontingentet til den alm. danske Jordemoderforening bestemmes paa hvert alm. Jordemodermøde for Tiden til næste Møde og betales gennem Kredsforeningerne. Desuden betales der Kontingent til Kredsforeningen i Overensstemmelse med dennes Vedtægter, samt ved Optagelsen 1 Kr. i Indskud. Ved Overflytning fra een Kreds til en anden betales ikke nyt Indskud.

Mænd og Kvinder, der har gjort sig særlig fortjent af Jordemoderstanden, kan optages som Æresmedlemmer i den alm. danske Jordemoderforening efter Beslutning paa et alm. Jordemodermøde og efter Indstilling af Repræsentantskabet.

§ 3.

Den alm. danske Jordemoderforening ledes af en Bestyrelse og et Repræsentantskab.

§ 4.

Bestyrelsen bestaar af 1 Formand og 6 andre Medlemmer, der vælges for 6 Aar. Dog kan et almindeligt Jordemodermøde, ordinært eller ekstraordinært, naar som helst afsætte et eller flere Bestyrelsesmedlemmer, naar mindst $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer forlanger det. Formanden kan vælges enten blandt Distriktsjordemødrene eller blandt de privat praktiserende Jordemødre. Af de 6 Medlemmer skal Halvdelen være Distriktsjordemødre og Halvdelen privat praktiserende, og her skal mindst 1 være bosat i København—Frederiksberg.

Bestyrelsen foreslaas af Repræsentantskabet.

Alle Valg til Bestyrelsen foregaar ved Urafstemning. Formanden vælges for sig. Repræsentantskabet skal inden 15. Maj i det Aar, Valgene foregaar, indsende Navnene paa Kandidaterne til Bestyrelsen, der da inden 1. Juni udsender til samtlige Kredsforeningsformænd det fornødne Antal Stemmesedler, hvorpaa Kandidaternes Navne er trykt. Stemmeafgivningen betegnes ved et Kryds ud for vedkommende Kandidats Navn. Stemmesedlerne skal derefter tilbagesendes i lukkede Konvolutter til Kredsformanden, der inden 1. September videregiver dem uaabnede til Repræsentantskabets Formand, der sammen med en af Repræsentantskabet valgt Valgbestyrelse paa mindst 5 Medlemmer skal aabne Konvolutterne, optælle Stemmerne og overbringe Valgresultatet samt Stemmematerialet til Mødet. — Af de til Bestyrelsen opstillede Kandidater udtages først det nødvendige Antal Bestyrelsesmedlemmer, og de 3, der derefter har det højeste Stemmeantal udtages til Suppleanter. Suppleanterne vælges kun for 3 Aar.

Hvis Formanden afgaar under sin Funktionstid, indtræder den af Bestyrelsen valgte Næstformand i hendes Sted til næste Møde.

§ 5.

Bestyrelsen vælger af sin Midte Næstformand og Kasserer samt Kasserer for Tidsskriftet. Den leder Foreningens daglige Anliggender og repræsenterer denne.

Bestyrelsesmøder afholdes saa ofte, det anses fornødent; de indvarsles af Formanden med 14 Dages Varsel. Til Bestyrelsesmøderne indvarsles tillige Repræsentantskabets Formand, der kan deltage i Forhandlingerne, dog uden Stemmeret. Ingen gyldige Beslutninger kan tages i Bestyrelsesmøderne, med mindre 3 Medlemmer foruden Formanden eller Næstformanden er til Stede og er enige i Beslutningerne. Ellers vedtages alle Beslutninger med simpel Stemmeferhed, og i Tilfælde af Stimmelighed er Formandens Stemme afgørende.

Enhver Henvendelse til Foreningen rettes til og modtages af Formanden, der snarest muligt lader den cirkulere blandt de øvrige Bestyrelsesmedlemmer og Repræsentantskabets Formand. Formanden udfører de tagne Beslutninger og udfærdiger nødvendige Skrivelser. Over Bestyrelsens Forhandlinger føres en Protokol, der underskrives af de tilstedeværende Bestyrelsesmedlemmer, af hvilke ingen kan vægre sig ved at medunderskrive, med mindre hun afgiver sin afvigende Erklæring til Protokollen.

Det paahviler Bestyrelsen ved dens Formand at besvare Autoriteternes Henvendelser og Forespørgsler til Foreningen; saaledes er Bestyrelsen i ethvert Spørgsmaal overfor Autoriteter og Private bemyndiget til at udtale sig og handle i Foreningens Navn.

I særlige Tilfælde, hvor den paagældende Sag er af særegen Vigtighed og Interesse for Foreningen, skal Bestyrelsen først forelægge Sagen for Repræsentantskabet og i Samraad med dette foretage en Afgørelse eller fremlægge Sagen paa et ordinært eller ekstraordinært almindeligt Møde.

Hvis Bestyrelsen forsømmer nogen af sine Forpligtelser, navnlig med Hensyn til Lovenes Overholdelse, Kapitalformuens Frugtbargørelse eller med Hensyn til fornøden Kontrol med Kassevæsenet, saa at Kassen paa Grund af saadan Forsømmelse lider Tab, da er Bestyrelsesmedlemmerne ansvarlige og erstatningspligtige derfor.

Bestyrelsen sender alle Kredsforeningerne alle Sager, der skal behandles paa et forestaaende alm. ordinært eller ekstraordinært Jordemodermøde henholdsvis mindst 1 Maaned og 14 Dage forud.

Bestyrelsen fører en Protokol over Kredsforeningernes Medlemmer.

Bestyrelsen og Repræsentantskabets Formand har Ret til fri Befordring og Dagpenge 15 Kr. pr. Dag — dog ikke ud over 3 Dage ad Gangen — ved Bestyrelsesmøder, ved de alm. Jordemodermøder beregnes der Diæter i 4 Dage à 15 Kr. pr. Dag, desuden dækkes Tab af Praksis med Halvdelen fra Hovedforeningen og Halvdelen fra den vikarierende Kollega.

§ 6.

Repræsentantskabet bestaar af eet for og af hver Kredsforening særlig valgt Medlem. København—Frederiksberg har dog Ret til 2 Repræsentanter. Hver Kredsforening har Pligt til at sende en Repræsentant, Færøerne undtaget.

Repræsentantskabet vælger af sin Midte en Formand efter almindelig Stemmeferhed og for 3 Aar ad Gangen. Formanden vælges paa et Repræsentantskabsmøde, der afholdes umiddelbart efter Afslutningen af et ordinært alm. Jordemodermøde.

Der afholdes ordinære Repræsentantskabsmøder dels inden 15. Maj i de Aar, hvor Hovedforeningen holder sit ordinære alm. Møde, for at fremkomme med Forslag til Valg til Bestyrelse, dels umiddelbart forinden hvert almindeligt Jordemodermøde.

Repræsentantskabsmøderne ledes af Repræsentantskabets Formand, som tillige paa det ordinære Jordemodermøde er Repræsentantskabets Ordfører.

Ekstraordinære Repræsentantskabsmøder sammenkaldes saa ofte Bestyrelsen finder Grund dertil, eller naar mindst 10 af Repræsentanterne indgiver skriftlig Begæring derom til Bestyrelsens Formand, ledsaget af en Meddelelse om, hvilke Sager der ønskes drøftede paa Repræsentantskabsmødet. Ved Indkaldelse til Repræsentantskabsmøde, hvilket sker skriftligt til Kredsforeningernes Formand, skal Dagsordenen gives samtidig. Indkaldelse til ekstraordinære Repræsentantskabsmøder skal ske med mindst 14 Dages Varsel.

Repræsentantskabets Medlemmer har Ret til fri Rejse og Dagpenge (15 Kr. pr. Dag — dog ikke udover 3 Dage ad Gangen) ved Repræsentantskabsmøder. Ved alm. Jordemodermøder beregnes Dagpenge i 4 Dage à 15 Kr. pr. Dag. Disse Udgifter dækkes af Hovedforeningens Kasse. Tab af Praksis dækkes med Halvdelen fra Kredsforeningen og Halvdelen fra den vikarierende Kollega.

§ 7.

Kredsforeningerne vælger blandt deres Medlemmer en Formand, en Næstformand og en Kasserer. Kredsforeningerne fører en Protokol over deres Møder og indfører Dagsordenen samt de ved Møderne diskuterede Emner tilligemed hvormange, der var til Stede.

Kredsforeningerne fastsætter særlige Vedtægter, som forinden forelægges Bestyrelsen til Godkendelse. Ønskes senere enkelte Paragraffer ændrede, kan dette kun ske med Bestyrelsens Billigelse. Kredsforeningerne har Ret til selv at bestemme deres Medlemsbidrag.

Er Medlemsbidraget ikke betalt inden 3 Maaneder efter at Opkrævningen er sendt, kan Medlemmet slettes af Foreningen for Gæld og kan ikke optages i nogen anden Kredsforening, forinden det gamle Gældsforhold er berigtiget.

Udenforstaaende kan optages som passive Medlemmer af Kredsforeningerne, men har ingen Stemmeret og og kan ej heller indvælges i Kredsforeningernes Bestyrelse.

Inden Udgangen af Januar Maaned tilsender Kredsforeningerne Bestyrelsen Aarskontingent til den alm. danske Jordemoderforening, og inden Udgangen af Februar Maaned tilstiller de Bestyrelsen Beretning om Kredsforeningens Virksomhed i det forløbne Aar, Fortegnelse over Medlemmerne samt over de Jordemødre, der indenfor Kredsen staar udenfor Foreningen, Meddelelse om Afskedigelser, Ansættelser eller Forflyttelser af Jordemødre og Dødsfald blandt disse, Nedlæggelse eller Omlæggelser af Jordemoderdistrikter og andre Jordemødrene vedrørende Tildragelser, der i Aarets Løb kan have fundet Sted indenfor Kredsen.

En Kredsforening kan kun opløses, naar $\frac{2}{3}$ af dens Medlemmer stemmer derfor. Dens Formue tilfalder da den alm. danske Jordemoderforening. Dog fordres til en saadan Opløsning tillige Bestyrelsens og Repræsentantskabets Billigelse.

Ingen ny Kredsforening kan dannes, og ingen Kredsforening kan melde sig ud uden Bestyrelsens og Repræsentantskabets Billigelse.

§ 8.

Ethvert Medlem skal ved Indmeldelse i en Kredsforening have Foreningens Emblem; herfor betales den til enhver Tid fastsatte Pris. Bestyrelsen fører Bog over, hvilke Numre der tilsendes de enkelte Medlemmer, og desuden indfører Kredsforeningerne i en Protokol, hvilket Nummer hvert enkelt Medlem faar udleveret. Emblemerne vedbliver at være den alm. danske Jordemoderforenings Ejendom, og ved Udtrædelse af Foreningen, ved Eksklusion eller ved Dødsfald skal Emblemet afleveres til Formanden for den Kredsforening, den paagældende var Medlem af, som videresender Emblemet til den alm. danske Jordemoderforening.

Pengene for de til enhver Tid udleverede Emblemer tilhører den alm. danske Jordemoderforening, hvis Kasserer fører et særligt Emblemregnskab.

Ved Overflytning af Medlemsret fra een Kredsforening til en anden afleveres Emblemet ikke, men Kredsforeningens Formand udsteder et Flyttebevis, som afsendes direkte til Formanden i den Kreds, hvortil Medlemmet er flyttet. Vedkommende Formand kvitterer for Modtagelsen. Som Flyttebevis anvendes særskilte trykte Blanketter.

Et udmeldt Medlem, som atter indmeldes i en Kredsforening, skal paany betale Emblemet.

§ 9.

Hver Kredsforening vælger til Afgørelse af kollegiale Stridigheder et staaende Voldgiftsudvalg, der bestaar af Formanden og 2 Medlemmer. Er en af disse selv impliceret i en Sag, vælger Kredsforeningen et andet Medlem til at fungere i Stedet for den paagældende. Ethvert Medlem er pligtig til at underkaste sig Voldgiftsudvalgets Kendelse, dog med den nedenfor anførte Adgang til Appel, og kan ikke ved at udmelde sig af sin Kredsforening unddrage sig Kendelsen. De staaende Voldgiftsudvalgs Kendelser kan indenfor en Frist af 2 Maaneder appelleres til det staaende Overvoldgiftsudvalg, som bestaar af 3 Medlemmer og 3 Suppleanter, der vælges for 3 Aar ad Gangen ved det ordinære almindelige Møde, hvilket sker ved simpel Stemmeferhed efter Forslag af Repræsentantskabet.

For dette Overvoldgiftsudvalg skal desuden alle Stridigheder afgøres, hvor Parterne eller blot een af Parterne er Medlem af Bestyrelsen eller Repræsentantskabet. Er et Medlem af Overvoldgiftsudvalget selv impliceret i en Sag, maa vedkommende under Sagens Behandling vige sit Sæde, og Suppleanten indtræder da i Vedkommendes Sted. Gaar Kendelsen et saadant Medlem imod, kan hun ikke paany faa Sæde i Udvalget og heller ikke deltage i noget Jordemødemøde, før hun skriftligt erklærer, at hun bøjer sig for Kendelsen.

Voldgiftsretterne bestemmer selv deres Forretningsorden og skal sørge for, at Sagerne fremmes hurtigst muligt.

Voldgiftsretterne kan paalægge den tabende Part at betale i Sagsomkostninger et passende Beløb til Hovedforeningens eller Kredsforeningens Kasse.

§ 10.

Medlemmer af Overvoldgiftsudvalget saavel som Medlemmer af andre nedsatte Udvalg har Ret til fri Rejse og Dagpenge (15 Kr. pr. Dag — dog ikke udover 3 Dage) til Udvalgmøderne.

§ 11.

Har et Medlem af en Kredsforening forset sig og ved sin Adfærd gjort sig uskikket til at være Medlem af Kredsforeningen, kan denne paa et Kredsforeningsmøde vedtage at udelukke hende, dog kun naar $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer er for Udelukkelsen, og naar Sagens Akter forinden har været forelagt Bestyrelsen og Kredsens staaende Voldgiftsudvalg, og disse ligeledes har erklæret sig for Udelukkelsen.

Efter Forslag af Repræsentantskabet kan endvidere et alm. Jordemødemøde med $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer udelukke et Medlem af alm. dansk Jordemødeforening.

Foreningens Medlemmer maa ikke samarbejde med udenfor Foreningen staaende Jordemødre. Ingen maa ved uværdig Reklame søge at skaffe sig Praksis, hvorved bl. a. forstaas personlige Henvendelser i Patienters Hjem uden Opfordring fra Patienterne eller deres Paarørende, eller paa lignende Maade.

En Amts-Reservejordemoder maa ikke uden vedkommende Kredsforenings Billigelse, indenfor et Tidsrum af 2 Aar, nedsætte sig som privatpraktiserende Jordemoder i det Distrikt, hvori hun har praktiseret som Reservejordemoder, eller i de nærmeste tilgrænsende Distrikter.

I Tilfælde af Sygdom hos et Medlem af Foreningen er den Kollega, der assisterer i den syge Kollegas Sted, forpligtet at afgive Halvdelen af det modtagne Honorar til hende, dog ikke i et længere Tidsrum end 3 Maaneder om Aaret. Den samme Bestemmelse gælder under Repetitionskursus. Forfald skal anmeldes til Kredsforeningens Formand, for Bortrejses Vedkommende inden den tiltrædes, for Sygdoms Vedkommende snarest.

Disse Bestemmelser beskærer ikke den enkelte Kredsforenings Ret til at træffe yderligere Delingsaftaler.

§ 12.

De almindelige Jordemødemøder er højeste Myndighed i alle Foreningens Anliggender.

Der afholdes ordinært alm. Jordemødemøde hvert tredie Aar i September. Møderne tilrettelægges af Bestyrelsen i Forbindelse med den Kredsforening, hvor Mødet afholdes.

Sager, der ønskes behandlet paa et ordinært alm. Jordemødemøde, anmeldes skriftligt for Bestyrelsen mindst 2 Maaneder før Mødets Afholdelse. De anmeldes af Kredsforeningernes Formænd. Dog kan paatrængende Sager og Forhold komme til Behandling paa Mødet ved skriftlig Henvendelse til Bestyrelsens Formand fra en Kredsforening eller fra enkelte Medlemmer indtil 14 Dage før Mødets Afholdelse. Saadanne Sager fremlægges først for Repræsentantskabet. Forslag fra enkelte Medlemmer skal af disse samtidig tilstilles den paagældende Kredsforening.

Ekstraordinære alm. Jordemødemøder kan sammenkaldes af Bestyrelsen med mindst 14 Dages Varsel. Saadant Møde skal sammenkaldes, saafremt Medlemmer fra samtlige Kredsforeninger (Færøerne undtaget) i et Antal af mindst 100 indgiver skriftlig Begæring derom til Bestyrelsens Formand. Mødets Program meddeles skriftligt til Kredsforeningerne.

§ 13.

Ved de alm. Jordmodermøders Begyndelse vælges under Formandens Ledelse en Dirigent, der ikke behøver at være Medlem af Foreningen, og to Medlemmer til at føre Protokollen over Forhandlingerne.

Formanden aabner Forhandlingerne og aflægger Beretning om Foreningens Virksomhed.

Forsamlingen afgør alt ved simpel Stemmeferhed, dog maa en Beslutning, der gaar ud paa Ændringer i eller Tillæg til Lovene have $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer for sig og kan kun vedtages, naar de forud har været forelagt Kredsforeningerne og Bestyrelsen til Behandling.

Programmet for hvert alm. Jordmodermøde skal offentliggøres forud for Mødets Afholdelse i 3 Numre af „Tidsskrift for Jordemødre“, hvor ligeledes et udførligt Referat af Forhandlingerne offentliggøres umiddelbart efter Mødet.

Repræsentantskabet kan forlange at faa alm. Jordmodermøder stenografisk refereret af indtil 2 Stenografer.

§ 14.

Foreningens Medlemsblad „Tidsskrift for Jordemødre“ udgaar 2 Gange maanedlig og tilstilles alle Foreningens Medlemmer.

Redaktøren, der er lønnet, vælges af Repræsentantskabet og Bestyrelsen i Fællesskab og ved simpel Stemmeferhed.

Bestyrelsen opretter Kontrakt med Redaktøren. Opsigelsesvarslet er 3 Maaneder fra begge Sider. Artikler, hvis Indhold af Redaktøren antages at skade Foreningen eller dens Formaal, kan nægtes Optagelse. Afgørelsen i saa Henseende kan indankes for Redaktionsudvalget, der bestaar af 3 Medlemmer, valgt paa et alm. Jordmodermøde.

Over Tidsskriftet føres et selvstændigt Regnskab, der afsluttes pr. 1. Juli og forelægges i revideret Stand paa det førstkommende Bestyrelsesmøde for derefter at optages i det først udkommende Nummer af Medlemsbladet.

Til at revidere Regnskabet antages en statsautoriseret Revisor samt 2 af Foreningen blandt Medlemmerne valgte Revisorer.

§ 15.

Foreningens Regnskabsaar løber fra 1. Juli til 30. Juni.

Regnskabet revideres aarligt af den statsautoriserede Revisor samt 2 af Foreningen blandt Medlemmerne valgte Revisorer og forelægges til Godkendelse paa de ordinære almindelige Jordmodermøder.

Foreningens Pengemidler anbringes efter Bestyrelsens bedste Skøn i sikre Værdipapirer og Pengeinstitutioner.

Over Pengemidlerne kan kun disponeres af Formanden og Kassereren i Fællesskab.

Ekstraordinære Udgifter maa kun afholdes med Repræsentantskabets Billigelse.

§ 16.

Bestyrelsen og Repræsentantskabet kan antage en juridisk Konsulent. Formand, Næstformand og Kasserer erholder Gratiale efter det almindelige Mødes Skøn.

§ 17.

Under Foreningen sorterer „Næstvedkassen“, der administreres særskilt i Overensstemmelse med det derom oprettede Overdragelsesdokument.

AALBORG BY OG AMTS JORDEMODERFORENING

AF DORTHEA ANDERSEN

NØRRRESUNDBY

Aalborg By og Amts Jordemoderforening“ stiftedes den 16. August 1899. Denne Dag havde 24 Jordemødre aftalt at mødes hos Jordemoder Fru *Vesche*, Møllegade 13, for at drøfte Muligheden for Oprettelse af en Jordemoderforening. Mødet fandt Sted i et Lysthus, der laa i Ejendommens Have, og her blev Foreningen stiftet; dens første Bestyrelse bestod af afdøde Distriktsjordemoder Fru *Jørgensen*, Formand, afdøde Fru *Alba Johansen*, Næstformand, og Distriktsjordemoder Fru *Vesche*, Aalborg, Kasserer. Honorarets Størrelse var den Gang 2 Kr., men allerede ved første Mødes Forhandlinger, lykkedes det Foreningen ved Ansøgning til Kommunen, at faa Honoraret forhøjet til 4 Kr. — Det første belærende Foredrag afholdtes af daværende Stads-læge, Dr. med. *Eschen*, og handlede om en tysk Professors Afhandling om Forebyggelse af Barsel-feber. Efter den Tid har Foreningen afholdt 3—4 Møder aarlig med Foredrag af forskellige Læger. Den 9. Marts 1905 overtog Overlæge Dr. med. *Eschen* Hvervet som Formand med Fru *Vesche* som Næstformand, og disse to har ved deres store

Sparsommelighed med Foreningens Pengemidler bidraget til, at man paa et Møde i 1914 kunde stille Forslag om Oprettelsen af et Legat paa 1000 Kr. Renterne af dette Beløb skulde anvendes til Uddeling blandt syge og trængende Medlemmer af Foreningen. Paa et Møde afholdt i Oktober 1920 meddelte Fru *Vesche*, at hun ønskede at udtræde af Bestyrelsen og i hendes Sted valgtes Fru *Jenny Krarup*, Aalborg. Den 8. Oktober 1921 afholdtes et Møde i Overlægeboligen paa Amtssygehuset, hvor Overlæge Dr. med. *Eschen* meddelte, at han ønskede at udtræde af Bestyrelsen; i hans Sted valgtes Fru *Krarup* som Formand, Frk. *Caroline Pedersen*, Distriktsjordemoder, Nr. Sundby, som Næstformand. Overlæge Dr. med. *Eschen* har betydet meget for Foreningen. Han var altid rede med Raad og Daad, og inden Doktoren forlod Byen, blev han udnævnt som Foreningens Æresmedlem.

Den 16. August 1924 fejrede Foreningen sin 25 Aars Fødselsdag med en Fest, hvori 11 Læger og 30 Jordemødre deltog.

Foreningen tæller nu 62 aktive Medlemmer og 22 passive Medlemmer (Læger). Foreningens nuværende Bestyrelse bestaar af: Praktiserende Jordemoder Frk. *J. D. Andersen*, Nørresundby, Formand, Distriktsjordemoder Fru *Astrid Levring*, Gravlev pr. Støvring, Næstformand, og praktiserende Jordemoder Fru *Kristine Jacobsen*, Aalborg, Kasserer.

NØRRESUNDBY i Oktober 1934.

Fra Biografierne i Bog III, pp. 3—8, fremgaar, at 2 Distriktsjordemødre — ansatte i 1898 — nemlig Fru *Kristine Astrup* i Bælum og Fru *A. M. Jacobsen* i Sdr. Kongerslev i mere end 35 Aar har gjort Tjeneste i det samme Embede, medens 1, Fru *Ane Marie Jensen*, Hornum, i 1934 havde 35 Aars Jubilæum i sit nuværende Embede og i 1935 vil kunne holde 40 Aars Jubilæum som Jordemoder.

Fru *Constance Langtved* overtog Ulsted Distrikt i 1902, Fru *M. Joh. Hansen*, Veddum, og Fru *Marg. Rasmussen*, Svenstrup, ansattes i 1903 og disse tre har saaledes allerede fejret 30 Aars Jubilæum i samme Distrikt, medens Fru *K. Christensen*, Hadsund, og Frøken *Caroline Pedersen*, Nr. Sundby, begge i 1936 har praktiseret i 30 Aar.

Den ældste private Praksis i Amtet har Fru *Gleerup*, som i 1896 nedsatte sig i sin nuværende Praksis i Aalborg. Den næstældste indehaves af Fru *B. Bach*, som nedsatte sig i 1904 i Aalborg. Iøvrigt henvises til omstaaende Liste over praktiserende Jordemødre i Amtet.

Saavidt det kan ses af de Opgivelser, vi har kunnet samle, er Fru *I. D. Pedersen*, Nr. Sundby, Indehaver af den ældste Examen indenfor Amtet, idet Fru *Pedersen* tog sin Examen i 1891; næst i Rækken kommer Fru *D. Olsen*, Aalborg, og Fru *A. M. Jacobsen*, Sdr. Kongerslev, der begge tog Examen i 1894. De to førstnævnte er begge pensionerede, medens Fru *Jacobsen* endnu er aktiv, og saaledes har virket i mere end 40 Aar. Fru *A. M. Jensen*, Hornum, afgik som Distriktsjordemoder i Hornum i 1934 og naaede saaledes ikke at fejre sit 40 Aars Jubilæum i aktiv Tjeneste; Fru *Jensen* tog Examen i 1895. I 1936 er det 40 Aar siden Fru *A. K. Gleerup*, Aalborg, og Frøken *Marie Petersen*, Løgstør, tog Examen. Fru *K. Astrup*, Bælum, tog Examen i 1897, Frøken *K. Kjær*, Frejlev, i 1900, Fru *C. Langtved*, Ulsted, i 1901, medens ikke mindre end 3 Examinere er dateret 1903: Fru *M. J. Hansen*, Veddum, Frk. *C. Pedersen*, Nr. Sundby, og Frøken *A. M. Rasmussen*, Svenstrup. Med Fru *Bach*, Aalborg, der tog Examen i 1904, naar vi saaledes op paa 13 Medlemmer i Aalborg Amt dimitterede for mere end 30 Aar siden.

I nedenstaaende Liste over Distrikter er for hvert Distrikt opsummeret Navne paa nulevende Jordemødre fra hele Landet, som har været ansat i disse; i Parantes er angivet det Sidenummer paa hvilket deres Biografi vil kunne findes i Bog III.

Ved Redaktionens Slutning erfarer vi, at Indehaveren af Amtets ældste Lærebrev er pens. Distr. Jdm. Fru *J. M. Sørensen*, Arden, idet Fru *Sørensen* dimitteredes i 1885 — altsaa iaar for 50 Aar siden.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AABYBRO	1927/— Fru H. K. E. Jensen (5)	BÆLUM	1898/— Fru K. Astrup (3)
1927/— Fru S. M. Nielsen . . . (7)	BARMER	ELLIDSHØJ	1900/03 Fru M. Stisen (125)
AARS	1932/— Fru A. K. Vestergaard (8)	FARSØ	1915/— Fru K. T. Clausen . . (8)
1927/— Fru A. Gregorius . . . (4)	BINDERUP	FAULEM	1911/15 Fru K. T. Clausen . . (8)
AJSTRUP	1919/20 Fru G. Visteses (125)	FRÆER	1920/— Fru J. Olesen (7)
1918/— Fru J. K. Jepsen (5)	1921/22 Frk. A. Roelsgaard . . (8)	GRAVLEV	1929/— Fru A. Levring (6)
ALS PR. SKELUND	BROBYVÆRK		
1898/04 Fru A. Haumann . . . (121)	1914/19 Fru M. Knudsen (5)		
1907/09 Fru M. Hjelm Petersen (97)	BYRSTED		
1932/34 Frk. G. Hesseldahl . . (26)	1915/19 Fru B. Jensen (5)		
1934/— Frk. M. K. M. Nielsen (7)	1920/23 Frk. M. H. F. Haslund (4)		
ARDEN	1924/27 Fru H. K. E. Jensen . . (5)		
1908/27 Fru J. M. Sørensen . . (8)	1927/— Fru B. Jensen (5)		

GRYNDERUP	
1909/13 Fru A. K. Pedersen ..	(7)
1913/23 Fru D. Bech Christensen	(3)
GUDUMHOLM	
1923/— Frk. M. H. F. Haslund	(4)
GUNDERUP	
1926/— Frk. A. V. Hjelm ...	(4)
HALS	
1915/— Fru K. Michelsen ...	(6)
HAVERSLEV	
1893/08 Fru J. M. Sørensen ..	(8)
1908/09 Fru M. Haumann ...	(121)
1913/— Fru A. K. Pedersen ..	(7)
HORNUM	
1899/— Fru A. M. Jensen ...	(5)
HOSTRUPHUSE	
1915/17 Fru K. W. Poulsen ..	(71)
1918/— Frk. Joh. Nielsen....	(6)
LØGSTØR	
1904/— Frk. M. Pedersen ...	(7)
MOU	
1924/— Fru L. K. M. Kjeldsen	(5)
NIBE	
1903/23 Fru D. Olsen	(7)
1923/— Frk. A. Jacobsen....	(4)
NØRAGER	
1923/— Fru D. Bech Christensen	(3)
NØRRESUNDBY	
1906/— Frk. C. Pedersen....	(7)
OUE	
1907/08 Fru L. C. Lindhardt Nielsen	(70)
1908/09 Fru A. K. Pedersen ..	(7)
1922/26 Fru Karen Rasmussen	(48)
1926/— Frk. K. Stad	(8)
RANUM	
1923/— Fru K. A. Hansen... ..	(4)
RY	
1914/15 Fru K. T. Clausen ..	(8)

Oue Jordemoderbolig.

SALLING		ULSTED	
19. ./— Fru K. Uldbjerg ...	(8)	1902/— Fru C. J. Langtved ..	(6)
SULSTED		VADUM	
1918/— Fru J. K. Jepsen ...	(5)	1896/14 Fru I. D. M. Pedersen	(7)
SVENSTRUP		VEDDUM	
1903/— Frk. A. M. Rasmussen	(8)	1903/— Fru M. J. Hansen ...	(4)
SDR. KONGERSLEV		VEJGAARD	
1898/— Fru A. M. Jacobsen ..	(4)	1917/21 Fru K. W. Poulsen..	(71)
SØNDERHOLM		VESTER HASSING	
1912/— Fru A. O. C. Jensen ..	(5)	1922/— Frk. A. Roelsgaard ..	(8)
TRANDERS		VISBORG	
1908/15 Fru A. J. C. Nielsen. (6)		19. ./— Fru S. Bastian	(3)
1921/— Fru E. Andersen ...	(3)	VODSKOV	
ULLITS		1923/— Frk. B. S. Frederiksen	(3)
1911/15 Fru K. T. Clausen ..	(8)	VÆGGER	
1920/— Fru I. Therkildsen ..	(8)	1913/17 Frk. Joh. Nielsen ...	(6)
		1918/— Fru C. Boel Nielsen .	(3)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AALBORG OG NØRRESUNDBY		AARESTRUP		HORNUM	
1896/— Fru A. K. B. Gleerup	(4)	1891/96 Fru I. D. Pedersen ..	(7)	1934/— Frk. M. Nielsen	(6)
1903/06 Frk. C. Pedersen	(7)	AARS		LØGSTØR	
1904/— Fru B. Bach	(3)	1894/97 Fru D. Olsen	(7)	1896/04 Frk. M. Petersen ...	(7)
1908/— Fru S. Koch	(6)	1896/01 Fru A. C. Nielsen ...	(86)	1925/26 Frk. K. S. Stad	(8)
1912/— Fru J. Krarup	(6)	1902/03 Fru K. Kristensen ...	(80)	1926/— Fru H. M. D. Mik-	
1915/— Fru A. J. C. Nielsen. (6)		1906/07 Fru L. Lindhardt		kelsen	(6)
1916/— Fru T. Hansen	(4)	Nielsen	(70)	MOU	
1917/18 Fru E. E. M. Nørgaard (113)		ARDEN		1922/24 Fru L. K. M. Kjeldsen	(5)
1919/— Frk. D. J. Andersen ..	(3)	1912/13 Fru D. Bech Christen-		NIBE	
1921/22 Fru K. W. Poulsen ..	(71)	sen	(3)	1894/98 Fru A. M. Jacobsen ..	(4)
1922/— Fru K. A. Jacobsen. (4)		1917/— Fru A. K. Kjær	(5)	SKØRPING	
1924/— Frk. L. Poulsen	(8)	ELLISSHØJ		1913/15 Fru B. Jensen	(5)
1925/27 Fru S. M. Nielsen ...	(7)	1916/20 Frk. M. H. F. Haslund	(4)	1915/18 Fru C. Boel Nielsen. (3)	
1926/28 Fru Karen Rasmussen (48)		FAARUP		SVENSTRUP	
1927/30 Fru Thina Brøndum (32)		1931/32 Fru A. K. Vestergaard	(8)	1885/93 Fru J. M. Sørensen ..	(8)
1928/30 Fru A. B. Roliggaard (24)		FREJLEV		1896/99 Fru A. M. Jensen ...	(5)
1929/— Frk. K. C. Kjær	(5)	1930/— Fru M. Knudsen	(5)	SØDRING	
1929/— Frk. I. A. Andresen ..	(3)	GODTHAAB		1919/23 Fru B. Jensen	(5)
1930/— Fru M. Søndergaard		1899/00 Fru M. Stisen	(125)	TYLSTRUP	
Nielsen	(8)	HADSUND		1915/18 Fru J. K. Jepsen ...	(5)
1. ./— Fru K. Hesthaven... ..	(21)	1906/— Fru K. Christensen... (3)		VEJGAARD	
AALESTRUP		1928/— Fru V. Pedersen ...	(7)	1906/08 Fru A. J. C. Nielsen .	(6)
1909/11 Fru D. C. Fromberg .	(16)	HALS		1914/15 Fru K. W. Poulsen ..	(71)
1928/34 Frk. Kamilla Jensen. (122)		1913/14 Fru K. Michelsen ...	(6)	1917/21 Fru E. Andersen ...	(3)
				1923/— Fru O. J. V. Korup	(6)

AARHUS BY OG AMTS JORDEMODERFORENING

AF ANNA LOFT

Den 14. December 1901 afholdtes et Møde paa Aarhus Gæstehjem, hvortil Aarhus By og Amts Jordemødre var indbudte. — Tilstede var 8 Jordemødre fra Byen og 10 fra Landet samt Herr Læge *Lange*. Der blev dannet en Forening, som fik Navnet „Aarhus By og Amts Jordemoderforening“, og Bestyrelsen kom til at bestaa af følgende: Frk. *E. Sommer*, Aarhus, Formand, Fru *M. Holm*, Brabrand, Næstformand, og Fru *H. Andreasen*, Aarhus, Kasserer. — Fru *Kastrup*, Odense, var Gæst og holdt et udmærket Foredrag om Betydningen af og Formaalet med hele den danske Jordemoderstand.

I det første Aar af Foreningens Levetid afholdtes der ogsaa Møde paa Afholdshotellet i Odder, hvor Fru *Kastrups* Foredrag blev gentaget; men desværre var der kun mødt to Kollegaer nemlig Fru *J. Jensen*, Odder, og Fru *Jørgensen*, Halling. Det paalagdes de to tilstedeværende Medlemmer at gøre Kollegerne i Hads Herred bekendte med Hensigten med Mødet og at agitere for Foreningen. — Allerede i 1902 mærkedes Betydningen af Sammenslutningen, idet Delingsspørgsmaalet blev vedtaget. — Forskellige Læger meldte sig ind i Foreningen som passive Medlemmer og afholdt lærerige Foredrag paa Møderne. — I den første 3 Aars Periode talte Foreningen 30 Medlemmer. — I 1904 valgtes Fru *Anna Bondesen* til Formand, Fru *Cecilie Thorgils*, Vejlbj, til Næstformand, medens Fru *H. Andreasen* fortsatte som Kasserer. Der kunde jo fremkomme Gnidninger i Begyndelsen særlig med Hensyn til Delingsspørgsmaalet. — Bestyrelsens Arbejde var ikke altid lige let; — blev der Strid om en Delingsforretning, maatte vedkommende Jordemoder møde op med Bestillingsbogen, — var der Tvivl om den opskrevne Bestillings Rigtighed, da var Bestyrelsen den dømmende Myndighed. — I 1906 valgtes Fru *M. Holm*, Brabrand, til Formand, Fru *Eli Benzon*, Aarhus, til Næstformand og Fru *C. Mortensen*, Aarhus, til Kasserer. Samtidig fik Foreningen sit første Vedtægtsudvalg, der bestod af Fru *Anna Bondesen* og Fru *Johansen*, Framlev. I 1907 udtraadte Fru *Benzon* (paa Grund af Ægteskab) af Foreningen og i Stedet for valgtes Fru *Marie Petersen*, Aarhus, til Næstformand. — Paa samme Møde blev det vedtaget, at Foreningens Penge skulde indsættes i Arbejder Spare- og Laanekassen, og at Sparekassebogen skulde opbevares hos Formanden i Arkivet. Senere har Kassereren faaet Bogen til Opbevaring. — Tillige blev der vedtaget Takster for Aarhus Bys Jordemødre fra 10 til 15 Kr. for mindre bemidlede og fra 20 til 50 Kr. for Middelstanden og bedrestillede. — For Fødselshjælp paa Landet 10 Kr. og for bedrestillede som i Byen. — Den 2. Oktober 1907 blev et Forslag fra Fru *Bondesen*, om at tilstille Centralforeningens Bestyrelse en Skrivelse med Anmodning om at sende et Andragende til Regering og Rigsdag, om Forbedring af Jordemødrenes Kaar, vedtaget. — En lille festlig Afslutning paa Mødet med Smørrebrød og Øl, der betaltes af et Par Bøder, som var faldne for Overtrædelse af en Kørselsordning til Aarhus Bys Markjorder, turde være et Exempel til Efterfølgelse, da Smørrebrød og Øl er et udmærket Middel til at udslette Forseelser og smelte Medlemmerne sammen igen.

Den 4. April 1908 vedtoges det, at Repræsentanter til Centralforeningens Møder skulde have fuld Dækning for de Forretninger, de mistede i de Dage Mødet varede. I Oktober 1910 bestod Bestyrelsen af følgende: Fru *M. Holm*, Brabrand, Formand, Frk. *Kirsten Danielsen*, Aarhus, Næstformand og Fru *C. Mortensen*, Aarhus, Kasserer. I 1911 blev Frk. *Kirsten Danielsen*, Aarhus, Formand, Fru *C. Thorgils*, Vejlbj, Næstformand, og Fru *C. Mortensen*, Aarhus, vedblivende Kasserer. Denne Bestyrelse stod til 1914, da Fru *Jørgine Rasmussen*, Aarhus, valgtes til Formand, Frk. *Eline Jensen*, Maarslet, til Næstformand og Fru *S. Søby Andersen*, Aarhus, til Kasserer.

Den 8. April 1915 blev det vedtaget i Foreningen at sende et Andragende til Amdtsraadet om fri Telefon for Distriktsjordemødrene. Samme Aar, den 26. August, vedtog Medlemmerne ikke at modtage 20 % for at sælge Lykkeskillingen ejheller at modtage noget Emblem.

Den 30. September 1915 fremkom et Forslag fra Formanden om nye Love. Forslaget blev eenstemmig vedtaget og et Lovudvalg bestaaende af Fru *Thorgils*, Fru *Mortensen* og Frk. *Danielsen* blev nedsat.

Den 19. April 1917 blev Fru *C. Mortensen*, Aarhus, valgt til Formand, Fru *Marie Thomsen*, Kolt, til Næstformand. Fru *S. Søby Andersen*, Aarhus, vedblev at være Kasserer. Men paa Mødet den 15. November valgtes Frk. *Selchau*, Hinnerup, til Næstformand.

Den 4. April 1918 sendtes et Andragende til Aarhus Kommune om Forhøjelse af Kommune-taksterne fra 10 til 15 Kr. Andragendet blev bevilget. — Den 4. Oktober 1918 sendtes et Andragende om Forhøjelse af Kommunetaksterne paa Landet fra 10 til 15 Kr. Forhøjelsen blev bevilget af 5 Sogneraad. Den 2. April 1919 vedtog Landjordemødrene i Lighed med Byens Jordemødre at dele Honorar for tabte Forretninger. Paa Mødet den 23. Oktober 1919 afgik Fru *Søby Andersen* efter Tur som Kasserer, og Bestyrelsen kom da til at bestaa af: Fru *Mortensen*, Aarhus, Formand, Fru *Jensen*, Mundelstrup (senere Odder), Næstformand, og Frk. *Danielsen*, Aarhus, Kasserer. Paa samme Møde vedtoges at sætte de praktiserende Jordemødres mindste Takst til 20 Kr.

Det blev paa Mødet den 7. April 1921 vedtaget at yde 10 Kr. i Rejsegodtgørelse til de Jordemødre, der ønskede at deltage i Odensemødet. — Et Forslag paa samme Møde af Fru *Marie Pedersen*, Aarhus, om at besørge gratis Praksis for de Kollegaer i Aarhus, der vilde deltage i Odensemødet, blev enstemmig vedtaget.

Den 13. Oktober 1922 afgik Fru *Mortensen* og Frk. *Danielsen* efter Tur som Bestyrelses-medlemmer og ønskede ikke Genvalg. Fru *S. Søby Andersen*, Aarhus, blev valgt til Formand, Fru *N. Jensen* vedblev som Næstformand og Fru *K. Hestbek* valgtes til Kasserer. — Paa Mødet samme Dag vedtoges, at de pensionerede Jordemødre skulde være kontingentfrie i Kredsföreningen. — Den 13. April 1923 blev et Afslag fra de forskellige Sogneraad i Amtet om fri Kørsel for Jordemødre inden for 12 km bekendtgjort for Medlemmerne. — Sogneraadene kunde ikke gaa med dertil, fordi Pligtkørslen endnu ikke var afskaffet. — Paa Mødet den 8. April 1924 bevilgedes 50 Kr. til de sønderjydske Jordemødre og 10 Kr. til de Jordemødre, som ønskede at deltage i Kongressen i København den 4. September.

Den 12. November 1924 afgik Fru *S. Søby Andersen* som Formand og ønskede ikke Genvalg. Distriktsjordemoder Fru *Bjerre*, Farre, blev valgt til Formand. — Paa samme Møde forelaa Ministeriets Svar paa en Sag om Kørselsordningen, indsendt af Fru *Søby Andersen*. Kørselsreglerne skulde udsendes til alle Medlemmerne i et Cirkulære. Det havde været en haard Kamp; men takket være Fru *Søby Andersen*s store Arbejde blev Sagen gennemført til Medlemmernes Gavn. Ministeriets Svar findes nu i Hovedforeningens Arkiv.

Den 4. December 1925 var der Valg af Næstformand, og Bestyrelsen kom da til at bestaa af følgende: Fru *Bjerre*, Farre, Formand, Fru *A. Loft*, Aarhus, Næstformand, og Fru *Hestbek*, Kasserer.

Paa Mødet den 10. November 1925 meddeltes, at Aarhus Byraad efter Andragende fra Foreningen havde bevilget 20 Kr. som Kommunetakster.

Den 14. December 1926 afholdt Foreningen 25 Aars Jubilæum med Middag paa Østergades Hotel i Aarhus. Formanden bød Velkommen til Festen og gav Ordet frit. Flere Medlemmer talte, blandt andre Fru *Jorgine Rasmussen*, Fru *Søby Andersen*, og Formanden saavel for Foreningen som for Amtslæge *Lunddahl* og Kredslæge *Juul* med flere. En varm Tak bragtes Jordemoder Frk. *Kirsten Danielsen*, Aarhus, for en Pengegave paa 300 Kr., som hun havde skænket til Festen. Fru *H. Andreassen*, Aarhus, som var den eneste tilstedeværende af den første Bestyrelse, blev udnævnt til Æresmedlem og fik overrakt en pragtfuld Buket samt en Telegrammappe fra Foreningen. Hvorefter Fruen talte og takkede.

Afdøde Fru *Anna Bondesen* mindedes, og som Tak for hendes store Arbejde for Foreningen, var der før Festens Begyndelse henlagt en smuk Krans paa hendes Grav. — Foreningen sendte ligeledes et Telegram til Herr Dr. *Lange* som Tak for Doktorens Hjælp ved Foreningens Start for 25 Aar siden. Den 16. November 1927 blev Fru *Søby Andersen*, Aarhus, atter valgt til Formand, Fru *Thomsen*, Kolt, til Næstformand, og Fru *Hestbek* vedblev at være Kasserer.

Paa Mødet den 12. April 1928 forelaa Hovedbestyrelsens Godkendelse af en Lovændring angaaende Deling saaledes, at Byens Jordemødre delte indbyrdes under Sygdom og Bortrejse, og Distriktsjordemødre delte ligeledes indbyrdes.

Oktober 1928 var Bestyrelsen følgende: Fru *Søby Andersen*, Aarhus, Formand, Fru *Thomsen*, Kolt, Næstformand, Fru *Loft*, Aarhus, Kasserer. — Paa Mødet den 2. December 1929 tog Medlemmerne Standpunkt til Oprettelsen af en Pensionskasse for de privat praktiserende Jordemødre, og de tilstedeværende Distriktsjordemødre mente nok at vilde yde 10 Kr. hver til Hjælp til et Grundfond. — Paa Mødet den 4. Juni 1930 bevilgedes 200 Kr. til Deling til de Jordemødre, som vilde deltage i Kongressen.

Da Fru *Søby Andersen* var bleven valgt som Medlem af Hovedbestyrelsen, ønskede hun ikke at vedblive som Formand for Kredforeningen. Fru *Loft*, Vejlbj, blev valgt til Formand, Fru *M. Thomsen*, Kolt, vedblev som Næstformand, og til Kasserer valgtes Fru *C. Mortensen*, Aarhus. — Paa Mødet den 3. Marts 1931 blev der overrakt Foreningen en meget smuk Sølvklokke med Inskription fra vort Æresmedlem Fru *H. Andreassen*, Aarhus. Fruen selv var paa Grund af Sygdom forhindret i at være til Stede; men den yndige Klokke blev straks indviet, og den vil altid være et godt Minde om en Jordemoder, der var med til at højne sin Stand og arbejde for bedre Kaar for Danmarks Jordemødre. — Paa Mødet den 2. November 1931 vedtoges, at Foreningens Kasse skulde yde et Tilskud paa 200 Kr. til de privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse. Samtidig vedtoges en Kontingentforhøjelse paa 2 Kr. aarlig i 3 Aar. — Den 22. Oktober 1932 blev Fru *Hestbek*, Aarhus, valgt til Næstformand, og Bestyrelsen bestod da af Fru *Loft*, Vejlbj, Formand, Fru *Hestbek*, Aarhus, Næstformand, og Fru *C. Mortensen*, Aarhus, Kasserer. — Paa Mødet den 27. Oktober 1933 afgik Fru *Mortensen* efter Tur som Kasserer, og Fruen ønskede ikke Genvalg. I hendes Sted valgtes Fru *Julia Petersen*, Aarhus, som Kasserer. — Paa samme Møde vedtoges at indlede Forhandling med Sogneraadsforeningen angaaende en ensartet Kørselsordning for alle Amtets Kommuner; der kom Overenskomst i Stand den 4. April 1934.

Den 4. Januar 1934 blev nedsat et Udvalg, der bestod af Fru *Søby Andersen*, Aarhus, Fru *J. Petersen*, Aarhus, samt Frk. *D. Karlsen*, Brabrand, og Frk. *M. Andersen*, Malling, til at udarbejde nye Love og Vedtægter for Foreningen.

Paa Mødet den 8. Juni 1934 blev de nye Love vedtaget og sendtes derpaa til Hovedbestyrelsen for at godkendes. Og Lovene foreligger nu med Hovedbestyrelsens Godkendelse. Foreningen har i Aarenes Løb sendt forskellige Forslag til Kongresserne, og har haft den Glæde, at de fleste af disse er bleven taget til Følge. Alt i alt, har Foreningen virket til Gavn for Standen.

VEJLBY-RIISSKOV i Januar 1935.

Det ældste Jordemoderbrev i Aarhus By og Amts Jordemoderforening indehaves af pens. Distriktsjordemoder Fru *B. Jørgensen*, Hou, der nu er 83 Aar gammel; det blev udstedt i 1881 og er saaledes 54 Aar gammelt. Fru *Jørgensen* trak sig allerede i 1922 tilbage efter 41 Aars vel udført Gerning.

Det næstældste besidder Distriktsjordemoder Fru *N. Jensen*, Odder, som i 1897 blev dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse; Fru *Jensen* nærmer sig saaledes det Øjeblik, da hun kan se tilbage paa 40 Aars Tjeneste. Fru *R. C. Sørensen*, Vurring, blev dimitteret i 1898 og Frøken *K. Danielsen*, Aarhus, kan i 1935 fejre 35 Aars Jubilæum som Jordemoder saavel som i sin Praksis, som hun startede straks efter sin Eksamen. Fru *K. M. Mogensen*, Viby, tog sin Eksamen i Aaret 1900, men Fru *Mogensen* blev allerede i 1932 pensioneret efter 32 Aars Tjeneste som Distriktsjordemoder i Gl. Ry (3 Aar), Nølev (4 Aar) og Viby (25 Aar).

Af andre Jordemødre i Amtet bør nævnes: pr. pr. Fru *J. Rasmussen*, Aarhus, og Distriktsjordemoder Fru *B. M. Thomsen*, Kolt, der begge blev dimitteret i 1901, — pr. pr. Fru *Riis* og Fru *C. Mortensen*, der begge nedsatte sig i Aarhus umiddelbart efter deres Eksamen i henholdsvis 1903 og 1904. Fru *Thomsen*, Kolt, er saavidt det fremgaar af Biografien den, der sidder inde med Rekordtid i samme Distrikt, idet Fru *Thomsen* i 1933 kunde fejre 30 Aars Jubilæum i samme Distrikt.

Yderligere vil det af Biografierne fremgaa, at Overjordemoder Frøken *Bartholdy*, Aarhus, og Fru *M. Petersen*, Aarhus, begge har passeret 30 Aars Jubilæet som Jordemødre, henholdsvis i 1933 og 1934.

Et fuldstændigt Uddrag af Biografierne med Hensyn til Ansættelse i Distrikter saavel som private Praksis i Aarhus Amt vil findes nedenfor med Angivelse (i Parentes) af Sidetal i Bog III, hvor de respektive Biografier vil kunne findes.

Foreningen tæller ved Udgangen af 1934, 38 Medlemmer af hvilke 4 er pensionerede, 18 Distriktsjordemødre og 11 pr. pr. Jordemødre, 1 Overjordemoder og 3 Reservejordemødre fra den jyske Fødselsanstalt samt 1 fhv. Jordemoder.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

BOULSTRUP	HVILSTED	1926/32 Fru C. M. Jensen ... (10)
1923/26 Frk. Anna Hansen .. (84)	1909/— Fru R. C. Sørensen .. (13)	1932/— Fru B. J. A. Pedersen (12)
1925/— Fru S. Andreasen ... (9)	KLANK	ODDER
BRABRAND	1914/— Fru E. M. Madsen .. (11)	1920/— Fru Nielsine Jensen . (10)
1893/28 Fru M. Holm (84)	KOLT	RAVNHOLT
1928/— Frk. K. D. Karlsen .. (11)	1903/— Fru B. M. Thomsen . (13)	1899/00 Fru R. C. Sørensen .. (13)
FRAMLEV	LADING	SABRO
1921/28 Frk. K. D. Karlsen ... (11)	1920/22 Fru N. P. Pedersen .. (87)	1929/— Fru M. J. Johansen .. (10)
GYLLING	1923/27 Fru A. M. Petersen .. (76)	THUNØ
1906/10 Fru K. Mortensen ... (70)	LYNGAA	1914/— Fru F. Sørensen (13)
1909/— Fru A. Arnsfeldt (9)	1919/— Fru A. M. G. Rhiger. (12)	TORRILD
HALLING	MAARSLET	1883/01 Fru B. Jørgensen (11)
1897/00 Fru N. Jensen (10)	1912/19 Frk. E. Laursen Jen- sen (47)	TRIGE
1901/22 Fru B. Jørgensen (11)	1918/19 Fru J. Rasmussen ... (12)	1933/— Fru R. Brix Rasmussen (9)
HINNERUP	1920/— Fru A. Hansen (10)	VEJLBY-RIISSKOV
1918/— Fru H. Christensen .. (9)	HUNDSLUND	1896/29 Fru A. Christensen .. (115)
1905/09 Fru A. Gravesen (116)	1928/— Frk. Michala Andersen (9)	1930/— Fru A. P. Loft (11)
1916/20 Fru H. Pedersen (48)	MUNDELSTRUP	VIBY
1920/23 Frk. A. Jacobsen ... (4)	1900/20 Fru Nielsine Jensen .. (10)	1907/32 Fru K. M. Mogensen (11)
1924/26 Fru E. C. Nielsen ... (28)	NØLEV	1932/— Fru C. M. Jensen ... (10)
1926/— Fru A. Mortensen ... (11)	1903/07 Fru K. M. Mogensen (11)	VIRRING
	1907/25 Fru S. Andreasen ... (9)	1900/09 Fru R. C. Sørensen .. (13)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AABYHØJ	1894/97 Fru D. Olsen (7)	1904/30 Fru M. K. Pedersen . (12)
1909/— Fru Anna Arnsfeldt . (9)	1900/— Frk. K. Danielsen ... (10)	1906/— Fru S. Søby Andersen (12)
AARHUS	1901/— Fru J. Rasmussen ... (12)	1907/08 Fru S. Koch (6)
1877/81 Fru P. Christiansen .. (69)	1903/— Fru S. Riis (12)	1907/— Fru R. M. Christiansen (10)
1892/94 Fru Karen Sundbo . (77)	1904/— Fru C. Mortensen ... (11)	1909/— Fru K. N. Hestbek .. (10)

1915/30 Fru A. P. Loft (11)	1 . . . /— Fru H. Andreasen . . . (9)	ORMSLEV
1919/— Fru A. M. Zimmeck (13)	1 . . . /— Fru A. Jensen (10)	1890/93 Fru A. B. Sørensen . . (87)
1932/— Fru D. Bjerre Nielsen (9)	BRABRAND	STARUP
1933/— Fru J. K. Pedersen . . (12)	1888/92 Fru Maren Holm . . . (84)	1920/23 Fru Valborg Andersen (82)
1934/— Frk. K. A. M. Nielsen (12)	ODDER	VIBY
	1898/99 Fru R. C. Sørensen . . (13)	1932/— Fru Ingeb. Nielsen . . (11)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1910/15 Fru M. K. Pedersen . (12)	1919/25 Fru J. Brolin (31)	1924/25 Fru A. J. Christensen (83)
-----------------------------------	--------------------------------------	------------------------------------

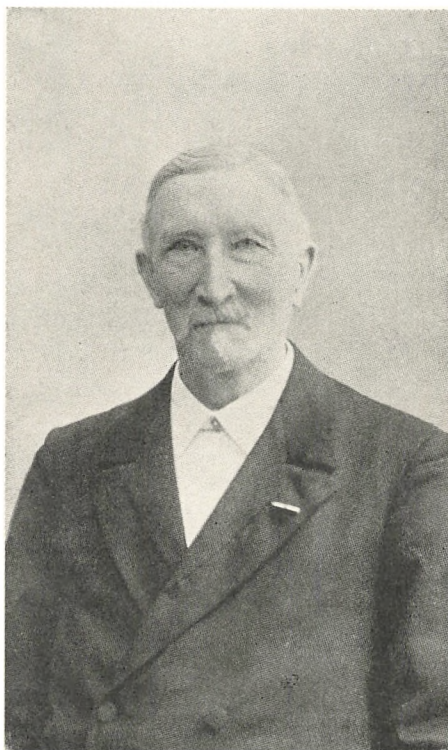
BORNHOLM AMTS JORDEMODERFORENING AF INGEBORG BECH

Bornholms Amts Jordemoderforening stiftedes paa Repræsentantmødet i København den 5. September 1902. Foreningen begyndte med 3 Medlemmer, men allerede næste Aar var saa godt som alle Jordemødre paa Bornholm indtraadt i Foreningen, hvis første Bestyrelse betodt af Fru *Elisabeth Staw*, Allinge (Formand), Fru *Andersen*, Hasle, og Fru *Amalie Hansen* (Kasserer). Efter de to sidstnævntes Død overtog Fru *Elsigne Klo*, Aakirkeby, Posten som Næstformand og Fru *Karoline Mortensen*, Nyker, Kassererposten.

Det var under meget besværlige Kaar, den første Bestyrelse maatte arbejde, og mange mindes endnu Fru *Staws* store Arbejde for at forbedre Jordemødrenes Kaar. Trods idelige Afslag fra Amtet lykkedes det hende dog at faa en i høj Grad paakrævet Forbedring foretaget. Man ser saaledes i et af de lokale Blade fra 1907 en Annonce, i hvilken der søges en Reservejordemoder til Amtet; Lønnen, der bydes hende er 100 Kr. om Aaret. Fru *Staw* fremhævede overfor Autoriteterne, at man ikke kunde byde et Menneske med en Special-Uddannelse en Løn paa 100 Kr. om Aaret, naar hun for denne Løn kunde faa Lov til at sidde stille i en By og vente paa de enkelte Forretninger, der kunde tilbyde sig for en Betaling af ca. 2 Kr.

Fru *Staw* meddelte ogsaa Amtet, at Foreningen stærkt vilde fraraade nogen at søge Embedet, og ved Jordemødrenes gamle Ven, Fysikus *P. V. E. Hansens*, fortrinlige Hjælp lykkedes det at faa dette saavel som andre Forhold forbedret i Aarenes Løb. Fysikus *Hansen* bør i denne Beretning mindes som en sjælden god Ven af Jordemødrene, og som den, der i de vanskeligste Aar var dem til størst Nytte og Gavn i deres Kamp for bedre Kaar. Desværre mistede Jordemødrene allerede i 1917 hans Støtte; til hans Baare sendte Foreningen en pragtfuld Palmedekoration med hvide Liljer, og 6 af Amtets Jordemødre viste ham den sidste Ære ved at følge ham.

Fru *Staw* var Foreningens Formand i næsten 17 Aar og lige til ca. 2 Maaneder før sin Død i 1919; ogsaa hun havde været en sjælden Ven og Raadgiver for Kollegerne, som aldrig gik forgæves, naar de søgte Raad hos hende. Desværre døde hun ganske ensomt, idet hun først

Fysikus *Peter Vilhelm Eriksen Hansen*.
f. 28/5. 1837. d. 23/8 1917.

efter to Dages Forløb fandtes død i sin Lejlighed; en af de bedste Forkæmpere for Jordemoder-sagen var dermed gaet bort.

Hendes Efterfølger blev Fru *Ingeborg Olsen*, Klemensker, som valgtes den 21. Juli 1919, med Fru *Ingeborg Bech*, Hasle, som Næstformand og Fru *Asta Madsen*, Nexø, som Kasserer.

Fru *Olsen* bestred Formandsposten med stor Interesse og Dygtighed i de følgende 16 Aar, indtil hun paa Generalforsamlingen den 5. Marts 1935 trak sig tilbage som Formand, og efterfulgtes af den tidligere Næstformand, Fru *Bech*, med Fru *Karen Melby Christiansen* som Næstformand og Fru *Elvira Lund* som Kasserer.

Foreningen har gennem Aarene lyttet til mange interessante Foredrag, holdt med stor Velvilje af Bornholms Læger; navnlig et Foredrag bør her erindres, nemlig Læge *Arend's*, Klemensker, Foredrag paa Missionshotellet i Rønne den 4. Marts 1918 om Fødselshjælp i gamle Dage. Foredragsholderen gik saa langt tilbage som 1560 og gennemgik Udviklingen lige op til vore Dage; omtalte Befolkningens saavel som Lægernes Overtro i de tidligste Tider; talte om Professor *Bergers* Tanker og Syn paa Fødselsvidenskaben, som dog først i Professor *Saxtorphs* (den ældres) Tid blev gjort frugtbringende. Foredragsholderen udtalte, at *Bergers* Minde aldrig burde forgaa, og fortsatte derefter med en Gennemgang af Professor *Saxtorphs* (den yngre), senere Professor *Levys* og vor gamle „Professor“ *Stadfeldts* Virksomhed; navnlig fremhævede Foredragsholderen Prof. *Stadfeldt* som den, der indenfor Fødselsvidenskaben har givet det største Bidrag til Antiseptikkens Indførelse og Fremgang.

Bornholms Kredsforening tæller ialt 14 Jordemødre, af hvilke en er pensioneret, en er Reservejordemoder og 12 Distriktsjordemødre. Af efterfølgende Distriktsoversigt fremgaar det tydeligt, at kun faa Forflytninger finder Sted indenfor Bornholms Amt. Det umiddelbare Indtryk, Oversigten giver, er, at en nyuddannet Jordemoder kommer til Øen, nedsætter sig i Rønne, bliver Reservejordemoder og søger det første ledige Embede; og Hovedreglen synes dernæst at være, at hun bliver siddende i dette Embede til sin Død eller Pensionering. I Oversigten er ligeledes medtaget Jordemødre, som nu er bosat i andre Amter, men som tidligere har virket paa Bornholm, ogsaa her viser det sig som ejendommeligt, at kun meget faa søger bort fra Bornholm, naar de først en Gang har nedsat sig paa Øen.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AAKIRKEBY	NEKSØ	RØNNE
1915/— Fru Anna Jensen ... (14)	1917/— Fru Asta Madsen ... (15)	1905/17 Fru E. M. Stange ... (15)
ALLINGE	NYKER	1917/— Fru Ellen Dam ... (14)
1918/— Fru K. M. Christiansen (14)	1880/86 Fru C. Folkertsen ... (15)	1925/— Fru E. S. Lind ... (15)
GUDHJEM	1890/19 Fru J. C. Mortensen. (15)	SVANEKE
1886/23 Fru C. Folkertsen ... (15)	1920/— Fru J. M. Bech ... (14)	1918/— Fru Inge Dam ... (14)
1923/— Fru E. M. Stange ... (15)	NYLARS	VESTERMARIE
HASLE	1926/— Fru H. G. Schau ... (15)	1899/29 Fru M. Kristiansen ... (15)
1905/14 Fru Anna Nielsen ... (23)	POVLSKER	1926/— Fru H. G. Schau ... (15)
1915/20 Fru J. M. Bech ... (14)	1911/15 Fru Anna Jensen ... (14)	ØSTERMARIE
1921/— Frk. J. Koller ... (14)	1930/34 Fru Maria Svendsen (98)	1923/— Fru Ellen Ipsen ... (14)
KLEMENSKER	1934/— (ubesat)	
1914/— Fru Ingeb. Olsen ... (15)		

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

ALLINGE	RØNNE	
1879/80 Fru C. Folkertsen ... (15)	1893/94 Fru M. H. Pihl ... (18)	1922/25 Fru E. S. Lind ... (15)
1888/90 Fru J. C. Mortensen. (15)	1909/13 Fru J. M. Bech ... (14)	1925/26 Fru H. G. Schau ... (15)
NEKSØ	1915/16 Fru Ellen Dam ... (14)	SVANEKE
1929/30 Fru E. K. Caspersen (14)	1917/18 Fru K. M. Christiansen (14)	1916/18 Fru Inge Dam ... (14)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1901/05 Fru E. M. Stange ... (15)	1915/17 Fru Asta Madsen ... (15)	1926/29 Fru H. G. Schau ... (15)
1913/15 Fru I. M. Bech ... (14)	1918/.. Fru Inge Dam ... (14)	1930/— Fru E. K. Caspersen (14)

FREDERIKSBORG AMTS JORDEMODERFORENING AF 1915

AF SOFIE SIVERTSEN
ALME PR. GRÆSTED

Frederiksborg Amts Jordemoderforening stiftedes i Industribygningen i København 1896. Tilstede var Fru *Tagea Nielsen*, Slangerup, Fru *Hanne Larsen*, Hørsholm, Fru *Marie Pihl*, Hillerød, Frøken *Kirstine Hansen*, Helsingø, Fru *Schuldt*, Saunte, Fru *Levison* og Frøken *Høgsbro*. Til Bestyrelse valgtes: Fru *Tagea Nielsen*, Formand, Fru *Larsen*, Næstformand og Frøken *Hansen*, Kasserer. Det var den Gang vanskeligt at danne en Forening. Jordemødrene sad nærmest som forkuede Kvinder i hver sin Krog af Landet; — var der en, der ragede lidt højere op end de andre og gerne vilde gøre et Arbejde for at samle dem, var det vanskeligt at faa sin Røst hørt, og selv om den blev hørt, blev den ikke altid forstaaet. Fru *Tagea Nielsen* var en dygtig Agitator, og hun sparede intet Arbejde, naar det gjaldt Jordemødrenes Fremtid, men det var ogsaa nødvendigt at være i Besiddelse af en stærk Villie og utrættelig Energi for at faa noget udrettet. Foreningen Formaal var det samme

som nu: at højne Standen og forbedre Jordemødrenes Kaar. Kontingentet blev ansat til 2 Kr. aarligt; deraf fik Hovedforeningen den ene Krone. Jordemødrene var fattige. Jeg kan ikke undlade at fortælle, at Minimumstaksten var ansat til 1 Kr. for en Fødsel og Maksimumstaksten til 6 Kr. Der var ogsaa Befordringsvanskeligheder; — hvis Jordemoderen ikke var i Besiddelse af Hest og Vogn, maatte hun gaa, saa det var ingen let Sag at komme til Møde to Gange aarligt. Fru *Tagea Nielsen* var en meget vaagen Formand, der fulgte med Tidens Udvikling; hun var 2 Gange i Rigsdagen og talte Jordemødrenes Sag og paa Kongressen i København — 1906 — havde hun Lovforslag fremme om højere Løn og større Honorar for Fødselshjælpen; — ligeledes findes der i Tidsskrift for Jordemødre flere Indlæg fra hendes Haand. Begrundet paa et Kørselsuheld maatte hun opgive Bestillingen som Distriktsjordemoder i 1904, men hun beklædte Foreningens Formandspost til 1909.

Den 6. Oktober 1909 valgtes en ny Bestyrelse. Distriktsjordemoder Frøken *Jensine Thorgils*, Lyngø, valgtes til Formand, Distriktsjordemoder Fru *Marie Pihl*, Frederiksborg Nyhuse, Næstformand, og Distriktsjordemoder Frøken *Kirstine Hansen* genvalgtes til Kasserer. Frøken *Thorgils*

var ogsaa en dygtig og energisk Formand. Hun slog til Lyd for flere af de Reformere, der senere er blevet gennemført, bl. a. den to-aarige Læretid. Tidsskriftet vidner ogsaa om, at hun var en dygtig Skribent. Frøken *Thorgils* og Hovedforeningens Bestyrelse arbejdede ikke godt sammen. I 1914 udarbejdede hun et nyt Lovforslag og lod det cirkulere blandt Jordemødrene; det foregik paa en Tid, da et Lovforslag var til Behandling i Medicinalkommissionen — et Lovforslag, der havde ligget en Tid i Rigsdagen og var som saadant blevet noget forældet. Frøken *Thorgils* mente da, at det burde trækkes tilbage, og det ny indgives. Det ny Lovforslag kom imidlertid Hovedbestyrelsen for Øre og der opstod en bitter Strid, der endte med, at Frøken *Thorgils* meldte Frederiksborg Amts Jordemoderforening ud af Hovedforeningen. Udmeldelsen foregik paa Kongressen i København i 1915, den anden Dag ved Mødets Slutning.

Vi var nogle Medlemmer tilstede, der ikke bifaldt Frøken *Thorgils* Handling, og vi dannede en ny Frederiksborg Amts Jordemoderforening; Frøken *Thorgils* gjorde Indsigelse mod Navnet, og der kunde jo heller ikke godt være to Foreninger af samme Navn; vor Forening fik da tilføjet Aarstallet 1915. Frederiksborg Amts Jordemoderforening af 1915 bestod af 12 Medlemmer. Til Bestyrelsen valgtes: Distriktsjordemoder Fru *S. Sivertsen*, dengang Skjenkelsø pr. Ølstykke, Formand, praktiserende Jordemoder Frøken *Rigmor Gottlieb*, Frederikssund, Næstformand og Distriktsjordemoder Fru *Marie Petersen*, Hillerød, Kasserer. Foreningen bestod af omtrent det samme Antal Medlemmer til 1923, — da steg Medlemstallet til 21, idet Frøken *Thorgils* og nogle af hendes Medlemmer meldte sig ind i Foreningen. De ny indmeldte Medlemmer krævede, at Foreningen slettede Aarstallet 1915; dette modsatte vi os, da det var den gamle Forenings Medlemmer, der indgik i den sidst dannede Forening. I 1925 var Medlemstallet steget til 28, eller saa godt som alle Amtets Jordemødre. I Frederiksborg Amt er 30 Jordemødre, deraf er de 25 Distriktsjordemødre, tre er privat praktiserende Jordemødre og to er pensionerede Jordemødre. Af Distriktsjordemødrene bebor 16 Amtets Boliger, der alle er pæne og velholdte Huse, et af de ældre Huse er Jordemoderboligen i Skævinge.

Frederiksborg Amts Jordemoderforenings Bestyrelse har haft følgende Formænd: Fru *Tagea Nielsen*, Slangerup, der dannede Foreningen i 1896, til 1909. Frøken *Jensine Thorgils*, Lyngø, fra 1909 til 1915, Fru *Sofie Sivertsen* fra 1915.

Næstformænd: Fru *Hanne Larsen*, Hørsholm, fra 1896 til 1909. Fru *Marie Pihl*, Hillerød, fra 1909 til 1915. Frøken *Rigmor Gottlieb*, Frederikssund, fra 1915 til 1925. Frøken *Thorgils*, Lyngø, fra 1925 til 1928. Frøken *Stokkerup Larsen*, Nyrup pr. Kvistgaard, fra 1928 til 1934. Frøken *Laura Hansen*, Birkerød, fra 1934.

Kasserere: Frøken *Kirstine Hansen*, Helsingør, fra 1896 til 1915. Fru *Marie Petersen*, Hillerød, fra 1915 til 1921. Frøken *Ingeborg Holfelt*, Hillerød, fra 1921. Revisorerne er Frøken *Gudrun Andersen* og Fru *Marie Pihl*, Hillerød. Voldgiftsmedlemmer: Frøken *Holfelt*, Hillerød, og Frøken *Stokkerup Larsen*, Nyrup pr. Kvistgaard, Suppleant Frøken *Dagmar Nissen*, Helsingør.

ALME PR. GRÆSTED i December 1934.

Saavidt det kan skønnes fra de indsamlede Oplysninger, fremgaar det, at Fru *Marie Pihl*, Hillerød, har den ældste Examen i Frederiksborg Amt, idet det var i 1893, at Fru *Pihl* blev dimitteret og saaledes har virket som Jordemoder i 42 Aar, hvoraf 33 Aar som Distriktsjordemoder i Frederiksborg Slotssogn. Frøken *Dagmar Nissen*, Helsingør, nedsatte sig straks efter sin Examen i 1895 som pr. pr. Jordemoder i Helsingør og har siden 1903 været Distriktsjordemoder samme Sted. Frøken *Nissen* vil saaledes i Aar kunne fejre 40 Aars Jubilæum som Jordemoder og endda i samme By. Fru *Anna Saabye*, der i 1934 tog sin Afsked som Distriktsjordemoder i Esbønderup efter 31 Aars Tjeneste i dette Distrikt, har den tredjeældste Examen indenfor Amtet; den er fra 1896. (Takket være Formandens supplerende Oplysninger kan vi ved Redaktionens Slutning tilføje, at ogsaa Fru *Bertha Nielsen*, Brønsholm, i 1935 vil kunne fejre sit 40 Aars Jubilæum.)

I 1902 dimitteredes Fru *Hørdum Andersen*, Nr. Herlev, i 1904 Fru *Sofie Sivertsen*, Alme, og i 1905 Fru *Alma Larsen*, Slangerup; kun 6 af Foreningens 31 Medlemmer tog saaledes Examen for mere end 30 Aar siden (4 Medlemmer har dog ikke svaret paa vor Henvendelse, og vi har derfor muligvis forbigaaet en enkelt uden Skyld).

Foreningen tæller 25 Distriktsjordemødre, 2 Pensionister og 4 pr. pr. Jordemødre (3 i Helsingør og 1 i København).

De ældste Embedsbesættelser i Amtet synes at være Frøken *Dagmar Nissen* i Helsingør, 1903, og Fru *Hørdum Andersen*, Nr. Herlev, 1905, samt Fru *A. Larsen*, Slangerup, der blev ansat i 1908, medens den ældste private Praksis er Fru *Ferdine Larsens* i Helsingør, idet Fru *Larsen* nedsatte sig i 1913.

I efterfølgende Liste over Distrikter og Byer, hvor pr. pr. Jordemødre er eller har praktiseret, findes optaget Jordemødre fra andre Amter, som før i Tiden har praktiseret i Frederiksborg Amt, og som endnu er Medlemmer af Alm. Dansk Jordemoderforening. Tal i Parentes henviser til det Sidetal i Bog III, hvor vedkommende Biografi kan findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

ALME	HILLERØD BY	1934/— Fru J. Meilby Jensen (18)
1925/— Fru S. Sivertsen (19)	1921/— Frk. I. Holfelt (17)	SLANGERUP
BIRKERØD	HOLLØSE	1908/— Fru A. M. Larsen . . . (17)
1918/26 Frk. H. Rigelsen (19)	1897/02 Fru M. A. Nielsen . . . (65)	SKJENKELSØE
1926/— Frk. L. M. Hansen . . . (17)	1902/05 Fru J. Mauritzen . . . (47)	1904/25 Fru S. Sivertsen . . . (19)
ESBØNDERUP	1917/— Fru V. Rasmussen . . (18)	1925/— Fru Bertha Hansen . . (16)
1903/34 Fru Anna Saabye . . . (18)	HØRSHOLM	SKULDELEV
1934/— Fru G. I. Hansen . . . (17)	1926/— Frk. H. Rigelsen . . . (18)	1907/— Fru S. Rasmussen . . . (18)
FREDENSBORG	JÆGERSPRIS	SKÆRØD
1931/— Fru Aug. Olsen (18)	1913/21 Fru M. Jacobsen . . . (17)	1894/97 Fru M. H. Pihl (18)
FREDENSBORG SLOTSOGN	1921/26 Frk. E. Laursen Jensen (47)	SKÆVINGE
1897/30 Fru M. H. Pihl (18)	1925/— Frk. I. M. Joensen . . (17)	1921/— Fru M. Jacobsen . . . (17)
1930/— Frk. G. A. H. Andersen (16)	KOKKEDAL	SØSUM
FREDERIKSSUND	1904/— Fru B. Nielsen (18)	1928/— Fru O. E. Bendsen . . (16)
1932/— Frk. R. B. Gottlieb . . (16)	LYNGE	THORUP
FREDERIKSVÆRK	1928/— Fru A. Münster (18)	1922/— Fru D. C. Fromberg . (16)
1932/— Fru S. Ristorp Rasmussen (18)	NR. HERLEV	VENSLEV
HELSINGE	1905/— Fru Hørdum Andersen (17)	1890/03 Fru N. Jensen (111)
1930/— Frk. A. K. Dahl (16)	NYRUP, KVISTGAARD	1911/13 Fru M. Jacobsen . . . (17)
HELSINGØR	.../— Frk. Stokkerup Larsen (19)	1923/31 Fru A. Olsen (18)
1903/— Frk. D. Nissen (18)	SAUNTE	1931/— Fru A. Egelund Petersen (16)
	1930/34 Fru J. Meilby Jensen (Konst.) (18)	

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

BRØNSHOLM	HELSINGE	1926/30 Frk. G. A. H. Andersen (16)
1895/04 Fru Bertha Nielsen . . (18)	1924/29 Frk. A. K. Dahl (16)	HØRSHOLM
EMDRUP	HELSINGØR	1916/18 Frk. H. Rigelsen . . . (19)
1924/25 Fru G. I. Hansen . . . (17)	1895/03 Frk. D. Nissen (18)	SAUNTE
ESBØNDERUP	1913/— Fru C. F. Larsen . . . (17)	1928/30 Fru J. Meilby Jensen (18)
1896/03 Fru Anna Saabye . . . (18)	1925/— Frk. S. Isaksen (17)	SNEKKERSTEN
FREDERIKSSUND	1926/27 Fru A. Münster (18)	1920/26 Fru D. Døhlie (121)
1895/96 Fru M. A. Nielsen . . . (91)	1926/28 Fru O. E. Bendsen . . (16)	VEDBÆK
1911/32 Frk. R. B. Gottlieb . . (16)	1934/— Fru R. Hubell (17)	1916/23 Fru A. M. Barentzen (45)
GRÆSTED	HILLERØD	VINDE HELSINGE
1922/23 Fru Julie Olsen (52)	1916/21 Frk. E. I. Holfelt . . . (17)	1890/92 Fru S. C. Nielsen . . . (91)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1888/90 Fru B. J. Andreasen . . . (26)	1923/25 Frk. Gudrun Andersen (16)
1889/90 Fru N. Jensen (111)	1925/26 Fru Marg. Johansen . . (10)
1895/96 Fru Karen Sundbo . . . (77)	1927/28 Fru Astrid Münster . . (18)
1905/07 Fru A. M. Larsen (17)	1929/30 Frk. A. K. Dahl (16)
1916/18 Frk. H. Rigelsen (19)	1930/32 Fru S. Ristorp Rasmussen (18)
1921/22 Fru Egelund Petersen (16)	1933/34 Fru Gudrun Hansen (17)
1922/23 Fru Thora Pedersen . . (53)	

HJØRRING AMTS JORDEMODERFORENING

AF OLGA BANG

Hjørring Amts Jordemoderforening begynder sin Historie omkring Aaret 1900, da nuværende Distriktsjordemoder i Frederikshavn Fru *Jensine Jensen*, efter en Samtale med Fysikus, der mente, at Tiden nu var inde til at forbedre Jordemødrenes Kaar, samlede flere af Amtets Jordemødre i sit Hjem for at drøfte Spørgsmaalet om Dannelse af en „Forening af Jordemødre“.

Spørgsmaalet blev imidlertid ikke straks taget op, men ved stadigt Arbejde for samme blev Foreningen stiftet i Aaret 1902, og Distriktsjordemoder Fru *Andrea Jensen*, Tornby, blev Foreningens første Formand, Jordemoder Fru *Nielly Juul*, Hjørring, Næstformand og Jordemoder Frk. *Kjær*, Brønderslev, Kasserer.

Den første Bestyrelse sad til omkring 1911, da Distriktsjordemoder Fru *Karen Nielsen*, Hjørring, blev Formand og vistnok Jordemoder Frk. *Born* Foreningens Næstformand.

I den Tid der er gaaet har Jordemødrene faaet bedre Lønninger, og Foreningen har faaet Emblem fælles med Hovedforeningen.

Først i 1922 begyndte man at føre Forhandlingsprotokol, og den udviser, at Distriktsjordemoder Frk. *K. Gregersen*, Asaa, blev valgt til Formand, Jordemoder Frk. *Born*, Hjørring, Næstformand, Jordemoder Fru *Martha Schmidt*, Vraa, Kasserer, Jordemoder Fru *Marie Jensen*, Poulstrup, Revisor, Jordemoder Fru *Jensine Jensen*, Frederikshavn, og Jordemoder Fru *Petersen*, Ingstrup, blev valgt til Voldgiftsmedlemmer.

Jordemødrene arbejder nu paa Distriktsjordemødrenes Lønningers Udbetaling og fri Opholdstelefon, som til Dels er bevilget, men flere Distriktsjordemødre har dog begrænset Gruppesamtaler indenfor deres egne Distrikter.

Ved Valget i 1925 bliver Distriktsjordemoder Fru *Anna Høgsted*, Frederikshavn, valgt til Formand, Jordemoder Fru *Møll*, Næstformand og som Suppleant for Bestyrelsen Jordemoder Fru *Karen Nielsen*, Hjørring.

1928 bliver Distriktsjordemoder Fru *Anna Møll* Formand, Fru *Karen Nielsen*, Hjørring, Næstformand og Fru *Martha Schmidt*, Vraa, Kasserer. Som Voldgiftsmedlemmer genvalgtes Fru *Jensen*, Frederikshavn, Fru *Petersen*, Ingstrup, og som Suppleant Frk. *K. M. Poulsen*, Sindal.

1931 vælges som Formand Jordemoder Fru *Olga Bang*, Bangsbostrand, som Næstformand Distriktsjordemoder Fru *Karen Nielsen*, Hjørring, og som Kasserer Fru *Martha Schmidt*, Vraa.

I 1934 genvalgte Bestyrelsen medens Frk. *K. Oppermann*, *Tømmerby*, og Fru *Marie Nielsen*, *Gjølstrup*, blev Voldgiftsmedlemmer.

BANGSBOSTRAND i November 1934.

Indenfor Hjørring Amt findes 2 Jordemødre, som for mere end 40 Aar siden tog Examen: Fru *Ottine Jensen*, *Sæby*, som nu er pensioneret, tog Examen i 1888 og Distriktsjordemoder Fru *Jensigne Jensen*, som efter Examen i 1890 nedsatte sig som pr. pr. Jordemoder i Frederikshavn, hvor hun efter 23 Aars Praksis i 1913 ansattes som Distriktsjordemoder.

Pens. Distriktsjordemoder Fru *Laura Petersen*, der i 1934 tog Afsked som Distriktsjordemoder i Ingstrup, naaede ikke i sit Embede at opleve 40 Aars Jubilæet, der vil falde i 1935.

Seks Jordemødre indenfor Amtet har praktiseret i mere end 30 Aar: Fru *Gertrud Justesen* i Vedsted pr. Birkelse har nu i 35 Aar praktiseret i Vedsted; først privat fra 1900 til 1915 og siden da som Distriktsjordemoder; — Distriktsjordemoder Fru *Marie Jensen* i Poulstrup pr. Vraa blev dimitteret i 1901, Fru *Eline Thorsen*, *Gjøl* pr. Aabybro, i 1902, Fru *Ellen Bast*, *Brønderslev*, i 1904 og Fruerne *Laura Bech*, *Skallerup*, og *Louise Dalsgaard*, *Dronninglund*, samt Fru *A. Nielsen*, *Hirtshals*, vil i 1935 kunne fejre 30 Aars Jubilæum som Jordemødre. Yderligere erfarer vi ved Redaktionens Slutning, at pens. Distr. Jdm. Fru *Anna Christensen*, *Børglum* pr. Vraa, blev dimitteret i Aaret 1900.

Den ældste Embedsbesættelse i Amtet synes at være Fru *Thorsens* i *Gjøl*; dette Embede blev besat af Fru *Thorsen* i 1902. To Distriktsjordemødre kan i Aar (1935) fejre 30 Aars Jubilæum i samme Embede, nemlig Fru *E. Bast* i *Brønderslev* og Fru *Laura Bech* i *Skallerup*.

Der findes 1. Januar 1935 4 pensionerede Distriktsjordemødre, 13 pr. pr. Jordemødre og 41 Distriktsjordemødre eller ialt 58 Medlemmer. En Oversigt gives nedenfor over Distrikter med Angivelse af hvilke Jordemødre, der har været ansatte i H. t. de i Bog III samlede Biografier (i Parentes: Sidetal-Henvisning).

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AALBÆK	1911/19 Fru M. Klitgaard ... (22)	LENDUM
1897/99 Fru D. Olsen (7)	1919/25 Fru B. Hansen (16)	1934/— Fru E. K. Thomsen. (25)
1910/— Fru R. Svendsen (25)	1925/— Frk. K. Danielsen (21)	LÆSØ
AÅSTED	FLADE OG GÆRUM	.../— Fru A. Schausen (25)
1922/25 Frk. K. Danielsen (21)	1901/08 Fru M. D. Pedersen (113)	LØKKEN
1925/34 Fru O. B. Jensen (22)	1920/— Fru A. K. Høgsted (21)	1922/— Fru Jensen Lyngborg (59)
1934/— Frk. A. J. Haurdal (21)	FLAUNSKJOLD	MANSTRUP
ÅSÅA	1915/21 Fru E. Miller (23)	1921/— Frk. K. M. Kristensen (23)
1911/12 Fru L. Dalsgaard (21)	1921/25 Fru K. M. Poulsen (24)	NR. SALTUM
1912/16 Frk. K. M. Gregersen (21)	1926/— Fru A. M. Voss (25)	1919/— Frk. M. Klitgaard (22)
1917/— Frk. K. M. Gregersen (21)	FREDERIKSHAVN	POULSTRUP
BINDSLEV	1913/— Fru J. Jensen (21)	1906/— Fru M. Jensen (22)
1909/— Fru E. Kjær Jensen. (22)	GJØL	PRÆSTBRO
BJERGBY	1902/— Fru E. M. Thorsen (25)	1926/— Frk. S. M. Jeppesen (22)
1925/— Fru O. S. Nielsen (24)	GØLSTRUP-JELSTRUP-SEJLSTRUP	RAKKEBY
BRØNDERSLEV	1931/— Fru M. Nielsen (24)	1906/09 Fru A. A. Johansen. (22)
1905/— Fru E. Bast (20)	HELLEVAD-ØRUM	1914/15 Fru E. Miller (23)
BRØNDERSLEV. Ø.	1922/— Fru J. Andersen (20)	1915/22 Fru Jensen Lyngborg (59)
1899/01 Fru D. Olsen (7)	HIRTSHALS	SINDAL
1914/20 Fru N. P. Pedersen (87)	1922/— Fru A. Nielsen (23)	1925/— Fru K. M. Paulsen (24)
1922/— Fru E. Miller (23)	HJALLERUP	SKAGEN
BYRUM LÆSØ	1923/— Fru N. K. Carlsen (20)	1927/— Fru E. Kristensen (22)
.../— Frk. K. Brems (20)	HJØRRING	SKALLERUP
BØRGLUM	1915/— Fru K. Nielsen (23)	1905/— Fru L. S. K. Bech (20)
1924/34 Fru A. Christianen. (20)	HÆSTRUP	SKOVSGAARD
1934/— Frk. A. Schmidt (24)	1915/22 Fru Jensen Lyngborg (59)	1922/— Fru A. Klarlund (22)
DRONNINGLUND	INGSTRUP	STENUM-THISE
1912/— Fru L. Dalsgaard (21)	1896/34 Fru L. J. J. M. Petersen (24)	1924/— Frk. C. N. Oppermann (24)
DYBVAD	JERSLEV	SYVSTEN se VOLSTRUP
1930/— Fru M. F. Juul (22)	1909/— Fru L. K. Christensen (20)	SÆBY
ELLING	JETSMARK	1908/30 Fru O. A. Jensen (22)
1906/07 Fru M. K. Christensen (110)	1925/— Fru A. M. Schierff (24)	1930/— Fru A. Axelsen (20)
1907/08 Fru A. Jensen (110)		SØNDERØKSE
1908/12 Fru M. Schmidt (24)		1909/— Fru A. A. Johansen. (22)

TAARS			1929/— Fru M. Sørensen (25)	1930/34 Frk. A. Schmidt (24)
1919/— Fru A. D. M. Ottesen (24)	TVERSTED			VEDSTED
TOLNE			1895/98 Fru O. A. Jensen (22)	1915/— Fru G. Justesen (22)
1908/12 Fru M. Schmidt (24)	1908/09 Fru E. Kjær Jensen (22)			VOLSTRUP
1920/21 Fru N. Andersen (121)	1913/19 Fru A. D. M. Ottesen (24)			1904/22 Fru E. L. Jensen (122)
1924/25 Fru T. K. Paulsen (24)	1919/20 Fru N. Andersen (121)			1922/25 Fru A. M. Schierff (24)
1926/— Fru A. M. Andersen (20)	1923/30 Fru A. Axelsen (20)			1925/30 Fru T. K. Paulsen (24)
TOLSTRUP			1930/— Fru J. K. Nielsen (23)	1930/34 Fru E. K. Thomsen (25)
1920/21 Fru A. A. Møll (23)	TØMMERBY			1934/— Fru M. K. Bo Christensen (21)
1924/— Frk. C. N. Oppermann (24)	1918/22 Fru J. Andersen (20)			VRAA
TORSLEV			UGILT	1912/— Fru M. Schmidt (24)
1898/08 Fru O. A. Jensen (22)	1901/06 Fru M. Jensen (22)			ØRUM
1922/30 Fru A. A. Møll (23)	1909/11 Fru M. Klitgaard (22)			1922/— Fru J. Andersen (20)
TRANUM			1914/17 Fru M. E. Nielsen (81)	Ø. VRAA
1901/03 Fru D. Olsen (7)	1918/26 Frk. S. M. Jeppesen (22)			1930/— Fru T. K. Paulsen (24)
1905/06 Fru A. Dengsøe (68)	1926/30 Fru J. K. Nielsen (23)			

Tolne Jordemoderbolig.

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AJSTRUP			FREDERIKSHAVN			JERSLEV			
1888/89 Fru Else Jensen (122)	1890/13 Fru J. Jensen (21)			1931/— Fru Maria Christiansen (21)					
ASAA			1912/20 Fru Anna Høgsted (21)			PANDRUP			
1901/02 Fru C. Langtved (6)	1914/15 Fru C. Abelskov (58)			1931/— Frk. A. Langtved (23)					
1905/11 Fru L. Dalsgaard (21)	1921/22 Frk. K. Danielsen (21)			SINDAL					
BANGSBOSTRAND			1933/— Fru Joh. Lønstrup (23)			1909/11 Fru Marg. Klitgaard (22)			
1930/— Fru Olga Bang (20)	HJALLERUP			SKAGEN					
BIRKELSE			1920/23 Fru A. Nicolajsen (81)			1917/17 Fru Ellen Dam (14)			
1895/96 Fru Laura Petersen (24)	HJØRRING			1923/27 Fru E. Kristensen (22)					
BROVST			1906/09 Fru L. Christensen (20)			SULSTED			
1928/30 Fru Else Thomsen (25)	1910/26 Fru Ingeb. Nielsen (11)			1889/90 Fru Else Jensen (122)					
BRØNDERSLEV			1913/15 Fru Karen Nielsen (23)			VEDSTED			
1900/19 Frk. K. Kjær (5)	1921/22 Fru Anna Møll (23)			1900/15 Fru G. Justesen (22)					
1919/— Fru Claudia Larsen (23)	1921/26 Fru Nimine Andersen (121)			VRAA					
DYBVAD			1922/— Fru K. Jensen (21)			1930/31 Fru Marie Nielsen (24)			
1925/30 Fru Marg. Juul (22)	1930/— Fru E. Lyngbøl (23)								
FLAUNSKJOLD			INGSTRUP						
1908/10 Frk. Cyrilla Larsen (123)	1930/— Fru A. B. Roliggaard (24)								

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1888/95 Fru Ottine Jensen (22)	1932/34 Fru M. K. Bo Christensen (21)
1924/25 Fru Olga Nielsen (24)	1934/— Fru Maria Christiansen (21)
1930/34 (?) Frk. A. Haurdahl (21)	

HOLBÆK AMTS JORDEMODERFORENING

AF JOHANNE SØRENSEN
VISKINDE

Kaastrup Jordemoderbolig.
En af Holbæk Amts nye moderne Jordemoderboliger.

Holbæk Amts Jordemoderforening stiftedes den 15. November 1901 i Hotel Kronprinsen, Holbæk. Det har været Foreningens Maal at forbedre Jordemødrenes Kaar og højne vor Stand; samt bevare Kollegialiteten inden for Kredsen. Dens allerførste Bestyrelse bestod af: Fru *Saabye*, Kalundborg, Formand; Fru *Andreasen*, Holbæk, Viceformand og Fru *Christiansen*, Bregninge, Kasserer. — Indskud blev sat til 1 Kr. Kontingent til 2 Kr. aarlig. Medlemmernes Antal var da 30.

1903 valgtes tre Æresmedlemmer: Dr. *Harpøth*, Snertinge, Distriktslæge *Larsen*, Kalundborg, Dr. *Flint*, Holbæk.

Den 8. Juni havde Foreningen sit allerførste virkelige Møde, hos Fru *Hansen*, Vig; Mødet var besøgt af 9 Medlemmer. Kassen havde da ved Udgifter til Bekendtgørelser og lignende et Underskud paa 72 Kr. 26 Øre.

Den 2. September afholdtes atter Møde, hvor 4 nye Medlemmer indmeldtes, bl. a. Amtslæge *Kirkegaard* (Næstformand), samt Dr. *Skov*.

8. Januar 1904 rejser Dr. *Harpøth* fra Egnen; men ønsker stadig at blive i Foreningen.

Den 27. September vælges Fru *Hansen*, Vig, til Formand i Stedet for Fru *Saabye*.

1905: 24. Juni: Kassereren paa Omvalg vælges enstemmigt igen. Det bestemmes at sende 2 Repræsentanter til Møde i København den 5. og 6. September; — 1907: 17. September: bliver indgivet Andragende om 100 Kr. aarlig til Hjælp i Hjemmet; — 1908: 18. Juni: Fru *Christiansen*, Bregninge, afgaar som Kasserer, Fru *Lorentzen*, Holbæk, vælges; — 1. Juli 1908 bevilges de søgte 100 Kr. aarlig til Hjælp i Hjemmet; — 1910: 2. Maj: Formanden afgaar, i Stedet vælges Fru *Larsen*, Højby; — 1911: 8. Juni: Fru *Lorentzen* genvælges som Kasserer. — Fru *Lorentzen* og Fru *Larsen*, Højby, vælges som Repræsentanter til Septembermødet. 6. September: Andragende indsendes om at faa Honorar forhøjet til 6 Kr. for at betjene en Patient, hvor Kommunen skal betale; — 1913: 26. Maj: foreslaas det at andrage Amtet om at installere Telefon i Boligerne; men Forslaget stemmes ned; 12. September: fortæller Fru *Hansen*, Vig, om Deltagelse i Repetitionskursus.

1914: 8. Juni: Næstformanden afgaar efter Tur, men genvælges. Valg af Repræsentanter til Kongressen; valgt blev: Fru *Larsen*, Højby, Fru *Nielsen*, Grevinge; — 1915: 11. Maj: Kas-

sereren Fru *Lorentzen* genvælges. „Sorg og Glæde“ stiftes; Kontingent 50 Øre aarlig; — 1916: Maj: Næstformanden, Amtslæge *Kirkegaard* genvælges; — 1917: 14. Juni: Valg af Formand og Voldgiftsudvalg. Formand: Frøken *Laursen*, Hørve, Voldgiftsudvalg: Fru *Jensen*, Holbæk, Frøken *Hansen*, Vig, samt Formanden; — 1918: 30. Maj: Kassereren, Fru *Lorentzen* genvælges; — 1919: 28. August: 2 nye Medlemmer vælges til Bestyrelsen: Fru *Jensen*, Stenlille, og Frøken *Hansen*, Vig; — 1920: 3. Juni: Kontingent forhøjes til 7 Kr. Frøken *Laursen* genvælges til Formand. Spørgsmaalet om Befordringsgodtgørelse til Tilsyn rejses; — 1921: 27. April: Amtslæge *Kirkegaard* genvælges som Næstformand; 22. September: Amtslæge *Kirkegaard* faar overrakt en Sølv cigarkasse paa 70 Aars Fødselsdagen; — 1922: 5. September: Frøken *Laursen* afgaar som Formand; Frøken *Petersen*, Jyderup, vælges i Stedet. Frøken *Laursen* vælges til Bestyrelsesmedlem; — 1926: 21. September: Formanden, Frøken *Petersen*, Jyderup, genvælges; Fru *Hansen*, Kalundborg, vælges til Næstformand i Stedet for Amtslæge *Kirkegaard*, den øvrige Bestyrelse genvælges; — 1928: 22. Maj: Frøken *Madsen*, Kaastrup, vælges til Kasserer i Stedet for Fru *Lorentzen*; — 1929: 7. Maj: Fru *Jensen*, Stenlille, genvælges til Bestyrelsen; 19. September: Formanden, Frøken *Petersen* genvælges; ligeledes Frøken *Laursen*, Hørve; Fru *Petersen*, Tølløse, vælges til Næstformand; — 1930: 28. April: Voldgiftsudvalg: Frøken *Laursen*, Hørve, Frøken *Larsen*, Følleslev, samt Formanden; — 1931: 8. April: Frøken *Larsen*, Følleslev, vælges til Kasserer i Stedet for Frøken *Madsen*; — 1932: 3. Juni: Frøken *Agerbøl*, Dianalund, vælges til Bestyrelsen i Stedet for Fru *Jensen*, Stenlille; 20. September: Frøken *Laursen*, Hørve, og Formanden afgaar, Frøken *Petersen* vælges til Bestyrelsen; Fru *J. Sørensen*, Viskinde, vælges til Formand; — 1934: 24. Maj: Frøken *Larsen* genvælges til Kasserer. I August Maaned fik vi Tilsagn fra Sogneraadforeningen om Befordringsgodtgørelse til Tilsyn.

Boligerne er i hele Amtet holdt i god og smuk Stand; efterhaanden med Badeværelse indrettet i dem alle, naar det ønskes; de nye Boliger, der bliver bygget, er efter en smuk Tegning og vendt, saa de ligger godt i Sol.

VISKINDE d. 28.-11. 1934.

Holbæk Amts Jordemoderforening tæller blandt sine Medlemmer Danmarks ældste Jordemoder, Fru *Ane Mette Mikkelsen* paa Samsø, som blev dimitteret i 1869, og saaledes vilde være i Stand til at bekræfte en Del af Stabslæge *Norries* historiske Beretning fra den kongelige Fødselsstiftelse. Fru *Mikkelsen* fyldte i 1934 88 Aar og Udgifveren maa her have Lov til at udtale sin hjerteligste Tak til hende for at have besvaret vort skriftlige Spørgeskema paa en Maade, der kunde tjene som Exempel for mange; det var udfyldt egenhændigt og fuldstændig korrekt.

Pensioneret Distriktsjordemoder Fru *Kirstine Larsen*, Nykøbing, hører ogsaa til den ældre Skole, idet Fru *Larsen* dimitteredes i 1884 og saaledes i 1934 passerede 50 Aarsdagen for sin Examen. Ikke mindre end to Medlemmer dimitterede i 1888: pens. Distriktsjordemoder Fru *B. J. Andreasen*, Holbæk, og pens. Distr. Jdm. Fru *Hooge Nielsen*, Kongstrup, og atter 1889- Holdet har endnu to Medlemmer i Holbæk Amt, nemlig Fru *Clara Jensen*, Stenlille, og Fru *Pedersen*, Odden, der begge er pensionerede. — Pens. Distriktsjordemoder Fru *Marie Buch*, Følleslev, og Fru *D. Jørgensen*, Regstrup, dimitteredes i henholdsvis 1892 og 1893 og med Fru *Mette Holm*, der i 1935 kan fejre 40 Aars Jubilæum som Jordemoder og som Distriktsjordemoder (1895—1900 i Højby og siden 1900 i Kirkehelsing), udviser Foreningen 9 Medlemmer, der er dimitteret for 40 Aar tilbage eller mere.

Fru *A. K. Sørensen*, Sejro, fejrede i 1934 35 Aars Jubilæum og yderligere 5 Jordemødre i Amtet har praktiseret mellem 30 og 35 Aar: Fru *Annette Lorentzen*, Holbæk, Fru *E. Petersen*, Tølløse, Fru *Inger Haugsted*, Kalundborg, Frøken *Anna Knudsen*, Odden, og Fru *H. Nielsen*, Grevinge. Femten af Foreningens Medlemmer har saaledes mere end 30 Aars Anciennitet.

Nedenstaaende Oversigt over Distrikter og Jordemødre, der i Aarenes Løb har været ansat i disse, viser, at Fru *Sørensen*, Sejro, er den, der har siddet længst i sit nuværende Embede —

siden 1899 —, medens Fru *Holm*, Kirkehelsinge, kommer umiddelbart efter — 1900. Fru *E. Petersen*, Tølløse, kommer næst med 33 Aars Tjeneste og Fru *Lorentzen*, Holbæk, vil i 1935 kunne fejre 30 Aars Jubilæum.

Indenfor Amtet findes kun 2 pr. pr. Jordemødre: Fru *Ingeborg Jørgensen*, Holbæk, nedsatte sig i 1918 umiddelbart efter sin Examen, medens Frøken *Marie Nissen* er flyttet til Gislinge i 1914.

Nedenfor gives en Oversigt over Distriktsbesættelser af Jordemødre fra hele Landet, der velvilligst har meddelt os Oplysninger, og som er optagne i det biografiske Afsnit. (Tal i Parentes henviser til Sidenummer i Bog III, hvor deres Biografi kan søges).

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AARBY— Fru A. Nørrevig (28)	OURØ	1897/03 Fru Karen Bruun... (32)
19..— Fru L. Mortensen ... (28)	HØRBY	REGSTRUP	1896/17 Fru D. Jørgensen ... (27)
BLÆSINGE	1926/32 Frk. E. M. Pedersen . (28)	RUDS VEDBY	1915/33 Frk. A. K. Knudsen . (27)
1910/12 Fru Z. M. Pedersen . (29)	HØRVE	1933/34 Frk. E. M. Lykke ... (38)	
BRAADE	1910— Frk. I. Laursen (28)	1934— Fru Karen Hansen . (26)	
1915/17 Fru M. O. Christensen (46)	HØVE	SEJRØ	1899— Fru A. K. Sørensen.. (29)
BREGNINGE	1902/12 Fru A. Joh. Rasmussen (97)	STENLILLE	1905— Fru M. J. C. Jensen . (27)
1909/16 Frk. J. Pedersen (29)	1912— Fru Z. M. Pedersen . (29)	ST. GANDLØSE	1919/26 Frk. E. M. Pedersen . (28)
BRUNBY (SAMSØ)	JERSLEV	SDR. JERNLØSE	1917/33 Fru D. Jørgensen ... (27)
19..— Fru A. Andersen.... (26)	1932— Fru E. O. Madsen .. (28)	TUSE	1933— Fru D. Erkeby..... (26)
DIANALUND	JORDLØSE	1908/11 Fru H. Nielsen (28)	
1928— Frk. K. Agerbøl (26)	1904/11 Frk. K. S. Madsen .. (60)	1924/25 Fru I. Verding Nielsen (29)	
FUGLEDE	JYDERUP	TØLLØSE	1902— Frk. E. C. Petersen.. (29)
1898/32 Fru M. Hooge Nielsen (27)	1916— Frk. J. Pedersen (29)	TØMMERUP	1920/22 Fru A. M. Schierff .. (24)
FØLLESLEV	KAATRUP	UDSTRUP	1929— Fru E. C. Nielsen ... (28)
1892/15 Fru M. L. Buch..... (26)	19..— Frk. D. Madsen..... (28)	UGLERUP	1902/23 Fru B. J. Andreasen . (26)
1915/16 Fru Ingeb. Jørgensen (37)	KALUNDBORG	UNDLØSE	1924/25 Frk. K. Agerbøl (26)
1916— Frk. Anna Larsen .. (27)	1914— Frk. I. Haugsted.... (26)	1925/34 Fru I. Verding Nielsen (29)	
GANDLØSE	1934— Fru I. M. Verding	1934— Frk. G. Hesseldahl .. (26)	
1917/19 Fru Mez. O. Chri-	Nielsen..... (29)	VIG	1922— Fru M. Jørgensen ... (27)
stensen..... (46)	KK. HELSINGE	VISKINDE	1907/22 Fru M. Jørgensen ... (27)
GREVINGE	1900— Fru M. K. Holm.... (26)	1922— Fru J. Sørensen..... (29)	
1911— Fru H. Nielsen (28)	LØVE		
HARALDSTED	1908/15 Frk. A. K. Knudsen . (27)		
1894/05 Fru M. J. C. Jensen . (27)	1915/19 Fru C. Abelskov (58)		
HEDEN VANTINGE	1931— Frk. K. M. Olsen ... (28)		
1922/24 Fru I. Verding Nielsen (29)	MØRKØV		
HOLBÆK	1932— Frk. E. M. Pedersen . (28)		
1881/83 Fru P. N. Christiansen (68)	NORDBY (SAMSØ)		
1890/02 Fru B. J. Andreasen . (26)	1872/21 Fru A. M. Mikkelsen (28)		
1905— Fru A. C. Lorentzen. (28)	1918— Fru A. M. Christensen (26)		
1913— Fru K. M. Jensen ... (27)	NYKØBING		
HOLLØSE	1884/24 Fru K. Larsen (27)		
1905/08 Fru H. Nielsen (28)	1922— Frk. A. K. Nielsen .. (28)		
HØJBY	ODDEN		
1895/00 Fru M. K. Holm.... (26)	1889/28 Fru E. Petersen.... (29)		
1906/09 Frk. J. Pedersen (29)	1928— Fru A. M. Kähler... (27)		

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AGERUP	HOLBÆK	NYKØBING
1893/95 Fru D. Jørgensen ... (27)	1902/05 Fru A. C. Lorentzen. (28)	1917/22 Frk. A. K. Nielsen .. (28)
GØRLEV	1915/19 Frk. E. M. Pedersen . (28)	NYRUP
1928/30 Fru Ristorp Rasmus-	1918— Fru I. K. Jørgensen . (27)	1888/89 Fru M. Hooge Nielsen (27)
sen..... (18)	1926/27 Fru B. A. Rebensdorff (66)	UBBY
GISLINGE	HØNG	1931/32 Frk. D. V. Erkeby .. (26)
1934— Frk. M. Nissen (28)	1904/08 Frk. A. K. Knudsen . (27)	

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1892/93 Fru S. C. Nielsen ... (91)	1922/26 Fru L. M. Hansen .. (17)	1931/32 Fru E. O. Madsen .. (28)
1895/96 Fru D. Jørgensen ... (27)	1926/28 Frk. K. Agerbøl (26)	1932/33 Frk. D. V. Erkeby .. (26)
1915/19 Frk. E. M. Pedersen . (28)	1928/29	1934— Frk. E. M. Lykke ... (38)
1920/22 Fru Joh. Sørensen... (29)	1930/31 Frk. K. M. Olesen .. (28)	

JORDEMODERFORENINGEN I KØBENHAVN AF 1893

AF OLGA LIMSCHOU OG JOHANNE NIELSEN

Fra gamle Forhandlingsprotokoller og Tidsskriftet refereres i Uddrag ordret denne Beretning om Jordemødrenes private Forening af 1893, som dens første Navn var: „Efter at have havt Lejlighed til at tale med mange af vore Kolleger, kom vi til det Resultat, at de Jordemødre, der havde bedre Tid, maatte tage Arbejdet op for dem, der ikke kunde ofre Tid til at varetage deres egne Interesser, nemlig de Jordemødre, der praktisere i Dele af Byen og Frederiksberg, hvor Størstedelen af Befolkningen er Smaakarsfolk; de have som Regel meget at bestille, men meget lidt at fortjene. Dette gav Anledning til, at Fruerne *C. Andersen* og *A. Larsen* indbøde samtlige Jordemødre i Kjøbenhavn og paa Frederiksberg til et Møde den 23. August 1893 i Bocks Lokale, Linnésgade 25, for at drøfte Jordemødrenes Pligter og Rettigheder; thi som det er gaaet nu i mange Aar har vi mange Pligter, men ikke mange Rettigheder; det var for at raade Bod paa dette Misforhold og for at søge hen til lidt bedre Betalingsvilkaar, at de nu vilde samles med Kollegerne for om muligt at faa dannet en Forening med udelukkende kollegiale Formaal“.

Saaledes lød Indbydelsen til Mødet, hvor Jordemoderforeningen i Kjøbenhavn af 1893 stiftedes. — Ved Mødet var 60 Jordemødre til Stede, et stort Antal, naar man betænker, hvor ny Organisationstanken var dengang, navnlig blandt Kvinder.

Referat fra Mødet: „Fru *C. Andersen* bød Velkommen og gjorde Forsamlingen bekendt med, hvad der havde givet Anledning til Mødet, derefter fik Fru *A. Larsen* Ordet og talte om de daarlige Betalingsvilkaar, hvorunder mange af Jordemødrene levede, og gjorde gældende, at rejste vi os ikke selv og viste, at vi var en Stand, der forlangte at blive respekteret, kunde det fremdeles blive gaaende i den gamle Trædemølle. Vi vilde gennem Magistraten søge at faa Fattigtaxten forhøjet fra henholdsvis 4 og 6 Kr. til 10 og 12 Kr. og saaledes, at Sedlen kunde erholdes selv efter Fødslen. Dernæst Ophør af Svøbning eller Indskrænkning af samme; thi skal en Jordemoder som nu svøbe to Gange daglig, har hun jo ingen Tid til Rensning af sig selv og sit Hjem, og da Størstedelen af Jordemødrene ikke have Raad til at holde fremmed Hjælp, hvor bliver saa Antiseptiken af? Og denne Forandring kan kun ske ved Sammenhold og Enighed, hvorfor hun varmt anbefalede Dannelsen af en Forening“.

„Da Forsamlingen ikke var saa fuldtallig, som man kunde ønske, blev et nyt Møde ansat til den 12. September 1893. Ved dette blev Ansøgningen til Magistraten vedtaget og underskrevet af alle tilstedeværende, ialt 102 Jordemødre. Et Udkast til Dannelsen af Foreningen blev ligeledes underskrevet, og alle indmeldte sig. Derefter blev en Bestyrelse valgt, foreløbig bestaaende af 5 Medlemmer: Fruerne *C. Andersen*, *A. Larsen*, *N. Nielsen*, *M. Poulsen* og *F. Nielsen*, dog med Ret til senere, hvis det gjordes nødvendigt, at supplere den med to til. Man blev ogsaa ved dette Møde enige om at kalde Foreningen *Jordemødrenes private Forening af 1893*. Derpaa hævdedes Mødet, og et nyt blev ansat til 12. Oktober. Til dette Møde var mødt saa mange, som Salen kunde rumme“.

Til Dirigent valgtes Fru *C. Andersen*. Fru *M. Poulsen* bød paa Bestyrelsens Vegne velkommen, takkede, fordi der trods det uheldige Vejr var mødt saa mange, rettede derefter en Tak til Hr. Professor, Overaccoucheur *Stadfeldt*, der havde vist sin Interesse for Jordemødrenes Sag ved at medgive den til Magistraten indgivne Ansøgning om bedre Betalingsvilkaar, sin Anbefaling. Til denne Tak bad hun Forsamlingen slutte sig ved at rejse sig. Derefter gaves Ordet til Fru *A. Larsen*, der gav en tydelig Oversigt over, hvad der af Bestyrelsen var udrettet siden sidste Møde, oplæste et Udkast til Lovene, som fandt Forsamlingens Tilslutning, dog saaledes at de først blev trykte til Januar 1894, for at vi til den Tid bedre kunne danne os et Skøn over hvilke Rettelser og Tilføjelser, der kunde være nødvendige. Der var kun een, som opponerede mod Paragraf 4, der er saalydende: Vi forpligte os til kun at svøbe een Gang daglig og kun saalænge Barnet trænger til Tilsyn. Dette gav Anledning til megen Discussion, hvorfor der blev ringet og Ordet givet til den opponerende, der ikke modtog Tilbudet.

Derefter oplæste Fru *N. Nielsen* det Referat, man havde tænkt at lade indrykke i Bladene, og hvis Indhold var følgende: „Igaarftes holdt samtlige Jordemødre i Kjøbenhavn en temmelig fuldtallig besøgt Sammenkomst i Bocks Lokale i Linnésgade for at drøfte deres Lønningsforhold, som jo for manges Vedkommende ere meget uheldige; thi siden Loven af 1. April 1893 blev given, som omhandler Jordemødrenes Taxt i Provinserne og paa Landet, er den fejlagtige Anskuelse kommet frem, at disse Taxter ogsaa gælde for Kjøbenhavn og Frederiksberg, hvilket selvfølgelig ikke er Tilfældet, da Livsvilkaarene ere saa højst forskellige. Distriktsjordemødrene, som Loven omhandler, ere ansatte med fast aarlig Løn, Huslejhjælp og Jordlod, afgaa desuden efter god Tjeneste med Pension, hvorimod de praktiserende Jordemødre i Kjøbenhavn med Frederiksberg udelukkende ere henviste til deres Honorar uden nogensomhelst Støtte i deres Alderdom“. Underskriverne var: *A. Larsen*, Formand, *C. Andersen*, Kasserer, *Nicoline Nielsen*, *Martha Poulsen* og *F. Nielsen*. Bestyrelsen suppleredes senere med Fru *Dorch* og Frk. *Hanne Petersen*.

Samme Aften indsendtes et Andragende til Magistraten om Forhøjelse af Kommunens Honorar for ubemidlet fødende fra 6—10 Kr. Efter Mødet indrykkedes følgende Meddelelse i Bladene: „Jordemødrene har fastsat et Minimumshonorar af 10 Kr. for Smaakaarsfolk, og Tilsyn med Barn og Barselkvinde indskrænkes til een Gang daglig i 5 Dage“.

Ved Nytaarstid 1894 foreligger Foreningens første Regnskab, det lyder i al sin Enkelthed saaledes:

Indtægten har været	Kr. 111,25
Udgiften	- 100,54
Beholdningen 1. Januar 1894	Kr. 10,71
	Kasserer Fru <i>Andersen</i>

Ved Gennemlæsningen af disse gamle Protokoller og Tidsskrifter faar man et klart Indtryk af Datidens Jordemødres hele elendige Stilling, deres endeløse Slid Døgnet rundt for et Vederlag, der selv set paa Baggrund af Tidens Pengeværdi, kun kan betegnes som ussel. Om Arbejdsforholdene i de mange fattige Hjem gør vi os nu om Dage næppe nogen Forestilling. Gamle Kolleger har fortalt, hvorledes de for et halvt Aarhundrede siden i mørke Nætter vadede ad uoplyste Gader og Veje i Byens Udkanter. Raad til Droske var der ikke. Vaade og forkomne ankom de til den fødendes Hjem; ikke Arbejderhjem, som vi nu kender dem, men daarlige, usunde Boliger med et eller to smaa lavloftede Rum. Den ene Stue benyttedes til Opholdsrum for hele Familien Døgnet rundt, dels af Sparsommelighed med Lys og Varme og dels af Hensyn til den Tids honette Ambition: den fine, kolde og ubeboede Stue. Der fandt man saa den fødende i en Familieseng, ofte med flere Smaaabørn ved sin Side. Lidt var der at tage af, man maatte hjælpe sig med, hvad der fandtes hos Patienten selv eller hos venlige og lige saa daarligt stillede Naboer. I disse Hjem gik Jordemoderen til Fødslen, svøbte derefter to Gange daglig i ca. 8

Dage. Betalingen for alt dette kneb det ofte med at faa. I en Tid, hvor Sygekasseforsikring var sjælden, Børneflokket stor og Ugelønnen lille, var det ofte svært for Hjemmene at afse de 5—6 Kr. til Jordemoderen, og meget, meget Arbejde maatte udføres gratis. Der fortælles, at Jordemødrene Lønningsaftenen maatte paa Rundtur til Hjemmene for om muligt at faa et Afdrag paa 1 Krones Penge. Selv trængte de jo ligesaa haardt til Pengene som de, der skulde betale.

Set paa Baggrund af alt dette maa man beundre de Kolleger, der havde Energi og Kræfter til at samle Standsfællerne i en faglig Sammenslutning. —

Det første Nummer af *Tidsskrift for Jordemødre* — udgivet og redigeret af Reserveaccouchør Th. B. Hansen — var udkommet 1. Oktober 1890, og derved fik Jordemødrene et Middel, hvorved de kunde meddele sig til hverandre.

Den nystiftede Forening var snart i god Gang. Udmærkede belærende Foredrag af den Tids kendte Læger afholdtes, og økonomiske og faglige Forhold drøftedes ved de maanedlige Møder.

Der dannedes ogsaa en Sygekasse og en Begravelseskasse, ligesom der stiftedes et Byggefond. Begravelseskassen, som vedblivende eksisterer og er obligatorisk, virker endnu paa den Maade, at der ved et Medlems Død udbetales de paarørende 1 Kr. pr. Medlem. Sygekassen maatte ophøre paa Grund af det ringe Antal Medlemmer, hvis Kontingent maatte blive uforholdsmæssig stort, dersom Kassen skulde svare Regning. Med Hensyn til Byggefondet kom man snart til det Resultat, at det vilde være mere formaalstjenligt, om Pengene paa en eller anden Maade i en overskuelig Fremtid kunde komme trængende Medlemmer til Gode. Ved Forhandlinger mellem Jordemoderforeningen for Kjøbenhavn og Omegn, som var blevet en Understøttelsesforening, og Foreningen af 1893 blev man enige om Sagen. Paa en Generalforsamling i Jordemoderforeningen af 1893 i November 1904 vedtoges det at overdrage Byggefondets Formue, stor 4.457 Kr. 59 Øre til Jordemoderforeningen for Kjøbenhavn og Omegn paa Betingelse af, at 20 Medlemmer under 40 Aar straks indmeldtes, og 23 Jordemødre over 40 optoges inden 1. Februar 1905.

Det første Andragende om Forhøjelse af Kommune-Honoraret bevilgedes, men dog kun med 2 Kr., nemlig fra 6 til 8 Kr. Vanskeligere var det at faa fastsat en regulær Betaling ude i Byen. Jordemodergerningen betragtedes ikke som et egentligt Erhverv hverken af Jordemødrene selv eller af Befolkningen. Man fandt det lidt underligt at spørge sin Jordemoder, hvad man skyldte. Man gav hende nogle Penge af et mere eller mindre godt Hjerte, og ikke sjældent fik hun en lukket Konvolut stukket ud ved Afskeden; der var ingen faste Priser, og det var svært for hende at aabne Konvolutten og protestere paa Stedet.

Det er indlysende, at alt dette ikke bidrog til at styrke Standsfølelsen og Sammenholdet. — Det tog lang Tid, før Medlemmerne lærte at stille et Krav og forlange en fast Betaling, og mærkelig nok vakte denne Ordning ikke mindst Modstand indenfor Jordemødrenes egen Kreds. Der var stadig nogle, der betragtede Gerningen som en Slags Filantropi og fandt Pengekravet uforeneligt med Jordemoderkaldet. Foreningen modarbejdede til det yderste denne forældede Opfattelse, som til syvende og sidst kom til at gaa ud over de fødende. Standen taalte ikke yderligere Fattigdom, hvis den ansvarsfulde, og af sin Udøver meget krævende Gerning, skulde udføres forsvarligt.

Imidlertid blev Foreningen saavel udad som indadtil en stor Støtte for de hidtil splittede og enkeltstaaende Jordemødre; det førte bl. a. til, at der blev vist dem mere Hensyn og Høflighed paa den Tids Fattigkontorer, hvor Tonen ofte var meget ubehagelig, og hvor Jordemødrene havde Ærinde som de fattige Patienters Talsmænd.

Fra Foreningens første Aar foreligger kun enkelte og spredte Meddelelser i Tidsskriftet. Den første Forhandlingsprotokol begynder med en Generalforsamling den 20. Februar 1899.

Referaterne fortæller om Skærmydsler i Anledning af Regnskaberne. Overretssagfører *Oscar Johansen* har været Bestyrelsen til stor Nytte med ordnede Forhold paa dette Omraade.

Paa Generalforsamlingen den 8. Maj 1899 drøftes en Skrivelse fra Stadslægen, hvori der tilbydes Jordemødrene en Takst af 4 Kr., — formentlig drejer det sig om Kommunens Honorar for ubemidlede fødende. Forslaget afvistes med Indignation, og det vedtoges enstemmigt, at 10 Kr. maatte være det mindste. Dette Svar sendtes til Justitsministeriet.

Bestyrelsen delte Arbejdet mellem sig og valgte dengang selv Formanden af sin Midte. Paa et Møde i 1899 valgtes saaledes Frk. *Hilda Høgsbro* ved Fru *Alvilda Larsens* Afgang. Der fremlagdes Forslag til nye Love. Det synes dengang at være ret almindeligt, at Læger betjente fødende uden Jordemoders Assistance, et Forhold som vakte megen Misfornøjelse hos Jordemødre. En Henvendelse til Stadslægen og Lægeforeningens Formand Dr. *Sofus Meyer* førte til, at denne lovede at paatale Sagen i Lægeforeningen.

I Sommeren 1900 deltog 5 Jordemødre i et Jordemodermøde i Berlin, hvortil man opnaaede en beskeden Statsunderstøttelse.

Paa Generalforsamlingen den 3. August 1900 valgtes Fru *Anna Hansen* til Formand efter Frk. *Hilda Høgsbros* Afgang. Paa Septemberrmødet samme Aar vedtoges det at andrage Magistraten om en Forhøjelse fra 8 til 12 Kr. Formanden mente ogsaa, at man paa en eller anden Maade skulde se at faa Honoraret for private Fødsler sat op. De fleste Medlemmer mente ikke, at der var ret meget at stille op i den Retning, hvorfor Sagen stilledes i Bero.

Paa Generalforsamlingen den 24. Oktober 1900 fremsatte Bestyrelsen Forslag om Forhøjelse af Minimumshonoraret fra 10 Kr. til 12 Kr. Dette blev enstemmigt vedtaget.

I Februar 1901 foreligger der Afslag fra Magistraten angaaende Forhøjelsen fra 8 til 10 Kr. Fra Frederiksberg Kommune kommer der ogsaa Afslag; Motiveringen er den: naar Københavns Kommune ikke vil forhøje, ser Frederiksberg heller ingen Anledning dertil. Forslag om at forlange Betaling straks efter Fødslen forkastes.

Nogen Tid efter fremkommer Aviserne med det foruroligende Rygte, at Jordemødrene paatænker at strejke, hvis ikke Taksterne forhøjes. Et Bestyrelsesmedlem beroliger Stemningen og meddeler i en Samtale med „Politiken“, „at det er ganske grundløst, purt Opspind, og forsikrer, at Jordemødrene er meget godt tilfredse med 12 Kr. som Mindstebetaling, men at man derimod nok kunde ønske Landjordemødrene en bedre Betaling“.

De ny opdukkende Fødeklivninger giver Jordemødrene bange Anelser, og de diskuteres ivrigt paa Foreningens Møder. Man retter en Henvendelse til Klinikindehaverne med Anmodning om at respektere Medlemmernes Honorar samt at tillade Patientens bestilte Jordemoder at følge med til Klinikken, naar Patienten eller Huslægen ønskede det.

Paa et Møde i April 1907 vedtager man at udsende et Spørgeskema til Medlemmerne for at faa oplyst, i hvor mange Tilfælde Jordemødrene bliver narret for Betalingen; men der indkommer saa faa Besvarelser, at man ikke paa det Grundlag kan danne sig et Skøn om Sagen.

Paa Generalforsamlingen 1908 trækker Fru *Anna Hansen* sig tilbage som Formand. I Stedet for vælges Frk. *Johanne Skriver*. Nogen Tid efter henvender Formanden og Frk. *Lützhöft Petersen* sig til Borgmester *Jacobi* for at formaa Magistraten til at betale Honorar for de ugifte fødende, der trods Fattigdom ikke vil indlægges paa Stiftelsen. Borgmesteren lovede at tale med Foreningens juridiske Konsulent, men „frygter forøvrigt, det hele er haabløst“. Foreningen lader sig ikke nøje hermed, men opsætter et nyt og fyldigt Andragende til Københavns Borgmester saaledes lydende:

1. Magistraten opfordres til at betale Barselhjælp for fattige ugifte fødende.
2. Tilsynet i Barselseng indskrænkes.
3. Magistraten anmodes om at betale Honorar for Patienter, som er i Restance i Sygekassen, i hvilke Tilfælde Jordemoderen som oftest ikke faar sit Tilgodehavende.
4. Magistraten opfordres til at yde Jordemoderhjælp til de Arbejdsløse og Strejkende, selv om disse modtager Hjælp af Fagforeningerne.

Paa et Møde 8. Februar 1909 omtales Foreningens Sygekasse og dens daarlige Status — Formuen er 90 Kr. I det forløbne Aar er indkommet i Kontingent godt 800 Kr., men udbetalt 1700 Kr. Uden Diskussion vedtages det at udbetale Sygehjælp, saalænge der er Penge, men ikke mere at opkræve Kontingent.

Igen i September 1909 var Formanden og Frk. *Lützhöft Petersen* hos Borgmester *Jacobi*, der velvilligt lovede at paalægge Fattigforstanderne at strække sig saa vidt som muligt med Udstedelse af gratis Jordemoderhjælp. — Paa et senere Møde omtales Valg af en ny Borgmester for Magistratens 3. Afdeling, og man vedtager at gøre ham opmærksom paa de Vanskeligheder, der lægges Jordemødrene i Vejen fra Distriktsforstandernes Side. Kort Tid efter vælges *P. Knudsen* til Borgmester, og man gaar op paa Raadhuset for at forelægge ham Besværingerne. Borgmesteren anmoder om Eksempler paa Overgreb fra Magistratens Side saavel overfor Publikum som overfor Jordemødrene. Det overdrages Foreningens juridiske Konsulent at samle disse og at formulere Skrivelsen.

Paa Bestyrelsesmødet September 1909 vedtoges det paa Forslag af Frk. *Sigrid Matthiessen* at henvende sig til Prof., Dr. med. *E. Hauch* med Anmodning om, at Læredøtrene i Lighed med Sygeplejerskerne fremtidig maa blive benævnet henholdsvis Fru eller Frøken, og ikke som hidtil med For- og Efternavn. Dernæst anmodede man om Tilladelse til, at Foreningen lod ophænge et Billede af Overjordemoder Fru *J. Wegener* i Jordemoderskolens Lokale. — Ved sin Afgang som Overjordemoder modtog Fruen Fortjenstmedaillen i Guld. — Paa Generalforsamlingen den 14. Februar 1910 ønsker Frk. *Skriver* paa Grund af Sygdom at træde tilbage. Fru *Anna Hansen* vælges paany til Formand.

Paa en ekstraordinær Generalforsamling 1910 behandles et Forslag indsendt af Fru *Eggers*, gaaende ud paa, at Jordemoderhonoraret ønskes betalt umiddelbart efter Fødslen. Der tales stærkt for og imod Forslaget; fra Modstandernes Side udtales: „Det er ikke værd at raabe for højt om Penge, vor Position blandt Publikum er bedst tjent med, at vi tænker mere paa Patientens Vel, mindre paa Penge“. Fru *Eggers* med flere er af den Mening, at vi godt kan være bekendt at forlange Betaling for udført Arbejde, mener, at der bør averteres om Sagen. Formanden m. fl. anbefaler Averteringen, og Forslaget vedtages efter mange og kraftige Udtalelser baade for og imod.

Paa Opfordring af Formanden for Den almindelige danske Jordemoderforening, Professor, Dr. med. *E. Hauch*, foreslaar Fru *A. Hansen*, at man igen skal henvende sig til Magistraten om forskellige Ændringer i de nugældende Bestemmelser angaaende fri Jordemoderhjælp.

Paa Generalforsamlingen Februar 1912 behandles et Forslag om Forhøjelse af Minimumshonoraret fra 12 til 15 Kr. Forslaget vedtoges med 27 Stemmer mod 5. Det vedtages ogsaa, at Foreningens Medlemmer skal have en Stjerne ved deres Navn i Telefonbogen. Samtidig forhøjes Foreningskontingentet med 1 Kr. aarlig.

1914 gennemførtes Lov om Jordemodervæsenet i Danmark, og derved sikredes vi gennem det Offentlige et Vederlag for enhver Fødsel, hvortil vi kaldtes. Motiveringen var den, at naar det paalagdes os som en Pligt at gaa til den fødende naar som helst, maatte det være vor Ret altid at kunne faa et Vederlag derfor. I den i sin Tid nedsatte Medicinalkommission med Professor *Knud Faber* som Formand deltog to københavnske Jordemødre, Fru *Anna Hansen* og Frk. *A. Lützhöft Petersen* som Tilforordnede, og det skyldtes sikkert for en stor Del deres nøje Kendskab til og varme Interesse for Jordemødrenes Kaar, at vi gennem Loven opnaaede saa store Fordele.

Paa Generalforsamlingen Februar 1914 vælges Fru *Johanne Nielsen* til Formand. Paa det følgende Møde bringer Formanden de to Kolleger, Fru *Anna Hansen* og Frk. *A. Lützhöft Petersen*, en hjertelig Tak for deres Arbejde i Medicinalkommissionen. Der er ogsaa sendt et Takke-telegram til Professor *Knud Faber*.

Efter Jordemoderlovens Gennemførelse ansøgte Bestyrelsen Justitsministeriet om Refusion af de i sin Tid udlagte Portoudgifter til Anmeldelserne, efter en Gennemsnitsberegning Kr. 821,25. Beløbet tilbagetaltes Foreningen gennem Kultusministeriet, hvorefter Kjøbenhavns Jordemoderforening skænkede en Del af Beløbet til Jordemoderforeningen for Kjøbenhavn og Omegn.

Foruden de faglige og lokale Interesser har Foreningen og dens Ledere altid stærkt følt sin Samhørighed med Kollegerne Landet over, og Ønsket om et nært Samarbejde til fælles Gavn gav Fru *Anna Hansen* Anledning til paa et Møde i Kjøbenhavns Jordemoderforening at fremsætte Tanken om Dannelsen af en Landsforening for Jordemødre. Forslaget fandt Tilslutning ude i Landet, og flere af den Tids kendte Kolleger arbejdede med stor Iver for Sagen.

Forslaget om forlænget Uddannelse for Jordemødre fremkom og diskuteredes i Kjøbenhavns Jordemoderforening og senere i Tidsskriftet. Paa Landsmødet i Odense September 1921 fremlagdes Forslaget, og daværende Formand for Kjøbenhavns Jordemoderforening, Fru *Johanne Nielsen*, indledede Diskussionen. Paa Mødet vedtoges en Resolution, der opfordrede rette Vedkommende til at virke for Forslagets Gennemførelse.

I Anledning af Krigstiden med de deraf følgende Indkaldelser søger Foreningen Magistraten for at opnaa den mest mulige Hjælp for Hjemmene. Der skaffes ekstra Forsyning af Petroleum, Smør og Sukker, ligesom Magistratens 3. Afdeling overlader Foreningen 25 Petroleumssapparater til Udlaan ved Fødsler i fattige Hjem. Til Belysning brugte man mange Steder elendige Karbidlamper, Julelys og lign.; ofte sad Jordemoderen med Livet i Hænderne ved denne Belysning.

Paa Generalforsamlingen i Marts 1916 indsendes Forslag om Forhøjelse af Magistrats-honoraret fra 12 til 15 Kr. samt Avertering i Bladene om Foreningens Priser. Det første Forslag vedtoges, det sidste forkastedes. Aaret efter er der endnu ikke indløbet Svar fra Magistraten, og da man efterlyser Svaret, meddeler Magistraten, at Andragendet er indsendt til Justitsministeriet, som efter Jordemoderloven skal træffe Afgørelsen. — 1918 opnaas den ønskede Forhøjelse.

Der indføres forskellige ny Bestemmelser i Foreningens Love med Hensyn til Honorar-delning under Sygdom og Bortrejse i længere Tid.

JUBILÆET

Den 23. August 1918 fejrede Jordemoderforeningen i Kjøbenhavn sit 25 Aars Jubilæum hos Nimb ved en festlig omend beskeden Sammenkomst. Gæsternes Antal var 126. Som særlig indbudte var til Stede Foreningens Æresmedlemmer, Borgmesteren og Kontorchefen for Magistratens 3. Afdeling, Stiftsfysikus *Anders Johansen*, Dr. *Gordon Norrie* fra Sundhedsstyrelsen, Professor *Hauch*, konst. Overlæge, Dr. med. *S. A. Gammeltoft*, Reservelæge *Tofte* foruden en talrig Forsamling af Byens Accoucheurer. Desværre var Stadslægen og Amtslægen forhindret paa Grund af Bortrejse. Som Repræsentanter for Dansk Sygeplejeraad og Danske Kvinders Nationalraad var Fru *H. Tscherning* og Frk. *H. Forchhammer* indbudte. Der blev holdt adskillige Taler, fremsagt en Prolog af Forfatterinden *Gyrithe Lemche* og sunget en Sang. Traktementet var meget enkelt som Festmaaltid betragtet — afpasset efter Dyrtiden — og bestod af Lamme-steg med Grøntsager og Is. Derefter rigtig Kaffe. Den sidste halve Time improviseredes en Dans i Spisesalen.

Der blev vist Kjøbenhavns Jordemoderforening megen venlig Opmærksomhed paa Jubilæumsdagen i Form af Gaver, Blomster og Telegrammer, ligesom det var os en stor Glæde, at vi af Foreningens Kasse var i Stand til at skænke Jordemødrenes Understøttelsesforening 500 Kr. paa Jubilæumsdagen. Foreningens nys udnævnte Æresmedlemmer: Fru *Nicoline Nielsen*, Fru *Anna Hansen*, Fru *Caroline Andersen* og Fru *F. Nielsen* modtog som Gave et kunst-

nerisk udført Diplom med Motiv fra den gamle Stiftelse (Trappen og Vestibulen med Indgang til den grønne Stue). Der blev henlagt Kranse paa Dr. *V. Lauritsen*, Dr. *Th. B. Hansen*, Fru *Alvilda Larsen* og Fru *Poulsens* Grave. De to sidste var Medstiftere af Foreningen. — Paa Professor *S. A. Gammeltofts* Initiativ nedsattes en Lægekomité med Formaal: Oprettelse af et Fødselsdags Legat for Kjøbenhavns Jordemødre.

Paa Generalforsamlingen Februar 1921 meddeler Formanden, at Frk. *F. Fiehn* er indtraadt som Jordemoderforeningens Repræsentant i „Dansk Børneforsorg“. Bestyrelsen har henvendt sig til Justitsministeriet angaaende vor Opfattelse af de Foranstaltninger, der efter vor Mening er bedst egnede til at beskytte Børn fødte udenfor Ægteskab.

Paa samme Møde drøftes Betimeligheden af en forlænget Jordemoderuddannelse. Det anbefales fra flere Sider. Frk. *Lützhöft Petersen* stiller Forslag om, at Kjøbenhavns Jordemoderforening udsender Cirkulærer til alle Kredsforeninger Landet over for at høre deres Mening om en eventuelt Forlængelse. — Vedtages. — Formanden foreslaar at give et Bidrag til Radiumfondet; der indkommer ialt Kr. 345.

Paa Generalforsamlingen 1921 drøftes Honorarberegningen atter; det foreslaas at forhøje den fra 1 pCt. til 1½ pCt. for Indtægter over Kr. 3,000. Forslaget vedtages. — Formanden meddeler, at der i Foreningen er indsamlet en Pengegave til Frk. *Lützhöft Petersen*. — Foreningens Kasserer, Fru *Paaske Møller* ønsker at fratæde som Kasserer. Formanden takker Fruen for det store Arbejde gennem 15 Aar og har den Glæde at kunne overrække Fru *Paaske Møller* en Pengegave. Fruen var ikke blot en meget paapasselig Kasserer, men ogsaa gennem Aarene Foreningens hyggelige og omsorgsfulde Værtinde, der nok skulde sørge for, at alle fik et godt Traktement ved Kaffebordene. Fru *Paaske Møller* valgtes ved Akklamation og under stort Bifald til Æresmedlem. — Frk. *J. Rødtnes* tager Ordet til Fordel for Oprettelse af en Pensionskasse for privat praktiserende Jordemødre.

Paa Generalforsamlingen Februar 1923 trækker Fru *Johanne Nielsen* sig tilbage som Formand, og Fru *Bertha Petersen* overtager Hvervet.

Flere Medlemmer begynder at besvære sig over Honorarberegningen paa 1½ pCt. og mener, at denne er for høj, hvorfor der bliver indkaldt til ekstraordinære Generalforsamlinger den 28. Juni og 11. September 1923; — det vedtages at beholde de 1½ pCt. for Indtægter over Kr. 5,000.

Det gaar livligt til indenfor Bestyrelsen, — der bliver flere Gange indkaldt til ekstraordinær Generalforsamling med Formands- og Bestyrelsesvalg, Fru *Bertha Petersen* forbliver som Formand.

I April Maaned 1924 henvender Forstanderinden for den kommunale Hjemmesygepleje sig til Formanden for at høre, om Jordemødrenes Stilling til kommunal Barselpleje, og der blev givet det Svar, at Jordemødrene selvfølgelig billiger Tanken, for saa vidt denne ikke gør Indgreb i Jordemødrenes Arbejde og Rettigheder.

Der er stadig Klager over Magistratens Vilkaarlighed, og der bliver gennem Formanden klaget over dette.

I Maj Maaned bliver det vedtaget at indsende Forslag, til Behandling paa det store Møde, om forlænget Uddannelse for Jordemødre, ligeledes om at faa Tidsskriftet redigeret af 2 Jordemødre med en Læge som videnskabelig Konsulent.

Ved Overjordemoder Frk. *Augusta Lützhöft Petersen's* Død i Juni 1924, mistede Foreningen et dygtigt og energisk Medlem. Hendes mangeaarige Medarbejder i Kjøbenhavns Jordemoderforening, Fru *Anna Hansen*, giver hende følgende Eftermæle:

„Hendes klare Hjerne i Forbindelse med den dybeste Interesse for Jordemoderstandens Fremgang, saavel aandeligt som materielt, samt hendes Evne til at se en Sag fra flere Sider, gjorde hende til en uvurderlig Kraft og en glimrende Medarbejder.

Ikke sjældent fremsatte Augusta Lützhöft sine Meninger i en ret skarp Form, og det hændte ogsaa nu og da, at hun stødte an og blev misforstaaet, men bag hendes Ord laa det ærligste Ønske om hendes Stands videre Højnelse og Udvikling, og Jordemødrene har ved hendes Død mistet en loyal og sanddru Ven, der ikke let lader sig erstatte“.

Hospitalsdirektøren giver Meddelelse om, at den kommunale Barselpleje i November Maaned er traadt i Kraft i Sundbyerne. Paa flere Møder bliver der diskuteret for og imod denne Barselpleje, det er ikke, hvad Jordemødrene havde ønsket, nemlig en Barselplejerske, som kunde tage sig af Hjemmet ogsaa.

Paa Generalforsamlingen i Februar 1925 bliver Hovedforeningens Regnskab gjort til Genstand for Omtale, og Fru *Johanne Nielsen* meddeler de nærmere Enkeltheder angaaende det manglende Regnskab. Hun har stillet sit Mandat som Næstformand i Hovedbestyrelsen til Raadighed, herved kommer Københavns Jordemoderforening i den Situation, ikke at have nogen Repræsentant i Hovedforeningen. Generalforsamlingen vedtager en Resolution mod dette Forhold.

Foreningen bliver indmeldt som selvstændig Forening under „Danske Kvinders Nationalraad“.

I September Maaned nedsatte Københavns Magistrat, uden Forhandling med Jordemødrene, Honoraret fra Kr. 25,00 til Kr. 20,00.

Der blev afholdt mange Møder i Foreningen og ført gentagne Forhandlinger med Borgmester og Stadsråge, der blev endog drøftet at lægge Sag an imod Magistraten, da vi gik ud fra, at de privat praktiserende Jordemødre havde Bestemmelsesret med Hensyn til Honorarberegning. Sundhedsministeriet gav i Skrivelse af 9. Marts 1927 Foreningen Ret i, at Ministeriets Bestemmelser angaaende Mindstebetaling kun gælder for Distriktsjordemødre. Derfor maatte Magistraten bøje sig og Honoraret forhøjedes atter til Kr. 26,00, mod at Fødselskasserne blev afskaffet og Jordemødrene selv medbragte det sterile Vat til Fødslen (hertil blev beregnet Kr. 1,00).

Paa Generalforsamlingen i Februar 1927 bliver de forskellige Artikler i Tidsskriftet diskuteret, navnlig de, som Frk. *Gertrud Vedel* har skrevet, og der bliver paa Opfordring af Fru *Anna Hansen* vedtaget en Resolution om, at man misbilliger den Polemik, som Tidsskriftet har givet Plads for. Den samlede Bestyrelse tager bestemt Afstand fra Resolutionen og beslutter kun at offentliggøre den i Generalforsamlingsreferatet.

Fru *Anna Hansen* bliver paa Generalforsamlingen i Februar 1927 valgt til Formand. — 12. November 1928 forelægger Frk. *Rødtness* atter Pensionssagen i Jordemoderforeningen, og Fru *Johanne Nielsen* foreslaar Nedsættelse af et Udvalg.

Paa en ekstraordinær Generalforsamling i November 1928 fremsætter Fru *Johanne Nielsen* Forslag om at forhøje Minimumshonoraret fra Kr. 30,00 til Kr. 40,00. Da Generalforsamlingen ikke var beslutningsdygtig, blev det først endeligt vedtaget paa den anden ekstraordinære Generalforsamling den 10. December 1928. (Denne Forhøjelse til Kr. 40,00 har været af meget stor Betydning for Jordemødrene, havde vi ikke haft denne Takst, vilde vi næppe have opnaaet Overenskomsten med Sygekasserne i 1933).

I December Maaned tilskrives Hovedforeningen om at henvende sig til Sundhedsstyrelsen for om muligt at faa en Jordemoder ind som Konsulent i Sundhedsstyrelsen. Formanden var sammen med Formanden for Hovedbestyrelsen hos Sundhedsstyrelsen, men fik den Meddelelse, at der intet som helst Haab var om at faa en Jordemoder ind som Konsulent, da Konsulenternes Antal netop blev indskrænket. Senere indsendtes et Andragende om, at der i Jordemodersager, der skulde behandles i Sundhedsstyrelsen, maatte blive tilkaldt en Jordemoder som Tilforordnet.

Der er forsøgsvis blevet ansat 3 Sundhedsplejersker, deraf den ene i København (Pengene er bevilliget af Rockefeller Foundation). Professor *Monrad* udtalte paa Foreningens Fore-

spørgsel, at det egentlig var en Udvidelse af Plejetilsynet, altsaa ingen Konkurrent til Jordemødrenes Arbejde. Professoren udtalte ligeledes, at i det Tilfælde, Forsøget slog an, skulde der ansættes flere Sundhedsplejersker, og at disse Stillinger jo ogsaa kunde søges af Jordemødre.

Bestyrelsen henvendte sig til Professor *Hauch* for at forhøre, om Professoren kendte disse Stillinger, og om han ansaa Jordemødrenes Uddannelse for saa god, at Tilsynet med de nyfødte Børn kunde overlades dem i den første Tid efter Fødslen; til det sidste Spørgsmaal svarede Professoren: „Ubetinget Ja“. Professoren kendte intet til Sundhedsplejerskerne.

Paa et ekstraordinært Medlemsmøde den 23. Maj 1929 vedtages det at henstille, at Sundhedsplejersken først kommer i Hjemmene, naar Jordemoderens Arbejde er endt.

I Juli Maaned indsender man til Drøftelse paa Hovedbestyrelsens Møde følgende Forslag:

1. At Hovedbestyrelsen søger udvirket, at Jordemødrene faar en ulønnet Konsulent i Sundhedsstyrelsen.
2. At Hovedbestyrelsen søger udarbejdet en nøjagtig Statistik over Fødslernes Antal i Danmark, og i Særdeleshed over de Fødsler, hvor Jordemoderhjælp ikke anvendes, samt over Jordemødrenes Antal. Disse Oplysninger er nødvendige for at bedømme Spørgsmaalet „Indskrænkning af Elevantallet paa Jordemoderskolen“.

Der fremkommer mange Klager over Magistraten og dens Behandling af Jordemødrene. Alle Klagerne bliver samlede og sendt til Borgmester *Viggo Christensen* sammen med Andragende om at faa Jordemoderhonoraret forhøjet fra Kr. 26,00 til Foreningens Minimumshonorar Kr. 40,00.

Den 11. Februar 1930 afgang Medstifter af Foreningen, Æresmedlem Fru *Caroline Andersen* ved Døden, 85 Aar gammel. Hun bevarede til sine sidste Dage sin dybe og stærke Interesse for Foreningen.

Som Svar paa vort Andragende om Forhøjelse af Honoraret meddeler Magistraten i April Maaned, at dette ikke kan bevilliges.

Den 28. Maj 1930 afholdes atter ekstraordinær Generalforsamling, da Bestyrelsen har foreslaaet følgende Ændring af § 3 i Den Almindelige Danske Jordemoderforenings Love:

„dog kan et almindeligt Jordemodermøde, ordinært eller ekstraordinært, naar som helst afsætte et eller flere Bestyrelsesmedlemmer, naar $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer forlanger det“.

Dette bliver vedtaget og afsendt til Kredsforeningernes Formænd og Hovedbestyrelsen.

Bestyrelsen overvejer, om Tiden er inde til at indmelde sig i *De samvirkende Fagforbund* for bedre at faa vore Interesser varetaget; men da dette viser sig at være ret vanskeligt, bliver det opgivet foreløbigt.

Paa Generalforsamlingen i Februar 1931 nedlagde Fru *Anna Hansen* sit Mandat som Formand, paa Grund af svigtende Helbred; Fru *Olga Limschou* blev valgt i Stedet.

Paa Forslag af Fru *Anna Nielsen* vedtager Generalforsamlingen, at der fremtidig ydes Formand og Kasserer et Vederlag paa ialt Kr. 300,00 pr. Aar, for deres Arbejde.

I April 1931 henvender man sig til Sct. Josephs Hospital med Anmodning om ikke at nævne noget Jordemoderhonorar i deres Annoncer. Denne Henvendelse bliver taget til Følge.

Flere Medlemmer beklager sig over, at der bliver averteret med meget lave Priser for Klinikophold; man tilskriver 2 Jordemødre om ikke at avertere paa den Maade, men det nytter desværre ikke.

Sagen blev diskuteret stærkt paa Generalforsamlingen i Februar 1932, men den endte resultatløs, da vedkommende Kollega ikke vilde afgive noget Løfte om ikke at avertere med Klinikophold for Kr. 115,00.

Paa en ekstraordinær Generalforsamling den 14. August 1933 foreslaar Fru *Johanne Nielsen* at indsende Forslag til Hovedforeningen og Kredsforeningerne om Dannelse af en Forening af privat praktiserende Jordemødre. Dette Forslag blev imidlertid for sent indsendt, og naaede derfor ikke at blive behandlet paa Landsmødet i September Maaned. Forslaget vil sikkert komme frem senere.

Foreningens 40 Aars Jubilæum den 23. August 1933 forløb i Stilhed.

Efter lange og alvorlige Forhandlinger paa Mødet i Sønderborg i September 1933, blev der sluttet Overenskomst med Sygekasserne, saaledes at Københavns Jordemødre fra 1. Oktober 1933 faar Kr. 40,00 i Honorar hos nydende Sygekassemedlemmer. I disse Forhandlinger med Sygekasserne varetog Formanden, Fru *Olga Limschou*, og Fru *Johanne Nielsen* de københavnske Jordemødres Interesser.

Den 20. September 1933 afgik Fru *Anna Hansen* ved Døden efter kort Tids Sygdom, og Fru *Johanne Nielsen* skrev følgende Mindeord om vor udmærkede Kollega i Tidsskriftet for Jordemødre:

Ved Fru *Anna Hansens* Bortgang har den danske Jordemoderstand mistet et anset og højt-skattet Medlem. Gennem mange Aar har Fru *Anna Hansen* været en utrættelig Forkæmper for den Stand, der altid stod hendes Hjerter saa nær, og hvis sociale og økonomiske Højnelse indtil det sidste havde hendes varmeste Interesse.

To Gange har Fru *Anna Hansen* beklædt Formandsposten i Københavns Jordemoderforening, første Gang i en tolvaarig Periode fra 1902—1914. Dette Arbejde faldt i en for Jordemødrene stærkt bevæget Brydningstid. Jordemoderloven blev dengang vedtaget, efter at den nedsatte Jordemoderkommission, med Professor *Knud Faber* i Spidsen, havde gjort et stort, forberedende Arbejde, hvor ogsaa Fru *Anna Hansen* sammen med Frøken *Lützhöft Petersen* deltog. Det skyldtes for en stor Del disse Kollegers Indsigt og Kendskab til de københavnske Jordemødres Kaar, at Loven blev den udmærkede Støtte for os. — Jeg behøver blot at minde om den Bestemmelse i Loven, der sikrer os Betaling for enhver Fødsel.

Med faa korte Afbrydelser var Fru *Anna Hansen* Bestyrelsesmedlem gennem flere Aar, indtil hun igen efter indtrængende Opfordring overtog Formandshvervet fra 1928—31. Hun praktiserede ikke mere og havde af den Grund store Betænkeligheder ved at efterkomme Opfordringen, samvittighedsfuld som hun var, frygtede hun, at hun ikke fuldtud var i Stand til at varetage de arbejdende Kollegers Interesser. Men der kom hendes Menneskekundskab og klare Forstaaelse hende til Nytte, og gennem et udmærket Samarbejde med Bestyrelsen søgte hun altid der Støtte og Vejledning i de Forhold, som hun ikke selv mente sig berettiget til at dømme om. — Ikke mindst for hendes Evne og Vilje til loyalt Samarbejde maa vi mindes hende. Det kan falde saa let for den, der i en Forenings Ledelse udadtil staar med Traadene i Haanden, ofte ubevidst at sætte sig selv i Forgrunden. *Anna Hansen* var stor nok til at kende sin Begrænsning og anerkende sine Medarbejdere.

For *Anna Hansen* var Formandshvervet en Samvittighedssag; det er ikke for meget sagt, at i alt, hvad hun foretog sig som Jordemoderforeningens Repræsentant, var hendes Færd præget af Ønsket om at højne Jordemødrenes Anseelse, et Formaal, som hendes noble Fremtræden og beherskede Form i høj Grad bidrog til.

Paa Generalforsamlingen i Februar 1934 blev der forelagt forskellige Lovændringer, bl. a. at ingen Jordemoder maa tage Ansættelse paa Hospitaler eller Klinikker uden først at henvende sig til Foreningen, som holder sig *à jour* med de forskellige Stillinger og undersøger, at Honorar etc. staar i Forhold til Arbejdet, der ønskes udført.

Denne Ændring blev endelig vedtaget paa en ekstraordinær Generalforsamling, da den første ikke var beslutningsdygtig. Derimod gik Medlemmerne imod Bestyrelsens Forslag om at forbyde Klinikkerne at avertere med Priser. Dette Forslag var fremsat af Bestyrelsen for at værne de praktiserende Jordemødres Interesser, da Priserne for Klinikophold var kommet saa langt ned, at det skadede de øvrige Medlemmer.

I Maj Maaned 1934 kunde to af vore Medlemmer fejre 50 Aars Jubilæum som praktiserende Jordemødre, nemlig Fru *Augusta Hansen* og Fru *Marie Johansen*. Hs. Maj. Kongen har dekoreret dem begge med den kongelige Belønningsmedaille i Sølv.

Vor Forening har altid været strengt faglig, uden politiske Tendenser. Med Hensyn til Ledelsen, navnlig ved Formandsvalg, har Medlemmerne nærmest været lidt konservative, idet man helst har holdt sig til de prøvede Kræfter, og Flertallet har saa at sige aldrig ønsket at

skifte Formand. Skulde det endelig være, har der saa godt som altid været Ønske om at faa en af de tidligere afgaaede Formænd igen. Der har aldrig manglet paa dygtige og initiativrige Medlemmer til de ofte brydsomme Bestyrelsessherv, Kasserer, Sekretær o. s. v.

Alt i alt kan københavnske Jordemødre betegnes som loyldige overfor Foreningen og loyale overfor hverandre. Vor Voldgiftsprotokol, hvor alle Uoverensstemmelser mellem Kolleger indføres, er trods de mange Aar af meget ringe Omfang. Maaske skyldes det, at vore Arbejds- og Levevilkaar er saa ensartede. Vi er alle i samme Baad. — Vel har der ikke altid været smult Vand i Foreningen, der har været Tider, hvor Bølgerne gik højt, og hvor Diskussionen, som det hedder i Forhandlingsprotokollen, har været livlig og stærkt bevæget. I et Par Aar afholdtes der hele Serier af ekstra Generalforsamlinger med de altid brændende Magistrats- og Honorarspørgsmaal paa Dagsordenen. Men selv om der i Kampens Hede faldt drøje Hug fra begge

Sider, alligevel, naar Diskussionen var endt, og Flertallet havde afgjort Sagerne, saa mødtes vi alle som gode Venner — Ulv og Lam ved Siden af hinanden — ved Kaffebordene.

Flere af vore ældste Medlemmer har været med fra Foreningens første Begyndelse og svigter endnu sjældent Møderne.

Den sidste af den første Bestyrelse, Fru *Nicoline Nielsen*, er et af vore Æresmedlemmer og har gennem mange Aar været en utrættelig Medarbejder, mærkeligt maa det være for de Kolleger, der har kunnet følge Foreningens Vækst gennem de 42 Aar.

To Navne gaar stadig igen i vore Protokoller: Fru *Anna Hansen* og Frk. *Augusta Lützhöft Petersen*. De var begge landskendte og højt ansete indenfor den danske Jordemoderstand.

Vi er nu naaet dertil, at alle praktiserende Jordemødre i København er Medlemmer af Foreningen.

I de 42 Aar, Foreningen har bestaaet, er vor Mindstebetaling hævet fra 6 Kr. til 40 Kr., et Honorar, som ogsaa er fastsat for alle Sygekassemedlemmer ved en Overenskomst mellem De danske Sygekasser og Den almindelige Danske Jordemoderforening. Kommunen betaler for Tiden 26 Kr. i København, paa Frederiksberg 20 Kr. uden Tilsyn i Barselseng. —

Hvad der derimod ikke kan gøres op i Tal er den Højnelse af Standen og den sociale Position, som er en Følge af de bedre økonomiske Kaar. Vi har haft det Held, at vore Autoriteter har været forstaaende overfor vore Krav, selv om det ikke kan nægtes, at vi til Tider har maattet raabe højt og længe, før vi blev hørt. Ved vort Arbejde i Hjemmene har vi haft den mest

udmærkede Støtte saavel fra Byens Læger som fra de Ledende paa Rigshospitalets Fødeafdelinger.

Det staar nu til de unge Kolleger at føre Arbejdet videre til fælles Gavn.

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE I KØBENHAVN, FREDERIKSBERG OG GENTOFTE KOMMUNER

(Nabokommuner: se København og Gl. Roskilde Amt).

1884/— Fru Aug. Hansen ... (34)	1908/— Fru A. Brøndum Seerup ... (32)	1922/— Frk. V. H. Christopher- sen ... (33)
Fru D. W. M. Johansen ... (37)	Fru Rosa M. Jørgensen (37)	Fru H. Christensen Dahlby ... (33)
1885/34 Fru F. M. Hansen † (35)	Frk. Doda Sinding... (42)	Fru Lodau Nielsen.. (38)
1886/— Fru Cath. D. Christensen ... (32)	1910/14 Fru M. Henriksen... (35)	Fru Joh. Roelsgaard. (41)
1887/24 Fru N. E. P. Nielsen. (40)	1910/— Fru Bertha A. Jensen (36)	1923/— Frk. Adler Petersen (30)
1888/28 Fru A. M. Andersen † (30)	Fru Petra S. Larsen. (38)	Fru M. Henriksen... (35)
1889/94 Fru M. J. C. Jensen . (27)	1911/12 Fru Jenny Krarup .. (6)	Fru Helga C. Sørensen (43)
1889/33 Fru A. T. Gregersen. (34)	1911/— Fru Anna Nielsen .. (39)	1924/— Frk. C. Burhøj Olesen (32)
1890/— Fru D. M. J. Hansen (34)	Fru N. Nielsen ... (40)	Fru R. M. H. Eriksen (33)
1890/— Fru K. M. Sylvest ... (42)	Fru A. M. Ryel. (42)	Fru Olga A. Limschou (38)
1891/— Fru T. S. J. Eggers .. (33)	1912/23 Fru K. Herold Poulsen (79)	1925/32 Frk. G. Jensen ... (36)
Fru M. L. Hammerum (34)	1912/14 Fru Ida Rasmussen . (97)	1925/— Fru J. M. J. Brolin .. (31)
Fru C. Humble. (36)	Fru Karen Rasmussen (48)	1926/— Fru S. Berner ... (31)
Fru A. Paaske Møller (40)	1912/— Frk. Fanny Fiehn... (34)	1927/— Frk. K. Andersen ... (30)
1892/— Frk. E. F. Hansen ... (35)	Frk. H. Hansen. (35)	Fru H. C. Johansen . (37)
1893/95 Fru J. Sminge ... (119)	Frk. Petra Sørensen.. (43)	Frk. Dora H. Nielsen (39)
1894/97 Fru Karen Sundbo . (77)	1913/23 Frk. E. M. Lamm ... (90)	Fru P. Peronard ... (41)
1894/29 Fru D. Andersen ... (30)	1913/— Fru Bahrendorff Petersen ... (30)	Fru A. Zuschlag ... (44)
1894/— Fru A. K. Petersen (41)	Frk. Asta Bek ... (31)	1928/— Fru S. H. Hansen ... (35)
1895/— Fru H. J. C. Andersen (30)	1913/— Frk. F. Jacobsen ... (36)	Frk. E. M. Jønsson .. (37)
Fru N. T. M. Olsen . (40)	Frk. F. Kærsted. (38)	Frk. Laura Larsen .. (38)
1896/98 Fru M. A. Nielsen... (91)	Fru Ingeb. J. Sørensen (43)	1929/— Fru A. Christiansen. (33)
1896/27 Frk. S. Matthiessen.. (39)	1914/15 Fru Mez. O. Christensen ... (46)	Fru Thorengaard Gleerup ... (34)
1896/— Fru A. J. Maaaløe ... (39)	1915/29 Fru Ellen Christensen (33)	Fru A. Tangdal. (43)
1898/— Fru J. J. Jensen Handberg ... (36)	1915/— Frk. S. Bille ... (31)	1931/32 Fru S. K. H. Hansen (35)
1899/02 Fru M. Henriksen ... (35)	Fru E. J. B. Craner... (33)	1931/— Fru Thina Brøndum (32)
1899/— Frk. M. Berg ... (31)	Frk. Petra Holt ... (36)	Frk. Petrine Bæk ... (32)
Fru B. E. S. A. Høyer (36)	Frk. M. M. Mogensen (39)	Fru Carla Christensen (32)
1900/05 Fru A. Dengsøe. (68)	Fru A. Sigvaldason.. (42)	Frk. Jenny Fix ... (34)
1900/— Fru J. M. Peitersen.. (40)	1916/— Fru L. J. Hansen ... (35)	Fru Dorthæa Hymr . (36)
Fru P. B. Rasmussen. (41)	Fru I. M. C. Jørgensen (37)	1932/— Frk. B. M. Fanning.. (34)
1901/— Fru A. M. Jørgensen. (37)	Fru H. Mønsted Laur- sen ... (39)	Frk. Maggi Ravn... (41)
Frk. H. Ærrebo ... (44)	1917/19 Frk. Marie Hansen . (35)	1933/— Frk. S. Bøtker Ras- mussen ... (32)
1902/05 Fru A. Hørdum Andersen. (17)	1917/— Frk. A. S. E. Wahlgreen ... (44)	Fru P. Nielsen ... (40)
1902/— Fru A. M. Nielsen... (39)	1918/19 Fru Gerhardt l. d. Malmstrøm ... (89)	Fru E. Rhod Hansen (41)
1903/— Fru M. K. Knudsen . (37)	1918/26 Fru S. Berner ... (31)	1934/— Fru E. Falbe Hansen (34)
1904/06 Fru M. Henriksen ... (35)	Fru M. Skov ... (53)	Frk. Vera Petri. (41)
1904/10 Fru Karen Rasmussen (48)	1918/— Fru A. M. Kiørboe.. (37)	Frk. Dagmar Andersen ... (30)
1904/20 Fru M. E. M. Ramdal (61)	Frk. Julie Nielsen... (40)	Frk. C. Boserup ... (31)
1904/— Frk. E. Bekker ... (31)	1919/— Fru Ida E. Bloch ... (31)	Frk. Karen Højgaard... (36)
Fru M. C. Nielsen... (40)	Frk. Else P. Thordal (43)	Frk. Jenny Jacobsen ... (36)
Fru A. C. Sørensen.. (42)	1920/22 Frk. K. Kjær ... (5)	Frk. I. Jensen ... (36)
1905/— Frk. L. S. Hansen ... (35)	1920/— Fru A. Salling Brücker (32)	Fru L. Lindemark ... (38)
Frk. A. W. Petersen . (41)	Fru Petrea Jørgensen (37)	Frk. K. Marcussen... (39)
1906/10 Fru Karen Nielsen... (124)	Fru A. V. Nielsen Edwin ... (40)	Fru A. Møller ... (39)
1906/— Frk. A. E. Duvé ... (33)	Fru C. Petersen ... (41)	Fru A. Nicolaysen ... (39)
Fru L. Eve Andersen (33)	Fru I. Ulrik Larsen . (43)	Fru F. Nyholm ... (40)
1907/08 Fru A. M. Larsen ... (17)	Fru M. Zachariae... (44)	Fru Anna Olsen ... (40)
1907/09 Fru I. M. C. Jørgensen (37)	1921/— Fru E. B. Isaksen ... (36)	Fru Bertha Petersen ... (00)
1907/— Frk. L. Bandsholm .. (31)	Fru S. Navrbjerg Han- sen ... (39)	Fru Aug. Ranch ... (41)
Fru I. Jørgensen ... (37)	Frk. E. Ulfeldt ... (43)	Fru Ida Rasmussen ... (41)
Fru M. H. Knudsen . (37)		Fru M. Rasmussen ... (41)
Fru Joh. C. Nielsen.. (39)		Fru S. Ross Knudsen ... (42)
1908/11 Frk. E. Ulfeldt ... (43)		Fru C. Scharling ... (42)
1908/24 Fru Th. K. Paulsen.. (24)		Frk. A. Simonsen ... (42)
		Fru E. Sørensen ... (42)

KØBENHAVNS OG GL. ROSKILDE AMTS JORDEMODERFORENING AF CHARLOTTE MARRILD OG ELLEN LAURSEN

Jordemødrene i Roskilde sammenkaldte Kollegerne til et Møde den 16. Maj 1897, som afholdtes hos Distriktsj. Fru *Marie Møller*, Roskilde, med det Formaal, at faa dannet en Forening; men da man paa dette Møde ikke fandt tilstrækkelig Forstaaelse eller Tilslutning, indbød man til et nyt Møde, som afholdtes hos pr. pr. Jordemoder Fru *Anna Wivel*, Roskilde, den 2. Juli 1897, hvor Foreningen blev stiftet med et Antal af 16 Medlemmer med følgende Bestyrelse: Formand: Fru *Anna Wivel*, pr. pr. Jordemoder Roskilde, Kasserer: Fru *Marie Møller*, Distriktsj. Roskilde; Næstformand: Fru *S. Frederiksen*, Distriktsj. Sæby; Foreningens Formaal skulde være dels et fagligt, som skulde søges opnaaet ved Foredrag dels af Læger og dels ved Meddelelser fra Jordemødre fra deres praktiske Virksomhed, dels et kollegialt for ved absolut Sammenhold at styrke Jordemødrenes Anseelse saavel udadtil som indadtil. Af Medstifterne af denne Forening er Fru

Karen Hansen, Roskilde, den eneste nulevende tilbage. Den 1. Marts 1898 afholdtes Møde hos Distriktsj. Fru *Karen Hansen*, Roskilde. Ved dette Møde holdt Distriktslæge *Hammer*, Roskilde, Foredrag om Børns Ernæring; der paahørtes med stor Interesse. Ved samme Møde blev det vedtaget, at Medlemmerne ude i Praxis hos bedrestillede Familier skulde søge at samle Bidrag til Foreningen for om muligt at faa samlet Midler, saa Foreningen kunde yde Medlemmerne en Hjælp i Sygdomstilfælde. (Af den gl. Regnskabs- og Kassebog fremgaar det, at disse Understøttelser ikke blev udbetalt efter nogen bestemt Skala, men vist nærmest efter Bestyrelsens Skøn, idet det er ganske uensartede Beløb, der er udbetalt i Sygeunderstøttelse.)

Den 2. Juli 1898 afholdtes Møde hos Distriktsj. Fru *Marie Møller*, Roskilde. Ved dette Møde holdt Dr. *Hertel* Foredrag om Blodstyrning. — Distriktsj. Fru *S. Poulsen*, Havdrup, og Distriktsj. Fru *P. Rasmussen* havde indsamlet en Del Penge til Foreningen i deres Distrikter, som Bestyrelsen med Tak modtog.

Samme Dag fejrede Fru *Møller*, Roskilde, sit 25 Aars Jubilæum. Der blev fra forskellige Sider vist hende megen Opmærksomhed. Fra Kolleger i Amtet blev hende overrakt en Guldurkæde, og fra Bestyrelsen af Jordemoderforeningen af 1893 i Kbhvn. en Opsats.

Den 21. Juli 1898 afholdtes Møde hos Fru *Jensen* i Tølløse, hvor Dr. *Svendsen*, Tølløse, holdt Foredrag om smaa Børns Ernæring. Fru *Møller* og Fru *Hansen*, Roskilde, havde begge hos Velyndere indsamlet en Del Penge, der indsattes i Sparekassen til Sygehjælp.

Ved et Møde den 2. Juli 1900 hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde, holdt Dr. *Schützs*, Roskilde, Foredrag om Blødning før, under og efter Fødslen.

Ved et Møde 23. Juli 1901 hos Distriktsjordemoder Fru *K. Hansen*, Roskilde, holdt Distriktslæge *Hammer* et Foredrag om Vending, der havde særlig Interesse for de tilstedeværende. (I de Tider var det jo almindeligt, at Jordemødrene selv foretog Vending uden Lægeassistance.)

Nu begynder Foreningsbevægelsen at faa mere Liv. Den 2. Juni 1902 afholdtes et Agitationsmøde hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde. Fru *M. Poulsen*, der var udsendt fra Jordemoderforeningen af 1893 i Kbhvn., talte om Organisationens Betydning for Jordemødrene og udviklede klart og tydeligt den Fordel, denne havde, saavel for den enkelte, som for Standen

i sin Helhed, og paatalte den forfærdelige Stillestaaen, der havde været i denne Forening. (For Efterslægten ser det ikke helt saadan ud, man maa huske, hvor svær al Begyndelse er, og navnlig i de første Tider; Foreningen talte kun 16 Medlemmer spredt ud over Københavns og Gl. Roskilde Amter, men de havde dog stadigt faaet en Læge til at holde Foredrag ved Møderne.)

Ved Mødet 2. Juli 1902 indmeldtes 3 nye Medlemmer. Ved et Møde 16. Juli 1902, som afholdtes hos Fru *E. Andersen*, Vridsløselille, var Dr. *Benche* fra Glostrup tilstede og fortalte flere interessante Tilfælde fra Praxis. Ved dette Møde blev Fru *M. Poulsen* fra København, som fra Foreningens Start havde bistaaet og vist Foreningen aarvaagen Interesse, optaget som Æresmedlem, ligeledes udnævntes Dr. *Benche* til Æresmedlem. 7 Medlemmer indmeldtes i Foreningen, som derefter tæller 23 Medlemmer.

Den 15. September 1902 afholdtes Foreningens første Generalforsamling hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde. Formanden, Fru *Wivel*, aflagde Beretning om Repræsentantskabsmødet i København, hvor „Den alm. danske Jordemoderforening“ den 4.—5.—6. September 1902 blev stiftet. Regnskabet fremlagdes og godkendtes. Derefter foretoges Bestyrelsesvalg; da Bestyrelsen ikke ønskede Genvalg, blev følgende Bestyrelse valgt: Formand: Distriktsj. Fru *Johanne Petersen*, Glostrup; Næstformand: Distriktsj. Fru *Emilie Andersen*, Vridsløselille; Kasserer: Distriktsj. Fru *Sofie Poulsen*, Havdrup. Til Revisorer valgtes Distriktsj. Fru *Petra Rasmussen*, Viby, og Distriktsj. Fru *Mariane Jeppesen*, Køge.

Den 17. April 1903 afholdtes Møde hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde. Formanden aflagde Beretning. I Tidsskrift for Jordemødre var fremkommet en Artikel, som Foreningen her ønskede at gensvare; Formanden oplæste dette, der gik ud paa en Forhøjelse af Taksterne. Dr. *Jørgensen*, Roskilde, holdt et interessant Foredrag om *Placenta prævia*. Man ser, at nu begynder der at røre sig mere sociale Interesser i Foreningen. Ved et Møde 22. Marts 1904 i Roskilde hos Distriktsj. Fru *Møller*, hvor Æresmedlem Fru *M. Poulsen*, Kbhvn., ogsaa var tilstede, oplæste Formanden en Del Breve fra Jordemoder Frk. *Lytzhøft-Petersen* med Forespørgsel fra Den alm. danske Jordemoderforening, om hvorledes Foreningen her havde tænkt sig Spørgsmaalet om Embeders Bekendtgørelser. (Jeg formoder, det maa være Opslag om ledige Embeder.) Paa samme Møde drøftedes Spørgsmaalet om en Alderdomsbolig for Jordemødre; den tænktes tilvejebragt ved aarlige Bidrag fra hver Kredsforening. Man henviste Sagen til Overvejelse i Den alm. danske Jordemoderforening. (Senere har jeg aldrig set denne Tanke bragt videre frem.) Ved dette Møde holdt Dr. *Bjerring*, Roskilde, et interessant Foredrag om, hvorledes man ved at sammentrykke Livmoderen kunde standse en stor Blødning. Ved et Møde i Oktober 1904, hos Fru *Møller*, Roskilde, vedtoges det at sende et Andragende til Amtet om Lønforhøjelse. Dr. *Bjerring*, Roskilde, fremviste en Række Lysbilleder og forklarede med sædvanlig Elskværdighed Billedernes Betydning. Deltagerne i Mødet besøgte paa Amtssygehuset Fru *Poulsen*, Havdrup, som under Udøvelsen af sin Gerning af en Patient havde paa-draget sig Lues i en Finger, for hvilken Lidelse hun her laa Patient i 8 Md. Generalforsamling afholdtes den 17. Januar 1905 hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde. Paa Generalforsamlingen fremkom Forslag om at forandre Loven med Hensyn til Sygeunderstøttelsen, da Foreningen ikke mere saa sig i Stand til at udrede disse Understøttelser; ogsaa i andre Henseender var Lovene ikke tidssvarende. Ny Generalforsamling afholdtes 17. Juli 1905 hos Distriktsj. Fru *Andersen*, Vridsløselille; Forhandlingerne gik særlig ud paa at forandre Lovene, samt om muligt til Den alm. danske Jordemoderforenings Møde i Kbhvn. i September samme Aar, at faa indvalgt et Bestyrelsesmedlem i Hovedbestyrelsen, her fra Sjælland. Det vedtoges at agitere i saa Henseende ved Henvendelse til de sjællandske Kredsforeningers Formænd.

Den 24. September 1906 afholdtes Møde hos Distriktsj. Fru *Møller*, Roskilde, en meget mat Generalforsamling, hvor intet skete udover Regnskabs Godkendelse.

Den 6. August 1907 afholdtes et godt besøgt Møde hos Fru *Møller*, Roskilde, hvor man med Iver drøftede en Forhøjelse af Taksterne, ligesom mange interessante Tilfælde fra Praxis.

Generalforsamling afholdtes den 22. Marts 1908 hos Distriktsj. Fru *E. Andersen*, der fra Vridsløselille var blevet forflyttet til Hedehusene Distrikt. Paa dette Møde drøftede man paany Ønskeligheden af at faa en Distriktsj. indvalgt i Den alm. danske Jordemoderforenings Bestyrelse. Foreningen afholdt Møde i Roskilde 21. Juli 1908 hos Fru *Møller*, hvor der foregik Bestyrelsesvalg. Formanden: Fru *Joh. Petersen* afgik, og ønskede ikke Genvalg. Bestyrelsen kom derefter til at bestaa af følgende: Distriktsj. Fru *E. Andersen*, Formand; Distriktsj. Fru *Karen Hansen*, Roskilde, Næstformand; Distriktsj. Fru *S. Poulsen* genvalgtes til Kasserer. Forhandlingerne drejede sig særlig om Forslag til Den alm. danske Jordemoderforenings Møde i September om Taksternes Forhøjelse, Pensionens Størrelse, og Forhøjelse af Distriktsjordemødrenes faste Løn. (Man ser, at Foreningen i disse Tider søger at hæve Jordemødrenes Arbejdsvilkaar økonomisk.)

Foreningslivet fik nu mere Sving over sig; ved Møderne valgtes en Dirigent. Ved et Møde 22. December 1908, som afholdtes i Roskilde, aflagde Fru *Joh. Petersen*, Glostrup, Beretning fra Hovedforeningsmødet i København. Særlig drøftede man en paatænkt Syge- og Ulykkesforsikring i Forsikringsselskabet „National“. Fru *Petersen* havde anmodet Selskabets Repræsentant, Hr. *Ørkild*, om at forelægge Jordemødrene Selskabets Tilbud, da Professor *Meyer* mente, at dette Tilbud var antageligt for Jordemødrene. Det vedtoges tillige at Bestyrelsen supplerede sig med Fru *Petersen*, Glostrup, som skulde henvende sig til Fysikus *Skjerbek*, Charlottenlund, og søge udvirket, at en Jordemoder maatte faa Sæde i Medicinalraadet, naar Sager om Jordemodervæsenet skulde behandles.

Da Stiftamtmand *Bache* fratraadte sit Embede den 1. April 1909, sendte Bestyrelsen ham sin varme Tak for hans Hjælp og Forstaaelse af Jordemødrenes Kaar i følgende Skrivelse:

Deres Excellence Gehejmerraad, Kammerherre Bache, K. af D., Dbmd.

I Anledning af Deres Excellences Fratræden fra Embedet som Stiftamtmand over Kbhvn.s Amt tillader undertegnede Bestyrelsesmedlemmer for Kbhvn.s Amts Jordemoderforening sig herved paa Foreningens Vegne at bringe Deres Excellence vor ærbødige Tak for, hvad De under Deres Embedsførelse har udrettet til Gavn for de under Deres Embedsomraade ansatte Jordemødre. Vi erindrer med Taknemlighed, at Deres Excellence stedse har mødt os med venlig Forstaaelse, naar vi henvendte os til Dem om Raad med Hensyn til vor Gerning og Stilling, og vi vide, at Deres Excellence til enhver Tid har gjort, hvad der har staaet i Deres Magt, for at højne og forbedre de ofte vanskelige og byrdefulde Kaar, under hvilke vor Stand maa arbejde. Vi tillader os at bringe Deres Excellence vore bedste Ønsker for den kommende Tid. underskrevet

1. April 1909.

Sofie Poulsen, Havdrup. *Karen Hansen*, Roskilde. *Emilie Andersen*, Hedehusene.

(Herpaa indløb en Takkeskrivelse fra Amtmanden.)

Ekstraordinær Generalforsamling afholdtes 22. Marts 1909 hos Fru *Møller*, Roskilde; her var som Gæster tilstede Frk. *Lytzhøft-Petersen* og Fru *Nielsen*, København. Formanden mindes afdøde Fru *M. Poulsen* og Dr. *Lauritzen*, og det vedtoges at yde Bidrag til Dr. *Lauritzens* Mindesmærke. Det vedtoges at ophæve Sygeunderstøttelsen fra 1. Juli 1909; mulig tiloversblevne Penge skulde der tages Bestemmelse om senere.

Generalforsamling afholdtes i Roskilde hos Distriktsj. Fru *Hansen* den 1. Juli 1910. Der valgtes delegerede til at tale med Amtets Rigsdagsmænd angaaende Loven om Løn og Pension til Distriktsj. Paa dette Møde foretoges Bestyrelsesvalg, hvorved den samme Bestyrelse genvalgtes. Ved et Møde, som var ringe besøgt, 19. Juni 1911 drøftede man igen Loven om Løn og Pension, der fremdeles ligger i Medicinalkommissionen; samtidig vedtoges det at ind-

sende et Andragende til Amtsraadet om et aarligt Bidrag af 100 Kr. til Hjælp i Huset. (Det maa her bemærkes, Jordemødrenes Indtægter var smaa, og det kneb meget for Jordemødrene at faa Raad til at holde lidt haardt tiltrængt Hjælp i Huset.)

Ved Den alm. danske Jordemoderforenings Møde den 16. September 1911 indvalgte Fru *Petersen*, Glostrup, i Hovedbestyrelsen; det havde i flere Aar været Foreningens lønlige Ønske. Den 26. Oktober 1911 afholdtes et Bestyrelsesmøde i Hedehusene for at tage Stilling til et Circulære udsendt fra Den alm. danske Jordemoderforening, som ønskede oplyst hvilke Embedsjordemødre i Amtet, der sad med en aarlig Indtægt af 600 Kr. plus Hus og derunder, da Hovedbestyrelsen vilde anmode Amterne om Tilskud til disse. Der var udelt Mening om, at en saadan Henvendelse vilde skade vor Sag i høj Grad, og det vedtoges at modarbejde en Henvendelse med 600 Kr., der maatte staa 1000 Kr. — ellers ingen Henvendelse.

I 1912 21. Marts afholdtes Møde i Højskolehjemmet i Roskilde. Fru *Nielsen*, Munkebjergby, var tilstede som Gæst. Distriktslæge *Hammer* kom tilstede for at deltage i Diskussionen om Jordemødrenes Kaar. Henvendelsen til Amtsraadet om det aarlige Tilskud 100 Kr. til huslig Hjælp var blevet nægtet.

Ved et Møde den 10. Juli 1912 hos Fru *Hansen*, Roskilde, afgav Formanden Beretning om Lønforhøjelse i Roskilde Amt (det fremgaar desværre ikke af Beretningen, hvori Lønforhøjelsen bestod), medens Københavns Amtsraad forgæves havde været affordret et Svar paa Foreningens Henvendelse desangaaende. Et Andragende fra Distriktsj. Fru *Karen Hansen*, Roskilde, til Byraadet om Huslejegodtgørelse var blevet nægtet.

Generalforsamling afholdtes 22. Marts 1913 i Roskilde. Distriktsj. Fru *Andersen*, Hvalsø, var Dagen i Forvejen afgaaet ved Døden paa Sct. Maria Hospital.

Foreningens Begravelseskasse blev paa dette Møde ophævet, da der var for store Vanskeligheder ved at faa Pengene ind. (Tidligere forekommer der ingen Oplysninger om denne Kasse.) Imellem de 2 sidste Møder var Fru *Marie Møller*, Roskilde, død den 10. Juli 1912.

Paa dette Møde foretoges Bestyrelsesvalg, — Bestyrelsen genvalgte.

Den 10. Februar 1914 afholdt Foreningen Møde paa Højskolehjemmet i Roskilde. Fru *Nielsen*, Munkebjergby, og Fru *Larsen*, Ringsted, var Gæster. Udsigterne til Lønningslovenes Gen-nemførelse blev stærkt drøftede; ligeledes ønskede man Pensionen sat til 800 Kr.; da man ikke mente, det var nødvendigt at anvende samme Beregningsmaade for Jordemødre, som for Embeds- og Bestillingsmænd, idet der for Jordemødrenes Vedkommende ikke kunde blive Tale om Enkeforsørgelse. Fru *Petersen*, Glostrup, meddelte, at ovennævnte Punkter var fremhævet overfor Ministeren.

Ved et Møde 22. Marts 1915 drøftedes den nye Lovs Ikrafttræden med de forskellige Forhold som Løn, Pension, Huslejegodtgørelse etc. Foreningen talte paa dette Tidspunkt 23 Medlemmer. Den 12. Juli 1915 afholdtes Møde i Højskolehjemmet i Roskilde. Den nye Instruks og Taksterne drøftedes, man var lidt i Vildrede med om en Gaardmand, som havde 100 Td. Land, kunde nøjes med at betale 15 Kr. i Jordemoderhonorar? Og efter hvilken Skala Honoraret skulde beregnes. Om Huslejegodtgørelsen virkelig skulde svare til, hvad en Bolig aarlig kostede; man enedes om at lade saadanne Sager indgaa til Justitsministeren. Det saa ud til at mange Amter ikke rigtig kunde gøre sig fortrolig med den nye Lov, og de Forbedringer den bragte Jordemødrene. De fra Hovedforeningen udsendte Lovforslag vedtoges med nogle Bemærkninger, og Foreningen her ønskede en Paragraf indsat saalydende: En Reservejordemoder, som har vikarieret i et Embede, maa ikke nedsætte sig det paagældende Sted de første 2 Aar! (Denne Lovparagraf er gældende den Dag i Dag.) Efter den nye Lovs Ikrafttræden syntes Jordemødrene, at en Del af det økonomiske Tryk, der havde hvilet saavel over den enkelte, som over Foreningslivet i de sidste Aar, var hævet, og man imødesaa Fremtiden med lysere Forhaabninger og haabede, at man igen kunde faa mere Samling over Møderne.

Ved Generalforsamling den 21. Marts 1916 i Højskolehjemmet i Roskilde blev der valgt

ny Bestyrelse. Formand: Distriktsj. Fru *Joh. Petersen*, Glostrup; Næstformand: Distriktsj. Fru *A. Christensen*, Lyngby; Kasserer: Distriktsj. Fru *Poulsen*, Havdrup, genvalgtes; Suppleant: Distriktsj. Fru *J. Mauritzen*, Ledøje. Endvidere blev der oprettet et Voldgiftsudvalg bestaaende af: Distriktsj. Fru *A. Christensen*, Lyngby, Formand, Distriktsj. Fru *Mauritzen*, Ledøje, og Fru *Emilie Andersen*, Hedehusene. Suppleant til Voldgiften: Distriktsj. Fru *Nielsen*, Taastrup. (I hele Fru *E. Andersens* Formandstid havde Møderne været daarligt besøgt, og undertiden maatte de aflyses, fordi Medlemmerne helt udeblev. Hele Foreningen sejlede i et Dødvande; om det har været den enkeltes økonomiske Bekymringer eller Ledelsen, der ikke kunde samle dem, skal jeg lade være usagt; men efter denne Tid gik der alligevel flere Aar, hvor Medlemmerne var vanskelige at samle til Møderne.)

Den 19. Maj 1917 afholdtes Møde i Jernbanekroen i Glostrup efter Konference med Amtslægen. Samme Dag tog Jordemødrene Afsked med Kredslæge *Benche*, som fratraadte sit Embede. Foreningen overrakte ham en Spadserestok med Sølvhaandtag som Erkendtlighed for det gode Forhold, der altid havde bestaaet imellem ham og Jordemødrene. (I 1917 begyndte Jordemødrene igen at føle økonomiske Besværinger under den Dyrtilid, der paa Grund af Krigen havde lagt sin knugende Haand over Landet, og ved et Møde 22. September 1917 i Roskilde drøftede man, hvad der mulig kunde gøres for at faa Amtet til at yde Dyrtilidstillæg. Formanden oplyste at gentagne Henvendelser var blevet afslaaet, saa yderligere Henvendelser i Øjeblikket var frugtesløse.

Ved et Møde 21. April 1918 i Roskilde var samme Forslag paa Dagsordenen og efter Foreningens Opfordring var Amtslæge *Ramm*, Roskilde, tilstede; han drøftede indgaaende Forslaget med Jordemødrene, men man enedes om at lade en Tid endnu hengaa, før man igen vilde rette Henvendelse til Amtsrådene.

Foreningen afholdt paa Grund af Epidemien „Spansk Syge“ først igen Møde den 10. Februar 1919. Ved dette Møde oplystes, at alle Distriktsj. i Københavns Amt havde erholdt Dyrtilidshjælp i Forhold til Fødslernes Antal fra 40 til 200 Kr. og de pensionerede Jordemødre et Tillæg paa 100 Kr.

Den 9. April 1919 afholdtes Generalforsamling i Valby hos Reservejordemoder Frk. *Lamm*. Paa denne Generalforsamling foretoges Bestyrelsesvalg, da Formanden Fru *Joh. Petersen*, Glostrup, ikke ønskede Genvalg. Den nye Bestyrelse blev følgende: Distriktsj. Fru *A. Christensen*, Lyngby, Formand; Distriktsj. Fru *J. Mauritzen*, Ledøje, Næstformand; Fru *S. Poulsen*, Havdrup, Kasserer, genvalgtes. Det blev vedtaget, at Medlemmerne skulde betale en Bøde à 2 Kr., naar de udeblev fra Møderne uden at være lovlig forhindret, og der ikke paa Mødedagen forelaa Telefonmelding derom.

Ekstraordinært Møde afholdtes i Taastrup Nykro den 25. Oktober 1919 til Behandling af 2 Forslag til Regeringen om Dyrtilidsforhøjelse af den faste Løn, Forhøjelse af Taksterne, Pensionen, Huslejegodtgørelse, Ulykkesforsikring, Oplandstelefon samtaler m. m. Forskellige Ændringer foretages i Forslagene, hvorefter det hele indsendtes til Den alm. danske Jordemoderforenings Formand Prof. *Hauch*. Foreningen havde paa dette Tidspunkt indsendt Ansøgning til Gl. Roskilde Amtsråd om at yde Distriktsj. i denne Kreds et passende Dyrtilidstillæg, hvilket Amtet bevilgede at yde pr. Aar, fra 20 Kr. i Forhold til Fødslernes Antal.

Ved et Møde 7. August 1920 i Højskolehjemmet i Roskilde ønskede Foreningens Kasserer at fratræde; hun fremlagde Regnskabet, som godkendtes. Fru *Poulsen* havde da været Foreningens Kasserer i 17 Aar. (Det kan just ikke siges at have været et vanskeligt Hverv, da der ikke fra Medlemmernes Side forelaa mindste Krav om en Regnskabsførelse som i vor Tid, hvilket de gamle Bøger ogsaa udviser, har ladet meget tilbage at ønske.) Kasserervalget udsattes til et senere Møde, og Næstformanden overtog denne Post indtil videre. Det vedtoges at forhøje Aarskontingentet, som i alle Aarene havde været 2 Kr. (men i 1919 var forhøjet til 3 Kr.) til 6 Kr. aarlig, heri indbefattet „Tidsskrift for Jordemødre“. Ved et Møde i Taa-

strup Nykro 22. November 1920 fremkom Formanden med Forslag om at ansøge Amtet om Forbedring af Pensionsforholdene for ældre Jordemødre d. v. s. dem, som var afgaaet efter Lov af 13. Juni 1914 men inden Lov af 18. Juni 1920; dette Forslag blev vedtaget (men hvordan det senere gik med det, fremgaar der ingen Oplysninger om.) Ved dette Møde oplystes, at Amtet ikke havde fundet Anledning til at forhøje Taksterne udover at forhøje Taksterne for Kommunefødsler fra 10 til 15 Kr. Fru *D. Andersen*, Østrup, blev paa dette Møde valgt til Foreningens Kasserer.

Ved et Møde i Roskilde Højskolehjem den 11. April 1921 fremkom et Forslag til en Reform om forlænget Læretid, fremsendt af Jordemoderforeningen i København af 1893; det blev behandlet og tiltraadt paa Betingelse af, at I) Læredøtrenes Antal ikke forhøjes, II) Læredøtrenes Arbejde bliver lig Sygeplejerskernes, III) Læredøtrene fritages for Operationsvagt. (Den forlængede Læretid blev først til Virkelighed fra 1927.) Ved et Møde i København den 11. Oktober 1921 blev pensioneret Distriktsj. Fru *Andersen*, Hedehusene, udnævnt til Æresmedlem af Foreningen. Formanden aflagde Beretning om Hovedforeningens Landsmøde i Odense 3.—4. September 1921. Et Forslag om at yde Jordemødre, som var pensionerede før 1914, og som sad i smaa Kaar, en Juleopmærksomhed i Form af en Pengegave à 20 Kr. af Foreningens Kasse overlodes til Kassereren at tage sig af. Ved Mødet den 11. April 1922 i Roskilde var Bestyrelsesvalg paa Dagsordenen. Bestyrelsen genvalgtes. Distriktsj. Fru *Bentzon*, Lejre, valgtes til Suppleant i Voldgiften i Stedet for Fru *Nielsen*, Taastrup, som havde udmeldt sig af Foreningen.

Ved et Møde i København i K. F. U. K. den 9. November 1922 fremkom Ønsker til Bestyrelsen om at søge Amterne om 1 Serie gratis Telefonsamtaler i Landdistrikterne og 2 Serier i Stationsbyerne. Ved Generalforsamling i Roskilde 12. April 1923 oplyste Kassereren, at Bøder, som var indkommet ved Udeblivelse fra Møderne, beløb sig til 30 Kr., hvilket Beløb var delt imellem 2 gamle Kolleger. Fru *Jensen*, tidligere Thorkildstrup, var afgaaet ved Døden siden sidste Møde.

Ved et ringe besøgt Møde i K. F. U. K. i København 11. Oktober forelaa Forslag om eventuel Statsansættelse, hvilket ikke vandt Tilslutning. Ved et Møde i Roskilde 13. Maj 1924 var Halvdelen af Foreningens Medlemmer mødt. Fru *Dagmar Andersen*, Østrup, blev enstemmigt genvalgt til Kasserer. Man mindedes Foreningens afgaaede mangeaarige Kasserer Fru *Poulsen*, der var afgaaet ved Døden 8. Januar 1924. — Ved et Møde i København den 11. November 1924 fremkom mange Forslag f. Expl. Telefonsamtalerne, Kørselsforholdene m. m. Københavns Amdsraad havde bevilget 20 Kr. til Oplandssamtaler aarligt tillagt Lønnen. Roskilde Amdsraad 300 fri Oplandssamtaler. I de senere Aar var der fremkommet forskellige Gnidninger i Samarbejdet imellem Jordemødrene her og der, og Formanden vilde søge at bringe det i Orden. Kontingentet for 1925 blev sat til 11 Kr., da Tidsskrift for Jordemødre nu vilde udkomme hver 14. Dag og skulde koste 7 Kr. i Stedet for 4 Kr. aarlig.

Ved Møderne i Roskilde 21. April 1925 og i København 6. Oktober 1925 fremkom flere Ønsker til Formanden om hendes Hjælp, da Telefonsagen ikke virkede helt tilfredsstillende; tillige stilledes store Krav til Formanden at udvirke om Boliggodtgørelsens Forhøjelse, Lønforhøjelse, Takstforhøjelse; navnlig Kommunetaksterne ønskedes forhøjet til 25 Kr. — Man stiftede en lille Kasse „Glæde og Sorg“, hvortil Bøderne senere skulde indgaa, — ligeledes frivillige Bidrag; denne Kasse skulde saa fremtidig afholde Udgifterne ved Juleuddeling o. l. I Voldgiftsudvalget blev Distriktsj. Fru *Bentzon*, Viby, indvalgt i Stedet for Fru *E. Andersen*, Hedehusene, som afgik ved Døden den 13. April 1925. Suppleant i Voldgiften Fru *Charlotte Marrild* pr. Jordemoder, Roskilde. 1. Oktober 1925 holdt Frk. *Højgaard*, Buddinge, 25 Aars Jubilæum, hvortil Foreningen sendte en Opmærksomhed. Ved dette Møde fremkom Ønske om, at Embedsboligerne skulde indeholde mindst 3 Værelser, Pigeværelse og Badeværelse; og hvor ingen Embedsbolig fandtes, fuld Dækning for Huslejen. Man ønskede Pligtkørselen

afskaffet og Kilometerafstanden nedsat fra 2—1, Kommunetaksterne sat til 25 Kr., den faste Løn til 2000 Kr. stigende til 2500 Kr.

Et Møde med ringe Tilslutning i Roskilde 6. Maj 1926. Et Møde i København den 19. Oktober 1926 ligeledes med ringe Tilslutning.

Ved Generalforsamlingen i Roskilde 26. April 1927 tæller Foreningen 27 Medlemmer, man mindedes Fru *Jensen*, Viby, der var afgaaet ved Døden i Februar 1927. Ved dette Møde vedtoges en Resolution til Tidsskriftet saalydende: Jordemødre forsamlede til Møde i Roskilde skal herved udtale vor skarpeste Protest imod den Tone, der i vort Tidsskrift har gjort sig gældende overfor Professor *Hauch*, imod Redaktionen og vor Formand for Landsorganisationen, der gennem et mangeaarigt Arbejde har gjort et meget stort og uegennyttigt Arbejde. Vi haaber, naar der til Efteraaret skal tages Bestemmelse om vort Tidsskrift, at vi samles om Hr. Overlæge *Tofte* og Frk. *Rødtness*."

Ved Generalforsamlingen den 19. April 1928 i Roskilde foretoges Bestyrelsesvalg; Formanden Fru *A. Christensen* og Kassereren Fru *D. Andersen* ønskede ikke Genvalg, hvorefter den nye Bestyrelse kom til at bestaa af følgende: Formand: pr. pr. Jordemoder Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde; Næstformand: Distriktsj. Fru *J. Mauritzen*, Greve, genvalgt; Kasserer: Distriktsj. Frk. *A. Clausen*, Hvalsø. Fru *Amalie Christensen* havde da været Formand i 9 Aar — og det var strenge Aar. Det var en Krigens og Efterkrigstidens svære Tid med Epidemier og Dyrtid. Foreningen stillede uhyre store og ofte uigennemførlige Krav. Møderne var ofte smaat besøgt. Bestyrelsen maatte gøre alt Arbejdet uden egentlig Paaskønnelse. — Vi glider nu ind i Nutidsperioden, og om Foreningen under mit Formandsskab overlader jeg til min Næstformand, at give en indskrænket og løselig Oversigt over de følgende Aar med Forandringer i Embeder og Nedlæggelser og Sammenlægninger af samme o. s. v.

Charlotte Marrild.

Efter Bestyrelsesvalget den 19. April 1928, hvor den nye Bestyrelse kom til at bestaa af Formand, privat praktiserende Jordemoder Fru *Charlotte Marrild*, Roskilde, Næstformand Distriktsjordemoder Fru *J. Mouritzen*, Greve, og Kasserer Distriktsjordemoder Frk. *A. Clausen*, Hvalsø, talte Foreningen 28 Medlemmer. 2 Jordemødre i Kredsen stod udenfor Foreningen.

Den nye Bestyrelse indsaa, at Foreningslivet væsentlig burde lægges i Den alm. danske Jordemoderforenings Haand, at det burde være denne Forening, der skulde være Talerør for Jordemødrene hos de højere Autoriteter; men da Hovedbestyrelsens Samarbejde var daarligt og Tidsskriftsagen m. m. havde fremkaldt Harme og Protest fra Kredsforeninger Landet over, tog vor energiske Formand ivrigt fat paa at faa en Nyordning paa dette Omraade. Uden at kende noget til hinanden personlig eller paa anden Vis, havde Frk. *Herlevsen*, Skanderborg Kredsforenings Formand, samme Opfattelse, og da begge tydelig tilkendegav dette i Tidsskrift for Jordemødre, kom her et frugtbringende Samarbejde i Gang. Fru *Marrild*, Roskilde, tog derefter — med Tilslutning fra alle Medlemmerne i sin Kredsforening — fat paa at indsamle Stemmer fra alle Kredsforeninger i hele Landet til Indkaldelse af ekstraordinært Landsmøde i Den alm. danske Jordemoderforening. Det var et stort Arbejde — navnlig da Fru *Marrild* ikke havde været Jordemoder i saa mange Aar, og ikke dengang ved Foreningsarbejde var kendt med mange Jordemødre; men det lykkedes hende at samle 202 Stemmer fra alle Landets Kredsforeninger (ifølge Loven fordres kun 100 Stemmer) og paa disses Vegne sendte hun Begæring til Hovedbestyrelsen om Indkaldelse til ekstraordinært Landsmøde i Den alm. danske Jordemoderforening. Da Hovedbestyrelsen sad denne Begæring overhørig, tog Fru *Marrild* fat paa ny, og indsamlede nu blandt Repræsentantskabet flere end nødvendige Stemmer for at indkalde til ekstraordinært Repræsentantskabsmøde, og dette blev afholdt i Industrikafeen i København den 10. Maj 1930. Ved dette Møde stemte 16 af 20 mødte Repræsentanter for, at give Hovedbestyrelsen et Mistillidsvotum i Anledningen af Behandling af

Tidsskriftsagen m. m. Derefter skal man ikke komme nærmere ind paa det videre Arbejde i denne Sag; — det henhører under „Den alm. Danske Jordemoderforening“s Historie; — men kun vedføje, at da det Mistillidsvotum, der ved Kongressen i Aalborg blev givet den samlede Hovedbestyrelse, ikke blev taget til Følge af et af Hovedbestyrelsesmedlemmerne, samlede Fru *Marrild* — efter Opfordring af Kredsforeningsmedlemmerne — paa ny efter 2 Maa- neders Forløb 283 Stemmer, og nu indkaldtes den 15. November 1930 til ekstraordinært Landsmøde i Grundtvigshus i København. Meningen med denne Aktion var at faa skaffet Den alm. danske Jordemoderforening en hel ny Bestyrelse, som kunde og vilde arbejde for Jordemødrenes Sag, og den Fremtid vi gik i Møde har i høj Grad vist, at dette var nødvendigt.

Hermed være ikke sagt, at den lokale Kredsforenings Arbejde stod stille. Ved den ekstraordinære Generalforsamling fremkom Fru *Marrild* med Forslag om, at nedsætte et Udvalg, der paa Den alm. danske Jordemoderforenings Vegne skulde forhandle med Myndighederne. Der var i de Dage i Aviserne fremkommen forskellige Udtalelser til Forslag om en ny Forsorgslov, hvorefter al Jordemoderhjælp mulig skulde betales gennem Sygekasserne. Dette Udvalg blev nedsat, og Fru *Marrild* fik Sæde i samme. I den Periode, vi nu er kommen ind i, paatænker Autoriteterne — navnlig i gamle Roskilde Amt — at nedlægge og sammenlægge saa mange Distrikter som mulig.

1. April 1931 tog daværende Distriktsjordemoder Fru *Petra Jensen* paa Grund af Alder og Svagelighed sin Afsked. Hendes Distrikt omfattede følgende Sogne: „Sankt Jørgensbjerg (Roskilde Landsogn), Svogerslev, Vor Frue, Vindinge og Himmelev.“ Da hun i de senere Aar havde været svagelig og kun haft 6 Fødsler aarlig, besluttede Amtet at nedlægge dette Distrikt og indvinde den Besparelse, der derved fremkom. Eftersom der kun var forefaldet disse faa Fødsler i Distriktet, kunde Jordemoderforeningen ikke godt modsætte sig, at det blev nedlagt; men paa den anden Side har disse Sogne hele sin Tilgrænsning til Roskilde, og det vilde blive de pr. pr. Jordemødre, der vilde komme til at forrette Jordemodertjenesten her uden mindste Vederlag fra Amt eller Kommune. Fru *Marrild* ansøgte — ved et Møde hvor de paagældende Sogneraadsformænd var til Stede — de paagældende Kommuner om at faa et Tilskud, saa hver Fødsel kunde blive betalt med 30 Kr., som er vor Forenings mindste Betaling for pr. pr. Jordemødre; men dette Andragende kunde Sogneraadsformændene ikke gaa med til. Derefter ansøgte Formanden ufortrødent Stiftamtet om et Tilskud paa 10 Kr. for hver Fødsel, som Kommunen eventuelt skulde betale i det nedlagte Distrikt, idet Formanden i Forvejen havde erkyndiget sig om, at det samlede Beløb for Amtets Vedkommende, for de 5 Kommuner, kun vilde beløbe sig til 160 Kr. aarlig; men det vilde dog være en Hjælp for Jordemødrene. Blev afslaaet. Allerede i 1929 tog Distriktsjordemoder for Roskilde By Fru *Karen Hansen* (i Følge Aldersordningen) sin Afsked, og da dette Distrikt ved denne Lejlighed blev nedlagt, sendte Formanden et energisk Andragende til Byraadet (i Lighed med det, som blev sendt til Amtet), og dette blev bevilget.

Den 17. Marts 1932 afgik Distriktsjordemoder Fru *Østerby*, Sæby, ved Døden, og fra 1. Januar 1933 blev hendes Distrikt sammenlagt med den nordre Del af Torkildstrup Distrikt og Distriktsjordemoder Frk. *Eriksen*, Torkildstrup, forflyttedes til en Embedsbolig i Kirkehyllinge Stationsby og varetager derefter nordre Halvdel af sit gamle Distrikt tilligemed Sæby-Gershøj Distriktet; medens den søndre Halvdel af Torkildstrup Distrikt blev henlagt under Hvalsø Distrikt og varetages nu af Distriktsjordemoder Frk. *Clausen*, Hvalsø.

Den 2. Juli 1932 festligholdt Foreningen sin 35 Aars Stiftelsesfest paa Højskolehjemmet i Roskilde, og samme Dag holdt forhenværende mangeaarig Formand i Den alm. danske Jordemoderforening, Fru *Johanne Petersen*, Glostrup, sit 40 Aars Jubilæum som Jordemoder, ved hvilken Lejlighed Kolleger i Kredsforeningen overrakte hende Foreningens Emblem i Guld med Inskription. 1. April 1933 tog Fru *Johanne Petersen* sin Afsked som Distriktsjordemoder i Glostrup og blev den 19. April 1933 hædret med Fortjenstmedaljen i Sølv. Den 1. Oktober

1933 afgik Fru *Joh. Petersen* ved Døden paa Amtssygehuset i København. Den 6. Oktober foregik hendes Baalfærd fra Bispebjerg Krematorium — fulgt af en talrig Skare af Danmarks Jordemødre.

Den 7. April 1933 afgik tidligere Distriktsjordemoder i Køge, Fru *Marianne Jeppesen*, ved Døden, 78 Aar gammel. I 1925 tog hun sin Afsked (efter Aldersordenen) som Distriktsjordemoder for Køge By, og ved den Lejlighed blev dette Distrikt nedlagt.

Den 30. September 1933 afgik forhenværende Distriktsjordemoder Fru *Petra Jensen*, Roskilde, ved Døden.

1. September 1933 blev Hedehusene Distrikt i Københavns Amt ledig, idet Distriktsjordemoder Fru *Peilice* afgik efter Aldersordenen, og i Slutningen af Oktober blev Reservejordemoder i København og gl. Roskilde Amt Fru *Vagtborg* udnævnt til Distriktsjordemoder i dette Distrikt med Bopæl i Hedehusene. Samtidig forflyttedes Distriktsjordemoder Fru *Dagmar Andersen*, Østrup, til det den 1. April ledigblevne Distrikt i Glostrup.

I Oktober 1933 indledte Formanden Forhandlinger med Sogneraadforeningen i gl. Roskilde Amt for at faa en ensartet Kørselsordning over hele Amtet. Ved et Møde, hvor Foreningen var repræsenteret ved Formanden og Distriktsjordemoder Fru *Laursen*, Lejre, opnaaedes hurtig en tilfredsstillende Ordning, og denne traadte i Kraft den 1. December 1933. Den 28. December udnævntes Fysikus Dr. med *Boeg*, Gentofte, til Æresmedlem af vor Forening. Samtidig overrakte Formanden Fysikus et Diplom. Ved Distriktsjordemoder Fru *Dagmar Andersens* Forflyttelse til Glostrup forflyttedes Distriktsjordemoder i Havdrup Frk. *Skjoldager* til det ledigblevne Distrikt i Østrup. Det ledige Distrikt i Havdrup er indtil Dato ubesat; men Befolkningen savner ikke Jordemoderhjælp af den Grund, da der i mange Aar har siddet en pr. pr. Jordemoder i Distriktet.

Den 16. April 1934 afholdtes Generalforsamling med Bestyrelsesvalg i Roskilde. Genvælt blev Formanden Fru *Marrild*, Roskilde, og Kassereren Fru *Bærentzen*, Holte. Næstformanden Fru *Mauritzen*, Greve, som havde fungeret i 12 Aar ønskede at trække sig tilbage, og valgt blev Distriktsjordemoder Fru *Laursen*, Lejre. Til Suppleant for Næstformanden valgtes Distriktsjordemoder Fru *A. Christensen*, Lyngby, og for Kassereren Distriktsjordemoder Fru *Petersen*, Borup.

Som Revisorer valgtes Distriktsjordemoder Fru *Christensen*, Køge (Genvælt), og Distriktsjordemoder Frk. *Eriksen*, Kirkehyllinge (Nyvalg); pr. pr. Jordemoder Frk. *Mary Nielsen*, Holte, valgtes til Suppleant. Voldgiftsudvalget kom til at bestaa af Formanden samt Distriktsjordemoder Fru *Bentzen*, Viby, og Distriktsjordemoder Fru *Jensen*, Kastrup.

Den 23. November 1934 blev forhenværende Distriktsjordemoder — Medstifter af Københavns og gl. Roskilde Amts Jordemoderforening og Æresmedlem af samme — Fru *Karen Hansen*, Roskilde, dekoreret med den kgl. Belønningsmedalje i Sølv med Krone.

Ellen Laursen.

København og Gl. Roskilde Amters Jordemoderforening har et — efter Amternes Størrelse og Befolkning — kun ringe Antal Medlemmer: 31. De københavnske Yderdistrikter med Frederiksberg og Gentofte henhører vel til disse Amter, men det er ret naturligt, at Jordemødre, bosatte her, har sluttet sig til Jordemoderforeningen i København af 1893.

Af de 31 Medlemmer har eet haft 50 Aars Jubilæum — Fru *Karen Hansen*, Roskilde, og to — Fru *Hanne Andersen*, Holte, og Fru *Marie Westergaard*, Glostrup, (begge pensionerede) blev dimitterede for mere end 40 Aar siden — i 1890 og 1892. 3 Medlemmer har praktiseret i mere end 30 Aar; de er: Distriktsj. Fru *Amalie Christensen*, Kongens Lyngby, (1902) og pens. Distriktsj. Fru *Karen Rasmussen*, Kastrup (1904).

Den ældste Besættelse af et Distrikt i Amtet er Kongens Lyngby, hvor Fru *Christensen* blev ansat i 1904, medens ingen anden Embedsbesættelse er 30 Aar gammel. Kun en Ansættelse

er over 25 Aar: Fru *Alkjær Mogensen* i Kirke Værløse (1909). (Da vi imidlertid savner Oplysninger fra 2 Distrikter — Viby og Buddinge — gives disse Oplysninger med Forbehold.)

Den ældste private Praksis i Amterne er Fru *G. Holm Jensens* i Roskilde, idet Fru *Holm* nedsatte sig her i 1912, medens Formandens Praksis i Aar (1935) er 15 Aar gammel. Her begaar vi paa en Maade en Fejl ved at sige, at Fru *Holm Jensen* har den ældste Praksis — Fru *Karen Hansen* nedsatte sig i Virkeligheden i Roskilde allerede i 1883, men denne Praksis har dog ikke været rent privat i de 52 Aar, idet Fru *Hansen* fra 1894—1928 var Distriktsjordemoder i Roskilde By.

En Oversigt med Henvisning til Sidetal i det biografiske Afsnit følger hermed for Distrikter og private Praksis i Amterne.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

BALLERUP	HEDEHUSENE	LEDØJE
1926/— Fru L. V. M. Dittmann (46)	1933/— Fru I. Vagtborg (48)	1913/19 Fru J. M. Mauritzen (47)
BORUP	HOLTE	1921/26 Fru L. V. M. Dittmann (46)
1920/— Fru H. Pedersen (48)	1913/28 Fru C. H. Andersen . (45)	LEJRE
BRØNDBYØSTER	1928/— Fru A. M. Bærentzen (45)	1915/20 Frk. A. E. Skjoldager (48)
1919/— Fru M. O. Christensen (46)	KASTRUP	1924/— Fru E. Laursen (47)
BUDDINGE	1920/— Fru H. A. M. Jensen (47)	ROSKILDE
.../— Frk. K. Højgaard ... (47)	KIRKEVALSØ	1894/28 Fru Karen Hansen . (46)
DRAGØR	1913/— Frk. A. E. F. Clausen (46)	SÆBY (HORNS HERRED)
1903/31 Fru K. Bruun (32)	KIRKEHYLLINGE	1915/23 Fru A. K. Christensen (46)
1926/— Frk. E. Laursen Jensen (47)	1925/— Frk. B. M. Eriksen .. (46)	TAASTRUP
GLOSTRUP	KIRKEVÆRLØSE	1931/— Frk. S. Sørensen (48)
1933/— Fru D. Andersen (45)	1909/— Fru I. Alkjær Mogensen (45)	VIBY
GREVE	KONGENS LYNGBY	.../— Fru E. C. Bentzen ... (45)
1919/— Fru J. M. Mauritzen (47)	1904/— Fru A. P. Christensen (46)	ØSTRUP PR. VIKSØ
HAVDRUP	KØGE	1912/33 Fru D. Andersen (45)
1920/33 Fru A. E. Skjoldager (48)	1923/— Fru A. K. Christensen (46)	1933/— Frk. A. E. Skjoldager (48)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AMAGER	KASTRUP	1912/— Fru G. Hom Jensen (47)
1912/13 Frk. A. E. F. Clausen (46)	1928/— Fru Karen Rasmussen (48)	1920/— Fru Ch. Marrild (47)
GLOSTRUP	KIRKE HYLLINGE	1921/24 Frk. Marie Hansen . (35)
1928/— Fru M. Frandsen ... (46)	1922/31 Fru Egelund Petersen (16)	1926/— Fru Jensigne Christensen (46)
1931/— Fru M. Westergaard . (48)	KØGE	1928/— Fru Karen Hansen . (46)
HEDEHUSENE	1919/28 Fru L. Rasmussen ... (65)	SØBORG
1896/98 Fru G. Nielsen (64)	1930/34 Fru I. M. Wandall .. (48)	1906/08 Fru D. Andersen (45)
HERLEV	LILLE SKENSVED	.../— Fru A. Müller (39)
1929/— Fru Ellen Christensen (33)	1924/— Fru M. S. Fevejle ... (46)	.../— Fru C. Scharling (42)
HOLTE	LYNGBY	TAASTRUP
1905/12 Frk. Asta Bek (31)	1918/26 Fru S. A. C. Berner. (31)	1930/33 Fru I. Vagtborg (48)
1911/15 Frk. A. E. Skjoldager (48)	1926/32 Fru Vera Petri (41)	VIBY
1923/28 Fru A. M. Bærentzen (45)	1932/— Fru S. H. K. Hansen (35)	1889/91 Fru F. C. Andreassen (88)
1933/— Fru H. M. Andersen. (45)	ROSKILDE	
Frk. M. G. L. Nielsen (48)	1883/94 Fru Karen Hansen . (46)	

MARIBO AMTS JORDEMODERFORENING

AF MATHILDE CHRISTIANSEN

NÆSBY PR. MUNKEBY

Maribo Amts Jordemoderforening blev stiftet i Maj 1902 med forlængst afdøde Distriktslæge *Helge Krohn* som Formand og Distriktsjordemoder Fru *Killendahl*, Maribo, som Viceformand. Efter tre Aars Formandskab afgik Distriktslæge *Krohn* i Maj 1905 og erstattedes med Distriktslæge *Hansted*, Nykjøbing F., der først fire Aar senere, i November 1909, afløstes af Læge *Jonas Olsen*, Nykjøbing F. Samtidigt ønskede Fru *Killendahl* at træde tilbage efter mere end syv Aars ihærdigt Arbejde for Foreningen; i hendes Sted valgtes Fru *M. Bjørn*, Nakskov, der i Oktober 1911 afløste Læge *Jonas Olsen* som Formand, og hun beklædte denne Post indtil Maj 1920. I 1916 blev Frøken *K. Ewaldsen*, Maribo, valgt til Næstformand, medens Fru *M. Mortensen*, Øverup, i Oktober 1919 paatog sig Arbejdet som Sekretær.

Efter Fru *Bjørn* overtog Frøken *Ewaldsen* Formandsposten paa Efteraarsmødet i 1920 — med Fru *M. Mortensen*, Øverup, som Næstformand og Fru *Juul*, Væggerløse, som Kasserer; men allerede næste Aar traadte Frøken *Ewaldsen* tilbage og erstattedes af Fru *Mortensen*, som Formand, med Fru *G. Jensen*, Anderstrup, som Næstformand. Ved et Møde i Nakskov, 1929, frattraadte Fru *Juul* efter 9 Aars Tjeneste som Kasserer — trods ihærdige Opfordringer ønskede Fru *Juul* ikke Genvalg — og Distriktsjordemoder Fru *M. Christiansen*, Næsby, overtog da Kassererposten. Ved et Møde i Nakskov i 1931 overtog Fru *Christiansen* Posten som Næstformand, medens Distriktsjordemoder Fru *J. Jensen*, Kippinge, valgtes til Kasserer.

I ikke mindre end 12 Aar lykkedes det Foreningen at beholde Fru *Mortensen*, Øverup, som Formand, men ved et Møde i Nykjøbing i 1933 frasagde Fru *Mortensen* sig — trods ivrige Opfordringer om Genvalg — Formandsposten, der da overtoges af Fru *M. Christiansen*, Næsby. Distriktsjordemoder Fru *M. Skov*, Thoreby, paatog sig ved denne Lejlighed Hvervet som Næstformand.

Foreningen, der i Øjeblikket tæller 51 Jordemødre og 13 Læger som Medlemmer, afholder som Regel to aarlige Møder vekslende i Amtets forskellige Byer.

NÆSBY PR. MUNKEBY i December 1934.

Seks af Maribo Amts Jordemoderforenings Medlemmer har desværre ikke ønsket at meddele os nærmere Data vedrørende deres Karriere; — en er pr. pr. Jordemoder og fem fungerende Distriktsjordemødre. Vi antager derfor ikke, at efterfølgende Oversigt over de ældste Embeder kan være langtfra at være korrekt. Ikke mindre end seks Jordemødre i Amtet har passeret 40 Aarsdagen for deres Examen og syv er dimitteret for mellem 30 og 40 Aar siden.

Pens. Jordemoder Fru *Ludvigsen*, Kippinge, synes at have det ældste Examensbevis — fra 1886; pens. Distriktsjordemoder Fru *Julie Jacobsen*, Utterslev, dimitteredes i 1888, Distrikts-

jordemoder Fru *V. Lund*, Paarup, i 1890, Distriktsjordemoder Fru *Joh. Christensen*, Nykøbing, i 1894 og pens. Distriktsjordemoder Fru *Margr. Meyer*, Sandby, og pens. Distriktsjordemoder Fru *Caroline Mortensen*, Enghave, dimitteredes begge i 1895. To Distriktsjordemødre indenfor Amtet har saaledes praktiseret i mere end 40 Aar.

De syv Medlemmer i Amsforeningen, der er dimitteret mellem 1896 og 1905 er følgende: 1898: Distriktsjordemoder Fru *Jensigne Hansen*, Birket, Distriktsjordemoder Fru *K. Nielsen*, Torkildstrup; 1900: pens. Distriktsjordemoder Fru *Marie Bjørn*, Slagelse, og Distriktsjordemoder Fru *Oline Olsen*, Nr. Vedby; 1901: Distriktsjordemoder Fru *Sara Petersen*, Nysted; 1902: Distriktsjordemoder Fru *K. B. Hansen*, Utterslev, og 1904: Distriktsjordemoder Fru *Marie Davidsen*, Errindlev. — Yderligere (erfarer vi ved Redaktionens Slutning) er Fru *Andersen*, Sandby, og Fru *Jørgensen*, Skelby, blandt de 30—40 aarige Examinanter.

Ser man paa Embedsbesættelserne synes det som om Torkildstrup med Fru *K. Nielsen* er det ældst besatte — siden 1900; derefter kommer Nysted Embedet, hvor Fru *Sara Petersen* har virket siden 1902; Birket, Fru *Hansen*, siden 1904 og Utterslev, Fru *K. B. Hansen*, siden 1905. De ældste private Praksis i Amtet synes at være Fru *Emma Kokborg* i Nakskov og Fru *Marie Lund Nielsen* i Sdr. Ørslev, idet begge begyndte deres nuværende Praksis i 1914. Vi gør dog opmærksom paa, at vi savner Oplysninger fra 3 Distrikter og en Praksis og beder derfor Læseren tilgive os, om ovenstaaende Oversigt ikke er komplet.

Af Foreningens 51 Medlemmer er 5 pensionerede, 6 privat praktiserende, 38 Distriktsjordemødre og 2 Reservejordemødre. Desuden tæller Foreningen 13 Læger blandt sine Medlemmer.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

ALMINDE	HALSTED	PAARUP
1929/— Fru J. Thomsen (53)	1900/22 Fru J. V. Jacobsen.. (50)	1913/— Fru V. P. D. Lund .. (52)
ANDERSTRUP	1932/— Fru G. M. Christof-	RAAGELUNDE (se ogsaa KETTINGE)
1909/— Fru G. Jensen (50)	fersen (49)	1914/— Fru K. Zehngraff ... (53)
ASKØ	HORBELEV	RADSTED
1907/11 Fru R. E. V. Jørgensen (51)	1920/26 Frk. A. Hjelm (4)	.../— Fru Olsen (52)
1925/29 Fru Julie C. Jensen.. (51)	HOREBY	RØDBY
1929/— Fru R. N. Kristensen (51)	1894/04 Fru R. S. Ludvigsen (51)	1933/— Frk. O. K. Ungermann (53)
BIRKET (se ogsaa TORRIG)	HORSLUNDE	SAXSKØBING
1904/— Fru J. P. Hansen.... (50)	1930/— Fru Thora Pedersen. (53)	1920/— Fru B. Halvorsen ... (50)
BOGØ	HØJREBY	SANDBY
1915/24 Fru W. C. Lindegaard (66)	1891/00 Fru J. V. Jacobsen... (50)	1896/29 Fru M. Meyer (52)
1923/— Fru A. K. Steffensen (51)	1921/— Fru A. J. Christensen (49)	1929/— Fru M. Andersen ... (49)
BRANDERSLEV	KALØ	SKELBY
1934/— Fru Julie C. Jensen. (51)	1893/95 Fru M. Holt Nielsen (76)	1904/27 Fru C. J. Mortensen. (52)
BRANDSTRUP	KETTINGE (se ogsaa RAAGELUNDE)	1927/— Fru E. Jørgensen... (51)
1921/29 Fru A. O. D. Frandsen (50)	1911/14 Fru M. L. Nielsen... (52)	SKOVBØLLE
1929/— Frk. H. Christensen. (49)	KIPPINGE	1930/— Fru A. O. D. Frandsen (50)
DANNEMARE	1904/17 Frk. O. P. Olsen.... (52)	STOKKEMARKE
1929/— Fru L. H. Petersen.. (53)	KRAGHAVE	1909/— Fru M. E. K. Clausen (49)
ERRINDLEV	1915/— Fru M. S. Mortensen (52)	STUBBEKØBING
1916/— Fru S. L. Davidsen.. (50)	MAJBØLLE	.../— Fru B. Gæppel..... (50)
ESKILDSTRUP	1894/13 Fru V. P. D. Lund .. (52)	SÆDINGE
1927/— Frk. A. K. Simonsen. (53)	1913/17 Fru R. E. V. Jørgensen (51)	1923/31 Fru E. E. Egund.... (50)
FEJØ	1914/20 Fru A. Hjelm (4)	SÆRSLEV
1917/— Fru R. E. V. Jørgensen (51)	1922/— Frk. A. K. Pedersen. (53)	1925/— Fru W. C. Lindegaard (51)
FEMØ	MARIBO	SØNDER KIRKEBY
1898/04 Fru C. J. Mortensen. (52)	1914/— Frk. K. Ewaldsen ... (50)	1928/— Fru O. K. E. Petersen (53)
1904/13 Fru S. L. Davidsen.. (50)	NAKSKOV	THOREBY
1913/17 Fru R. E. V. Jørgensen (51)	1908/33 Fru K. M. Bjørn.... (49)	1904/28 Fru R. S. Ludvigsen. (51)
1924/29 Fru G. M. Christof-	1915/16 Fru S. L. Davidsen.. (50)	1928/— Fru M. Skov (53)
fersen (49)	NYKØBING	TORKILDSTRUP
1929/34 Fru Julie C. Jensen.. (51)	1912/— Fru J. Christensen .. (49)	1900/— Fru K. Nielsen (52)
FUGLSE	NYSTED	TORRIG (se ogsaa BIRKET)
1931/— Fru E. E. Egund.... (50)	1902/— Fru S. K. Petersen .. (53)	1900/04 Frk. O. A. Olsen.... (52)
GUNDSLEV	NÆSBY	UTTERSLEV
1887/94 Fru R. S. Ludvigsen (51)	1924/— Fru M. H. Christiansen (49)	1905/— Fru B. K. Hansen ... (50)
1903/05 Fru K. B. Hansen... (50)	NØRRE VEDBY	VEGERLØSE
1906/08 Fru M. S. Mortensen (52)	1917/— Frk. O. A. Olsen.... (52)	1920/21 Fru A. J. Christensen (49)
1909/11 Fru M. L. Nielsen... (52)		1921/— Fru S. Rasmussen... (53)

VETER KIPPINGE		VETERBORG		1916/20 Fru A. J. Christensen (49)
1904/17 Frk. O. A. Olsen	(52)	1899/04 Fru J. P. Hansen	(50)	ØSTER ULSLEV
1917/— Fru I. K. Jensen	(51)	1908/15 Fru M. S. Mortensen (52)	1921/23 Fru E. E. Egund	(50)
		1915/16 Fru Joh. Jensen	(94)	1923/— Fru J. Olsen
				(52)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1895/96 Fru Marg. Meyer	(52)	1926/28 Fru M. Skov	(53)	1930/32 Frk. O. K. Unger-
1896/00 Fru A. Dengsøe	(68)	1929/30 Fru A. O. D. Frandsen	(50)	mann
1923/24 Fru M. H. Christiansen (49)				(53)
				1932/— Fru H. Jensen
				(51)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

Bogø		NAKSKOV		RØRBÆK	
1923/— Fru A. K. H. Steffensen (66)		1910/14 Fru K. A. Zehngraff (53)		1934/— Frk. K. K. Clausen. (49)	
KALØ		1914/— Fru E. C. Kokborg.. (51)		SAXSKØBING	
1891/94 Fru V. P. D. Lund. (52)		1931/— Fru I. S. M. Høge.. (50)		1915/20 Fru B. Halvorsen	(50)
1898/99 Fru J. P. Hansen	(50)	1932/— Fru Paula Nielsen	(52)	SDR. ØRSLEV	
1904/04 Fru Elfrida Jensen	(122)	NR. ALSLEV		1914/— Fru M. L. Nielsen	(52)
1907/09 Fru M. E. K. Clausen (49)		1908/09 Fru Gertrud Jensen. (50)		STUBBEBØBING	
MARIBO		NYKØBING		1888/91 Fru J. V. Jacobsen	(50)
1886/87 Fru R. S. Ludvigsen (51)		1890/91 Fru V. P. D. Lund.. (52)		TORKILDSTRUP-LILLEBRENDE	
1897/02 Fru J. M. Mauritzen (47)		1894/12 Fru Joh. Christensen (49)		1898/00 Fru K. Nielsen	(52)
1911/14 Frk. K. Ewaldsen	(50)	1900/08 Fru Maria Bjørn	(49)	VIKSNÆS	
		19..— Frk. Ingeb. Nielsen. (52)		1895/98 Fru C. J. Mortensen. (52)	

ODENSE AMTS JORDEMODERFORENING AF 1929 AF SOFIE SØRENSEN KORUP

Ved det ordinære Møde i „Odense og Assens Amters Jordemoderforening“ den 2. Juli 1929 paa Fyns Forsamlingshus i Odense traadte en Kreds af Jordemødre ud af Foreningen paa Grund af forskellige Uoverensstemmelser.

Man dannede straks en privat Forening med Fru *Sørensen*, Korup, som Formand, Fru *Rungsøe*, Fruens Bøge, som Næstformand, samt Frk. *Rasmussen*, Fruens Bøge, som Kasserer.

Efter mange Forhandlinger blev Foreningen paa den ordinære Kongres i Aalborg 1930 optaget i „den almindelige danske Jordemoderforening“ under Navn af „Odense Amts Jordemoderforening af 1929“. Formand Fru *Sørensen*, Korup, Næstformand Frk. *Rasmussen*, Fruens Bøge, og Kasserer Fru *Wehrenberg Sørensen*, Odense.

Det er i Lighed med de øvrige Kredse her i Landet Foreningens Opgave paa alle Maader at varetage Jordemødrenes Tarv.

I Januar 1932 blev Fru *Hansted*, Odense, Næstformand. Som Voldgiftsmedlemmer fungerer p. t. Fru *Elisabeth Hauge*, Odense, og Frk. *Laura Ditlevsen*, Middelfart.

ODENSE OG ASSENS AMTERS JORDEMODER- FORENINGES HISTORIE

I 1898 stiftedes Odense Amts Jordemoderforening med 13 Medlemmer, til Bestyrelsen valgtes Fru *Marie Petersen*, Stige pr. Odense, Fru *Nielsine Nilsen* og Fru *Martha Kastrup*, Odense.

I August 1900 opfordrede Overlæge *Frederik Svendsen*, Odense, Jordemødrene til at kalde Foreningen „Fyns Stifts Jordemoderforening“, og Overlægen valgtes til Formand.

Til Næstformand valgtes Fru *Wøldike* og til Kasserer Fru *Nielsine Nilsen*, begge af Odense.

I 1901 opfordrede Overlæge *Svendsen* samtlige eksisterende Foreninger i Landet til gennem Tidsskriftet at komme i Forbindelse med hinanden, hvilket resulterede i, at der 15. Oktober 1901 afholdtes et Repræsentantmøde i Fyns Forsamlingshus, Odense, som sluttede med følgende Resolution: „Repræsentantmødet opfordrer Jordemoderforeningen af 1893 i København til næste Aar at sammenkalde Repræsentanterne fra de lokale Foreninger for at danne en almindelig dansk Jordemoderforening“.

Med Hensyn til Agitationen gjorde Fru *Christiane Christensen*, Langeskov, et stort Arbejde. I Januar 1906 deltes Stiftsforeningen i 2 Amtsforeninger, 1 for Svendborg Amt og 1 for Odense og Assens Amter.

I 1909 blev Fru *Marie Steendorph*, Skamby St., Næstformand og Fru *Wøldike* Kasserer; der var paa det Tidspunkt, paa Grund af kollegiale Stridigheder en stærk Nedgang i Medlemstallet, hvorfor Fru *Steendorph* blev sendt ud til hver enkelt Jordemoder, og fik paa een Rejse besøgt 11, hvoraf de 10 gik ind igen og har været der siden. Overlæge *Svendsen* bemærkede hertil: „her kan man se, hvor betydningsfuldt det er med en saadan personlig Agitation“.

I 1911 valgtes Frk. *Bolette Hornbæk* til Kasserer.

I 1914 nedlagde Overlæge *Svendsen* sit Mandat som Formand, og Fru *Martha Kastrup* blev valgt.

I de Aar Overlæge *Svendsen* var Formand blev der arbejdet meget intenst paa Forbedring af Jordemødrenes usle Kaar, og ligeledes paa Jordemødrenes Dygtiggørelse gennem Foredrag og personlig Samtale.

Overlæge *Svendsen* krævede Respekt om Jordemødrenes Arbejde, han holdt til enhver Tid paa, at kun ved *Selvhjælp* og *Sammenhold* kunde Jordemødrene naa frem til bedre Kaar og større Agtelse fra Befolkningens Side, og Overlægen pointerede, da han fratraadte som Formand, at det stod ham klart, at nu kunde Jordemødrene klare deres egne Sager og stod sig bedst ved at gøre det, for en saadan Indsigt skylder alle Jordemødre ham Tak.

Som Bevis paa Overlæge *Svendsens* Fremsynethed skal nævnes følgende: Et Krav angaaende Jordemødrenes Kørsel, som han stillede allerede i 1910 saalydende i Odensebladene: „Udover 1 km fra Jordemoderens Bopæl tilkommer hende Befordringsgodtgørelse, hvadenten hun gaar eller cykler, og saavel til Fødsel som til Tilsyn“.

Og Bekendtgørelse i de samme Blade i 1910 om Taksterne saalydende: „Det bekendtgøres herved, at Betalingen for privat Praksis er 8—15 Kr. for Mindrebemidlede og 20—50 Kr. for Middelstanden og Velstillede. For Fødselshjælpen paa Landet er mindste Betaling 10 Kr. og for Velstillede som i Byen“. Man erindre sig det relative i Datidens Takster.

I Maj 1917 afløste Fru *Wøldike* Fru *Kastrup* som Formand, og Medlemstallet var da 56.

I Oktober 1918 valgtes Fru *Karen Rasmussen*, Østerhæsing, til Formand.

I Oktober 1921 blev Frk. *Gjertrud Vedel*, Kauslunde, valgt til Formand. Der er under de forskellige Formænd stadig bleven arbejdet paa Forbedring af Jordemødrenes Kaar og Højnelse af Standen. I Aarene fra 1921 blandt andet med den 2-aarige Uddannelse (først fremført af

afdøde Frk. *Jensine Torgils*, Lyngø). Og ligeledes speciel Uddannelse i Spædbørnspleje for Jordmoderelever og repeterende Jordemødre, saavel som obligatorisk Undervisning for Landets unge Kvinder i Spædbørnspleje og Hygiejne.

Som Forslag er alt dette stillet fra Odense og Assens Amters Kredsforening paa 3 Kongresser og vedtaget paa dem alle med Akklamation, men er til Dato ikke blevet praktiseret, med Undtagelse af den 2-aarige Uddannelse.

Under sidstnævnte Formandskab har der ogsaa fra Foreningens Side være gjort et stort Arbejde for Kørselssagen, og dette varetog Frk. *Vedel* derfor ogsaa specielt sammen med Fru *Bertha Petersen*, København, da de var Medlemmer af „Den almindelige danske Jordmoderforenings“ Hovedstyrelse. Odense og Assens Amters Kredsforening støttede Fru *Bertha Petersen* i sit Arbejde for at skaffe Jordemødrene billigt Tidsskrift, der er derved sparet Landets Jordemødre for en Udgift af 3000 Kr. aarlig, og skaffet pr. pr. Jordemødres Pensionsfond en Gave paa 7000 Kr. Endvidere har man fra denne Kredsforening faaet Tilslutning fra 3 Kongresser til et Forslag om Eneret for Jordemødrene til normale Fødsler.

Som Medlem af Danske Kvinders Nationalraad har Foreningen lejlighedsvis taget Del i dette Raads Møder.

Efter 1924 har det gæret indenfor Foreningens Rammer. Af klartseende Jordemødre gjort Forsøg paa at komme en vis Slendrian til Livs indenfor Hovedledelsen. Dette foraarsagede, at en Del af Medlemmerne i Odense og Assens Amters Jordmoderforening gik ud ved Julimødet i 1928 og dannede en selvstændig Forening.

Et særlig Stridsspørgsmaal var „Den almindelige Jordmoderforenings“ Love, som nu paa Grund af vor Forenings ihærdige agitatoriske Arbejde sammen med to af den forrige Hovedstyrelses Medlemmer Fru *Bertha Petersen* og Frk. *Vedel* er vedtaget paa Kongressen i Sønderborg 1933 og foreligger i den af os ønskede Form.

I Oktober 1933 afløste Fru *Laura Jørgensen*, Grindløse pr. Jullerup, Frk. *Vedel* som Formand, og Fru *Anna Hansen*, Tofte pr. Kassepose, Fru *Steendorph* som Næstformand, samt Frk. *Elna Petersen*, Vigerslev pr. Farstrup, Fru *Abelskov* som Kasserer.

Odense og Assens Amters Kredsforenings Love er reviderede i 1916 og 1934.

SKAMBY 15.-10.-1934.

Gjertrud Vedel,
fhv. Formand.

Marie Steendorph,
fhv. Næstformand.

Laura Jørgensen,
Formand.

Odense Amts Kredsforening af 1929 tæller 29 Medlemmer, — Odense og Assens Amters Forening 38 — tilsammen dog kun 67, idet et Medlem gaar igen i begge Foreninger. I den efterfølgende Oversigt er de to Foreninger slaaet sammen, da Distrikterne griber stærkt ind i hinanden, men med Hensyn til Dimission holdes de foreløbigt adskilt.

I den yngre Forening, af 1929, findes kun to Jordemødre med mere end 30 Aars Praksis: pr. pr. Jordmoder Fru *M. Petersen*, Fruens Bøge, og Distriktsjordmoder Fru *D. Olsen*, Kerteminde, der dimitteredes i 1897 og 1905. Den ældre Forening har derimod to Jordemødre dimitterede for mere end 50 Aar siden, 3 for 40—50 Aar siden og 5 med 30—40 Aars Praksis.

Den ældste Examen har Fru *C. Christensen*, Odense, idet hun dimitteredes i 1881, medens Fru *Caroline Nielsen*, Vissenbjerg, i 1935 kan fejre 50 Aarsdagen for sin Examen. Begge er pensionerede, henholdsvis i 1922 og 1931, — Fru *Christensen* efter 40 Aars Tjeneste og Fru *Nielsen* efter 46½ Aars Arbejde, i hvilket hun har taget imod ca. 4600 smaa Verdensborgere, der jævnt fordelt over den lange Periode vil sige det samme som 2 om Ugen; er det end langtfra Rekord for en Jordmoders Arbejde i Danmark, saa er det dog et smukt Livsværk at se tilbage paa.

Af 1892 Dimitterede findes 3 i den ældre Forening: Pens. Jordmoder Fru *Ane Madsen*, Assens, Distriktsjordmoder Fru *Karen Nielsen*, Fjeldsted, og Fru *Margr. Nielsen*, Sønderby. Af

1898-Holdet er pens. Jordemoder Fru *Mary Ramdal*, Odense; af 1900-Holdet, Distriktsjordemoder Fru *A. Jacobsen*, Nr. Lyndelse, Distriktsjordemoder Fru *Karen Rasmussen*, Gummerup, og Distriktsjordemoder Fru *Marie Steendorph*, Skamby, tilligemed Distriktsjordemoder Frk. *Karen Madsen*, Otterup, af 1904 Medlemmer af den ældre Forening.

Ser vi paa Embedsbesættelserne i de to Amter — Oplysning savnes desværre fra ialt 5 Jordemødre i den ældre og 1 i den yngre Forening, hvilket tvinger os til at give efterfølgende Oplysninger med Forbehold — synes det, at Sønderby Embedet er det, der har været længst besat med samme Distriktsjordemoder, idet Fru *Margr. Nielsen* overtog det i 1894, to Aar efter sin Examen. Fru *Nielsen* er saaledes en af de faa Jordemødre i Danmark, der har kunnet fejre 40 Aars Jubilæum i samme Distrikt. Det næstældste er Fjeldsted, som Fru *Karen Nielsen* overtog i 1899, dernæst Gummerup, 1901, Fru *Karen Rasmussen*, og endelig kan Fru *Steendorph* i 1935 fejre 30 Aars Jubilæum i samme Embede i Skamby.

Den ældste private Praksis findes i Odense, hvor Frk. *M. B. Hornbæk* nedsatte sig i 1910, altsaa iaar for 25 Aar siden; nedenstaaende Oversigt over Distrikter og private Praksis giver et Overblik over Forandringer i Aarens Løb, idet alle i det biografiske Afsnit optagne Jordemødre, som har eller har haft Tilknytning til de 2 Amter, er optagne med Henvi- sning til det Sidetal i Bog III, hvor Biografien kan findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AGEDRUP	GELSKOV	ROLFSTED
1918/23 Fru M. K. Rasmussen (57)	1923/28 Fru Laura Jørgensen (59)	1923/— Fru M. K. Rasmussen (57)
ALLERUP	GELSTED	RYNKEBY
1901/10 Fru A. Jacobsen (59)	1929/— Fru Julie Greve (55)	1920/— Fru Kirstine Hansen. (55)
1910/15 Fru L. E. Petersen .. (61)	GLAMSBJERG	RÆRSLEV
ALLESØ	1900/01 Fru K. Rasmussen .. (61)	1907/11 Frk. Joh. Madsen ... (57)
1919/— Fru Clara Abelskov. (58)	GRINDLØSE	RØRUP
ASPERUP	1928/— Fru Laura Jørgensen (59)	1900/22 Fru C. Christensen .. (58)
1914/31 Fru I. D. M. Pedersen (7)	GUMMERUP	SALBY
.../— Fru Emma Rasmussen (57)	1901/— Fru K. Rasmussen .. (61)	1915/— Fru K. Neergaard... (60)
ASSENS	HAARSLEV	SANDERUM
1892/33 Fru Ane Madsen ... (60)	1887/27 Fru R. Schmidt (61)	1900/33 Fru A. Godtfredsen... (59)
1933/— Frk. Anna Marslund (60)	HELNÆS	SARUP
BAAGØ PR. ASSENS	1901/08 Fru H. Nielsen (96)	1909/12 Frk. L. M. Ditlevsen (55)
1885/90 Fru C. Nielsen..... (60)	1920/32 Fru Mary Ramdal .. (61)	1912/17 Fru M. Esbensen.... (58)
1893/94 Fru Marg. Nielsen ... (60)	HJADSTRUP	1923/— Fru A. K. Nielsen ... (60)
1906/18 Fru C. M. M. Ander- sen (58)	1893/00 Fru A. Godtfredsen . (59)	SKAMBY
1934/— Fru Ebba Hansen... (89)	1901/04 Fru M. Westergaard. (48)	1905/— Fru Marie Steendorph (61)
BELLINGE	1911/25 Frk. Joh. Madsen ... (57)	SKOVBY
1933/— Frk. O. Bremerstent . (58)	HØJBY	1922/25 Fru Petra Christensen (55)
BOGENSE	1910/15 Fru L. E. Petersen .. (61)	ST. HANS LANDSOGN
1908/— Fru E. B. Petersen .. (61)	KERTEMINDE	1915/32 Fru L. E. Petersen .. (61)
BRENDERUP	1918/— Fru Dagmar Olsen.. (57)	STUBBERUP
1922/— Fru M. C. Petersen.. (61)	KNARREBORG	1920/— Fru Klara Høbye... (59)
BULLERUP	1915/— Fru Ella Jensen..... (56)	SØNDERBY
1906/18 Fru Dagmar Olsen.. (57)	KORUP	1894/— Fru Marg. Nielsen... (60)
1923/— Fru Anna Christof- fersen (58)	1917/— Fru R. S. Sørensen.. (57)	TARUP
DRÆBY	LUMBY og LUNDE	1892/00 Fru C. Christensen .. (58)
1911/12 Fru Karen Rasmussen (48)	MARSLEV-KOLSTRUP	TORTE
EJLBY	1915/17 Fru R. S. Sørensen .. (57)	1925/27 Fru A. Lundegaard.. (60)
1925/— Fru Petra Christensen (55)	MIDDELFART	1927/— Fru Anna Hansen .. (59)
FJELDSTED	1912/— Frk. L. M. Ditlevsen (55)	TURUP
1899/— Fru Karen Nielsen.. (60)	MUNKEBOE	1915/— Fru R. Riber..... (61)
FLEMLØSE	1911/12 Fru Karen Rasmussen (48)	VELLINGE
1918/— Fru C. M. M. Ander- sen (58)	NÆSBYHOVED	1925/— Frk. Joh. Madsen ... (57)
FRAUGDE	1912/15 Fru Ella Jensen..... (56)	VIGERSLEV
1906/— Fru Marie Hansen.. (59)	NØRRE LYNDELSE	1927/— Frk. Elna Pedersen . (60)
GAMBORG SOGN	1913/— Fru A. Jacobsen (59)	VISSENBJERG
1916/— Frk. G. Rask Vedel (62)	ORTE	1890/31 Fru C. Nielsen..... (60)
GAMBY	1909/— Fru M. K. Andersen (58)	1932/— Frk. E. Lindum..... (59)
1927/— Fru A. Lundegaard . (60)	OTTERUP	ØRSLEV
	1911/— Frk. K. S. Madsen .. (60)	1915/22 Fru M. C. Petersen.. (61)
		1923/29 Fru Julie Greve (55)

Stenløse gamle Jordemoderbolig.

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

ASSENS	MARSLEV	1923/—	Fru B. P. Hauge	(56)
1922/33 Frk. Anna Marsslund	1910/13 Fru A. Jacobsen	1926/—	Fru K. S. J. Hansted	(56)
BOLBRO	MIDDELFART	1926/—	Frk. S. P. Haslev	(56)
1922/34 Frk. J. Jansen	1924/27 Frk. Elna Pedersen . .	1927/—	Frk. Meta U. Hansen	(59)
DALUM	1926/27 Fru Anna Hansen . .	1928/—	Fru E. E. Jansen	(56)
1916/17 Fru Valborg Rasmus-	1934/— Frk. J. Jansen	1929/—	Fru L. L. I. Kromann	(56)
sen	ODENSE	1932/—	Fru L. E. Petersen . .	(61)
EBBERUP	1892/01 Fru M. Westergaard .	1933/—	Frk. M. G. Hansen . .	(55)
1921/22 Frk. Anna Marsslund	1893/99 Fru Karen Nielsen . .	1934/—	Fru Ellen Svendsen . .	(57)
1934/— Fru M. Jeppesen	1897/98 Fru Karen Sundbo/—	Fru M. Weigand	(57)
GLAMSBJERG	1898/04 Fru M. E. M. Ramdal	OTTERUP		
1900/01 Fru K. Rasmussen . .	1904/05 Fru M. Westergaard .	1934/—	Frk. Joh. Rasmussen .	(57)
1918/— Fru M. Esbensen	1909/17 Fru B. A. Lindum	SKAMBY		
1927/29 Fru K. M. Damgaard	1910/— Frk. M. B. Hornbæk	1892/93	Fru Karen Nielsen . .	(60)
1933/34 Fru Karen Hansen .	1913/— Fru A. Bach Petersen	STENLØSE		
GUNNERUP	1917/— Frk. H. E. Rasmussen	1881/92	Fru C. Christensen . .	(58)
1930/— Fru M. Esbensen	1919/20 Fru Karen Rasmussen	TOMMERUP		
HØJBY	1922/— Frk. Ingeb. Christen-	1911/11	Fru Karen Rasmussen	(48)
1934/— Fru Anna Seldorff . .	sen	1928/31	Frk. E. Lindum	(59)
KAUSLUNDE	1922/— Fru S. Werenberg Sø-			
1891/93 Fru A. Godtfredsen .	rensen			

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1915/16 Frk. R. Rask Vedel .	(62)	1928/31 Frk. E. A. Lindum . .	(59)
1916/18 Fru M. K. Rasmussen	(57)/. Frk. M. U. Hansen . .	(59)
1918/20 Fru Kirstine Hansen .	(55)	1929/30 Fru E. E. Jansen	(56)
1919/20 Fru Klara Højbye . .	(59)	1930/— Fru A. Bach Petersen	(55)
1920/22 Fru Petra Christensen	(55)	1932/33 Frk. O. Bremerstent .	(58)

Ved Redaktionen Slutning erfarer vi, at 2 pens. Jordemødre, Fru R. SCHMIDT, Haarslev, og Fru A. GODTFREDSSEN, Gislew, dimitteredes i 1886 og 1891. Begge opnaaede 40 Aars Distriktsjordemoder-Jubilæum inden Pensionering.

PRÆSTØ AMTS JORDEMODERFORENING

AF PAULA ANDERSEN

MERN

Præstø Amts Jordemoderforening blev stiftet 15. Marts 1902 paa Initiativ af Jordemødrene Fru *Kamph*, Præstø, og Fruerne *Mortensen* og *Nielsen* begge af Næstved. Fysikus *Boeg* var anmodet om at lede Forhandlingerne paa ovennævnte Dag, og det vedtoges enstemmigt at oprette en Forening med det Formaal at arbejde med Foredrag af Læger og Jordemødre, paa fortsat faglig Uddannelse, og at søge gennem Vedtægter dels at faa ordnet indre kollegiale Forhold, og dels at opnaa en Forbedring af Jordemødrenes økonomiske Kaar.

Den 100-aarige Jordemoderbolig i Dalby pr. Thureby.

Der indmeldte sig 28 Medlemmer i den saaledes stiftede Forening og til Bestyrelsen valgtes som Formand Fysikus *Boeg*, som Kasserer Fru *Kamph* og som Sekretær pr. pr. Jordemoder Fru *Nielsen*, Næstved, og Distriktsjordemoder Fru *Gammerath*, Baarse.

Den 7. August 1902 afholdtes ordinær Generalforsamling. Formanden fremlagde Udkast til Love, der vedtoges, og der blev valgt Repræsentanter til Mødet i København. Ved det næste Møde blev det vedtaget, at ethvert Medlem tillige skulde være Medlem af almindelig dansk Jordemoderforening, og ved Mødet den 26. August 1903 diskuteredes en Forhøjelse af Pengelønnen, som formentes at burde omfatte foruden Begyndelseslønnen (150 Kr.) tillige Alderstillæg, og den ansaas passende at burde foreslaas ansat til mindst 50 % mere og m. H. t. Erstatningens Størrelse ved Afløsning af Jordlodden, formentes det uden Ubillighed at burde foreslaas ansat til 200 Kr. Forhøjelse af Pensionen var ogsaa under Debat, dens Størrelse mentes at burde sættes til 500 Kr., naar sidste Alderstillæg var naaet. Alle tilstedeværende Medlemmer formentes, at Tidspunktet ikke var heldigt at forsøge at opnaa højere Takster, dog fandt man det ønskeligt, om det kunde udvirkes, at for Fremtiden ingen Fødsel betaltes mindre end af det offentlige (4 Kr.). 20. Februar 1907 afgik Bestyrelsen. Fysikus *Boeg* genvalgtes til Formand samt Fru *Nielsen* som Sekretær, nyvalgt blev Fruerne *Svendsen*, Ø. Egesborg, og

Henriksen, Raaby. Aaret efter foreslaar Fru *Svendsen*, at Bestyrelsen for Fremtiden skal bestaa af 5 Medlemmer i Stedet for 4, samt at der forud for hver af de halvaarlige Generalforsamlinger skal holdes Møde af Bestyrelsen, for at tage Stilling til de Sager, der vil være at forhandle om. Til 5. Bestyrelsesmedlem valgtes Fru *Hansen*, Hellevad. 1908 fremkommer Fru *Svendsen*, Ø. Egesborg, med følgende Spørgsmaal, som det vedtoges at lade gaa videre til det store Møde.

„Har der fra almindelig dansk Jordemoderforenings Side været sket Henvendelse til Justitsministeren om at faa Jordemoderstanden repræsenteret ved en Jordemoder i den nylig nedsatte Medicinal Kommission. Kan der for den almindelige danske Jordemoderforening være Anledning til atter at indgaa til Regering og Rigsdag med Andragende om Forbedring af Jordemødrenes Kaar ved Lønforhøjelse eller lignende.“

1908 gaar Fysikus *Boeg* af som Formand og ønsker ikke Genvalg. 1909 henvender Bestyrelsen sig til Amtet om Lønforhøjelse og Aaret efter aflægger en Deputation af Jordemødre Rigsdagsmændene her fra Amtet et Besøg, for at faa de Herrer til at interessere sig for Forbedring af Jordemødrenes Kaar, og i 1912 bliver det vedtaget, at et Bestyrelsesmedlem skal rejse rundt i Amtet for at agitere for mere Tilgang af Medlemmer til Foreningen. Fru *Mouritsen*, Holløse, blev valgt, og samtidig skulde en Annonce indrykkes i alle Amtets Blade, at mindste Honorar burde være 6 Kr. 1913 bliver Fysikus *Boeg* anmodet om atter at overtage Formandsposten, og han indvilliger deri. 1916 bliver der ifølge Lovene nedsat et Voldgiftsudvalg, som kom til at bestaa foruden af Formanden tillige af Fru *Ungermann*, Everdrup, og Frk. *V. Hansen*, Næstved. Samme Aar frasiger Fysikus *Boeg* sig som Formand, og han og Fru *Kamph* udnævnes til Æresmedlemmer som Tak for det, de har været for Foreningen. Endvidere andrager Foreningen Amtet om Dyrtidshjælp og 1917 andrager man om fri Oplandstelefon. 1918 bliver Telefonen bevilget, men Dyrtidshjælpen afslaaet. Nu opfordres hvert enkelt Medlem til at gaa til deres respektive Kommuner for at faa Honoraret hævet til 15 Kr. for Kommuneforretninger. 1919 faar Jordemødrene deres Emblem. Amtet meddeler, at Dyrtidshjælpen er forhøjet for kommende Aar fra 250—375 Kr. 1921 behandlede Pensionsspørgsmaalet, og det vedtoges, at Foreningen skulde indsende et Andragende til Amtet om at forhøje Pensionen for de Jordemødre, som er pensioneret før 1914, saa de kan pensioneres efter den nye Lov. — Af Forhandlingsprotokollen kan det ikke ses, om Andragendet blev bevilliget, — men næppe —, da man i 1934 har et Eksempel paa, at en gammel Jordemoder pensioneret efter Loven før 1914, oppebærer en Pension af 600 Kr. — 1924 tages Kørselsgodtgørelsen atter op og bliver ivrigt drøftet, og det vedtoges at sende en Skrivelse til Kommunerne i Amtet med Henstilling til herefter at give Jordemødrene Kørselsgodtgørelse til Fødsler, saavel som til Tilsynsbesøg hos Sygekassepatienter samt til de Patienter, som kommer ind under Fattiglovens § 63. Spørgsmaalet om fast Løn diskuteredes ogsaa. Fru *Gammerath*, Baarse, fylder 1924 70 Aar og i den Anledning sender Foreningen en Erindringsgave; hun var med at stifte Foreningen, var med i dens første Bestyrelse, og har altid vist Foreningen sin største Interesse. 1930 er Kørselssagen paany fremme, og der rettes Henvendelse til Hovedbestyrelsen om at søge at faa en kollektiv Ordning mellem Jordemoderforeningen og Centralforeningen af anerkendte Sygekasser.

1933 kommer den nye Sociallov, men m. H. t. Kørsel er der ingen væsentlig Forskel.

Som Formand for Foreningen har følgende fungeret i Aarenes Løb:

5. Marts 1902—16. December 1908, Fysikus *Boeg*; 16. December 1908—18. Januar 1913, Fru *Svendsen*, Ø. Egesborg; 18. Januar 1913—14. April 1917, Fysikus *Boeg*; 14. April 1917—7. Februar 1923, Fru *Petersen*, Næstelsø; 7. Februar 1923—25. Marts 1926, Fru *Ungermann*, Everdrup; 25. Marts 1926—12. April 1929, Fru *J. M. Hansen*, Vordingborg; 12. April 1929—18. Juni 1929, Frk. *Nielsen*, Faxe; 18. Juni 1929—15. Maj 1934, Frk. *Nøhr*, Stege, og siden da Fru *P. Andersen*, Mern.

Listen over Næstformænd ser saaledes ud:

5. Marts 1902—20. Februar 1907, Fru *Kamph*, Præstø; — 7. Januar 1911, Fru *Henriksen*,

Raaby; — 18. Januar 1913, Frk. *V. Hansen*; — 11. Juni 1914, Fru *Mouritzen*, Holløse (samtidig Kasserer); — 14. April 1917, Fru *Petersen*, Næstelsø; — 7. Februar 1923, Fru *Nielsen*, Dahlby; — 12. April 1927, Frk. *L. Jørgensen*, Køng; — 2. April 1930, Fru *Sneskov*, Præstø; — siden da Fru *Rasmussen*, Herfølge.

Som Sekretær og Kasserer har følgende virket:

5. Marts 1902—16. December 1908, Fru *Nielsen*, Næstved; til 9. Januar 1911, Frk. *J. Hansen*, Næstved; — 7. Februar 1923, Fru *Petersen*, Vordingborg; — 18. Juni 1929, Frk. *Nøhr*, Langebæk; — 7. April 1931, Fru *Hansen*, Glumsø; siden: Frk. *Ethelfeldt*, Næstved.

Mellem 1902 og 1916 har følgende været Medlemmer af Bestyrelsen i kortere eller længere Tid: Fru *Gammerath*, Baarse; Fru *Svendsen*, Ø. Egesborg; Fru *Hansen*, Hellevad; Fru *Petersen*, Vordingborg; Fru *Hansen*, Vordingborg, og Fru *Nielsen*, Dahlby. Siden 1916 har følgende Medlemmer fungeret som Voldgiftsmedlemmer: 10. Februar 1916—25. Marts 1926: Formanden, samt Fru *Ungermann*, Everdrup, og Frk. *V. Hansen*, Næstved. 25. Marts 1926—12. April 1929: Formanden med Fru *Lund*, Baarse, og Fru *Hansen*, Glumsø. Siden 12. April 1929: Formændene og Fru *Kofoed*, Lundegaard, samt Fru *Rasmussen*, Herfølge.

Præstø Amts Kredsforening er blandt de, der kun har faa ældre Medlemmer — eet Medlem med 42 Aars Arbejde bag sig: Fru *Marie Hansen*, Lyderslev, og otte med 30—40 Aar henrundne siden Examensaaet. Disse er: Fru *G. Nielsen*, Dahlby, — 1896; Fru *A. Jacobsen*, Nyraad, Fru *M. Nielsen*, Spragelse, og Fru *W. S. Petersen*, Vordingborg — 1897; Fru *I. C. M. Christensen*, Strøby — 1899; Fru *J. M. Hansen*, Vordingborg — 1900 og Fru *F. C. H. Olsen*, Orup og Fru *M. Petersen*, Næstelsø, begge af 1903-Holdet.

Af Foreningens 31 Medlemmer er 4 privat praktiserende 27 Distriktsjordemødre — ingen Pensionister, og da alle Medlemmer saa villigt og elskværdigt har givet os meget fyldige Oplysninger, er vi i Stand til at publicere en god Oversigt over Forandringer i Aarenes Løb i Præstø Amt.

Det ældste Embede er besat af Fru *Christensen*, Strøby, i 1899; Nyraad og Vordingborg By blev begge besat i 1900 af Fruerne *A. Jacobsen* og *W. Petersen*; dernæst kommer 1903 ligeledes med 2: Næstelsø og Orup, hvor Fru *M. Petersen* og Fru *F. Olsen* siden da beklæder disse Embeder, og endelig ansattes Fru *G. Nielsen* i 1904 i Dahlby. Normalt gaar vi ikke længere frem i Tiden end 1905, men vi skal dog her ogsaa nævne, at Fru *H. Christensen* i 1935 kan fejre 25 Aars Jubilæum baade som Jordemoder og Distriktsjordemoder i Raaby Distrikt. Blandt de pr. pr. Jordemødre synes Fru *Damborg*, Næstved, at have den ældste Praksis, der daterer sig tilbage til 1919.

I efterfølgende Oversigt henviser Tal i Parentes til det Sidetal i det biografiske Afsnit, hvor Biografien findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

BAARSE	DAME	HAMMER
1924/— Fru M. Lund (64)	1928/— Fru K. Nymann Nielsen (65)	1908/15 Fru B. M. Sneskov . . (66)
BJEVEERSKOV	DAMSHOLTE	HELLESTED
1933/— Frk. J. Spanggaard . . (66)	1913/15 Fru E. Hansen (63)	1928/30 Fru B. A. M. Rebensdorff (66)
BLÆSINGE	1925/28 Fru K. Nymann Nielsen (65)	HELLEVAD
1898/04 Fru G. Nielsen (64)	EVERDRUP	1902/09 Fru J. M. Hansen . . (64)
BOGØ	1915/— Fru J. Ungermann . . (66)	HERFØLGE
1923/— Fru A. K. Steffensen (66)	FAXE	1928/— Fru L. Rasmussen . . (65)
BORRE	1929/— Fru I. Koefoed (64)	KØNG
1911/13 Fru R. E. V. Jørgensen (51)	GLUMSØ	1915/— Frk. E. M. Jørgensen (64)
1913/16 Fru A. K. Christensen (63)	1915/— Fru E. Hansen (63)	LANDSLED
1924/— Fru I. M. S. Birkedal Hansen (63)	HAARLEV	1916/— Fru A. K. Christensen (63)
DALBY	1930/— Fru B. A. M. Rebensdorff (66)	LANGEBÆK
1904/— Fru G. Nielsen (64)		1921/32 Fru K. M. Nøhr (65)

1932/— Fru M. M. E. Jensen (64)	1897/00 Fru W. S. Petersen .. (65)	SPRAGELSE
LUNDEGAARD	1900/— Fru A. Jacobsen (64)	1906/— Fru M. A. Nielsen... (65)
1899/23 Fru M. S. Hansen... (64)	NÆSTELSØ	STEGE
1922/29 Fru I. Koefoed (64)	1903/— Fru M. J. J. Petersen (65)	1932/— Fru K. M. Nøhr (65)
LYDERSLEV	ORUP	STRØBY
1925/— Fru M. S. Hansen... (64)	1901/02 Fru J. M. Hansen... (64)	1899/35 Fru I. C. M. Christen-
MAGLEBY	1903/— Fru F. C. H. Olsen. (65)	sen (63)
1914/15 Fru K. Nymann Niel-	PRÆSTØ	ST. HEDINGE
sen (65)	1915/— Fru B. M. Snedkov .. (66)	1923/— Fru C. C. Pedersen.. (65)
1916/24 Fru T. C. Rasmussen (65)	RAABY	V. EGEDE
1924/— Fru I. M. S. Birkedal	1906/10 Fru M. Henriksen... (35)	1935/— Fru I. M. Wandall .. (48)
Hansen..... (63)	1910/— Fru H. M. Christensen (63)	VORDINGBORG
MERN	SKALLERUP	1909/— Fru J. M. Hansen... (64)
1931/— Fru Poula Andersen. (63)	1919/24 Fru M. Lund (64)	VORDINGBORG BY
NYRAAD	SPJELLERUP	1891/00 Fru F. C. Andreasen (88)
1889/98 Fru M. Hooge-Nielsen (27)	1923/25 Fru M. S. Hansen... (64)	1900/— Fru W. S. Petersen .. (65)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

DYSTED	KONGSTED	1928/— Frk. O. Ethelfeld.... (63)
1913/16 Fru Dina Fromberg. (16)	1893/95 Fru M. S. Hansen... (64)	1930/31 Fru S. F. Jensen (90)
FAXE LADEPLADS	MANDEMARK	RØDVIG
1909/11 Frk. A. E. Skjoldager (48)	1924/— Fru Thora Rasmussen (65)	1922/23 Fru C. C. Pedersen.. (65)
GJORSLEV	NÆSTVED	ST. HEDINGE
1894/95 Fru M. Søndergaard. (125)	1903/05 Frk. S. Bartholdy ... (9)	1923/31 Fru Poula Andersen. (63)
KARISE	1911/15 Frk. E. M. Jørgensen (64)	1927/28 Fru B. A. H. Rebens-
1916/21 Fru Dina Fromberg.. (16)	1919/— Fru A. D. Damborg . (63)	dorff..... (66)
1928/— Fru M. E. Hansen .. (64)		

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1895/99 Fru M. S. Hansen... (64)	1930/34 Fru I. M. Wandall .. (48)
1915/19 Fru M. Lund..... (64)	1931/32 Frk. O. Bremerstent . (58)
1923/30 Fru Thora Pedersen. (53)	

RANDERS AMTS JORDEMODERFORENING

AF ANNA JENSEN

Af Protokollen fremgaar det, at Randers Amts Jordemoderforening afholdt sit første Møde den 5. April 1893, men der fremgaar ikke noget om, hvem der var Formand ej heller om den øvrige Bestyrelse, ligesom der ikke er omtalt noget Medlemsantal; næste Møde afholdtes den 11. Okt. 1893, det femte Møde afholdtes 3. April 1895. Ifølge Protokollen synes det, at det næste Møde først afholdtes 25. Sept. 1901, og at Foreningen i de sidste Aar har sovnet, den var efterhaanden svunden ind, saa der kun stod enkelte Medlemmer tilbage og Protokollen var helt glemt:

Den opvaagnende Forenings Medlemmer anmodede derfor om at skaffe en Protokol og Regnskabs Fremlæggelse til næste Møde.

Fru *Sørensen*, Randers, opfordredes til at være Kassererske. De øvrige Bestyrelsesmedlemmer er Fru *Pedersen*, Harridslev, Formand og Fruerne *Schou* og *Brusgaard*. Læge *Pontoppidan* holdt et interessant Foredrag om Jordemødrenes Stilling i ældre Tider. Paa et Møde den 21. Maj, 1902, var mødt 15 Medlemmer, Fru *Kastrup*, Odense, holdt et vellykket Foredrag om Sammenslutning og om at staa hinanden bi i enhver Henseende, saa den kollegiale Følelse maa blive den alt beherskende. Det blev vedtaget at faa nye trykte Love, saa hver af Foreningens Medlemmer kan eje et Exemplar. Ved Mødet 8. Okt. 1902 var Stadslæge *Langballe* og Læge *Ingerslev* tilstede; sidstnævnte holdt et udmærket Foredrag om Navlesygdomme hos spæde Børn. Der forelaa Udkast til nye Love, som ikke blev tilstrækkelig gennemgaaet. Foreningen tæller nu 35 Jordemødre, 12 Læger og 2 Apotekere. Møde Sept. 1903; det blev ved Afstemning vedtaget, at Distriktslæge *Kampmann* skulde være Formand. Distriktslægen modtog Valget.

Møde 24. Februar 1904. Til Formand valgtes Læge *Chr. Langballe*, som var Formand til 11. Marts 1914, da Læge *Vogelsang* overtog Formandsposten; til Kasserer valgtes Fru *Henriette Christensen*, Dalby. Paa Mødet den 22. Sept. 1915 nedlagde Formanden Læge *Vogelsang* sit Mandat og Fru *Henriette Dahlby* blev valgt. Fru *Dahlby* var Foreningens dygtige Formand til 1. April 1922, da nedlagde Fruen sit Mandat og flyttede fra Randers, Fru *Dahlby* er den Formand, der har udrettet og opnaaet mest for Foreningen.

Den 21. Juni 1922 blev Distriktsjordemoder Fru *Magna Andersen* valgt til Formand; efter at Fru *Andersen* havde nedlagt sit Mandat, blev Fru *Konggaard* valgt til Formand den 28. Maj 1924. Fru *Konggaard* var Formand til 12. Okt. 1928, da blev Distriktsjordemoder Fru *Ronnenberg*, som i mange Aar havde været Næstformand, valgt til Formand. Siden 15. Okt. 1930 har Frk. *Anna Jensen*, Randers, været Formand.

RANDERS i Januar 1935.

Randers Amts Jordemoderforening tæller 54 Medlemmer, hvoraf 6 pensionerede, 12 privat praktiserende, 35 Distriktsjordemødre og 1 Reservejordemoder. To af de 5 ældste Jordemødre i Danmark hører til Randers Kredsforening: Fru *Mikkelsen*, Rønde, dimitteredes i 1870, og har det næstældste Examensbevis, medens Fru *P. Christiansen*, Randers, tog sin Examen i 1877. 4 Jordemødre kan se tilbage paa 40 Aars Arbejde siden Examen; de er: pens. Distr. Jdm. Fru *A. Nicolajsen*, Hjortshøj, (1888); pens. Distr. Jdm. Fru *C. Nielsen*, Strands (1893), Distriktsjordemoder Fru *Laura Thisted*, Hadbjerg (1894) og Distriktsjordemoder Fru *M. Jensen*, der i 1935 kan fejre 40 Aars Jubilæum som Jordemoder.

Ikke mindre end 10 Jordemødre i denne Forening har taget Examen for over 30 Aar siden; de er: Distriktsjordemoder Fru *Dengsøe*, Ørum (1896), Distriktsjordemoder Fru *A. Nielsen*, Aalsø (1898), Distriktsjordemoder Fru *Hoppe*, Raasted (1900), Distriktsjordemoder Fru *Hald*,

Ryomgaard og Fru *C. Nielsen*, Hobro (1901), Fru *B. Hansen*, Glæsborg, og Fru *K. Pedersen*, Tirstrup (1903), samt fra 1905-Holdet, der i Aar vil kunne fejre 30 Aars Jubilæum: Fru *A. Christensen*, Distriktsjordemoder i Taanum, Fru *K. Mortensen*, Distriktsjordemoder i Lyngby pr. Trustrup, og Frøken *K. Thomasen*, pr. pr. Jordemoder i Randers.

Med Hensyn til Besættelsen af Embeder savner vi desværre Oplysninger fra 5 Jordemødre, men af de 49 modtagne Skemaer fremgaar det, at Fru *C. Nielsen*, Strands, i Aar kan fejre 40 Aars Jubilæum som Distriktsjordemoder i sit Distrikt og Fru *A. Nielsen*, 35 Aars Jubilæum i Aalsø Distrikt medens Fru *A. Pedersen* i 1934 fejrede 30 Aars Jubilæum i Tirstrup.

De fleste af de private Praksis er af yngre Dato; Frøken *Karen Thomasen* nedsatte sig dog i 1905 i Strømmen, men fra 1908—1911 flyttede Frøken *Thomasen* til Raasted som Distriktsjordemoder og nedsatte sig atter i 1911 i Randers.

I efterfølgende Oversigt over Distriktsjordemødre og pr. pr. Jordemødre i Amtet før og nu er i Parentes henvist til det Sidenummer i det biografiske Afsnit, hvor paagældende Biografi kan søges.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AALSØ		GYLLING		RYOMGAARD
1900/— Fru A. K. Nielsen . . .	(70)	1906/10 Fru M. K. Mortensen	(70)	1914/— Fru M. C. S. Hald . . . (68)
ANHOLT		HADBJERG		SKØRRING
1917/19 Fru B. Hansen	(16)	1900/34 Fru L. V. Thisted . . .	(72)	1916/25 Fru M. A. L. Andersen (67)
1925/30 Frk. M. E. Thomsen . . .	(72)	1934/— Fru C. M. Taarnborg	(72)	1925/— Fru M. Westergaard . (72)
1930/— Fru G. M. Gyldenhegn	(68)	HARRIDSLEV		SPENSTRUP
ASDAL		1919/— Fru E. Ronnenberg . .	(71)	1915/— Fru M. Jensen (69)
1917/18 Fru K. Risbjerg Niel-		HAVNDAL		STRANDS
sen	(71)	1921/— Fru M. Bundgaard . .	(67)	1895/— Fru C. Nielsen (70)
ASSENTOFT		HJORTSHØJ		1929/— Frk. V. Nielsen (As-
1916/21 Fru M. Bundgaard . .	(67)	1923/— Fru R. C. Kaysen . . .	(69)	sistent) (71)
1922/— Fru S. Petersen	(71)	HOBRO		TRANUM
BALLE		1915/— Fru C. Nielsen	(70)	1905/06 Fru K. A. Dengsøe . . (68)
1926/— Fru H. C. Andersen .	(67)	HOLBÆK PR. ØRSTED		1906/— Fru A. O. Christensen (67)
BRAMSTRUP		1881/83 Fru P. N. Christensen	(68)	TIRSTRUP
1903/04 Fru E. Hoppe	(69)	1924/— Fru K. W. Poulsen . .	(71)	1904/— Fru A. K. M. Pedersen (71)
1904/15 Fru M. Jensen	(69)	HORNSLET		TODBJERG
1915/22 Fru S. Petersen	(71)	1871/80 Fru M. Mikkelsen . .	(70)	1891/30 Fru A. M. Nicolajsen (70)
1922/24 Fru K. W. Poulsen . .	(71)	LYNGBY PR. TRUSTRUP		1930/— Frk. M. E. Thomsen . (72)
1925/— (se VOLDUM)		1918/— Fru M. K. Mortensen	(70)	VEGGERLEV
EBELTOFT		MARIAGER		1918/— Fru A. J. P. Poulsen . (71)
1880/17 Fru M. Mikkelsen . .	(70)	1908/— Fru L. Lindhardth		VIVILD
1917/— Fru A. Flodager	(68)	Nielsen (70)		1925/— Fru K. Risbjerg Niel-
FAUSING		NIMTOFTE		sen (71)
1916/— Fru G. A. Fris	(68)	1911/15 Fru S. Petersen	(71)	VOLDUM
FØLLE		ONSILD		1925/— Fru H. Jensen (69)
1920/— Fru F. Thomasen . . .	(72)	1900/04 Fru M. Jensen	(69)	VRIINNERS
GERLEV		1904/15 Fru C. Nielsen	(70)	1927/— Fru N. E. Andersen . (67)
. . . /— Fru H. Breinholm . .	(67)	1915/— Fru M. M. Nielsen . .	(70)	VÆRUM
GERSKOV		RAABY		1926/— Fru A. Hedemann . . . (69)
1903/08 Fru B. Hansen	(68)	1883/23 Fru P. N. Christensen	(68)	ØRSTED
GLÆSBORG		1922/— Fru L. M. Mortensen	(70)	1925/— Fru M. A. L. Andersen (67)
1913/— Fru B. Hansen	(68)	RAASTED		ØRUM
GRENAA		1908/11 Frk. K. M. Thomasen	(72)	1902/04 Fru C. Nielsen (70)
1923/26 Fru Olga Bang	(20)	1911/— Fru E. Hoppe	(69)	1906/— Fru K. A. Dengsøe . . (68)
1926/— Fru E. Broni	(67)			

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

ALLINGAABRO		GRENAA		HELGENÆS
1913/14 Fru Thindal Clausen	(8)	1901/02 Fru Caroline Nielsen	(70)	1893/95 Fru C. Nielsen (70)
AUNING		1917/26 Fru Erna Broni	(67)	HOBRO
1903/04 Fru A. K. M. Pedersen	(71)	1920/22 Frk. Adler Petersen .	(30)	1907/08 Fru A. K. Pedersen . . (7)
1909/16 Fru D. A. Fris	(68)	1920/23 Fru Olga Bang	(20)	HORNSLET
1930/— Fru Liltved Andersen	(67)	1926/27 Fru N. E. Andersen .	(67)	1930/— Fru J. Holme Sørensen (69)
EBELTOFT		1930/— Fru E. S. Sørensen . .	(71)	HURUP
1922/23 Fru Joh. Lendal	(123)	HADSTEN		1895/96 Fru Maren Jensen . . (69)
FELDBALLE		1904/05 Fru Anna Poulsen . .	(123)	KOLIND
1914/15 Fru M. M. Nielsen . .	(70)	1917/18 Fru A. J. P. Poulsen	(71)	1928/34 Fru C. Taarnborg . . . (72)

MØRKE	1905/08 Frk. K. M. Thomasen (72)	1931/— Frk. E. E. Larsen . . . (69)
1905/06 Fru A. O. Christensen (67)	1907/08 Fru Brøndum Seerup (32)	1 . . . /— Fru K. Andersen . . . (67)
1910/11 Frk. M. K. Iversen . . (122)	1907/22 Fru H. Dahlby (33)	1 . . . /— Frk. Thruesen (72)
NIMTOFTE	1911/— Frk. K. M. Thomasen (72)	STØVRING
1910/11 Frk. M. Legardt . . . (117)	1915/16 Fru M. Bundgaard . . (67)	1926/27 Fru A. Gregorius . . . (4)
1911/15 Fru Signe Petersen . . (71)	1917/32 Fru D. Bjerre Nielsen (9)	1928/29 Fru A. Levring (6)
RANDERS	1918/19 Fru E. Ronnenberg . (71)	TODBJERG
1895/00 Fru L. V. Thisted . . . (72)	1921/— Fru Gerda Milo . . . (70)	1888/91 Fru A. M. Nicolajsen (70)
1898/00 Fru A. K. Nielsen . . . (70)	1922/— Frk. Anna Jensen . . (69)	Ø. ALLING
1904/11 Fru Else Hoppe . . . (69)	1926/— Frk. Joh. Christensen (68)	1928/— Fru M. S. Kristensen (69)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1915/15 Fru M. M. Nielsen . . (70)	1920/22 Fru L. M. Mortensen (70)
1916/16 Fru M. Bundgaard . . (67)	1925/30 Fru M. Thomasen . . (72)
1919/20 Fru Frida Thomasen (72)	1930/34 Fru C. Taarnborg . . (72)

RIBE AMTS JORDEMODERFORENING AF CATHINKA MIKKELSEN

Den 14. November 1902 afholdtes paa Hotel „Kikkenborg“ i Bramminge et Møde af Jordemødre, som stiftede „Ribe Amts Jordemoderforening“, og indmeldte denne i „Den alm. danske Jordemoderforening“. Til Bestyrelse valgtes: Formand, Læge *Chr. Vestergaard*, Esbjerg, Næstformand og Kasserer, Distriktsjordemoder Fru *Høgsted*, Nordby, Fanø. Foreningen talte da 17 Medlemmer. For de derpaa følgende Aar findes ingen Optegnelser, men efter mundtlig Overlevering skal Foreningen have haft følgende Formænd, som alle var Distriktsjordemødre: Fru *Bolette Hansen*, Esbjerg, Fru *Helene Madsen*, Gredsted, Fru *K. Kristensen*, Brørup, og Fru *Louise Madsen*, Gørding, i Tidsrummet til 16. November 1915, da Distriktsjordemoder Fru *Maria Holt-Nielsen*, Lunderskov, valgtes til Formand, og Distriktsjordemoder Fru *Jensigne Pedersen*, Vejen, til Kasserer. Næstformand var Distriktsjordemoder Fru *Marie Sørensen*, Tistrup.

Formand og Kasserer genvalgtes Gang paa Gang, indtil de nægtede at modtage Genvalg henholdsvis 28. November 1930 og 18. November 1931. Næstformand var i dette Tidsrum privat praktiserende Jordemoder Fru *Karen Sundbo*, Esbjerg, valgt 27. Januar 1917, Distriktsjordemoder Fru *K. Kristensen*, Brørup, valgt 15. April 1919, Distriktsjordemoder Fru *Ane Jakobsen*, Ølgod, valgt 18. Oktober 1921, Distriktsjordemoder Fru *Christiane Rosendahl*, Ribe, valgt 24. Februar 1928.

Nuværende Bestyrelsesmedlemmer er følgende: Formand: pr. pr. Jordemoder *Cathinka Mikkelsen*, Esbjerg, valgt 28. November 1930. Næstformand: Distriktsjordemoder Fru *Christiane Rosendahl*, Ribe, valgt 24. Februar 1928. Kasserer: pr. pr. Jordemoder Frk. *Estrid Steen Massen*, Jerne pr. Esbjerg, valgt 18. November 1931. Revisorer: Distriktsjordemoder Fru *Viktorina Andersen*, Brørup, valgt 28. November 1930, og Distriktsjordemoder Fru *Christiane Rosendahl*, Ribe, valgt 28. November 1930.

Det staaende Voldgiftsudvalg bestaar af: Formanden, Distriktsjordemoder Frk. *Hansigne Jacobsen*, Gredstedbro, og Distriktsjordemoder Fru *Anne Jensen*, Grimstrup, med Distriktsjordemoder Fru *Karen Madsen*, Bramminge, som Suppleant.

Det er ikke noget taknemmeligt Arbejde at skulle skrive en historisk Oversigt over Foreningen og dens Arbejde; Oplysningerne er sparsomme, og de lange Distancer og daarlige Samfærdselsmidler har i den længste Tid af Foreningens Existens umuliggjort, at Møderne kunde blive vel besøgt. Forholdene har været saa daarlige, at Medlemmerne ikke har haft Lyst eller maaske Raad til at ofre Tid, Penge og Besvær med at være til Stede; men til Trods herfor har Foreningens skiftende Bestyrelser dog udført et godt Arbejde for Lønforbedringer

og andre af Tidens brændende Spørgsmaal, det vanskeligste af hvilke maaske nok har været Bevaringen af Distrikter, som desværre stadig nedlægges eller sammenlægges.

ESBJERG i Februar 1935.

Gredstedbro Gl. Jordemoderbolig fra 1885.

Blandt Ribe Amts Kredsforenings 49 Medlemmer findes 5 pens. Distriktsjordemødre, 13 pr. pr. Jordemødre og 31 Distriktsjordemødre, men beklageligvis maa vi meddele, at Medlemmer i dette Amt kun delvis har imødekommet vore Anmodninger om Oplysninger, idet 10 Medlemmer ikke har besvaret dels personlige, dels skriftlige Anmodninger. De 39 modtagne Skemaer viser dog disse Medlemmers store Interesse, og vi har derfor søgt paa bedste Maade at fyldestgøre vore egne Krav til en saa fuldstændig Oversigt over Forholdene i Amtet som gørligt¹).

En af disse 39 Medlemmer har for 2 Aar siden passeret 50 Aarsdagen for sin Examen: nemlig Fru *Bolette Hansen*, Esbjerg. 3 har passeret 40 Aarsdagen: Fru *Marie Holt Nielsen*, Lunderskov og Fru *Karen Sundbo*, Esbjerg, der endnu praktiserer, fejrede i 1932 40 Aars Jubilæum som Jordemødre, og Fru *Marianne Holm*, Guldager, har, ligesom Fru *Sundbo*, passeret 40 Aarsdagen i fuldt Arbejde; Fru *Holm* blev dimitteret i 1893. 5 Jordemødre har kunnet fejre 30 Aars Jubilæer: Fru *O. Borgvardt*, Andst, dimitteredes i 1900; Fru *Ane Rasmussen*, Billum, og Fru *C. Rosendahl*, Ribe, i 1902; Frøken *Hanne Laugesen*, Bække, i 1903, samt i 1904 Fru *Joh. Pedersen*, Vejen. Fru *A. Hansen*, Ansager, dimitteredes i 1905 og kan saaledes i Aar festlig holde Dagen. Formentlig hører pens. Distr. Fru *Thomsen*, Vamdrup, ogsaa til de 30-aarige, muligvis 40.

De manglende 10 Besvarelser gør selvfølgelig en samlet Oversigt noget illusorisk, men i Lighed med andre Amter skal vi dog nedenfor give en Oversigt over Ansættelser i Distrikterne og over de private Praksis.

Det synes, at Fru *Holm*, Guldager, er den, der har siddet længst i samme Embede, nemlig siden 1894; om Helbredet holder, vil Fru *Holm* kunne naa at fejre 45 Aars Jubilæum i samme

¹) (Ved Redaktionens Slutning har Formanden venligst fremskaffet de nødvendige Data og Oversigten er derved meget forbedret.)

Distrikt inden Afgang i 1940. Kun ganske faa Distriktsjordemødre i Danmark bliver det forundt at fejre 40 Aarsdagen i det samme Embede. Kun 4 Embeder synes at have været besat af samme Distriktsjordemoder i mere end 25 Aar; de er: Fru *Borgvardt*, Andst, siden 1908; Fru *A. M. Hansen*, Ansager; Frøken *Laugesen*, Bække og Fru *J. Petersen*, Vejen, siden 1909, medens Fru *Elmerdahl* i 1935 vil kunne fejre sit 25 Aars Jubilæum i Henne.

Hovedparten af de private Praksis er alle af nyere Dato; kun Fru *Karen Sundbo*, Esbjerg, kan se tilbage paa en længere Aarrække i samme Praksis, idet Fru *Sundbo* nedsatte sig i 1898.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AGERBÆK		HEINSVIG		RIBE
1927/— Fru A. M. Petersen .. (76)		1919/20 Fru Anna Møll (23)		1925/27 Fru A. Nørgaard Jensen (124)
ALSLEV		1933/— Fru Ane Jacobsen .. (75)		SIM-VEDSTED
1929/— Fru L. Sørensen (77)		HENNE		1911/— Fru C. Rosendahl . . . (77)
ANDST-GJESTEN		1904/09 Fru J. Pedersen (76)		SVEJSTRUP
1908/— Fru O. Borgvardt . . . (73)		1910/— Fru I. Elmerdahl (73)		1903/08 Frk. H. Laugesen . . . (75)
ANSAGER		HJORTSLUND-FARUP		SØNDERHO
1909/— Fru A. M. T. Hansen (74)		1933/— Fru A. H. Jacobsen. (75)		1885/91 Fru B. C. Hansen . . . (74)
BILLUM		Ho		1909/20 Frk. A. H. C. Jacobsen (75)
1913/— Fru A. K. Rasmussen (76)		1912/13 Fru A. K. Rasmussen (76)		1 . . . /— Fru M. Thygesen . . . (77)
BRAMMINGE		1924/29 Fru A. C. H. Holbæk (74)		TISTRUP-HODDE
1923/24 Fru Joh. M. Gyldenhegn (68)		1929/— Fru Elise Olsen (76)		1902/09 Fru A. K. Rasmussen (76)
1924/— Fru K. M. Madsen . . . (75)		HOLSTED		1927/— Fru G. Brammer (73)
BRØRUP		1918/25 Frk. B. M. Eriksen . . . (46)		TJÆREBORG
1921/— Fru Vikt. Andersen . (73)		1924/— Fru Hagen Christensen (74)		1896/00 Fru R. Gyldenløve . . (74)
BÆKKE		HORNE-TAASING		1901/05 Fru Marie Steendorph (61)
1898/02 Fru K. Lauridsen . . . (123)		1926/— Fru Gudrun Brammer (73)		1913/24 Fru K. M. Madsen . . . (75)
1901/08 Fru O. Borgvardt . . . (73)		JERNDRUP-VILSLEV		1923/— Fru Elsa Jensen (75)
1909/— Frk. H. Laugesen . . . (75)		1920/— Fru A. A. C. Jacobsen (75)		VAMDRUP
ESBJERG		KORSVANG		19 . . /34 Fru A. M. Thomsen . (77)
1891/14 Fru B. C. Hansen . . . (74)		1930/— Frk. M. Agersnap . . . (73)		1934/— Frk. Inger Svart (77)
FAABORG PR. VARDE		LINDKNUD		VARDE
1909/13 Fru Else Madsen . . . (11)		1915/21 Fru V. Andersen . . . (73)		1902/— Frk. Thora Hornum (74)
FØVLING		1921/— Fru K. M. Lytken . . . (75)		VEJEN
1922/— Fru Hagen Christensen (74)		LUNDE		1909/— Fru J. Pedersen (76)
GETTRUP		1929/— Fru A. C. H. Holbæk (74)		V. NEBEL
1885/90 Fru K. A. Møller . . . (113)		LUNDERSKOV		1917/19 Fru K. Lauridsen . . . (123)
GREDSTEDBRO		1895/32 Fru M. Holt Nielsen (76)		1920/25 Fru A. Nørgaard Jensen (124)
1920/— Frk. A. H. Jacobsen . (75)		1933/— Fru M. Gydesen (74)		1925/34 Frk. B. S. Winding . . (77)
GRIMSTRUP		MANØ		V. VEDSTED
1915/21 Fru K. M. Lytken . . . (75)		1902/— Fru K. Bondesen (73)		1906/09 Fru Else Madsen . . . (11)
1923/— Fru A. S. Jensen (75)		NORDENSKOV		VORBASSE
GULDAGER		1933/— Fru Mary Tjagvad . . (77)		1902/17 Fru K. Lauridsen . . . (123)
1894/— Fru Mariane Holm . (74)		NR. NEBEL		VRAA
GØRDING		1915/20 Fru M. Agersnap . . . (73)		1927/29 Fru E. C. Nielsen . . . (28)
1927/— Fru Marie Tranberg (77)		1932/— Fru E. Lund Hansen (75)		ØLGOD
		OKSBØL		1919/33 Fru Ane Jacobsen . . (75)
		1934/— Frk. B. S. Winding . . (77)		

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

BRAMMINGE		GETTRUP		OKSBØL
1893/94 Fru Mariane Holm . (74)		1892/93 Fru M. Holt Nielsen (76)		1912/15 Frk. M. Agersnap . . . (73)
1898/00 Frk. D. M. Larsen . . (86)		GJESTEN		RIBE
ESBJERG		1883/85 Fru B. C. Hansen . . . (74)		1902/11 Fru C. Rosendahl . . . (77)
1898/— Fru Karen Sundbo . . (77)		GRINDSTED		1926/29 Fru Elise Olsen (76)
1900/15 Frk. A. D. Hansen . . . (94)		1917/32 Fru M. Gydesen (74)		1929/32 Fru Dagny Jensen . . (75)
1907/12 Frk. M. Agersnap . . . (73)		19 . . /— Frk. M. Christensen. (73)		1929/— Fru L. Sørensen (77)
1914/30 Fru B. C. Hansen (74)		GØRDING		1933/— Fru A. O. Petersen . . (76)
1918/20 Fru V. R. Andersen . (78)		1922/27 Fru Marie Tranberg (77)		SKANNERUP
1918/22 Fru Thora Pedersen. (53)		HOLSTED		1921/27 Fru A. R. Mortensen (76)
1921/— Fru B. Bøgholt Jensen (73)		1929/32 Fru Mary Tjagvad . . (77)		VARDE
1922/27 Fru Thina Brøndum. (32)		HORNE		1906/08 Fru E. B. Petersen . . . (61)
1925/— Fru A. K. Larsen . . . (75)		1910/11 Fru P. K. Lorentzen (118)		1927/— Fru E. Bjarnesen (73)
1926/— Fru K. Mikkelsen . . . (76)		JERNE		VEJEN
1927/— Fru A. R. Mortensen (76)		1926/— Fru Uth Møller (77)		1900/01 Fru O. Borgvardt . . . (73)
1932/— Fru Dagny Jensen . . (75)		1930/— Frk. E. Steen Massen (77)		1923/25 Frk. B. S. Winding . . (77)
FØVLING		KROGAGER		1931/32 Fru T. Weiergang . . . (120)
1921/21 Fru Hagen Christensen (74)		1932/— Fru T. Bojesen Sørensen (73)		ØLGOD
				1926/— Fru Jenny Haahr (74)

RINGKØBING AMTS JORDEMODERFORENING

AF MARIE THOLSTRUP

I følge Foreningens Protokol er den første Sammenslutning af Jordemødre i Ringkøbing Amt startet den 31. August 1891 paa Initiativ af Distriktsjordemoder Fru *Nielsine Andrea Wollesen*, Holstebro, hvis Billede gengives paa næste Side, og om hvem hendes Søn, Dyr læge *Wollesen*, elskværdigst oplyser, at hun var født den 22. September 1844 og gift i 1864 med Skomager *Johan Christian Wollesen*. Efter 6 Aars Ægteskab besluttede Fru *Wollesen* sig til at blive Jordemoder, og efter den sædvanlige Uddannelse dimitteredes hun den 2. Juni 1871 med Professor *Levy's* Flidspræmie: 1 Mahogni Instrumentkasse med Instrumenter (1 Klystersprøjte, 1 Aareladesneppert, et Kopsætte do Blodglas, Seres-fines, 1 Krum-sax til Klipping af Tungebaand etc.) og forsynet med den kendte Sølvplade med Inskription „Prof. Levy's Præmie tildelt *Nielsine Andrea Wollesen* født *Hansen* fra Ringkøbing Amt af Direktionen for den kongelige

Fødsels- og Pleje-Stiftelse den 2. Juni 1871“. Fru *Wollesen* praktiserede et Par Aar som Reservejordemoder i Ringkøbing Amt med Bopæl i Sunds (lejede sig ind i en Stue i en af Thorupgaardene); kom derefter til Vinding i 1873 som Distriktsjordemoder med Bopæl i den gamle Jordemoderbolig paa Spaabæk Mark, hvortil hørte lidt Landbrug, en Ko, et Par Faar og en Gris, — en meget dyb Brønd, men uden Vand, der maatte hentes ca. 1 km borte; om Vinteren smeltede man i Stedet Sne. En ny Bolig blev dog bygget noget sydligere i Sognet nær Agerfelt paa Damtoft Mark. Omkring 1884 blev „*Madam Wollesen*“ Distriktsjordemoder i Holstebro søndre Distrikt med Bopæl paa Sønderland („*Madam Iversen*“ var dengang Distriktsjordemoder i nordre Distrikt), men Boligen var saa ussel, at hun — efter megen Besvær — fik Tilladelse til at bo paa Nørreland. I Vinding saavel som Holstebro havde Fru *Wollesen* en meget udstrakt Praksis: „og saalænge det var tilladt mange Aareladninger og Kopsætninger. Det var jo i mine Drengear Skik, at Folk skulde aarelades et Par Gange om Aaret. — Fortjenesten ringe; har ofte set Moder komme hjem med 50 Øre indbundet i en Knude i et Hjørne af et Lommetørklæde. Højeste Pris, jeg ved, hun har faaet, er 6 Kr. — mellem disse to Priser laa Taksten vist, almindeligst 2 Kr. Engang betalte en Købmand i Holstebro 50 Kr. (Moder gik der ganske vist ogsaa to Gange i Døgnet i en Maaned) og herom gik, om ikke Trommen, saa dog Snakken, saa det var ganske forfærdeligt“. — I 1914 tog Fru *Wollesen* sin Afsked og flyttede til København, men da det var umuligt at formaa nogen anden til at søge Askø Distrikt (Maribo Amt) flyttede hun dertil og blev tildelt Lønning foruden sin Pension. Hun fungerede her til midt i Tyverne. Fru *Wollesen* døde den 1. Juni 1927 i sit 83. Aar og hviler nu paa Askø Kirkegaard efter 56 Aars mere end pligtro Arbejde som Jordemoder.

Forestiller man sig Fru *Wollesens* Arbejde med de lange Ture — Sommer som Vinter —

ad ufarbare Veje, især i det udstrakte Vinding Distrikt, — altid hurtigt i Tøjet og op i Vognen, — altid elskværdig, men bestemt i Praksis, faar man et Indtryk af Forholdene i Ringkøbing Amt i Slutningen af forrige Aarhundrede. Fortjenesten var ringe, om end der ofte vankede Gaver af anden Art: Æg, Faarelaar, Brød, Flæsk o. lign. Man forstaar, at Fru *Wollesens* Ihærdighed og Klogskab var som skabt til at samle Kollegerne i en Sammenslutning, og det er med dybtfølt Tak, vi idag siger: Ære være hendes Minde!

Ringkøbing Amts Jordemoderforening var i de første Aar nærmest en Lokalforening, men den 15. September 1897 sammenkaldte Fru *Wollesen* alle Amtets Jordemødre til Møde i Holstebro, og her dannedes den nuværende Forening, hvortil Fru *Wollesen* var den selvskrevne Formand med Fru *Kirstine Høgsberg*, Bøvling, og Fru *Dorthea Olesen Barbesgaard*, Holmsland, som Bestyrelsesmedlemmer. Dagsordenen paa næste Aars Møde, den 15. Maj 1898, var den samme som den, der helt til Nutiden gaar som en rød Traad gennem Foreningens Arbejde: „Kaarforbedring“.

Mange Kolleger har udført et stort Arbejde for Standen; især skal nævnes Fru *Barbesgaard*, der med sin stille Maade at optræde paa, — paa Møder som hos Amt eller Ministerium — altid forstod at præge Forhandlingerne til Gunst for Standen. Fru *Barbesgaard* sad i Bestyrelsen helt op til 1920; hun døde den 6. November 1924 og begravedes den 13. s. M. under meget stor Deltagelse og hædredes med Kranse saavel fra Kredsforeningen som Hovedforeningen. Denne Historie skal ikke skrives uden at nævne ogsaa de mange andre Medlemmer i Amtet, som nulevende og tidligere Jordemødre skylder Tak for den noble Maade, de i Liv og Levned har foregaaet andre med et godt Eksempel og dermed mere end noget andet præget Standen; nogle af dem er: Fru *Kirstine Jørgensen*, Herning, Fru *Kremon*, Skjern, Fru *Plejdrup*, Holstebro, Fru *Lauritsen*, Nauer, Fru *Mikkelsen*, Hammerum, Fru *Pedersen*, Borbjerg, Fru *Madsen*, Borris, Fru *Kirsten Andersen*, Vildbjerg, og flere andre.

Lejligheden skal ogsaa benyttes til her at udtale en varm Tak til den Stab af Overordnede, vi har og har haft her i Amtet, for altid at have været villige med Raad og Daad, naar nogen af os søgte det. — Om Forholdene i Amtet kunde mangt og meget skrives, men sammenlignet med Overleveringer fra de, om jeg saa maa sige uoplyste Tider, kan det vel kort og godt sammenfattes i de Ord: at Oplysningen her i Amtet i 1935 er helt paa Højde med Oplysningen andre Steder, om man saa maa sige baade til det Onde og til det Gode.

Den tidligste Medlemsliste foreligger i 1906 — med 34 Medlemmer; idag tæller Foreningen 57 og dens Bestyrelse bestaar i 1935 af: Distriktsjordemoder Fru *Marie Tholstrup*, Aulum, Formand, Distriktsjordemoder Fru *Marie Jørn Sevel*, Holmsland, Næstformand, Distriktsjordemoder Fru *Anine Jacobsen*, Ringkøbing, Kasserer, Distriktsjordemoder Fru *Elise Egeslund*, Spjald, Voldgiftsmedlem, pr. pr. Jordemoder Fru *Marie Videbæk Pedersen*, Lemvig, Voldgiftsmedlem.

AULUM i Februar 1935.

Fra Ringkøbing Amt savnes Biografier fra 5 Medlemmer af Foreningens 52, der fordeler sig med 5 pens. Distriktsjordemødre, 11 pr. pr. Jordemødre og 36 Distriktsjordemødre. 2 af de pens. Jordemødre, Fru *Sine Mikkelsen*, Harboøre, og Fru *M. Pedersen*, Borbjerg, har forlængst passeret 40 Aars Jubilæet som Jordemødre, idet de dimitteredes i 1890. Om Fru *Anna Byskov*, nu København, Fru *Fløe*, forhen Sind pr. Herning, og Fru *Grønlund*, Tarm, de tre øvrige pens. Jordemødre kender vi desværre ikke Dimissionsaar eller øvrige Data, men antagelig ligger det mere end 40 Aar tilbage.

I 1898 dimitteredes Distriktsjordemoder Fru *Anine Jacobsen*, Ringkøbing, Foreningens Kasserer; i 1901 Fru *Melkiorsen*, Harboøre; i 1902 Fru *Karen Kristensen*, Ikast, og Fru *Egeslund*, Spjald; i 1903 Fru *Amstrup*, Ramme, og med Foreningens Formand, Fru *Tholstrup*, Aulum, dimitteret i 1904, er alle Medlemmer med mere end 30 Aars Virken nævnte.

4 af 52 eller mindre end 8 pCt. af de nu fungerende Medlemmer har saaledes passeret 30 Aarsdagen for deres Examen og Oversigten over Ansættelser kan derfor kun opvise faa mangeaarige Embedsbesættelser i samme Embede. De ældste synes at være Fru *Egeslund* som Distriktsjordemoder i Spjald siden 1902 og Fru *Amstrup* i Dybe siden 1905 samt Fru *Annine Petersen*, Snebjerg, siden 1908. Den ældste private Praksis i Amtet synes at være Fru *Videbæk Petersens* i Lemvig fra 1908, den næstældste Fru *Sommers* i Struer fra 1914. — Det bør dog ogsaa anføres, at Fru *Marie Petersen* ved Pensionering i 1930 kunde se tilbage paa 40 Aars Virke i Borbjerg, idet hun ansattes i 1890 straks efter sin Examen.

Fru *Nielsine Andrea Wollesen*.

Fra Foreningens Medlemsbiografier i Bog III (S. 78—82) er efterfølgende Oversigt samlet og kompletteret med Oplysninger fra Jordemødre, der i Tidens Løb har haft Tilknytning til Amtet, men som nu er bosat i andre Amter. (Tal i Parentes henviser til Sidetal for den paagældende Biografi i Bog III).

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AADUM	HAMMERUM	NR. NISSUM
1885/89 Fru Nicoline Jensen. (111)	1901/31 Fru S. Mikkelsen. . . . (80)	1908/14 Fru M. C. Christensen (78)
1906/17 Fru J. Olesen. (81)	HARBOØRE	1914/— Fru J. Laursen. (80)
1917/19 Fru M. M. Madsen. . . (86)	1916/— Fru B. M. Melkiorsen (80)	RAMME
1919/33 Fru M. E. Nielsen. . . (81)	HEE	1927/— Fru A. H. Amstrup. (78)
1933/— Fru Joh. Jensen. . . . (79)	1897/01 Fru S. Mikkelsen. . . (80)	RESEN
AARGAB (HOLMSLAND KLIT)	1914/23 Fru M. C. Christensen (78)	1923/— Fru M. C. Christensen (78)
1910/— Fru J. Poulsen. (82)	1923/— Fru Valborg Andersen (82)	RIND
AULUM	HJERM	1903/22 Fru K. Kristensen. . . (80)
1909/12 Fru A. K. Rasmussen (76)	1934/— Frk. A. M. Pedersen. (82)	1924/27 Fru K. M. Jensen. . . (80)
1911/— Fru E. M. Tholstrup. (82)	HOLMSLAND	RINGKØBING
BORBJERG	1926/— Fru A. Jørn Sevel. . . (80)	1910/— Fru A. Jacobsen. . . . (79)
1891/30 Fru K. M. Pedersen. . (82)	HUSBY	RØNBJERG
1930/— Fru M. Aggerholm. . (78)	. . . /— Fru Karen Madsen. (80)	1926/27 Fru Andrea Jensen. . (79)
BORDING	IKAST	SEVEL
1911/— Fru Kath. Hansen. . (79)	1922/— Fru K. Kristensen. . (80)	1933/— Fru D. M. Lund. . . . (80)
BØVLING	KIBÆK	SKARRILD
1917/21 Fru N. Strandsbjerg. (82)	1907/17 Fru C. Sodborg. (124)	1903/10 Fru A. Jacobsen. . . . (79)
1922/— Frk. A. M. Kirkeby. . (80)	KLINKBY	1910/23 Fru A. M. Jensen. . . (79)
DYBE	1916/— Fru Joh. Olesen. . . . (81)	1923/— Frk. Th. Jacobsen. . . (79)
1905/— Fru A. M. Amstrup. . (78)	LEM	SNEBJERG
ESTVAD	1927/— Fru K. M. Gamborg. (78)	1908/— Fru Anine Pedersen. (82)
1891/93 Fru S. Mikkelsen. . . . (80)	MØBORG	SPJALDE
1926/29 Fru Andrea Jensen. . (79)	1929/— Fru Andrea Jensen. . (79)	1902/— Fru E. Egeslund. . . . (78)
FELDBORG	NR. BORK	STADIL
1919/22 Fru M. M. Madsen. . (86)	1913/— Fru A. M. Nielsen. . . (81)	1917/19 Fru M. E. Nielsen. . . . (81)
		1921/27 Fru D. Troelsen. . . . (82)

STAVNING		
1905/07	Fru C. Sodborg	(124)
1908/13	Fru A. M. Nielsen	(81)
1913/17	Fru N. Strandsbjerg	(82)
1917/18	Fru Anine Hansen	(10)
1919/20	Frk. Th. Jacobsen	(79)
1920/21	Fru D. Troelsen	(82)
SUNDS		
1904/08	Fru M. Haumann	(121)
1909/10	Fru A. M. Jensen	(79)
1918/20	Fru Anine Hansen	(10)
1921/23	Fru N. Strandsbjerg	(82)
1923/—	Fru A. M. Jensen	(79)
SÆDDING		
1899/03	Fru A. M. Iversen	(117)
1904/11	Fru E. M. Tholstrup	(82)
1920/23	Frk. Th. Jacobsen	(79)
1923/—	Fru N. Strandsbjerg	(82)
SDR. FELDING		
1924/30	Fru Joh. M. Gyldenhegn	(68)
TARM		
1933/—	Fru M. E. Nielsen	(81)
TIM		
1909/20	Fru R. Nielsen	(81)
1920/—	Fru Kath. Madsen	(80)
ULFBORG		
1927/—	Fru D. Troelsen	(82)
VEMB		
—/—	Fru K. Villumsen	(82)
VENNER		
1918/25	Frk. Risbjerg Nielsen	(71)
1924/26	Fru Nørregaard Madsen	(124)
VIDEBÆK		
1917/—	Fru J. Olesen	(81)
VILDBJERG		
1920/—	Fru R. Nielsen	(81)
VINDERUP		
1918/—	Fru Anna Hansen	(79)
VINDING		
1893/97	Fru S. Mikkelsen	(80)
1915/20	Fru Joh. Olesen	(7)
1920/30	Fru M. Aggerholm	(78)
1930/—	Fru M. Damtoft	(78)
ØRRE		
1915/20	Fru Kath. Madsen	(80)
1923/—	Fru Herold Poulsen	(79)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

ADRUP		
1901/02	Fru A. Joh. Rasmussen	(97)
BORRIS		
1890/91	Fru S. Mikkelsen	(80)
HARBOØRE		
1901/16	Fru B. M. Melkiorson	(80)
1934/—	Frk. Lilly Lilleøre	(80)
HERNING		
1914/19	Fru Julie Eriksen	(116)
1926/—	Fru Anna Nielsen	(81)
1929/—	Frk. Anna Grønne	(79)
HOLSTEBRO		
1901/03	Fru B. M. Thomsen	(13)
1914/23	Frk. Betty Winding	(77)
1925/—	Fru A. Nicolaisen	(81)
1927/—	Fru K. M. Jensen	(80)
1931/—	Fru Martha Mørn	(81)
1934/—	Fru J. Strømvig	(82)
IKAST		
1908/11	Fru Kath. Hansen	(79)
LEM		
1926/27	Fru K. M. Gamborg	(78)
LEMVIG		
1902/14	Fru M. C. S. Hald	(68)
1908/—	Fru Videbæk Petersen	(82)
—/—	Frk. K. Andersen	(78)
RINGKØBING AMT		
1893/95	Fru K. Møller	(86)
SKERN		
1928/29	Fru L. Sørensen	(77)
1934/—	Frk. Olga Klastrup	(80)
SNEBJERG		
1907/08	Fru Annine Pedersen	(82)
STRUER		
1914/—	Frk. H. Sommer	(82)
1917/18	Fru Anna Hansen	(79)
1919/—	Fru E. Morsing	(81)
SDR. FELDING		
1919/22	Fru Thina Brøndum	(32)
1930/33	Fru Joh. Jensen	(79)
ØRNHØJ		
1927/30	Fru M. Damtoft	(78)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1890/91	Fru K. M. Pedersen	(82)	1914/15	Fru Joh. Olesen	(7)
1898/03	Fru A. Jacobsen	(79)	1916/20	Fru D. Troelsen	(82)
1903/05	Fru Marie Amstrup	(78)	1921/27	Fru D. Troelsen	(82)
1906/07	Fru Sidsel Rasmussen	(18)			

SKANDERBORG AMTS JORDEMODERFORENING

AF

LAURA GAMBORG

Lfter at de to gode Kolleger Fru *Anna Hansen* og Fru *Martha Kastrup*, der hver for sig har betydet saa uendeligt meget for hele den danske Jordemoderstand, havde berejst Skanderborg Amt og vakt Jordemødrenes Interesse for en Sammenslutning, blev Foreningen stiftet i Sommeren 1900 ved et Møde i daværende Distriktsjordemoder Fru *Olsens* Hjem i Silkeborg. Af nulevende Kolleger var følgende med til dette Møde, nemlig: Distriktsjordemoder Fru *R. Sørensen*, Hvilsted, der blev Foreningens første Formand, pens. Distriktsjordemoder Fru *Anna Frederiksen*, Them, nu Gl. Ry, Distriktsjordemoder Fru *Jensine Knudsen*, Møllerup, som nu har siddet i samme Embede i 37 Aar.

Foreningen blev i 1902 tilsluttet Den almindelige danske Jordemoderforening, som da blev oprettet.

Det ser ud til, at Foreningen i nogle Aar har været uden Formand, for i Aaret 1906 blev pens. Distriktsjordemoder Fru *Th. Jensen*, Skanderborg, Formand, det skete ved et Møde i

Amtsløge H. P. Trautner
Skanderborg.

Skanderborg. Fru *Jensen* sagde: „Foreningen kan ikke være tjent med at staa uden Formand, vil ingen andre være det, da vil jeg.“ Formandspladsen beholdt Fru *Jensen* i 12 Aar, i hendes Tid gik Foreningen fremad baade i Medlemsantal og Sammenhold. Da hun i 1918 blev afløst af Frøken *Kring*, Horsens, var saa godt som alle Amtets Jordemødre Medlemmer af Foreningen. Som Kasserer i hele Fru *Jensens* Formandstid sad Distriktsjordemoder Frøken *Dorthea Larsen*, fhn. Tulstrup, nu Ry St. Frøken *Larsen* kom til Tulstrup 1900 om Efteraaret og blev straks Medlem af Foreningen.

Af Forhandlingsprotokollen fremgaar det iøvrigt, at der den 2. Juli 1912 afholdtes et Møde i Skanderborg, ved hvilket Lovene for Foreningen blev endeligt vedtagne. Paa samme Møde enedes man ligeledes om at forsøge Kommuneetaksten sat op til 6 à 8 Kr. for en Fødsel, 12 Kr. for Tvillingfødsel med 2 Kr. for forgæves Tilkaldelser. Svaret paa denne Henvendelse synes ikke at være fremkommet før 1 Aar senere fra de forskellige Kommuner, og paa et Møde endnu 6 Maaneder senere enes Medlemmerne om ikke at modtage mindre end 8 Kr. pr. Fødsel.

I 1918 omtales Spørgsmaalet om Deling af Honorar i Sygdomstilfælde, idet det vedtages, at en Trediedel af Honoraret skal udbetales den af Sygdom eller Bortrejse forhindrede i at varetage Patienten. Den Form, Lovens Paragraf 6 har faaet, kunde dog ikke godkendes af Hovedforeningen. Efter Diskussion paa et extra Møde viser det sig dog, at Misforstaaelser har fundet Sted, idet det kun er i Tilfælde af Sygdom eller Bortrejse, der er forud meddelt til Formanden og til Kolleger, at Deling af Honorar kunde kræves gennemført. — I 1919 er det lykkedes i de fleste Kommuner at gennemføre en Takst af 15 Kr. og en Henstilling gøres til Kommuner, der endnu ikke har sat Betalingen op. — Senere paa Aaret indsendes fra Foreningen til Hovedforeningen et Forslag angaaende faste Lønninger samt et Forslag vedrørende Pension.

I 1920 har Foreningen drøftet Spørgsmaalet om Optagelse af Medlemmer fra andre Kredse. Foreningen stillede sig dog paa det Standpunkt, at den ikke skulde optage noget Medlem, der vitterligt hørte til en anden Kreds, hvis Grunden var den, at hun ikke var tilfreds med sin egen Kredsforening.

I samme Aar forhøjes Aarskontingentet fra 5 til 8 Kr., og det var lykkedes Foreningen at faa Amtet til at sætte Pensionen for ældre Kolleger op fra 900 til 1100 Kr. aarligt. Kontingentet sættes allerede næste Aar op til 10 Kr., medens pens. Jordemødre fritages for Kontingent

til Lokalforeningen, og i 1921 røres for første Gang Spørgsmaalet om den 2-aarige Uddannelse, hvilket Forslag næsten alle Medlemmer stemmer for ud fra det Synspunkt, at det vilde tjene til en Højnelse af Standen som Helhed.

1922-Mødet har atter Praxis i Sygdomstilfælde paa Programmet; samme Aar vedtages det, at Distr. Jdm., der har mindre end 35 Fødsler om Aaret, skal ansøge om Tilskud. I 1923 vedtages, at Foreningen ved 25 Aars Jubilæer skal overrække Jubilæererne Ske og Gaffel i Sølv.

Den 4. Juni 1924 afholdtes Mødet hos Fru *Jensen*, Skanderborg, der sammen med Fru *Nielsen*, Horsens, den Dag fejrede 35 Aars Jubilæum som Jordemødre, medens en tredje Jordemoder, Frøken *Larsen*, Tulstrup, samtidig fejrede 25 Aars Jubilæum — alle tre hædredes og fik overrakt Ske og Gaffel. Samme Aar vælges Frøken *Herlevsen*, Vinten, til Formand, og en Erindringsgave overrækkes den afgaaende Formand, Frøken *Kring*, med Tak for hendes udmærkede og økonomiske Arbejde for Foreningen. — I 1925 vedtages det at overrække en Erindringsgave til Kammerherre *Dons* ved hans Afgang som Amtmand. — Kontingentet forhøjes til 12 Kr. (5 Kr. for pensionerede) og de Spørgsmaal, der drøftes, er Takster, Husleje, Telefon og Tilskud til de smaa Embeder, men iøvrigt er alle enige om, at Forholdene i Amtet i det store og hele er saa tilfredsstillende, som det kan forventes under den eksisterende Lovgivning.

I de nærmest følgende Aar konsolideres Sammenholdet mellem Medlemmer betydeligt, ligesom det af Protokollen fremgaar, at ikke blot indadtil, men ogsaa ved Hovedforeningens Møder og udadtil i det Hele taget er man enige om at staa sammen, om man vil opnaa noget. Jubilæumsfesten den 6. December 1927 er en af Milepælene i Foreningens Historie, ved hvilken Lejlighed Fru *Anna Hansen* og Fru *Mette Kastrups* ihærdige Arbejde ved Aarhundredets Begyndelse ligesom Foreningens første Formand, Fru *Sørensen*, Hvilsted, mindedes. En Sang, skrevet i Dagens Anledning af Fru *Christensen*, Horsens, gjorde megen Lykke.

Mødet den 5. April 1929 i Brædstrup er paa en Maade ogsaa en Milepæl i Foreningens Historie, idet Sygeplejersker i Amtet ved denne Lejlighed for første Gang var indbudt, — en Indbydelse, der indleder et mere intimt Samarbejde mellem Jordemødre og Sygeplejersker. — Den 9. Januar 1930 vedtages det at cirkulere et af Formanden, Frøken *Herlevsen*, udarbejdet Forslag til Love for Hovedforeningen blandt Kredsföreningen samt at indsende det til Hovedforeningen til Drøftelse paa den kommende Kongres. Ved det næste Møde i Juni samme Aar vedtages visse Lovændringer foreslaaede af Jordemoderforeningen i København af 1893 og paa næste Møde igen, den 20. August s. A. maatte Foreningen gaa til Nyvalg af Formand, idet Frøken *Herlevsen* imidlertid var valgt til Formand for Den alm. danske Jordemoderforening. Fru *Madsen*, Haldrup, beklædte derefter Formandsposten til den 13. September 1933. Derefter Fru *L. Gamborg*, Silkeborg.

Gennem en længere Aarrække har Foreningen afholdt 4 Møder aarlig, og ved mange af disse har Læger og andre holdt Foredrag om Emner af speciel Interesse for Jordemødrene; saaledes skal nævnes: Dr. *Bendix Krag* om Nødhjælp (4. Marts 1925), Kredslæge *Smedes* om spæde Børns Pleje og Behandling (5. April 1929), Kredslæge Fru *Mayer*, Silkeborg, om Oplivning af skindøde Børn (9. August 1929), Kredslæge *Smedes*, Bræstrup, om Bakterier — med Lysbilleder — (9. April 1930), Reservelæge Dr. *Holst* (17. April 1931), Kredslæge Fru *Mayer* om Infektionssygdomme hos spæde Børn (29. August 1931). Den 29. April 1932 holdt Kredslæge *Smedes* atter Foredrag om Spædbørns Pleje og Svangerskabshygiejne og i 1933 om Diegivning; 20. April 1934 Dr. *Krog Jensen* om Spædbørnsdødelighed og Moderens Mangel paa Vitaminer, Kalk og Jern, samt disse Manglers Betydning for Barnet; 6. December 1934 Kredslæge Fru *Mayer* om Kræft — naar og hvor vi kan vente at finde den og — Betydningen af snarlig Henviisning til Lægen.

Denne Lejlighed skal benyttes til at takke Foredragsholderne for den Villighed, hvormed de altid har tilbudt at gøre Møderne belærende og underholdende for Foreningens Medlemmer.

Endnu et Par Spørgsmaal af Interesse skal nævnes: I 1930 drøftedes saaledes Spørgsmaalet,

hvorvidt Jordemødrene burde tilkaldes til Afhøring af Smaa børn i Voldtægtssager — et Spørgsmaal, der dog ikke vandt Tilslutning blandt Medlemmerne. I 1934 vedtoges det, at „ingen Jordemoder, som er Medlem af Foreningen, maa tage Ansættelse paa Hospitaler, Klinikker o. lign. uden først at have forelagt Foreningens Bestyrelse Betingelserne. Bestyrelsen vil da undersøge om Honoraret staar i Forhold til det Arbejde, der forlanges udført, og før dette er godkendt, kan Ansættelsen ikke finde Sted.“ Endelig er en Ansøgning underskrevet af de 20 Medlemmer, der var til Stede ved Mødet i Slutningen af 1934, indsendt til Amtmanden, om at en af Foreningen valgt Jordemoder maa blive tilkaldt ved Behandling af Jordemoder-sager indenfor Amtet.

Vue af Haven til Vinten Jordemoderbolig.

Skanderborg Amts Kredsforening tæller blandt sine Medlemmer een pens. Jordemoder, der dimiteredes for 57 Aar siden: Fru *Juline Jørgensen*, Vinten, og ikke mindre end 8, der tog Examen for mere end 40 Aar siden. — 6 af disse er pens. Distriktsjordemødre og skal her nævnes i Aldersorden. 1886: Fru *A. Frederiksen*, Ry St.; 1888: Fru *Maren Holm*, Brabrand; 1889: Fru *Th. Jensen*, Skanderborg og Fru *Sofie Nielsen*, Horsens; 1890: Fru *Anna Sørensen*, Hansted; 1893: Fru *K. Møller*, Silkeborg. Yderligere fejrede Distr. Jdm. Fru *J. Knudsen*, Mollerup, og Distr. Jdm. Fru *Ane Jensen* i Hvirring henholdsvis i 1932 og 1934 40 Aars Jubilæum som Jordemødre. Fru *Jensen* begyndte i Gl. Ry fra 1894—1898, var dernæst ansat i Tebstrup 1898—1902 og har siden 1902 haft Embedsbolig i Hvirring.

5 Jordemødre kan se tilbage paa over 30 Aars Virken, Fru *Marie Fink*, Hørning, og Fru *Anna Nielsen*, Haarby, dimiteredes saaledes i 1896, Frøken *Dorthea Larsen*, Ry St., i 1897, og Fru *K. Galle*, Brædstrup, og Fru *Østergaard*, Hjortsvang, i 1902. (Ved Redaktionens Slutning erfarer vi gennem Formanden, at endnu 2 Medl. — begge pensionerede — er dimitteret i 1901 og 1902: nemlig Fru *Jensen*, Østbirk, og Fru *Andersen*, Hansted.)

Med Henblik paa Embedsbesættelser synes Fru *J. Knudsen*, Mollerup, at sidde inde med Rekorden indenfor Amtet, idet Ansættelsen daterer sig tilbage til 1897 —, derefter følger Frøken *D. M. Larsen*, Ry, med Ansættelse i 1900. Fru *Fink*, Hørning, og Fru *Anna Nielsen*, Haarby, overtog de paagældende Embeder i 1901, Fru *A. F. Jensen*, Hvirring, 1902 og Fru *Østergaard*, Hjortsvang, sit i 1904. I denne Forbindelse bør Fru *Frederiksen*, Ry, ogsaa nævnes, idet

Fru *Frederiksen* i 36 Aar — 1897-1933 — beklædte sit Embede i Them, og endelig Fru *J. K. Jørgensen*, der fra 1881 til 1917 (ligeledes i 36 Aar) var Distr. Jdm. i Vinten. Saavidt det fremgaar af de indsendte 43 Skemaer — 3 savnes desværre — har intet andet Distriktsjordemoder-Embede været besat over 30 Aar.

Med Hensyn til private Praksis er de næsten alle af betydelig yngre Dato; Formanden, Fru *Laura Gamborg*, synes at være den, der har den ældste private Praksis i samme By, nemlig siden 1906, og Fru *Kokborg*, Silkeborg, siden 1910 den næstældste. Iøvrigt giver efterfølgende Distrikt- og Praksisoversigt ogsaa nærmere Oplysning om Jordemødre fra andre Amter, der i Tidens Løb har virket i Skanderborg Amt. (De i Parentes givne Tal henviser til Sidetal i det biografiske Afsnit III.)

DISTRIKTSJORDEMØDRE

BRYRUP	HORSENS	SORRING
1910/18 Fru K. Mortensen... (70)	1904/16 Fru S. M. C. Nielsen. (86)	1921/22 Fru Karen Rasmussen (48)
1918/25 Fru C. A. Kaysen... (85)	HOVEDGAARD	1921/23 Fru Ringbro (119)
1925/— Fru A. J. Christensen (83)	1922/— Fru A. M. Jepsen ... (85)	1923/— Fru M. Dixen (83)
BRÆDSTRUP	HVIRRING	TEBSTRUP
1912/— Fru K. Galle (84)	1902/— Fru A. F. Jensen... (85)	1898/02 Fru A. F. Jensen... (85)
EISTRUPHOLM	HØRNING	1916/22 Fru A. M. Jepsen ... (85)
1921/24 Fru Ellen Laursen .. (47)	1901/— Fru H. M. O. Fink .. (83)	1922/— Fru M. K. Hjort ... (84)
1925/— Fru C. A. Kaysen... (85)	LADING (se AARHUS AMT)	THEM
ENDELAVE	MOLLERUP	1897/33 Fru A. M. Frederiksen (84)
.../— Fru A. Nielsen (86)	1897/— Fru J. Knudsen (85)	1934/— Frk. V. K. Nielsen .. (87)
FARRE	NR. SNEDE	TOULSTRUP
1931/— Fru P. K. Andersen . (83)	1921/— Fru K. Jensen (85)	1889/97 Fru A. M. Frederiksen (84)
GJERN	RY	VANGE
1915/19 Fru Ane Jacobsen .. (74)	1900/— Frk. D. M. Larsen .. (86)	1897/00 Fru Maren Jensen .. (69)
1919/— Fru J. C. Nielsen.... (86)	GL. RY	VIRRING
HAARBY	1894/98 Fru A. F. Jensen... (85)	1910/24 Frk. L. M. Lauersen. (86)
1901/— Fru A. C. Nielsen ... (86)	1900/03 Fru K. M. Mogensen (11)	1923/— Fru C. A. Grünwald. (84)
HALDRUP	1903/12 Fru K. Galle (84)	VINTEN
1893/17 Fru A. B. Sørensen .. (87)	1913/15 Fru Ane Jacobsen .. (75)	1881/17 Fru J. K. Jørgensen.. (85)
1922/— Fru M. M. Madsen .. (86)	1918/21 Fru K. Jensen (85)	1918/— Frk. A. K. Herlevsen. (84)
HANSTED	1921/22 Fru Kirstine Frederik- sen (116)	VORVADSBRO
1890/03 Fru Th. A. Jensen... (85)	1922/23 Fru A. M. Petersen.. (76)	1900/01 Fru H. M. O. Fink .. (83)
1924/— Frk. L. M. Lauersen. (86)	1924/34 Frk. V. K. Nielsen .. (87)	1912/19 Fru J. C. Nielsen... (86)
HJÆLS	SKANDERBORG	1934/— Fru J. J. Sørensen... (87)
1917/18 Fru C. A. Kaysen... (85)	1902/04 Fru M. Henriksen... (35)	ØSSENÆSBJERG
HJORTSVANG	1903/30 Fru Th. A. Jensen... (85)	1897/00 Fru H. M. O. Fink. (83)
1904/— Fru V. Østergaard .. (87)	1922/— Fru N. P. Pedersen.. (87)	ØSTBIRK
		.../— Frk. J. Simonsen (87)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

ALDERSLYST	1918/— Fru A. M. Fischer... (84)	1910/— Fru Sofie Kokborg.. (85)
1923/23 Fru Andrea Jensen . (79)	1924/— Fru M. Christensen.. (83)	1926/33 Fru D. M. Lund (80)
BRÆDSTRUP	1929/30 Fru E. Lyngbøl.... (23)	1928/33 Fru Brix Rasmussen. (9)
1911/12 Fru J. C. Nielsen.... (86)	1930/— Fru K. Rosdahl Pe- tersen (87)	1934/— Fru E. Møller Jensen (86)
1927/34 Fru J. J. Sørensen... (87)	.../— Fru A. Damgaard... (83)	1934/— Fru Kath. Petersen.. (87)
GRUMSTRUP	LAASBY	SKANDERBORG
1881/83 Fru Barbara Jørgensen (11)	1928/— Frk. E. K. M. Jensen (85)	1921/24 Fru Nørregaard Mad- sen (124)
HAMMEL	MALLING	1926/33 Fru D. M. Lund (80)
1892/97 Fru J. Knudsen (85)	1886/89 Fru A. M. Frederiksen (84)	1928/32 Fru Ingeb. Nielsen .. (11)
1902/04 Fru V. Østergaard .. (87)	MJESING	1930/— Fru Th. A. Jensen... (85)
1926/31 Fru K. Andersen.... (83)	1886/89 Fru A. M. Frederiksen (84)	1932/— Fru Th. F. Christensen (83)
HORSENS	1889/90 Fru Th. A. Jensen... (85)	UNDERUP
1889/04 Fru S. M. C. Nielsen (86)	NIM	1912/15 Fru H. Villumsen... (120)
1893/20 Fru C. Petersen..... (41)	1879/81 Fru J. K. Jørgensen. (85)	USTRUP
1904/14 Frk. Inger Haugsted (26)	RØDDING	1906/07 Fru C. Rasmussen .. (118)
1911/15 Frk. Dorthea Kring. (85)	1897/98 Frk. D. M. Larsen .. (86)	VINDING
1914/— Fru A. M. S. Wulff.. (87)	SILKEBORG	1916/17 Fru A. Hansen (10)
1916/26 Fru S. M. C. Nielsen. (86)	1906/— Fru Laura Gamborg (84)	
1916/— Frk. Dorthea Kring. (85)		

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1921/22 Fru Marie Hjort... (84)
1921/24 Fru Nørregaard Mad- sen (124)
1925/— Fru M. Christensen . (83)

SORØ AMTS JORDEMODERFORENING

AF

MARIE BØRRESEN

I de første Dage af Januar Maaned 1902 udsendtes en Opfordring til samtlige Jordemødre i Sorø Amt om Dannelse af en Forening; Initiativet hertil blev taget af Fruerne *Karen Larsen* og *Margrethe Hansen* samt Læge *Bølling* — alle af Ringsted — og Opfordringen faldt i god Jord, idet det lykkedes allerede den 25. i samme Maaned at starte Foreningen med 28 Medlemmer. Foruden to af Indbyderne — nemlig Læge *Bølling*, der blev Foreningens første Formand, og Fru *Karen Larsen*, Ringsted, kom dens første Bestyrelse til at bestaa af Fruerne *Andersen*, *Slagelse*, *Svendsen*, Sorø, *E. Nielsen*, *Kværkeby*, *W. Nielsen*, *Munkebjergby*, og *Jensen*, *Haraldsted*.

Paa 2-Aarsdagen for Foreningens Start overtog Fru *Karen Larsen* Formandsposten, en Post hun beholdt i de følgende 7 Aar. Af Foreningens Protokol fremgaar det, at Formanden sammen med den daværende Næstformand, Fru *W. Nielsen*, *Munkebjergby*, i 1910 valgtes til Delegerede til Forhandling med Amtets Rigsdagsmand om det dengang hos Rigsdagen beroende Forslag om Forbedring af Jordemødrenes Kaar — indsendt af den almindelige danske Jordemoderforening.

Den 17. Januar 1911 valgtes Fru *W. Nielsen* til Formand efter Fru *Larsen*, der ikke ønskede Genvalg. Fru *Nielsen* besatte Posten i 11 Aar, i hvilken Tid hun ogsaa var Medlem af Hovedbestyrelsen. Den øvrige Bestyrelse, valgt i 1917, bestod senere af Fru *S. Nielsen*, Sorø, Næstformand, Fru *M. Børresen*, *Kasserer*, og Fru *Henriksen*, *Hylstrup*, og Frk. *Haldbøl*, *Slagelse*, *Voldgiftsmedlemmer*.

Som allerede nævnt blev Fru *Nielsen* siddende som Formand i 11 Aar; og i 1922 — den 10. Oktober — valgtes ny Bestyrelse, i hvilken Fru *Bodil Holm*, *Holløse*, overtog Formandsposten. Fru *Nielsen* forblev dog som Næstformand i Bestyrelsen, der til *Voldgiftsmedlemmer* valgte Fru *Børresen* og Fru *I. d. Gerhardt Malmstrøm*, *Sørbymagle*. Den 28. Februar 1923 afholdtes nyt Møde i Foreningen, der blev ved denne Lejlighed overrakte Fru *W. Nielsen* en Gave som Anerkendelse og Bevis paa Taknemlighed for det store Arbejde, hun gennem saa mange Aar havde udført for sin Stand og dens Fæller.

Paa 25-Aarsdagen for Foreningens Stiftelse — den 25. Januar 1927 — afholdtes Jubilæumsfest i Ringsted. Af de 22 Deltagere var fire, som havde været med til Dannelse af Foreningen, nemlig Fru *Karen Larsen*, Fru *W. Nielsen*, Fru *S. Nielsen* og Fru *E. Larsen*. I Dagens Anledning blev de to førstnævnte udnævnt til *Æresmedlemmer* af Foreningen.

To Aar senere — den 21. Januar 1929 — foretoges atter Formandsvalg, ved hvilket Fru *Børresen* overtog Formandsposten, med Fru *S. Nielsen* som Næstformand, Fru *W. Nielsen* og *Voldgiftsmedlemmerne* Fru *Engell Jensen*, *Haslev*, og Frk. *I. Nielsen*, *Slagelse*.

Ved sidste Møde — i 1934 — overtog Frk. *I. Nielsen*, *Slagelse*, Posten som Næstformand, medens Fru *Aug. Torp*, *Stenlille*, overtog *Kassererposten*. Foreningen tæller i Øjeblikket 43 Medlemmer eller alle Jordemødre i Sorø Amt; den blev stiftet med det Formaal for Øje ved Sammenhold at virke for en Forbedring af Jordemødrenes Kaar, og det kan trøstigt siges, at de vekslende Bestyrelser saavel som dens individuelle Medlemmer gennem Aarene flittigt har taget Del i den Udvikling, der har fundet Sted, — en Udvikling, der vel bedst karakteriseres ved at omtale Taksterne for Jordemoderens Assistance ved en Fødsel paa det Tidspunkt, da Foreningen blev startet: 2 Kr. af en Husmand, — 1 Kr. af en Indsieder og *Distriktsjordemoderen* maatte ikke „tinge om højere Honorar“.

Meget er forandret i den Tid, som er svundet, og de, som har haft Villie og Evne, har ogsaa

haft Lejlighed til at udfolde deres Energi, og de har ikke virket forgæves. — Vi siger dem „Tak“ for det, de har udrettet — ikke alene for deres egen Kreds — men for hele Jordemoderstanden.

Sorø Amts Jordemoderforening er en af de Kredsforeninger, hvor Indsamling af Oplysninger har mødt størst Velvillie, idet kun 1 af 43 Medlemmer ikke har indsendt Oplysninger. Vi er derfor i Stand til nedenfor at give en særdeles god Oversigt over Ansættelser i Distrikter og privat Praksis gennem Aarene, omfattende ogsaa Jordemødre, som nu er bosatte i andre Amter.

Af 43 Medlemmer er 9 pr. pr. Jdm., 25 Distr. Jdm., 1 Resv. Jdm. og 8 pensionerede. Med Hensyn til Examensalder tæller den 2, der i 1935 vil kunne fejre 50 Aars Jubilæum, nemlig pens. Jdm. Fru *Fr. Christiansen* i Sorø, som blev dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse den 10. Maj 1885 og pens. Jdm. Fru *Caroline Knudsen*, Ottestrup pr. Slagelse, ligeledes i 1885. I 1936 vil det ligeledes være 50 Aar, siden Fru *Joh. K. Madsen* i Haldagerlille forlod den kongelige Fødselsstiftelse. Fru *Anna Jensen*, Slagelse, og Fru *Cath. Jensen*, Ørslev, dimitteredes i 1888, Fru *F. C. Andersen*, Slagelse, i 1889, Distriktsjordemoder, Fru *S. C. Nielsen*, Sorø, i 1890. 2 Jordemødre kan i 1935 fejre 40 Aarsdagen, nemlig Fru *H. A. Christiansen*, Skelskør, og Fru *Marg. Nielsen*, Stokholte. (Man tænke paa Foreningens Kassebeholdning, hvis 4 saa sjældne Jubilæer alle skal fejres i Løbet af 1 Aar!)

3 af Foreningens Medlemmer kan se tilbage paa 30 Aars Virksomhed eller mere: det er, Fru *Elise Larsen* og Fru *Caroline Nielsen*, begge bosat i Ørslev, dimitterede i 1896, og Fru *Engell Jensen*, Haslev, i 1899.

Trods saa mange ældre Examinere viser Distriktsoversigten dog kun 4 Ansættelser i samme Distrikt gennem længere Aaremaal; — Fru *E. Larsen*, Ørslev, og Fru *H. A. Christiansen*, Skelskør, ansattes begge i 1897. Fru *C. A. M. Nielsen*, Ørslev, i 1905 og Fru *S. C. Nielsen*, Sorø, i 1907 og kun een Praxis nærmer sig de 30 Aar: Fru *I. J. Nielsens* i Slagelse (1909). Den næstældste Praksis er Fru *Thiels* i Korsør (1913).

Iøvrigt henvises til efterfølgende Oversigt med Henvisninger — i Parentes — til det Sidetal i Bog III, hvor de personlige Biografier vil kunne findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AGERSØ	HJELMSØMAGLE	OMØ
1900/01 Fru J. M. Hansen . . . (64)	1890/09 Fru A. E. Jensen . . . (89)	1917/— Frk. A. Nielsen (90)
1910/— Fru A. Hansen (89)	1909/15 Frk. K. Christensen . (88)	OTTESTRUP
BORØD	HOLLØSE	1887/27 Fru K. M. Knudsen. (90)
1898/03 Fru M. A. Nielsen . . . (91)	1900/06 Fru F. C. Andreasen. (88)	RINGSTED
EGESLEV MAGLE	1905/13 Fru J. M. Mauritzen. (47)	1916/— Fru S. M. Børresen . . (88)
1930/— Fru E. Vasbæk (92)	1914/24 Fru Bodil Holm (89)	RINGSTED LANDSOGN
FJENNESLEV	HOLSTED	1915/— Frk. K. Christensen . (88)
1928/— Frk. E. M. Lamm . . . (90)	1918/25 Frk. B. M. Eriksen . . (46)	SKELSKØR
FLAKKEBJERG	HYLLINGE	1897/— Fru H. A. Christiansen (88)
1900/28 Fru C. Jensen (89)	1927/— Fru A. E. Simonsen. (92)	SNESLEV se HJELMSØMAGLE
FUGLEBJERG	JYSTRUP	SORØ
1926/— Fru A. M. Svendsen . (92)	1933/— Fru S. K. Jensen (90)	1907/— Fru S. C. Nielsen . . . (91)
GERLEV	KIRKESTILLINGE	STENLILLE
1890/00 Fru C. Jensen (89)	1931/— Fru L. Jensen (90)	.../— Fru A. Torp (92)
1919/21 Fru Gerhardt Malmstrøm (89)	KVÆRKEBY	STOKHOLTE
1921/27 Fru A. E. Simonsen . (92)	1919/21 Fru L. V. M. Dittmann (46)	1893/07 Fru S. C. Nielsen . . . (91)
HALDAGERLILLE	1920/32 Fru A. E. Jensen . . . (89)	1907/23 Fru M. A. Nielsen . . . (91)
1900/26 J. K. Madsen (90)	1933/— Frk. A. W. Pedersen. (91)	1923/28 Frk. E. M. Lamm . . . (90)
HARALDSTED	LYNGE PETERSBORG	SØNDER BJERGE
1909/20 Fru A. E. Jensen . . . (89)	1904/27 Fru F. E. C. Christiansen (88)	1888/00 Fru J. K. Madsen . . . (90)
HASLEV	1928/— Fru M. Martin (90)	1901/05 Fru C. A. M. Nielsen (91)
1914/— Fru O. Engell Jensen (88)	MAGLEBY	1907/19 Fru J. Fog-Hansen . . (88)
HERLUFSHOLM	1908/11 Fru D. Andersen . . . (45)	SØNDERUP
1924/— Fru Bodil Holm . . . (89)	1912/26 Fru A. M. Svendsen. (92)	1902/06 Fru M. A. Nielsen . . . (65)
		1911/— Fru S. A. Hansen . . . (89)

SØRBYMAGLE	TORNEMARK	1934/—	Fru K. Pedersen	(91)
1921/— Fru M. I. d. Gerhardt	1906/29 Fru F. C. Andreasen .	(88)	VENSLEV	
Malmstrøm (89)	1929/— Fru B. H. Nielsen . .	(91)	1890/03 Fru N. Jensen	(111)
TESTRUP	TYVELSE		1913/15 Fru S. L. Davidsen . .	(50)
1919/33 Fru J. Fog-Hansen . .	1910/11 Fru K. Rasmussen . .	(48)	ØRSLEV	
TINGJELLING	1911/13 Fru D. C. Fromberg .	(16)	1897/— Fru A. M. E. Larsen .	(90)
1905/31 Fru M. Westergaard .	19../34 Fru E. Hansen	(89)	1905/— Fru C. A. M. Nielsen	(91)
1931/— Fru S. F. Jensen				

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

HASLEV	1930/31 Fru L. Jensen	(90)	1909/— Frk. I. J. Nielsen	(91)
1896/97 Fru A. M. E. Larsen .	SKELSKØR		1923/— Fru C. Hasting Jensen	(89)
1907/14 Fru O. Engell Jensen	1888/90 Fru A. E. Jensen	(89)	1926/— Fru I. West Hansen . .	(92)
1909/14 Fru A. E. Simonsen . .	1895/97 Fru H. A. Christiansen	(88)	1931/— Fru H. J. Nielsen . . .	(91)
1927/— Fru Stjernholm Jensen	1924/28 Fru S. T. Ristorp Ras-		SORØ	
KORSØR	mussen (18)		1885/04 Fru F. E. C. Chri-	
1888/89 Fru C. Jensen	1927/30 Fru S. Vasbæk	(92)	stiansen (88)	
1913/— Fru A. Thiel	1931/32 Fru S. C. Pullich	(91)	1922/28 Fru M. Martin	(90)
1922/— Frk. K. M. Hansen . .	SLAGELSE		1926/— Fru J. Ifversen Nielsen	(89)
1925/26 Fru S. M. Brock	1892/13 Fru C. H. Andersen .	(45)	TERSLEV	
RINGSTED	1921/26 Fru J. Ifversen Niel-		1899/07 Fru O. Engell Jensen	(88)
1928/33 Frk. A. W. Pedersen . .	sen (89)			

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1886/88 Fru J. K. Madsen	(90)	1909/14 Fru A. E. Simonsen . .	(92)
1889/90 Fru C. Jensen	(89)	1914/23 Fru M. Henriksen	(35)
1896/01 Fru C. M. A. Nielsen	(91)	1920/21 Fru J. Ifversen Nielsen	(89)
1903/07 Fru M. A. Nielsen	(91)	1928/30 Fru E. Vasbæk	(92)
1907/09 Fru S. M. Børresen . .	(88)	1932/— Fru S. C. Pullich	(91)

SVENDBORG AMTS JORDEMODERFORENING AF MARIE HANSEN

svendborg Amts Jordemoderforening blev stiftet 9. Juli 1908, og Dr. *Barfoed*, Svendborg, blev Formand. Man lægger Mærke til et Andragende, angaaende Forhøjelse af Honorar hos ubemidlede ydet af Svendborg Kommune, fra 4 til 6 Kr., — hvilket blev afslaaet. Der er ingen Forhandlingsprotokol ført før efter 1915, kun Mødedeltagerne og Dato. I Januar 1916 bliver Distriktsjordemoder Fru *Kirsten Hansen*, Svendborg, valgt til Formand; Næstformand Fru *Sieck*, Svendborg; Kasserer Frk. *Høytrup*, Svendborg; Suppleant blev Frk. *Andersen*, Ringe. I 1916 faar Distriktsjordemødrene Telefon. 1918 faar vi, som ønsker det, Emblemer. Medlemmerne yder et Tilskud paa hver 50 Øre til Kongressen i Aarhus. 1919 dør Kasserer Frk. *Høytrup* af spansk Syge og Frk. *Andersen*, Ringe, bliver hendes Afløser. 20. April 1921 vælges Fru *Steffensen*, Ollerup, til Formand, en Stilling hun beklæder til Efteraaret 1930, men paa Grund af hendes Indtræden i Hovedbestyrelsen, ønsker hun ikke at fortsætte. Efteraaret 1921 bliver Frk. *Hansen*, Svendborg, Næstformand. Voldgiftsmedlemmer Frk. *Nielsen*, Faaborg, og Frk. *Nøhr*, Svendborg, og Fru *Hansen*, Vester Skerninge, Suppleant. Det bliver vedtaget at Medlemmerne over 70 Aar fritages for Kontingent, ligeledes i Tilfælde af svigtende Arbejdsevne før den Tid, saa de maatte holde op at praktisere, dog ikke før fyldte 65 Aar. Som Aarene gik kom der mere og mere paa Dagsordenen, Foreningen voksede og enkelte Gange holdtes af Kredslægen et og andet belærende Foredrag. Kørselen er en Sag, der ofte gennem Aarene har været drøftet, og Jordemødrene er igennem Aarene bleven budt mange Slags Køretøjer trods vor Instruks, som giver os Krav paa passende Befordring. Det var imidlertid et vidt Begreb, lige fra en Fiskergig til Charabang med én Stol bag i til Madammen — ofte en stor Mælkeslæde med Halm eller en smal Fjæl

at sidde paa, de fleste Jordemødre er vist enige om at Herregaardskøretøjerne var de værste. I 1928 døde 2 af Foreningens trofaste Kolleger nemlig Foreningens første kvindelige Formand og Svendborg Bys sidste Distriktsjordemoder Fru *Kirsten Hansen*, og Distriktsjordemoder *Marie Nielsen*, Horne.

Den nuværende Formand er Fru *Marie Hansen*, Vester Skerninge (fra 17. Oktober 1930); Næstformand Frk. *F. Hansen*, Svendborg (fra 14. Oktober 1921); Kasserer Fru *A. Christiansen*, Oure (fra 18. Oktober 1931); Voldgiftsmedlemmer Fru *E. Nygaard*, Nyborg, og Fru *H. Jørgensen*, Troense.

For Tiden har Foreningen som Medlemmer 42 Distriktsjordemødre, 11 privat praktiserende og 3 pensionerede. Vi har holdt 2 Møder om Aaret, hvor der altid har været god Tilslutning og hvor Foreningen paa bedste Maade har arbejdet for at højne Standen.

Svendborg Amts Kredsforening tæller ved Begyndelsen af 1935 57 Medlemmer — 49 af hvilke elskværdigst har meddelt os Data vedrørende deres Karriere: om 8 veed vi saaledes kun Adresse, 1 er pensioneret, 1 pr. pr. Jordemoder og 6 Distriktsjordemødre; af disse sidste er 5 paa de sydfynske Smaaøer — men ingen af disse 8 har ønsket at besvare vor skriftlige Henvendelse. — De 49 Biografier giver imidlertid et godt Overblik over Forholdene i Amtet: Gennemsnitsalderen er lav — lavere i Virkeligheden end i de fleste andre Kredsforeninger. Det ældste Jordemoderbrev i Amtet er saaledes fra 1889, og haves af Fru *Karen Pedersen*, Distriktsjordemoder i Dongshøjrup. Frøken *Marie Nielsen*, Faaborg, pensioneredes som Distriktsjordemoder her i 1930 efter 37 Aars Ansættelse plus 2 Aars privat Praksis i samme By (dimitteret 1891). Distriktsjordemoder Fru *Joh. Rasmussen*, Katterød, blev dimitteret i 1893; Distriktsjordemoder Fru *Marie Nissen*, Vester Aaby, og pr. pr. Jordemoder Fru *Camilla Simonsen*, Nyborg, i 1894 — 5 Medlemmer har saaledes fungeret i mere end 40 Aar.

Mellem 30 og 40 Aar finder vi Frøken *Anna Hansen*, Rudkøbing, fra 1900, Fru *A. J. Rasmussen*, Skaarup, 1901, og Fru *C. Jepsen*, Humble, som de eneste tre, og det er derfor ret naturligt, at der kun findes faa mangeaarige Ansættelser i samme Distrikt indenfor Svendborg Amt. Bortset fra 5 Ø-Distrikter: Lyø, Drejø, Strynø og Ærø, samt Herringe Distrikt, er Fru *J. Rasmussen*, Katterød den, der har siddet længst i sit nuværende Distrikt — nemlig siden 1897 — eller 38 Aar; den næstældste er siden 1902: Fru *M. Nissen* i Vester Aaby, medens Fru *K. Pedersen*, Dongshøjrup iaar (1935) vil naa 30 Aars Ansættelse i et Distrikt.

Den efterfølgende Distriktsoversigt antyder dog ogsaa, at en Ansættelse i et sydfynsk Distrikt betyder, at den ansatte bliver siddende om muligt for Livstid — med andre Ord Forflyttelser er faa og meget sjældne. Dette maa ogsaa være Grunden til at ikke mindre end 7 Distrikter har været besat af den nuværende Jordemoder i 25—30 Aar, nemlig Humble, Lindelse, Ollerup, Ringe, Tranekær, Vester Skerninge og Vormark Distrikter.

Af Amtets 13 private Praksis er 2 i Faaborg, 3 i Nyborg, 3 i Svendborg, 2 paa Langeland, 1 paa Taasinge og 2 i Stenstrup. Den ældste Praksis synes at være Frøken *Fr. Hansens* i Svendborg — fra 1912 — og dernæst Fru *Nygaards* i Nyborg — 1918 — medens ingen anden Praksis endnu synes at have naaet 10 Aars Etablering.

Nedenstaaende Oversigt er samlet By- eller Distriktsvis med Henviisning til Bog III, hvor Biografien vil kunne findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

ALLESTED	DONGSHØJRUP	1930/— Fru D. Sørensen (98)
1925/— Fru J. Bjerring (93)	1905/— Fru K. Pedersen (97)	FLØNSTRUP
BREGNINGE	DREJØ	1914/— Fru I. R. Rasmussen (97)
1915/18 Fru J. H. Jørgensen . . (95)	. . . /— Fru A. Espersen (94)	FRØRUP
1919/22 Fru M. Rasmussen . . (97)	FAABORG	1934/— Fru M. Svendsen . . . (98)
1928/— Frk. E. E. M. Raunso (97)	1893/30 Frk. M. Nielsen (96)	

GISLEV	LYØ	STRYNØ
1919/21 Fru M. Knudsen . . . (5)	1923/— Fru A. M. Larsen . . . (95)	1905/— Fru A. Rungso (97)
1921/— Fru M. M. Christensen (93)	LYDINGGAARDE	SVINNINGE
GUDBJERG	1913/— Fru A. J. H. Kildevæld (95)	1916/— Fru J. Jensen (95)
1908/13 Fru B. Hansen (68)	MARSTAL	SØNDENBRO
1913/— Fru K. Skovsgaard . . (98)	1916/— Fru H. Christoffersen (94)	1924/— Fru K. Madsen (96)
HARRESTED	MARSTAL LANDSOGN	SØNDRE HØJRUP
1915/28 Fru G. Hansen (94)	1923/— Fru A. Jørgensen . . . (95)	1926/— Fru M. M. F. Hansen (94)
HERRINGE	MILLINGE	THURØ
1908/— Fru H. Nielsen (96)	1916/— Fru J. Jensen (95)	1928/— Fru G. Hansen (94)
HORNE	NYBORG	TRANEKÆR
1928/— Frk. A. K. Nielsen . . (96)	1913/34 Fru C. Simonsen . . . (97)	1910/— Fru M. H. Pedersen . (97)
HUMBLE	NØRRE BROBY	TROENSE
1907/— Fru C. Jepsen (95)	1912/21 Fru M. M. Christensen (93)	1918/— Fru J. H. Jørgensen . . (95)
JORDLØSE	1921/22 Fru E. Miller (23)	TULLEBØLLE
1904/11 Frk. K. S. Madsen . . (60)	OLLERUP	1919/26 Fru E. K. Henriksen (94)
1917/— Fru M. Knudsen (95)	1910/— Fru S. M. R. Steffen- sen (98)	VANTINGE
KATTERØD	OURE	1898/02 Fru M. Nissen (96)
1897/— Fru J. Rasmussen . . . (97)	1915/— Fru A. K. Christiansen (93)	VESTER AABY
KORINTH	RINGE	1902/— Fru M. Nissen (96)
1922/30 Fru K. A. Pedersen . (96)	1909/— Frk. S. Andersen . . . (93)	VESTER HÆSINGE
KVÆRNDROP	RUDKØBING	1908/15 Fru G. Hansen (94)
1922/28 Frk. A. W. Pedersen . (91)	1915/— Frk. A. D. Hansen . . (94)	1921/— Fru M. S. Christensen (93)
1926/29 Fru L. H. Petersen . . (53)	SKAARUP	VESTER SKÆRNINGE
1929/— Fru K. M. Damgaard (94)	1912/— Fru A. J. Rasmussen . (97)	1907/— Fru M. K. E. Hansen (94)
LINDELSE	SKALKENDRUP	VINDINGE
1905/07 Fru C. Jepsen (95)	1921/32 Fru K. Hansen (94)	1932/— Fru K. Hansen (94)
1907/— Frk. A. K. Bender- Madsen (93)	STOENSE	VORMARK
LONGELSE	1926/— Fru E. K. Henriksen . (94)	1910/— Fru M. Rasmussen . . (97)
1927/— Fru S. A. S. Mathiesen (96)	STORE RISE	ÆRØSKØBING
1927/28 Frk. E. M. M. Raunso (Vikar) (97)	1922/— Fru Hilda Nielsen . . (96)	1922/— Fru M. Rasmussen . . (97)
		ØSTER HÆSINGE
		1914/19 Fru K. Rasmussen . . (48)
		1930/— Fru K. A. Pedersen . (96)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

BAGENKOP	OURE	SVENDBORG
1925/27 Fru S. A. S. Mathiesen (96)	1914/15 Fru Joh. Jensen (94)	1912/— Frk. Fr. Hansen (94)
FAABORG	REFSVINDINGE	1919/21 Fru K. M. Nöhr (65)
1891/93 Frk. Marie Nielsen . . (96)	1905/06 Fru D. Olsen (57)	1923/30 Fru L. Jensen (90)
1894/98 Fru Marie Nissen . . . (96)	RINGE	1927/30 Fru Marie Svendsen . (98)
1914/23 Fru E. P. Hauge (56)	1893/97 Fru Joh. Rasmussen . (97)	1930/— Fru Rasmussen (97)
1925/28 Fru A. K. Nielsen . . . (96)	1908/09 Frk. S. Andersen . . . (93)	1932/— Frk. Augusta Pedersen (96)
1929/30 Fru D. Sørensen (98)	RUDKØBING	TAASINGE
1930/— Frk. Marie Nielsen . . (96)	1912/14 Fru E. C. Kokborg . . (51)	1929/32 Fru A. K. Lundsby . . (112)
1932/— Fru A. Jespersen (95)	1915/24 Fru Karen Madsen . . (96)	1932/— Fru Sigrild Nielsen . . (96)
NYBORG	STATENE (LANGELAND)	TRANEKÆR
1894/95 Fru C. Simonsen (97)	1928/— Frk. I. J. M. Jensen . (95)	1889/05 Fru Karen Pedersen . (97)
1900/01 Fru A. Jacobsen (59)	STENSTRUP	TULLEBØLLE
1918/— Fru M. F. E. Nygaard (96)	1934/— Fru Karen Hansen . . (94)	1933/— Fru M. K. Christensen (93)
1926/— Fru S. M. Brock (93)	1934/— Frk. E. M. Jensen . . . (95)	V. HÆSINGE
1934/— Fru C. Simonsen (97)		1920/21 Fru M. S. Christensen (93)

AMTSRESERVE JORDEMØDRE

1895/13 Fru C. Simonsen (97)

Paa Formandens Initiativ er Oplysninger ved Redaktionens Slutning indsamlet hos 7 af de 8 manglende Medlemmer; de modtagne Aarstal er indført i Oversigten.

Samtidig meddeler Formanden, at Foreningerne i Fyns Stift har opnaaet Overenskomst med Sogneraadsforeningerne om Kørsels spørgsmaalet. Den gaar i Korthed ud paa, at Patienter har Ret til Frikørsel indenfor 10 Km.; dog ogsaa mere end 10 Km., hvis nærmestboende Jordemoder tilkaldes. Taksten er 20 Øre pr. kørt Km. for 2 Ture ved Fødsel og indtil 2 Ture ved Tilsyn. Der betales intet paa Afstande under 1 Km. — Opsigelse kan ske med 3 Mdrs. Varsel til en 1. April.

(Marts, 1935).

JORDEMODERSTANDEN I DE SØNDERJYDSKE LANDSDELE

AF H. LAUSTEN-THOMSEN, DR. MED.
AMTSLÆGE I TØNDER OG HADERSLEV AMTER

Jordemødrene er i den ældste tid uddannet af præster, senere af læger. Standen har været meget lidet anset; først efterhaanden som uddannelsen er kommet ind i fastere former, er jordemoderens sociale kaar blevet stadigt bedre, til hun i dag staar med den agtelse og i den stilling, der svarer til hendes ansvar og gerning.

Kong Frederik den femte ordnede det sønderjydske jordemodervæsens forhold ved „Jordemoderordning for hertugdømmet Slesvig de dato Christiansborg i København d. 18. februar 1765“, fordi der var kaldt ad landsherrens opmærksomhed ved næsten almindelige klager over jordemødrenes daarlige beskaffenhed i Vort hertugdømme Slesvig og over den store ulykke, de anretter ved deres uvidenhed. Derfor fattede Kongen den aller naadigste beslutning at anlægge en ordentlig jordemoderskole for nævnte hertugdømme i Vor Købstad Flensborg. Han søgte at forbedre jordemodervæsenet paa fire punkter: med den ny jordemoderskole, ved at fastsætte tal og ansættelsesmaade for jordemødre, fastslaa deres rettigheder og løn og paalægge dem bestemte pligter.

Til leder af jordemoderskolen udnævntes Stad- og Land-Physicus Dr. med. *G. D. Bössel* i Flensborg, der i en lang aarrække uddannede alle landsdelens jordemødre, og hvis lærebog kom i det ene oplag efter det andet. Den hed: „Kort Underretning for Jordemødrene i den Flensburgske Jordemoderskole“, og den var virkelig en god og velskreven bog, der gav god besked om, hvad læredøtrene bør vide. Den er naturligvis i den tids stil og præget af den tids viden og opfattelse; der kan saaledes i den ikke være tale om desinfektion; men der staar dog: „Saavel i den almindelige, som besynderlige Undersøgning, maa Neglene paa Fingrene være kort afskaarne, afskravede, og ved noget uldent gjort gandske glatte; Hænderne maa ikke være fnattede, og Jordemoderen maa altid, inden hun undersøger, toe dem i varmt Vand, og aldrig med tørre eller utoede Hænder foretage sig den“.

I det hele taget synes undervisningen at have været god og fornuftig baade med hensyn til fødselshjælp, barsel- og barnepleje. Selv om der for vore dages synspunkter er lidt for megen „Kornbrændeviin og Candiessyrup“ i bogen, saa har den betydet et umaadeligt fremskridt.

I skolen i Flensborg blev der givet et antal fødende frit ophold, indrettedes bopæle for eleverne og en rummelig fødesal. De fødende fik foruden ophold hver uge udbetalt 24¹/₂ lybskilling til selv at købe sig mad for og kunde blive i regelen 14 dage, højst 4 uger efter fødslen paa jordemoderskolen.

Der blev 1765 optaget en liste over jordemødrenes navn, bopæl, alder, legems og sindstilstand, gode eller daarlige rygte og opførsel, de blev eksamineret af fysikus *Bössel* og om fornødent indkaldt til kursus i Flensborg. Mødte de ikke til saadant kursus eller var de ikke i stand til at følge undervisningen, blev de afsatte, saa snart distriktet kunde skaffe en bedre og i Flensborg uddannet jordemoder. Det var nemlig jordemoderdistriktet, der udvalgte og betalte for eleverne. Selv fik de gratis undervisning; men fik de derefter embede, maatte de betale en vis sum til skolen og til de flensborgske jordemødre, der havde taget dem med til fødsler i byen.

Ved overtagelse af stilling edfæstedes jordemoderen; hens løn fastsattes af distriktet, uden fik hun ret til at lade en tallerken gaa rundt ved bryllupper og barselgilder; endvidere

fik hun en daler af hver pige, der kom i omstændigheder, og 1/2 rigsdaler af ægtefolk „med anticiperet samleje“.

Til gengæld paalagdes det jordemoderen selv at opføre sig „kristeligt, samvittighedsfuldt, kysk og sædeligt“.

Hertugdømmet inddeltes samtidigt i jordemoderdistrikter, deriblandt Haderslev amt i 50, Tønder amt i 26, Aabenraa i 10, Als og Ærø i 8, Flensborg og Bredsted i 23.

Paa dette grundlag udviklede det sønderjydske jordemodervæsen sig. Distrikternes tal blev noget mindre, uddannelsen blev lidt anderledes; men det var dog først efter aaret 1890, at læretiden ved Kiels Universitetsklinik udvidedes fra seks til ni maaneder. De sociale kaar var lidt, men ogsaa kun lidt, forbedrede.

Lige til 1920 var jordemødrene i Sønderjylland ansatte af de enkelte distrikter, ikke af amterne, og der er endnu jordemødre i virksomhed, der begyndte deres gerning med en fast løn paa 75 mark, altsaa efter den tids pengeværdi godt 60 kroner aarligt, foruden fribolig, forsikringsbidrag og lignende. I de fleste tilfælde laa arslønningen lige op til genforeningen under 200 rigsmark, og pensionen laa tilsvarende lavere.

Alt det blev forandret ved loven om sundhedslovgivningens indførelse i de sønderjydske landsdele. I dag staar de sønderjydske jordemødre under fælles kaar med deres arbejdsfæller i det øvrige land. Deres uddannelse, deres sociale stilling er blevet en ganske anden. De har ogsaa i dag helt andre betingelser for at faa glæde af deres gerning, den glæde, der i virkelighed er den bedste løn.

AABENRAA AMTS JORDEMODERFORENING

AF ANNE MØLLER

RØDEKRO

Aabenraa Amts Jordemoderforening er stiftet den 27. December 1904; — det var Jordemoder Fru *Karoline Sofie Andresen*, Aabenraa, — i Samarbejde med Amtslæge Dr. *Knuth* — der tog Initiativet til Foreningens Start, og et Forbillede hentede hun hos Lærekammerater i Slesvig og Flensborg. — Foreningen blev stiftet „for at skaffe Jordemødrene Anseelse og Agtelse og for at understøtte betrængte Kolleger med Raad og Daad“. Saaledes lyder Indledningen til Foreningens første Love; — men samtidig var Foreningen en Sygeforsikring, idet Medlemmer allerede efter eet Aars Medlemsskab kunde faa en egentlig Hjælp paa 10 Mark i Sygdomstilfælde, — denne Sum udbetaltes i op til 6 Uger. Naar et Medlem i tre Aar havde tilhørt Foreningen, blev hun tilmeldt „*Ver-einigung Deutscher Hebammen*“ saavel som „*Allgemeiner Deutscher Alterszuschützkasse*“.

Fru *Andresen* blev Foreningens første Formand, og hun var Foreningen en myndig og dygtig Formand, indtil hun den 2. Juni 1915 maatte frasige sig Hvervet paa Grund af Sygdom. Fru *Ohlsen*, Aabenraa, blev hendes Efterfølger og holdt Posten indtil Genforeningen i 1920 — en Periode, der paa Grund af Krigsforholdene gjorde det til et utak-

nemmeligt Arbejde at holde sammen paa Medlemmerne. Intet Under derfor, at Fru *Ohlsen* i 1920 var træt og ikke ønskede Genvalg, men overlod Formandsposten til Fru *Schmidt*, Aabenraa, i hvis Lod det faldt at lede Foreningen ind under Alm. dansk Jordemoderforening. Amtslæge Dr. *Michaelsen* var Foreningen en udmærket Raadgiver, der altid interesserede sig levende for Foreningens Anliggender.

I 1926 ønskede Fru *Schmidt* at trække sig tilbage, og den daværende Næstformand, Fru *Møller*, Røde Kro, blev hendes Afløser. Kassereren Fru *Møller*, Løjt, blev samtidig valgt til Næstformand, medens Fru *Friis*, Østerløgum, overtog Kassen.

Foreningen startede med 18 Medlemmer; dens Medlemstal er idag kun 20, men omfatter alle Jordemødre i Amtet. Det kan trøstigt siges, at Medlemmerne i de 30 Aar, der er gaaet, har haft meget Udbytte af at mødes og lære hinanden at kende — og frem for alt, at de har lært at arbejde i god Forstaaelse med hinanden.

RØDEKRO i December 1934.

Af Foreningens 18 Medlemmer er kun 8 Distriktsjordemødre, 9 privat praktiserende, medens **A**₁, Fru *Anna Hansen*, Holbøl, der nu er 95 Aar gammel, aldrig har praktiseret under dansk Regering.

Af de efterfølgende Biografier vil det bemærkes, at 15 er uddannede ved den kongelige Frauen Klinik i Kiel, medens 3 er dimitterede fra Rigshospitalets Jordemoderskole.

Fru *A. E. Petersen*, der tog sin Eksamen i 1888, har været Distriktsjordemoder i Bjolderup siden 1896 og vil saaledes snart kunde holde 40 Aars Jubilæum i samme Distrikt. — Fru *S. Hansen* har i 1934 fejret 35 Aars Jubilæum som Distriktsjordemoder i Kværs. 2 Distriktsjordemødre, ansatte i 1902, Fru *M. A. Jensen* og Fru *I. C. Jørgensen* har gjort Tjeneste i over 30 Aar i henholdsvis Hellevad og Rinkenæs Distrikter, medens 2 privat praktiserende Jordemødre, Fru *Asmussen*, Bedsted Lø, og Fru *D. Hansen*, Stubbæk, i henholdsvis 1934 og 1935 har praktiseret i 30 Aar paa samme Sted. I 1932 fejrede Distriktsjordemoder Fru *A. C. Friis* 25 Aars Jubilæum i Øster Løgum Distrikt og i 1935 vil Foreningens Næstformand Fru *M. Møller* kunne fejre samme Jubilæum som Distriktsjordemoder i Løjt Kirkeby.

Den efterfølgende Liste over Distriktsjordemødre viser, hvor liden Skiften der har fundet Sted indenfor Amtet gennem Aarene.

2 privat praktiserende Jordemødre har ikke ønsket at meddele Oplysninger og vi beklager derfor ikke at kunne oplyse nærmere om disse.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AABENRAA	KVÆRS	RØDEKRO
1928/30 Fru D. A. Döhlie ... (121)	1899/— Fru S. Hansen (99)	1915/— Fru A. K. Møller ... (100)
BJOLDERUP	LØJTKIRKEBY	UGE
1896/— Fru A. E. Petersen .. (100)	1910/— Fru M. Møller (100)	1895/99 Fru S. Hansen (99)
BOV	OKSENVAD	1903/15 Fru D. Petersen (108)
1912/— Fru J. C. Paulsen ... (100)	1889/89 Fru A. E. Petersen .. (100)	1913/18 Fru M. Schneider ... (103)
HELLEVAD	RINKENÆS	ØSTERLØGUM
1902/— Fru M. A. Jensen ... (99)	1902/— Fru I. C. Jørgensen . (99)	1907/— Fru A. C. Friis (99)
KLIPELV		
1889/96 Fru A. E. Petersen .. (100)		
1934/— Frk. E. Beyer (107)		

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AABENRAA	BOLDERSLEV	STUBBÆK
1911/— Frk. C. Ohlsen (102)	1930/— Fru M. Nissen (100)	1905/— Fru D. Hansen (99)
.../— Fru J. Schmidt (100)	GRAASTEN	SØNDER ENLEV
BAURUP	1908/10 Fru R. Winther (106)	1919/— Fru M. Hansen (99)
.../— Fru A. Klingenberg . (99)	1921/— Fru M. Pastwa (100)	WASSERSLEBEN
BEDSTED LØ	1933/— Frk. M. Uldall (100)	1911/12 Fru J. C. Paulsen ... (100)
1904/— Fru M. Asmussen ... (99)	KLIPELV	
	1933/— Fru H. Johansen ... (99)	

HADERSLEV AMTS JORDEMODERFORENING

Fru Johanne Petersen, Vojens. Formand siden 1919.

Paa Grund af Formandens langvarige Sygdom har vi ikke kunnet faa nogen saerskilt Oversigt over denne Kredsforenings Historie, men har forsøgt ud af de tilsendte Biografier at danne et Billede af Forholdene idag. — Bestyrelsen bestaar af Fru *Johanne Petersen*, Vojens, som tillige er Medlem af Bestyrelsen for Den almindelige danske Jordemoderforening; Næstformand er Fru *Niline Røhr*, Christiansfeld, Kasserer: Frøken *Alma Sørensen*, Haderslev, og Revisor: Fru *K. Beier*, Højstrup; — som Voldgiftsmedlemmer fungerer Fruerne *Metta Hansen*, Rødding, og *Constance Paulsen*, Hejsager.

Fru *Johanne Petersen* var Sekretær i Haderslev Foreningen for 1910—15 — altsaa under tysk Styre — og dette siger os, at Foreningen er mindst 25 Aar gammel, men Sandsynligheden taler for, at den som andre sønderjydske Foreninger stammer fra 90-erne. — Efter Krigens Ophør har Fru *Joh. Petersen* beklædt Formandsposten (siden 1919) og kan saaledes let blive den, der uafbrudt har beklædt en Formandspost i den længste Aarrække. Det er derfor dobbelt

beklageligt, at vi ikke har kunnet faa en saerskilt Oversigt fra hendes Haand.

Foreningen tæller 3 Æresmedlemmer: Amtslæge *Lausten-Thomsen*, Tønder, Kredslæge *Lauritzen*, Haderslev, og Geheimeraad *O. Hansen*, Haderslev. Ved Indsamlingen af Materialet talte Foreningen 24 Jordemødre, hvoraf Fru *Marie Nygaard*, Stejping, siden er afgaaet ved Døden. Fru *Nygaard* var ved sin Død Indehaver af det ældste Lærebrev i Sønderjylland, idet det var udstedt i 1886 i Kiel. Siden er Fru *A. E. Petersen*, Bjolderup — Aabenraa Amt, Indehaver af den ældste Examen — fra 1888.

Af de 23 nulevende Medlemmer er 18 dimitterede fra Kiel, 4 fra Rigshospitalet, medens 1 er ubekendt. — 15 er Distriktsjordemødre og 8 privat praktiserende Jordemødre. — Indenfor denne Kredsforening er Fru *Anne Hansen*, Øsby, den der har det ældste Examensbevis — fra 1895—; Fru *Hansen* har efter et Aars privat Praksis i Øsby holdt Distriktsjordemoder Ansættelsen i dette Distrikt siden 1896 og vil saaledes ved dette Aars Udgang fejre 40 Aars Jubilæum som Distriktsjordemoder i Øsby. Pr. pr. Jdm. Fru *Else Nørgaard*, Haderslev, vil i Aar kunne fejre 35 Aars Jubilæum baade som Jordemoder og i sin Haderslev Praksis. Fru *Metta Hansen*, dimitteret i 1904, var først Distriktsjordemoder i Øster Lindet fra 1905—21 og siden da i Rødding og endelig kan Fru *Cath. Riis*, Jels, iaar fejre 30 Aars Jubilæum for sin Examen.

Øvrige Data er samlede i en Oversigt nedenfor med Henvisning til det Sidetal i Bog III, hvor Personbiografierne findes.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AGERSKOV	CHRISTIANSFELD	GRAM
1925/— Fru E. Andresen . . . (101)	1924/— Fru N. Røhr (103)	1921/— Fru B. C. Grøndahl . (101)
BEDSTED	FJELDSTRUP	HADERSLEV
1918/22 Fru M. Schneider . . . (103)	1921/24 Fru N. Røhr (103)	1905/16 Fru C. M. Riis (102)
BRENDERUP	1926/— Fru M. Schneider . . . (103)	1905/22 Fru E. M. Nørgaard . (102)
1909/12 Fru Joh. Schmidt . . . (103)	FRØRUP-HJERNDRUP	HAMMELEV
1914/21 Fru E. Andresen . . . (101)	1911/21 Fru N. Røhr (103)	1909/17 Fru Joh. S. Petersen. (102)

1916/32 Fru C. M. Riis (102)	RØDDING	SDR. VILSTRUP
1932/— Fru Joh. S. Petersen. (102)	1921/— Fru M. K. Hansen . . (102)	1912/20 Fru Joh. S. Schmidt. (103)
HEJSAGER	SKOVBORG	1922/26 Fru M. Schneider . . (103)
1921/— Fru C. M. Paulsen . . (102)	1914/— Fru Joh. Schmidt . . . (103)	TOFTLUND
HOPTRUP	SKRAVE	1925/— Fru M. M. Boe (101)
1916/— Fru K. Beier (101)	1904/21 Fru B. C. Grøndahl . . (101)	VOJENS
JELS	SOMMERSTED	1917/— Fru Joh. S. Petersen . (102)
1932/— Fru C. M. Riis (102)	1924/— Fru Anna C. Hansen (101)	ØSBY
MARSTRUP	STEJPIING	1896/— Fru Anne Hansen . . (102)
1910/24 Fru Anna C. Hansen (101)	1890/34 Fru M. Nygaard † . . (102)	Ø. LLNDET
NUSTRUP	SDR. HYGUM	1905/21 Fru M. K. Hansen . . (102)
1912/— Fru B. M. Schneider. (103)	1932/— Frk. Anna Hansen . . (101)	

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

GRAM	1932/— Frk. I. M. Wiuff (103)	SKOVBORG
1931/32 Frk. Anna Hansen . . (101)	. . . /— Fru Meta Schmidt . . (103)	1912/14 Fru Joh. Schmidt . . (103)
HADERSLEV	HEJSAGER	TOFTLUND
1900/— Fru E. M. Nørgaard . (102)	1919/21 Fru C. M. Paulsen . . (102)	1919/25 Fru M. M. Boe (101)
1906/09 Fru Joh. S. Petersen . (102)	MARSTRUP	VRINDSLET
1919/19 Fru W. Clausen (107)	1923/24 Fru K. Schmidt . . . (109)	1913/13 Fru M. Schneider . . (103)
1919/— Fru M. Marquardt . . (102)	RØDDING	ØSBY
1927/— Frk. A. K. Sørensen . (103)	1928/— Fru Joh. Adresen . . (101)	1895/96 Fru Anna Hansen . . (102)
1929/— Fru Joh. S. Schmidt . (103)		

SØNDERBORGS AMTS JORDEMØDERFORENING

AF ANNE HELENE ANDERSEN
ULKEBØL

Sønderborg Amts Jordemoderforening blev stiftet den 5. Marts 1896. Foreningens første Formand var Fru *Kirstine Johansen*, en Post, hun beholdt, indtil hun efter 20 Aars Formandskab afgik ved Døden i 1916. Foreningen bestod ved dens Stiftelse af 20 Medlemmer, af hvilke kun 3 er tilbage, som endnu er i Live, nemlig: Fru *Kathrine Thomsen*, Kegniss, Fru *Paulsen*, Asserballeskov, og Fru *Marie Matthiesen*, Nørborg, som endnu praktiserer. Ved Indtrædelse i Foreningen fik hvert Medlem udleveret et Emblem med *Kejserinde Augusta Viktorias* Billede og Inskription: „Til Velsignelse for tyske Kvinder og Børn“. *Kejserinde Augusta Viktoria* var dengang Protektrice for den Almindelige tyske Jordemoderforening; — tillige fik hvert Medlem et Sølv-Kors med Kæde, — paa

Korset var indgraveret, paa den ene Side dansk: „Til Velsignelse for Kvinder og Børn i Sønderborg Kreds“, og paa den anden Side det samme paa Tysk. Efter 40 Aars Tjeneste fik en Jordemoder en Guldbrosche.

Fra 1917 til 1927 var Fru *Dorothea Hansen*, Skovby (Als) Formand. Ved Genforeningen 1920 blev Sønderborg Amts Jordemoderforening, ligesom de andre sønderjydske Amters Foreninger, optaget og indlemmet i den almindelige danske Jordemoderforening, en Optagelse, som dog først blev godkendt paa det store uforglemmelige Møde i Odense i September 1921. Fra 1927—28 beklædte Fru *Magdalene Weigand*, Sønderborg, Formandsposten, men da hun flyttede herfra til Odense, blev Fru *Anne Helene Andersen*, Ulkebøl, Formand og er det paa Tiden endnu, saa Formandsposten er nu igen paa sit oprindelige Sted foreløbig. For Tiden bestaar Foreningen af 17 Medlemmer og 2 Æresmedlemmer. Vi har i Tidens Løb faaet mange gode og lærerige Foredrag af de Herrer Læger, Amtslæger og Overlæger ved vore Foreningsmøder, tillige har vi haft mange festlige Sammenkomster for at fejre Kollegers Jubilæer.

ULKEBØL i December 1934.

Ulkebøl Jordemoderbolig.

Saa vidt angaar Sønderborg Amts Jordemoderforening viser efterfølgende Biografier, at der i Amtet findes 10 Distriktsjordemødre og 7 pr. pr. Jordemødre. Af disse 17 er 14 dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel og 2 fra Rigshospitalets Jordmoderskole.

De ældste Eksamensbeviser besidder Fru *M. Mathiesen*, Nordborg, og Fru *K. Thomsen*, Kegniss, idet de er udstedt i 1892 og 1893; derefter følger Fru *Lagoni*, Augustenborg, (1900), Fruerne *D. K. Esbensen*, Guderup, *D. Hansen*, Skovby, og *K. M. Schmidt*, V. Sottrup, (1903), Fru *C. Knudsen*, Sønderborg, (1904), Fru *M. Hansen*, Egersund, og Fru *M. Laut*, Ullerup, (1905), Fru *K. Asmussen*, Broager, (1906), Fruerne *N. Bendixen*, Ullerup, og *R. Winter*, Mølmark, (1908), — 10 Medlemmer i dette Amt har saaledes mere end 25 Aars Anciennitet, heraf 7 over 30 Aar.

Med Hensyn til Embeder er Fru *Lagoni*, Augustenborg, den, der har Rekord i samme Distrikt, — nemlig 35 Aar. Fru *D. Hansen*, Skovby, og Fru *K. M. Schmidt*, V. Sottrup, blev begge ansat i 1903, Fru *D. Laut*, Ullerup, i 1905 og Fru *K. Asmussen*, Broager, i 1906. — Den ældste private Praksis har Fru *M. Hansen*, idet det i Aar (1934) er 30 Aar siden Fru *Hansen* nedsatte sig i Egersund. Fru *M. Bendixen* nedsatte sig i Ullerup 1907 og har saaledes passeret 25 Aars Jubilæet allerede for et Par Aar siden.

Som andre sønderjydske Amter er ogsaa Sønderborg Amt særpræget af en vis Stabilitet i Ansættelserne, og en Oversigt over de faa Ændringer, der har fundet Sted, gives herunder. (Tal i Parentes henviser til det Sidetal, hvor den personlige Biografi findes i Bog III).

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AUGUSTENBORG	1912/20 Fru C. Hansen (104)	SKOVBY (LYSABILD SOGN)
1900/— Fru A. Lagoni (105)	KAJNÆS (KEGNIS)	1903/— Fru D. Hansen (104)
BROAGER	1893/34 Fru K. Thomsen . . . (105)	TANDSLET
1906/— Fru K. Asmussen . . (104)	MAJBØL	1892/21 Fru M. Mathiesen . . (105)
DYBBØL	1916/— Fru M. Iversen (105)	1921/32 Fru A. Esbensen . . . (104)
1903/21 Fru A. K. Esbensen . (104)	NORDBORG	ULKEBØL
EGERNSUND	1921/— Fru M. Mathiesen . . (105)	1916/— Fru A. Andersen . . . (104)
1905/20 Fru M. Hansen (105)	NOTMARK	ULLERUP
GUDERUP	1914/— Fru Ellen Koch . . . (105)	1905/— Fru Marie Laut . . . (105)
1932/— Fru A. K. Esbensen . . (104)	OKSBØL	VESTER SOTTRUP
HAVNBJERG	1920/— Fru C. Hansen (104)	1903/— Fru K. M. Schmidt . (105)
(underlagt OKSBØL, 1921)		

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

DYBBØL	NORDBORG	1926/— Frk. K. Andresen . . (104)
1921/26 Fru C. T. Jacobsen . . (105)	1912/15 Fru A. K. Møller . . (100)	1926/— Fru C. T. Jacobsen . . (105)
EGERNSUND	NOTMARK	TANDSLET
1920/— Fru M. Hansen (105)	1913/14 Fru Ellen Koch . . . (105)	1921/32 Fru A. K. Esbensen . (104)
MØLMARK	SØNDERBORG	ULLERUP
1919/— Fru R. Winther (106)	1904/— Fru C. N. M. Knudsen (105)	1908/— Fru N. Bendixen . . . (104)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1921/26 Fru C. T. Jacobsen . . (105) 1927/— Fru M. Hansen (104)

TØNDER AMTS JORDEMODERFORENING

AF MARIE JOHANSEN

SKÆRBÆK

Før Sønderjyllands Genforening med Danmark i 1919 strakte Tønder Amt sig fra Hvidding til Læck — nu naar det kun til Tønder. Allerede saa tidligt som 1903 — altsaa seksten Aar før Genforeningen, medens Tønder Amt udelt var tysk Land, startedes den første Jordemoderforening i Tønder Amt; dens Bestyrelse bestod dengang af Fru *Nielsen*, Højer, som Formand, Fru *Lyck*, Møgel-tønder, Næstformand, Fru *Andersen*, Bredebro, Protokolfører, samt Fru *Behrendsen*, Tønder, Kasserer. Som det vil bemærkes er det typisk danske Navne, der allerede dengang forekom i Bestyrelsen. Foreningen afholdt tre Møder aarligt — skiftevis i Tønder og Niebøl. Kredsphysicus *Horn* i Tønder holdt forskellige Steder i Amtet Konferencer med efterfølgende Prøve hvert tredie Aar, ved hvilke Lejligheder Jordemødrene fik Rejscomkostninger godtgjort plus 5 Mark. Verdenskrigen gjorde imidlertid allerede i 1914, at al Interesse for Foreningsarbejdet ophørte og Foreningen ophævedes automatisk.

Først to Aar efter Genforeningen, i 1921, lykkedes

det at genstifte Foreningen, den nuværende „Tønder Amts Jordemoderforening“, i hvilken Amtslæge, Dr. med. *Lausten-Thomsen* modtog Posten som Æresmedlem. Fru *Nielsen*, Højer, overtog atter Formandsposten over Foreningens 14 første Medlemmer, medens Fru *Brodersen*, Rejsby, blev Kasserer og Fru *Paris*, Tønder, Fru *Andresen*, Jeising, og Frøken *Mary Lauritsen*, Døstrup, Voldgiftsmedlemmer. — I 1926 valgtes en Næstformand, Fru *Marie Johannsen*, Skærbæk.

I Løbet af de siden da forløbne otte Aar er Fru *Nielsen* og Fru *Andresen* afgaaede ved Døden

Jordemoderboligen i Skærbæk, der før Genforeningen var tysk kommunal Ejendom og siden da har været Tønder Amts Ejendom.

og Fru *Brodersen* pensioneret paa Grund af svigtende Helbred. Foreningens Medlemstal er steget til 22; dens Bestyrelse bestaar idag, November 1934, af Formanden: Fru *M. Johannsen*, Skærbæk; Næstformand: Frøken *Marg. Lauritsen*, Døstrup; Kasserer: Fru *Wolline Clausen*, Tønder; medens Fru *Ingeb. Hansen*, Tønder, og Frøken *Elise Bejer*, Skast, er Voldgiftsmedlemmer.

Tønder Amts Kredsforening tæller 24 Jordemødre, hvoraf 3 er pensionerede, 19 Distriktsjordemødre og 2 privat praktiserende. — 2 Distriktsjordemødre har ikke ønsket at besvare vore Spørgsmaal, saa vi kan derfor ikke sige, at nedennævnte Oversigt er komplet. Dog fortæller den, at Distriktsjordemoder Fru *P. Andersen* i Bredebro er blandt de Jordemødre i Danmark, der har de ældste Ansættelser; — i 41 Aar har Fru *Andersen* været ansat som Distriktsjordemoder og deraf 37 Aar i Bredebro. Fru *Marie Schmidt* i Møgeltønder har den næstældste Eksamen i Amtet — 1897. Fru *C. Thiessen* kan i Aar fejre sit 35 Aars Jubilæum baade som Jordemoder og Distriktsjordemoder i Burkall. Fru *M. Carlsen* i Ballum, Fru *M. Eriksen*, Ø. Aabølling og Fru *Doris Petersen*, Tinglev, blev alle dimitterede i 1903 og Fru *A. Grangaard*, Arnum, i 1904.

Syv Distriktsjordemødre af 19 har saaledes mere end 30 Aars Tjeneste bag sig og de ældste Ansættelser findes selvsagt blandt dem, som allerede nævnt. — Af de 2 privat praktiserende Jordemødre i Amtet har Fru *Margr. Nissen* praktiseret i Bylderup siden 1906 og Fru *K. Schmidt*, Ø. Gammelby, siden 1924 som Reservejordemoder i Amtet.

Iøvrigt giver nedenstaaende Oversigt et Overblik over Forflytninger indenfor Amtet gennem Aarene.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

APPEL	HØJER— Frk. J. Møller (108)
1894/98 Fru P. Andersen (107)	1928/— Fru M. Røjkjær (109)	SKÆRBÆK
ARNUM	KLIKSBØL	1921/24 Fru M. Carlsen (107)
1904/— Fru A. Grangaard .. (107)	1897/00 Fru M. Schmidt (109)	1924/26 Fru J. Haahr (74)
ARRILD	LØGUMGAARD	1926/— Fru M. Johannsen... (108)
1923/26 Fru M. Johannsen .. (108)	1904/21 Fru K. Oldenburg .. (108)	TINGLEV
1926/— Fru Olga Larsen ... (108)	LØGUMKLOSTER	1915/— Fru D. Petersen..... (108)
BALLUM— Fru A. Petersen..... (108)	TØNDER
1924/— Fru M. Carlsen..... (107)	MØGELTØNDER	1921/24 Fru G. Christoffersen (49)
BEDSTED (HUSUM)	1916/19 Fru R. Winther..... (106)	1919/— Fru W. Clausen..... (107)
1908/09 Fru W. Clausen..... (107)	1921/— Fru M. Schmidt (109)	1919/— Fru Ingeb. Hansen.. (108)
BREDEBRO	OVER JERSDAL	VEDSTED
1898/— Fru P. Andersen (107)	1914/— Fru C. Juhl (108)	1900/12 Fru M. Schmidt (109)
BURKALL	RAVSTED	Ø. AABØLLING
1900/— Fru C. Thiessen (109)	1921/— Fru K. Oldenburg .. (108)	1903/— Fru M. Eriksen (107)
DØSTRUP	REJSBY	Ø. HØJST
1914/— Frk. M. Lauritsen... (108)	1886/90 Fru M. Nygaard † .. (102)	1910/16 Fru R. Winther..... (106)
EMMELEV	1926/— Fru M. Schmidt (109)	
1903/21 Fru M. Carlsen..... (107)	RØMØ	
GAMMELBY	1925/26 Fru O. Larsen..... (108)	
1920/21 Fru M. Schmidt (109)	1926/28 Fru M. Røjkjær..... (109)	

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

BYLDERUP	LØGUMKLOSTER	MARSTRUP
1906/— Fru Margr. Nissen .. (108)	1922/23 Fru M. Johannsen .. (108)	1923/24 Fru K. Schmidt (109)
1918/19 Fru Ingeb. Hansen .. (108)	LØJT KIRKEBY	SKAST
JEJSING HØSTRUP	1923/25 Fru Olga Larsen ... (108)	1927/34 Frk. E. Beyer..... (107)
1913/14 Fru K. Juhl..... (108)		

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1923/24 Fru J. Haahr..... (74) 1924/— Fru K. Schmidt (109)

THISTED AMTS JORDEMODERFORENING

AF KATRINE MEIER SØNDBJERG

Thisted Amts Jordemoderforening stiftedes den 23. August 1902. Dens første Bestyrelse bestod af Læge Nordentoft, Formand, Distriktsjordemoder Fru M. Kirk, Næstformand, Frk. C. Thomsen, Kasserer og Fru M. Jørgensen. 21 Jordemødre sluttede sig straks til Foreningen, der dog ved Aarets Slutning naaede et Medlemstal af 25.

Efter tre Aars Formandskab trak Dr. Nordentoft sig tilbage og erstattedes den 20. Maj 1905 af Fru G. M. Hyldahl, Mors, der den 19. August 1908 afløses af Fru Hanne Jensen, Nykjøbing M. — Den 28. Juli 1911 overtog Fru Hyldahl igen Formandsposten, som hun denne Gang beklædte i fem Aar til 8. Juni 1916. Derefter valgtes Fru M. D. Krogsgaard, Hundborg pr. Sjørring, som i 8 Aar ledede Foreningen, indtil hun den 24. Oktober 1924 afløses af Fru K. Krogager, Thisted. Den 7. September 1929 overtog Frøken E. A. Mikkelsen, Nykøbing, Posten i 1 Aar, dernæst fulgte Fru E. M. Nørgaard, Hillerslev, ligeledes i 1 Aar og den 1. December 1931 valgtes Frøken

Kathrine Meier, Sandbjerg, der den 7. September samme Aar var indvalgt i Bestyrelsen, til Formand.

Gennem Aarene har følgende beklædt Posten som Næstformænd: Fru *M. Kirk*, fra 23. August 1902 til 20. Maj 1905. Derefter Fru *Kathrine Møller*, Ydby, til 19. August 1908; Fru *Vilhelmine Villadsen*, Agger til 28. Juli 1911; Frøken *Pedersen*, Flade, Mors, til 8. Juni 1916; Frøken *Kathrine Meier*, Agger, til 12. Okt. 1920; Fru *Anine Jensen*, Bedsted, til 1. Dec. 1930; Fru *Kirstine Krogager*, Thisted, til 1. Dec. 1931 og siden da Fru *Elisabeth Nørgaard*, Hillerslev.

Som Kasserere har efterfølgende fungeret: Frk. *C. Thomsen*, Thisted, 23. August 1902 til 28. Juni 1911; Fru *Vilhelmine Villadsen*, Agger, til 4. Marts 1913; Fru *Inger Nissen*, Thisted, til 20. Sept. 1918; Fru *Kirstine Krogager*, Thisted, til 10. Okt. 1924; Fru *Marie Jensen*, Nors, til 8. Sept. 1926; Fru *Ottomine Jensen*, Nykøbing, til 7. Sept. 1929; atter Fru *Marie Jensen*, Nors, til 1. Decbr. 1931, og siden Fru *Cristiane Jensen*, Vesløs.

Siden 1925 har Kredslæge *Vogel* været Æresmedlem af Foreningen, der idag, November 1934, tæller 40 Medlemmer: nemlig 8 pensionerede Distriktsjordemødre, 30 Distriktsjordemødre og 2 privat praktiserende Jordemødre.

Thisted Amts Kredsförening tæller i 1935 40 Medl., af hvilke 7 er pensionerede, 30 Distriktsjordemødre og 3 privat praktiserende Jordemødre. Desværre har vi ikke modtaget Oplysninger fra 4 Medlemmer, men de modtagne 36 Skemaer giver dog en god Oversigt over Forandringer indenfor Jordemodervæsenet i Amtet. — Med en saa høj Procent som 17,5 af pensionerede Jordemødre er det givet, at der maa findes temmelig gamle Examinere blandt Medlemmerne, og de indsamlede Oplysninger viser da ogsaa eet Examensbrev fra 1876 — det tredie ældste i Landet — det er pens. Distr. Jdm. Fru *E. Kristensen*, Fristrup, der sammen med Fru *Mette Madsen*, Haurum pr. Bøstrup (Viborg Amt), er de eneste overlevende Medlemmer af Jordemoderforeningen i Danmark dimitteret for 58 Aar siden.

Ikke mindre end 2 Medlemmer i Foreningen kan i Aar fejre 50 Aarsdagen for deres Examen, nemlig Fru *Nikoline Jensen*, Jegindø, og Fru *K. A. Møller*, Ydby. Begge er pensionerede — henholdsvis i 1924 og 1927 — efter ca. 40 Aars Virken. — I 1886 dimitteredes pens. Distr. Jdm. Fru *K. M. Kristensen*, der i 35 Aar sad som Distriktsjordemoder i Vesløs (1894—1929). Fru *M. D. Krogsgaard*, Nørhaa, blev dimitteret i 1890, men blev pensioneret ved 65 Aar i 1925; Fru *I. Kristensen*, Ø. Assels, dimitteredes i 1891 og blev pensioneret i 1929.

Den ældste fungerende Jordemoder i Amtet er Distr. Jdm. Fru *A. K. Tandrup* i Hurup; Fru *Tandrup* fejrede i 1934 40 Aars Jubilæum som Jordemoder og vil i 1936 kunne fejre det som Distriktsjordemoder, om end ikke i samme Distrikt. — Fru *Marg. Dorteia Pedersen* i Koldby (Hørdum) vil i 1935 kunne fejre 40 Aars Jubilæet som Jordemoder.

Af Medlemmer med mere end 30 Aar bag Examen findes Fru *M. K. K. Kristensen*, Fjerritslev (1901); Fru *E. M. M. Søndergaard*, Hvidbjerg-Mors (1902) og Fru *M. J. Jensen*, Nors pr. Thisted (1903) — alle Distriktsjordemødre.

Ser vi paa Distriktsansættelserne, synes der at have været ualmindelig mange Flytninger fra et Embede til et andet; — kun faa Distriktsjordemødre har siddet i samme Embede siden de først overtog Distriktet. Tages der ikke Hensyn til de manglende Oplysninger fra Thisted og Hunstrup Distrikter, synes Fru *M. K. Kristensen*, Fjerritslev, at være den, der har været længst ansat i nuværende Embede, — siden 1907; med Fru *M. J. Jensen* i Nors med Ansættelse i 1908 og Fruerne *A. K. Tandrup*, Hurup, og *M. K. Christensen*, Rær (1909), er der saaledes kun 4 Distriktsjordemødre, der har kunnet fejre 25 Aars Jubilæum i samme Distrikt, selvom Fru *K. M. Madsen*, Klim, følger tæt efter, idet Fru *Madsen* i 1935 vil have været ansat i 25 Aar i sit Distrikt.

Kun faa Jordemødre har søgt til Thisted Amt for at praktisere privat, og de Oplysninger, der findes, viser, at privat praktiserende Jordemødre kun har opholdt sig paa Stedet i et enkelt

eller et Par Aar. Af de tre privat praktiserende Jordemødre i Amtet, nedsatte Fru *Anna Andersen* sig i Nykøbing M. i 1916, Fru *M. Vestergaard* i Thisted i 1928 og Fru *J. K. Petersen* flyttede i 1934 til Hurup efter nogle faa Maaneder i Hørdum.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AARUP (se SNEDSTED)	1909/12 Fru Anine Jensen ... (110)	SKALLERUP-SOLBJERG-SUNDBY-
AGGER	1916/20 Fru M. K. Købke ... (112)	DRAGSTRUP
1896/99 Fru A. K. Tandrup ... (114)	1924/25 Fru O. N. Pedersen ... (113)	1918/31 Frk. E. A. Mikkelsen (112)
1914/18 Frk. K. M. Meier ... (112)	(1926/28) Fru S. F. Jensen ... (90)	SKJOLDBORG
1920/22 Fru K. Carlson ... (20)	HØRDUM	1924/— Frk. K. Roelsgaard ... (113)
1922/25 Frk. M. Christensen ... (110)	1913/— Fru M. D. Pedersen ... (113)	SNEDSTED
1925/29 Fru O. N. Pedersen ... (113)	JEGINDØ	1924/— Fru A. Mikkelsen ... (112)
BEDSTED (BESTED)	1890/03 Fru K. A. Møller ... (113)	SØNDBJERG, UGLEV
1912/— Fru Anine Jensen ... (110)	1903/24 Fru N. Jensen ... (111)	1881/81 Fru A. E. Kristensen (111)
BJERGET	1925/— Frk. M. Christensen ... (110)	1922/23 Fru K. Carlson ... (20)
1881/18 Fru A. E. Kristensen (111)	JØLBY-ERSLEV, MORS	1924/— Frk. K. M. Meier ... (112)
1924/— Fru Asta Klit ... (111)	1931/— Fru M. K. Selmer ... (113)	THISTED
DRAGSTRUP SOGN	KETTRUP PR. FJERRITSLEV	1908/13 Fru M. D. Pedersen ... (113)
1918/31 Frk. E. A. Mikkelsen ... (112)	1901/07 Fru M. K. K. Kristen-	19..— Fru K. Krogager ... (112)
ERSLEV	sen ... (111)	19..— Fru Inger Nissen ... (113)
1907/15 Fru E. M. M. Sønder-	1907/10 Fru K. M. Madsen .. (112)	TVORUP
gaard ... (113)	1912/21 Frk. K. M. Kristensen (23)	1903/08 Fru M. J. Jensen ... (111)
1915/31 Fru M. K. Selmer ... (113)	1922/23 Fru Clara Hansen .. (4)	TØDSØ SOGN
FJERRITSLEV	KLIM	1931/— Frk. E. A. Mikkelsen ... (112)
1907/— Fru M. K. K. Kri-	1910/— Fru K. M. Madsen .. (112)	VANG
stensen ... (111)	LØDDERUP SOGN	1897/01 Fru M. D. Pedersen ... (113)
FLADE (S. DRAABY)	1931/— Frk. E. A. Mikkelsen ... (112)	1903/08 Fru M. J. Jensen ... (111)
1901/08 Fru M. D. Pedersen ... (113)	NORS	1908/09 Fru Anine Jensen ... (110)
1909/20 Fru R. Nielsen ... (81)	1908/— Fru M. J. Jensen ... (111)	VESLØS
1932/— Fru A. K. Lundsby ... (112)	NYKØBING, MORS	1894/29 Fru K. M. Kristensen (111)
HILLERSLEV	1915/— Fru Ottomine Jensen (111)	1930/— Fru C. N. Jensen ... (110)
1914/20 Fru M. Sørensen ... (119)	NØRHAA	VESTERVANDET
1920/— Fru E. M. Nørgaard ... (113)	1891/94 Fru M. D. Krogsgaard (112)	1907/09 Fru M. K. Christensen (110)
HJARDEMAAL (HJAREMAAL)	1903/07 Fru E. M. M. Sønder-	1934/— Fru J. Knattrup ... (111)
1896/03 Fru Inger Kristensen (111)	gaard ... (113)	VESTERVIG
HUNDBORG	1908/09 Fru K. M. Jepsen ... (111)	1918/20 Frk. K. M. Meier ... (112)
1897/25 Fru M. D. Krogsgaard (112)	1921/24 Fru A. Mikkelsen ... (112)	1920/— Fru M. K. Købke ... (112)
1925/— Fru Thea Jensen ... (111)	1926/27 Frk. Anna J. Hansen (121)	VILS (MORS)
HUNDSTRUP (HUNSTRUP)	RAKKEBY	1915/— Fru Thora Nielsen .. (113)
1..— Fru M. Lauritsen ... (112)	1909/14 Fru K. M. Jepsen ... (111)	YDBY
HURUP	1918/19 Fru E. M. Nørgaard. (113)	1903/27 Fru K. A. Møller ... (113)
1909/— Fru A. K. Tandrup . (114)	RÆER	1928/— Fru D. Gammelgaard (110)
HVIDBJERG, MORS	1909/— Fru M.K.Christensen (110)	Ø. ASSELS
1915/— Fru E. M. M. Sønder-	1913/15 Fru Ottomine Jensen (111)	1903/29 Fru Inger Kristensen (111)
gaard ... (113)	SEJERSLEV	1929/— Fru O. N. Pedersen . (113)
HVIDBJERG-VESTENAA	1912/— Fru M. Christiansen . (110)	ØSLØS
1894/97 Fru M.D.Krogsgaard (112)	SJØRRING	1876/81 Fru A. E. Kristensen (111)
1899/09 Fru A. K. Tandrup . (114)	1915/— Fru K. M. Jepsen ... (111)	ØSTERILD
		1914/30 Fru C. N. Jensen ... (110)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

FJERRITSLEV	HURUP	NYKØBING (MORS)
1928/29 Fru A. K. Lundsby. (112)	1897/98 Fru K. Astrup ... (3)	1916/— Fru Anna Andersen. (110)
FREDSØ	1898/99 Frk. Karen Jensen .. (122)	THISTED
1927/28 Fru A. K. Lundsby.. (112)	1907/08 Fru R. Nielsen ... (81)	1928/— Fru I. M. Vestergaard (114)
HELLIGSØ-GJETTRUP	1934/— Fru J. K. Petersen .. (113)	YDBY
1885/90 Fru K. A. Møller ... (113)	KETTRUP	1926/28 Fru D. Gammelgaard (110)
1891/92 Fru Inger Kristensen (111)	1895/97 Fru M. D. Pedersen . (113)	ØSLØS
HUNDBORG	KOLDBY, HØRDUM	1886/94 Fru K. M. Kristensen (111)
1894/96 Fru A. K. Tandrup . (114)	1927/34 Fru J. Knattrup ... (111)	ØSTERILD
		1930/32 Fru Sigrid Nielsen .. (96)

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1892/96 Fru Inger Kristensen (111)
1902/13 Fru Karoline Galle.. (84)
1932/— Fru J. M. Vestergaard (114)

VEJLE AMTS JORDEMODERFORENING

AF ELLEN JØRGENSEN

VEJLE

ejle Amts Kredsforening stiftedes antagelig omkring Aarhundredskiftet. Dens første Formand var daværende Distriktsjordemoder for Vejle Købstad, Fru *Marie Rasmussen*, hvis Billede til Minde om hende bringes over disse Linjer, og som beklædte Formandspladsen gennem en Aarrække. Kredsforeningens Formaal var at samle alle Jordemødre indenfor Vejle Amt for derved at søge Standen højnet og skaffe Jordemødrene bedre økonomiske Kaar. Foreningen har gennem Aarene holdt belærende Foredrag af forskellige Læger, som velvilligst har stillet deres Videnskab til Raadighed, støttet de Medlemmer i pekuniær Henseende, som kunde ønske at

deltage i den almindelige danske Jordemoderforenings Landsmøder, ligesom Foreningen altid har sendt en Repræsentant, som skulde varetage sin Kredsforenings Interesser. Saavidt Midler har været til Stede har Foreningen ogsaa betragtet det som sin Pligt at støtte syge og trængende Jordemødre.

Fra Foreningens tidligste Dage findes desværre kun faa Oplysninger i Protokollen; saaledes om Bestyrelsens Medlemmer saa godt som intet, men gennem de sidste 23 Aar kan det dog oplyses at følgende Jordemødre har besat Formandsposten: 1912—15, Frøken *Glavind*, Fredericia; 1915—19, Fru *Sørensen*, Vejle; 1919—28, Frøken *Lind*, Egtved; siden 1928 Fru *E. F. Jørgensen*, Vejle.

Listen over Næstformænd ser saaledes ud: 1912—1925, nylig afdøde Fru *Marie Bang*, Vejle; 1925—27, Fru *Nielsen-Weile*, Fredericia; 1927, Fru *Jørgensen*, Vejle; siden 1928 Fru *Karen Juhl*, Sandvad.

Følgende Jordemødre har beklædt Kassererposten: 1912—1919, Frøken *Lind*, Egtved; 1919—1925, Fru *Nielsen-Weile*, Fredericia; 1925—1932, Frøken *Jensen*, Lindeballe og Vejle; siden 1932, Fru *G. Steffensen*, Vejle.

Fru *Nielsen-Weile*, Fredericia, og Fru *Sminge*, Vejle, har siden 1928 været Foreningens Voldgiftsmedlemmer, medens Fru *Sminge* og Fru *A. Sørensen*, Vejle, nu har paataget sig Hvervet som Revisorer.

Fru *Marie Bang* var indtil sin Død i December 1934 Æresmedlem af Foreningen; kun Fru *A. Sørensen*, Vejle, beklæder nu denne Post.

Foreningen har yderligere den moralske Støtte i at kunne tælle følgende Læger blandt sine Medlemmer: Amtslæge *Ingbøl*, Vejle, Lægerne *Sørensen*, *Christensen*, *Askov*, *Roelsgaard* og *Tygstrup*, alle af Vejle, samt Kredslæge *Liebe*, Fredericia.

Vejle Amts Kredsforening har paa en Maade været blandt de mest taknemligt at arbejde; — vore Ønsker om Oplysning har her mødt en sjælden Forstaaelse og Imødekommenhed, og det biografiske Afsnit er derfor ualmindeligt righoldigt. Af Amtets 49 Jorde-

mødre, der selvfølgelig alle er i Foreningen, har 47 meddelt de nødvendige Data, 1 har ikke ønsket at give Oplysninger, medens det ikke har været muligt at komme i Forbindelse med den sidste.

Foreningens nylig afdøde Æresmedlem, Fru *Marie Kirstine Bang*, havde elskværdigt overladt os sit Billede og givet udtømmende Oplysninger, og vi finder det derfor naturligt at lade det indgaa i Biografien. Fru *Bang* var født i 1858 og blev 32 Aar gammel dimitteret fra den kgl. Fødselsstiftelse, i 1890. Fru *Bang* nedsatte sig straks efter i Vejle, hvor hun virkede i 38 Aar indtil hun i 1928 pensioneredes som Distriktsjordemoder i Vinding-Møhlholm Sogn.

Eet Medlem har dog en ældre Examen end Fru *Bang*, — Fru *A. Christensen* dimitteredes i 1888 og nedsatte sig straks efter i Fredericia som privat praktiserende Jordemoder fra 1888 til 1896. Fru *Christensen* virkede derefter som Distriktsjordemoder i Bredstrup-Vejlby Kommuner til 1929. Efter at være pensioneret i 1929 flyttede Fru *Christensen* atter til Fredericia.

Endnu 2 Medlemmer har fejret 40 Aars Jubilæet som Jordemødre og 1 vil naa det i 1935. — 1893 dimitteredes Fru *J. Sminge*, Vejle, i 1894, Fru *Amanda Sørensen*, Vejle, som i 1932 blev benaadet med den kgl. Belønningsmedaille af 2. Kl. med Krone, og i 1895, Fru *A. Lodsgaard*, Hjarnø.

Af Foreningens 48 nulevende Medlemmer har 4 — eller 8 pCt. — saaledes mere end 40 Aar bag Examen, medens 8 — eller 16 pCt. — blev dimitterede for 30 Aar siden eller mere; vi nævner dem i Henhold til Examensalder: 1898, Fru *M. Hansen*, Børkop, og Fru *H. Knudsen*, Sdr. Stenderup; 1899, Fru *Iversen*, Sdr. Omme; 1901, Fru *R. Rand*, Hatting; 1903, Fru *Nielsen-Weile*, Fredericia; i 1935 kan 3 Jubilarer fejre 30 Aarsdagen, nemlig Fru *Haugstrup Andersen*, Thyregod, og Fru *Anna Gravesen*, Aagaard, der begge i 1905 dimitteredes fra den kgl. Fødselsstiftelse, og yderligere kan Fru *Henrietta Sørensen*, Egtved, fejre 30 Aarsdagen for sin Dimission fra den kgl. Frauen Klinik i Kiel. — Fru *Sørensen* er den eneste Jordemoder uddannet i Kiel, som praktiserer udenfor de sønderjydske Amter. Betragter man Distriktsansættelserne, ser man, at kun faa Flytninger finder Sted indenfor Amtet. Det synes som om en Jordemoder, der overtager et Distrikt, straks finder sig til Rette og bliver. — Den ældste Ansættelse er — ifølge Biografien — Fru *A. Lodsgaard* fra Hjarnø, der i Aar kan fejre 40 Aars Jubilæet som Distriktsjordemoder her. Fru *Lodsgaard* har ikke den ældste Ansættelse i Landet, men er dog blandt de faa, der har betjent et enkelt Distrikt i saa mange Aar. I Sdr. Stenderup blev Fru *H. Knudsen* ansat i 1899 og har saaledes 36 Aars Tjeneste i samme Distrikt. Fru *Iversen* i Sdr. Omme overtog Distriktet i 1903, Fru *M. Hansen*, Børkop Distriktet i 1906, Fru *C. Rasmussen*, Vonsild Distriktet og Fru *K. Rand*, Hatting Distriktet i 1907, Fru *L. Abrahamsen*, Jelling Distriktet i 1908. — 7 af Amtets 33 Distriktsjordemødre har saaledes siddet i deres nuværende Embeder i mere end 25 Aar; 4 i 20—25 Aar, 7 i 15—20 Aar og 8 i 10—15 Aar.

Endnu een Ting er bemærkelsesværdig: kun 6 Jordemødre fra andre Dele af Landet har fra Tid til anden haft Distriktstjeneste i Vejle Amt og som Regel har det kun været for et enkelt Aar. — De her fremhævede Fakta fremgaar tydeligt af den efterfølgende Oversigt over Amtets Distriktsjordemoderansættelser; kun faa af disse giver Navne paa tidligere ansatte Jordemødre, hvilket tyder paa, at Vakance kun indtræffer ved Dødsfald eller ved Pensionering.

Foreningens nulevende 48 Medlemmer fordeler sig som følger: 1 pensioneret Distriktsjordemoder, 33 Distriktsjordemødre, 1 Reservejordemoder og 13 privat praktiserende Jordemødre. — Af disse sidste er 2 i Fredericia, 4 i Kolding, 4 i Vejle, 1 i Thyregod og 1 i Vesterby-Klakring. — Den ældste Praksis er Fru *Nielsen-Weiles* i Fredericia, idet Fruen etablerede sig i 1903; dernæst kommer Formanden, Fru *E. T. Jørgensen* i Vejle, der etableredes i 1909 og Fru *Haugstrup Andersen* i Thyregod 1912. De øvrige er af betydeligt yngre Dato hvilket ogsaa fremgaar af nedenstaaende Oversigt, men det bør dog bemærkes, at Fru *A. Sørensen*, Vejle, allerede i 1894 nedsatte sig i Vejle, hvor Fruen praktiserede til 1913, fra 1913 til 1932 som Distriktsjordemoder, først i Vejle, dernæst i Hover Sogn, og siden 1932 har Fruen atter virket i Vejle.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AAGAARD 1915/— Fru Anna Gravesen. (116)	HJARNØ 1895/— Frk. A. P. Lodsgaard (118)	SJØLUND 1911/— Fru P. K. Lorentzen (118)
ALMINDE 1914/22 Fru A. Nielsen. (23)	HOVER 1903/32 Fru J. M. Sørensen . . (119)	SMIDSTRUP 1929/— Fru D. Fr. Christiansen (116)
AS-KLAKRING 1895/00 Fru J. Sminge (119)	HVEJSEL 1913/20 Fru H. A. M. Jensen (47)	SVENDSTRUP 1920/22 Fru H. F. Sørensen. (119)
1920/— Frk. A. K. Petersen . (118)	1925/— Fru Karen Juhl . . . (117)	SØNDRE OMME 1903/— Fru A. M. Iversen . . (117)
BARRIT-VRIGSTED 1920/— Frk. A. K. Petersen . (118)	JELLING 1908/— Fru L. Abrahamsen. (115)	SØNDRE STENDERUP 1899/— Fru H. D. Knudsen . (117)
BRANDE 1919/— Fru Julie Eriksen . . (116)	JERLEV 1912/13 Fru H. A. M. Jensen (47)	TAVLOV 1924/— Fru K. Frederiksen . (116)
BREDSTRUP-VEJLBY 1896/29 Fru A. J. Christensen (115)	1923/— Fru E. M. Ringbro . . (119)	THYREGOD 1898/06 Fru M. Hansen (117)
BØRKOP 1906/— Fru M. Hansen (117)	JUELSMINDE 1915/20 Fru H. Villumsen . . (120)	1906/12 Fru Haugstrup An- dersen (117)
EGTVED 1914/22 Fru A. Nielsen (23)	KOLLEMORTEN 1914/23 Fru Laura Jørgensen (59)	1918/— Fru S. M. Andersen. (115)
1923/— Fru H. F. Sørensen. (119)	1923/— Fru E. K. K. Dahl . . (116)	THYRSTED-STENDERUP 1911/— Frk. M. Legardt . . . (117)
ERRITSØ (-VEJLBY-ULLERUP) 1903/12 Fru J. Sminge (119)	KÆRBØLLING-BREDSTEN-SKIBET 1911/18 Frk. E. A. Mikkelsen (112)	VEJLE 1913/15 Fru A. J. M. Sørensen (119)
1927/— Fru H. Villumsen . . (120)	1919/— Frk. Maria Kjær . . (117)	1923/— Fru J. Sminge (119)
GIVE 1933/— Fru E. M. Christiansen (116)	LANGESKOV 1912/23 Fru J. Sminge (119)	VINDING-MØLHOLM 1 . . . /28 Fru M. K. Bang † . . (115)
GLUD 1917/30 Fru A. K. Petersen . . (118)	1921/27 Fru H. Villumsen . . (120)	VONSILD 1907/— Fru C. Rasmussen . . (118)
1930/— Fru A. K. Lüthgens . (118)	1927/33 Fru Jenny Grøn (116)	ØDIS 1928/— Fru Anna Junker . . (117)
GRAMRODE 1930/— Fru A. K. Petersen . . (118)	1933/— Fru E. Bøgh-Larsen. (115)	ØRUM 1922/22 Fru Elfride Jensen . . (122)
HATTING 1907/— Fru B. K. Rand (118)	RAARUP 1925/29 Fru D. Fr. Christiansen (116)	1923/33 Fru E. M. Christiansen (116)
HEDENSTED 1933/— Fru Jenny Grøn (116)	RANDBØL 1905/09 Fru Ane M. Hansen. (74)	1933/— Frk. E. M. Bank . . . (115)
HEJLS 1919/25 Fru Karen Juhl (117)	1910/15 Fru Anna Gravesen . (116)	Ø. SNEDE 1908/09 Frk. H. Laugesen . . (75)
HERSLEV 1900/02 Fru J. Sminge (119)	1915/23 Fru Anna Jørgensen. (95)	1909/18 Frk. Maria Kjær . . (117)
1903/07 Fru B. K. Rand (118)	1922/23 Fru H. F. Sørensen. (119)	1920/— Fru M. Sørensen . . . (119)
	1928/— Fru Ida Vestergaard (120)	
	SANDVAD 1925/— Fru Karen Juhl (117)	

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

FREDERICIA 1888/96 Fru A. J. Christensen (115)	1933/— Fru Anna Lindgaard (118)	1909/— Fru E. F. Jørgensen (117)
1901/03 Fru B. K. Rand (118)	SDR. BJÆRT 1898/99 Fru H. D. Knudsen . . (117)	1920/23 Fru E. M. Christiansen (116)
1903/— Fru J. Nielsen Weile (118)	SEEST 1928/30 Fru A. K. Lüthgens . (118)	1923/— Fru C. A. Grünvald . (84)
1924/— Fru O. Geertsen (116)	THYREGOD 1912/— Fru Haugstrup An- dersen (117)	1925/26 Fru D. Lauridsen . . (117)
KOLDING 1914/15 Fru K. Michelsen . . (6)	VEJLE 1890/34 Fru M. K. Bang † . . (115)	1926/— Fru G. S. Steffensen (119)
1918/— Frk. D. Straarup . . . (119)	1894/13 Fru A. J. M. Sørensen (119)	1932/— Fru A. J. M. Sørensen (119)
1926/28 Fru Anna Junker . . (117)		1932/— Fru Th. Weiergang . (120)
1926/— Fru D. L. Lauridsen (117)		1934/— Fru E. Adamsen Niel- sen (115)
1929/33 Fru E. Bøgh-Larsen. (115)		VESTERBY-KLAKRING 1933/— Fru K. M. Fries . . . (116)
1929/— Fru S. P. Poulsen . . (118)		

VIBORG AMTS JORDEMODERFORENING

AF ANNA PETERSEN
LANGAA

Forhandlingsprotokollen for Viborg Amts Kredsforening oplyser intet om, hvornaar Foreningen er stiftet, men antageligt er det omkring 1900. Det første Møde indført i Protokollen fandt Sted den 23. Juni 1903 som afholdt hos Stiffysikus *Heiberg*, Viborg. Den daværende Formand var Distriktsjordemoder Fru *K. Sørensen*, Viborg. Paa dette Møde behandledes en Skrivelse fra Hovedbestyrelsen i København, ifølge hvilken en Kreds af Amtmænd har henvendt sig til Hovedbestyrelsen for at udfinde Aarsagen til, at saa mange Distriktsjordemoderembeder stod ledige. Af Foreningens Svar synes det at fremgaa, at Grunden maa søges i den lave Løn og det lille Honorar, der ofte blev budt Jordemødre af Patienterne. Et Spørgs-

maal lyder: „Kunde en Forhøjelse af Taksterne antages at være af Betydning for Spørgsmaalet?“ — Svar: „Ja! Den Paragraf i Instruksen, der bestemmer, at en Jordemoder *skal tage ud i Praksis for 1 Kr.*, maa ubetinget stryges; mindste Takst bør være 6 Kr. En Forhøjelse af Taksterne mener vi allerlettest kan ske nu, da Hartkornskatten falder bort.“

Fra 1910 til 1916 var Distriktsjordemoder Fru *Desmarais*, Viborg, Foreningens Formand; i 1916 holdt Fruen 40 Aars Jubilæum som Jordemoder, i hvilken Anledning Foreningen afholdt en Festlighed og overrakte den afgaaende og afholdte Formand en Gave. — Fra 1916—1920 beklædte pr. pr. Jordemoder Fru *Cyrine Jensen*, Viborg, Formandsposten, 1920—1922 Fru *Kjærsgaard*, Bøstrup; 1922—1928 Frk. *Michala Andersen*, Simsted, og siden 1928 Fru *Anna Petersen*, Langaa. Foreningens nuværende Næstformand er Fru *Marie Gybel*, Vium, og Kasserer: Frøken *S. Brun*, Skive.

Viborg Amts Kredsförenings vekslende Bestyrelser har gennem Aarene udført et godt og maalbevidst Arbejde, har forstaaet at skaffe sig Lydhørhed hos Autoriteterne og har forstaaet at benytte det bedste af det, der var fremme i Tiden, til Gavn for Foreningens Medlemmer.

De indsamlede biografiske Oplysninger viser, at Viborg Amts Kredsförening omfatter 48 Jordemødre, hvoraf ikke mindre end 10 er pensioneret, af hvilke 4 ikke har ønsket at give Oplysninger til Redaktionen. Vor Oversigt over de ældste Examinere i Amtet kan derfor ikke blive helt fyldestgørende, men giver dog et godt Overblik over Forholdene i Amtet. — Danmarks tredieældste Examensbrev findes saaledes blandt Viborg Amts Medlemmer, idet Fru *Mette Madsen*, Haurum pr. Bøstrup, dimitteredes i 1876 — eller for snart 60 Aar siden. Fru *Madsen*, der nu er 84 Aar gammel, tog sin Examen i 25 Aars Alderen og har virket som privat praktiserende Jordemoder i Kvistrup (1876—1878), som Distriktsjordemoder i Vindum (1878—1884), Aidt (1884—1890), Højbjerg (1890—1893), og i Haurum fra 1890 til 1921. — 45 Aar forundtes det saaledes Fru *Madsen* at virke og heraf 43 som Distriktsjordemoder, eller noget nær Rekorden i Danmark.

Pens. og pr. pr. Jordemoder Fru *E. M. Lynge*, Viborg, dimitteredes i 1884 og har saaledes opnaaet at holde 50 Aars Jubilæum som Jordemoder i 1934 — en Glæde, der er forbeholdt faa Jordemødre. Fru *Lynge* virkede i 29 Aar — fra 1885 til 1914 — som Distriktsjordemoder i Viborg og har siden da praktiseret privat i samme By; ogsaa Fru *Lynge* tog sin Examen i en ung Alder — 24 Aar gammel. — Mellem 40 og 50 Aar siden Skoledagene har 3 Medlemmer af Foreningen oplevet, nemlig pensionerede Distr. Jordemoder Fru *E. Jensen*, Aidt, 1888, Distriktsjordemoder Fru *A. Lange*, Viborg, 1893, og pensioneret Distriktsjordemoder Fru *M. Søndergaard*, Søholt pr. Silkeborg, 1894.

I 1897 dimitteredes Fru *M. Haumann*, Hammershøj, Fru *K. Lauridsen*, Fur, og Fru *M. Stisen*, Breum; i 1898, Frk. *K. Jensen*, Skive; i 1900, Distriktsjordemoder Fru *M. M. Jensen*, Rødkjærbro; i 1902, Fru *Cyrine Jensen*, Viborg; i 1903, Fru *A. K. Kjærsgaard*, Bøstrup; i 1904, Fru *E. Jensen*, Lemming, og Fru *A. Poulsen*, Bjerringbro, og endelig i 1905, Fru *N. C. Jensen*, Laastrup, og Fru *C. Sodborg*, Ørum.

Ved Gennemgang af efterfølgende Distriktsoversigt vil det ses, at ogsaa Viborg Amt er et af de Amter, der har de færreste Forflytninger; — Vakance opstaaer aabenbart kun ved Dødsfald eller Pensionering, og det almindelige Indtryk, Oversigten giver, er, at en Jordemoder er tilfreds i sit Distrikt, naar hun først har overtaget det. Ej heller møder man mange Jordemødre, som er tilflyttet fra andre Amter eller som er flyttet udenfor Amtets Grænser til andre Distrikter; kun 3 Jordemødre i andre Amter har tidligere gjort Tjeneste i Viborg Amt.

Med de mange yngre Jordemødre er det ret naturligt, at kun faa ældre Ansættelser kan spores i Amtet. Fru *A. Lange* blev Distriktsjordemoder i 1902, hvilket synes at være den ældste Ansættelse i samme Distrikt. Fru *K. Kjærsgaard* Bøstrup har den næstældste — siden 1903 og Fru

N. C. Jensen ansattes i Laastrup i 1905, medens *Fru Martha Jensen* snart kan fejre 25 Aars Jubilæum i Rødkærbo.

Foruden 10 pensionerede Jordemødre og 30 Distriktsjordemødre findes der 7 privat praktiserende Jordemødre i Amtet. Heraf er 4 i Viborg, 1 i Skive, 1 i Frederiks og 1 i Aidt. Den ældste Praksis har *Fru Cyrine Jensen* i Viborg, idet Fruen nedsatte sig her i 1902; de øvrige er alle af betydeligt yngre Dato, som det vil ses af nedenstaaende Oversigt.

DISTRIKTSJORDEMØDRE

AGERSNAP	HØJBJERG	SELDE
1921/23 Frk. K. Jensen (122)	1890/93 Fru Mette K. Madsen (124)	1932/— Fru D. A. Döhlie . . . (121)
AIDT	HØJSLEV	SIMESTED
1884/90 Fru Mette K. Madsen (124)	1920/22 Frk. M. Agersnap . . . (73)	1923/28 Frk. Michaela Ander-
1890/31 Fru Else Jensen (122)	1923/— Fru Joh. Lendal (123)	sen (9)
ANS	KELLERUP	1929/— Fru S. Nørregaard
1922/27 Frk. M. K. Iversen . . . (122)	1911/13 Fru M. Søndergaard. (125)	Madsen (124)
1934/— Fru A. Storgaard . . . (125)	1925/— Frk. K. Kehlet (123)	SKIVE
ASTRUP	KELDBJERG	1921/— Frk. S. C. Bruun (121)
1913/33 Fru M. Søndergaard. (125)	1933/— Fru K. Dyrberg (121)	SKIVE LANDSOGN
BALLING	KRAGLUND	1923/— Frk. Karen Jensen . . (122)
1926/— Frk. A. Pinnerup . . . (124)	1927/— Frk. Anna J. Hansen (121)	SÆBY
BJERREGRAV	LAASTRUP	1910/15 Fru K. M. M. Nielsen (124)
1921/— Fru G. Vistesen (125)	1894/02 Fru Anna Lange . . . (123)	1916/22 Fru Joh. Lendal (123)
BJERRINGBRØ	1905/— Fru N. C. Jensen . . . (122)	TORNING
1910/— Fru A. Poulsen (124)	LANGAA	1927/29 Fru S. Nørregaard
BOSTRUP	1919/— Fru Anna M. Petersen (124)	Madsen (124)
1903/— Fru A. K. Kjærsgaard (123)	LEE	1929/— Fru Marie Madsen . . (123)
BREUM	1910/25 Frk. C. Larsen (123)	ULSTRUP
1903/— Fru Margr. Stisen . . . (125)	19. /— Fru M. Rasmussen . . (124)	1925/— Frk. C. Larsen (123)
DURUP	LEM PR. BRODAL	VAMMEN
1920/21 Frk. Karen Jensen . . (122)	1927/— Fru K. M. Sørensen . . (125)	1924/28 Fru Marie Madsen . . (123)
1922/26 Frk. M. Agersnap . . . (73)	LEMMING	VANDET
1933/— Frk. R. Knudsen (123)	1911/22 Frk. M. K. Iversen . . (122)	1908/09 Fru R. Nielsen (81)
FUR	1922/— Fru E. L. Jensen . . . (122)	VIBORG
1916/18 Frk. B. M. Eriksen . . (46)	LØGSTRUP	1885/14 Fru E. M. Lyng (123)
1919/— Fru K. A. Lauridsen (123)	1920/23 Frk. Michaela Ander-	1895/.. Fru K. Møller (86)
GJEDSTED	sen (9)	1902/— Fru A. H. Lange . . . (123)
1920/29 Fru M. Haumann . . . (121)	1923/— Fru A. B. Ljørring . . (123)	VINDUM
1929/— Fru N. Andersen (121)	MØNSTED	1878/84 Fru Mette K. Madsen (124)
HAMMERSHØJ	1925/33 Fru Gudrun Hansen (17)	1895/00 Fru M. Søndergaard. (125)
1926/29 Fru N. Andersen . . . (121)	1934/— Frk. Kamilla Jensen. (122)	1900/10 Fru Martha M. Jensen (122)
1929/— Fru M. Haumann . . . (121)	NISSET	VIUM
HAURUM	1900/11 Fru M. Søndergaard. (125)	1909/20 Fru M. Haumann . . . (121)
1893/22 Fru Mette K. Madsen (124)	RØDKJÆRSBRØ	ØRUM
1922/— Fru H. Jessien (122)	1910/— Fru Martha M. Jensen (122)	1917/— Fru C. Sodborg (124)
HØGILD	SALE	
1915/— Fru K. M. M. Nielsen (124)	1905/10 Fru Anna Poulsen . . (124)	

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

AIDT	GULDBORGLAND	1926/27 Fru Karen Sørensen. (125)
1907/16 Fru H. Pedersen (48)	1932/34 Frk. Kirsten Nielsen. (124)	19. /— Frk. J. Knudsen (123)
1931/— Fru Else Jensen (122)	KELDBJERG	VELLEV
ANS	1930/33 Fru K. Dyrberg (121)	1922/24 Fru Marie Madsen . . (123)
1928/29 Fru M. Sørensen (25)	KRISTRUP	VIBORG
1930/34 Fru A. Storgaard . . . (125)	1876/78 Fru Mette K. Madsen (124)	1893/94 Fru A. Lange (123)
BALLING	LANGAA	1902/— Fru Cyrine Jensen . . (122)
1901/02 Fru M. Hald (68)	1928/32 Frk. G. Hesseldahl . . (26)	1914/— Fru E. M. Lyng (123)
BATUM	SKIVE	1927/— Frk. A. M. Sandahl . . (124)
1897/99 Fru M. Stisen (125)	1899/16 Frk. Karen Jensen . . (122)	1930/— Frk. Ida Hansen . . . (121)
FREDERIKS	1921/22 Fru M. Martin (90)	
1927/— Fru Nørsgaard Jensen. (124)		

AMTSRESERVEJORDEMØDRE

1878/78 Fru Mette K. Madsen (124)	1920/21 Frk. D. Karlsen (11)	1926/30 Frk. Ida Hansen . . . (121)
1899/16 Frk. Karen Jensen . . (122)	1923/23 Fru A. B. Ljørring . . (123)	1930/32 Fru D. Döhlie (121)
1916/19 Fru Anna M. Petersen (124)	1923/25 Frk. K. Kehlet (123)	1932/33 Frk. R. Knudsen . . . (123)
1919/20 Fru Agnes Nicolaisen (81)	1926/26 Fru N. Andersen (121)	1934/— Frk. K. Nielsen (124)

FÆRØSKE JORDEMØDRE

Med Henblik paa de færøske Jordemødres Kredsforening har Formanden Fru *K. S. Anthoniussen* tilsendt en Del Oplysninger, som vi skal prøve at referere og danne et Billede af de særskilte Forhold, der gør sig gældende paa denne fjerne Øgruppe.

Næsten alle danske Love slutter med en Paragraf, der siger: „Denne Lov gælder ikke for Færøerne“, — kan det mon være denne stadige Gentagelse, der ogsaa har slaact Rod i Jordemoderforeningslivet deroppe? Det kunde næsten synes saa, idet Foreningen som saadan ikke har været i Stand til at hævde sig som andre danske Foreninger; — som der i Danmark er Sammenhold — er der heroppe Splittelse. En væsentlig Grund er vel nok i første Række de vanskelige Forbindelseslinier mellem Jordemødrene. Medlemmer — og Ikke-Medlemmer er spredt over mange smaa Øer; at komme til Møder betyder som oftest en ubehagelig og lang Rotur i aaben Baad for at komme til Mødestedet. Man forstaar en

saadan Jordemoders Ulyst til at tage Del i Foreningsarbejde, — og det er beundringsværdigt, at de Medlemmer, der forstaar Værdien af Sammenhold, stadig kan faa nogen til at gaa ind i en Bestyrelse, som maa kæmpe med de foreliggende Vanskeligheder.

Fru *Anthoniussen* skriver blandt andet: „Efter Oplysninger fra andre Jordemødre, som jeg spurgte om Forholdene vedrørende Jordemodergerningen, fik jeg mangt og meget at vide, og efter disse Oplysninger kom jeg ikke til at se lyst paa min Fremtid. Som Tiden og Aarene gik, fik jeg i fuldt Maal at mærke, at ved Siden af Jordemodergerningen, maatte man arbejde haardt ved alt forefaldende Arbejde, for at kunne ernære sig selv. Og da saa Krigsaarene kom, og med dem Dyrtiden, blev det endnu værre. Adskillige Henvendelser til Myndighederne, lige fra 1906, altsaa før min Tid, og op til 1917, var forgæves; — ingen havde Tid eller Tanke for at forbedre Jordemødrenes Kaar. Forholdene tvang os saa selv til at prøve en Udvej, idet en af de yngste daværende Jordemødre skrev til de fleste andre Jordemødre, og opfordrede dem til et Møde i Thorshavn den 12. Maj 1917.

Til dette Møde kom 12 Jordemødre, og vi forhandlede baade med den ene og den anden Myndighed, efter at vi havde dannet en Forening sammen med en Læge, der stod paa Jordemødrenes Side, som Næstformand. Vi blev optaget i den almindelige danske Jordemoderforening, og nu begyndte der at komme mere Fart i Tingene, men alt strandede alligevel paa Lagtingets og de kommunale Myndigheders uforstaaelige Modvilje. Vi var derfor nødt til at søge juridisk Bistand, og den Overretssagfører, som vi konsulterede, bad alle Jordemødre, som stod i Foreningen, at opsigte vore Stillinger fra 1. Januar 1920 at regne. Dette skete ogsaa. 8. Maj 1919 indløb 15 Opsigelser til Amtet og den 12. indkom en. Der blev et Røre, der forsløg, og Lagtinget blev kaldt sammen. Adskillige Gange maatte vi Jordemødre møde snart til eet snart til et andet, og skønt det saa ud som om en og anden skræmte snart den ene snart den anden af os for Følgerne af vores Handling, saa stod vi dog alle fast sammen, og det førte saa til, at vi fik den saa længe tiltrængte Forbedring af vore Kaar.“

Saa drastiske Forholdsregler var det dog aldrig nødvendigt at bringe til Anvendelse i Dan-

mark, og de opfattedes da ogsaa paa forskellig Vis af Befolkningen paa Øerne: — nogle var forstaaende og indsaa, at Jordemødrenes Forhold havde været fortvivlende, — andre misundte Foreningen dens heldigt gennemførte Kampagne med det Resultat, at „af disse sidste fik nogle travlt med at indmelde sig til Jordemoderskolen for at blive uddannet som Jordemoder, men de har dog ikke støttet vor Forening, endskønt de kom til skaarne Klæder — —.“ For Tiden er der saaledes 10 Jordemødre paa Færøerne, som ikke er Medlemmer af Foreningen; Medlemstallet er 20; med andre Ord en Trediedel staar udenfor, men ogsaa blandt de 20 indenfor synes der at herske delte Opfattelser, blandt andet om Kontingentets Betaling — nogle gør deres Pligt og betaler — andre er fritagne, fordi deres Journaler udviser en saa ringe Indtægt, at der end ikke er Raad til Kontingent og endelig er der en Gruppe, som lader Optrækninger og Breve ubesvarede. — Naar dette nævnes, er det nærmest, fordi det paa en Maade bedre end andet viser den tilsyneladende Mangel paa Samfølelse eller maaske en vis Ligegyldighed for Foreningsinteresser, der tildels kendetegner Færøforholdene.

Formanden slutter sin triste Historie med følgende Ord: „Det ser ikke kollegialt ud, at saa lille en Skare, vi er her paa Færøerne, ikke kan staa sammen. Jeg er bange for, at Foreningen falder sammen, naar Jordemødrene heroppe, som nu er ældre, om faa Aar skal nedlægge Arbejdet. Det er givet, at naar Jordemødrene ingen Interesse har for Foreningen, saa kan den heller ikke være til nogen Gavn. Hvis det skulde være, at Foreningen falder bort, er det ikke umuligt, at Myndighederne skærer baade Løn og Pension ned igen; det vil Tiden komme til at vise.“

I Henhold til Medlemsfortegnelsen for 1934 bestaar Bestyrelsen af Formanden, Fru *K. S. Anthoniussen*, Fuglefjord, Næstformanden Amtslæge *J. Zakariassen*, Thorshavn, og Kasserer Fru *H. Hansen*, Thorshavn.

De ovenfor skildrede Forhold afspejler sig ogsaa i vor Opfordring til Medlemmerne om at indsende Data til Biografier — kun 4 af 30 har svaret og vi skal derfor ikke forsøge at give nogen Oversigt over Distrikter eller pr. Praksis paa Øerne; en Liste over Medlemmerne findes nedenfor med de 4 Biografier, medens vi om Medlemmer udenfor Foreningen kun skal nævne, at der findes 1 i Sumbø, 1 i Vaag, 1 i Tveraa, 1 i Kvalbø, 1 i Skuø, 1 i Kunø, 1 i Klaksvig, 1 i Vestmanhavn, 1 i Gøte samt 1 i Thorshavn.

Vort Princip tro: ikke at bringe andre Oplysninger, end saadanne meddelt os af den enkelte Person, har vi i Biografien kun nævnt Navn og Adresse paa de Jordemødre, der er Medlemmer af almindelig dansk Jordemoderforening, og ikke ad anden Vej bragt Oplysninger, og det magre Resultat maa vi derfor bede samtlige danske Jordemødre undskylde os.

Maatte det gaa op for Kollegerne paa Færøerne, at Sammenhold som Enighed gør Stærk!

MEDLEMSLISTE

ANTHONIUSSEN, Fru KATRINE SOFIE f. JOHANNESSEN; Distriktsjordemoder paa Fuglefjord. F. 10. April 1883 paa Fuglefjord; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 30. August 1909; ansat siden 1. Oktober 1909. Formand for De Færøske Jordemødres Kredsforening samt Røde Kors Fuglefjord Afdeling. Adresse: Fuglefjord, Færøerne.

DANIELSEN, Frøken JULIANE; pr. pr. Jordemoder i Thorshavn.

GAARDBOE, Frøken Therese; Distr. Jdm. i Næs.

HANSEN, Fru ELLEN; Distr. Jdm. i Ejde.

JACOBSEN, Fru ESKILDINE; Distr. Jdm. paa Svinø.

JACOBSEN, JENSA; Distr. Jdm. i Husum.

HANSEN, Fru HANSINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Thorshavn. F. 8. Juni 1872 paa Eide Østerø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; ansat 1. Oktober 1902. Kasserer i De Færøske Jordemødres Kredsforening; Medlem af Værgeraadet og af Bestyrelsen for Røde Kors Færøafdeling i Thorshavn. Adresse: Thorshavn, Færøerne.

JESPERSEN, Fru MAGDALENE; Distr.Jdm. i Tveraa.
 JOENSEN, KRISTINE; Distr.Jdm. i Skælling.
 JOENSEN, Fru CATRINE; Distr.Jdm. i Myggenæs.
 JOENSEN, Fru Frederikke; Distr.Jdm. i Sørvaag.
 JOHANSEN, Fru ELISABETH; Distr.Jdm. i Skaalevig.
 JOHANSEN, Fru Malene; Distr.Jdm. i Stænder.
 JOHANNESSEN, Fru JENSINE; Distr.Jdm. i Kollefjord.
 JUSTINUSSEN, Fru SIGGA MARIE; Distr.Jdm. i Gjov.
 OLSEN, Fru ALMA; pr. pr. Jdm. i Thorshavn.
 RASMUSSEN, Fru INGER; Distr.Jdm. paa Fuglø.

SIMONSEN, Fru JULIANE SOFIE
 f. HANSEN; Distr. Jdm. paa Nolsø.
 F. 23. Juli 1892 i Nolsø Sogn; di-
 mitteret fra Rigshospitalets Jor-
 demoderskole 1913; Distr. Jdm.
 paa Nolsø siden 1. Oktober 1913.
 Adresse: Nolsø, Færøerne.

STRØM, Frøken JOSEFINE; Di-
 striktsjordemoder i Vaag. F. 10.
 Juli 1901 i Trangisvaag; dimit-
 teret fra Rigshospitalets Jor-
 demoderskole 1927; Reservejor-
 demoder paa „Tagesminde“ 1. Okt.
 1927—1. Okt. 1928; Frederiks-
 berg Hospital 1. Okt. 1928—
 31. Dec. 1929; Vikar i Vaag
 1. Juni 1930—1. Maj 1931, Di-
 striktsjordemoder s. S. siden 1.
 Maj 1931. Adresse: Vaag, Fær-
 øerne.

THOMSEN, Fru Anna Malene; Distr.Jdm. i Midvaag.
 ZAKARIASSEN, Amtslæge J.; Næstformand i De færøske
 Jordemødres Kredsforening. Adresse: Thorshavn,
 Færøerne.

KRISTELIG FORENING FOR JORDEMØDRE I DANMARK

Denne Forening blev dannet den 20. September 1929 under et Møde paa Nyborg Strand som en Landsforening eller en Sammenslutning af kristne Jordemødre med det Formaal „at virke til gensidig Bestyrkelse i Troen paa Jesus Kristus og til Fremme af Guds Rige, — i vort eget Liv, blandt vore Kolleger og i hele vor Virkekreds.“

Saaledes skriver Formanden, Fru *Maren Esbensen*, der fortsætter:

„Bindeleddet mellem os de første Aar var en „Vandrebog“ som cirkulerede rundt, men fra 1. Oktober 1933 fik vi vort eget lille Blad „Jordemødrenes Missionsblad“. Dette Blad udgaar baade som Medlemsblad og som Abonnementsblad og bliver holdt af Jordemødre ogsaa udenfor vor Forening — bliver sendt baade til Island og Færøerne.

Som „særlige Opgaver“ staar vi i Forbindelse med Frk. *Busch*, China, der i 1932 fik vort Emblem med ud til en indfødt Jordemoder, som vi gerne ville staa bag ved baade med Forbøn og Underhold. Dr. *Nielsen* og Frk. *Busch* vilde fra Hospitalet i Siuyen, sende denne indfødte Jordemoder ud blandt Landbefolkningen, men disse urolige Tider derude har indvirket og sinket i dette Arbejde.

Vi indbyder herved enhver Jordemoder, der har Interesse for vort „Formaal“ og Virke“ til at være med.“

DEN FRISINDEDE DANSKE JORDEMØDERFORENING

Efter Kongressen i Aalborg i August 1930, der i Henhold til Beretningen om Den almindelige danske Jordemoderforening (Se S. II, 15) hørte til de bevægede, samledes en Del Jordemødre hos Distriktsjordemoder Fru *Laura Jørgensen*, Grindløse pr. Jullerup, i Oktober samme Aar, ved hvilken Sammenkomst denne Forening startedes.

Da imidlertid Medlemsliste, Medlemstal og Protokol er fortrolige, finder vi det ikke oppor-
 tunt her at bringe nogen særskilt Beretning om Foreningens Historie, men kun nævne, at dens første Formand var pr. pr. Jordemoder Frøken *Ingeborg Nielsen*, Slagelse, 1930—33, og siden 1933 Distriktsjordemoder Fru *Laura Jørgensen*, Grindløse, med pr. pr. Jdm. Frøken *Frederikke Hansen*, Svendborg, og Fru *Clara Abelskov*, Søhus, som Bestyrelsesmedlemmer.

Kun Medlemmer af Den almindelige danske Jordemoderforening kan optages som Medlemmer.

BOG III

DANMARKS JORDEMØDRE

DE HJÆLPENDE HÆNDER

CIRCA 1000 BIOGRAFIER

OVER

MEDLEMMER

AF

DEN ALMINDELIGE DANSKE JORDEMODERFORENING

Jordemoder - Eed.

— 123 —

Jeg lover og sværger, at jeg altid vil have Gud for Vid i mit fremtidige Kald og af yderste Flid troligen søge at hjælpe Enhver, som min Hjælp begjærer, saavel den Rattige som den Rige: at jeg varligen vil omgaaes baade med Moderen og Fosteret, saa at dem ved min Uagtsomhed eller Korfommelse ingen Skade maa tilføies: at jeg ingen Dotsel i Dotsmaal eller Darnemord vil fortie, som mig kan forekomme, men paa behørige Steder det strax tilkjendegive, hvem det end mone være, uden Persons Misfælse: at jeg endelig i det mig anbetroede Kald saavelsom i Liv og Levnet mig saaledes skal forholde efter den mig givne Instrux, at Dugen, med Guds Hjælp, skal have Harfag i nogen Maade sig over mig at besvære. — Saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord!

— — — — —

Den gamle Jordemoder-Eed.

AALBORG BY OG AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Frøken DORTHEA JENSINE; praktiserende Jordemoder i Nr. Sundby. F. 24. April 1888 i Vejlbj; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; privat praktiserende Jordemoder i Nr. Sundby siden 1919. Formand for Aalborg Amts Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Lindholmsvej 1, Nr. Sundby.

ANDERSEN, Fru ELISABETH f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Nr. og Sdr. Tranders Sogne. F. 18. April 1883 i Hjørring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Vejgaard 1917—1921; Distriktsjordemoder i Nørre og Sønder Tranders Sogne siden 1921. Adresse: Hadsundvej 17, Vejgaard pr. Aalborg.

ANDRESEN, Frøken IDA ANE; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 23. Maj 1901 i Ringkøbing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole, 1929; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1929. Adresse: Langesgade 10. Aalborg.

ASTRUP, Fru KRISTINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Bælum. F. 14. December 1870 i Braarup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; privat praktiserende Jordemoder i Hurup 1897—1898; Distriktsjordemoder i Bælum siden 1898. Adresse: Bælum St.

BACH, Fru BIRTHE; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 29. Oktober 1875 i Aalborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1904. Adresse: Vesterbro 89, Aalborg.

BASTIAN, Fru SIGNE; Distriktsjordemoder i Visborg. Adresse: Visborg Station.

BOEL NIELSEN, Fru CEMINA f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Vægger. F. 10. Juni 1890 i Byrsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; privat praktiserende Jordemoder i Skørping St. 1915—1918; Distriktsjordemoder i Vægger siden 1918. Adresse: Vægger St.

BECH CHRISTENSEN, Fru DORTHEA NIELSIGNE MARIE BIRGITTE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Nørager. F. 30. November 1881 i „Marienborg“, Rostrup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; pr. pr. Jordemoder i Arden September 1912—Juni 1913; Distriktsjordemoder i Grynderup Juni 1913—1. September 1923; Distriktsjordemoder i Nørager siden 1. September 1923. Adresse: Nørager.

CHRISTENSEN, Fru KRISTINE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Hadsund. F. 6. Oktober 1878 i Fræer; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Hadsund siden 1906. Adresse: Hadsund.

FREDERIKSEN, Frøken BETTY SØRINE; Distriktsjordemoder i Vodskov. F. 21. Juni 1893 i Fredensminde Mølle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1921; Vikar i Ranum 1922—1923; Distriktsjordemoder i Vodskov siden 1923. Adresse: Vodskov St.

GLEERUP, Fru ANA KIRSTINE BIRGITTE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 10. November 1872 i Aalborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1896. Adresse: Algade 18, Aalborg.

GREGORIUS, Fru ASTRID HELENE f. DAHLSen; Distriktsjordemoder i Aars. F. 16. April 1898 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1925—1926; privat praktiserende Jordemoder i Støvring 1926—1927; Distriktsjordemoder i Aars siden 1927. Adresse: Aars St.

HANSEN, Fru KLARA ALMA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Ranum. F. 29. Januar 1890 i Hundborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Kettrup 1922—1923; Distriktsjordemoder i Ranum siden 1923. Adresse: Ranum pr. Løgstør.

HANSEN, Fru MIKKELINE JOHANNE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Veddum. F. 26. Januar 1878 i Oue; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Veddum siden 1903. Tidligere været Børnetilsynsførende i Veddum. Adresse: Veddum St.

HANSEN, Fru THYRA; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 6. Januar 1886 i Fredericia; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 21. September 1916; privat praktiserende Jordemoder i Nr. Sundby siden 1916. Adresse: Vesterbro 10, Aalborg.

HASLUND, Frøken MARY HORN FRITZE; Distriktsjordemoder i Gudumholm. F. 20. Januar 1883 i Mariager; uddannet Sygeplejerske ved Rigshospitalet 1911—1914; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; efter Examen, Vikar paa Rigshospitalet 1915—1916; privat praktiserende Jordemoder i Ellidshøj

1916—1920; Distriktsjordemoder i Byrsted 1920—1923; Distriktsjordemoder i Gudumholm siden 1923. Medlem af Dansk Sygepleje Raad fra 1914. Adresse: Gudumholm St.

HJELM, Frøken ANNA VALBORG; Distriktsjordemoder i Gunderup. F. 23. Februar 1883 i Sejlstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Majbølle 1914—1920; Distriktsjordemoder i Horbelev 1920—1926; Distriktsjordemoder i Gunderup siden 1926. Adresse: Gunderup pr. Vaarst.

JACOBSEN, Fru ANINE MADsINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Kongerslev. F. 12. Juni 1870 i Brovst; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; privat praktiserende Jordemoder i Nibe 1894—1898; Distriktsjordemoder i Sdr. Kongerslev siden 1898. Medlem af Hjælpekassen i Sdr. Kongerslev i 4 Aar. Adresse: Sdr. Kongerslev.

JACOBSEN, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder i Nibe. F. 21. Juni 1890 i Odder; uddannet Sygeplejerske ved Rigshospitalet 1915—1918; ansat som Assistent samme Sted 1918—1919; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Hundslund 1920—1923; Distriktsjordemoder i Nibe siden 1923. Medlem af Dansk Sygepleje Raad fra 1918. Adresse: Søndergade 10, Nibe.

JACOBSEN, Fru KRISTINE AMALIE ELSINE MAREN f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 17. Januar 1892 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1922. Kasserer i Aalborg By og Amts Jordemoderforening fra 1925. Bestyrelsesmedlem af de privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse siden 1933; Revisor i Hovedbestyrelsen siden 1933; fhv. Medlem af Lovudvalget i Hovedforeningen og i Aalborg Foreningen. Adresse: Bredegade 18, Aalborg.

JENSEN, Fru ANE MARIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Hornum. F. 3. August 1868 i Ranum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; privat praktiserende Jordemoder i Svenstrup 1896—1899; Distriktsjordemoder i Hornum siden 1899. Adresse: Hornum St.

JENSEN, Fru ANNINE OTHILIE CHRISTINE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Sønderholm. F. 15. Maj 1880 i Nøtten; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Sønderholm siden 1912. Adresse: Sønderholm St.

JENSEN, Fru BOTHILDE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Byrsted. F. 12. Juli 1881 i Skørping; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; privat praktiserende Jordemoder i Skørping 1913—1915; Distriktsjordemoder i Byrsted 1915—1919; privat praktiserende Jordemoder i Sødring 1919—1923; Distriktsjordemoder i Byrsted siden 1927. Adresse: Byrsted pr. Nibe.

JENSEN, Fru HELGA KIRSTINE ELISE f. PETERSEN BORUP; Distriktsjordemoder i Arden. F. 14. Februar 1895 i Store Arden; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Byrsted 1924—1927; Distriktsjordemoder i Arden siden 1927. Adresse: Arden St.

JEPSEN, Fru JENSINE KRISTINE f. FRANZEN; Distriktsjordemoder i Ajstrup. F. 15. April 1883 i Ulsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; praktiserende Jordemoder i Tylstrup 1915—1918; Distriktsjordemoder i Sulsted og Ajstrup siden 1918. Fhv. Voldgiftsmedlem i Aalborg Amts Kredsforening. Medlem af Sulsted og Ajstrup Hjelpekasse 1925—1929. Adresse: Ajstrup pr. Sulsted.

KJELDSSEN, Fru LINE KIRSTINE MARIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Mou. F. 5. December 1893 i Mou; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; privat praktiserende Jordemoder i Mou 1922—1924; Distriktsjordemoder i Mou siden 1924. Adresse: Mou pr. Mou St.

KJÆR, Fru ALMA KATHRINE f. LAURITZEN; privat praktiserende Jordemoder i Arden. F. 14. Maj 1886 i Store Arden; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Arden siden 1917. Adresse: Arden St.

KJÆR, Frøken KIRSTINE CAROLINE; Indehaver af Fødekl. i Aalborg. F. 2. December 1875 i Glim; uddannet Sygeplejerske ved Frederiks- og Blegdams hospitalet 1895—1899; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; pr. pr. Jordemoder i Brønderslev 1900—1919; pr. pr. Jordemoder i København 1920—1922; Privatkl. i København 1922—1931; Privatkl. i Aalborg siden 1929. Medstifter af Hjørring Amts Jordemoderforening. Kasserer i samme Forening til 1919. Adresse: Fødekl. Annebergvej 21, Aalborg.

KNUDSEN, Fru MARIA f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Frejlev. F. 27. Juni 1888 i Skive; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Brobyværk 1914—1919; Distriktsjordemoder i Gislev 1919—1921; privat praktiserende Jordemoder i Frejlev siden 1930. Fhv. Medlem af Hjelpekassen i Frejlev; Bestyrelsesmedlem i den konservative Forening for Svenstrup og Omegn. Adresse: Frejlev pr. Aalborg.

KOCH, Fru SIGFRIEDE; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 30. Maj 1881 i Aarhus; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus 1907—1908; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1908. Adresse: Reberbanegade 20, Aalborg.

KORUP, Fru OLGA JOHANNE VILHELMINE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Vejgaard. F. 1. December 1896 i Vejgaard; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; privat praktiserende Jordemoder i Vejgaard siden 1923. Adresse: Hadsundvej 42, Vejgaard pr. Aalborg.

KRARUP, Fru JENNY f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 11. September 1881 i Glerup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 11. September 1911; pr. pr. Jordemoder i København 1911—1912; pr. pr. Jordemoder i Aalborg siden 1912. Formand for Aalborg Amts Jordmoderforening 1921—1933; Medlem af Hovedbestyrelsen 1927—1933; Medlem af Overvoldgiftsraadet siden 1933. Adresse: Istedgade 5, Aalborg.

LANGTVED, Fru CONSTANCE JENNY f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Ulsted. F. 28. Maj 1876 i Ulsted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; praktiserende Jordemoder i Asaa 1901—1902; Distriktsjordemoder i Ulsted siden 1902. Adresse: Ulsted St.

LEVRING, Fru ASTRID KATRINE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Gravlev. F. 26. Februar 1896 i Tebbstrup Skole ved Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1. Maj 1927—1. Marts 1928; pr. pr. Jordemoder i Støvring 16. Marts 1928—1. Oktober 1929; Distriktsjordemoder i Gravlev siden 1929. Sup-

pleant i Kredsföreningen fra 1932—1933; Næstformand i Aalborg Amts Kredsförening fra 1933. Adresse: Gravlev pr. Støvring.

MICHELSÉN, Fru KIRSTINE f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Hals. F. 28. Oktober 1884 i Hals; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; praktiserende Jordemoder i Hals 1913—1914; praktiserende Jordemoder i Kolding 1914—1915; Distriktsjordemoder i Hals siden 1915. Adresse: Hals.

MIKKELSEN, Fru HANSIGNE MARGRETHE DORTHEA f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Løgstør. F. 28. Oktober 1899 i Fjellerad; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Løgstør siden 1926. Adresse: Løgstør.

NIELSEN, Fru ALMA JOSEFA CAROLINE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 8. Juli 1875 i Byrsted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; pr. pr. Jordemoder i Vejgaard 1906—1908; Distriktsjordemoder i Nørre og Søndre Tranders Sogne 1908—1915; pr. pr. Jordemoder i Aalborg siden 1915. Adresse: Sjællandsgade 49, Aalborg.

NIELSEN, Frøken JOHANNE; Distriktsjordemoder i Hostruphuse. F. 10. Februar 1886 i Bækken; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Vegger 1913—1917; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1917—1918; Distriktsjordemoder i Hostruphuse siden 1918. Adresse: Hostruphuse pr. Hobro.

NIELSEN, Frøken MARIE; praktiserende Jordemoder i Hornum. Dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1934; pr. pr. Jordemoder i Hornum siden 1934. Adresse: Hornum St.

NIELSEN, Frøken MARTHA KIRSTINE MARIE; Distriktsjordemoder i Als. F. 4. September 1900 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Amtsreservejordemoder i Aalborg Amt 1932—1934; Distriktsjordemoder i Als siden 1934. Adresse: Als, Ø. Jylland.

NIELSEN, Fru SIGNE MARIE f. EISENHARDT; Distriktsjordemoder i Aabybro. F. 11. Juni 1898 i Nysted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg 1925—1927; Distriktsjordemoder i Aabybro siden 1927. Adresse: Aabybro.

OLESEN, Fru JOHANNE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Fræer. F. 21. August 1884 i Silkeborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Amtsreservejordemoder i Ringkøbing Amt 1914—1915; Distriktsjordemoder i Vinding, 1915—1920; Distriktsjordemoder i Fræer siden 1920. Adresse: Fræer pr. Skørping.

OLSEN, Fru DAGMAR f. SCHEEL; pens. Distriktsjordemoder. F. 25. September 1865 i Aalborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; privat praktiserende Jordemoder i Aars og Aarhus 1894—1897; Distriktsjordemoder i Aalbæk 1897—1899; Distriktsjordemoder i Brønderslev 1899—1901; Distriktsjordemoder i Tranum 1901—1903; Distriktsjordemoder i Nibe 1903—1923. Adresse: Svendsgade 7, Aalborg. (Afg. v. Døden, Dec. 1934).

PEDERSEN, Fru ANE KIRSTINE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Haverslev. F. 13. December 1881 i Sebber; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Hobro 1907—1908; Distriktsjordemoder i Oue 1908—1909; Distriktsjordemoder i Grynderup 1909—1913; Distriktsjordemoder i Haverslev siden 1913. Adresse: Haverslev pr. Arden.

PEDERSEN, Frøken CAROLINE; Distriktsjordemoder i Nr. Sundby. F. 12. September 1879 i Estvad; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; privat praktiserende Jordemoder i Nr. Sundby 1903—1906; Distriktsjordemoder i Nr. Sundby siden 1906. Næstformand i Aalborg Amts Jordemoderforening 1924—1927. Adresse: Lindholmsvej 1, Nørre Sundby.

PEDERSEN, Fru INGE DORTHEA MARIE f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 2. August 1861 i Vindblæs; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1891; privat praktiserende Jordemoder i Aarestrup 1891—1896; Distriktsjordemoder i Vadum Sogn 1896—1914; Distriktsjordemoder i Asperup ved Middelfart 1914—1931. Hfv. Bestyrelsesmedlem i Vadum Sogns Hjelpekasse. Adresse: Kongensgade 18, Nørre Sundby.

PEDERSEN, Fru VALBORG f. THOMSEN; praktiserende Jordemoder i Hadsund. F. 24. Februar 1899 i Kolding; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; har i ca. 10 Aar haft Syge- og Barselpleje i Havndal og Opland; privat praktiserende Jordemoder i Hadsund siden 1928; har vikarieret paa den jyske Fødselsanstalt i Aarhus i 3 Mdr. (1932). Adresse: Hadsund.

PETERSEN, Frøken MARIE; Distriktsjordemoder i Løgstør. F. 12. December 1865 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; pr. pr. i Løgstør 1896—1904, Distriktsjordemoder siden 1. Juli 1904. Medlem i Bestyrelsen for Løgstør første Hjelpekasse; Formand for Dansk Kvindesamfund, Løgstør Kreds. Adresse: Løgstør.

POULSEN, Frøken LARSINE; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 25. Marts 1894 i Gudum; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1924; privat praktiserende Jordemoder i Aalborg siden 1924. Adresse: Poul Paghs-gade 18, Aalborg.

RASMUSSEN, Frøken ANE MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Svenstrup. F. 26. Juni 1872 i Sandby pr. Hinnerup; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Svenstrup siden 1903. Kasserer i Aalborg Amts Kredsforening i 9 Aar. Næstformand i samme Forening i en Del Aar. Adresse: Svenstrup St.

ROELSGAARD, Frøken ANEMARIE; Distriktsjordemoder i Vester Hassing. F. 18. September 1890 i Bjærget; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Reservejordemoder ved Fødselsanstalten i Aarhus 1920—1921; Distriktsjordemoder i Binderup 1921—1922; Distriktsjordemoder i Vester Hassing siden 1922. Adresse: Vester Hassing.

STAD, Frøken KIRSTINE SØRINE; Distriktsjordemoder i Oue. F. 5. Marts 1895 i Løgstør; uddannet Sygeplejerske ved Aalborg Amts Sygehus 1919—1922; Sygeplejerske ved Viborg Sindsygehospital 1922—1924; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Løgstør 1925—1926; Distriktsjordemoder i Oue siden 1926. Adresse: Oue pr. Hobro.

SØNDERGAARD NIELSEN, FRU MARIE f. MADSEN; praktiserende Jordemoder i Aalborg. F. 3. Juli 1903 i Skalbjærg; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; pr. pr. Jordemoder i Aalborg siden 1930; Reservejordemoder i Aalborg Amt 1. August 1931—1. April 1933. Adresse: Schleppegrellsgade 44, Aalborg.

SØRENSEN, FRU JOHANNE MARIE f. ANDERSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 3. Maj 1867 i Gudumholm; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; privat praktiserende Jordemoder i Svenstrup 1885—1893; Distriktsjordemoder i Haverslev 1893—1908; Distriktsjordemoder i Arden 1908—1927. Adresse: Arden St.

THERKILDSSEN, FRU INGER f. MOGENSEN; Distriktsjordemoder i Ullits. F. 20. Februar 1888 i Jebjerg; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Distriktsjordemoder i Ullits siden 1. Februar 1920. Adresse: Ullits St.

TINDAHL CLAUSEN, FRU KIRSTINE HANSINE f. JUSTESEN; Distriktsjordemoder i Farsø. F. 11. Februar 1883 i Vognsild; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1911; Distriktsjordemoder i Fovlum og Ullis 1911—1913; pr. pr. Jordemoder i Allingaabro 1913—1914; Distriktsjordemoder i Ry, Fovlum og Ullis 1914—1915; Distriktsjordemoder i Farsø siden 1915. Adresse: Farsø St.

ULDBJERG, FRU KIRSTINE; Distriktsjordemoder i Salling. Adresse: Salling pr. Vindblæs.

VESTERGAARD, FRU ANE KATRINE f. LAURSEN; Distriktsjordemoder i Barmer. F. 4. Juni 1903 i Bjerregrav; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; privat praktiserende Jordemoder i Faarup 1931—1932; Distriktsjordemoder i Barmer siden 1932. Adresse: Barmer, Sebbesund.

AARHUS BY OG AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM

FRU H. ANDREASEN, AARHUS

ANDERSEN, Frøken MICHALA MARIANE; Distriktsjordemoder i Malling. F. 6. December 1888 i Horsens; uddannet Sygeplejerske ved de københavnske Hospitaler 1913—1916; virket som Sygeplejerske 1916—1917; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Reservejordemoder ved Den Jydske Fødselsanstalt 1. Nov. 1918—1. Oktb. 1920; Distriktsjordemoder i Løgstrup 1920—1923; Distriktsjordemoder i Simested 1923—1928; Distriktsjordemoder i Malling siden 1928. Medlem af Dansk Sygepleje Raad siden 1916. Formand for Viborg Amts Kredsförening 1922—1928. Adresse: Malling.

ANDREASEN, Fru SIGNE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Boulstrup. F. 26. November 1877 i Rustrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Nølev 1907—1925; Distriktsjordemoder i Boulstrup siden 1925. Adresse: Boulstrup St.

ANDREASEN, Fru HOLGINE; praktiserende Jordemoder i Aarhus. Adresse: Hans Brogesgade 9, Aarhus.

ARNSFELDT, Fru ANNA KIRSTINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Gylling. F. 23. November 1884 i Gjeding; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; privat praktiserende Jordemoder i Aabyhøj og Distriktsjordemoder i Gylling (Ørting-Falling) siden 1909. Fhv. Medlem af Hjælpekassen i Gylling. Adresse: Gylling pr. Gylling.

BARTHOLDY, Frøken SOPHIE; Overjordemoder ved den jydske Fødselsanstalt i Aarhus. F. 5. September 1880 i Themstruphuse pr. Haslev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; pr. pr. Jordemoder i Næstved 1903—1905; Reservejordemoder ved den kongelige Fødselsstiftelse 1906—1907; pr. pr. Jordemoder i København 1907—1910; Overjordemoder ved den jydske Fødselsanstalt i Aarhus siden 1910. Adresse: Fødselsanstalten, Aarhus.

BJERRE NIELSEN, Fru DAGMAR MARIE f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 4. Maj 1889 i Værum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Randers 1917—1932; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1932. Kasserer i Randers Amts Jordemoderforening 1930—1932. Adresse: Tordenskjoldsgade 33, Aarhus.

BRIX RASMUSSEN, Fru RIGMOR f. SØNDERGAARD; Distriktsjordemoder i Trige. F. 8. December 1898 i Nykøbing Mors; 2-aarig Uddannelse som Sygeplejerske; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Silkeborg 1. Januar 1928—15. November 1933; Distriktsjordemoder i Trige siden 1933. Adresse: Trige pr. Aarhus.

CHRISTENSEN, Fru HERDIS; Distriktsjordemoder i Hinnerup. Adresse: Hinnerup St.

CHRISTIANSEN, Fru RASMINE MATHILDE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 3. Maj 1878 i Nordby, Samsø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1907. Adresse: Trøjborgvej 8 C, Aarhus.

1909. Næstformand i Aarhus By og Amts Jordemoderforening fra 1933. Har været Kasserer i samme Forening i ca. 6 Aar. Adresse: Thunøgade 3, Aarhus.

JENSEN, Fru ALIX; praktiserende Jordemoder i Aarhus. Adresse: Vestergade 31—33, Aarhus.

DANIELSEN, Frøken KIRSTEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 20. December 1874; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1900. Har været Vikar ved den jydsk Fødselsanstalt. Fhv. Næstformand i Aarhus Amts Forening; fhv. Kasserer i samme Forening; Repræsentant for „Næstvedkassen“. Adresse: Nørre Allé 92, Aarhus.

JENSEN, Fru CECILIE MARIE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Viby. F. 4. Oktober 1894 i Holmstol; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Nølev 1. Januar 1926—31. Oktober 1932; Distriktsjordemoder i Viby siden 1. November 1932. Adresse: „Lundshøj“, Viby, Jylland.

FRANKEL, Fru ALMA AGNETE f. RAUNSLUND; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus. F. 18. August 1892 i Elsted Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 1917—1918; Reservejordemoder s. S. siden Oktober 1934. (Ikke praktiseret 1918—1934). Adresse: Fødselsanstalten, Aarhus.

JENSEN, Fru NIELSINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Odder. F. 13. December 1871 i Dronningborg Mølle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Distriktsjordemoder i Halling 1897—1900; Distriktsjordemoder i Mundelstrup 1900—1920; Distriktsjordemoder i Odder siden 1920. Fhv. Næstformand i Aarhus By og Amts Kredsforening i 3 Aar; har været Formand for Børnetilsynet i Odder. Adresse: Odder.

HANSEN, Fru ANINE f. PAULSEN; Distriktsjordemoder i Maarslet. F. 26. August 1885 i Vildbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; pr. pr. Jordemoder i Vinding 1916—1917; Distriktsjordemoder i Stauning 1917—1918; Distriktsjordemoder i Sunds 1918—1920; Distriktsjordemoder i Maarslet siden 1920. Adresse: Maarslet.

JOHANSEN, Fru MARGRETHE JØRGINE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Sabro. F. 27. Januar 1898 i Odense; uddannet Sygeplejerske ved Ringkøbing og Ringsted Sygehuse 1917—1920; Sygeplejerske fra 1920—1924; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1925—1926; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt 1927—1928; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1928—1929; Distriktsjordemoder i Sabro siden 1929. Adresse: Sabro Korsvej pr. Mundelstrup.

HESTBEK, Fru KATRINE NIELSIGNE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 23. Oktober 1879; uddannet Sygeplejerske ved Odder Sygehus i 1900; har været fast Sygeplejerske ved Røde Kors i Aarhus 1900—1904; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; pr. pr. Jordemoderforening i Aarhus siden

JØRGENSEN, Fru BARBARA f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 30. November 1852 i Randlev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1881; privat praktiserende i Grumstrup 1881—1883; Distriktsjordemoder i Torrild 1883—1901; Distriktsjordemoder i Halling 1901—1922. Adresse: Hou St.

KARLSEN, Frøken KAROLINE DORTHEA; Distriktsjordemoder i Brabrand. F. 6. April 1887 i Langaa; uddannet Sygeplejerske ved Viborg Amts Sygehus; 1916—1918; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Reservejordemoder i Viborg Amt 1920—1921; Distriktsjordemoder i Framlev 1921—1928; Distriktsjordemoder i Brabrand siden 1928. Bestyrelsesmedlem af Røde Kors i Aarhus. Formand for Brabrand Samariter Forening under Røde Kors. Adresse: Brabrand.

LARSEN, Frøken ANNA KIRSTINE Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus. F. 21. April 1908 i Køge; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt, Aarhus siden 1933. Adresse: Fødselsanstalten, Aarhus.

LOFT, Fru ANNA PETRA f. CHRISTOFFERSEN; Distriktsjordemoder i Vejlbj. F. 6. Maj 1884 i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; Reservejordemoder ved Den Jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 1914—1915; pr. pr. Jordemoder i Aarhus 1915—1930; Distriktsjordemoder i Vejlbj Distrikt (omfatter Vejlbj-Skejby-Lisbjerg og Brendstrup) siden 1930. Formand for Aarhus By og Amts Jordemoderforening 10. Oktober 1930. Medlem af Hovedbestyrelsen fra 1933. Fhv. Kasserer og Næstformand i samme Forening. Adresse: Grenaa Landevej pr. Riisskov.

MADSEN, Fru ELSE MARIE f. TERP; Distriktsjordemoder i Klank. F. 4. August 1883 i Føvling; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Vester Vedsted 1906—1909; Distriktsjordemoder i Faaborg pr. Varde 1909—1913; Distriktsjordemoder i Klank pr. Galten siden 1914. Adresse: Klank pr. Galten.

MOGENSEN, Fru KIRSTINE MARIE f. CHRISTENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 10. November 1871 i Lystrup, Jylland; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1900—1903; Distriktsjordemoder i Nølev 1903—1907; Distriktsjordemoder i Viby 1907—1932. Adresse: Nordbyvej 32, Viby, Jylland.

MORTENSEN, Fru ANNA f. MIKELSEN; Distriktsjordemoder i Hundslund. F. 31. Maj 1898 i Nebel; uddannet Lærerinde ved Sorø Seminarium 1918; virket som Lærerinde i Aas og Havdrup 1918—1926; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Hundslund siden 1. Maj 1926. Adresse: Hundslund.

MORTENSEN, Fru CHRISTIANE f. SNOER; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 24. Marts 1873 i Aarhus; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1904. Fhv. Formand og Kasserer i Aarhus By og Amts Jordemoderforening (i en længere Aarrække). Adresse: Frederiksberg Torv 1, Aarhus.

NIELSEN, Fru INGEBORG f. BOM; praktiserende Jordemoder i Viby. F. 22. Januar 1878 i København; uddannet Sygeplejerske ved Odder og Hjørring Amtssygehus 1897—1899; Sygeplejerske i Hjørring 1899—1909; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; pr. pr. Jordemoder i Hjørring 1910—1926; pr. pr. Jorde-

moder i Skanderborg 1928—1932; pr. pr. Jordemoder i Viby (Jylland) siden 1932. Bestyrelsesmedlem i Hjørring Amts Kredsforening 1915—1928. Adresse: Nordbyvej 17, Viby, Jylland.

NIELSEN, Frøken KAREN ASTA MARI; fung. Distriktsjordemoder i Varde. F. 8. August 1905 i Ladegaarde pr. Skanderborg; uddannet Sygeplejerske ved Aarhus Kommunehospital 1930; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; Reservejordemoder paa Fødeklinikken „Tagesminde“, Gentofte, November 1933—April 1934; fung. Distriktsjordemoder i Varde, April 1934—December 1934; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden December 1934. Professor Levys Flidspræmie 1933. Adresse: Silkeborgvej 94, Aarhus.

PEDERSEN, Fru JULIA KAROLINE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 18. August 1900 i Skrøbelev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; Reservejordemoder ved den jyske Fødselsanstalt 1932—1933; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1933. Kasserer for Aarhus By og Amts Jordemoderforening siden 1933. Adresse: Odensegade 6, Aarhus.

PEDERSEN, Fru MARIE KIRSTINE f. JØRGENSEN; fhv. Jordemoder, nu Indehaver af aut. Syge- og Vagt Bureau i Aarhus. F. 28. Juli 1873 i Hallendrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; pr. pr. Jordemoder i Aarhus 1904—1930; Reservedistriktsjordemoder i Aarhus 1910—1915. Revisor i Aarhus Amts Jordemoderforening 1916—1925; fhv. Bestyrelsesmedlem i samme Forening. Har i 40 Aar været i Bestyrelsen for I. O. G. T. i Aarhus og udført et stort Arbejde indenfor denne Organisation. Adresse: Thunøgade 7 B, Aarhus.

PEDERSEN, Frøken BODIL JOHANNE ANDREA; Distriktsjordemoder i Nølev. F. 24. Juli 1898 i Korsør; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; Vikar i Laden pr. Mundelstrup 1929—1932; Distriktsjordemoder i Nølev siden 1. November 1932. Adresse: Nølev pr. Odder.

RASMUSSEN, Fru JØRGINE f. STEFFENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 22. Maj 1876 i Koed; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; pr. pr. Jordemoder i Aarhus 1901—1918; Distriktsjordemoder i Maarslet 1918—1919; pr. pr. Jordemoder i Aarhus siden 1919. Formand for Aarhus By og Amts Jordemoderforening 1910—1918. Adresse: Brammersgade 11, Aarhus.

RHIGER, Fru ANNA MARGRETHE GØTHE DVINGE f. ANDERSEN ILSØE; Distriktsjordemoder i Lyngaa. F. 2. Juli 1895 i Volstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Distriktsjordemoder i Lyngaa siden 1919. Adresse: Lyngaa pr. Hadsten.

RIIS, Fru SOFIE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 25. Maj 1871 i Kattrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1903. Adresse: Vesterbro Torv 6, Aarhus.

SØBY ANDERSEN, Fru SØRINE f. JØRGENSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 27. April 1876 i Sjelle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1906. Bestyrelsesmedlem af Hovedbestyrelsen fra 1930; Formand og Kasserer for Aarhus By og Amts Jordemoderforening 1915—1930. Adresse: de Mezasvej 9, Aarhus.

SØRENSEN, Fru FRIDA; Distriktsjordemoder paa Thunø. Adresse: Thunø.

SØRENSEN, Fru RASMINE CAROLINE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Hvilsted. F. 21. Maj 1866 i Volstrup ved Ringe; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; privat praktiserende Jordemoder i Odder 1898—1899; Distriktsjordemoder i Ravnholt 1899—1900; Distriktsjordemoder i Virring 1900—1909; Distriktsjordemoder i Hvilsted siden 1909. Formand for Skanderborg Amts Kredsforening 1902—1905. Adresse: Hvilsted pr. Odder.

THOMSEN, Fru BOLETTE MARIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Kolt. F. 11. April 1878 i Faarup; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; privat praktiserende Jordemoder i Holstebro 1901—1903; Distriktsjordemoder i Kolt siden 1903. Fhv. Sekretær og Næstformand i Aarhus Amts Jordemoderforening i ca. 12 Aar. Fhv. Medlem af Hjælpekassen i Kolt Kommune; fhv. Plejetilsynsførende i samme Kommune. Menighedsraadsmedlem af Ormslev-Kolt Menighedsraad November 1934. Adresse: Kolt pr. Haselager.

ZIMMECK, Fru AGNES MARGRETHE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Aarhus. F. 22. Januar 1887 i Aarhus; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus siden 1919. Adresse: Brammersgade 18, Aarhus.

Ved Redaktionens Slutning har vi ved Formandens Velvillie faaet efternævnte supplerende Data:

S. 9: Fru ANDREASEN: Dimmitteret 9. Juni 1887.

S. 9: Fru CHRISTENSEN: Dimmitteret 1909; Distr. i Hinnerup siden 1918.

S. 13: Fru SØRENSEN: Dimmitteret 1914; Distr. paa Thunø siden 1914.

BORNHOLMS AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM:

FRU JENSIGNE CAROLINE MORTENSEN, NYKER

BECH, Fru INGEBORG MARIE f. MORTENSEN; Distriktsjordemoder i Nyker paa Bornholm. F. 17. Maj 1884 i Pedersker; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; pr. pr. Jordemoder i Rønne 1909—1913; Reservejordemoder i Bornholms Amt, Østermarie-Aakirkeby-Hasle 1913—1915; Distriktsjordemoder i Hasle 1915—1920; Distriktsjordemoder i Nyker siden 1920. Næstformand for Bornholms Amts Jordemoderforening fra 1920; Medlem af Forældreraadet i Nyker fra 1. Oktober 1933. Adresse: Nyker, Bornholm.

CASPERSEN, Fru EDITH KAREN f. IPSEN; Jordemoder i Rønne. F. 23. Marts 1899 i Østerlars paa Bornholm; uddannet Sygeplejerske fra Nexø og Slagelse Sygehus 1918—1920; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; pr. pr. Jordemoder i Nexø 1929—1930; Reservejordemoder for Bornholms Amt, Bopæl i Rønne siden 1930. Adresse: Lille Messergade 8, Rønne.

CHRISTIANSEN, Fru KAREN MELBY f. JØNSSON; Distriktsjordemoder i Allinge. F. 1. Juni 1887 i Aakirkeby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Rønne 1917—1918; Distriktsjordemoder i Allinge siden 1. Oktober 1918. Sekretær i Bornholms Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Allinge.

DAM, Fru ELLEN; Distriktsjordemoder i Rønne. F. 21. Oktober 1887 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; privat praktiserende Jordemoder i Rønne 1915—1916; pr. pr. Jordemoder paa Skagen 1917; Distriktsjordemoder i Rønne siden 1917. Adresse: Rønne.

DAM, Fru INGE AUGUSTA f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Svaneke. F. 23. September 1886 i Østermarie Præstegaard; uddannet Sygeplejerske fra Øresundshospitalet 1905—1908; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; privat praktiserende Jordemoder i Svaneke 1. Oktober 1916—1. Januar 1918; Reservejordemoder paa Bornholm 1918; Distriktsjordemoder i Svaneke siden 1. August 1918. Adresse: Svaneke.

IPSEN, Fru ELLEN; Distriktsjordemoder i Østermarie. Adresse: Østermarie.

JENSEN, Fru ANNA KRISTINE f. JUUL; Distriktsjordemoder i Aakirkeby. F. 21. Juli 1881 i Povlsker paa Bornholm; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 12. September 1911; Distriktsjordemoder i Polvsker 1911—1915; Distriktsjordemoder i Aakirkeby siden 1. Juli 1915. Tildelt Rigshospitalets Præmie-taske. Fhv. Kasserer for Bornholms Amts Jordemoderforening. Adresse: Aakirkeby.

KOLLER, Frøken JENSINE; Distriktsjordemoder i Hasle. Adresse i Hasle.

LIND, Fru ELVIRA SYLVIA f. LØVGREEN; Distriktsjordemoder i Rønne. F. 12. Maj 1891 i Hasle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 27. September 1922; privat praktiserende Jordemoder i Rønne 1922—1925; Distriktsjordemoder i Rønne siden 1925. Kasserer for Bornholms Amts Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Sct. Mortensgade, Rønne.

OLSEN, Fru INGEBORG f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Klemensker. F. 17. Februar 1888 i Rønne; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Klemensker siden 1914. Formand for Bornholms Amts Jordemoderforening fra 1919. Medlem af Bestyrelserne for Klemens Sogns Sygeplejeforening og for Røde Kors Dameafdeling i Klemensker. Adresse: Klemensker.

MADSEN, Fru ASTA f. MOGENSEN; Distriktsjordemoder i Neksø. F. 1. Januar 1886 i Gudhjem-Østerlars Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Reservejordemoder i Bornholms Amt 1915—1917; Distriktsjordemoder i Neksø siden 1. Juli 1917. Fhv. Kasserer for Bornholms Amts Jordemoderforening. Adresse: Neksø.

SCHAU, Fru HANSIGNE GERMINE f. BOSS; Distriktsjordemoder i Lobbæk. F. 17. Oktober 1894 i Vestermarie; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; pr. pr. Jordemoder i Rønne 1925—1926; Reservejordemoder i Bornholms Amt 1. Juli 1926—1. Juli 1929; Distriktsjordemoder for Vestermarie og Nylars siden 1. Juli 1926. Adresse: Lobbæk.

MORTENSEN, Fru JENSIGNE CAROLINE f. WEINREICH; pens. Distriktsjordemoder. F. 10. Januar 1861 i Holmstrup Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; privat praktiserende Jordemoder i Allinge 1888—1890; Distriktsjordemoder i Nyker 1890—1919. Æresmedlem af Bornholms Amts Jordemoderforening. Kasserer i Bornholms Amts Jordemoderforening gennem længere Aarrække. Adresse: Nyker.

STANGE, Fru ELSE MARIE f. MORTENSEN; Distriktsjordemoder i Gudhjem. F. 27. Januar 1871 i Skive; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; Reservejordemoder i Bornholms Amt 1901—1905; Distriktsjordemoder i Rønne 1905—1917; Distriktsjordemoder i Gudhjem siden 1923. Fhv. Kasserer i Bornholms Amts Jordemoderforening. Adresse: Gudhjem.

Ved Redaktionens Slutning meddeler Formanden os følgende supplerende Oplysninger:

S. 14: Fru ELLEN IPSEN: Dimitteret 1921; Distr. i Østermarie siden 1923.
Frk. J. Köller: Dimitteret 1919; Distr. i Hasle siden $\frac{1}{1}$ 1921.

Ældre nulevende Kolleger paa Bornholm:

Fru MARIE KRISTIANSEN; dimitteret $\frac{28}{8}$ 1899; Distr. i Vestermarie Nylars $\frac{1}{10}$ 1899— $\frac{1}{7}$ 1929; pensioneret.
Fru CHRISTINE MARGRETHE FOLKERTSEN f. LIND; f. $\frac{20}{7}$ 1853; dimitt. $\frac{11}{6}$ 1879; pr. pr. Allinge 1879/80; Distr. Nyker 1880/86; Gudhjem 1886/1923; pensioneret. Medl. af Hjælpekassebestyrelsen 1908/25.

FREDERIKSBORG AMTS JORDEMODERFORENING AF 1915

ANDERSEN, Frøken GUDRUN AGNES HARRIET; Distriktsjordemoder i Hillerød. F. 24. Januar 1897 i Odense; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1923—1925; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1. Marts 1925—1. Marts 1926; pr. pr. i Hillerød 1926—1930; Distriktsjordemoder i Frederiksborg Slotssogn siden 1930. Adresse: Frederiksværk-gade 1, Hillerød.

BENDSEN, Fru OLGA ELISABETH f. JUSTING; Distriktsjordemoder i Søsum. F. 17. Oktober 1895 i Helsingør; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør 1926—1928; konst. Distriktsjordemoder i Søsum 1. Juli 1928; fast ansat fra 1. Januar 1929. Adresse: Søsum pr. Vekso.

DAHL, Frøken AGNES KRESTINE; Distriktsjordemoder i Helsingør. F. 9. December 1892 i Erritsø ved Fredericia; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 17. September 1924; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør 1924—1929; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1929—1930; Distriktsjordemoder i Helsingør siden 1930. Adresse: Skolegade, Helsingør.

EGELUND PETERSEN, Fru ANNA f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Venslev. F. 28. Juli 1898 i Herning; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1921—1922; privat praktiserende Jordemoder i Skibby og Kirke Hyllinge 1922—1931; Distriktsjordemoder i Venslev siden 1931. Adresse: Venslev pr. Skibby.

FROMBERG, Fru DINA CHRISTINE f. KJELDSEN; Distriktsjordemoder i Thorup. F. 23. November 1880 i Vesterbølle Sogn; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 9. September 1909; pr. pr. i Aalestrup 1909—1911; Distriktsjordemoder i Tyvelse 1911—1913; pr. pr. i Dysted 1913—1916; pr. pr. i Karise 1916—1921; Distriktsjordemoder i Thorup siden 22. Febr. 1922. Adresse: Thorup pr. Dyssekilde.

GOTTLIEB, Frøken RIGMOR BLÆDEL; Distriktsjordemoder i Frederikssund. F. 28. Maj 1881 i Lyngerup (Frederiksborg Amt); dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1910—1911; privat praktiserende Jordemoder i Frederikssund 1. Oktober 1911—1932; Distriktsjordemoder sammesteds siden 1. Juli 1932; Næstformand i Frederiksborg Amts Jordemoderforening 1915—1924. Adresse: Havnegade 6, Frederikssund.

HANSEN, Fru BERTHA f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Skjenkelsø. F. 5. April 1886 i Nr. Jernløse; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; Distriktsjordemoder paa Anholt 1917—1919; Distriktsjordemoder i Elling 1919—1925; Distriktsjordemoder i Skjenkelsø siden 1925. Adresse: Skjenkelsø pr. Ølstykke.

HANSEN, Frøken GUDRUN INGEBORG; Distriktsjordemoder i Esbønderup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1924; privat praktiserende Jordemoder i Emdrup 1. Oktober 1924—1. April 1925; Distriktsjordemoder i Mønsted (Viborg Amt) 1. April 1925—1. Oktober 1933; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1. Oktober 1933—1. Juli 1934; Distriktsjordemoder i Esbønderup siden 1. Juli 1934. Adresse: Esbønderup pr. Esrom.

HANSEN, Frøken LAURA MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Birkerød. F. 6. Februar 1890; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 22. Sept. 1922; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1. December 1922—1. September 1926; Distriktsjordemoder i Birkerød siden 1. September 1926. Adresse: Birkerød.

HOLFELT, Føken ELLEN INGEBORG; Distriktsjordemoder i Hillerød By. F. 19. Juni 1890 paa Frederiksberg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; praktiserende Jordemoder i Hillerød 1916—1921; Distriktsjordemoder i Hillerød By siden 1. April 1921; Kasserer i Jordemoderforeningen for Frederiksborg Amt siden 1. April 1921. Adresse: Slotsgade 3, Hillerød.

HUBELL, Fru RAGNHILD; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør. F. 14. Marts 1905 i Dalum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934. Adresse: Sct. Annægade 54, Helsingør.

HØRDUM-ANDERSEN, Fru ANDRIANE HANSIGNE CAROLINE MARIE f. HØRDUM; Distriktsjordemoder i Nr. Herlev. F. 28. August 1871 i Horsens; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; privat praktiserende Jordemoder i København 1902—1905; Distriktsjordemoder i Nr. Herlev siden 1905. Adresse: Nr. Herlev pr. Hillerød.

ISAKSEN, Frøken SARAH; praktiserende Jordemoder i Helsingør. F. 19. December 1894; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1923; Reservejordemoder ved Dr. Blads Klinik 1. August 1924—30. Juni 1925; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør siden 1. Juli 1925. Adresse: Fiolgade 2 B, Helsingør.

JACOBSEN, Fru MAGDALENE f. SUND; Distriktsjordemoder i Skævinge. F. 7. December 1884 i Skive; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; Distriktsjordemoder i Venslev 15. December 1911—1913; Distriktsjordemoder i Jægerspris 1913—1921; Distriktsjordemoder i Skævinge siden 1921. Adresse: Skævinge St.

JOENSEN, Frøken INGER MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Jægerspris. F. 17. August 1892 paa Syderø (Færøerne); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; konst. Distriktsjordemoder i Vaag paa Færøerne 1919—1920; fast ansat 1920—1923; Reservejordemoder ved Den Jydske Fødselsstiftelse i Aarhus 1. Maj 1924—1. November 1925; Distriktsjordemoder i Jægerspris siden 1. December 1925. Adresse: Jægerspris pr. Jægerspris.

LARSEN, Fru ALMA MARGRETHE f. Jørgensen; Distriktsjordemoder i Slangerup F 5. December 1874 i Glostrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1905—1907; privat praktiserende Jordemoder i København 1907—1908; Distriktsjordemoder i Slangerup siden 1908. Adresse: Slangerup.

LARSEN, Fru CAROLINE FERDINE f. CHRISTOFFERSEN; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør. F. 18. Maj 1882 i Høng; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør siden 1. Oktober 1913. Adresse: Vinkelvej 9, Helsingør.

MEJLBY JENSEN, Fru JOHANNE HENRIETTE THEODORA f. SCHULDT; Distriktsjordemoder i Saunte. F. 25. Marts 1903 i Saunte; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1928; privat praktiserende Jordemoder i Saunte 1928—1930; konst. Distriktsjordemoder i Saunte 16. Januar 1930; fast ansat fra 1. Juli 1934. Adresse: Saunte.

MÜNTER, Fru ASTRID MARIE INGEBORG KLARA f. ANDREASEN; Distriktsjordemoder i Lyngge. F. 9. Marts 1898 i Vordingborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1926; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør 1. Oktober 1926—1. Februar 1927; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt med fast Bopæl i Hillerød 1. Februar 1927—1. Oktober 1928; Distriktsjordemoder i Lyngge siden 1. Oktober 1928. Adresse: Lyngge St.

NIELSEN, Fru BERTHA; Distriktsjordemoder i Kokkedal. Adresse: Brønsholm pr. Kokkedal.

NISSEN, Fruen DAGMAR; Distriktsjordemoder i Helsingør. F. 20. Januar 1870; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; privat praktiserende Jordemoder i Helsingør 1895—1903; Distriktsjordemoder i Helsingør siden 1903. Adresse: Stjerne-gade 16, Helsingør.

OLSEN, Fru AUGUSTA BERTHA f. WINTHER; Distriktsjordemoder i Fredensborg. F. 8. September 1893 i Bayern; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1923; Distriktsjordemoder i Venslev Oktober 1923—1931; Distriktsjordemoder i Fredensborg siden 1. Februar 1931. Adresse: Fredensborg.

PIHL, Fru MARIE HENRIETTE; pens. Distriktsjordemoder. F. 7. Maj 1867 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; privat praktiserende Jordemoder i Rønne 1893—1894; Distriktsjordemoder i Skærød 1894—1897; Distriktsjordemoder i Frederiksborg Slots-sogn 1897—1930. Fhv. Kasserer i Jordemoderforeningen i Frederiksborg Amt. Adresse: Nyhuse, Hillerød.

RASMUSSEN, Fru SIDSEL; Distriktsjordemoder i Skuldelev. F. 24. September 1876 i Sunds Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Reservejordemoder i Ringkøbing Amt 1906—1907; Distriktsjordemoder i Skuldelev siden 1907. Adresse: Skuldelev pr. Krogstrup.

RASMUSSEN, Fru VALBORG f. ØSTERGAARD; Distriktsjordemoder i Holløse. F. 9. Juni 1886 i Dalum Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; privat praktiserende Jordemoder i Dalum 1916—1917; Distriktsjordemoder i Holløse siden 1. Juli 1917. Adresse: Holløse pr. Vejby.

RIGELSEN, Fruen HENRIETTE; Distriktsjordemoder. Adresse: Hørsholm.

RISTORP RASMUSSEN, Fru SIGRID TECHLA AMANDA f. RISTORP; Distriktsjordemoder i Frederiksværk. F. 31. Maj 1893 i Frederiksværk; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1924; privat praktiserende Jordemoder i Skelskør 1924—1928, Praksis solgt til Jordemoder Fru Lind; privat praktiserende Jordemoder i Gørlev 1928—1930; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1930—1932; Distriktsjordemoder i Frederiksværk siden 1932. Adresse: Hillerødvej 6, Frederiksværk.

SAABYE, Fru ANNA MATHILDE KAROLINE f. JENSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 11. Januar 1872 i Alleshaug; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; pr. pr. Jordemoder i Esbønderup 1896—1903; Distriktsjordemoder i Esbønderup 1903—1934. Adresse: Gilleleje.

SCHULTZ, Fru IDA; fhv. Jordemoder. Adresse Rigersgade 30, København K.

SIVERTSEN, Fru SOFIE; Distriktsjordemoder i Alme pr. Græsted. F. 20. November 1877; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; Distriktsjordemoder i Skjenkelse pr. Ølstykke 1904—1925; Distriktsjordemoder i Alme pr. Græsted siden 1925; Formand for Frederiksborg Amts Jordemoderforening siden 1915. Adresse: Alme pr. Græsted.

STOKKERUP LARSEN, Frøken; Distriktsjordemoder. Fhv. Næstformand i Frederiksborg Amts Jordemoderforening. Voldgiftsmedlem. Adresse: Nyrup pr. Kvistgaard.

Ved Redaktionens Slutning har Formanden elskværdigst indhentet følgende supplerende Oplysninger:

S. 18: Fru BERTHA NIELSEN; dimmitteret 1895; pr. pr. i Hørsholm 1895/1904; Distr. i Brønsholm siden 1904.

S. 18: Frk. H. RIGELSEN; f. $\frac{9}{10}$ 1887 i Ørritslev Sogn, Jylland; dimmitteret 1916; pr. pr. i Hørsholm $\frac{2}{10}$ 1916, samtidig Resv.jdm. i Frederiksborg Amt; Resv. Aarhus Fødselsanstalt $\frac{1}{7}$ — $\frac{1}{11}$ 1918; Distr. i Birkerød $\frac{15}{2}$ 1919— $\frac{1}{8}$ 1926; i Hørsholm siden $\frac{1}{8}$ 1926.

HJØRRING AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Fru ANNINE MARTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Tolne. F. 29. September 1893 i Bindslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Tolne siden 1926. Adresse: Tolne.

ANDERSEN, Fru JENNY f. HATTING-JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Hellevad og Ørum Sogne. F. 9. Februar 1889 i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1918; Distriktsjordemoder i Tømmerby 1918—1922; Distriktsjordemoder i Hellevad og Ørum Sogne siden 1922. Adresse: Klokkerholm St.

AXELSEN, Fru AGNES f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Sæby. F. 22. April 1898 i Hørby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Tversted 1923—1930; Distriktsjordemoder i Sæby siden 1930. Adresse: Sæby.

BANG, Fru OLGA f. MØLLER-JENSEN; praktiserende Jordemoder i Bangsbostrand pr. Frederikshavn. F. 11. Maj 1889 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; praktiserende Jordemoder i Grenaa 1920—1923; Distriktsjordemoder i Grenaa 1923—1926; praktiserende Jordemoder i Bangsbostrand siden 1930. Formand for Hjørring Amts Kredsforening siden 1931. Adresse: Bangsbostrand pr. Frederikshavn.

BAST, Fru ELLEN f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Brønderslev. F. 25. Maj 1873 i Løkken; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; Distriktsjordemoder i Brønderslev siden 1905. Adresse: Torvegade, Brønderslev.

BECH, Fru LAURA SOFIE KAROLINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Skallerup pr. Sønderlev. F. 21. Marts 1884 i Skallerup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Skallerup siden 1905. Adresse: Skallerup pr. Sønderlev.

BREMS, Frøken KRISTINE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Byrum, Læsø.

CARLSON, Fru NIELSINE KRISTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Hjallerup. F. 17. November 1893 i Trædholm Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Distriktsjordemoder i Agger 1920—1922; Distriktsjordemoder i Søndbjerg 1922—1923; Distriktsjordemoder i Hjallerup siden 1923. Adresse: Hjallerup.

CHRISTENSEN, Fru ANNA; pensioneret Distriktsjordemoder. Sidste kendte Adresse: Børglum pr. Vraa.

CHRISTENSEN, Fru LAURETTE KRISTINE; Distriktsjordemoder i Jerslev. F. 16. September 1877 i Tversted, Hjørring Amt; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Hjørring 1906—1909; Distriktsjordemoder i Jerslev, Hjørring Amt siden 1. Januar 1909. Adresse: Jerslev, Jylland.

CHRISTENSEN, Fru MARIE KATRINE Bo f. Bo; Distriktsjordemoder i Volstrup. F. 8. April 1906 i Foldby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Reservejordemoder i Hjørring Amt 1932—1934; Distriktsjordemoder i Volstrup siden 1934. Adresse: Syvsten pr. Hørby.

CHRISTIANSEN, Fru MARIE f. PAULSEN; praktiserende Jordemoder og Reservejordemoder i Hjørring Amt. F. 1. Februar 1906 i Kollerup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; praktiserende Jordemoder i Jerslev siden 1931; Reservejordemoder i Hjørring Amt siden 1934. Adresse: Jerslev.

DALSGAARD, Fru LOUISE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Dronninglund. F. 30. Januar 1878 i Kibsgaard; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; praktiserende Jordemoder i Asaa 1905—1911; Distriktsjordemoder i Asaa 1911—1912; Distriktsjordemoder i Dronninglund siden 1912. Adresse: Dronninglund.

DANIELSEN, Frøken KAREN; Distriktsjordemoder i Elling. F. 15. August 1892 i Frederikshavn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; praktiserende Jordemoder i Frederikshavn 1921—1922; Distriktsjordemoder i Aasted 1922—1925; Distriktsjordemoder i Elling siden 1925. Adresse: Elling pr. Jerup.

GREGERSEN, Frøken KAROLINE MARIE; Distriktsjordemoder i Asaa. F. 26. August 1887 i Gjøel; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Asaa 1912—1916; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1916—1917; Distriktsjordemoder i Asaa siden 1917. Fhv. Formand for Hjørring Amts Kredsforening. Adresse: Asaa.

HAURDAHL, Frøken ANNA JOHANNE; Distriktsjordemoder i Aasted. F. 19. Juni 1897 i Skærshede; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; Reservejordemoder i Hjørring Amt 1930—1934; Distriktsjordemoder i Aasted siden 1934. Adresse: Aasted pr. Kvisel.

HESTHAVEN, Fru KATHRINE; praktiserende Jordemoder i Nørre-Sundby. Adresse: Østergade 29, Nørre-Sundby.

HØGSTED, Fru ANNA KATRINE f. NØRREGAARD; Distriktsjordemoder i Flade og Gærum. F. 3. April 1881 i Bjergby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; praktiserende Jordemoder i Frederikshavn 1912—1920; Distriktsjordemoder i Flade og Gærum siden 1920. Formand for Hjørring Amts Kredsforening 1926—1929. Adresse: Søndergade 28, Frederikshavn.

JENSEN, Fru JENSIGNE f. PAULSEN; Distriktsjordemoder i Frederikshavn. F. 25. Marts 1865 i Thisted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; praktiserende Jordemoder i Frederikshavn 1890—1913; Distriktsjordemoder i Frederikshavn siden 1913. Voldgiftsmedlem i Hjørring Amts Kredsforening siden 1930. Adresse: Danmarksgade 77, Frederikshavn.

JENSEN, Fru KIRSTINE KATRINE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Hjørring. F. 15. Januar 1891 i Hjørring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; praktiserende Jordemoder i Hjørring siden 1922. Adresse: Østergade 35, Hjørring.

JENSEN, Fru MARIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Poulstrup. F. 18. Januar 1876 i Hørmested; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; Distriktsjordemoder i Ugilt 1901—1906; Distriktsjordemoder i Poulstrup siden 1906. Revisor i Hjørring Amts Kredsforening siden 1928. Adresse: Poulstrup pr. Vraa.

JENSEN, Fru OTTINE ANNA f. AXELEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 29. Juli 1864 i Lendum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; Reservejordemoder i Hjørring Amt 1888—1895; Distriktsjordemoder i Tversted 1895—1898; Distriktsjordemoder i Torslev 1898—1908; Distriktsjordemoder i Sæby 1908—1930. Adresse: Sæby, Jylland.

JENSEN, Fru OVE BOLINE; pensioneret Distriktsjordemoder; Distriktsjordemoder i Aasted 1925—1934. Adresse: Halvrimmen.

JEPPESSEN, Frøken SEMINE MARIANE; Distriktsjordemoder i Præstbro. F. 11. Februar 1892 i Agersborg Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1916; Vikar i Aalborg Amt 1916—1918; Distriktsjordemoder i Ugilt 1918—1926, i Præstbro siden 1926. Adresse: Præstbro.

JOHANSEN, Fru ANNA ALBINA f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Sønderøkse. F. 23. Maj 1877 i Tranum Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Rakkerby 1906—1909; Distriktsjordemoder i Sønderøkse siden 1909. Adresse: Sønderøkse pr. Halvrimmen.

JUSTESEN, Fru GERTRUD f. HOLLENSSEN; Distriktsjordemoder i Vedsted. F. 1. August 1868 i Skald; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; praktiserende Jordemoder i Vedsted 1900—1915; Distriktsjordemoder i Vedsted siden 1915. Adresse: Vedsted pr. Birkelse.

JUUL, Fru MARGRETHE FRANCKA f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Dybvad. F. 12. Oktober 1893 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; praktiserende Jordemoder i Dybvad 1925—1930; Distriktsjordemoder i Dybvad siden 1930. Adresse: Dybvad.

KJÆR JENSEN, Fru ELSEBETH f. KJÆR; Distriktsjordemoder i Bindslev. F. 2. Marts 1878 i Hvidsten; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Tversted 1908—1909; Distriktsjordemoder i Bindslev siden 1909. Adresse: Bindslev.

KLARLUND, Fru AGNES f. HESSELD AHL; Distriktsjordemoder i Skovsgaard. F. 14. August 1892 i Klim; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Skovsgaard siden 1922. Adresse: Skovsgaard.

KLITGAARD, Fru MARGRETHE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Nr. Saltum. F. 21. Juni 1882 i Tranum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; praktiserende Jordemoder i Sindal og Distriktsjordemoder i Ugilt 1909—1911; Distriktsjordemoder i Elling 1911—1919; Distriktsjordemoder i Nr. Saltum siden 1919. Adresse: Nr. Saltum.

KRISTENSEN, Fru ELISABETH f. LØNSTRUP; Distriktsjordemoder paa Skagen. F. 21. Marts 1899 paa Skagen; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; praktiserende Jordemoder paa Skagen 1923—1927; Distriktsjordemoder paa Skagen siden 1927. Adresse: Skagen.

KRISTENSEN, Frøken KIRSTINE MARIE; Distriktsjordemoder i Manstrup. F. 3. Juli 1884 i Øsløs; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Kettrup 1912—1921; Distriktsjordemoder i Manstrup siden 1921. Adresse: Manstrup pr. Aggersund.

LANGTVED, Frøken ANNA HANSINE; praktiserende Jordemoder i Pandrup. F. 19. December 1899 i Ulsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Reservejordemoder ved Franz Howitz Fødehjem 1927—1928; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. A. 1928—1931; praktiserende Jordemoder i Pandrup siden 1931. Adresse: Pandrup.

LARSEN, Fru CLAUDIA f. ALS; praktiserende Jordemoder i Brønderslev. F. 6. December 1890 i Ørsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; praktiserende Jordemoder i Brønderslev siden 1919. Revisor i Hjørring Amts Kredsforening siden 1931. Adresse: Brønderslev.

LYNGBØL, Fru EDEL MARGRETHE f. LAURITZEN; praktiserende Jordemoder i Hjørring. F. 15. September 1900 i Ætøskøbing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; praktiserende Jordemoder i Horsens 1929—1930; praktiserende Jordemoder i Hjørring siden 1930. Adresse: Kongensgade 4, Hjørring.

LØNSTRUP, Fru JOHANNE f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Frederikshavn. F. 1. Marts 1895 i Stensved (Kalvehave Sogn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; praktiserende Jordemoder i Frederikshavn siden 1933. Adresse: Danmarksgade 51, Frederikshavn.

MILLER, Fru EMILIE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Øster Brønderslev. F. 24. August 1885 i Hellevad; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Rakkerby 1914—1915; i Flaunskjold 1915—1921; i Nørre Broby 1921—1922; Distriktsjordemoder i Øster Brønderslev siden 1922. Adresse: Øster Brønderslev.

MØLL, Fru ANNA ALFRIDE f. CHRISTENSEN; fhv. Jordemoder i Mygdal. F. 3. December 1888 i Tversted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1918; Distriktsjordemoder i Hejnsvig 1919—1920; Distriktsjordemoder i Tolstrup 1920—1921; praktiserende Jordemoder i Hjørring 1921—1922; Distriktsjordemoder i Torslev 1922—1930. Formand for Hjørring Amts Kredsforening 1927—1930. Adresse: Mygdal Skole pr. Hjørring.

NIELSEN, Fru ANNA f. KOFOD; Distriktsjordemoder i Hirtshals. F. 7. Marts 1877 i Vestermarie paa Bornholm; dimitteret med 1. Karakter fra den kongelige Fødselsstiftelse 18. August 1905; Distriktsjordemoder i Hasle paa Bornholm 1905—1914; Distriktsjordemoder i Alminde og Egtved 1914—1922; første Distriktsjordemoder i Hirtshals siden 1922. Adresse: Hirtshals.

NIELSEN, Fru JULIE KRISTINE f. HOLM; Distriktsjordemoder i Tversted. F. 24. Juli 1895 i Olsker Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Distriktsjordemoder i Ugilt 1926—1930; Distriktsjordemoder i Tversted siden 1930. Adresse: Tversted pr. Sindal.

NIELSEN, Fru KAREN f. LUND-CHRISTIANSEN; Distriktsjordemoder i Hjørring. F. 7. Juli 1880 i Mjesing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1911; Vikar i Bradstrup 1911—1912; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1912—1913; praktiserende Jordemoder i Hjørring 1913—1915; Distriktsjordemoder i Hjørring siden 1915. Fhv. Formand for Hjørring Amts Kredsforening. Adresse: Kongensgade 5, Hjørring.

NIELSEN, Fru MARIA f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Jelstrup-Sejlstrop Sogne. F. 27. Oktober 1896 i Raabjerg Sogne; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 25. Sept. 1930; pr. pr. Jordemoder i Vraa, 1. December 1930—1. Juli 1931; Distriktsjordemoder i Jelstrup-Raabjerg-Lyngby Maarup-Harrikslev samt en Del af Sejlstrop Sogne siden 1. Juli 1931. Adresse: Gølstrup.

NIELSEN, Fru OLGA SOFIE f. LYGØL; Distriktsjordemoder i Bjergby. F. 27. Januar 1896 i V. Brønderslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1924; Reservejordemoder i Frederikshavn 1924—1925; Reservejordemoder i Vester Brønderslev og Distriktsjordemoder i Bjergby siden 1925. Adresse: Bjergby pr. Hjørring.

OPPERMANN, Frøken CARLA NATHALIE; Distriktsjordemoder for Tolstrup-Stenum-Thise Sogne. F. 22. Juni 1892 i Bjørup By, Sydtofte Sogn, Falster; uddannet Sygeplejerske ved Sundby Hospital 15. December 1913—1. November 1915; Øresundshospitalet 1. Novbr. 1915—1. Marts 1917; Kommunehospitalet 1. Marts—1. December 1917; Blegdamshospitalet 1. December 1917—31. Marts 1918; Sygeplejerske ved Sct. Hans Hospital 1. April 1918—1. Januar 1920; Menighedssygeplejerske 1. Januar 1920—1. April 1922; Rigshospitalets Gynækologiske Afd. 8. Juni 1922—1. Maj 1923; privat Sygepleje 1. Maj—1. November 1923; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1. Oktober 1924; Distriktsjordemoder for Tolstrup-Stenum-Thise Sogne siden 1. Oktober 1924. Tildelt Professor Levys Flidspræmie 24. September 1924. Adresse: Tømmerby pr. Manna.

OTTESEN, Fru ANNA DORTHEA MARGRETHE f. JENSEN-LØTH; Distriktsjordemoder i Taars. F. 10. Marts 1882 i Skagen Landsogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Tversted 1913—1919; Distriktsjordemoder i Taars siden 1919. Adresse: Taars.

PAULSEN, Fru KAREN MARIE; Distriktsjordemoder i Sindal. Suppleant til Kredsforeningens Bestyrelse. Adresse: Sindal.

PAULSEN, Fru THORA KRISTINE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Øster Vraa. F. 5. November 1878 i Nørre Sundby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; praktiserende Jordemoder i København 1908—1924; Distriktsjordemoder i Tolne 1924—1925; Distriktsjordemoder i Volstrup 1925—1930; Distriktsjordemoder i Øster Vraa siden 1930. Adresse: Øster Vraa.

PETERSEN, Fru LAURA JENSINE JOHANNE MARIE f. RASMUSSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 24. September 1864 i Korsør; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; praktiserende Jordemoder i Birkelse 1895—1896; Distriktsjordemoder i Ingstrup siden 1896; afgaaet som Distriktsjordemoder 30. September 1934. Fhv. Voldgiftsmedlem i Hjørring Amts Kredsforening. Adresse: Ingstrup.

ROLIGGAARD, Fru ALICE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Ingstrup F. 22. Februar 1897 i Benløse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. 1927—1928; praktiserende Jordemoder i Aalborg 1928—1930; praktiserende Jordemoder i Ingstrup siden 1930. Adresse: Ingstrup.

SCHMIDT, Frøken AGNETE; Distriktsjordemoder i Ugilt 1930—1934. Adresse: Børglum pr. Vraa.

SCHMIDT, Fru MARTHA; Distriktsjordemoder i Vraa. Kasserer i Hjørring Amts Jordemoderforening. Adresse: Vraa.

SCHIERFF, Fru ANNA MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Jetsmark. F. 12. Januar 1887 i Skærum Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Tømmerup 1920—1922; Distriktsjordemoder i Syvsten 1922—1925; Distriktsjordemoder i Jetsmark siden 1925. Adresse: Jetsmark pr. Pandrup.

SEHAUSEN, Fru ANNA; Distriktsjordemoder paa Læsø.
Adresse: Byrum, Læsø.

SVENDSEN, Fru EJLA f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Aalbæk. F. 2. November 1883 i Raabjerg Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1910; Distriktsjordemoder i Aalbæk siden 1910. Adresse: Aalbæk St.

SØRENSEN, Fru MARTINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Tranum. F. 30. April 1898 i Kousted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; praktiserende Jordemoder i Ans 1928—1929; Distriktsjordemoder i Tranum siden 1929. Adresse: Tranum pr. Brovst.

THOMSEN, Fru ELSE KATRINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Lendum. F. 10. November 1896 i Sønderøkse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; praktiserende Jordemoder i Brovst 1928—1930; Distriktsjordemoder i Syvsten 1930—1934; Distriktsjordemoder i Lendum siden 1934. Adresse: Lendum pr. Sindal.

THORSEN, Fru ELINE MARIE f. BENGTON; Distriktsjordemoder i Gjøl. F. 9. Marts 1876 i Sindal Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Gjøl siden 1902. Adresse: Gjøl pr. Aabybro.

VOSS, Fru ANNA META f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Flaunskjold. F. 14. November 1895 i Store Blejsbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Flaunskjold siden 1926. Adresse: Flaunskjold.

Ved Redaktionen Slutning har Formanden elskværdigst meddelt os følgende supplerende Oplysninger:

S. 20. Fru ANNA CHRISTENSEN; f. $\frac{23}{4}$ 1871 i Vorgød Sogn; dimitteret 1900; pr. pr. Herning 1900/24; Distr. i Børglum 1924/34.

S. 22. Frk. S. M. JEPPESEN; nu gift CHRISTENSEN.

S. 24. Fru K. M. PAULSEN; f. $\frac{3}{3}$ 1887 i Asaa; dimitteret 1917; Distr. i Flaunskjold 1921/25; i Sindal siden 1925.

S. 24. Frk. A. SCHMIDT; dimitteret $\frac{3}{9}$ 1927; D.str. i Børglum siden 1934.

S. 24. Fru M. SCHMIDT; f. $\frac{18}{3}$ 1873 i København; dimitteret 1908; Distr. i Elling og Tolne 1908/12; i Vraa siden 1912.

HOLBÆK AMTS JORDEMODERFORENING

AGERBØL, Frøken KAREN MARIE; Distriktsjordemoder i Dianalund. F. 21. November 1894 paa Frederiksberg; studeret Medicin 1917—1921; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; konst. Distriktsjordemoder i Undløse 1924—1925; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. A. 1925; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1926—1928; Distriktsjordemoder i Dianalund siden 1928. Bestyrelsesmedlem af Holbæk Amts Jordemoderforening. Adresse: Dianalund.

ERKEBY, Frøken DAGNY VILHELMINE; Distriktsjordemoder i Sdr. Jernløse. F. 28. November 1913 i Tuse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. B. 19130—1931; praktiserende Jordemoder i Ubby 1931—1932; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1932—1933; Distriktsjordemoder i Sdr. Jernløse siden 1933. Adresse: Sdr. Jernløse pr. Regstrup.

HANSEN. Fru KAREN; Distriktsjordemoder i Ruds Vedby siden 1934. Adresse: Ruds Vedby.

ANDERSEN, ANNA; Distriktsjordemoder paa Samsø. Adresse: Brunby, Samsø.

ANDREASEN, Fru BODIL JOHANNE f. LARSEN; pens. Distriktsjordemoder i Holbæk. F. 26. Januar 1866 i Melby pr. Frederiksværk; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; Reservejordemoder i Sexgaarde pr. Jægerspris 1888—1890; Distriktsjordemoder i Holbæk 1. Maj 1890—1902; Distriktsjordemoder i Uglestrup pr. Holbæk 1902—1923. Medlem af Bestyrelsen. Adresse: Villakvarter 111, Holbæk.

BUCH, Fru MARIE LUCIE f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder i Følleslev. F. 15. Februar 1861 i Skippinge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; Distriktsjordemoder i Følleslev 1892—1915. Medstifter af Holbæk Amts Jordemoderforening. Adresse: Følleslev St.

CHRISTENSEN, Fru ANNA MARIE f. BEYER; Distriktsjordemoder i Nordby, Samsø. F. 27. August 1895 i Nordby, Samsø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 24. September 1917; Distriktsjordemoder i Nordby, Samsø, siden 1. Januar 1918. Adresse: Nordby Samsø.

HAUGSTED, Frøken INGER; Distriktsjordemoder i Kalundborg. F. 20. Juli 1877 i Vester Skjerninge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; praktiserende Jordemoder i Horsens 1904—1914; Distriktsjordemoder i Kalundborg siden 1914. Adresse: Skibbrogade 50, Kalundborg.

HESSELD AHL, Frøken GERTRUD; Distriktsjordemoder i Undløse. F. 7. Maj 1897 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; praktiserende Jordemoder i Langaa 1928—1932; Distriktsjordemoder i Als (Ø. Jylland) 1932—1934; Distriktsjordemoder i Undløse siden 1934. Adresse: Undløse pr. Tølløse.

HOLM, Fru METTE KIRSTINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Kirke Helsing. F. 23. Februar 1870 i Nr. Vissinge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; Distriktsjordemoder i Højby 1895—1900; Distriktsjordemoder i Kirke Helsing siden 1900. Adresse: Kirke Helsing pr. Gørlev.

HOOG-NIELSEN, Fru MARIE NIELSINE f. HOOG; pens. Distriktsjordemoder. F. 4. Januar 1862 i Nyrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; praktiserende Jordemoder i Nyrup 1888—1889; Distriktsjordemoder i Nyraad 1889—1898; Distriktsjordemoder i Fuglede 1898—1932. Adresse: Kongstrup pr. Kalundborg.

JENSEN. Fru C.; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Nidløse.

JENSEN, Fru KAREN MARIE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Holbæk. F. 30. November 1884 i Skamstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. B. 1912—1913; Distriktsjordemoder i Holbæk siden 1913. Adresse: Blegstræde 1, Holbæk.

JENSEN, Fru MARIANE JOHANNE CLARA f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 15. Marts 1862 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; praktiserende Jordemoder i København 1889—1894; Distriktsjordemoder i Haraldsted 1894—1905; Distriktsjordemoder i Stenlille siden 1905. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Sorø Amts Jordemoderforening. Adresse: Stenlille St.

JØRGENSEN, Fru DORTHEA f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 18. Januar 1866 i Ubby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; praktiserende Jordemoder i Agerup 1893—1895; Reservejordemoder i Holbæk Amt (Høve) 1895—1896; Distriktsjordemoder i Regstrup 1896—1917; Distriktsjordemoder i Sdr. Jernløse 1917—1933. Adresse: Regstrup St.

JØRGENSEN, Fru INGEBORG KIRSTINE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Holbæk. F. 27. November 1889 i Taastrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; praktiserende Jordemoder i Holbæk siden 1918. Adresse: Rosen 5, Holbæk.

JØRGENSEN, Fru MARTHINE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Vig. F. 5. April 1880 i Vig Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Viskinde 1907—1922; Distriktsjordemoder i Vig siden 1922. Adresse: Vig St.

KÄHLER, Fru ANNA MARIE f. VESTERGAARD; Distriktsjordemoder i Odden pr. Nykøbing S. F. 6. Oktober 1893 i Begstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Odden siden 1928. Adresse: Odden pr. Nykøbing Sj.

KNUDSEN, Frøken ANNE KATHRINE; pens. Distriktsjordemoder. F. 15. Maj 1875 paa Ørnsøgaard i V. Farup Sogn (S. for Ribe); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; hospitalsuddannet Sygeplejerske; privat praktiserende Jordemoder i Høng 1904—1908; Distriktsjordemoder i Løve 1908—1915; Distriktsjordemoder i Ruds Vedby 1915—1933. Adresse: Høng St.

LARSEN, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder i Følleslev. F. 21. Februar 1884 i Sandby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. B. 1914—1916; Distriktsjordemoder i Følleslev siden 1916. Kasserer for Holbæk Amts Jordemoderforening siden 1930. Adresse: Følleslev St.

LARSEN, Fru JENSIGNE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Højby.

LARSEN, Fru KIRSTINE f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 11. August 1853 i Vig Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1884; Distriktsjordemoder i Nykøbing Sj. 1884—1924. Adresse: Nykøbing Sj.

LAURSEN, Frøken INGER; Distriktsjordemoder i Hørve. F. 25. Januar 1880 i Otting Sogn; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1909; Distriktsjordemoder i Hørve siden 1. Januar 1910. Bestyrelsesmedlem af Den Almindelige Danske Jordemoderforening 1924—1930. Adresse: Hørve St.

NIELSEN, Frøken AGNES KRISTIANE; Distriktsjordemoder i Nykøbing Sj. F. 2. April 1885 i Sandby; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; praktiserende Jordemoder i Nykøbing Sj. 1917—1922; Distriktsjordemoder i Nykøbing Sj. siden 1922. Adresse: Grundtvigsvej 31, Nykøbing Sj.

LORENTZEN, Fru ANNETTE CÆCILIE f. KNUDSEN; Distriktsjordemoder i Holbæk. F. 27. September 1876 i Udstrup; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; praktiserende Jordemoder i Holbæk 1902—1905; Distriktsjordemoder i Holbæk siden 1905. Fhv. Kasserer og Sekretær i Holbæks Amts Jordemoderforening. Adresse: Labæk 1, Holbæk.

NIELSEN, Fru ELSE CHRISTINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Udstrup. F. 29. Februar 1896 i Bakkendrup; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Distriktsjordemoder i Hundslund 1924—1926; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1926—1927; Distriktsjordemoder i Vraa (Ribe Amt) 1927—1929; Distriktsjordemoder i Udstrup siden 1929. Adresse: Udstrup pr. St. Merløse.

MADSEN, Frøken DAGMAR; Distriktsjordemoder i Kaastrup. Adresse: Kaastrup pr. Kalundborg.

MADSEN, Fru ERNA OLIVIA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Jerslev. F. 22. Oktober 1901 i Ørbæk; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; Reservejordemoder paa Frederiksberg Hospital 1929—1931; Reservejordemoder i Holbæk Amt (Mørkøv) 1931—1932; Distriktsjordemoder i Jerslev siden 1932. Adresse: Jerslev St.

NIELSEN, Fru HANSIGNE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Grevinge. F. 18. Januar 1877 i Assens; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Holløse 1905—1908; Distriktsjordemoder i Tuse 1908—1911; Distriktsjordemoder i Grevinge siden 1911. Adresse: Grevinge St.

MIKKELSEN, Fru ANNE METTE f. DEGN; pens. Distriktsjordemoder. F. 14. April 1846 i Nordby paa Samsø; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse September 1869; Distriktsjordemoder i Nordby, Samsø 1872—1921; har siden paa den stedlige Læges Opfordring assisteret ved en Del Fødsler. Af nulevende Jordemødre Indehaver af det ældste Lærebrev, idet dette i Aar er 66 Aar gammelt. Adresse: Nordby, Samsø.

NISSEN, Frøken MARIE; praktiserende Jordemoder i Gislinge. Dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934; pr. pr. i Gislinge siden 1934. Adresse: Gislinge St.

NØRREVIG, Fru ASTRID; Distriktsjordemoder i Højby. Adresse: Højby St.

MORTENSEN, Fru LINE; Distriktsjordemoder i Aarby; Adresse: Aarby pr. Kalundborg.

OLESEN, Frøken KAREN MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Løve. F. 18. Februar 1900; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; vikarieret i Løve 1929—1930; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1930—1931; Distriktsjordemoder i Løve siden 1931. Adresse: Løve pr. Høng.

PEDERSEN, Frøken ELLEN MARIE; Distriktsjordemoder i Mørkøv. F. 29. Juni 1884 i Mørkøv; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; praktiserende Jordemoder og Reservejordemoder for Holbæk Amt 1915—1919; Distriktsjordemoder i St. Gandløse 1919—1926; Distriktsjordemoder i Hørby 1926—1932; Distriktsjordemoder i Mørkøv siden 1932. Adresse: Mørkøv St.

PEDERSEN, Frøken JENSINE; Distriktsjordemoder i Jyderup. F. 11. Januar 1874 i Maribo; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Højby 1906—1909; Distriktsjordemoder i Bregninge 1909—1916; Distriktsjordemoder i Jyderup siden 1916. Formand for Holbæk Amts Jordemoderforening 1923—1932, nu Bestyrelsesmedlem. Adresse: Jyderup St.

PEDERSEN, Fru ZIDA MARIE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Høve. F. 28. Juni 1876 i Kirke Sonnerup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Distriktsjordemoder i Blæsinge 1910—1912; Distriktsjordemoder i Høve siden 1912. Adresse: Høve pr. Asnæs.

PETERSEN, Fru ELINE f. MADSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 4. Januar 1859 i Odden; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; tildelt Flidspræmien; Distriktsjordemoder paa Sjællands Odde 1. Nov. 1889—1928; Medlem af Menighedsraadet s. S. i c. 10 Aar; holdt Søndagsskole s. S. gennem 35 Aar. Adresse: Odden pr. Nykøbing S.

PETERSEN, Fru EMILIE CHRISTINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Tølløse. F. 15. Juli 1871 i Karrebækminde; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Tølløse siden 1. Oktober 1902. Næstformand i Holbæk Amts Jordemoderforening siden 1932. Adresse: Tølløse.

SØRENSEN, Fru ANE KIRSTINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder paa Sejro. F. 5. Januar 1873 paa Sejro; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1899; Distriktsjordemoder paa Sejro siden 1899. Adresse: Sejro.

SØRENSEN, Fru JOHANNE; Distriktsjordemoder i Viskinde. F. 27. Maj 1889 i Jyderup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1920—1922; Distriktsjordemoder i Viskinde siden 1922. Formand for Holbæk Amts Jordemoderforening siden 1932. Adresse: Viskinde pr. Svebølle.

VERDING NIELSEN, Fru INGEBORG MARGRETHE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Kalundborg. F. 21. Januar 1894 i Holbæk; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Heden-Vantinge 1922—1924; Distriktsjordemoder i Tuse-Næs 1924—1925; Distriktsjordemoder i Undløse 1925—1934; Distriktsjordemoder i Kalundborgsiden 1934. Adresse: Kordilsgade 30, Kalundborg.

PASSIVE MEDLEMMER

Amtslæge A. METZ, R. DM., Holbæk.
Læge EINAR THEODOR TULINIUS, Snærtinge.
Læge ANDERS IBSEN, Jyderup.

JORDEMODERFORENINGEN I KØBENHAVN AF 1893

ÆRESMEDLEMMER:

FRU ANNA PAASKE MØLLER

FRU NICOLINE E. P. NIELSEN

PASSIVT MEDLEM:

PROFESSOR DR. MED. E. HAUCH, OVERLÆGE VED RIGSHOSPITALET

ADLER PETERSEN, Frøken VALBORG MARIE; praktiserende Jordmoder i København. F. 6. April 1888 i Raklev; uddannet Sygeplejerske ved Frederiksberg Hospital 1910—1913; ansat sammesteds ved medicinsk Afd. 1913—1915; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; pr. pr. Jordmoder i Grenaa 1920—1922; Reservejordmoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1922—1923; pr. pr. Jordmoder i København siden 1923; selvstændig Klinik fra 1932. Medlem af Dansk Sygepleje Raad fra 1913—1919. Adresse: Lyshøj Allé 18, Valby.

ANDERSEN, Fru ANNINE MATHILDE f. IVERSEN; praktiserende Jordmoder i København. F. 25. September 1858; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; privat praktiserende paa Vesterbro 1888—1928; Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893 i Aaret 1894. Afgaaet ved Døden Nov. 1934.

ANDERSEN, Frk. DAGMAR; praktiserende Jordmoder i København. Adresse: Godthaabsvej 359, Vanløse.

ANDERSEN, Fru DOROTHEA; forhv. praktiserende Jordmoder i København 1894—1929. F. 10. Marts

1863 i Nyborg; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse i København 22. Oktober 1894. Adresse: Willemoesgade 6, Ø.

ANDERSEN, Fru HANSIGNE JØRGINE CHRISTINE f. OLSEN; praktiserende Jordmoder i København. F. 24. December 1864 i Blidstrup; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; privat praktiserende i København siden 1895. Adresse: Enghaveplads 11, V.

ANDERSEN, Frøken KIRSTEN; praktiserende Jordmoder i København. F. 11. Juli 1894 i Tarslev Sogn, Jylland; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole September 1925; Reservejordmoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1925—1927; Jordmoder ved Dr. Esmanns Klinik 1927. Adresse: Nørre Voldgade 88, K.

BAHRENDORFF PETERSEN, Fru W., praktiserende Jordmoder i Skovshoved. F. 12. August 1883 i København; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole September 1913; privat praktiserende i Skovshoved siden 1913. Adresse: Strandvej 327, Skovshoved.

BANDSHOLM, Frøken LAURA; praktiserende Jordemoder i København. F. 1. August 1879 i Havbau ved Aalborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende i Brønshøj 1907—1909; i København siden 1909. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893 fra 1923—1934. Adresse: Nørrebrogade 156, N.

BEK, Frøken ASTA; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 28. November 1881 i Møllerup; uddannet Sygeplejerske ved Gl. Frederiks Hospital 1902—1905; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; pr. pr. Jordemoder i Holte 1905—1912; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1912—1913; pr. pr. Jordemoder i København siden 1913. Medlem af Dansk Sygepleje Raad siden 1905. Adresse: Kocksvej 33, V.

BEKKER, Frøken EMILIE CHARLOTTE BENDTSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 15. November 1872 i Hammer Præstegaard, Vendsyssel; Sygeplejerske ved kgl. Frederiks Hospital 1. Februar 1899—August 1902; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1903; Reservejordemoder samme Sted 1. Oktober 1903—1. Oktober 1904; pr. pr. Jordemoder i København siden 1. November 1904. Medlem af Jordemodereksaminationskommissionen og Censor ved Jordemodereksamen fra 1911; Redaktør af Tidsskrift for Jordemødre, sammen med Overjordemoder Frøken J. Rødtneß September 1927—September 1930; Eneredaktør fra September 1930; Bestyrelsesmedlem og Kasserer i pr. pr. Jordemødres Pensionskasse; Medlem af Dansk Sygeplejerraad. Adresse: Østerfarimagsgade 75, Ø.

BERG, Frøken MAJA; praktiserende Jordemoder i København. F. 6. Juni 1872 paa Frederiksberg; dimit-

teret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1899; privat praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg siden 1899. Adresse: Nordre Fasanvej 1, F.

BERNER, Fru SIEGFRIEDA ANNA CAROLINE f. SØRENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 11. Januar 1887 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; privat praktiserende Jordemoder i Lyngby 1918—1926; i København siden 1926. Adresse: Istedgade 136, V.

BILLE, Frøken S.; praktiserende Jordemoder i København. F. 2. Juni 1887; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole i 1913; praktiserende Jordemoder i Hellerup siden 1915; forhv. Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling B. Adresse: Hartmannsvej 23, Hellerup.

BLOCH, Fru IDA ELISABETH f. LANDAU; praktiserende Jordemoder i København. F. 10. December 1885 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 10. September 1919. Privat praktiserende i København siden 1919; Jordemoder ved Aaboulevardens Fødeklínik 1922; Medindehaver af denne fra 1933. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893 fra 1926—1931. Kasserer i Understøttelsesforeningen (Jordemoderforeningen for København og Omegn) fra April 1934. Adresse: Nørrebrogade 194, N.

BOSERUP, Frøken C.; praktiserende Jordemoder i København. Dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse. Adresse: Østerbrogade 27. Ø.

BROLIN, Fru JULIANE MARIE JOHANNE f. NIELSEN KADSTED; privat praktiserende Jordemoder i København. F. 30. Oktober 1891 i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Reservejordemoder ved den jyske Fødselsanstalt i Aarhus 1918—1920; Reservejordemoder i Aarhus og Skanderborg Amt 1919—1925; privat praktiserende i København siden 1925. Adresse: Amagerbrogade 180, S.

BRUUN, Fru KAREN f. PEDERSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 14. Juni 1870 i Jyllinge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Distriktsjordemoder paa Ourø pr. Holbæk 1897—1903; Distriktsjordemoder i Dragør 1903—1931. Adresse: St. Magleby.

BRÜCKER, Fru ASTRID SALLING; praktiserende Jordemoder i København. F. 2. April 1887 i Ribe; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1919—1920; privat praktiserende i København siden 1920. Knyttet til St. Elisabeth Hospital som Jordemoder fra 1933. Adresse: Skaanesgade 11, S.

BRØNDUM, Fru THINA f. MUNK-POULSEN; privat praktiserende Jordemoder i København. F. 13. November 1891 i Sdr. Vorupør, Thy; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 12. September 1919; praktiserende Jordemoder i Sdr. Fælding (Ringkøbing Amt) 1919—1922; i Esbjerg 1922—1927; i Aalborg 1927—1928; Reservejordemoder ved Aarhus Fødselsstiftelse 1928—1929; pr. pr. i Aalborg 1929—1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; pr. pr. i København siden 1931. Adresse: Frederikssundsvej 108 A, N.

BRØNDUM SEERUP, Fru ALMA f. BRØNDUM; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 30. Marts 1878 i Lerbjerg, Jylland; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; pr. pr. i Randers 1907, i København siden 1908. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Falkoneralle 43, F. Sommer: Bakkekammen 22, Brh.

BURHØI OLESEN, Frøken CLARA; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. Oktober 1894 i Fredericia; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 18. Sept. 1923; pr. pr. Jordemoder i København 1. Febr. 1924—1925; Reservejordemoder ved Rigs-

hospitalets Fødeafd. B 1925—1926; pr. pr. Jordemoder i København siden 1926. Adresse: Nørrebrogade 140, N.

BÆK, Frøken PETRINE; praktiserende i København. F. 15. April 1900 i Barløse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole September 1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1930—1931; pr. pr. i København siden 1931. Adresse: Lange Müllersgade 23, Ø.

BØTKER-RASMUSSEN, Frøken SIGNE; praktiserende Jordemoder i København. F. 13. Maj 1896 i Møldrup pr. Skanderborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 29. September 1922; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1. Juni 1923—31. Maj 1924; Jordemoder ved Dr. Esmanns Klinik 1924—1932; Jordemoder ved Sct. Joseph Hospital 1932—1933; pr. pr. Jordemoder i København siden 1933. Fhv. Suppl. til Bestyrelsen i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Vester Voldgade 92, V.

CHRISTENSEN, Fru CARLA f. KNUDSEN; praktiserende Jordemoder i Charlottenlund. F. 4. Maj 1901 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole Oktober 1931; selvstændig praktiserende i Charlottenlund siden 1931. Medindehaver af Fødeklubben Hyldegaaardsvej 53, Charlottenlund. Adresse: Fredensvej 50, Charlottenlund.

CHRISTENSEN, Fru CATARINA DORTHEA f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 3. Marts 1856 i Sønderborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1886; privat praktiserende i København siden 1886. Adresse: Kingosgade 2, V.

CHRISTENSEN, Fru ELLEN f. CHRISTIANSEN; privat praktiserende Jordemoder i Herlev. F. 2. Juni 1891 i Næsby pr. Nakskov; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; pr. pr. Jordemoder paa Islands Brygge 1915—1929; pr. pr. Jordemoder i Herlev siden 1929. Adresse: Herlev.

CHRISTENSEN, Fru GUDRUN f. JENSEN; Reservejordemoder ved Rigshospitalet. F. 3. November 1902 i København; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. siden April 1932. Adresse: Martinsvej 8, V.

CHRISTENSEN DAHLBY, Fru HENRIETTE JENSINE MARIE f. RASMUSSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 2. Februar 1883 i Dalbyover (Randers Amt); dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse i 1907, selvstændig Praksis i Randers fra 1907—1922, fra 1922 pr. pr. paa Frederiksberg. Bestyrelsesmedlem for Randers Amts Jordemoderforening fra 1911, Formand fra 1914—1922. Medlem af Hovedbestyrelsen fra 1918—1924. Adresse: Rosenørnsallé 57, V.

CHRISTIANSEN, Fru AUGUSTA f. BOJESEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 3. Februar 1899 i Nykøbing Sj.; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C 1928—1929; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1929. Adresse: Kronprinsessegade 43, K.

CHRISTOPHERSEN, Frøken VALBORG HARRIET; praktiserende Jordemoder i København. F. 27. Januar 1892 i København; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1922; praktiserende Jordemoder i København siden 1922; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. i 1925. Næstformand i Den Al-

mindelige Danske Jordemoderforening 1930; Kasserer i Jordemoderforeningen i København af 1893 fra 1. April 1930. Adresse: Haabets Allé 1 A, Brh.

CRANER, Fru ELISE JULIANE BIRGITTE f. ISHØJ; praktiserende Jordemoder i København. F. 22. Februar 1885 i København; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 24. Sept. 1915; privat praktiserende i København siden 1915. Tilsynsførende ved Sundhedskommissionen 1916, overgaaet til Københavns Børneværn 1923. Adresse: Krabbesholmvej 7, Brh.

DUVE, Frøken ADA ELFRIDE; praktiserende Jordemoder i Vanløse. F. 9. December 1878 i Næstved; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1906. Adresse: Floras Allé 2, Vanløse.

EGGERS, Fru THERESE SOFIE JOHANNE f. MORTENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 8. Juli 1861 i København; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1891; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1891. Adresse: Nørrebrogade 154, N.

ERIKSEN, Fru RIGMOR MARGRETHE HENRIKKA f. RIEWERTS; praktiserende Jordemoder i København. F. 12. Juni 1893 i Espe (Fyn); dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B 1923—1924; privat praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg 1924—1934; i København siden 1934. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Dosseringen 30, N.

EVE ANDERSEN, Fru LOVISA; praktiserende Jordemoder i København. F. 31. Oktober 1873 i København; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906. Privat praktiserende i København siden 1906. Adresse: Ryesgade 67, Ø.

FALBE-HANSEN, Frøken EMILIE; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 22. August 1904 i Nymindesgade; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Reservejordemoder paa Fødekl. „Tagesminde“ i 1932—1933; praktiserende Jordemoder i København siden 1934. Adresse: Hvidkildevej 6, F.

FANNING, Frøken BORGHILDUR MARGRET JENNY; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. Juni 1896 i Reykjavik; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. 1930—1932; privat praktiserende Jordemoder siden 1932, tillige Reservejordemoder ved Københavns og Gl. Roskilde Amt. Adresse: Roskildevej 281, Valby.

FIEHN, Frøken FANNY; praktiserende Jordemoder i Gentofte. F. 16. Maj 1885 paa „Fedgaarden“ (Præstø Amt); dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; praktiserende Jordemoder i Gentofte 1912—1914; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1914—1915; pr. pr. Jordemoder i Gentofte siden 1915. Indehaver af Fødekl. „Tagesminde“, Gentofte. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Tagesmindevej, Gentofte.

FIX, Frøken JENNY; praktiserende Jordemoder i Gentofte. F. 21. April 1897 i København; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; Reservejordemoder ved Aarhus Fødselsanstalt 1930; privat praktiserende Jordemoder i Gentofte siden 1931. Adresse: Merianvej 17, Gentofte.

GLEERUP, Fru KIRSTEN f. THORRENGAARD; praktiserende Jordemoder i Københav. F. 4. August 1899 i Lyngaa; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; Reservejordemoder v. Rigshospitalets Fødeafd. A. 1927—1929; privat praktiserende Jordemoder i København og Indehaver af Fødekl. Borups Allé 19, 1929—1931; Indehaver af Fødekl. Bredgade 70 siden 1931. Adresse: Bredgade 70. Ø.

GREGERSEN, Fru AUGUSTA THEODORA f. LUNDSTRØM; praktiserende Jordemoder i København. F. 18. November 1859 i København; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; har haft Filial for den kongelige Fødselsstiftelse 1889—1910; privat praktiserende Jordemoder i København, Sct. Pauls Sogn 1889—1933. Adresse: Løgstørgade 26, Ø.

HAMMERUM, Fru MARIE LARSEN f. SKAANING HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. Marts 1869 paa Lolland; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 29. Maj 1891; praktiserende Jordemoder i København siden 1891. Adresse: Griffenfeldtsgade 35, N.

HANSEN, Fru AUGUSTA THOMINE JOHANNE RISA f. GRØNLUND; praktiserende Jordemoder i København. F. 19. November 1859; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 23. Maj 1884; privat praktiserende Jordemoder i København siden 23. Maj 1884. Kgl. Belønningsmedaille af 2. Kl. med Krone 23. Maj 1934. Adresse: Nørrebrogade 215 A, N.

HANSEN, Fru DORTHEA MARIE JENSINE f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 6. November 1861 i København; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse Oktober 1889; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1890. Adresse: Gothersgade 87, K.

HANSEN, Frøken EMILIE FREDERIKKE; praktiserende Jordemoder i Hellerup. F. 27. Januar 1862 i Hørsholm; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; privat praktiserende Jordemoder i Hellerup (Gentofte Kommune) siden 1892. Adresse: Lille Strandvej 2 A, Hellerup.

HANSEN, Fru FREDERIKKE MEYER f. MEYER; fhv. Jordemoder. F. 16. Oktober 1854 i Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; praktiserede Jordemoder paa Østerbro i København siden 28. Maj 1885. Afgaaet ved Døden, December 1934.

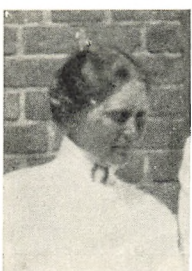
HANSEN, Frøken HANSINE; praktiserende Jordemoder i København; dimitteret fra Rigshospitalet 1912; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1. Marts 1917—1. Marts 1918; privat praktiserende i København siden 1912. Adresse: Borups Allé 1, N.

HANSEN, Frøken LAURA SOFIE; praktiserende Jordemoder i København. F. 28. April 1879 i Glumsø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1905. Adresse: Elmegade 8, N.

HANSEN, Fru LEONARDA JEANETTE f. LUNDQUIST; praktiserende Jordemoder i Søborg. Indehaver af Søborg Fødekl. F. 7. April 1884 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1916; praktiserende Jordemoder i Søborg siden 1. Oktober 1916. Adresse: Søborg Hovedgade 84.

HANSEN, Fru MARIE; Overjordemoder ved Frederiksberg Hospital. F. 13. Oktober 1886 i Hørve; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1916—1917; pr. pr. Jordemoder i København 1917—1919; Jordemoder ved Dr.

Esmanns Klinik 1. Januar 1919—1921; pr. pr. Jordemoder i Roskilde 1921—1924; Overjordemoder ved Frederiksberg Hospital siden 1924. Adresse: Frederiksberg Hospital, F.

HANSEN, Fru SIGNE KERSTINE HENRIETTE f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Lyngby. F. 13. Oktober 1896 i Rødvig; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Taarbæk 1931—1932; i Lyngby siden 1932. Adresse: Ulrikkenborg Plads 5, Lyngby.

HANSEN, Fru SIGRID HANSIGNE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 29. Maj 1900 i Slagelse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole (1. Karakter) 1927; privat praktiserende Jordemoder i København, Vanløse, siden Februar 1928. Adresse: Jyllingevej 1, F.

HANSEN, Frk. ODA (se Side 44).

HENRIKSEN, Fru MAREN f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 8. Juli 1867 i Assens; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse August 1899; pr. pr. Jordemoder i København 1899—1902; Distriktsjordemoder i Skanderborg Amt 1902—1904; pr. pr. Jordemoder i København 1904—1906; Distriktsjordemoder i Raaby (Præstø Amt) 1906—1910; pr. pr. Jordemoder i København 1910—1914; Distriktsjordemoder i Sorø Amt 1914—1923, pensioneret her 1923; pr. pr. Jordemoder i København siden 1923. Fhv. Næstformand i Præstø Amts Jordemoderforening; fhv. Medlem af Voldgiftsudvalget i Præstø Amt; fhv. Medlem af Sangbogsudvalget; Medlem af Forældre- raadet i Rysensteens Gymnasium; fhv. Næstformand i Dansk Vegetarisk Forening. Formand for „Det hvide Baand“ i Danmark fra Oktober 1933. Formand for Dr. Michael Larsens vegetariske Børnehjem siden 1931. Adresse: Istedgade 7, V.

HOLT, Frøken PETRA; praktiserende Jordemoder i København. F. 10. April 1882 i Lunderskov ved Kolding. Hospitalsuddannet Sygeplejerske; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1915. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Strandvej 1, Ø.

HUMBLE, Fru CHRISTINE f. ANDERSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 19. Maj 1861 i Farum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1891; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1891. Adresse: Vesterbrogade 100, V.

HYRM, Fru DORTHEA f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 28. Marts 1901 i Ørritslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1931. Praktiserende Jordemoder i København siden 1931. Adresse: Annebergvej 7. Brønshøj.

HØJGAARD, Frøken KAREN; Distriktsjordemoder i Buddinge. Adresse: Buddingevej 293. Buddinge.

HØYER, Fru BLANCHE EMILIE SOFIE AMALIE f. HØYER. F. 9. Februar 1869; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1899; hospitalsuddannet Sygeplejerske; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1899. Adresse: Hobrogade 4, Ø.

ISAKSEN, Fru EMILIE BIRGITTE f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 1. Oktober 1889 i København; uddannet Sygeplejerske ved Almindelig Hospital 1911—1914; Supplerer paa Dr. Pers Klinik i 1 Aar, og 2 Md. paa Rigshospitalets Fødeafd. A. 1915; fast ansat paa Rigshospitalets Føde-

afd. A. Maj 1915—Oktober 1917; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Afd. A. 1918—1920; paa Dr. Eli Møllers Klinik og pr. pr. Jordemoder i København siden 1921. Næstformand og Sekretær i Den Almindelige Danske Jordemoderforening 1924—1927. Medlem af Dansk Sygepleje Raad 1914—1921. Adresse: Njalsgade 61, S.

JACOBSEN, Frøken FRIDA; praktiserende Jordemoder i København. F. Aar 5641 den den 26. Kislev (29. Nov. 1880) i Fuirendal Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1912—1913; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1913. Revisor i Understøttelsesforeningen af 1878 fra 1931. Adresse: Godthaabsvej 133, F.

JACOBSEN, Frøken JENNY; f. 21. Juni 1894 i Grarup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920. Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling A. siden 1. Jan. 1925. Adresse: Jul. Mariesvej 16. Ø.

JENSEN, Fru BERTHA ANDREA f. RAAHAUGE; privat praktiserende Jordemoder i København, V. F. 19. Juni 1883 i Naskov; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 9. Aug. 1910; pr. pr. Jordemoder i København V. siden 1910. Adresse: Enghavevej 60. V.

JENSEN, Frøken GERDA; Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. F. 8. Januar 1893 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1. April 1924—1. April 1925; pr. pr. Jordemoder i København 1. April 1925—Oktober 1932; Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. siden 1. Oktober 1932. Adresse: Martinsvej 8, V.

JENSEN, Frøken INGBORG; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: Amagerbrogade 119. S.

JENSEN HANDBERG, Fru JOHANNE JØRGINE f. OLESEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 12. Juni 1869 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 31. August 1898; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1898. Formand for Lyngbyvejskvartets Hjelpeforening 1900—1910. Adresse: Strandvej 31, Ø.

JOHANSEN, Fru DORTHEA WILHELMINE MARIE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 5. December 1856 i Magleby; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1884; Distriktsjordemoder paa Christianshavn i 7—8 Aar; privat praktiserende Jordemoder sammesteds siden 1884. Belønningsmedaille med Krone for 50 Aars Virken som Jordemoder. Adresse: Ovengaden o. V. 26, Chr.

JOHANSEN, Fru HANNA CATHRINE f. JOSEPHSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 18. November 1901 i Midvaag, Færøerne; Sygeplejegering paa Færøerne 1921—1922; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Distriktsjordemoder paa Færøerne 1. December 1926—1. April 1927; selvstændig praktiserende i København 1927—1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Afd. B. 1930—1931; privat praktiserende i København siden 1931. Adresse: Østrigsgade 43, S.

JØNSSON, Frøken ELLEN MARGRETHE; praktiserende Jordemoder i København. F. 30. Maj 1898 i Feldballe; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1928. Adresse: Nakskovvej 35, Valby.

JØRGENSEN, Fru ANNA MARGRETHE f. RASMUSSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. April 1871 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1901; selvstændig praktiserende Jordemoder i København siden 1901. Adresse: Sdr. Boulevard 57, V.

JØRGENSEN, Fru INGEBORG MARIE CHRISTINE f. CHRISTIANSEN; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 23. August 1872; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1907; praktiserende paa Frederiksberg 1907—1915; Distriktsjordemoder i Føllesslev 10. Juli 1915—1. Maj

1916; praktiserende paa Frederiksberg siden 1916. Adresse: Bogøvej 1, F.

JØRGENSEN, Fru PETREA f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 14. December 1888 i Auning (Randers Amt); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 18. Sept. 1920; praktiserende Jordemoder i København siden 1920. Adresse: Borups Allé 6, N.

JØRGENSEN, Fru ROSA MARIE f. JOCHUMSEN; praktiserende Jordemoder i Hellerup. F. 20. Marts 1879 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1908; praktiserende Jordemoder i København 1908; praktiserende Jordemoder i Gentofte Kommune siden 1923. Adresse: Bøgehøj 8, Hellerup.

KIØRBOE, Fru ANDREA MARGRETHE f. KNUDSEN; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 24. September 1880 paa Fyn; uddannet Sygeplejerske ved Gl. Frederiks Hospital; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1918; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1918. Adresse: Falkonerallé 35, F.

KLEIN, Frk. I. (se Side 44).

KNUDSEN, Fru MARIE HANSINE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Charlottenlund. F. 2. Juni 1874 i Frørup (Fyn); dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse i August 1907; praktiserende Jordemoder i Gentofte Kommune siden 1907. Medindehaver af Fødeklubben Hyldegaardsvej 53, Charlottenlund. Adresse: Hyldegaardsvej 53, Chl.

KNUDSEN, Fru METTE KIRSTINE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 4. Oktober 1878 i Mjesing; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1903; privat praktiserende paa Christianshavn siden 1903. Adresse: Burmeistergade 2, Christianshavn.

KÆRSTED, FREDERIKKE; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 11. Oktober 1882 i Mejrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1911; Reservejordemoder ved Dr. Esmanns Klinik 1911—1912; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1912—1913; privat praktiserende Jordemoder i København og Jordemoder paa Sct. Lucas Stiftelse siden 1913. Adresse: Godthaabsvej 20 A, F.

KØHLER, Frøken GERDA; Reservejordemoder ved Franz Howitz Fødehjem. F. 6. December 1906 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1932; Reservejordemoder ved Franz Howitz Fødehjem siden 1932. Adresse: Howitzvej 40, F. (Se ogsaa Side 44).

LARSEN, Frøken LAURA; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. April 1896 i Grængebjerghus ved Holsteinborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1926—1928; pr. pr. Jordemoder i København siden 1928. Adresse: Jernbane Allé 85, Vanløse.

LARSEN, FRU PETRA SOFIE f. LARSEN; praktiserende Jordemoder i Gentofte. F. 29. September 1879 i Rønne; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; privat praktiserende Jordemoder i København 1910—1929; privat praktiserende Jordemoder i Vangede—Gentofte siden 1929. Adresse: Fødehjemmet „Farmen“, Plantagevej 35, Gentofte.

LIINGAARD, Frøken KIRSTEN; Overjordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem. F. 22. August 1888 i Farsø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem 1920—1921; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1922—1923; Overjordemoder ved Frantz Ho-

witz Fødehjem siden 1. September 1923. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen for København og Omegn fra 1932. Adresse: Howitzvej 40, F.

LIMSCHOU, FRU OLGA AMALIE f. JØRGENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 30. December 1892 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole, 1924; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1. Okt. 1924; Bestyrelsesmedlem og Sekretær i Jordemoderforeningen i København af 1893, 1926—1928; Formand for s. F., fra 1931; Medlem af Sygekassernes Vldgiftsraad fra 1933; Medlem af Kvindernes Erhvervsraad indenfor Danske Kvinders Nationalraad fra 1934. Adresse: Frederikssundsvej 25, L.

LINDEMARC, Fru L.; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: Istedgade 60. V.

LODAU-NIELSEN, FRU EMMA KRESTINE MARIE f. LERCHE; praktiserende Jordemoder i København. F. 22. Februar 1894 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; privat praktiserende i København siden 1922. Adresse: Istedgade 57, V.

LUXHØJ, FRU DORTHEA f. NIELSEN; Jordmoderelev v. Rigshospitalet. F. 13. April 1906 i Ulstrup, Thy; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole Januar 1935. Adresse: Rigshospitalet, København. Ø.

LYKKE, Frøken ELSE MARIE; Reservejordemoder i Holbæk Amt. F. 18. Februar 1902 i Værum ved Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 26. Sept. 1932; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1. Jan.—1. Dec. 1933; Vikar i Ruds Vedby 1. Dec. 1933—1. Apr. 1934; Reservejordemoder i Holbæk Amt siden 1. Febr. 1934. Adresse:

LØJMAND, Frøken KIRSTEN MARGRETHE; Reservejordemoder ved Frederiksberg Hospital. F. 30. Juni 1903 i Tunnerup, Falster; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1932—1933; Reservejordemoder paa Frederiksberg Hospital siden 1. November 1933. Adresse: Frederiksberg Hospital, København, F.

MAALØE, Fru ANNETTE JOHANNE f. von SAABYE; praktiserende Jordemoder i København. F. 11. Januar 1866 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 27. August 1896; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1896. Adresse: Randersgade 31, Ø.

MARCUSSEN, Frøken K.; praktiserende Jordemoder i Hellerup. Adresse: Hartmannsvej 23. Hellerup.

MATTHIENSEN, Frøken SIGRID KATHRINE; fhv. Jordemoder. F. 13. August 1863 i Sønderborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; privat praktiserende Jordemoder i København 15. Oktober 1896 til 28. April 1927. Adresse: Støvringgaard pr. Randers.

MOGENSEN, Frøken MARIE MICHAELINE; praktiserende Jordemoder i København. F. 28. December 1882 i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Reservejordemoder ved Franz Howitz Fødehjem 1914—1915; privat praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg siden 1915. Adresse: Godthaabsvej 45, F.

MÜLLER, Fru A.; praktiserende Jordemoder i Søborg. Adresse: Dickensallé 54. Søborg.

MØLLER, ANNA (se Side 90).

MØNSTED-LAURSEN, Fru HELGA KIRSTINE f. MØLLER; praktiserende Jordemoder i København. F. 15. Marts 1888 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1916. Adresse: Holsteinsgade 6, Ø.

NAVRBJERG HANSEN, Fru SIGNE; praktiserende Jordemoder i København. F. 24. August 1893 i Kvandløse (Holbæk); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1921; pr. pr. i København siden 1921. Adresse: Vennemindevej 26, Ø.

NICOLAYSEN, Fru A.; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: Frederiksberg Allé 5. V.

NIELSEN, Fru ANNA f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 9. Oktober 1881 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 14. September 1911; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1911. Fhv. Sekretær i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Kildevældsgade 65, Ø.

NIELSEN, Fru ANNA MARIE f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 19. November 1872 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1902. Adresse: Amagerbrogade 103, S.

NIELSEN, Frøken DORA HENRIETTE; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. Marts 1902 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1926—1927; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1927. Adresse: Nørre Farimagsgade 45, K.

NIELSEN, Fru JOHANNE CHRISTINE f. CHRISTIANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 27. Juni 1873 i Margrethetorp, Sverige; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; praktiserende Jordemoder i København siden 1. Oktober 1907. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893

fra 1911—1914; Formand i s. F. fra 1914—1923; For-
 eningens Kasserer 1923—1924; Næstformand og Sekre-
 tær i Den Almindelige Danske Jordemoderforening
 1926—1927; fra Februar 1928 Næstformand i Jorde-
 moderforeningen i København af 1893; Medlem af
 Den Almindelige Danske Jordemoderforenings Over-
 voldgiftsudvalg. Adresse: Jesper Brochmannsgade 11,
 København N.

NIELSEN, Frøken JULIE; prak-
 tiserende Jordemoder i Køben-
 havn. F. 24. September 1889;
 dimitteret fra Rigshospitalets Jor-
 demoderskole 15. Oktober 1916;
 Reservejordemoder ved Rigshos-
 pitalets Fødeafd. B. 1. April 1917
 —1. Sept. 1918; privat praktise-
 rende Jordemoder i København
 siden 1918. Adresse: St. Kon-
 gensgade 63, K.

NIELSEN, FRU MAREN CHRIS-
 TINE f. HANSEN; praktiserende
 Jordemoder i København. F. 5.
 Januar 1873 i Nykøbing F.; di-
 mitteret fra den kongelige Fød-
 selsstiftelse 1903; privat prak-
 tiserende i København siden
 1904. Adresse: Guldbergsgade
 12, N.

NIELSEN, FRU NICOLINE E. P.
 f. FRANCK; fhv. Jordemoder i Kø-
 benhavn. F. 28. Februar 1859 i
 København; dimitteret fra den
 kongelige Fødselsstiftelse 1886;
 Reservejordemoder ved den kon-
 gelige Fødselsstiftelse 1886—1887
 privat praktiserende Jordemoder
 i København 1887—1924. Kas-
 serer for Jordemødrenes Under-
 støttelsesforening af 1878 i 23
 Aar. Æresmedlem af Jordemoder-
 foreningen i København af 1893.
 Adresse: Sølvgade 6 A, K.

NIELSEN, FRU NILSIGNE; prak-
 tiserende Jordemoder i Køben-
 havn. F. 12. Januar 1880 i
 Ørby (Sjælland); dimitteret fra
 Rigshospitalets Jordemoderskole
 1911; selvstændig praktiserende
 paa Amager siden 1911. Fhv.
 Suppleant til Bestyrelsen i Jor-
 demoderforeningen i København
 af 1893. Adresse: Holmblads-
 gade 20, S.

NIELSEN, FRU PAULINE f. FRAND-
 SEN; praktiserende Jordemoder i
 København. F. 14. November
 1901 i Holstebro; dimitteret fra
 Rigshospitalets Jordemoderskole
 Oktober 1933; privat praktise-
 rende Jordemoder i København
 siden 1933. Adresse: Degne-
 stavnen 3, N.

NIELSEN-EDWIN, FRU ASTA VAL-
 GERDUR f. ASMUNSDOTTIR; prak-
 tiserende Jordemoder i Køben-
 havn (Frederiksberg). F. 18. Ok-
 tober 1894 paa Island; dimitteret
 fra Rigshospitalets Jordemoder-
 skole 1919; privat praktiserende
 Jordemoder i København siden
 1920. Adresse: Frederiksberg Allé
 38, V.

NYHOLM, FRU FRIDEBORG; praktiserende Jordemoder
 i København; Indehaver af „Lyngbyvejens Føde-
 klinik“, Lyngbyvej 62, Ø.

OLSEN, FRU ANNA; praktiserende Jordemoder i Kø-
 benhavn. Adresse: Worsaaevej 24. V.

OLSEN, FRU NICOLINE THEODORA MATHILDE f. LAR-
 SEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 4.
 September 1871 i Odense; dimitteret fra den kon-
 gelige Fødselsstiftelse 1895; privat praktiserende Jor-
 demoder i København siden 1895. Adresse: Vesterbro-
 gade 183. V.

PAASKE MØLLER, FRU ANNA
 f. JENSEN; praktiserende Jor-
 demoder i København. F. 27. De-
 cember 1860 i København; di-
 mitteret fra den kongelige Fød-
 selsstiftelse 1891; privat prak-
 tiserende Jordemoder i Køben-
 havn siden 1891. Fhv. Kasserer
 for Jordemoderforeningen i Kø-
 benhavn af 1893 fra 1907—1922;
 Æresmedlem af samme Forening.
 Adresse: Tullingsgade 21, V.

PEITersen, FRU JULIANE MARIE
 f. JACOBSEN; praktiserende Jor-
 demoder i København. F. 15. No-
 vember 1870 i Dalby Borup; di-
 mitteret fra den kongelige Fød-
 selsstiftelse 1900; privat prakti-
 serende Jordemoder i Køben-
 havn-Vanløsesiden 1900. Adresse:
 Vanløse Byvej 32, København,
 Vanløse.

PERONARD, Fru KLARA JOHANNE ANNA MARGRETHE f. MADSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 11. September 1896 i Odense; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1927. Bestyrelsesmedlem i Understøttelsesforeningen (Jordemoderforeningen for København og Omegn). Adresse: Frederikssundsvej 5, N.

PETERSEN, Fru ANE KIRSTINE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1894. Adresse: Godsbanegade 1, V.

PETERSEN, Frøken AUGUSTA WILHELMINE; praktiserende Jordemoder i København. F. 20. September 1869 i Jægerspris; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1905. Adresse: Elme-gade 8, N.

PETERSEN, Fru CHRISTINE f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 10. Februar 1865 i Thyrring; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; praktiserende Jordemoder i Horsens 1893—1920; i København siden 1920. Adresse: Hillerødgade 140, F.

PETRI, Fru VERA MARIA f. PETRI; praktiserende Jordemoder i København. F. 23. Mai 1896 i Sverrig; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; pr. pr. i Kongens Lyngby 1926—1932; Reservejordemoder ved Frederiksberg Hospital 1932—1933; pr. pr. i København siden 1934. Adresse: Mozartsvej 3, V.

RANCH, Fru AUGUSTA. Indehaver af Fødekliniken Rosenørnsallé 6—8, København V.

RASMUSSEN, Fru IDA; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: Bergthoragade 53, S.

RASMUSSEN, Fru M.; forhenværende Jordemoder i København. Adresse: Ny Vartov.

RASMUSSEN, Fru POULINE BIRGITTE f. JOENSEN; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 3. Oktober 1874 i Højvig (Færøerne); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; pr. pr. paa Frederiksberg 1900—1908. Distriktsjordemoder paa Frederiksberg 1908—1917 (Embedet nedlagt s. A.); pr. pr. paa Frederiksberg siden 1917. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Godthaabsvej 56, F.

RAVN, Frøken MAGGI ODA ELISABETH; praktiserende Jordemoder i København. F. 28. December 1900 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem 1931—1932; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1932. Adresse: Frederikssundsvej 189, (Tidl: Elmelundevej 9) Brh.

RHOD-HANSEN, Fru ELLEN f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. September 1908 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1933. Adresse: C. J. Brandtsvej 5, N.

ROELSGAARD, Fru JOHANNE; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. Februar 1888, Bjerget pr. Frøstrup; uddannet Sygeplejerske ved Kommunens Hospitaler 7. Maj 1913—1. Marts 1918; Medlem af Dansk Sygepleje Raad; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Reservejordemoder ved Rigshos-

pitalets Fødeafd. A. 1920—1922; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1922. Adresse: Sdr. Fasanvej 98, Valby.

a ROGVI, Frøken ASTRID; Hospitalsjordemoder ved St. Josephs Hospital. F. 24. Februar 1908 i Westmanhavn, Færøerne; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931. Reservejordemoder ved Rigshospitalets Afd. A. 1931—1932; Afd. B. 1932—1933; Hospitalsjordemoder ved St. Josephs Hospital siden 1. Januar 1933. Adresse: St. Josephs Hospital, Griffenfeldtsgade. N.

ning 1. August 1910. Kgl. Udnævnelse 1919. Fhv. Redaktør af Tidsskrift for Jordemødre 1924—1930. Adresse: Juliane Mariesvej 10, Ø.

SCHARLING, Fru CARLA; praktiserende Jordemoder i Søborg. Adresse: Søborg Hovedgade 104, Søborg.

SIGVALDASON, Fru MAREN JOHANNE ASTRID f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 4. November 1887 i Faaborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1915; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1. Oktober 1915. Adresse: Borups Allé 180, N.

SIMONSEN, Frk. A., forhv. Jordemoder i København. Adresse: Jebjerg. Jyll.

SINDING, Frøken DODA; praktiserende Jordemoder i København. F. 5. Januar 1882 i Rødegaard, Mols; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; pr. pr. siden 16. Oktober 1908; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. 1. Marts 1910—1. Marts 1911. Ansat ved Dr. Otto Møllers Klinik 1917. Sekretær i Jordemoderforeningen i København af 1893, 1913—1917. Adresse: Juliane Mariesvej 10, Ø.

ROSENDAHL, Frøken INGA; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem. F. 25. August 1909 i Ribe; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem Oktober 1934. Howitzvej 40, F.

ROSS KNUDSEN, Fru SOPHIE; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: I. E. Ohlsensgade 5, Ø.

RYEL, Fru ANNA MARIE f. BUDTZ; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 13. Oktober 1881 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1910—1911; selvstændig praktiserende siden 1911. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893. Adresse: Godthaabsvej 32, F.

SYLVEST, Fru KAREN MARGRETHE f. JØRGENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 16. November 1864 i Alsonderup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; selvstændig praktiserende Jordemoder paa Vesterbro siden 1890. Adresse: Istedgade 80, V.

RØDTNESS, Frøken JOHANNE CATHARINE. Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling B. F. 7. Marts 1877 i Ødis; Sygeplejeelev Vejle Amt Sygehus. Udd. Massøse (Dr. Olaf Benediktsen) pr. pr. og Silkeborg Sanat. 9 Aar; dimit. den kgl. Fødselsstiftelse 28. Aug. 1907. Resv. Jdm. s. S. 1907—08; pr. pr. i København 1908—1910. Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafdeling B, siden dennes Aab-

SØRENSEN, Fru ANNA CHRISTINE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 19. November 1879 paa Frederiksberg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1904; selvstændig Praksis i København siden 1904. Adresse: Frederikssundsvej 10, N.

SØRENSEN, Fru E.; praktiserende Jordemoder i København. Adresse: Gl. Torv 16, K.

SØRENSEN, Fru HELGA CHRISTINE; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. Oktober 1892 Ødsted (Jylland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1923. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893 1931—1933. Adresse: Gothersgade 133, K.

SØRENSEN, Fru INGEBORG JOHANNE f. KLINGENBERG; praktiserende Jordemoder i København. F. 1. November 1888 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; selvstændig praktiserende siden 1913. Adresse: Molbecksvej 16, Valby.

SØRENSEN, Frøken PETRA; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. Februar 1881 i København. Sygeplejerske ved Frederiks Hospital (Kirurgisk Afd. C.) 1902—1910; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1911; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1911—1912; pr. pr. i København fra Oktober 1912. Revisor i Jordemoderforeningen i København af 1893 fra 1931. Adresse: Rosenvængets Allé 2, Ø.

TANGDAL, Fru AGNES f. WIBE-NIELSEN; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. Maj 1900 i Laurbjerg; 1 Aars Uddannelse paa Dr. Esmanns Klinik og 1/4 Aar paa Københavns Amtssygehus, Nylandsvej; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeaf. A. ca. 1 1/2 Aar; senere Vikariat s. S., pr. pr. Jordemoder paa Østerbro. Adresse: Holsteinsgade 61, Ø.

THORDAL, Frøken ELSE PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Gentofte. F. 14. Marts 1889 i Lyby (Jylland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole i September 1919; praktiserende Jordemoder i Gentofte 1919—1921; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeaf. A. 1921; praktiserende Jordemoder i Gen-

tofte siden 1922. Revisor i Jordemoderforeningen i København af 1893 fra 1933. Adresse: Tjørnegårdsvej 8, Gentofte.

THORENGAARD: Se GLEERUP.

ULFELDT, Frøken ELLEN; Jordemoder ved Overlæge P. Vernings Klinik. F. 7. Februar 1881 i København; uddannet Sygeplejerske ved Københavns Amts Sygehus; Medlem af Dansk Sygeplejersaad; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1908; selvstændig praktiserende fra 1908—1911; Oversygeplejerske og Jordemoder ved Dr. Eli Møllers Klinik 1911—1921; pr. pr. i København 1921—1930 og Jordemoder ved Overlæge P. Vernings Klinik siden 1921; fhv. Bestyrelsesmedlem af Jordemoderforeningen i København af 1893; fhv. Bestyrelsesmedlem af Dansk Sygeplejersaads Pensionsfond. Adresse: Rosenørns Allé 32, V.

ULRIK LARSEN, Fru INGEBORG KAREN CAMILLA f. ANDERSEN, fhv. INGEBORG CHRISTIANSEN; praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg. F. 2. Juli 1893; dimitteret med 1. Karakter fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; selvstændig praktiserende paa Frederiksberg 1920—1921; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeaf. A. 1921—1922; pr. pr. paa Frederiksberg siden 1922. Har været Reservejordemoder i Københavns og Gl. Roskilde Amt i 2 Aar. Repræsentant for Forældrerådet paa La Courvej Skole fra 1934. Adresse: Wilkensvej 44, F.

VESTERGAARD, Frøken SIGRID; Reservejdm. Rigshosp. Afd. B. F. 13. Marts 1902; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; Reservejordemoder ved Fødeklinikken „Tagesminde“ Gentofte 1933—1934; paa Rigshospitalets Fødeaf. B siden 1/11 1934. Adresse: Rigshospitalet, Ø.

WAHLGREN, Frøken ANNA SELMA ERIKA; praktiserende Jordemoder i København. F. 30. Juni 1877 i København; Studentereksamen 1900; Filosofikum 1901; med. Forberedelseseksamen 1902; 1. Del af med. Eksamen 1908; vikarierede for Reservelægen paa Skørpinge Sanatorium Oktober 1911 og havde Kandidattjeneste paa Julemærkesanatoriet 1911—1912; tog Jordemodereksamen 1914 og var Reservejordemoder paa Dr. Esemanns Klinik 1915—1916; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1917. Adresse: Korsgade 12.

ZACHARIAE, Fru META f. THYGESEN SCHMIDT; praktiserende Jordemoder i København. F. 7. August 1889 i Fredericia; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. A. 1918—1920; selvstændig praktiserende fra 1920. Adresse: Amagerbrogade 31, S.

ZUSCHLAG, Fru ANNA VALBORG f. REINHARDT; praktiserende Jordemoder i København. F. 26. Maj 1893 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 3. September 1925; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1926—1927; selvstændig praktiserende siden 1927. Bestyrelsesmedlem i Jordemoderforeningen i København af 1893 siden 1933. Adresse: Dybbølgade 47, V.

ÆRREBO, Frøken HARALDA; praktiserende Jordemoder i København. F. 18. Oktober 1872 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse September 1901; privat praktiserende Jordemoder i København siden 1901. Bestyrelsesmedlem i Understøttelsesforeningen (Jordemoderforeningen for København og Omegn.) Adresse: Randersgade 34, Ø.

BERG JACOBSEN; Frøken E. Dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A, 1. Okt. 1934. Adresse: Juliane Mariesvej 14; Ø.

HANSEN, Frøken ODA E. S.; Reservejordemoder paa Rigshospitalet. F. 21. Januar 1903 i Holbæk; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. B siden 1. December 1933. Adresse: Juliane Mariesvej 14, Ø.

KLEIN Frøken INGE K. T., cand. phil.; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. F. 16. November 1904 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934; Ansat som Reservejordemoder paa Fødegang B 1. November 1934. Adresse: Juliane Mariesvej 14, Ø.

KÖHLER, Frøken GERDA (se Side 38). Fra 1. Oktober 1934 Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. Adresse: Juliane Mariesvej 14, Ø.

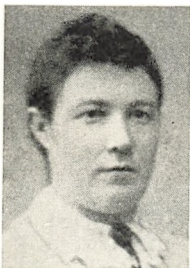
KØBENHAVNS OG GL. ROSKILDE AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEMMER:

FYSIKUS, DR. MED. ANDREAS BOEG, GENTOFTE
FRU KAREN HANSEN, ROSKILDE

ALKJÆR MOGENSEN, Fru INGER f. ANDERSEN ALKJÆR; Distriktsjordemoder i Kirke Værløse. F. 3. Juni 1882 i Thorup Simested Sogn; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Kirke Værløse siden 1909. Adresse: Kirke Værløse pr. Værløse.

ANDERSEN, Fru CHRESTINE HANNE f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 14. Juli 1861 i Sanderup; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 2. Juli 1890; Reservejordemoder ved den kongelige Fødselsstiftelse 1890—1891; pr. pr. Jordemoder i Slagelse 1892—1913; Distriktsjordemoder i Holte 1913—1928; Adresse: Pileallé 4, Holte.

ANDERSEN, Fru DAGMAR f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Glostrup. F. 26. Maj 1876 i København; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; pr. pr. i Søborg 1. September 1906—1. Maj 1908; Distriktsjordemoder i Magleby (ved Skelskør) 1. Maj 1908—Oktober 1911; Amtsreservejordemoder i København og Gl. Roskilde Amt 1911—1912; Distriktsjordemoder i Østrup pr. Viksø 1. November 1912—1. Oktober 1933; Distriktsjordemoder i Glostrup siden 1. Oktober 1933.

Fhv. Kasserer i København og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening. Adresse: Banegaardsvej 5, Glostrup.

ANDERSEN, Fru HELENE MARIE f. FREDENSBORG; praktiserende Jordemoder i Holte. F. 15. Juni 1901 i Skærbæk (Sdr. J.); dimetteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; privat praktiserende Jordemoder i Søllerød siden 1. Marts 1933. Adresse: Søllerødvej 53, Holte.

BENTZON, Fru ELNA CATHRINE; Distriktsjordemoder i Viby. Adresse: Viby St.

BÆRENTZEN, Fru ANE MARIE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Holte. F. 21. November 1892 i København; dimetteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 18. September 1916; pr. pr. Jordemoder i Vedbæk 1916—1923; pr. pr. i Holte 1923—1928; Distriktsjordemoder i Holte siden 1928. Bestyrelsesmedlem i Dansk Kvindesamfund 1926; Kasserer i Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening 1931—1932; Bestyrelsesmedlem i Holte Konservative Folkeparti 1931—1932; Formand for Dameudvalget i F. D. F. i Holte siden 1932. Adresse: Ernst Bojesensvej 8, Holte.

CHRISTENSEN, Fru ANNA KIRSTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Køge. F. 21. Februar 1887 i Rødvig; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Sæby (Horns Herred) 1915—1923; Distriktsjordemoder i Køge siden 1923. Revisor i København og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening. Adresse: Dyrlandsvej 10, Køge.

CHRISTENSEN, Fru AMALIE PETREA f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Københavns Amt. F. 13. Oktober 1875 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse, 1. Sept. 1902; Distriktsjordemoder i Københavns Amt siden 1. Maj 1904. Faaet tilkendt Professor Levys Præmietaske. Formand for Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening, April 1919—April 1928. Adresse: Kongens Lyngby.

CHRISTENSEN, Fru JENSIGNE f. LARSEN; praktiserende Jordemoder i Roskilde. F. 20. April 1896 i Øsemagle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Roskilde siden 1926. Adresse: Borgerdiget 25, Roskilde.

CHRISTENSEN, Fru MEZELIA OVEDIA f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Brøndbyøster. F. 18. November 1889 i Ordrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; selvstændig praktiserende i København 1914—1915; Distriktsjordemoder i Braade (Holbæk Amt) 1915—1917; Distriktsjordemoder i Gandløse 1917—1919; Distriktsjordemoder i Brøndbyøster siden 1919. Adresse: Roskildevvej 306, Rødovre.

CLAUSSEN, Frøken AUGUSTA EMILIE FREDERIKKE; Distriktsjordemoder i Kirke Hvalsø. F. 22. December 1882 paa Frederiksberg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; privat praktiserende Jordemoder paa Amager 1912—1913; Distriktsjordemoder i Kirke Hvalsø siden 1913. Fhv. Kasserer i Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening. Adresse: Kirke Hvalsø.

DITTMANN, Fru LAURA VILHELMINE MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Ballerup. F. 2. December 1885 i Karrebæksminde; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Reservejordemoder ved Dr. Esmanns Klinik 1916—1919; Distriktsjordemoder i Kværkeby 1. Januar 1919—Oktober 1921; Distriktsjordemoder i Ledøje til 1. August 1926; Distriktsjordemoder i Ballerup siden 1926. Adresse: Holdansvej 48, Ballerup.

ERIKSEN, Frøken BIRTHE MARIE; Distriktsjordemoder i Kirke Hyllinge. F. 9. Oktober 1887 i Hvalso; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Distriktsjordemoder paa Fur (Thy) 1916—1918; Distriktsjordemoder i Holsted 1918—1925; Distriktsjordemoder i Kirke Hyllinge siden 1925. Adresse: Kirke Hyllinge St.

FEVEILE, Fru MAREN SOFIE f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Lille Skensved. F. 7. Maj 1895 i Broby (Vester Egede Sogn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; privat praktiserende Jordemoder i Lille Skensved siden 1. November 1924. Tilsyn med Plejehjem siden 1930; Formand for Forældrerådet i Lille Skensved fra 1934. Adresse: Lille Skensved.

FRANSEN, Fru MARGRETHE f. TØNNESEN; praktiserende Jordemoder i Glostrup. F. 8. Maj 1896 i Eskildstrup (Fyn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Glostrup siden 1928. Adresse: Erdalsvej 27, Glostrup.

HANSEN, Fru KAREN f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Roskilde. F. 8. December 1858 i Thorslundemagle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 29. Maj 1883; pr. pr. Jordemoder i Roskilde 1883—1894; Distriktsjordemoder s. S. 1894—1928; pr. pr. s. S. fra 1928. Medstifter af Københavns og Gl.

Roskilde Amts Jordemoderforening i 1897. 1. April 1931 udnævnt til Æresmedlem af Foreningen. 23. November 1934 dekoreret med den Kgl. Belønningsmedaille i Sølv med Krone. Adresse: Skomagergade 7, Roskilde.

HOLM JENSEN, Fru GYTHA f. Ørum; praktiserende Jordemoder i Roskilde. F. 28. Februar 1883 i Sæby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; privat praktiserende Jordemoder i Roskilde siden 1912. Adresse: Skomagergade 44, Roskilde.

HØJGAARD, Frøken KAREN KRISTINE; Distriktsjordemoder i Buddinge. Adresse: Buddingevej 293, Buddinge.

JENSEN, Fru HANNE ANE MARIE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Kastrup. F. 4. Juni 1882; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Jerlev (Vejle Amt) 1912—1913; Distriktsjordemoder i Hvejsel (Vejle Amt) 1913—1920; Distriktsjordemoder i Kastrup siden 1920. Medlem af Voldgifts Udvalget 1934. Adresse: Saltværksvej 1932, Kastrup. — Fru Jensen var den første danske Jordemoder, der benyttede Flyvetransport til en Fødsel; sikkert ogsaa den korteste tjenstlige Flyvetur i Verden — Kastrup-Saltholm.

LAURSEN, Fru ELLEN f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Lejre. F. 18. Januar 1890 i Odense; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Eistrupholm November 1921—November 1924; Distriktsjordemoder i Lejre siden November 1924; Næstformand i Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening. Medlem af Sundhedskomm. og Børneværnet i Lejre siden 1933. Adresse: Lejre.

LAURSEN JENSEN, Frøken ELINE KRESTINE; Distriktsjordemoder i Dragør. F. 29. Juni 1883 i Falling Sogn;

dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Maarslet 1912—1919; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Afd. B. 1920—1921; Distriktsjordemoder i Jægerspris 1921—1926; Distriktsjordemoder i Dragør siden 1926. Adresse: Hollændervej 13, Dragør.

MARRILD, Fru CHRISTINE CHARLOTTE f. SNEDVIG; praktiserende Jordemoder i Roskilde. F. 6. Oktober 1889 i Frydendal-Mørkøv; Sygeplejekursus under Røde Kors 1. Januar 1911—31. December 1911; Sygeplejegerning paa Kommunehospitalet, Barselpleje paa Dr. Esmanns Klinik, Blegdamshospitalet (Epidemi) og derefter Menighedssygepleje i Sandby ved Nakskov fra Januar 1912 til April 1915. Sygeplejegerning paa Rigshospitalet og Uddannelse til Jordemoder fra 1. Maj 1915; dimitteret fra Jordemoderskolen 1920; pr. pr. Jordemoder i Roskilde siden 1. November 1920. Formand for Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening 19. April 1928. Bestyrelsesmedlem i pr. pr. Jordemødres Pensionskasse 1928. Medlem af Udvalget til Forhandling med Sygekasseudvalgene 15. November 1930, genvalgt i Sønderborg 1933. Formand for Repræsentantskabet i Den Almindelige Danske Jordemoderforening 1933. Tilsynsførende med Plejebørn i Roskilde Kommune fra Januar 1931. Medlem af Børneværnet i Roskilde fra Oktober 1933. Medlem af Dansk Sygepleje Raad. Adresse: Graabrødrehus, Roskilde.

MAURITZEN, Fru JENNY MATHILDE f. SAUNTE; Distriktsjordemoder i Greve. F. 1. Januar 1869 i Maribo; dimitteret fra den kongelige Fødselstiftelse 1897; pr. pr. Jordemoder i Maribo 1897—1902; Distriktsjordemoder i Holløse (Frederiksborg Amt) 1902—1905; Distriktsjordemoder i Holløse (ved Næstved) 1905—1913; Distriktsjordemoder i Ledøje 1913—1919; Distriktsjordemoder i Greve siden 1919; Næstformand i København og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening 1921—1934; Voldgiftsmedlem i Københavns og Gl. Roskilde Amts Kredsforening fra 1920. Adresse: Greve pr. Taastrup.

NIELSEN, Frøken MARY GERDA LYDIA; praktiserende Jordemoder i Holte. F. 19. Februar 1905 i Karls pr. Hobro; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; Reservejordemoder ved den jyske Fødselsstiftelse 1. Februar 1930—1. April 1931; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1. April 1931—1. Oktober 1933; pr. pr. i Holte siden 1. Oktober 1933; Suppleant i Københavns og Gl. Roskilde Amts Jordemoderforening fra 1934. Adresse: Ernst Bojesensvej 7, Holte.

PEDERSEN, Fru HANSIGNE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Borup. F. 19. August 1882 i Karlsrunder; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Aidt pr. Thorsø 1907—1916; Distriktsjordemoder i Hundslund 1916—1920; Distriktsjordemoder i Borup siden 1920. Adresse: Borup St.

RASMUSSEN, Fru KAREN f. MADSEN; pens. Distriktsjordemoder — nu pr. pr. i Kastrup. F. 30. Oktober 1872 i Holbæk; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; pr. pr. i Strandvejskvarteret 1904—1910; Distriktsjordemoder i Tyvelse 1910—1911; pr. pr. i Tommerup 1911; Distriktsjordemoder i Dræby og Munkebo, Fyn 1911—1912; pr. pr. i København 1912—1914; Distriktsjordemoder i Ø. Hæsinge (Fyn) 1914—1919;

privat Fødeklínik i Odense 1919—1920; Distriktsjordemoder i Sorring 1921—1922; Distriktsjordemoder i Oue 1922—1926; privat Fødeklínik i Nr. Sundby 1926—1928; pr. pr. i Kastrup siden 1928. Bestyrelsesmedlem i Den Almindelige Danske Jordemoderforening 1917—1925; Formand for Odense og Assens Amters Jordemoderforening 1918—1923; Medlem af Sogneraadet i Kastrup fra 1933. Adresse: Saltværksvej, Kastrup.

SKJOLDAGER, Frøken ALMA EMILIE; Distriktsjordemoder i Østrup. F. 26. Februar 1879 i Vester Saaby, dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; pr. pr. i Faxe Ladeplads 1909—1911; pr. pr. i Holte 1911—1915; Distriktsjordemoder i Lejre 1915—1920; Distriktsjordemoder i Havdrup 1920—1933; Distriktsjordemoder i Østrup siden 1. Oktober 1933. Adresse: Østrup pr. Viksø.

SØRENSEN, Frøken SIGRID; Distriktsjordemoder i Taastrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Taastrup siden 1931. Adresse: Pileallé 6, Taastrup.

VAGTBORG, Fru INGRID f. RØDTNESS; Distriktsjordemoder i Hedehusene. F. 12. Januar 1902 i Jemminge Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1929—1930; pr. pr. i Taastrup 1930—1933; Distriktsjordemoder i Hedehusene siden 1933. Adresse: Godsbanegade 11, Hedehusene.

WANDALL, Fru INGRID MARGRETHE f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Køge. F. 28. Januar 1899 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1929—1930; Reservejordemoder i Præstø Amt og praktiserende Jordemoder i Køge 1930—1934; Distriktsjordemoder i V. Egede siden 1935. Adresse: V. Egede St.

WESTERGAARD, Fru MARIE f. ANDERSEN; pens. Distriktsjordemoder og pr. pr. Jordemoder i Glostrup. F. 25. November 1862 i Stige ved Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; pr. pr. i Odense 1892—1901; Distriktsjordemoder i Hjadstrup 1901—1904; pr. pr. i Odense 1904—1905; Distriktsjordemoder i Tingjellinge 1905—1931; pr. pr. i Glostrup siden 1931. Adresse: Vinkelvej 7, Glostrup.

MARIBO AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Fru MARIE; Distriktsjordemoder i Sandby. Adresse: Sandby, Lolland.

BJØRN, Fru KIRSTINE MARIA f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder, Slagelse. F. 1. September 1870 i Hjørring; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; praktiserende Jordemoder i Nykøbing F. 1900—1908; Distriktsjordemoder i Nakskov 1908—1933; fhv. Formand for Maribo Amts Jordemoderforening og fhv. Medlem af Hovedbestyrelsen. Adresse: Sdr. Stationsvej 13, Slagelse.

CHRISTENSEN, Fru ANNA JUUL f. ENGELL; Distriktsjordemoder i Højreby. F. 8. April 1886 i Nakskov; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1916; Distriktsjordemoder i Vesterborg 1916—1920; Distriktsjordemoder i Væggerløse 1920—1921; Distriktsjordemoder i Højreby siden 1921. Kasserer i Maribo Amts Jordemoderforening 1920—1929. Adresse: Højreby pr. Søllested.

CHRISTENSEN, Frøken HELGA; Distriktsjordemoder i Brandstrup pr. Ryde. F. 2. Februar 1899 i Fredensborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødefld. B. 1927—1928; Distriktsjordemoder i Brandstrup siden 1929. Adresse: Brandstrup pr. Ryde.

CHRISTENSEN, Fru JOHANNE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Nykøbing F. F. 27. Januar 1872 i Skovby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; praktiserende Jordemoder i Nykøbing F. 1894—1912; Distriktsjordemoder i Nykøbing F. siden 1912. Fhv. Kasserer i Maribo

Amts Jordemoderforening. Adresse: Kongensgade 9, Nykøbing F.

CHRISTIANSEN, Fru MATHILDE HANSIGNE f. OLSEN; Distriktsjordemoder i Næsby pr. Munkeby. F. 17. Marts 1892 i Saxøbing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Reservejordemoder i Maribo Amt 1923—1924; Distriktsjordemoder i Næsby siden 1924. Kasserer i Maribo Amts Jordemoderforening 1930—1932; Næstformand i samme Forening 1932—1933; Formand i samme Forening fra 1933. Adresse: Næsby pr. Munkeby.

CHRISTOFFERSEN, Fru GERDA MARIA f. HEGNER-MADSEN; Distriktsjordemoder i Halsted pr. Aunede St. F. 16. Oktober 1894 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Tønder Amt 1921—1924; Distriktsjordemoder paa Femø 1924—1929; Reservejordemoder paa Aarhus Fødselsstiftelse 1929—1932; Distriktsjordemoder i Halsted siden 1932. Adresse: Halsted pr. Aunede St.

CLAUSEN, Frøken KAREN KIRSTINE; praktiserende Jordemoder i Rørbæk. F. 28. August 1901 i Rørbæk; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Rørbæk siden 1934. Adresse: Rørbæk pr. Saxkøbing.

CLAUSEN, Fru MATHILDE EVE KAMILLE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Stokkemærk. F. 14. Oktober 1877 i Vesterborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstif-

telse 1907; praktiserende Jordemoder i Kalø 1907—1909; Distriktsjordemoder i Stokkemarke siden 1909. Adresse: Stokkemarke St.

DAVIDSEN, FRU SARA LOUISE ANNA MARIE f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Errindslev pr. Rødby. F. 8. Marts 1880 paa Femø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; Distriktsjordemoder paa Femø 1904—1913; Distriktsjordemoder i Venslev 1913—1915; Distriktsjordemoder i Nakskov 1915—1916; Distriktsjordemoder i Errindslev siden 1916. Adresse: Errindslev pr. Rødby.

EGUND, FRU EMILIE ELEONORA f. RASMUSSEN-FLOR; Distriktsjordemoder i Fuglse pr. Holeby St. F. 1. September 1888 i Søllested; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Øster Ulslev 1921—1923; Distriktsjordemoder i Sæddinge 1923—1931; Distriktsjordemoder i Fuglse siden 1931. Adresse: Fuglse pr. Holeby St.

EWALDSEN, Frøken KIRSTEN Distriktsjordemoder i Maribo. F. 11. Maj 1882 i Thorshavn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; praktiserende Jordemoder i Maribo 1911—1914; Distriktsjordemoder i Maribo siden 1914. Fhv. Formand for Maribo Amts Jordemoderforening. Adresse: Nyklostergade 17, Maribo.

FRANSEN, FRU ANNA OLIVE DORTHEA f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Skovbølle. F. 11. Marts 1895 i Holstebro; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Brandstrup 1921—1929; Reservejordemoder i Maribo Amt 1929—1930; Distriktsjordemoder i Skovbølle siden 1930. Adresse: Skovbølle pr. Købelev.

HALVORSEN, FRU BODIL f. GILBERT-JESPERSEN; Distriktsjordemoder i Saxeøbing. F. 10. December 1888 i Charlottenlund; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; praktiserende Jordemoder i Saxeøbing 1915—1920; Distriktsjordemoder i Saxeøbing siden 1920. Adresse: Saxeøbing.

HANSEN, FRU JENSIGNE PETREA f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Birket pr. Torrig St. F. 23. Maj 1872 i Vaabensted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; praktiserende Jordemoder i Kalø 1898—1899; Distriktsjordemoder i Vesterborg 1899—1904; Distriktsjordemoder i Birket siden 1904. Adresse: Birket pr. Torrig St.

HANSEN, FRU KRISTINE BODIL f. IBSEN; Distriktsjordemoder i Utterslev pr. Kastager. F. 19. September 1871 i Sdr. Ørslev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Gundslev 1903—1905; Distriktsjordemoder i Utterslev siden 1905. Adresse: Utterslev pr. Kastager.

HUGE, FRU INGRID SOFIE MARGRETHE f. DANIELSEN; praktiserende Jordemoder i Nakskov. F. 25. Juni 1902 i Skovby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; praktiserende Jordemoder i Nakskov siden 1931. Adresse: Tilegade 9, Nakskov.

JACOBSEN, FRU JULIE VALLENTINE f. NEIDHARDT; pens. Distriktsjordemoder. F. 4. Marts 1858 i Maribo; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; privat praktiserende Jordemoder i Stubbekøbing 1888—1891; Distriktsjordemoder i Højreby 1891—1900; Distriktsjordemoder i Halsted 1900—1922. Adresse: Ullerslev pr. Aunede St.

JENSEN, FRU GERTRUD f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Anderstrup pr. Maribo. F. 26. August 1885 i Eskildstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstif-

GÆPPEL, FRU BODIL; Distriktsjordemoder i Stubbekøbing. Adresse: Stubbekøbing.

telse 1908; praktiserende Jordemoder i Nørre Alslev 1908—1909; Distriktsjordemoder i Anderstrup siden 1909. Adresse: Anderstrup pr. Maribo.

JENSEN, Fru HANSIGNE f. JENSEN; Reservejordemoder i Maribo Amt. F. 3. Oktober 1906 paa Bogø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; Reservejordemoder i Maribo Amt siden 1932. Adresse: Nr. Boulevard 71, Nykøbing F.

JENSEN, Fru INGEBORG KRISTINE f. FRANSEN; Distriktsjordemoder i Vester Kippinge pr Nørre Alslev. F. 21. Juni 1886 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; Distriktsjordemoder i Vester Kippinge siden 1917. Kasserer i Maribo Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Vester Kippinge pr. Nørre Alslev.

JENSEN, Fru JULIE CAROLINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Branderslev pr. Nakskov. F. 18. Oktober 1888 i Sjelle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1918—1919; Distriktsjordemoder paa Askø 1925—1929, paa Femø 1929—1934, i Branderslev siden 1934. Adresse: Branderslev pr. Nakskov.

JØRGENSEN, Fru ELSE; Distriktsjordemoder i Skelby; Adresse: Skelby pr. Fiskebæk.

JØRGENSEN, Fru RIGMOR ELEONORA VIKTORIA f. BJERREGAARD; Distriktsjordemoder paa Fejø. F. 26. August 1889 paa Frederiksberg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder paa Askø 1907—1911; Distriktsjordemoder i Borre (Møen) 1911—1913; Distriktsjordemoder i Majbølle og paa Femø 1913—1917; Distriktsjordemoder paa Fejø siden 1917. Adresse: Fejø.

KOKBORG, Fru EMMA CAROLINE f. ENGEL; praktiserende Jordemoder i Nakskov. F. 17. Juli 1880 i Ørslykke; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; praktiserende Jordemoder i Rudkøbing 1912—1914; praktiserende Jordemoder i Nakskov siden 1914. Adresse: Nr. Boulevard 28, Nakskov.

KRISTENSEN, Fru REGINE NATHALIA f. HANSEN; Distriktsjordemoder paa Askø. F. 8. August 1902 paa Lilleø; dimitteret med 1. Karakter fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; Distriktsjordemoder paa Askø siden 1929. Tilsynsførende med Plejebørn i Kommunen. Adresse: Askø.

LINDEGAARD, Fru WILLIA CONSTANCE f. STÆHR; Distriktsjordemoder i Særsløv pr. Horbelev. F. 2. November 1890 paa Bogø; dimitterede fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder paa Bogø 1915—1924; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1924—1925; Distriktsjordemoder i Særsløv siden 1925. Adresse: Særsløv pr. Horbelev.

LUDVIGSEN, Fru RASMINE SOFIE f. MORTENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 2. August 1858 i Sdr. Horslunde; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1886; praktiserende Jordemoder i Maribo 1886—1887; Distriktsjordemoder i Gunslev 1887—1894; Distriktsjordemoder i Horeby 1894—1904; Distriktsjordemoder i Thoreby 1904—1928. Medstifter af Maribo Amts Jordemoderforening. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Den Almindelige Danske Jordemoderforening. Adresse: Øster Kippinge pr. Nørre Alslev.

LUND, Fru VILHELMINE PETRINE DORIS f. DIKOW; Distriktsjordemoder i Paarup pr. Nørre Balle. F. 22. November 1864 i Førslev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; praktiserende Jordemoder i Nykøbing F. 1890—1891; praktiserende Jordemoder i Kalø 1891—1894; Distriktsjordemoder i Majbølle 1894—1913; Distriktsjordemoder i Paarup siden 1913. Adresse: Paarup pr. Nørre Balle.

MEYER, Fru MARGRETHE f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 4. Februar 1865 i Saxe-købing; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; Reservejordemoder i Nakskov 1. Oktober 1895—15. Januar 1896; Distriktsjordemoder i Sandby 1896—1929. Adresse: Sandby pr. Harpelunde.

MORTENSEN, Fru CAROLINE JACOBINE f. MORTENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 23. September 1865 i Stadager; dimitteret fra den kgl. Fødselsstiftelse 1895; praktiserende Jordemoder i Viksnæs 1895—1898; Distriktsjordemoder paa Femø 1898—1904; Distriktsjordemoder i Skjelby 1904—1927. Adresse: Enghave pr. Freilev.

MORTENSEN, Fru MARGRETHE SOFIE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Kraghave pr. Tingsted. F. 6. December 1879 i Horslunde; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Gundslev 1906—1908; Distriktsjordemoder i Vesterborg 1908—1915; Distriktsjordemoder i Kraghave siden 1915. Formand for Maribo Amts Jordemoderforening 1918—1933. Adresse: Kraghave pr. Tingsted.

NIELSEN, Frøken INGEBORG; praktiserende Jordemoder. Adresse: Nykøbing F.

NIELSEN, Fru KRISTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Torkildstrup pr. Stubbekøbing. F. 25. December 1873 i Sørup, Eskildstrup Sogn, Falster; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1898; pr. pr. Jordemoder i Torkildstrup-Lillebrende Sogne 1. September 1898—1. April 1900; Distriktsjordemoder i Torkildstrup pr. Stubbekøbing siden 1. April 1900. Adresse: Torkildstrup pr. Stubbekøbing.

NIELSEN, Fru MARIE LUND f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Sdr. Ørslev. F. 24. April 1879 i Flintinge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Gundslev 1909—1911, Distriktsjordemoder i Ketting 1911—1914; praktiserende Jordemoder i Sdr. Ørslev siden 1914. Adresse: Sdr. Ørslev St.

NIELSEN, Fru PAULA f. CLAUSEN; praktiserende Jordemoder i Nakskov. F. 10. Oktober 1904 i Thoreby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; praktiserende Jordemoder i Nakskov siden 1932. Adresse: Bredgade 20, Nakskov.

OLSEN, Fru; Distriktsjordemoder. Adresse: Radsted pr. Saxe-købing.

OLSEN, Fru JULIE f. CLAUSEN; Distriktsjordemoder i Øster Ulslev. F. 23. September 1897 i Tudse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; praktiserende Jordemoder i Græsted 1922—1923; Distriktsjordemoder i Øster Ulslev siden 1923. Adresse: Øster Ulslev.

OLSEN, Frøken OLIVE ANNINE; Distriktsjordemoder i Nørre Vedby pr. Nørre Alslev. F. 17. Februar 1869 i Vaalse; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; Distriktsjordemoder i Torrig 1900—1904; Distriktsjordemoder i Kippinge 1904—1917; Distriktsjordemoder i Nørre Vedby siden 1917. Adresse: Nørre Vedby pr. Nørre Alslev.

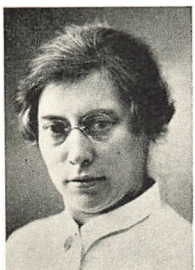

PEDERSEN, Frøken ANNA KRISTINE; Distriktsjordemoder i Majbølle. F. 16. Februar 1896 i Hammer; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Majbølle siden 1922 (Hospitalsuddannet Sygeplejerske). Adresse: Majbølle pr. Guldborg.

PETERSEN, Fru SARA KAMILLA f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Nysted. F. 24. Marts 1876 i Indslev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; Distriktsjordemoder i Nysted siden 1902. Voldgiftsmedlem i Maribo Amts Jordemoderforening. Adresse: Nysted.

PEDERSEN, Fru THORA f. BRYNJOYSEN; Distriktsjordemoder i Horslunde. F. 8. September 1888 i Reykjavik; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole (1. Karakter) 1918; Reservejordemoder i Ribe Amt og privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg 1918—1922; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1922—1923; Reservejordemoder i Præstø Amt 1923—1930; Distriktsjordemoder i Horslunde siden 1930. Adresse: Horslunde St.

RASMUSSEN, Fru SIGNE; Distriktsjordemoder i Veggerløse. Adresse: Veggerløse St.

SIMONSEN, Frøken AGNES KIRSTINE; Distriktsjordemoder i Eskildstrup. F. 30. April 1899 i Vore Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Distriktsjordemoder i Eskildstrup siden 1927. Adresse: Eskildstrup St.

PETERSEN, Fru LAURA HJØLLUND f. KOKSBANG; Distriktsjordemoder i Dannemare. F. 13. Juni 1898 i Nyborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Distriktsjordemoder i Kværndrup 1926—1929; Distriktsjordemoder i Dannemare siden 1929. Adresse: Dannemare St.

SKOV, Fru MARTINE f. OVERGAARD; Distriktsjordemoder i Thoreby. F. 2. Juni 1889 i Thisted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1918; privat praktiserende Jordemoder i København 1918—1926; Reservejordemoder i Maribo Amt 1926—1928; Distriktsjordemoder i Thoreby siden 1928. Næstformand i Maribo Amts Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Thoreby pr. Flintinge.

PETERSEN, Fru OLGA KÅREN EMMY f. PHILLIPSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Kirkeby. F. 1. April 1896 i Stubbekøbing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Distriktsjordemoder i Sdr. Kirkeby siden 1928. Adresse: Sdr. Kirkeby pr. Egebjerg.

THOMSEN, Fru JULIANE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Alminde. F. 13. Februar 1874 i Ølsted-Thrige; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Alminde siden 1929. Adresse: Alminde pr. Landet.

ZEHNGRAFF, Fru KRISTINE ANNA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Raagelunde. F. 12. Februar 1880 i Slemminge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; privat praktiserende Jordemoder i Nakskov 1910—1914; Distriktsjordemoder i Raagelunde siden 1914. Adresse: Raagelunde pr. Kettinge.

UNGERMANN, Frøken OLGA KIRSTEN; Distriktsjordemoder i Rødby. F. 27. Oktober 1898 i Torkildstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; Reservejordemoder i Maribo Amt 1930—1932; Distriktsjordemoder i Rødby siden 1933. Adresse: Rødby.

PASSIVE MEDLEMMER

Kredslægerne FREDERIK INGERSLEV, Saksjøbing, og FRANZ HUGO BERG, Nakskov, samt Lægerne AXEL JONES BECH, CHRISTIAN VILHELM VEMMING, og ELEONORA KRISTINE OLSEN, Nykøbing, PETER GUSTAV NIELSEN og POUL HAAGEN, Saksjøbing, SVEND HUGO KJELDSEN og MUHLE, Nakskov, LIPSCHITZ BINEM, Næsby, og HARALD RØNLUND, Købelev.

Ved Redaktionens Slutning har Formanden elskværdigst fremskaffet følgende supplerende Oplysninger som desværre ikke kan indføjes ved Biografierne:

Side 49: Fru MARIE ANDERSEN: dimitteret 1902.

Side 51: Fru ELSE JØRGENSEN: f. $\frac{8}{2}$ 1877 i Skelby; dimitteret 1905.

Side 53: Fru SIGNE RASMUSSEN: f. $\frac{1}{2}$ 1888 i Saksjøbing; dimitteret 1920.

ODENSE AMTS JORDEMODERFORENING AF 1929

BREMERSTENT, Frøken O.; se Odense og Assens Amter.

BØGELUND, Fru; ikke praktiserende. Adresse: Bülowvej 22, Odense.

BACH PETERSEN, Fru ANNA CONSTANCE RASK f. RASK ANDERSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 13. Juli 1881 i Odense; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; har deltaget i 2 Repetitionskursus; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1913; Reservejordemoder i Odense Amt siden 1930. Adresse: Platanvej 48, Odense.

CHRISTENSEN, Frøken INGEBORG; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 21. December 1892 i Odense; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; uddannet Sygeplejerske ved Odense Sygehus; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1921—1922; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1922. Adresse: Bredstedgade 2, Odense.

CHRISTENSEN, Fru PETRA f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Ejlbj. F. 10. August 1890 i Jordløse; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Reservejordemoder i Odense-Assens Amter 1920—1922; Distriktsjordemoder i Skovby 1922—1925; Distriktsjordemoder i Ejlbj siden 1925. Adresse: Ejlbj pr. Guldbjerg.

DITLEVSEN, Frøken LAURA MARIE; Distriktsjordemoder i Middelfart. F. 19. Januar 1879 i Bjerne; dimetteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Sarup 1909—1912; Distriktsjordemoder i Middelfart siden 1912. Medredaktør ved Jordemødrenes kristelige Forening fra 1933. Medlem af Voldgiftsretten indenfor Odense-Assens Amters Kredsforening fra 1929. Adresse: Middelfart.

GREVE, Fru JULIE f. POULSEN; Distriktsjordemoder i Gelsted. F. 3. Maj 1893 i Kærby; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1. Oktober 1923; Distriktsjordemoder i Ørslev 1. December 1923—1929; Distriktsjordemoder i Gelsted siden 1. November 1929. Adresse: Gelsted.

HANSEN, Fru KIRSTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Rynkeby. F. 29. December 1891 i Rørslev pr. Kappendrup; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1918; Reservejordemoder i Odense-Assens Amter 1918—1920; Distriktsjordemoder i Rynkeby siden 1920. Adresse: Rynkeby.

HANSEN, Frøken MARY GUDRUN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 9. September 1906 i Kværndrup; dimetteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1933. Adresse: Reventlowsvej 68, Odense.

HANSTED, Fru KAREN SOFIE JOHANNE f. PILLE; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 9. September 1894 i Sdr. Kirkeby; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; pr. pr. Jordemoder i Odense 1926—1928; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1928—1929; pr. pr. Jordemoder i Odense siden 1929. Næstformand i Odense Amts Jordemoderforening af 1929 fra 1931. Adresse: Overgade 8, Odense.

JANSEN, Fru ESTHER EMMY MATHILDE f. WERENBERG; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 13. Marts 1898 i Odense; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; Reservejordemoder i Odense-Assens Amter 1. Marts 1929—1. Marts 1930; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1928. Adresse: Skibhusvej 35, Odense.

HASLEV, Frøken SØRINE PETREA; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 1. Oktober 1897 i Aarhus; uddannet Sygeplejerske 1924; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. 1925—1926; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1926. Adresse: Albanitorv 9, Odense.

JANSEN, Frøken JOHANNE; praktiserende Jordemoder i Middelfart. F. 27. Februar 1901 i Søby, Ærø; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; Jordemoder ved Fødeafdelingen „Tageminde“ i Gentofte 1930—1931; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1931—1932; privat praktiserende Jordemoder i Bolbro 1932—1934; privat praktiserende Jordemoder i Middelfart siden 1934. Adresse: Lundegaardsvej 6, Bolbro.

HAUGE, Fru ELISABETH PETRA f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 7. April 1879 i Frederiksdal; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg 1914—1923; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1923. Adresse: Klaragade 14, Odense.

JENSEN, Fru ELLA f. KJELDEGAARD; Distriktsjordemoder i Knarreborg. F. 24. Juni 1883 i Em Skole paa Mors; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Næsbyhoved-Broby 1912—1915; Distriktsjordemoder i Knarreborg siden 1915. Fhv. Næstformand i Odense Amts Jordemoderforening. Adresse: Knarreborg.

HORNÆK, Frøken MARIE BOLLETTE; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 20. Februar 1880 i Randers; dimittet fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Reservejordemoder ved den gamle Fødselsstiftelse 1909—1910; samt ved Rigshospitalets Fødeafd. de første 3 Md. af dennes Eksistents; pr. pr. Jordemoder i Odense siden 1910. Kasserer i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1911—1922. Adresse: Kronprinsensgade 24, Odense.

KROMANN, Fru LAURA LOUISE INGEBORG f. HAAKONSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 14. Juni 1898 i Odense; dimittet fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1929. Adresse: Hjallesvej 8, Odense.

MADSEN, Frøken JOHANNE; Distriktsjordemoder i Vellinge. F. 14. Oktober 1876 i Hjadstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Rørslev 1907—1911; Distriktsjordemoder i Hjadstrup 1911—1925; Distriktsjordemoder i Vellinge siden 1925. Adresse: Vellinge pr. Otterup.

OLSEN, Fru DAGMAR f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Kerteminde. F. 26. Juni 1877 i Frørup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1905; privat praktiserende Jordemoder i Refsvindinge 1905—1906; Distriktsjordemoder i Bullerup 17. Maj 1906—1. August 1918; Distriktsjordemoder i Kerteminde siden 1. August 1918. Adresse: Kerteminde.

PETERSEN, Fru MARIE f. LARSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 27. Februar 1869 i Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1897. Adresse: Benzons Allé 3, Fruens Bøge.

RASMUSSEN, Fru EMMA; Distriktsjordemoder i Asperup. Adresse: Asperup St.

RASMUSSEN, Frøken HILDA EMILIE; praktiserende Jordemoder i Fruens Bøge. F. 28. December 1883 i Horsens; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Vikar i Distriktsjordemoderembedet i Gerlev ved Slagelse 1915—1916; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1916—1917; privat praktiserende Jordemoder i Odense og Fruens Bøge siden 1917. Kasserer i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1921—1927; Næstformand Odense Amters Jordemoderforening 1929—1931; Medlem af Dalum Sogns private Hjælpkasse fra 1930. Adresse: Dalumvej 23, Fruens Bøge.

RASMUSSEN, Frøken JOHANNE; praktiserende Jordemoder i Otterup. F. 23. April 1903 i Øster Egense; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932;

Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1932—1934; pr. pr. i Otterup fra 1. December 1934. Adresse: Otterup.

RASMUSSEN, Fru MARIE KERSTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Rolfsted. F. 3. December 1885 i Marslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Reservejordemoder i Odense Amt 1916—1918; Distriktsjordemoder i Agedrup 1918—1923; Distriktsjordemoder i Rolfsted siden 1923. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Odense-Assens Amters Jordemoderforening. Adresse: Rolfsted pr. Langeskov.

SELDORF: Se Side 61.

SVENDSEN, Fru ELLEN f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 21. Juli 1904 i Højby (Sjælland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 2. Marts 1934; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1934. Adresse: Nørrevænget 55, Odense.

SØRENSEN, Fru RASMINE SOPHIE f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Korup. F. 8. Maj 1884 i Haarslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder for Marslev-Kolstrup Sogne 1915—1917; Distriktsjordemoder i Korup siden 1917. Formand for Odense Amters Jordemoderforening af 1929; Næstformand i Barneværnet i Korup Sogn fra 1933. Adresse: Korup.

WERENBERG-SØRENSEN, Fru STELLA f. WERENBERG; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 18. Maj 1891 i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1922. Kasserer i Odense Amters Jordemoderforening af 1929 fra 1929. Kasserer i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1924—29. Adresse: Dronningensgade 81, Odense.

WEIGAND, Fru M.; praktiserende Jordemoder i Odense. Adresse: Alexandergade 4.

ODENSE OG ASSENS AMTERS JORDEMODERFORENING

ABELSKOV, Fru CLARA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Lumby-Allesø-Lunde. F. 12. August 1883 i Odense; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoder-skole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Frederikshavn 1914—1915; Distriktsjordemoder i Løve pr. Høng 1915—1919; Distriktsjordemoder i Lumby—Allesø—Lunde siden 1919. Medlem af Voldgiftsretten i Odense og Assens Amters Danske Jordemoderforening fra 1934; Kasserer i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1930—1934. Adresse: Slettens Landevej, Søhus St.

ANDERSEN, Fru CAROLINE MARIE MAGDALENE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Flemløse. F. 2. September 1882 i Køng; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder paa Baagø ved Assens 1906—1918; Distriktsjordemoder i Flemløse siden 1918. Adresse: Flemløse.

ANDERSEN, Fru MARIE KIRSTINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Orte. F. 29. Januar 1882 i Orte; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Orte siden 1. Oktober 1909. Adresse: Orte pr. Bred.

BREMERSTENT, Frøken OLIVIA JØRGINE BREMER; Distriktsjordemoder i Bellinge. F. 13. Juli 1899 i Verninge; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 1928—1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1930—1931; Reservejordemoder i

Præstø Amt 1931—1932; Reservejordemoder i Odense-Assens Amt 1932—1933; Distriktsjordemoder i Bellinge siden 1. November 1933. Adresse: Bellinge.

CHRISTENSEN, Fru CHRISTIANE f. LARSEN; pens. Jordemoder i Odense. F. 24. Juni 1852 i Stenløse; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1881; pr. pr. Jordemoder i Stenløse 1881—1892; Distriktsjordemoder i Tarup 1892—1900; Distriktsjordemoder i Rørup 1900—1922. Bestyrelsesmedlem af Hovedbestyrelsen i dennes første 3 Aar. Har været Børnertilsynsførende i Rørup Sogn 1900—1922. Adresse: Gerthasminde 31, Odense.

CHRISTOFFERSEN, Fru ANNA f. JOHNSEN; Distriktsjordemoder i Bullerup. F. 18. November 1894 i Ejby ved Køge; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Bullerup siden 1. April 1923; Suppleant for Bestyrelsen i Odense-Assens Amters Jordemoderforening. Adresse: Bullerup pr. Agedrup.

ESBENSEN, Fru MAREN f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Glamsbjerg. F. 24. Maj 1885 i Eilskov Mark; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Sarup 1912—1917; Reservejordemoder i 7 Mdr. ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1917—1918; har haft privat Fødekl. siden 1930 i Gummerup. Formand for kristelig Forening for Jordemødre i Danmark siden 20. September 1929. Adresse: Mosegaard, Glamsbjerg.

GOTFREDSEN, Fru ANE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Gislev St. (Se S. 62).

HANSEN, Fru ANNA f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Tofte. F. 13. Marts 1893 i Vejle (Fyn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Middelfart 1926—1927; Distriktsjordemoder i Tofte siden 1927. Medlem af Sogneraadet i Skovby og Medlem af Børneværnet samsted siden 1933; Næstformand for Odense-Assens Amters Jordemoderforening siden 1934. Adresse: Tofte pr. Kassemose.

HANSEN, Fru KATE; forhv. Jordemoder. Adresse: Woodside Cottages, Frammingham, Mass. U.S.A.

HANSEN, Fru MARIE; Distriktsjordemoder i Fraugde. Adresse: Fraugde pr. Marslev. (Se S. 62).

HANSEN, Frøken META ULRIKKA; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 2. Januar 1897 i Odense; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 22. September 1926; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1926—1927; privat praktiserende Jordemoder i Odense siden 1927; Reservejordemoder for Odense Amt i 1 Aar. Revisor i Odense-Assens Amters Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Nørregade 30, Odense.

HØBYE, Fru KLARA f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Stubberup. F. 21. December 1890 i Verving; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Reservejordemoder i Odense-Assens Amter paa Nordfyn 1919—1920; Distriktsjordemoder i Stubberup siden 1. Oktober 1920. Adresse: Stubberup, Assens.

JACOBSEN, Fru ABELONE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Nr. Lyndelse. F. 2. Maj 1870 i Kertinge; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; privat praktiserende Jordemoder i Nyborg 1900—1901; Distriktsjordemoder i Allerup 1901—1910; pr. pr. Jordemoder i

Marslev Sogn 1910—1913; Distriktsjordemoder i Nr. Lyndelse siden 1913. Adresse: Nr. Lyndelse, Aarslev.

JENSEN LYNGBORG, Fru THORA ANINE f. LYNGBORG; Distriktsjordemoder i Løkken. F. 21. April 1883 i Sterup pr. Brønderslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Hæstrup-Rakkeby pr. Hjørring 3. December 1915—1. April 1922; Distriktsjordemoder i Løkken siden 1. April 1922. Adresse: Løkken, Vendsyssel.

JØRGENSEN, Fru NIELSINE PETREA LAURA f. LAURSEN; Distriktsjordemoder i Grindløse. F. 23. Januar 1885 i Gedved; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 25. Sept. 1914; Distriktsjordemoder i Kollemorten 1914—1923; Distriktsjordemoder i Gelskov 1923—1928; Distriktsjordemoder i Grindløse siden 1928. Repræsentant fra 1929 og Næstformand fra 1933 i den danske Fredsliga (Otterup Kredsen); Formand for den Frisindede Danske Jordemoderforening fra September 1932; Formand for Jordemoderforeningen for Odense-Assens Amter fra Oktober 1933; Formand for Sangbogsudvalget under Den Almindelige Danske Jordemoderforening. Adresse: Grindløse pr. Jullerup.

LINDUM, Frøken ELISABETH ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Vissenbjerg. F. 23. Maj 1878 i Sunds; uddannet Sygeplejerske fra Diakonistiftelsen 1902; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Reservejordemoder ved den kongelige Fødselsstiftelse 1908—1909; privat praktiserende Jordemoder i Odense 1909—1917; privat praktiserende Jordemoder i Tommerup og Reservejordemoder i Odense-Assens Amter 1928—1931; Distriktsjordemoder i Vissenbjerg siden 1. Januar 1932. Adresse: Vissenbjerg pr. Bred.

LUNDEGAARD, Fru ANNA; Distriktsjordemoder i Gamby. Adresse: Gamby St. (Se S. 62).

MADSEN, Fru ANE f. ERIKSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 23. Marts 1863 i Odense; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 11. Maj 1892; tildelt Prof. Levys Flidspræmie; Distriktsjordemoder i Assens 1892—1933. Adresse: Assens.

MADSEN, Frøken KAREN SOFIE; Distriktsjordemoder i Otterup. F. 18. Juni 1873 i Lumby Sogn (Stige); dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1904; Distriktsjordemoder i Jordløse 1. September 1904—1911; Distriktsjordemoder i Otterup siden 1911. Fhv. Revisor i Odense-Assens Amters Jordemoderforening. Adresse: Otterup.

MARSLUND, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder i Assens. F. 30. November 1889 i Vissenbjerg Sogn; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1921; privat praktiserende Jordemoder i Ebberup 1921—1922; privat praktiserende Jordemoder i Assens 1922—1933; Distriktsjordemoder i Assens siden 1933. Adresse: Skelvej 9, Assens.

NEERGAARD, Fru KATHRINE f. KLITGAARD; Distriktsjordemoder i Salby. F. 2. Juli 1885 i Visborg-Helborg Sogn; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Salby siden 1915. Adresse: Salby pr. Mesinge.

NIELSEN, Fru ANDREA KIRSTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Sarup. F. 6. Juni 1894 i Vøjstrup Nr. Braaby; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Sarup siden 1923. Adresse: Sarup pr. Haarby.

NIELSEN, Fru CAROLINE HANSINE f. HANSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 9. Januar 1862 i Gamtofte pr. Assens; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; Distriktsjordemoder paa Baagø 1885—1890; Distriktsjordemoder i Vissenbjerg 1890—1931; gennem 46½ Aars Praksis assisteret ved ca. 4600 Fødsler; hædret med en smuk Sølvskaal fra Amtet ved sin Afsked. Adresse: Vissenbjerg pr. Bred.

NIELSEN, Fru KAREN MARIE f. HENRIKSEN; Distriktsjordemoder i Fjeldsted. F. 9. Maj 1869 i Koterslev-Serritslev Sogn; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; privat praktiserende Jordemoder i Skamby 1892—1893; privat praktiserende Jordemoder i Odense 1893—1899; Distriktsjordemoder i Fjeldsted siden 1899. Adresse: Fjeldsted pr. Harndrup.

NIELSEN, Fru MARGRETHE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Sønderby. F. 20. April 1866 i Slude-Frørup Sogn; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; Distriktsjordemoder paa Baagø ved Assens 1893—1894; Distriktsjordemoder i Sønderby siden 1894. Adresse: Sønderby pr. Ebberup.

PEDERSEN, Frøken ELNA; Distriktsjordemoder i Vigerslev. F. 28. Maj 1897 i Nyborg; uddannet Sygeplejerske ved Faaborg Sygehus 1919; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehem 1923—1924; privat praktiserende Jordemoder i Middelfart 1924—1927; Distriktsjordemoder i Vigerslev siden 1927. Kasserer for Jordemoderforeningen i Odense-Assens Amter fra 1934. Adresse: Vigerslev pr. Farstrup.

PETERSEN, Fru; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Provstegade, Odense.

PETERSEN, Fru ELISABETH BARBARA f. SVENDSEN; Distriktsjordemoder i Bogense. F. 17. Februar 1876 i Bogense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Varde 1. November 1906—15. Juni 1908; Distriktsjordemoder i Bogense siden 15. Juni 1908. Adresse: Gyldensteensvej, Bogense.

PETERSEN, Fru LAURA EMILIE f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Odense. F. 18. December 1879 i Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Distriktsjordemoder i Allerup-Højby 1910—1915; Distriktsjordemoder i Sct. Hans Landsogn 1915—1932; pr. pr. Jordemoder samme Sted (nu Odense) siden 1932. Adresse: Skibhusvej 158, Odense.

PETERSEN, Fru MARGRETHE CHRISTINE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Brenderup. F. 15. December 1885 i Gelsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Ørsløv 1915—1922; Distriktsjordemoder i Brenderup siden 1922. Formand for Hjælpekassen i Brenderup Kommune 1925—1933; Formand for Børneværnet i Brenderup Kommune fra 1933. Adresse: Brenderup.

RAMDAL, Fru MARY ELISE MARGARITHA f. OLSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 29. September 1867 i Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1898; pr. pr. i Odense 1898—1904; pr. pr. i København (Valby) 1904—1920; Distriktsjordemoder paa Helnæs 1. Maj 1920—1. Oktober 1932. Adresse: Vandværksvej 9, Odense.

RASMUSSEN, Fru KAREN f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Gummerup. F. 7. Marts 1872 i Jordløse; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; privat praktiserende Jordemoder i Glamsbjerg 1900—1901; Distriktsjordemoder i Gummerup siden 1901. Adresse: Gummerup, Glamsbjerg.

RIBER, Fru RASMINE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Turup. F. 17. Juni 1890 i Tyllegaarden, Søby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Operationssygeplejerske paa Faaborg Sygehus 1914—1915; Distriktsjordemoder i Turup siden 1915; Voldgiftsmedlem under Odense og Assens Amt Jordemoderforening 1932—1934. Adresse: Turup pr. Assens.

SCHMIDT, Fru RASMINE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Haarslev pr. Gamby St. (Se S. 62).

SELDORF, Fru ANNE CATHARINA f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Højby. F. 12. Juli 1903 i Hamborg; Indehaver af Rekreationshjem i Højby siden 1928; omdannet til Føde- og Spædbørnshjem i Januar 1929; siden Oktober 1934 kun Fødehjem. Uddannet som Jordemoder og dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 18. September 1934; privat praktiserende Jordemoder i Højby siden 1934. Adresse: Højby St., Fyn. (Medl. Odense Amt Kredsforen.).

STEENDORPH, Fru KAREN MARIE KERSTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Skamby. F. 27. April 1876 i Jandrup (Ribe Amt); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; Distriktsjordemoder i Tjæreborg 1901—1905; Distriktsjordemoder i Skamby siden 1905. Medlem af Sogneraadet i Skamby 1929; Medlem af Værgeraadet samme

Sted 1921—1933; Medlem af Hjælpekassen samme Sted 1925—1929; Næstformand i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1925—1933; Medlem af Lovudvalget 1931; Medlem af Sangbogsudvalget 1933; Medlem af Voldgiftsretten indenfor Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1933; Medlem af Barneværnet — Socialudvalget — Skolekommissionen — Bygningsudvalget. Leder af Kvindernes Fredsliga i Skamby 1914; Medlem af Bestyrelsen i Kvindernes Fredsliga for Otterupkredsen 1932. Adresse: Skamby.

VEDEL, Frøken GERTRUD RASK; Distriktsjordemoder i Gamborg Sogn. F. 16. Maj 1882 i Thorstrup Præstegaard; paa Askov udv. Højskole Vinterhalvaarene 1903—1904; senere 7 Aars Hospitalstjeneste; uddannet Sygeplejerske under Røde Kors 1913—1914; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915;

Reservejordemoder i Odense-Assens Amter 1915—1916; Distriktsjordemoder i Kauslunde siden 1. Maj 1916. Bestyrelsesmedlem i Odense-Assens Amters Jordemoderforening 1919—1921 og Formand fra 1. Oktober 1921—1. Oktober 1933; Medlem af Hovedbestyrelsen for Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra September 1927—1930.

Forfatter af Bogen „Afspændingsøvelser“, Gyldendals Forlag 1922; har holdt flere Foredrag om samme Emne. Medlem af Kauslunde Husmandsforenings Ungdomsudvalg og Formand f. s. F.s Husholdningsudvalg; Bestyrelsesmedlem i den radikale Vælgerforening siden 1922; Medlem af Menighedsraadet i Gamborg 1925; Medlem af Hjælpekassen i Gamborg Kommune 1921—1933; Næstformand i Børneværnet i Gamborg Kommune 1933; Repræsentant i Kvindernes internationale Fredsliga Marts 1927; Næstformand for Middelfart Kredsen indenfor Kvindernes internationale Fredsliga 1933; taget Privatundervisning i Anatomi og Fysiologi samt Massage, har i ca. 1 Aar givet Massage paa Middelfart Sygehus. Adresse: Kauslunde St.

Ved Redaktionen Slutning har Formanden elskværdigst indhentet og meddelt os følgende supplerende Oplysninger.

- S. 59: Fru A. GODTFREDSSEN: f. $\frac{1}{10}$ 1866; dimitt. $\frac{19}{6}$ 1891; pr. pr. Kauslunde 1891/93; Distr. Hjadstrup = Uggerslev Sogne 1893/1900, i Sanderum $\frac{1}{11}$ 1900— $\frac{1}{10}$ 1933; pens. 1933.
- S. 59. Fru KATE HANSEN: dimitteret 1915.
- S. 59. Fru MARIE HANSEN: f. $\frac{26}{11}$ 1878 i Næsbyhoved-Broby; dimitt. 1906; Distr. i Fraugde siden 1906. Medl. af Fraugde Sogns Værgeraad.
- S. 60: Fru A. LUNDEGAARD: f. $\frac{23}{12}$ 1893 i Barløse; dimitt. $\frac{8}{9}$ 1924; Distr. i Tofte Apr. 1925—Dec. 1927; i Gamby siden 1927.
- S. 61: Fru R. SCHMIDT: f. $\frac{28}{12}$ 1857 i Kolshave; dimitt. 1886; Distr. i Veflinge 1886/87; i Haarslev 1887/1927; pens. 1927.
- S. 61. Fru A. SELDORF er ikke Medl. af O. & A. Kredsforen., men af Odense Amt af 1929.
- Ny: JEPPESEN, Fru MARIE; f. $\frac{16}{6}$ 1903 i Hygum, V. Nebel Sogn; dimitt. $\frac{20}{9}$ 1934; pr. pr. i Ebberup siden 1934. Adresse: Ebberup St.

PRÆSTØ AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM:

FYSIKUS, DR. MED. ANDREAS BOEG. K., DM. pp.
VEMMETOFTE ALLÉ 15, GJENTOFTE

ANDERSEN, Fru POULA C. F. C. f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Mern. F. 3. Juli 1897 i St. Hedinge; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1923; praktiserende Jordemoder i St. Hedinge 1923—1931; Distriktsjordemoder i Mern (Præstø Amt) siden 1931. Formand for „Dansk Freds- og Folkeforbundsforening“ (Mern Kreds) fra 1932; Formand for „Præstø Amts Jordemoderforening“ fra 1934. Adresse: Mern St.

BIRKEDAHL HANSEN, Fru IDA MARIE SOFIE f. SINDING; Distriktsjordemoder i Magleby og Borre (Møen). F. 17. September 1898 i Vistoft Sogn (Jylland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1924; Distriktsjordemoder i Magleby og Borre siden 1924. Adresse: Magleby pr. Borre, Møen.

CHRISTENSEN, Fru ANNA KATHRINE f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Landsled (Møen). F. 19. Febr. 1882 i Aalborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Borre (Møen) 1913—1916; Distriktsjordemoder i Landsled (Møen) siden 1916. Adresse: Landsled, Møen.

CHRISTENSEN, Fru HANSINE MAREN f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Raaby. F. 22. Marts 1884 i Holtug Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1910; Distriktsjordemoder i Raaby pr. Klippinge siden 1910. Adresse: Raaby pr. Klippinge.

CHRISTENSEN, Fru INGER CAROLINE MARGRETHE f. MØLLER; Distriktsjordemoder i Strøby. F. 6. Marts 1870 i Magleby (Stevns); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1899; Distriktsjordemoder i Strøby siden 1899. Adresse: Strøby.

DAMBORG, Fru AGNES DORTHEA f. DANIELSEN; praktiserende Jordemoder i Næstved. F. 28. Juli 1889 i Gunslev Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; praktiserende Jordemoder i Næstved siden 1919. Adresse: Torvestræde 7, Næstved.

ETHELFIELD, Frøken ODA ERNA SIGRID THYRA; praktiserende Jordemoder i Næstved; f. 29. Marts 1901 i Borup Mejeri ved Rønnede; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Okt. 1927; pr. pr. i Næstved siden 1. Jan. 1928. Kasserer i Præstø Amts Jordemoderforening. Bestyrelsesmedl. i Dansk Røde Kors i Næstved. Adresse: Næstved.

HANSEN, Fru ELNA f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Glumsø. F. 15. Juli 1887 paa Tunø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Damsholte Sogn (Møen) 1913—1915; Distriktsjordemoder i Glumsø siden 1915. Fhv. Kasserer i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Glumsø.

HANSEN, Fru JOHANNE MARIE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Vordingborg. F. 27. Juni 1877 i Myrup ved Næstved; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 27. August 1900; Distriktsjordemoder paa Agersø pr. Skalskør 1900—1901; Distriktsjordemoder i Orup pr. Faxe 1901—1902; Distriktsjordemoder i Hellevad 1902—1909; Distriktsjordemoder i Vordingborg siden 1909. Fhv. Formand og Bestyrelsesmedlem i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Algade 13, Vordingborg.

HANSEN, Fru MARIE ELISABETH f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Karise. F. 19. Maj 1904 i Dalby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1928; praktiserende Jordemoder i Karise siden 1928. Adresse: Karise.

HANSEN, Fru MARIE SOFIE f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Lyderslev. F. 10. Januar 1868 i Kongsted (Borup Sogn); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; praktiserende Jordemoder i Kongsted 1893—1895; Reservejordemoder i Kongsted 1895—1899; Distriktsjordemoder i Lundegaard 1899—1923; Distriktsjordemoder i Spjellerup 1923—1925; Distriktsjordemoder i Lyderslev siden 1925. Adresse: Lyderslev pr. St. Hedinge.

JACOBSEN, Fru ANNA f. MATHIESEN; Distriktsjordemoder i Nyraad. F. 27. August 1868 i Skulderløse (ved Haslev); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Reservejordemoder i Jægerspris 1897—1900; Distriktsjordemoder i Nyraad siden 1900. Adresse: Nyraad.

JENSEN, Fru MARTHA MATHILDE ELEONORA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Langebæk. F. 17. Februar 1902 i Esbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1931; vikarieret som Distriktsjordemoder i Stege 1931; Distriktsjordemoder i Langebæk siden 1932. Adresse: Langebæk.

JØRGENSEN, Frøken ELINE MARIE; Distriktsjordemoder i Køng. F. 8. December 1881 i Næstelsø Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; praktiserende Jordemoder i Næstved 1911—1915; Distriktsjordemoder i Køng pr. Lundby siden 1915. Fhv. Næstformand og Revisor i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Køng pr. Lundby.

KOEFOED, Fru INGEBORG f. GOTTLIEB; Distriktsjordemoder i Faxe. F. 19. Februar 1887 paa Bogø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; Reservejordemoder ved Københavns Amt 1919—1922; Distriktsjordemoder i Lundegaard pr. Præstø 1922—1929; Distriktsjordemoder i Faxe siden 1929. Medlem af Voldgiftsudvalget for Præstø Amts Kreds 1927. Adresse: Kirketorvet 10, Faxe.

LUND, Fru METTE f. ROU; Distriktsjordemoder i Baarse pr. Præstø. F. 24. December 1886 i Ørsted (Jylland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Reservejordemoder i Præstø Amt 1915—1919; Distriktsjordemoder i Skallerup 1919—1924; Distriktsjordemoder i Baarse siden 1924. Adresse: Baarse pr. Præstø.

NIELSEN, Fru GUNILD f. MORTENSEN; Distriktsjordemoder i Dalby pr. Haslev. F. 16. Februar 1869 i Ejby Hestehave; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; praktiserende Jordemoder i Hedehusene 1896—1898; Distriktsjordemoder i Blåsinge 1898—1904; Distriktsjor-

demoder i Dalby siden 1904. Fhv. Næstformand i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Dalby pr. Haslev.

NIELSEN, Fru MARIE ANNA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Spragelse pr. Herlufmagle. F. 25. Januar 1870 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Distriktsjordemoder i Holløse (Helsing) 1897—1902; Distriktsjordemoder i Sønderup (Slagelse) 1902—1906; Distriktsjordemoder i Spragelse siden 1906. Adresse: Spragelse pr. Herlufmagle.

NYMANN NIELSEN, Fru KAREN AUGUSTA f. JØRGENSEN NYMANN; Distriktsjordemoder i Store Dame (Møen). F. 12. August 1888 i Frenderup (Møen); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1914; Distriktsjordemoder i Magleby (Møen) 1914—1915; Distriktsjordemoder i Damsholte Sogn (Møen) 1915—1928; Distriktsjordemoder i Dame (Møen) siden 1928. Adresse: Store Dame pr. Askeby (Møen).

NØHR, Frøken KIRSTEN MARIE; Distriktsjordemoder i Stege. F. 12. Oktober 1886 paa Møen; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1917; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1918—1919; praktiserende Jordemoder i Svendborg 1919—1921; Distriktsjordemoder i Langebæk 1921—1932; Distriktsjordemoder i Stege siden 1932. Bestyrelsesmedlem i Præstø Amts Jordemoderforening fra 1923; Formand i samme Forening 1930—1934. Bestyrelsesmedlem i Hovedbestyrelsen 1931—1933. Adresse: Stege.

OLSEN, Fru FRANCISKA CHRISTINE HENRIETTE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Orup pr. Faxe. F. 24. April 1876 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Orup pr. Faxe siden 1903. Adresse: Orup pr. Faxe.

PEDERSEN, Fru CAROLINE CHRISTIANE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i St. Hedinge. F. 12. Juli 1892 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole September 1922; praktiserende Jordemoder i Rødvig 1922—1923; Distriktsjordemoder i St. Hedinge siden 1923. Adresse: Richtersgade 18, St. Hedinge.

PETERSEN, Fru MARIE JULIANE JENSINE f. JØRGENSEN; Distriktsjordemoder i Næstelsø pr. Næstved. F. 6. Juli 1874 i Sdr. Bjerre (ved Skelskør); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Næstelsø pr. Næstved siden 1903. Fhv. Formand og Næstformand i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Næstelsø pr. Næstved.

PETERSEN, Fru WILHELMINE SOFIE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Vordingborg. F. 6. December 1867 i Præstø Overdrev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Distriktsjordemoder i Nyraad 1897—1900; Distriktsjordemoder i Vordingborg By siden 1900. Fhv. Kasserer i Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Algade 105, Vordingborg.

RASMUSSEN, Fru LYDIA f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Herfølge. F. 27. Juni 1892 i Sandby (Lolland); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; praktiserende Jordemoder i Køge 1919—1928; Distriktsjordemoder i Herfølge siden 1928. Medlem af Voldgiftsudvalget i Præstø Amts Jordemoderforening 1929; Næstformand i samme Forening fra 1931. Adresse: Herfølge.

RASMUSSEN, Fru THORA CAROLINE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Mandemark pr. Borre (Møen). F. 31. August 1887 i Hammer; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole Oktober 1916; Distriktsjordemoder i Magleby (Møen) 1916—1924; praktiserende Jordemoder i Mandemarksiden 1924. Adresse: Mandemark pr. Borre, Møen.

REBENSORFF, Fru BETZY ANNA MARIE f. KOCH; Distriktsjordemoder i Haarlev. F. 2. Januar 1893 i Højstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; hospitalsuddannet Sygeplejerske; praktiserende Jordemoder i Holbæk 1926—1927; praktiserende Jordemoder i St. Hedinge 1927—1928; Distriktsjordemoder i Hellested 1928—1930; Distriktsjordemoder i Haarlev (Præstø Amt) siden 1930. Adresse: Haarlev St.

STEFFENSEN, Fru ANE KIRSTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder paa Bogø. F. 26. November 1895; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; privat praktiserende Jordemoder paa Bogø siden 19. Februar 1923. Adresse: Bogø pr. Stubbekøbing.

UNGERMANN, Fru JOHANNE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Everdrup pr. Snesere. F. 16. Marts 1883 i Glamsbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; Reservejordemoder paa Dr. Esmanns Klinik 1. Marts—1. September 1915; Distriktsjordemoder i Everdrup siden 1. September 1915. Fhv. Formand for Præstø Amts Jordemoderforening. Adresse: Everdrup pr. Snesere.

SNESKOV, Fru BERTHA MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Præstø. F. 30. September 1883 i Næstved; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Hammer (Præstø Amt) 1908—1915; Distriktsjordemoder i Præstø siden 1915. Adresse: Klosterbakken 1, Præstø.

SPANGGAARD, Frøken JOHANNE JENSEN; Distriktsjordemoder i Bjeverskov. F. 20. December 1904 i Arup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1932; Reservejordemoder ved Aarhus Fødeanstalt 1933; Distriktsjordemoder i Bjeverskov siden Juli 1933. Adresse: Bjeverskov.

RANDERS AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM FRU MARIE PETERSEN

ANDERSEN, Fru ANNA SOFIE f. LILTVED; praktiserende Jordemoder i Auning. F. 7. Juni 1901 i Auning; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Auning siden 1930. Adresse: Auning St.

ANDERSEN, Fru HENRIETTE CHRISTINE f. HENRIKSEN; Distriktsjordemoder i Balle. F. 17. Maj 1900 i Robstrup Mark; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Balle siden 1. Januar 1926. Adresse: Balle pr. Balle.

ANDERSEN, Fru KIRSTINE; privat praktiserende Jordemoder i Randers; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 0000. Adresse: Nørregade 3, Randers.

ANDERSEN, Fru MAGNA ALEXANDRA LAUDINE f. FRANCK; Distriktsjordemoder i Ørsted. F. 5. Oktober 1885 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Skørring 1. Januar 1916—1925; Distriktsjordemoder i Ørsted siden 1925. Adresse: Ørsted pr. Ørsted.

ANDERSEN, Fru NANNA ELIDA BOSTRUP; Distriktsjordemoder i Vrinner. F. 24. December 1897 i Vester Alling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Grenaa 1926—1927; Distriktsjordemoder i Vrinner siden 1927. Adresse: Vrinner pr. Vrinner.

BREINHOLM, Fru HERDIS; Distriktsjordemoder i Gerlev. Adresse: Gerlev St.

BRONI, Fru ERNA f. LORENTZEN; Distriktsjordemoder i Grenaa. F. 15. December 1888 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 21. Sept. 1917; privat praktiserende Jordemoder i Grenaa 1917—1926; Distriktsjordemoder i Grenaa siden 1926. Adresse: Markedsgade 36. Grenaa.

BUNDGAARD, Fru MARIANE f. RASMUSSEN (MARIANE BECKMANN); Distriktsjordemoder i Havndal. F. 25. April 1890 i Dalbyover; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; pr. pr. Jordemoder i Randers 1915; Reservejordemoder i Randers Amt 1916; Distriktsjordemoder i Assentoft 1. Juli 1916—1921; Distriktsjordemoder i Havndal siden 1. December 1921. Fhv. Revisor i Randers Amts Jordemoderforening. Adresse: Havndal.

CHRISTENSEN, Fru ALBERTHA OTHILIE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Taanum. F. 22. Juni 1877 i Grenaa; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; pr. pr. Jordemoder i Mørke St. By 1905—1906; Distriktsjordemoder i Taanum siden 1906. Fhv. Næstformand, nu Revisor i Randers Amts Jordemoderforening. Tildelt Prof. Levys Præmieskatte 1905. Adresse: Taanum pr. Randers.

CHRISTENSEN, Frøken JOHANNE JENSIGNE; praktiserende Jordemoder i Randers. F. 18. Januar 1896 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 24. September 1926; pr. pr. Jordemoder i Randers siden 24. September 1926; (Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1. Juni 1929—31. Maj 1930). Kasserer for Randers Amts Jordemoderforening 1927—1929; Kasserer for s. F. igen fra 1931. Adresse: Søren Møllersgade 22, Randers.

FRIS, Fru GUNHILD AGATHE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Fausing. F. 5. Januar 1881 i Skanderborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; privat praktiserende Jordemoder i Auning 1909—1916; Distriktsjordemoder i Fausing siden 1916. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Randers Amts Kredsforening. Bestyrelsesmedlem i Sygeplejeforeningen i Fausing fra 1931. Adresse: Fausing pr. Allingaabro.

CHRISTIANSEN, Fru PETRINE NIKOLINE f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 7. Februar 1852 i Hjortshøj; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1877; privat praktiserende Jordemoder i Aarhus 1877—1881; Distriktsjordemoder i Holbæk 1881—1883; Distriktsjordemoder i Raaby 1883—1923. Formand for Raaby Hjælpekasse 1910—1919. Diamantbryllup 20. November 1934. Adresse: Alderdomshjemmet, Randers.

GYLDENHEGN, Fru JOHANNE MARIE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder paa Anholt. F. 12. Januar 1880 i Hillerslev, Thy; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1909; Distriktsjordemoder i Thisted Amt 1909—1921, i Sandvad 1921—1923, i Bramminge 1923—1924, i Sdr. Felding 1924—1930 og paa Anholt siden 12. September 1930. Adresse: Anholt Havn.

DENGSOE, Fru KRISTINE ABIGAEL f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Ørum. F. 14. Februar 1873 i Hjarup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; Reservejordemoder i Nakskov 1896—1900; privat praktiserende Jordemoder i København 1900—1905; Distriktsjordemoder i Taanum 1905—1906; Distriktsjordemoder i Ørum siden 1906. Adresse: Ørum, Djursland.

HALD, Fru MAREN CHRISTINE SØRENSEN f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Ryomgaard. F. 6. April 1874 i Smidie pr. Bælum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; privat praktiserende Jordemoder i Balling pr. Skive 1901—1902; privat praktiserende Jordemoder i Lemvig 1902—1914; Distriktsjordemoder i Ryomgaard siden 1914. Adresse: Ryomgaard.

FLODAGER, Fru ANE MARIE JENSINE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Ebeltoft. F. 9. August 1885 i Vester Alling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; Distriktsjordemoder i Ebeltoft siden 1917. Adresse: Søndergade 49, Ebeltoft.

HANSEN, Fru BOTHILDE f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Glæsborg. F. 29. August 1874 i Skovby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Gerskov 1903—1908; Distriktsjordemoder i Gudbjerg 1908—1913; Distriktsjordemoder i Glæsborg siden 1913. Adresse: Glæsborg St.

HEDEMANN, Fru ANNA PETREA f. ANDRESEN: Distriktsjordemoder i Værum. F. 8. November 1898 i Esbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; konst. Distriktsjordemoder i Værum 1925—1926; Distriktsjordemoder i Værum siden 1926. Adresse: Værum pr. Randers.

HOLME SØRENSEN, Fru JENNY ANDREA f. HOLME; praktiserende Jordemoder i Hornslet. F. 30. Maj 1901 i Mejlby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Hornslet siden 1930. Adresse: Hornslet.

HOPPE, Fru ELSE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Raasted. F. 21. Juni 1867 i Raaby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; pr. pr. Jordemoder i Randers 1900—1903; Distriktsjordemoder i Bramstrup 1903—1904; pr. pr. Jordemoder i Randers 1904—1911; Distriktsjordemoder i Raasted siden 1911. Adresse: Raasted pr. Bjerregrav.

JENSEN, Frøken ANNA; praktiserende Jordemoder i Randers. F. 16. Januar 1894 i Hjørring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; ansat ved Otto Møllers Klinik i København 1. December 1920—1. April 1921; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1921—1922; privat praktiserende Jordemoder i Randers siden 1922. Formand for Randers Amts Jordemoderforening fra 15. Oktober 1930. Adresse: Raadhustorvet 6, Randers.

JENSEN, Fru HANSINE; Distriktsjordemoder i Voldum. F. 8. Marts 1895 i Lemmer; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Voldum siden 1925. Adresse: Voldum pr. Randers.

JENSEN, Fru MAREN f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Spentrup. F. 26. Juli 1869 i Hesselballe Hjortshøj Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; pr. pr. Jordemoder i Hurup, Als, 25. Juli 1895—28. December 1896; Distriktsjordemoder i Vange ved Skanderborg 1. Januar 1897—1. Oktober 1900; Distriktsjordemoder i Nr. Onsild 1. Okt. 1900—1. Oktb. 1904; Distriktsjordemoder i Bramstrup 1. Oktb. 1904—27. Marts 1915; Distriktsjordemoder i Spentrup siden 1. April 1915. Adresse: Spentrup.

JENSEN, Fru MARIE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Hammershøj St.

KAYSEN, Fru RASMINE CECILIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Hjortshøj. F. 19. Marts 1891 i Beder; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Vikar i Bryrup 1922—1923; Distriktsjordemoder i Hjortshøj siden 1923. Plejetilsyn i Hjortshøj fra 1933. Adresse: Hjortshøj.

KRISTENSEN, Fru MAREN SOFIE f. MADSEN; praktiserende Jordemoder i Øster Alling. F. 17. September 1899 i Udby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Øster Alling siden 1. Januar 1928. Adresse: Øster Alling pr. Auning.

LARSEN, Frøken EMMY ELISA; praktiserende Jordemoder i Randers. F. 31. Marts 1901 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; privat praktiserende Jordemoder i Randers siden 1931, vikarierede i Sommeren 1933 paa Fødselsanstalten i Aarhus. Bestyrelsesmedlem i „Dansk Kvindesamfund“ fra 1932 (Ungdoms Afd.), har været Medstifter af samme Forening. Adresse: Dytmarsken 1, Randers.

MIKKELSEN, Fru MARIE f. FREDERIKSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 16. Marts 1848 i Vrinners, Mols; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse i 1870; Distriktsjordemoder i Hornslet 1871—1880; Distriktsjordemoder i Ebeltoft 1880—1917. Fru Mikkelsen er Indehaver af det næstældste Jordemoderbrev i Danmark, idet det ældste besiddes af Fru Mikkelsen, Nordby, Samsø. Adresse: c/o Herr. Malermester M. S. Mikkelsen, Rønde St.

MILO, Fru GERDA f. LASSEN; praktiserende Jordemoder i Randers. F. 13. September 1888 i Randers; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; privat praktiserende Jordemoder i Randers siden 1921. Fhv. Kasserer i Randers Amts Jordemoderforening i 3 Aar. Adresse: Slotsgade 2, Randers.

MORTENSEN, Fru LAURA MARIE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Raaby. F. 5. April 1895 i Gerlev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Reservejordemoder i Randers Amt 1920—1922; Distriktsjordemoder i Raaby siden 1922. Adresse: Raaby pr. Dalbyover.

MORTENSEN, Fru MARIE KIRSTINE f. ERNSTSEN; Distriktsjordemoder i Lyngby pr. Trustrup. F. 19. Juni 1876 i Haldum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 22. August 1905; Vikar i Gylling 1905—1906; Distriktsjordemoder i Gylling 1906—1910; Distriktsjordemoder i Bryrup 1910—1918; Distriktsjordemoder i Lyngby siden 1918. Adresse: Lyngby pr. Trustrup.

NICOLAJSSEN, Fru ANE MARIE f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 18. Marts 1860 i Egense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; privat praktiserende Jordemoder i Todbjerg 1888—1891; Distriktsjordemoder i Todbjerg 1891—1930. Adresse: Todbjerg pr. Hjørtshøj.

NIELSEN, Fru ANE KATRINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Aalsø. F. 23. Maj 1875 i True; uddannet Sygeplejerske ved Randers Sygehus 1896—1897; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; privat praktiserende Jordemoder i Randers 1898—1900; Distriktsjordemoder i Aalsø siden 1900. Adresse: Aalsø.

NIELSEN, Fru CAROLINE; Distriktsjordemoder i Hobro. F. 15. Juli 1872 paa Mols; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; pr. pr. Jordemoder i Grenaa 1901—1902; Distriktsjordemoder i Ørum 1902—1904; Distriktsjordemoder i Onsild 1904—1915; Distriktsjordemoder i Hobro siden 1915. Adresse: Hobro.

NIELSEN, Fru CAROLINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Strands. F. 23. Juli 1865 i Skjallerup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; privat praktiserende Jordemoder i Helgenæs 1893—1895; Distriktsjordemoder i Strands siden 1895. Udmærket med Professor Levys Flidspræmie. Adresse: Strands pr. Knebel.

LINDHARDT NIELSEN, Fru LARSINE CHRISTINE MARIE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Mariager. F. 19. Maj 1875 i Væreby Sogn, Hvilsom Gaard; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; pr. pr. Jordemoder i Aars 1906—1907; Distriktsjordemoder i Oue 1907—1908; Distriktsjordemoder i Mariager siden 1908. Adresse: Mariager.

NIELSEN, Fru MINE MARIE f. JAKOBSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Onsild. F. 30. Januar 1884 i Feldballe By og Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; pr. pr. Jordemoder i Feldballe 1914—1915; Reservejordemoder i Randers Amt. Januar 1915—September

1915; Distriktsjordemoder i Sdr. Onsild siden September 1915. Adresse: Sdr. Onsild.

NIELSEN, Frøken VALBORG; praktiserende Jordemoder i Strands. F. 21. November 1901 i Strands; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; Medhjælper hos Fru C. Nielsen, Strands siden 1929. Adresse: Strands pr. Knebel.

PEDERSEN, Fru ANE KATRINE MARGRETHE f. MIKKELSEN; Distriktsjordemoder i Tirstrup. F. 20. September 1874 i Grønfeldt; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; privat praktiserende Jordemoder i Auning 1903—1904; Distriktsjordemoder i Tirstrup siden 1904. Medlem af det sociale Børneværn fra 1933. Adresse: Tirstrup pr. Trustrup.

PETERSEN, Fru MARIE; pensioneret Distriktsjordemoder. Æresmedlem af Randers Amts Jordemoderforening. Adresse: Hessgade, Middelfart.

PETERSEN, Fru SIGNE f. LUNGAARD; Distriktsjordemoder i Assentoft. F. 19. December 1884 i Bække; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; privat praktiserende Jordemoder i Nimtofte 1911—1915; Distriktsjordemoder i Bramstrup 1915—1922; Distriktsjordemoder i Assentoft siden 1922. Næstformand i Randers Amts Kredsforening 1931—1934. Adresse: Assentoft pr. Volks Mølle.

POULSEN, Fru ANNA JOHANNE PETREA f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Veggerslev. F. 25. April 1890 i Skejby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Hadsten 1917—1918; Distriktsjordemoder i Veggerslev siden 1918. Adresse: Veggerslev pr. Tornled.

POULSEN, Fru KAREN WOLDER f. DANIELSEN; Distriktsjordemoder i Holbæk. F. 10. Juli 1884 i Holstebro; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; pr. pr. Jordemoder i Vejgaard, Aalborg 17. Oktober 1914—21. Januar 1915; Distriktsjordemoder i Hostruphuse (Hobro) 21. Januar 1915—1. September 1917 og i Vejgaard, Aalborg 1. September 1917—1. Oktober 1921; pr. pr. Jordemoder i Aalborg 1. Oktober 1921—1. April 1922; Distriktsjordemoder i Bramstrup 1. April 1922—1. August 1924; Distriktsjordemoder i Holbæk pr. Ørsted siden 1. August 1924. Revisor i Randers Amts Jordemoderforening. Adresse: Holbæk pr. Ørsted.

RISBJERG NIELSEN, Frøken KIRSTINE; Distriktsjordemoder i Vivild. F. 24. Marts 1886 i Give, Vejle Amt; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Distriktsjordemoder i Asdal 1. Januar 1917—1. September 1918; Distriktsjordemoder i Venner 1. September 1918—1. Juni 1925; Distriktsjordemoder i Vivild siden 1. Juni 1925. Adresse: Vivild pr. Vivild.

RONNENBERG, Fru ELVIRA KRISTIANE f. BJERRING; Distriktsjordemoder i Harridslev. F. 16. Maj 1889 i Assentoft, Essenbæk Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole (1. Karakter) 15. Oktober 1918; privat praktiserende Jordemoder i Randers Oktober 1918—1. December 1919; Distriktsjordemoder i Harridslev siden 1. December 1919. Fhv. Formand og Næstformand for Randers Amts Jordemoderforening. Adresse: Harridslev pr. Randers.

SØRENSEN, Fru ELLEN SIGNE f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Grenaa. F. 28. December 1903 i Fausing; Elev paa Fødselsanstalten i Aarhus 1926—1928; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole

1930; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Føde-
hjem 1930—1931; privat praktiserende Jordemoder i
Grenaa siden 1931. Adresse: Mellemstræde 3 A,
Grenaa.

TAARNBORG, Fru CAMILLA MARIE f. SØRENSEN;
Distriktsjordemoder i Hadbjerg. F. 24. August 1897
i Aarhus; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoder-
skole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Kolind
1928—1934; Amtsreservejordemoder 1. November 1930
—15. November 1934; Distriktsjordemoder i Hadbjerg
siden 15. November 1934. Medlem af Voldgiftsudvalget
fra 1933. Adresse: Hadbjerg pr. Hadsten.

THISTEDT, Fru LAURA VIL-
HELMINE f. SCHARLING; pensione-
ret Distriktsjordemoder. F. 19.
Juni 1864 i Randers; dimitteret
fra den kgl. Fødselsstiftelse 4. Juni
1894; privat praktiserende Jor-
demoder i Randers 1895—1900;
Distriktsjordemoder i Hadbjerg
1900—1934. Adresse: Hadbjerg
pr. Hadsten.

THOMASEN, Fru FRIDA f. BLUNCK; Distriktsjordemoder
i Følle. F. 19. August 1892 i Ebeltoft; dimitteret fra
Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; Amtsreserve-
jordemoder i Randers 1919—1920; Distriktsjor-
demoder i Følle siden 1920. Adresse: Følle pr. Rønde.

THOMASEN, Frøken KAREN
MARIE; praktiserende Jordemo-
der i Randers. F. 19. Juli 1876
i Spentrup; dimitteret fra den
kongelige Fødselsstiftelse 1905;
privat praktiserende Jordemoder
i Strømmen 1905—1908; Di-
striktsjordemoder i Raasted 1908
—1911; privat praktiserende Jor-
demoder i Randers siden 1911.
Kasserer i Randers Amts Jor-
demoderforening i 8 Aar, har haft
Tilsyn med den offentlige Vugge-
stue i Randers i ca. 22 Aar.
Adresse: Østergade 16, Randers.

THOMSEN, Frøken MARIANE
EMILIE; Distriktsjordemoder i
Todbjerg. F. 11. April 1897 i
Understed; uddannet Sygeple-
jerske ved Kolding Amts Sygehus
1920—1923; dimitteret fra Rigs-
hospitalets Jordemoderskole 1924;
Amtsreservejordemoder i Ran-
ders Amt 1924 og samtidig Di-
striktsjordemoder paa Anholt
1925—1930; Distriktsjordemoder
i Todbjerg siden 1930. Medlem
af Randers Amts Jordemoderfor-
ening og Dansk Sygepleje Raad
fra 1925. Adresse: Todbjerg pr.
Hjortshøj.

THRUUSEN, Frøken; praktiserende Jordemoder i
Randers. Adresse: Middelgade 3.

WESTERGAARD, Fru MARIANE; Distriktsjordemoder.
Adresse: Skørring pr. Mørke.

PASSIVT MEDLEM

Amtslæge NIELS KIRIAL, Randers.

Formanden for RIBE AMTS KREDSFORENING meddeler elskværdigst følgende supplerende Oplysninger:

S. 73: Fru V. ANDERSEN: dimitt. 1913; Resv. Rigshosp. 1913/14; Distr. Lindknud 1915/21, Brørup
siden 1921.

S. 73: Fru BØGHOLT JENSEN: f. $\frac{25}{5}$ 1889; dim. 1918; pr. pr. Ringkøbing 1919/21; Esbjerg siden 1921.

S. 73: Fru K. BONDESEN: f. $\frac{13}{1}$ 1872; dim. 1901; Distr. Manø 1902.

S. 74: Fru R. GYLDENLØVE: f. $\frac{18}{6}$ 1865; dim. 1890; Distr. Tjæreborg $\frac{20}{10}$ 1896; Øse $\frac{26}{4}$ 1900.

S. 74: Frk. T. Hornum: f. $\frac{9}{11}$ 1870; dim. 1900; Resv. Ribe Amt 1900/02; Distr. Varde $\frac{1}{4}$ 1902.

S. 75: Fru ELSA JENSEN: f. $\frac{9}{5}$ 1892; dim. $\frac{1}{10}$ 1922; ansat 1923.

S. 76: Fru UTH MØLLER: f. $\frac{19}{10}$ 1896; dim. $\frac{1}{10}$ 1926; Jerne 26/29, Holsted 29/30, Jerne 30/—.

S. 76: Fru A. WESENBERG: f. $\frac{17}{10}$ 1863; dim. 1894; Distr. Farup 1897/1933.

RIBE AMTS JORDEMODERFORENING

AGERSNAP, Frøken MAGDALENE HANSEN; Distriktsjordemoder i Korsvang. F. 17. Januar 1877 i Ølgod; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; pr. pr. Jordemoder i Esbjerg 1907—1912, i Oksbøl 1912—1915; Distriktsjordemoder i Nr. Nebel 1915—1920, i Højslev 1920—1922, i Durup, Glyngøre 1922—1926 og i Bramminge 1926—1930; Distriktsjordemoder i Korsvang siden 1930. Adresse: Korsvang St.

ANDERSEN, Fru VICTORIA; Distriktsjordemoder i Brørup. Adresse: Brørup St. (Se S. 72).

BJARNESEN, Fru ELISABETH f. HOLBECH; praktiserende Jordemoder i Varde. F. 25. Marts 1893 i Rønne; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 15. Oktober 1927; privat praktiserende Jordemoder i Varde siden Oktober 1927. Adresse: Lundevej 17, Varde.

BOJESEN SØRENSEN, Fru THERESE f. BOJESEN; praktiserende Jordemoder i Krogager. F. 17. August 1896 i Nykøbing Sj.; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1923—1924; Overjordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. 13. September 1924—1. November 1932; privat praktiserende Jordemoder i Krogager siden 1. November 1932. Adresse: Krogager.

BONDESEN, Fru KAROLINE; Distriktsjordemoder paa Manø. (Se S. 72).

BORGVARDT, Fru OLIVE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Andst. F. 29. September 1871 i Vraa, Lejrskov Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 31. August 1900; privat praktiserende Jordemoder i Vejen 1900—1901; Distriktsjordemoder i Veurst Bække 4. Juli 1901—1908; Distriktsjordemoder i Andst Gjesten siden 11. Februar 1908. Adresse: Andst.

BRAMMER, Fru GUDRUN f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Tistrup. F. 23. Marts 1893 i Gørding; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; Vikar i Føvling 1923—1924; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1924—1925; Vikar i Holsted 1925—1926; Distriktsjordemoder i Horne 1926—1927; Distriktsjordemoder i Tistrup Hodde-Horne Taasing siden 1. Oktober 1927. Adresse: Tistrup St.

BØGHOLT JENSEN, Fru BODIL; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. Adresse: Stormgade 36. (Se S. 72).

CHRISTENSEN, Frøken MARIE; praktiserende Jordemoder. Adresse: Grindsted St.

ELMERDAHL, Fru INGEBORG f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Henne. F. 5. Maj 1880 i Dyrby-Henne Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Distriktsjordemoder i Hennesiden 1910. Adresse: Henne St.

GYDESEN, Fru MARIE f. KAMP-
MAN; Distriktsjordemoder i Lun-
derskov. F. 29. November 1893 i
Jannerup ved Varde; dimitteret
fra Rigshospitalets Jordemoder-
skole 1916; privat praktiserende
Jordemoder i Grindsted 6. Juni
1917—1. Juli 1932; Distriktsjor-
demoder i Lunderskov siden 1.
November 1933. Adresse: Lun-
derskov.

HANSEN, Fru ANE MAGDALENE
TERP f. JENSEN; Distriktsjorde-
moder i Ansager. F. 26. April
1881 i Vorbasse; dimitteret fra
den kongelige Fødselsstiftelse
1905; Distriktsjordemoder i Rand-
bøl 1905—1909; Distriktsjorde-
moder i Ansager siden 1909.
Adresse: Ansager.

GYLDENLØVE, Fru RASMINE; pensioneret Distrikts-
jordemoder, forhen Øse pr. Nordenskov. Adresse:
Murer H. Laursen, Tordenskjoldsgade 83, Aarhus.
(Se S. 72).

HAAHR, Fru JENNY f. JACOB-
SEN; praktiserende Jordemoder i
Ølgod. F. 14. Januar 1898 i
Døstrup Sogn; dimitteret fra
Rigshospitalets Jordemoderskole
1923; Reservejordemoder i Tøn-
der Amt 1923—1924; Distrikts-
jordemoder i Skærbæk (Sdr. J.)
1924—1926; privat praktiserende
Jordemoder i Ølgod siden 1926.
Adresse: Ølgod.

HANSEN, Fru BOLETTE CA-
THRINE f. CHRISTIANSEN; pens.
Distriktsjordemoder. F. 22. Au-
gust 1857 i Øse; dimitteret fra
den kongelige Fødselsstiftelse 28.
Maj 1883; privat praktiserende
Jordemoder i Gjesten 1883—
1885; Distriktsjordemoder i Søn-
derho (Fanø) 1885—1891; Di-
striktsjordemoder i Esbjerg 1891
—1914; privat praktiserende Jor-
demoder i Esbjerg 1914—1930.
Fhv. Formand for Ribe Amts
Jordemoderforening. Adresse:
Kirkegade 31, Esbjerg.

HAGEN CHRISTENSEN, Fru ANNA
CONSTATIA f. NIELSEN KVIST; Di-
striktsjordemoder i Føvling. F. 19.
September 1889 i Gessing Sogn;
uddannet Sygeplejerske fra Ør-
sted Sygehus 1914; Menigheds-
sygeplejerske i Føvling i 6 Aar;
dimitteret fra Rigshospitalets Jor-
demoderskole 31. August 1921;
pr. pr. Jordemoder i Føvling 1.
Oktober—31. December 1921;
Distriktsjordemoder i Føvling 1.
Januar 1922—31. Oktober 1923;
Reservejordemoder ved Rigshos-
pitalets Fødeafd. A. 1. November
1923—1. November 1924; Di-
striktsjordemoder i Føvling med
Holsted siden 1. November 1924.
Tilkendt Professor Levys Flids-
præmie 1921; har gennemgaaet
Repetitionskursus paa Rigshos-
pitalets Fødeafd. B. November
1932. Adresse: Føvling pr. Hol-
sted.

HOLBÆK, Fru ALMA CHRISTINE
HANSIGNE f. KNUTZON; Distrikts-
jordemoder i Lunde. F. 10. April
1896 i Viborg; dimitteret fra
Rigshospitalets Jordemoderskole
1924; Distriktsjordemoder i Ho
1924—1929; Distriktsjordemoder
i Lunde siden 1929. Adresse:
Lunde St.

HOLM, Fru MARIANE f. FRAND-
SEN; Distriktsjordemoder i Guld-
ager. F. 28. April 1870 i Tjære-
borg; dimitteret fra den konge-
lige Fødselsstiftelse 1893; Re-
servejordemoder i Ribe Amt og
privat praktiserende Jordemoder
i Bramminge 1893—1894; Di-
striktsjordemoder i Guldager si-
den 1894. Adresse: Guldager.

HORNUM, Frøken THORA; Distriktsjordemoder i
Varde. Adresse: Varde. (Se S. 72).

JACOBSEN, Fru ANE f. HINKBØL; Distriktsjordemoder i Hejnsvig. F. 27. September 1882 i Standsig-Horne Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 18. September 1913; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1913—1915, i Gern 1915—1919 og i Ølgod 1919—1933; Distriktsjordemoder i Hejnsvig siden 1933. Næstformand i Ribe Amts Jordemoderforening. Adresse: Hejnsvig.

JACOBSEN, Frøken ANNA HANSIGNE CAROLINE; Distriktsjordemoder i Jernved-Vilslev Sogn. F. 2. December 1880 i Nordby Fanø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Sønderho Fanø 20. November 1909—1. Januar 1920; Distriktsjordemoder i Jernved-Vilslev siden 1. Januar 1920 samt Hjortlund-Farup siden 1. November 1933. Voldgiftsmedlem for Ribe Amts Kredsforening siden 1930. Adresse: Gredstedbro.

JENSEN, Fru ANNA SARA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Grimstrup. F. 26. September 1896 i Ødis ved Kolding; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Grimstrup siden 1923. Voldgiftsmedlem i Ribe Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Grimstrup pr. Esbjerg.

JENSEN, Fru DAGNY f. MATHIASSEN; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. F. 12. August 1901 i Varde; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Ribe 1929—1932; privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg siden 1932. Adresse: Strandbygade 72, Esbjerg.

JENSEN, Fru ELSA; Distriktsjordemoder i Tjæreborg. Adresse: Tjæreborg St. (Se S. 72).

LARSEN, Fru ANNA KATHINKA f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. F. 27. Oktober 1896 i Nyborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg siden 1925. Adresse: Østergade 14, Esbjerg.

LAUGESEN, Frøken HANNE; Distriktsjordemoder i Bække. F. 22. April 1876 i Bække; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Svejstrup 1903—1908; Distriktsjordemoder i Øster Snede 1908—1909; Distriktsjordemoder i Bække siden 1909. Adresse: Kragelund pr. Bække.

LUND HANSEN, Fru ELLEN MARIE f. BALSLEV; Distriktsjordemoder i Nr. Nebel. F. 28. Februar 1900 i Sønderø Præstegaard pr. Odense; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; Distriktsjordemoder i Nr. Nebel siden 1. Januar 1932. Formand i Nr. Nebel Sygeplejeforening fra 1. Juni 1933. Adresse: Nr. Nebel.

LYTKEN, Fru KIRSTINE MARGRETHE f. PODER; Distriktsjordemoder i Lindknud. F. 26. Juli 1887 i Hanborg, Lindknud Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Grimstrup 1915—1921; Distriktsjordemoder i Lindknud siden 1921. Adresse: Lindknud pr. Brørup.

MADSEN, Fru KAREN MARIE f. STEFFENSEN; Distriktsjordemoder i Bramminge. F. 18. Marts 1885 i Bække; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Tjæreborg 1. November 1913—1. Februar 1924; Distriktsjordemoder i Bramminge siden 1. Februar 1924. Adresse: Bramminge.

MIKKELSEN, Fru KATHINKA f. KRANHOLM; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. F. 1. Maj 1894 i Aalborg; uddannet Sygeplejerske ved Garnisonssygehuset 1918; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 21. September 1926; privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg siden November 1926. Formand for Jordemoderforeningen i Ribe Amt fra 1930. Adresse: Strandbygade 1, Esbjerg.

MORTENSEN, Fru ANNA RONALD f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. F. 8. September 1890 i Skannerup, Stilling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; privat praktiserende Jordemoder i Skannerup 1921—1927; privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg siden 1927. Adresse: Strandbygade 16, Esbjerg.

NIELSEN, Fru MARIE HOLT f. NIELSEN; pens. Jordemoder i Lunderskov. F. 13. Juni 1867 i Gettrup (Aastrup Sogn); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; privat praktiserende Jordemoder i Gettrup 1892—1893; praktiserende Sognejordemoder i Kalø ved Saxeboing 1893—1895; Distriktsjordemoder i Lunderskov 2. September 1895—31. December 1932. Fhv. Formand for Ribe Amts Jordemoderforening. Bestyrelsesmedlem af Lunderskov Hjælpekasse i ca. 10 Aar. Ribe Amts Jordemoderlov er udarbejdet af Fru Nielsen og Fru Pedersen, Vejen. Adresse: Lunderskov.

OLSEN, Fru ELISE f. ADAMSEN; Distriktsjordemoder i Ho. F. 7. Marts 1895 i Barløse pr. Assens; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Ribe 1926—1929; Distriktsjordemoder i Ho siden 1929. Adresse: Ho pr. Oksbøl.

PEDERSEN, Fru JENSIGNE f. MIKKELSEN; Distriktsjordemoder i Vejen. F. 15. September 1878 i Sdr. Vilstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; Distriktsjordemoder i Henne 1904—1909; Distriktsjordemoder i Vejen siden 1909. Kasserer i Ribe Amts Jordemoderforening 1915—1932; Medarbejder ved Udarbejdelsen af Lovene i Ribe Amts Jordemoderforening 1929. Adresse: Vejen.

PETERSEN, Fru ANE MARIE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Agerbæk. F. 8. September 1897 i Aportop, Bred Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Gl. Ry 1922—1923; Distriktsjordemoder i Lading (Aarhus) 1923—1927; Distriktsjordemoder i Agerbæk siden 1927. Adresse: Agerbæk.

PETERSEN, Fru ANNA OLIVIA f. ANDERSEN; praktiserende Jordemoder i Ribe. F. 6. Juni 1902 i Aastrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; privat praktiserende Jordemoder i Ribe siden Februar 1933. Adresse: Ribe.

RASMUSSEN, Fru ANA KERSTINE f. IVERSEN; Distriktsjordemoder i Billum. F. 2. Juli 1872 i Stabil pr. Ulfborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Tistrup 24. Oktober 1902—3. Marts 1909; privat praktiserende Jordemoder i Aulum Sogn 3. Marts 1909—23. Juni 1912; Distriktsjordemoder i Ho pr. Oksby 23. Juni 1912—28. November 1913; Distriktsjordemoder i Billum siden 28. November 1913. Adresse: Billum.

ROSENDAHL, Fru CHRISTIANE f. MADSEN; Distriktsjordemoder ved Ribe. F. 30. August 1875 i Nykirke Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; privat praktiserende Jordemoder i Ribe 1902—1911; Distriktsjordemoder i Sim-Vedsted Sogne siden 1911. Næstformand i Ribe Amts Jordemoderforening fra 1927. Adresse: St. Laurentiagade, Ribe.

STEEN MASSEN, Frøken ESTRID MARGRETHE KIRSTINE; praktiserende Jordemoder i Jerne. F. 2. Februar 1898 i Alslev pr. Hørning; uddannet Sygeplejerske ved Bispebjerg Hospital 1923—1926; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Jerne siden 1930. Kasserer for Ribe Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Storegade 8, Jerne pr. Esbjerg.

SUNDBO, Fru KAREN f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Esbjerg. F. 28. April 1862 i Plougslund Sogn, Grenaa; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; pr. pr. Jordemoder i Aarhus 1892—1894; pr. pr. Jordemoder i København 1894—1895; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1895—1896; pr. pr. Jordemoder i København 1896—1897; pr. pr. Jordemoder i Odense 1897—1898; pr. pr. Jordemoder i Esbjerg siden 1898. Medstifter af Odense Bys Jordemoderforening 1897; Medstifter af Esbjerg Bys Jordemoderforening 1899. Medlem af Hjælpekassen og af Værgeraadet i Esbjerg. Adresse: Kongensgade 41, Esbjerg.

SVART, Frøken INGER; Distriktsjordemoder i Vamdrup. F. 23. Marts 1905 i Ødis Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Reservejordemoder ved den jyske Fødselsanstalt i Aarhus 1932—1934; Distriktsjordemoder i Vamdrup siden 1934. Adresse: Vamdrup.

SØRENSEN, Fru LOUISE f. JOHNSEN; Distriktsjordemoder i Alslev. F. 12. November 1898 i Skern; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Skern 1928—1929; privat praktiserende Jordemoder i Ribe siden 1929; Distriktsjordemoder i Alslev siden 1. September 1929. Adresse: Alslev pr. Varde.

THOMSEN, Fru ANE MARIE f. DAHL; pens. Distriktsjordemoder. F. 6. Jan. 1869 i Ll. Andst. demitteret 1898. Adresse: Vamdrup. St.

THYGESEN, Fru MAREN; Distriktsjordemoder paa Fanø. Adresse: Sønderho, Fanø.

TJAGVAD, Fru MARY f. KNUDSEN; Distriktsjordemoder i Nordenskov. F. 25. September 1902 i Holsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Holsted 1929—1932; Distriktsjordemoder i Nordenskov siden 1. Januar 1933. Adresse: Nordenskov.

TRANBERG, Fru KATHRINE MARIE f. KNAG; Distriktsjordemoder i Gørding. F. 20. Marts 1893 i Ballum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; privat praktiserende Jordemoder i Gørding 1922—1927; Distriktsjordemoder i Gørding siden 1927. Adresse: Gørding.

UTH MØLLER, Fru JENNY; pr. pr. Jdm. Adresse: Jerne pr. Esbjerg. (Se S. 72).

WESENBERG, Fru ANE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Nr. Farup St. (Se S. 72).

WINDING, Frøken BETTY SOPHIE; Distriktsjordemoder i Oksbøl. F. 21. Juni 1886 i Vejen; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; privat praktiserende Jordemoder i Holstebro Januar 1914—Marts 1923; pr. pr. Jordemoder i Vejen Marts 1923—Juli 1925; Distriktsjordemoder i Vester Nebel Juli 1925—April 1934; Distriktsjordemoder i Oksbøl siden April 1934. Adresse: Oksbøl.

PASSIVT MEDLEM

Amtslæge A. BUNDSGAARD, Ribe.

RINGKØBING AMTS JORDEMODERFORENING

AGGERHOLM, Fru NANNA KIRSTINE f. GAARDHØJE; Distriktsjordemoder i Borbjerg. F. 7. August 1890 i Vinderup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Vinding 1920—1930; Distriktsjordemoder i Borbjerg siden 1930. Adresse: Borbjerg pr. Holstebro.

CHRISTENSEN, Fru MAREN CHRISTINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Resen. F. 13. November 1877 i Hodsager Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Nr. Nisum 1908—1914; Distriktsjordemoder i Hee-Naa 1914—1923; Distriktsjordemoder i Resen siden 1923. Adresse: Resen pr. Struer.

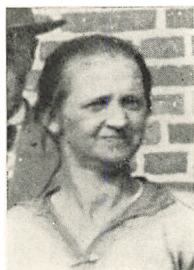
AMSTRUP, Fru ANE MARIE KIRSTINE f. BØMLER; Distriktsjordemoder i Ramme. F. 22. Juni 1871 i Holstebro; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 25. August 1903; Reservejordemoder i Ringkøbing Amt 1. Oktober 1903—1905; Distriktsjordemoder i Dybe 15. Januar 1905—1927; Distriktsjordemoder i Dybe og Ramme siden 1. August 1927. Fhv. Formand for Ringkøbing Amts Jordemoderforening. Adresse: Ramme St.

DAMTOFT, Fru MARIE f. GRAM; Distriktsjordemoder i Vinding. F. 18. April 1898 i Husby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Ørnhøj 1927—1930; Distriktsjordemoder i Vinding siden 1930. Adresse: Vinding pr. Holstebro.

ANDERSEN, Frøken KATRINE; praktiserende Jordemoder i Lemvig.

EGESLUND, Fru ELLINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Spjald. F. 14. Maj 1873 i Borbjerg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Spjald siden 1902. Voldgiftsmedlem i Ringkøbing Amts Jordemoderforening fra 1929. Adresse: Spjald.

ANDRESEN, Fru VALBORG RØLLE f. RØLLE; Distriktsjordemoder i Hee. F. 16. November 1886 i Henne; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; pr. pr. Jordemoder i Esbjerg 1918—1920; pr. pr. Jordemoder i Starup 1920—1923; Distriktsjordemoder i Hee siden 1923. Adresse: Hee.

GAMBORG, Fru KAROLINE MARIE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Lem. F. 2. Juli 1896 i Lem; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Lem 1926; Distriktsjordemoder i Lem siden 1. Januar 1927. Adresse: Lem.

BYSKOV, Fru ANNA; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: København.

GRØNLUND, Fru KIRSTINE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Tarm St.

Ringkøbing siden 1910. Faaet tildelt Professor Levys Præmietaske. Medlem af Hjælpekassebestyrelsen i Skarrild. Adresse: Ringkøbing.

GRØNNE, Frøken ANNA; praktiserende Jordemoder i Herning. F. 7. August 1896 i Tim; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Herning siden 1929. Adresse: Bryggergade 9, Herning.

JACOBSEN, Frøken THORA; Distriktsjordemoder i Skarrild. F. 11. December 1892 i Sdr. Vejen, Rind; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 15. Oktober 1919; Distriktsjordemoder i Stauning 1919—1920; Distriktsjordemoder i Sædding 1920—1923; Distriktsjordemoder i Skarrild siden 1923. Adresse: Skarrild pr. Kibæk.

HANSEN, Fru ANNA f. BJERREGAARD; Distriktsjordemoder i Vinderup. F. 30. Marts 1884 i Karby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; privat praktiserende Jordemoder i Struer 1917—1918; Distriktsjordemoder i Vinderup siden 1918. Adresse: Vinderup.

JENSEN, Fru ABELONE MARIE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Sunds. F. 14. Oktober 1877 i Ølgod; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 2. September 1909; konst. Distriktsjordemoder i Sunds 1. November 1909—1910; Distriktsjordemoder i Skarrild 1910—1923; Distriktsjordemoder i Sunds siden 1923. Adresse: Sunds.

HANSEN, Fru KATHRINE f. KJÆR; Distriktsjordemoder i Bording. F. 1. Januar 1880 i Sunds; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; privat praktiserende Jordemoder i Ikast 1908—1911; Distriktsjordemoder i Bording siden 1911. Adresse: Bording.

JENSEN, Fru ANDREA MATHILDE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Møborg. F. 21. Januar 1895 i Skrostrup i Nørre Omme; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Maj 1926; Distriktsjordemoder i Estvad-Rønbjerg 15. August 1926—1929; Distriktsjordemoder i Møborg siden 1. August 1929. Adresse: Møborg pr. Bækmarksbro.

HEROLD POULSEN, Fru KIRSTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Ørre-Herning. F. 18. Marts 1882 i Sinding; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; privat praktiserende Jordemoder paa Frederiksberg 1912—1923; Distriktsjordemoder i Ørre pr. Herning siden 1923. Adresse: Ørre pr. Herning.

JENSEN, Fru JOHANNE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Aadum-Houen. F. 30. Januar 1900 i Borris; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 15. Oktober 1930; pr. pr. Jordemoder i Sdr. Felding 15. December 1930—1. Januar 1933; pr. pr. Jordemoder i Alderslyst 1. Januar 1933—1. Oktober 1933; Distriktsjordemoder i Aadum-Houen siden 1. Oktober 1933. Adresse: Gundersbøl pr. Tarm.

JACOBSEN, Fru ANINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Ringkøbing. F. 28. September 1871 i Thorsted ved Ringkøbing; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse, 1. Karakter, 1898; Amtsreservejordemoder 1. Oktober 1898—1. Maj 1903; Distriktsjordemoder i Skarrild 1903—1910; Distriktsjordemoder i

JENSEN, Fru KAREN MARIE f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Holstebro. F. 1. April 1892 i Snebjerg Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. November 1924; Distriktsjordemoder i Rind 1. November 1924—8. August 1927; privat praktiserende Jordemoder i Holstebro siden 8. August 1927. Adresse: Østergade 29, Holstebro.

LAURSEN, Fru JØRGINE; Distriktsjordemoder i Nr. Nissum. Adresse: Nr. Nissum pr. Lemvig.

LILLEØRE, Frøken LILLY; praktiserende Jordemoder; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934. Adresse: Harboøre.

LUND, Fru DAGNY MOLBECH f. MOLBECH; Distriktsjordemoder i Sevel. F. 10. Juni 1894 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Silkeborg 1926—1933; Distriktsjordemoder i Sevel siden 1933. Adresse: Sevel pr. Vinderup.

MADSEN, Fru KAREN; Distriktsjordemoder i Husby. Adresse: Husby pr. Ulfborg.

MADSEN, Frøken KATHRINE; Distriktsjordemoder i Tim. F. 12. Juni 1884 i Tim; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Ørre ved Herning 1. November 1915—6. Juli 1920; Distriktsjordemoder i Tim siden 6. Juli 1920. Adresse: Tim.

MELCHIOSEN, Fru BODIL MARIE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Harboøre. F. 18. Maj 1871 i Harboøre; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; privat praktiserende Jordemoder i Harboøre 1901—1916; Distriktsjordemoder i Harboøre siden 1916. Adresse: Harboøre.

MIKKELSEN, Fru SIGNE f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder i Hammerum. F. 14. Januar 1861 i Ulfborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; privat praktiserende Jordemoder i Borris 1890—1891; Distriktsjordemoder i Estvad 1891—1893; Distriktsjordemoder i Vinding ved Holstebro 1893—1897; Distriktsjordemoder i Hee 1897—

JØRN-SEVEL, Fru ANNA JOHANNE CHRISTINE LAURA f. JØRN; Distriktsjordemoder i Holmsland. F. 22. Februar 1890 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Holmsland siden Februar 1926. Næstformand for Ringkøbing Amts Jordemoderforening fra 1932. Adresse: Holmsland pr. Ringkøbing.

KIRKEBY, Frøken ANE MARIE CAROLINE LAURITZEN; Distriktsjordemoder i Bøvling. F. 12. Maj 1891 i Houe; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Bøvling siden 1922. Adresse: Bøvling pr. Faare St.

KLAUSTRUP, Frøken OLGA NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Skern. F. 7. Februar 1905 i Nørre Gørding; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1933; privat praktiserende Jordemoder i Skern siden 15. April 1934. Adresse: Skern.

KRISTENSEN, Fru KAREN f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Ikast. F. 15. August 1871 i Øster Ørbæk, Kornum Sogn ved Løgstør; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; privat praktiserende Jordemoder i Aars (Aalborg Amt) 1902—1903; Distriktsjordemoder i Søby, Rind Sogn 1903—1922; Distriktsjordemoder i Ikast siden 1922. Fhv. Formand for Ringkøbing Amts Jordemoderforening. Adresse: Ikast.

1901; Distriktsjordemoder i Hammerum 1901—1931. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Ringkøbing Amts Jordemoderforening; Bestyrelsesmedlem i Hjælpekassen i Hammerum 1921—1929. Adresse: Hammerum.

MORSING, Fru ELISE f. SCHNACK; praktiserende Jordemoder i Struer. F. 10. August 1894 i Esbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; privat praktiserende Jordemoder i Struer siden 1919. Adresse: Struer.

MØRN, Fru MARTHA MARIE f. SØRENSEN; praktiserende Jordemoder i Holstebro. F. 3. April 1902 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; privat praktiserende Jordemoder i Holstebro siden 1931. Adresse: Nørregade 11, Holstebro.

NICOLAISEN, Fru AGNES f. GEJL; praktiserende Jordemoder i Holstebro. F. 14. Oktober 1889 i Møborg (Ringkøbing Amt); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; Reservejordemoder i Viborg Amt 1919—1920; privat praktiserende Jordemoder i Hjallerup 1920—1923; privat praktiserende Jordemoder i Holstebro siden Marts 1925. Bestyrelsesmedlem i Dansk Kvinde-samfund i Holstebro 1929. Adresse: Lagaardsvej 3, Holstebro.

NIELSEN, Fru ANNA f. LUDVIGSEN; praktiserende Jordemoder i Herning. F. 11. September 1893 i Faxe Ladeplads; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødefafd. C. 1925—1926; privat praktiserende Jordemoder i Herning siden 1926. Adresse: Bredgade 37, Herning.

NIELSEN, Fru ANNA MARIE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Nørre Bork. F. 4. August 1884 i Hem-

met; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Stauning 1. Oktober 1908—1913; Distriktsjordemoder i Nørre Bork siden 1913. Medlem af Børneværnsudvalget. Bestyrelsesmedlem i Hjælpekassen fra 1925. Adresse: Nørre Bork.

NIELSEN, Fru MARIE ELINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Tarm. F. 26. Oktober 1885 i Sejlstrup Mark; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Ugilt 1914—1917; Distriktsjordemoder i Stadil 1917—1919; Distriktsjordemoder i Aadum 1919—1933; Distriktsjordemoder i Tarm siden 1933. Adresse: Tarm.

NIELSEN, Fru RASMINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Vildbjerg. F. 8. November 1879 i Møgelvang, Skjoldborg Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Hurup (Thy) 1907—1908; Distriktsjordemoder i Vandet (Thy) 1908—1909; Distriktsjordemoder i Flade (Mors) og Tim 1909—1920; Distriktsjordemoder i Vildbjerg siden 1920. Fhv. Medlem af Ringkøbing Amts Jordemoderforenings Voldgiftsret. Fhv. Næstformand i Ringkøbing Amts Jordemoderforening. Adresse: Vildbjerg.

OLESEN, Fru JENSIGNE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Videbæk. F. 12. Februar 1876 i Søby Rind; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Aadum 1906—1917; Distriktsjordemoder i Videbæk siden 1917. Adresse: Videbæk.

OLESEN, Fru JOHANNE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Klinkby. F. 29. November 1886 i Tim; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Distriktsjordemoder i Klinkby siden 1916. Adresse: Klinkby St.

PEDERSEN, Frøken ANNA MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Hjern. F. 27. Juni 1901 i Borbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. 1932—1934; Distriktsjordemoder i Hjern siden 1934. Adresse: Hjern.

PEDERSEN, Fru ANNINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Snebjerg. F. 18. August 1881 i Søby, Randers Amt; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; privat praktiserende Jordemoder i Snebjerg 1907—1908; Distriktsjordemoder i Snebjerg siden 1. Oktober 1908. Adresse: Snebjerg pr. Herning.

PEDERSEN, Fru KAREN MARIE f. SØRENSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 5. Marts 1862 i Vedersø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 4. Juli 1890; Reservejordemoder i Ringkøbing Amt 1. November 1890—1. November 1891; Distriktsjordemoder i Borbjerg 1891—1930. Belønnet med Skolens Præmiekasse. Fhv. Medlem og Voldgiftsmedlem af Ringkøbing Amts Jordemoderforenings Bestyrelse; Bestyrelsesmedlem i ca. 28 Aar i Borbjerg Sygeplejeforening samt ca. 12 Aar i Borbjerg Hjælpekasse. Adresse: Borbjerg pr. Holstebro.

POULSEN, Fru ANE JENSINE; f. $\frac{5}{8}$ 1878 i Skjold; dim. 1910. Distriktsjordemoder i Aargab Holmsland Distr. Okt. 1910. Adresse: Aargab pr. Ringkøbing.

SOMMER, Frøken HENRIETTE PAULINE; praktiserende Jordemoder i Struer. F. 23. Juni 1888 i Udbyhøj; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Struer siden 1914. Adresse: Struer.

STRANDBJERG, Fru NIELSINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Sædding. F. 17. Februar 1882 i Degbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Stauning 1. Decbr. 1913—1. Jan. 1917; Distriktsjordemoder i Bøvling 1. Januar 1917—1. November 1921;

Distriktsjordemoder i Sunds 1. November 1921—1. November 1923; Distriktsjordemoder i Sædding siden 1. November 1923. Adresse: Astrup pr. Skern.

STRØMVIG, Fru JENNY; praktiserende Jordemoder; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934. Adresse: Holstebro.

THOLSTRUP, Fru ELSE MARIE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Aulum. F. 25. November 1880 i Pederstrup Vinderslev Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; Distriktsjordemoder i Sædding 1904—1911; Distriktsjordemoder i Aulum siden 1911. Formand for Ringkøbing Amts Jordemoderforening fra 1929; Kasserer i s. F. 1918—21. Adresse: Aulum.

TROELSEN, Fru DAGMAR f. CHRISTIANSEN; Distriktsjordemoder i Ulfborg. F. 9. August 1890 i Strellev Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Reservejordemoder i Ringkøbing Amt 1916—1920; Distriktsjordemoder i Stauning 1920—1921; Reservejordemoder i Ringkøbing Amt og Distriktsjordemoder i Stadil 1921—1927; Distriktsjordemoder i Ulfborg siden 1927. Adresse: Ulfborg.

VIDEBÆK PETERSEN, Fru MARIE f. VIDEBÆK; praktiserende Jordemoder i Lemvig. F. 15. Marts 1877 i Dregstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; privat praktiserende Jordemoder i Lemvig siden 1908. Voldgiftsmedlem i Ringkøbing Amts Jordemoderforening. Adresse: Lemvig.

VILLUMSEN, Fru KAREN; Distriktsjordemoder i Vemb. Adresse: Vemb St.

SKANDERBORG AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM

AMTSLÆGE H. P. THRAUTNER

ANDERSEN, Fru ANE; pensioneret Distriktsjordemoder; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902. Adresse: Hansted pr. Egebjerg.

for Skanderborg Amts Kredsforening fra 1933. Adresse: Nørregade 20, Horsens.

ANDERSEN, Fru PETREA KIRSTINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Farre. F. 26. Januar 1898 i Lerbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Hammel 1926—1931; Distriktsjordemoder i Farre siden 1931. Adresse: Farre pr. Sporup.

CHRISTENSEN, Fru THORA FINK f. FINK; praktiserende Jordemoder i Skanderborg. F. 19. Marts 1904 i Hørning; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1932; privat praktiserende Jordemoder i Skanderborg siden 1932. Modtaget Flidspræmie. Adresse: Østergade 19, Skanderborg.

BØTKER-RASMUSSEN, Frøken SIGNE; p. t. Reservejordemoder paa Dr. Esmanns Klinik, København. Se Jordemoderforeningen i København af 1893. (Side 32).

DAMGAARD, Fru ALMA; fhv. praktiserende Jordemoder i Horsens. Adresse: Nørregade 27, Horsens.

CHRISTENSEN, Fru ANNA JOHANNE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Bryrup. F. 5. April 1895 i Galten; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Amtsreservejordemoder i Aarhus Amt 1. November 1924—1. Marts 1925; Distriktsjordemoder i Bryrup siden 1925. Adresse: Bryrup.

DIXEN, Fru MARIE f. KELLER; Distriktsjordemoder i Sorring. F. 6. Marts 1892 i Thorup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Sorring siden 1923. Adresse: Sorring pr. Trustrup.

CHRISTENSEN, Fru MARIA f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Horsens. F. 5. September 1892 i Addit Skov; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; privat praktiserende Jordemoder i Horsens siden 1924; Reservejordemoder i Skanderborg siden 1. Juli 1925. Kasserer

FINK, Fru HANNA MARIE OLSEN f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Hørning. F. 5. Maj 1869 i Andst; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; Distriktsjordemoder i Øssenæsbjerg 1897—1900; Distriktsjordemoder i Vorvadsbro 1900—1901; Distriktsjordemoder i Hørning siden 1901. Adresse: Hørning St.

FISCHER, Fru ANNA MARIE; praktiserende Jordemoder i Horsens. F. 16. April 1891 i Klakring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; privat praktiserende Jordemoder i Horsens siden 1918. Revisor for Skanderborg Amts Jordemoderforening fra 1924; Næstformand i Horsens Svømme- og Gymnastikforening fra 1933. Adresse: Allégade 8, Horsens.

FREDERIKSEN, Fru ANNA METTE f. FRANDSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 21. August 1862 i Velved; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1886; privat praktiserende Jordemoder i Malling og Mjesing 1886—1889; Distriktsjordemoder i Toulstrup 1889—1897; Distriktsjordemoder i Them 1897—1933. Medlem af Hjælpepassen i Them i 26 Aar. Adresse: Rye St.

GALLE, Fru KAROLINE f. MOGENSEN; Distriktsjordemoder i Brædstrup. F. 24. September 1872 i Hindbjerg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Reservejordemoder i Thisted Amt 1902—1913; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1903—1912; Distriktsjordemoder i Brædstrup siden 1912. Fhv. Medlem af Skolekommissionen i Gl. Rye. Adresse: Brædstrup.

GAMBORG, Fru PEDERINE LAURA ANDREA f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Silkeborg. F. 12. December 1882 i Bording; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 29. August 1906; pr. pr. Jordemoder i Silkeborg siden 18. Oktober 1906. Kasserer i Skanderborg Amts Kredsforening 1925—1933; Formand siden 1933. Adresse: Estrupgade 13, Silkeborg.

GRÜNVALD, Fru CARLA AGNETE f. GRÜNVALD; Distriktsjordemoder i Virring. F. 28. April 1892 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoder-

skole 1923; privat praktiserende Jordemoder i Vejle og Distriktsjordemoder i Virring siden 1923. Adresse: Virring pr. Skanderborg.

HERLEVSEN, Frøken ANNA KRISTINE; Distriktsjordemoder i Vinten. F. 12. September 1886 i Velling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Distriktsjordemoder i Vinten siden 15. November 1918. Formand for Skanderborg Amts Jordemoderforening 1924—1930; Formand for Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1930; Bestyrelsesmedlem i Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 (Næstvedkassen) fra 1930; Medlem af den af Justitministeren i 1932 nedsatte Kommission angaaende Lovligheden af Svangerskabsafbrydelse m. m.; Formand for Den alm. danske Jordemoderforenings Overvoldgift; Formand for samme Forenings Forhandlingsudvalg 1933. Medlem af Sogneraadet i Tarmdrup fra 1933 og forskellige Udvalg indenfor samme. Adresse: Vinten pr. Lund, Ø. Jylland.

HJORT, Fru MARIE KIRSTINE f. POULSEN; Distriktsjordemoder i Tebstrup. F. 6. Juni 1892 i Gjern; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Amtsreservejordemoder 1921—1922; Distriktsjordemoder i Tebstrup siden 1922. Suppleant til Bestyrelsen i Skanderborg Amts Kredsforening; Medlem af Menighedsraadet i Tebstrup Kommune fra 1930. Adresse: Tebstrup pr. Skanderborg.

HOLM, Fru MAREN f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 19. Januar 1858 i True; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 7. Juli 1888; privat praktiserende Jordemoder i Brabrand 1888—1892; Distriktsjordemoder i Brabrand 1893—1928. Medstifter af Den Almindelige Danske Jordemoderforening og af Aarhus By og Amts Jordemoderforening. Medlem siden 1894 og Bestyrelsesmedlem i Jordemødrenes Understøttelsesforening af 1873 (Næstvedkassen) 1897—1927. Adresse: Brabrand.

JENSEN, Fru ANE FREDERIKKE f. ÅKESON; Distriktsjordemoder i Hvirring. F. 4. Maj 1868 i Nr. Aldum; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1894—1898; Distriktsjordemoder i Tebstrup 1898—1902; Distriktsjordemoder i Hvirring siden 1902. Medlem af Hjælpekassen i Hvirring 1908—1912. Adresse: Hvirring pr. Flemming.

JENSEN, Fru ANNA; pensioneret Distriktsjordemoder. dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901. Adresse: Østbirk St.

JENSEN, Frøken ELEONORA KRISTINE MARIE; praktiserende Jordemoder i Laasby. F. 2. Juli 1895 i Horsens; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Laasby siden 1. Februar 1928. Adresse: Laasby.

JENSEN, Fru KAREN f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Nørre Snede. F. 29. Juli 1893 i Aarhus; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1917; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1918—1921; Distriktsjordemoder i Nørre Snede siden 1921. Formand for Nørre Snede Børneværn siden 1933; Formand for Privatskolen i Nørre Snede siden 1932. Adresse: Nørre Snede.

JENSEN, Fru THOMASINE ANNASINE f. CHRISTIANSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 24. September 1860 i Quarning; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; privat praktiserende Jordemoder i Mjising 1889—1890; Distriktsjordemoder i Hansted 1890—1903; Distriktsjordemoder i Skanderborg 1903—1930; praktiserende Jordemoder i Skanderborg siden 1930. Tildelt Professor Levys Flidspræmie. Formand for Skanderborg Amts Kredsforening 1903—1915. Adresse: Nørregade 24, Skanderborg.

JEPSEN, Fru ANNA MARIE f. JACOBSEN; Distriktsjordemoder i Hovedgaard. F. 9. April 1885 i Sønder Aldum; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Tebstrup 1. Maj 1916—1. Maj 1922; Distriktsjordemoder i Hovedgaard siden 1922. Næstformand for Skanderborg Amts Jordemoderforening fra 1933; Medlem af Voldgiftsudvalget fra 1930. Adresse: Hovedgaard St.

JØRGENSEN, Fru JULIE KRISTINE f. SKOU; pens. Distriktsjordemoder. F. 6. Februar 1849 i Saxild; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1878; privat praktiserende Jordemoder i Nim 1879—1881; Distriktsjordemoder i Vinten 1881—1917; pens. 1917. Adresse: Vinten pr. Lund, Østjylland.

KAYSSEN, Fru CECILIE AMALIE f. KAYSSEN; Distriktsjordemoder i Ejstrupholm. F. 28. Juni 1890 i Vinding; dimmitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1916; Distriktsjordemoder i Hjels 1917—1918; Distriktsjordemoder i Bryrup 1918—1925; Distriktsjordemoder i Ejstrupholm siden 1925. (Reservejordemoder ved den jyske Fødselsanstalt 1923—1924). Adresse: Ejstrupholm.

KNUDSEN, Fru JENSINE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Mollerup. F. 4. Juli 1866 i Borum; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1892; privat praktiserende Jordemoder i Hammel 1892—1897; Distriktsjordemoder i Mollerup siden 1897. Adresse: Mollerup pr. Laven.

KOKBORG, Fru SOFIE; praktiserende Jordemoder i Silkeborg. Adresse: Silkeborg. (Se Side 87).

KRING, Frøken DORTHEA; praktiserende Jordemoder i Horsens. F. 25. Maj 1880 i Jordrup; uddannet Sygeplejerske ved Kommunehospitalet i København 1905—1908; Sygeplejerske med fast Ansættelse ved Kommunehospitalet i København 1908—1909; dimmitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Reservejorde-

moder paa Rigshospitalet til 15. Februar 1911; pr. pr. Jordemoder i Horsens Marts 1911—1915; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1915—1916; pr. pr. Jordemoder i Horsens siden 1916. Formand for Skanderborg Amts Jordemoderforening fra 1917—1924; Kasserer i Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1930. Adresse: Borbergade 11, Horsens.

LARSEN, Frøken DORTHEA MARIE; Distriktsjordemoder i Ry. F. 13. Juni 1872 i Pensylvanien U. S. A.; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; pr. pr. Jordemoder i Rødding 1897—1898; pr. pr. Jordemoder i Bramminge 1898—1900; Distriktsjordemoder i Ry siden 1900. Kasserer i Skanderborg Amts Kredsförening i ca. 10 Aar. Medlem af Hjælpekassen i ca. 8 Aar. Børnetilsynsførende i ca. 8 Aar. Adresse: Ry St.

LAUERSEN, Frøken LAURA MARIE; Distriktsjordemoder i Hansted. F. 23. December 1882 i Vejlbj; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Virring 1910—1924; Distriktsjordemoder i Hansted siden 1924. Har Børnetilsyn i Hansted-Lundum Kommune fra 1924. Adresse: Hansted pr. Egebjerg.

MADSEN, Fru MARTINE MARIE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Haldrup. F. 5. September 1886 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Reservejordemoder ved Statens Fødselsanstalt i Aarhus 1916—1917; Distriktsjordemoder i Aa-dum pr. Tarm 1. September 1917—1. Marts 1919; Distriktsjordemoder i Feldborg pr. Skive 1. Marts 1919—1. Juli 1922; Distriktsjordemoder i Haldrup (Skanderborg Amt) 1. Juli 1922. Formand for Skanderborg Amts Kredsförening September 1930—September 1933. Adresse: Haldrup.

MØLLER, Fru KRISTINE f. LAURITSEN; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 25. Juli 1863 i Sønderbjerg, Thyholm; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; pr. pr. i Ringkøbing Amt 1893—1895; Distriktsjordemoder i Viborg 1895—19..?. Adresse: Silkeborg.

MØLLER JENSEN, Fru ELSE; praktiserende Jordemoder i Silkeborg siden 1934. Adresse: Silkeborg.

MØLLER, Fru KIRSTINE; praktiserende Jordemoder i Silkeborg. Adresse: Silkeborg.

NIELSEN, Fru ANNA; Distriktsjordemoder paa Endelave. Adresse: Endelave.

NIELSEN, Fru ANNA CAROLINE FRIIS f. FRIIS; Distriktsjordemoder i Haarby. F. 29. August 1874 i Helgenæs; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; privat praktiserende Jordemoder i Aars 1896—1901; Distriktsjordemoder i Haarby siden 1901. Medlem af Værgeraadet i Haarby i 8 Aar 1909—1917. Adresse: Haarby pr. Skanderborg.

NIELSEN, Fru JENSINE KRISTINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Gjern. F. 9. Oktober 1881 i Elling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; privat praktiserende Jordemoder i Brædstrup 1911—1912; Distriktsjordemoder i Vorvadsbro 1912—1919; Distriktsjordemoder i Gjern siden 1919. Bestyrelsesmedlem i Sygekassen i Gjern fra 1929. Adresse: Gjern St.

NIELSEN, Fru SOFIE MARIE CAROLINE f. JØRGENSEN; pens. Distriktsjordemoder i Horsens. F. 22. Februar 1862 i Stouby Bjerre; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; privat praktiserende Jordemoder i Horsens 1. Juli 1889—1. April 1904; Distriktsjordemoder i Horsens 1. April 1904—1916; privat praktiserende Jordemoder i Horsens 1916—1926. Adresse: Villa-vej 5, Horsens.

NIELSEN, Frøken VALBORG KIRSTINE; Distriktsjordemoder i Them. F. 19. Maj 1894 i Lejre; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1. Maj 1924—1. Januar 1934; Vikar paa den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 15. Maj 1931—15. August 1931; Distriktsjordemoder i Them siden 1. Januar 1934. Fhv. Næstformand i Skanderborg Amts Kredsforening. Adresse: Them By St.

PEDERSEN, Fru NIELSINE PETREA f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Skanderborg. F. 5. September 1885 i Knebel; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Brønderslev 1914—1920; Distriktsjordemoder i Lading 1920—1922; Distriktsjordemoder i Skanderborg siden 1922. Adresse: Skanderborg.

PETERSEN, Fru KIRSTINE; forhv. Jordemoder. Adresse: Ny Havnegade, Horsens.

ROSDAHL PETERSEN, Fru KIRSTEN f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Horsens. F. 5. Maj 1899 i Bøvling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Horsens siden 1930. Adresse: Borgergade 23, Horsens.

SIMONSEN, Frøken JOHANNE; Distriktsjordemoder i Østbirk. Adresse: Østbirk St.

SØRENSEN, Fru ANNA BENEDIKTE f. MORTENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 20. September 1859 i Elsted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; privat praktiserende Jordemoder i Ormslev 1890—1893; Distriktsjordemoder i Haldrup 1893—1917. Adresse: Hansted Hospital, Horsens.

SØRENSEN, Fru JENSINE JULINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Vorvadsbro. F. 11. Oktober 1895 i Eriknauer; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Brædstrup 1927—1934; Distriktsjordemoder i Vorvadsbro siden 1934. Adresse: Vorvadsbro pr. Skanderborg.

WULFF, Fru ANNA MARIE SALLING f. JOHNSEN; praktiserende Jordemoder i Horsens. F. 27. Februar 1890 paa Mols; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Horsens siden 1914. Adresse: Nørregade 10, Horsens.

ØSTERGAARD, Fru VILHELMINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Hjortsvang. F. 28. Maj 1878 i Aulum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; privat praktiserende Jordemoder i Hammel 1902—1904; Distriktsjordemoder i Hjortsvang siden 1904. Voldgiftsmedlem i Skanderborg Amts Kredsforening fra 1930. Adresse: Hjortsvang.

Ved Redaktionens Slutning har Formanden elskværdigst indhentet følgende supplerende Oplysninger:

S. 85: KOKBORG, Fru SOFIE: dimitteret $\frac{11}{8}$ 1910; pr. pr. i Silkeborg siden $\frac{1}{12}$ 1910.

S. 86: MØLLER JENSEN, Fru ELSE: dimitteret $\frac{20}{8}$ 1933; Resv.jdm. Rigshosp. 1933/34; pr. pr. i Silkeborg siden $\frac{1}{10}$ 1934.

Ny: PETERSEN, Fru KATHRINE; dimitteret $\frac{19}{6}$ 1934; pr. pr. i Horsens siden $\frac{1}{11}$ 1934; Adresse: Torvet 7, Horsens.

S. 87: SIMONSEN, Frøken JOHANNE; dimitteret 1920.

SORØ AMTS JORDEMODERFORENING

ANDREASEN, Fru FREDERIKKE CHRISTINE f. CHLOOS; pens. Distriktsjordemoder. F. 30. Oktober 1860 i Nederjulianehede, Krage-
lund Sogn, Jylland; dimitteret med 1. Karakter fra den kongelige Fødselsstiftelse 6. Juli 1889; pr. pr. Jordemoder i Viby ved Roskilde 1889—1. April 1891; Distriktsjordemoder i Vordingborg 1891—1. Oktober 1900; Distriktsjordemoder i Holløse, Sorø Amt 1900—1906; Distriktsjordemoder i Tornemark 1906—1929; pens. 1. April 1929. Adresse: Jernbanegade 16, Slagelse.

BØRRESEN, Fru SIDSE MARIE f. Jensen; Distriktsjordemoder i Ringsted. F. 13. Maj 1876 i Høj-
else; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Reserve-
jordemoder i Sorø Amt 1907—
1909; Reservejordemoder i Ring-
sted 1909—1916; Distriktsjorde-
moder i Ringsted siden 1916. Fhv.
Bestyrelsesmedlem i Sorø Amts
Jordemoderforening; Formand i
samme Forening fra 1929.
Adresse: Skolegade 14. Ring-
sted.

CHRISTENSEN, Frøken KAREN.
Distriktsjordemoder i Ringsted;
F. 27. December 1879 i Volle-
rup (Gimlinge Sogn); dimitteret
fra den kongelige Fødselsstif-
telse 1908; Distriktsjordemoder i
Hjelmsømagle, Sneslev Sogn 1909
—1915; Distriktsjordemoder i
Ringsted Landsogn siden 1915.
Adresse: Teglovnvej 21, Ring-
sted.

CHRISTIANSEN, Fru FREDERIKKE
EMILIE CAROLINE f. ROED; pens.
Distriktsjordemoder. F. 20. Maj
1857 paa Amager; dimitteret fra
den kongelige Fødselsstiftelse
1885; praktiserende Jordemoder
i Sorø 1885—1904; Distriktsjor-
demoder i Sorø (Lyngø og Pe-
tersborg Sogne) 1904—1927.
Adresse: Alléen 7, Sorø.

CHRISTIANSEN, Fru HANSINE
ANDREA f. PEDERSEN; Distrikts-
jordemoder i Skelskør. F. 7. Au-
gust 1869 i Thystofte; dimitteret
fra den kongelige Fødselsstiftelse
1895; praktiserende Jordemoder
i Skelskør 1895—1897; Distrikts-
jordemoder i Skelskør siden 1897.
Adresse: Carl Medingsvej 17,
Skelskør.

ENGELL JENSEN, Fru OLIVIA
MARIE f. ENGELL; Distriktsjorde-
moder i Haslev. F. 1. August
1871 i Dalby pr. Thureby; di-
mitteret fra den kongelige Fød-
selsstiftelse 1899; praktiserende
Jordemoder i Terslev 1899—
1907; praktiserende Jordemoder
i Haslev 1907—1914; Distrikts-
jordemoder i Haslev siden 1914.
Medlem af Voldgiftsudvalget i
Sorø Amts Jordemoderforening.
Adresse: Vestergade 24, Haslev.

FOG-HANSEN, Fru JOHANNE f.
HANSEN; pens. Distriktsjorde-
moder. F. 1. December 1882 i Fens-
mark; dimitteret fra den konge-
lige Fødselsstiftelse 1907; Di-
striktsjordemoder i Sdr. Bjerge
1907—1919; Distriktsjordemoder
i Testrup 1919—1933. Adresse:
Testrup pr. Haslev.

GERHARDT MALMSTRØM, Fru MARY L. DE. f. L. DE. GERHARDT; Distriktsjordemoder i Sørbymag-
le. F. 6. Februar 1889 i Køben-
havn; dimitteret fra Rigshospi-
talets Jordemoderskole 1918;
praktiserende Jordemoder i Kø-
benhavn 1918—1919; Distrikts-
jordemoder i Gerlev 1919—1921;
Distriktsjordemoder i Sørbymagle
pr. Slagelse siden 1921. Fhv.
Medlem af Voldgiftsudvalget i
Sorø Amts Jordemoderforening.
Adresse: Sørbymagle pr. Slagelse.

HANSEN, Fru AGNES f. LIND; Distriktsjordemoder
paa Agersø. F. 4. Maj 1887 paa Agersø; dimitteret
fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1910; Distrikts-
jordemoder paa Agersø siden 1910; samtidigt vika-
rieret paa Omø siden 1917. Adresse: Agersø.

HANSEN, EBBA; Distriktsjordemoder i Vemmelev pr.
Forlev St. til 1. Oktober 1934. Adresse: Baagø pr.
Assens.

HANSEN, Frøken KIRSTINE MARIE; praktiserende
Jordemoder i Korsør. F. 28. Marts 1891 i Agedrup
Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole
1921; praktiserende Jordemoder i Korsør siden 1922.
Adresse: Jens Baggesensgade 33, Korsør.

HANSEN, Fru SOFIE AMALIE
f. HANSEN; Distriktsjordemoder i
Sønderup pr. Slagelse. F. 5. Jan-
uar 1878 i Simmerbølle paa
Langeland; dimitteret fra Rigs-
hospitalets Jordemoderskole 1911;
Distriktsjordemoder i Sønderup
pr. Slagelse siden 1911. Adresse:
Sønderup pr. Slagelse.

HASTING JENSEN, Fru CON-
STANCE f. LYSTRUP; praktiserende
Jordemoder i Slagelse. F. 18. Au-
gust 1893 i Ottestrup Sogn; di-
mitteret fra Rigshospitalets Jor-
demoderskole 1923; praktiseren-
de Jordemoder i Slagelse siden
1923. Adresse: Ingemannsvej 6,
Slagelse.

HOLM, Fru BODIL f. HANSEN;
Distriktsjordemoder i Herlufsholm. F. 18. December 1887 i
Køng Sogn; dimitteret fra Rigs-
hospitalets Jordemoderskole 1914;
Distriktsjordemoder i Holløse
(Sorø Amt) 1914—1924; Di-
striktsjordemoder i Herlufsholm
siden 1924. Fhv. Bestyrelsesmed-
lem og Formand for Sorø Amts
Jordemoderforening og Kasserer
i Næstved Kassen. Adresse: Kar-
rebæksvej 11, Lille Næstved pr.
Næstved.

IFVERSEN NIELSEN, Fru JULIANE
f. IFVERSEN; praktiserende Jor-
demoder i Sorø. F. 21. Juni 1888 i
Serritslev (Jylland); dimiteret
fra Rigshospitalets Jordemoder-
skole 1920; Reservejordemoder i
Sorø Amt 1920—1921; praktise-
rende Jordemoder i Slagelse Ok-
tober 1921—1926; praktiserende
Jordemoder i Sorø siden 1926.
Adresse: Villa „Rosen“, Wil-
stersvej 5, Sorø.

JENSEN, Fru ANNA ELISABETH
f. JENSEN; pens. Distriktsjor-
demoder; dimitteret fra den konge-
lige Fødselsstiftelse 1888; prakti-
serende Jordemoder i Skelskør
1888—1890; Distriktsjordemoder
i Hjelmsømagle (Sneslev Sogn)
1890—1909; Distriktsjordemoder
i Haraldsted 1909—1920; Di-
striktsjordemoder i Kværkeby
1920—1932. Adresse: Anlægsvej
10, Ringsted.

JENSEN, Fru CATRINE f. LAR-
SEN; pens. Distriktsjordemoder.
F. 27. September 1858 i Lund-
forlund; dimitteret fra den konge-
lige Fødselsstiftelse 1888; prak-
tiserende Jordemoder i Korsør
1888—1889; Reservejordemoder
i Sorø Amt 1889—1890; Distrikts-
jordemoder i Gerlev 1890—1900;
Distriktsjordemoder i Flakkebjerg
1900—1928. Adresse: Mariendals
Allé 22, Slagelse.

JENSEN, Fru LYDIA f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Kirke Stillinge pr. Slagelse. F. 26. Marts 1893 i Venslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1922; praktiserende Jordemoder i Svendborg 1923—1930; praktiserende Jordemoder i Ringsted 1930—1931; Distriktsjordemoder i Kirke Stillinge siden 1931. Adresse: Kirke Stillinge pr. Slagelse.

JENSEN, Fru SIGRID KAREN f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Jystrup. F. 22. November 1902 i Aarløse (Terslev Sogn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1932; Distriktsjordemoder i Jystrup siden 1933. Adresse: Jystrup St.

JENSEN, Fru SOFIE FREDERIKKE f. FREDERIKSEN; Distriktsjordemoder i Tingjellinge pr. Dallose. F. 29. Januar 1898 i Slagelse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg (Vestena) 1926—1928; Reservejordemoder ved Frederiksberg Hospital 1928—1929; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1929—1930; praktiserende Jordemoder i Næstved 1930—1931; Distriktsjordemoder i Tingjellinge siden 1931. Adresse: Tingjellinge pr. Dallose.

KNUDSEN, Fru KAROLINE MATHILDE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Ottestrup ved Slagelse. F. 9. Juni 1857 i Slaglille ved Sorø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; Distriktsjordemoder i Ottestrup ved Slagelse siden 1. Oktober 1887. Adresse: Ottestrup pr. Slagelse.

LAMM, Frøken ELLEN MARGURITA; Distriktsjordemoder i Fjenneslev. F. 2. Juni 1887 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1913; Reservejordemoder i København Amt og praktiserende Jordemoder i Valby 1913—1923; Distriktsjordemoder i Stokholte 1923—1928; Distriktsjordemoder i Fjenneslev siden 1928. Adresse: Fjenneslev St., Sjælland.

LARSEN, Fru ANNA MARY ELISE f. DITLEVSEN; Distriktsjordemoder i Ørslev. F. 10. Januar 1867 i Karrebækstorp; dimitteret med 1. Karakter fra den kongelige Fødselsstiftelse 29. August 1896; pr. pr. Jordemoder i Haslev December 1896—April 1897; Distriktsjordemoder i Ørslev siden 1. April 1897. Modtog ved sin Dimission i Præmie en poleret Kasse med Sølvplade og indeholdende Instrumenter. Adresse: Ørslev.

MADSEN, Fru JOHANNE KIRSTINE f. HANSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 7. Oktober 1856 i Bisserup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1886; Reservejordemoder i Sorø Amt 1886—1888; Distriktsjordemoder i Sdr. Bjerge 1888—1900; Distriktsjordemoder i Haldagerlille 1900—1926. Adresse: Haldagerlille pr. Fuglebjerg.

MARTIN, Fru MARIE f. BAKGAARD; Distriktsjordemoder, Sorø. F. 25. December 1896 i Ydby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; praktiserende Jordemoder i Skive 1921—1922; praktiserende Jordemoder i Sorø 1922—1928; Distriktsjordemoder siden 1928. Adresse: Absalonsgade 5, Sorø.

MØLLER, Frøken ANNA KIRSTINE; Reservejordemoder ved Rigshospitalet. F. 22. November 1905 paa Romø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1. Oktober 1934; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. A. siden 1. Oktober 1934. Adresse: Rigshospitalet, København Ø.

NIELSEN, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder paa Omø. F. 11. Maj 1887 paa Omø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1917; Distriktsjordemoder paa Omø siden 1917. Adresse: Omø.

NIELSEN, Fru BERTHA HELENE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Tornemark pr. Sandved. F. 16. Februar 1899 i Kirkerup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; Distriktsjordemoder i Tornemark siden 1929. Medlem af Børneværnsudvalget i Kvislemark-Fuirendal Kommune. Adresse: Tornemark pr. Sandved.

NIELSEN, Fru CAROLINE ANNA MARGRETHE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Ørslev pr. Skelskør. F. 7. September 1869 i Karrebæksminde; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1896; Reservejordemoder i Sorø Amt 1896—1901; Distriktsjordemoder i Sdr. Bjerge 1901—1905; Distriktsjordemoder i Ørslev siden 1905. Medstifter af Sorø Amts Jordemoderforening 1902. Adresse: Ørsted pr. Skelskør.

NIELSEN, Fru HELGA JOHANNE f. PEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Slagelse. F. 22. Marts 1899 i Skelskør; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; praktiserende Jordemoder i Slagelse siden 1931. Adresse: „Stenstuegaarden“, Herrestræde 14 A, Slagelse.

NIELSEN, Frøken INGEBORG JOHANNE; praktiserende Jordemoder i Slagelse. F. 9. November 1881 i Ousted; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; praktiserende Jordemoder i Slagelse siden 1909. Formand for „Den frisindede Danske Jordemoderforening“ 1930—1933; Næstformand i Sorø Amts Jordemoderforening fra 1932, samt Medlem af Voldgiftsudvalget i samme Forening. Bestyrelsesmedlem i de pr. pr. Jordemødres Pensionskasse. 1. Suppleant til Hovedbestyrelsen. Adresse: Smeegade 18, Slagelse.

NIELSEN, Fru MARGRETHE ANE f. PEDERSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 29. Marts 1866 i Nørre Broby Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; praktiserende Jordemoder i Frederikssund 1895—1896; praktiserende Jordemoder i København 1896—1898; Distriktsjordemoder i Borød 1898—1903; Reservejordemoder i Ringsted 1903—1907; Distriktsjordemoder i Stokholte 1907—1923. Fhv. Kasserer i Sorø Amts Jordemoderforening. Adresse: Stokholte pr. Fjenneslev.

NIELSEN, Fru STINE CAROLINE f. CHRISTIANSEN; Distriktsjordemoder i Sorø. F. 11. Marts 1865 Ruds Vedby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; praktiserende Jordemoder i Vinde Helsing 1890—1892; Reservejordemoder i Holbæk Amt 1892—1893; Distriktsjordemoder i Stokholte 1893—1907; Distriktsjordemoder i Sorø siden 1907. Næstformand i Sorø Amts Jordemoderforening 1910—1933. Adresse: Storgade (Helmerhus), Sorø.

PEDERSEN, Frøken ANDREA WILHELMINE; Distriktsjordemoder i Kværkeby. F. 29. Oktober 1890 i Svendborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Kværndrup (Fyn) 1922—1928; praktiserende Jordemoder i Ringsted 1928—1933; Distriktsjordemoder i Kværkeby siden 1933. Adresse: Kværkeby.

PEDERSEN, Fru KAREN f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Vemmelev siden 1934.

PULLICH, Fru SIGNE CHRISTINE f. MADSEN; praktiserende Jordemoder i Skelskør. F. 11. Februar 1896 i Bergen (Norge); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. C. 1929—1930; praktiserende Jordemoder i Skelskør 1931—1932; Reservejordemoder i Sorø Amt siden 1932. Adresse: Heilmannsvej 9, Skelskør.

SIMONSEN, Fru ANNA ELISABETH f. POULSEN; Distriktsjordemoder i Hyllinge. F. 27. Marts 1883 i Myrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; praktiserende Jordemoder i Haslev og Reservejordemoder i Sorø Amt 1909—1914; Distriktsjordemoder i Gerlev 1921—1927; Distriktsjordemoder i Hyllinge siden 1927. Adresse: Hyllinge St.

STJERNHOLM JENSEN, Fru PETRA f. STJERNHOLM; praktiserende Jordemoder i Haslev. F. 3. September 1897 i Vejle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem 1926—1927; praktiserende Jordemoder i Haslev siden 1927. Adresse: Skolegade, Haslev.

SVENDSEN, Fru ANNA MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Fuglebjerg. F. 4. April 1881 i Bisserup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; Distriktsjordemoder i Magleby (Skelskør) 1912—1926; Distriktsjordemoder i Fuglebjerg siden 1926. Adresse: Korsørvej 34, Fuglebjerg.

THIEL, Fru ANNA f. IFVERSEN; praktiserende Jordemoder i Korsør. F. 10. Oktober 1882; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; privat praktiserende Jordemoder i Korsør siden 1913. Adresse: Korsør.

TORP, AUGUSTA; Distriktsjordemoder i Stenlille. Adresse: Stenlille St.

VASBÆK, Fru EDITH f. GERHARDT; Distriktsjordemoder i Egeslevmagle pr. Skelskør. F. 13. Juni 1897 i Vamdrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Skelskør 27. Oktober 1927—1. April 1930; Reservejordemoder i Sorø Amt 1. April 1928—1. April 1930; Distriktsjordemoder i Egeslevmagle siden 1. April 1930. Adresse: Egeslevmagle pr. Skelskør.

WEST HANSEN, Fru INGEBORG MATHILDE f. WESTH; praktiserende Jordemoder i Slagelse. F. 9. Juni 1900 i Vestermarie Sogn, Bornholms Amt; 3 aarig Uddannelse som Sygeplejerske; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 18. September 1924; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem 1. November 1925—1. November 1926; privat praktiserende Jordemoder i Slagelse siden 1. November 1926. Adresse: Schweizerplads 4, Slagelse.

SVENDBORG AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Frøken SOFIE; Distriktsjordemoder i Ringe. F. 18. Februar 1882 i Lunde Mølle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; privat praktiserende Jordemoder i Ringe September 1908—1909; Distriktsjordemoder i Ringe siden 1. Juli 1909. Kasserer i Svendborg Amt Jordemoderforening 1919—1932. Adresse: Ringe.

BENDER-MADSEN, Frøken ANNA KRESTINE; Distriktsjordemoder i Lindelse. F. 20. December 1875 i Herringe; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 28. August 1907; Distriktsjordemoder i Lindelse siden 1907. Formand for Værgeraadet i Lindelse Kommune 1925—1929; fhv. Bestyrelsesmedlem i Ungdomsforeningen i Lindelse; Repræsentant i Kvindernes Fredsliga fra 1930. Adresse: Lindelse, Langeland.

BJERRING, Fru JOHANNE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Allested. F. 26. Juni 1896 i Svendborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1924; Distriktsjordemoder i Allested siden 1. Juli 1925. Adresse: Allested.

BROCK, Fru SIGNE MATHILDE f. JOHANSEN; praktiserende Jordemoder i Nyborg. F. 8. September 1891 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Korsør 1925—1926; privat praktiserende Jordemoder i Nyborg siden 1926. Adresse: Nørrevoldgade 76, Nyborg.

CHRISTENSEN, Fru METTE MARIA f. ØSTERGAARD; Distriktsjordemoder i Gislev. F. 21. Marts 1883 i Dragstrup By; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; Distriktsjordemoder i Nr. Broby 1. Januar 1912—1. September 1921; Distriktsjordemoder i Gislev siden 1. September 1921. Adresse: Gislev.

CHRISTENSEN, Fru MARTHA KARENTINE f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Tullebølle. F. 9. November 1903 paa Strynø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1932; privat praktiserende Jordemoder i Tullebølle siden 1. Januar 1933. Adresse: Lykkeby, Tullebølle, Langeland.

CHRISTENSEN, Fru MARTHA SOFIE f. CHRISTIANSEN; Distriktsjordemoder i Vester Hæsinge. F. 21. Januar 1890 i Sallingelunde-Hellerslev Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; privat praktiserende Jordemoder i Vester Hæsinge 1920—1921; Distriktsjordemoder i Vester Hæsinge siden 1921. Adresse: Vester Hæsinge.

CHRISTIANSEN, Fru ANNA KIRSTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Oure. F. 4. September 1885 i Hundstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Oure siden 1915. Kasserer for Jordemoderforeningen i Svendborg Amt fra 1932; Medlem siden 1921 og Formand for Hjælpekassen i Oure-Vejstrup Kommune 1925—

1929; Tilsynsførende for Plejebørn i Oure-Vejstrup Kommune fra 1933; Medlem af Menighedsraadet siden 1. December 1934. Adresse: Oure.

CHRISTOFFERSEN, Fru HANNE; Distriktsjordemoder. Adresse: Marstal. (Se S. 98).

DAMGAARD, Fru KAREN MARIE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Kværndrup. F. 30. Marts 1898 i Kværndrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Glamsbjerg 1. December 1927—1. April 1929; Distriktsjordemoder i Kværndrup siden 1. April 1929. Adresse: Kværndrup.

ESPENSEN, Fru ANTONIE; Distriktsjordemoder paa Drejø. Adresse: Drejø pr. Svendborg. (Se S. 98).

HANSEN, Frøken ANNA DORTHEA; Distriktsjordemoder i Rudkøbing. F. 9. Juli 1871 i Tjærborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; privat praktiserende Jordemoder i Esbjerg 1900—1915; Distriktsjordemoder i Rudkøbing siden 1915. Adresse: Ahlefeldtsgade 20, Rudkøbing.

HANSEN, Frøken ELLEN MARIE; Elev paa Rigshospitalets Jordemoderskole. F. 26. Juli 1910 i Vigerslev paa Fyn. Adresse: Rigshospitalet, København Ø.

HANSEN, Frøken FREDERIKKE; praktiserende Jordemoder i Svendborg. F. 16. Maj 1880 i Svendborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; privat praktiserende Jordemoder i Svendborg siden 1912. Næstformand i Jordemoderforeningen i Svendborg Amt fra 1923. Adresse: Møllergade 62, Svendborg.

HANSEN, Fru GRETHE f. SPLID; Distriktsjordemoder paa Thurø. F. 15. Oktober 1882 i Sall (Viborg Amt); dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Di-

strikttsjordemoder i Vester Hæsing 1908—1915; Distriktsjordemoder i Harrested 1915—1928; Distriktsjordemoder paa Thurø siden 1928. Adresse: Thurø pr. Svendborg.

HANSEN, Fru KAREN f. HOU-LIND; praktiserende Jordemoder i Steenstrup. F. 20. Januar 1903 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Glamsbjerg 1933—1934; privat praktiserende Jordemoder i Steenstrup siden 1934. Adresse: Steenstrup.

HANSEN, Fru KIRSTINE f. FRU-ERGAARD; Distriktsjordemoder i Vindinge. F. 7. Maj 1891 i Ulbjerg Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Skalkendrup 1921—1932; Distriktsjordemoder i Vindinge siden 1932. Adresse: Vindinge pr. Lamdrup.

HANSEN, Fru MARIE KRISTINE ELISABETH f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Vester Skjerninge. F. 24. Juli 1880 i Vester Aaby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Vester Skjerninge 15. September 1907. Formand for Jordemoderforeningen i Svendborg Amt fra 1930. Adresse: Vester Skjerninge.

HANSEN, Fru MARTHA MARIE FRANSISKA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Højrup. F. 1. November 1893 i Vester Aaby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Reservejordemoder paa Frantz Howitz Fødehjem 1924—1925; Reservejordemoder paa Rigshospitalets Fødeafd. B. 1925—1926; Distriktsjordemoder i Sdr. Højrup siden 1926. Adresse: Pederstrup.

HENRIKSEN, Fru ELLEN KATHRINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Stoense. F. 2. Juli 1892 i St. Rise, Ærø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. Oktober 1919; Distriktsjordemoder i Tullebølle 1. November 1919—1926; Distriktsjordemoder i Stoense siden 17. August 1926. Adresse: Stoense pr. St. Snøde.

JENSEN, Frøken ELLEN MAREN; praktiserende Jordemoder i Stenstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1934. Adresse: Stenstrup.

JENSEN, Frøken INGE JENSINE MARIE; praktiserende Jordemoder i Rudkøbing. F. 16. Juni 1899 i Statene, Longelse-Fuglsbølle; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Statene siden 1928; har vikarieret for Distriktsjordmoderen i Rudkøbing siden 1932. Adresse: Spodsbjergvej 9, Rudkøbing.

JENSEN, Fru JOHANNE f. ERIKSEN; Distriktsjordemoder i Millinge. F. 25. Februar 1886 i Hesselager; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Oure 1914—1915; Distriktsjordemoder i Vesterborg (Lolland) 1915—1916; Distriktsjordemoder i Svinninge og Millinge siden 1916. Adresse: Millinge.

JEPSEN, Fru CHRISTINE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Humble. F. 13. December 1877 i Nyraad; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Lindelse 1905—1907; Distriktsjordemoder i Humble siden 1907. Adresse: Humble, Langeland.

JESPERSEN, Fru ASTRID RASMINE f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Faaborg. F. 11. December 1902 i Jordløse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1932; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg siden 1. December 1932. Adresse: Adelgade 1, Faaborg.

JØRGENSEN, Fru ANNA f. HAA-GENSEN; Distriktsjordemoder for Marstal Landsogn. F. 27. Marts 1883 i Marstal Landsogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1. Oktober 1915; Distriktsjordemoder i Randbøl 1. November 1915—1. Januar 1923; Distriktsjordemoder i Marstal Landsognsiden 1923. Adresse: Vestergade, Marstal, Ærø.

JØRGENSEN, Fru JOHANNE HAN-SIGNE f. HOVGAARD; Distriktsjordemoder i Troense, Taasinge. F. 24. April 1887 i Aaby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1. Oktober 1915; Distriktsjordemoder i Bregninge, Ærø 1. November 1915—1. December 1918; Distriktsjordemoder i Troense, Taasinge siden 1. December 1918. Medlem af Voldgiftsretten indenfor Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1927. Adresse: Troense, Svendborg (fra 1. Februar 1935: Landet, Svendborg).

KILDEVÆLD, Fru ANNA JEN-SIGNE HENRIETTE f. OLSEN; Distriktsjordemoder i Lydinggaarde. F. 24. Maj 1884 i Ellested By og Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Lydinggaarde siden 1. Januar 1913. Adresse: Lydinggaarde pr. Espe.

KNUDSEN, Fru MARIE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Jordløse. F. 2. August 1890 i Longelse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1917; Distriktsjordemoder i Jordløse siden 1917. Adresse: Jordløse.

LARSEN, Fru ANNA M.; Distriktsjordemoder paa Lyø. Adresse: Lyø pr. Faaborg. (Se S. 98).

MADSEN, Fru KAREN f. KRISTOFFERSEN; Distriktsjordemoder i Søndebro. F. 18. August 1884 i Rudkøbing; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; privat praktiserende Jordemoder i Rudkøbing 1915—1924; Distriktsjordemoder i Søndebro siden 1924. Adresse: Søndebro, Langeland.

MATHIESEN, Fru SIGRID ANDREA STAFFELDT f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Longelse. F. 26. Marts 1900 i Stenstrup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Bagenkop 1925—1927; Distriktsjordemoder i Longelse siden 1927. Medlem af Værgeraadet 1929—1933. Adresse: Longelse, Langeland.

NIELSEN, Fruen ALFRIDA KARTRINE; Distriktsjordemoder i Horne. F. 4. April 1895 i Vantinge; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg 1925—1928; Distriktsjordemoder i Horne siden 1928. Adresse: Horne, Faaborg.

NIELSEN, Fru HANSIGNE; Distriktsjordemoder i Herringe. Adresse: Herringe pr. Rudme. (Se S. 98).

NIELSEN, Fru HILDA; Distriktsjordemoder i Store Rise. Adresse: Store Rise pr. Dunkær. (Se S. 98).

NIELSEN, Fru KIRSTEN; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Dalgade, Vejle.

NIELSEN, Fruen MARIE; praktiserende Jordemoder i Faaborg. F. 8. Februar 1860 i Vester Aaby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1891; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg 1891—1893; Distriktsjordemoder i Faaborg 1893—1930; privat praktiserende Jordemoder s. S. siden 1930. Medlem af Voldgiftsretten under Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1921—1930. Adresse: Østergade 20, Faaborg.

NIELSEN, Fru SIGRID f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Bjerreby. F. 16. Marts 1905; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Østerild (Thisted Amt) 1930—1932; privat praktiserende Jordemoder i Bjerreby, Taasinge, siden 1. Februar 1932. Adresse: Bjerreby, Taasinge.

NISSEN, Fru MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Vester Aaby. F. 6. December 1869 paa Lyø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg 1894—1898; Distriktsjordemoder i Vantinge 1898—1902; Distriktsjordemoder i Vester Aaby siden 1902. Adresse: Vester Aaby.

NYEGAARD, Fru MARIA FREDERIKKE ELISA f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Nyborg. F. 6. Maj 1888 i Skråbelev paa Langeland; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; privat praktiserende Jordemoder i Nyborg siden 1918. Medlem af Voldgiftsretten indenfor Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1930. Adresse: Vestervoldgade 23, Nyborg.

PEDERSEN, Fruen AUGUSTA; praktiserende Jordemoder i Svendborg. F. 21. Juli 1902 i Gislev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1931—1932; privat praktiserende Jordemoder i Svendborg siden 1932. Adresse: Gerritsgade 32, Svendborg.

PEDERSEN, Fru KARNA AMALIE f. STÆHR; Distriktsjordemoder i Øster Hæsing. F. 19. December 1891 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Korinth 1. April 1922—1930; Distriktsjordemoder i Øster Hæsing siden 1. Juli 1930. Adresse: Øster Hæsing pr. Højrup.

PEDERSEN, Fru KAREN f. JEPPESEN; Distriktsjordemoder i Dongshøjrup. F. 17. September 1865 i Ramø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1889; privat praktiserende Jordemoder i Tranekær 1889—1905; Distriktsjordemoder i Dongshøjrup siden 1905. Adresse: Dongshøjrup pr. Stenstrup.

PEDERSEN, Fru MARIE HJELM f. HJELM; Distriktsjordemoder i Tranekær. F. 16. Juli 1878 i Skovstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Als pr. Hadsund 1907—1909; Reservejordemoder ved Frantz Howitz Fødehjem 1909—1910; Distriktsjordemoder i Tranekær siden 1. September 1910. Adresse: Tranekær, Langeland.

RASMUSSEN, Frøken; praktiserende Jordemoder. Adresse: Bagergade 88, Svendborg. (Se S. 98).

RASMUSSEN, Fru ANE JOHANNE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Skaarup. F. 22. August 1869 i Herring; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; privat praktiserende Jordemoder i Astrup pr. Skern 1901—1902; Distriktsjordemoder i Høve pr. Asnæs 1902—1912; Distriktsjordemoder i Skaarup siden 1912. Medlem af Hjælpekassen i Skaarup Kommune 1913—1917. Adresse: Skaarup.

RASMUSSEN, Fru IDA RUBERG f. RUBERG; Distriktsjordemoder i Flødstrup. F. 5. Oktober 1886 i Frederikshavn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; privat praktiserende Jordemoder i København og Hillerød 1912—1914; Distriktsjordemoder i Flødstrup siden 1914. Adresse: Flødstrup pr. Ullerslev.

RASMUSSEN, Fru JOHANNE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Katterød. F. 9. Maj 1866 i Hundstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 29. Juni 1893; privat praktiserende Jordemoder i Ringe 1893—1897; Distriktsjordemoder i Katterød siden 1897. Adresse: Katterød.

RASMUSSEN, Fru MARGRETHE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Ærøskøbing. F. 4. Marts 1894 i Herlufsholm; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Distriktsjordemoder i Bregninge 1. Marts 1919—1922; Distriktsjordemoder i Ærøskøbing siden 1922. Adresse: Ærøskøbing.

RASMUSSEN, Fru MARIE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Vormark-Hesselager. F. 2. Juli 1885 i Refsvindinge Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. September 1910; Distriktsjordemoder i Vormark-Hesselager siden 1. Oktober 1910. Adresse: Vormark pr. Hesselager.

RAUNSØ, Frøken ELLEN MARIE MORTENSEN; Distriktsjordemoder i Søby-Brejninge Sogn. F. 30. December 1893 i Raunsø Nykirke Sogn (Ribe Amt); dimitteret med 1. Karakter fra Rigshospitalets Jordemoderskole 25. September 1926; fung. Distriktsjordemoder i Holsted (Ribe Amt) i April 1927; Vikar i Longelse (Langeland) Juli 1927—April 1928; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus Juni—August 1928; Distriktsjordemoder i Søby-Bregninge siden 1. August 1928. Frivillig Assistent ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 15. Oktober—15. December 1926. Adresse: Albertslykke, Ærøskøbing.

RUNGSØ, Fru ANNA; Distriktsjordemoder paa Strynø. Adresse: Strynø. (Se S. 98).

SIMONSEN, Fru CAMILLA f. SEMBERG; praktiserende Jordemoder i Nyborg. F. 7. April 1864 i Odense; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. Juli 1894; privat praktiserende Jordemoder i Nyborg 1894—1895; Reservejordemoder i Svendborg Amt 1895—1913; Distriktsjordemoder i Nyborg 1913—1934; privat praktiserende Jordemoder i Nyborg siden 1934. Adresse: Kirkegade 9, Nyborg.

SKOVGAARD, Fru KRISTINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Gudbjerg. F. 20. Oktober 1881 i Gudme; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Gudbjerg siden 1. November 1913. Adresse: Gudbjerg pr. Gudme.

STEFFENSEN, Fru SARA MARIE RASMINE f. MARKVARDSEN; Distriktsjordemoder i Ollerup. F. 8. Maj 1877 i Kværndrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; Distriktsjordemoder i Ollerup siden 1910. Medlem af Ollerup Sogns Menighedsraad fra 1926; Formand for Svendborg Amts Jordemoderforening 1921—1930; Medlem af Børnetilsynet i Ollerup Sogn 1924—1929; Medlem af Hovedbestyrelsen under „Den almindelige danske Jordemoderforening“ fra 1930; Kasserer for „Tidsskrift for Jordemødre“ fra 1930; Medlem af Børneværnet for Ollerup-Kirkeby Kommune fra 1. Oktober 1933. Adresse: Ollerup.

SVENDSEN, Fru MARIA f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Frørup (Svendborg Amt). F. 4. April 1895 i Kallerup pr. Todbøl (Thy); uddannet Sygeplejerske 1923, Medlem af Dansk Sygepleje Raad; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; Reservejordemoder ved Frederiksberg Hospitals Fødeafd. 1926—1927; privat praktiserende i Svendborg 1927—1930; Distriktsjordemoder paa Bornholm 1930—1934; Distriktsjordemoder i Frørup siden 1. August 1934. Adresse: Frørup, Fyn.

SØRENSEN, Fru DORTHEA f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Faaborg. F. 5. December 1901 i Slagelse; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Faaborg 1929—1930; Distriktsjordemoder i Faaborg siden 1. April 1930. Adresse: Vestergade 16, Faaborg.

Vi takker Formanden for saa elskværdigt at have fremskaffet følgende supplerende Oplysninger ved Redaktionens Slutning.

- S. 94: Fru H. CHRISTOFFERSEN f. NIELSEN. F. $\frac{10}{1}$ 1886; dimitt. $\frac{15}{10}$ 1916; Distr. i Marstal siden 1921.
 S. 94: Fru A. ESPENSEN; ansat $\frac{1}{11}$ 1897.
 S. 95: Fru A. LARSEN f. JENSEN; dimitt. $\frac{20}{9}$ 1923, Distr. Lyø siden 1923.
 S. 96: Fru H. NIELSEN; dimitt. $\frac{26}{1}$ 1901; Distr. paa Helnæs 1901/08, i Herringe siden $\frac{1}{8}$ 1908.
 S. 96: Fru HILDA NIELSEN f. HOUGAARD; dimitt. $\frac{27}{9}$ 1922, Distr. i St. Rise siden $\frac{1}{12}$ 1922.
 S. 97: Frk. E. RASMUSSEN; dimitt. $\frac{24}{9}$ 1930; pr. pr. Svendborg siden $\frac{1}{11}$ 1930.
 S. 97: Fru A. RUNGSØ f. JOHANSEN; dimitt. $\frac{24}{8}$ 1904; pr. pr. Jdm. i Lading (Aarhus Amt) $\frac{1}{3}$ 1905; Distr. i Stoense $\frac{1}{7}$ 1917— $\frac{1}{10}$ 1919; Klinik i Fruens Bøge; ansat paa Strynø $\frac{1}{3}$ 1905.

SØNDERJYSKE KREDSFORENINGER

AABENRAA AMTS JORDEMODERFORENING

ASMUSSEN, Fru MARIA f. OTTO; praktiserende Jordemoder i Bedsted Lø. F. 12. Januar 1880 i Kraglund, Tinglev Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel September 1904; privat praktiserende Jordemoder i Bedsted Lø siden 1904. Adresse: Bedsted Lø.

HANSEN, Fru SERINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Kværs. F. 3. Februar 1869 i Røde Kro; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. September 1895; Distriktsjordemoder i Uge 1895—1899; Distriktsjordemoder i Kværs siden 1899. Adresse: Kværs pr. Tørsbøl.

FRIIS, ANNE CATHRINE f. WRAAE; Distriktsjordemoder i Østerløgum. F. 8. September 1878 i Gestrup Aggerskov Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1906; Distriktsjordemoder i Østerløgum siden 1. Maj 1907. Adresse: Østerløgum pr. Hovslund.

JENSEN, Fru MARIE AMALIE f. BIERNBRADT; Distriktsjordemoder i Hellevad. F. 29. September 1874 i Tyskland; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1901; Distriktsjordemoder i Nykirke, Tyskland, 1. November 1901—1. August 1902; Distriktsjordemoder i Hellevad siden 1. August 1902. Adresse: Hellevad St.

HANSEN, Fru DORTHEA f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Stubbæk. F. 20. Maj 1878 i Rinkenæs Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Juni 1905; privat praktiserende Jordemoder i Stubbæk siden 1. Juni 1905. Adresse: Stubbæk pr. Aabenraa.

JOHANSEN, Fru HEDVIG f. FEDERSEN; praktiserende Jordemoder i Klipleve. F. 16. Februar 1907 i Tyskland; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Klipleve siden 1933. Adresse: Klipleve.

HANSEN, Fru MARGRETHE f. BJØRNSEN; praktiserende Jordemoder i Sønder Enlev. F. 15. November 1888 i Slesvig; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1919; privat praktiserende Jordemoder i Sdr. Enlev siden 1919. Adresse: Sdr. Enlev.

JØRGENSEN, Fru INGEBORG CHRISTINE f. SCHMIDT; Distriktsjordemoder i Rinkenæs. F. 11. Maj 1874 i Brede (Tønder Amt); dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Juni 1902; Distriktsjordemoder i Rinkenæs siden 1. Juni 1902. Adresse: Rinkenæs.

KLINGENBERG, Fru ANNA; praktiserende Jordemoder i Banrup.

MØLLER, Fru ANNA KRISTINE f. NISSEN; Distriktsjordemoder i Røde Kro. F. 10. December 1889 i Blans Ullerup Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 30. November 1912; pr. pr. Jordemoder i Nordborg 1912—1915; Distriktsjordemoder i Røde Kro siden 1. August 1915. Bestyrelsesmedlem af Hjælpekassen i Røde Kro fra 1925; Formand for Aabenraa Amts Jordemoderforening fra 1927; Medlem af Børneværnet i Røde Kro fra 1933. Adresse: Røde Kro.

PAULSEN, Fru JOHANNE CATHRINE f. BARTELSEN; Distriktsjordemoder i Bov. F. 2. December 1888 i Hørup ved Flensborg; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 31. Maj 1911; privat praktiserende Jordemoder i Wassersleben 1. Juni 1911—1912; Distriktsjordemoder i Bov siden 1. November 1912. Adresse: Bov pr. Padborg.

MØLLER, Fru MAREN f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Løjt kirkeby. F. 16. Oktober 1878 i Løjt Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1910; Distriktsjordemoder i Løjt kirkeby siden 1910. Næstformand i Aabenraa Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Løjt kirkeby.

NISSEN, Fru MARIE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Bolderslev. F. 4. Juli 1895 i Volllerup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Reservejordemoder ved Frederiksberg Hospitals Fødeafd. 1925—1926; Vikar for Frøken Fiehn, „Tagesminde“, Gentofte 1926; privat praktiserende Jordemoder i Bolderslev siden 1930. Adresse: Bolderslev.

PETERSEN, Fru ANNA ELISABETH f. BUCH; Distriktsjordemoder i Bjolderup. F. 22. August 1868 i Julianenberg, Rabsted; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1888; pr. pr. Jordemoder i Uge 1. Januar—1. April 1889; Distriktsjordemoder i Oksenvad 1. April—1. Juli 1889; Distriktsjordemoder i Kliplev 1. Juli 1889—1. Marts 1896; Distriktsjordemoder i Bjolderup siden 1. Marts 1896. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1924. Adresse: Bjolderup.

SCHMIDT, Fru JOHANNE; praktiserende Jordemoder. Adresse: Aabenraa.

PASTWA, Fru MARIANE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Graasten. F. 19. Oktober 1882 i Graasten; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1920; privat praktiserende Jordemoder i Graasten siden 1. Marts 1921. Adresse: Graasten.

ULDALL, Frøken MARTHA; praktiserende Jordemoder i Graasten. F. 15. Maj 1903 i Haderslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Graasten siden 1933. Adresse: Graasten.

HADERSLEV AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEMMER

AMTSLÆGE LAUSTEN THOMSEN, TØNDER KREDSLÆGE LAURITZEN, HADERSLEV GEHEIMERAAD O. HANSEN, HADERSLEV

ANDRESEN, Fru ELLEN f. APPEL; Distriktsjordemoder i Agerskov. F. 18. Januar 1883 i Rangstrup-Agerskov Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1914; Distriktsjordemoder i Branderup 1914—1921; Distriktsjordemoder i Aastrup 1921—1925; Distriktsjordemoder i Agerskov siden 1925. Adresse: Agerskov.

GRØNDAHL, Fru BOTHILDE CHRESTINE f. ANDREASEN; Distriktsjordemoder i Gram. F. 6. November 1877 i Karlum; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1904; Distriktsjordemoder i Skrave 1904—1921; Distriktsjordemoder i Gram siden 1921. Adresse: Gram, Sønderjylland.

ANDRESEN, Fru JOHANNE MARIE f. LUND; praktiserende Jordemoder i Rødding. F. 11. August 1897 i København; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Rødding siden 1928. Adresse: Rødding.

HANSEN, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder i Sdr. Hygum. F. 8. Januar 1900 i Dover Mark, Lintrup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1930—1931; privat praktiserende Jordemoder i Gram 1931—1932; Jordemoder ved Sygehuset i Gram siden 1931 og Distriktsjordemoder i Sdr. Hygum siden 1932. Adresse: Sdr. Hygum.

BEIER, Fru KAROLINE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Hoptrup. F. 28. November 1889 i Agerskov (Haderslev Amt); dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1916; Distriktsjordemoder i Hoptrup siden 1916. Revisor i Haderslev Amts Jordemoderforening fra 1921. Adresse: Hoptrup.

HANSEN, Fru ANNA CATHRINE f. SCHMIDT; Distriktsjordemoder i Sommersted. F. 23. September 1884 i Aunbøl Ullerup Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1910; Distriktsjordemoder i Magstrup 1910—1924; Distriktsjordemoder i Sommersted siden 1924. Adresse: Sommersted.

BOE, Fru METTE MARIE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Toftlund. F. 23. Juni 1885 i Skodborg; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1919; privat praktiserende Jordemoder i Toftlund 1919—1925; Distriktsjordemoder i Toftlund siden 1925. Adresse: Toftlund.

HANSEN, Fru ANNE f. FALK; Distriktsjordemoder i Øsby. F. 6. November 1868 i Stevell; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1895; privat praktiserende Jordemoder i Øsby 1895—1896; Distriktsjordemoder i Øsby siden 1. Januar 1896. Adresse: Øsby.

HANSEN, Fru METTA KRAGH f. KRAGH; Distriktsjordemoder i Rødding. F. 9. November 1878 i Nustrup; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. September 1904; Distriktsjordemoder i Øster Lindet 1905—1921; Distriktsjordemoder i Rødding siden 1. August 1921. Voldgiftsmedlem i Haderslev Amts Jordemoderforening fra 1905 og Medlem af Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1921. Adresse: Rødding.

MARQUARDT, Fru MARIE CATHRINE f. PETERSEN; Indehaver af Fødehjem i Bøndergaardene, Haderslev. F. 29. Juni 1888 i Øster Høist, Tønder; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1918; pr. pr. Jordemoder i Haderslev siden 1. Februar 1919; Indehaver af første og eneste Fødehjem i Sønderjylland siden 1. Oktober 1927. Adresse: Bøndergaardene, Haderslev.

NYGAARD, Fru MARIE f. LUND; Distriktsjordemoder i Stejping. F. 4. Maj 1865 i Lindrup; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1886; Distriktsjordemoder i Rejsby 1886—1890; Distriktsjordemoder i Stejping siden 1890. Afgaaet ved Døden 13. November 1934.

NØRGAARD, Fru ELSE MARIE f. MADSEN; praktiserende Jordemoder i Haderslev. F. 20. Januar 1875 i Starup; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1900; privat praktiserende Jordemoder i Haderslev siden 1900; Distriktsjordemoder 1905—1922. Repetitionskursus i Kiel

sidst i 1917 og paa Rigshospitalet 1922 og 1932. Adresse: Gaaskjærgade 13, Haderslev.

OHILSEN, Frøken CHRISTINE; praktiserende Jordemoder i Aabenraa. F. 26. August 1880 i Aabenraa; dimmitteret fra den Kgl. Frauen Klinik i Kiel 31. Maj 1911; deltaget i frivilligt Barneplejekursus s. S. 1917; Repetitionskursus paa Rigshospitalet November 1925; pr. pr. Jordemoder i Aabenraa siden 1911. Adresse: Aabenraa.

PAULSEN, Fru CONSTANCE MARIE f. HOLST; Distriktsjordemoder i Hejsager. F. 12. August 1888 i Hejsager; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Februar 1919; privat praktiserende Jordemoder i Hejsager 1919—1921; Distriktsjordemoder i Hejsager siden 1921. Voldgiftsmedlem i Haderslev Amts Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Hejsager.

PETERSEN, Fru JOHANNE SOPHIE f. BØEG; Distriktsjordemoder i Vojens-Hammelev. F. 9. Maj 1877 i Starup; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1906; pr. pr. Jordemoder i Haderslev 1906—1909; Distriktsjordemoder i Hammelev 1909—1917; Distriktsjordemoder i Vojens siden 1917 og Hammelev fra 1. April 1932. Sekretær i Haderslev Amts Jordemoderforening 1910—1915; Formand i s. F. fra 1919; Medlem af Hovedbestyrelsen under Den Almindelige Danske Jordemoderforening 1924—1930. Adresse: Vojens.

RIIS, Fru CATHRINE MARIE f. EBSEN; Distriktsjordemoder i Jels. F. 27. April 1879 i Fedsted pr. Hygom; dimmitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Juni 1905; Distriktsjordemoder i Haderslev 1905—1916; Distriktsjordemoder i Hammelev 1916—1932; Distriktsjordemoder i Jels siden 1932; Repetitionskursus paa Rigshospitalets Fødeafd. B. November 1926. Adresse: Jels.

RØHR, Fru NILINE f. SCHMIDT; Distriktsjordemoder i Christiansfeld. F. 26. Marts 1881 i Øster Lindet; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Juni 1911; Distriktsjordemoder i Frørup-Hjerndrup 1911—1921; Distriktsjordemoder i Fjeldstrup 1921—1924; Distriktsjordemoder i Christiansfeld siden 1924. Næstformand i Haderslev Amts Jordemoderforening. Adresse: Christiansfeld.

SCHMIDT, Fru JOHANNE f. KROGH; Distriktsjordemoder i Skodborg. F. 27. Februar 1884 i Fiskholm ved Toftlunde; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1909; Distriktsjordemoder i Brenderup ved Toftlunde 1. Marts 1909—1. November 1912; pr. pr. Jordemoder i Skodborg 1. November 1912—1914; Distriktsjordemoder i Skodborg siden 1914. Adresse: Skodborg.

SCHMIDT, Fru JOHANNE SIGFRIDA f. WALLBAUM; praktiserende Jordemoder i Haderslev. F. 7. November 1880 i Flensborg; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1910; Jordemoder i Tyskland 1910—1912; Distriktsjordemoder i Sdr. Vilstrup 1912—1920; Distriktsjordemoder i Geldsted ved Flensborg 1920—1929; Kursus Rigshospitalets Fødeafdeling B 1927; privat praktiserende Jordemoder i Haderslev siden 1929. Adresse: Gaaskjærs-gade 52, Haderslev.

SCHMIDT, Fru META; praktiserende Jordemoder i Haderslev. Adresse: Slagtegade, Haderslev.

SCHNEIDER, Fru BOTILDE MARIE f. Callesen; Distriktsjordemoder i Nustrup. F. 4. Maj 1890 i Hammelev Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1912; Distriktsjordemoder i Nustrup siden 1. Marts 1912. Repetitionskursus ved Rigshospitalets Fødeafd. 1927. Adresse: Nustrup.

SCHNEIDER, Fru MARIE f. CALLESEN; Distriktsjordemoder i Fjelstrup. F. 10. April 1888 i Øvre Jersdal; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1913; pr. pr. Jordemoder i Vrindslet 1913; Distriktsjordemoder i Uge 1913—1918; Distriktsjordemoder i Bedsted 1918—1922; Distriktsjordemoder i Sdr. Vilstrup 1922—1926; Distriktsjordemoder i Fjelstrup siden 1926. Adresse: Fjelstrup.

SØRENSEN, Frøken ALMA KERSTINE; praktiserende Jordemoder i Haderslev. F. 1. December 1898 i Hammelev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Reservejordemoder ved Fødselsstiftelsen i Aarhus 1. Februar 1926—1. Februar 1927; privat praktiserende Jordemoder i Haderslev siden 1927. Kasserer for Jordemoderforeningen i Haderslev. Adresse: Klostersvænget 3, Haderslev.

WIUFF, Frøken INGE MARIE; praktiserende Jordemoder i Haderslev. F. 24. Oktober 1900 i Haderslev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1932; privat praktiserende Jordemoder i Haderslev siden 1932. Adresse: Skolegade 1, Haderslev.

SØNDERBORG AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Fru ANNA f. ENDERLEIN; Distriktsjordemoder i Ulkebøl. F. 18. Januar 1881 i Sottrup; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1916; Distriktsjordemoder i Ulkebøl siden 1916. Formand for Sønderborg Amts Jordemoderforening fra 1928. Adresse: Ulkebøl pr. Sønderborg.

ANDRESEN, Frøken KATHRINE; praktiserende Jordemoder i Sønderborg. F. 16. Maj 1900 i Haderslev; dimetteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 21. September 1926; privat praktiserende Jordemoder i Sønderborg siden 1926. Adresse: Mariegade 8 A, Sønderborg.

ASMUSSEN, Fru KRESTINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Broager. F. 8. August 1881 i Svandstrup Bredebro Sogn; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1906; Distriktsjordemoder i Broager siden 1906. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1930. Adresse: Broager.

BENDIXEN, Fru NANDINE f. BOYESEN; praktiserende Jordemoder i Ullerup. F. 13. November 1877 i Soholm; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1908; privat praktiserende Jordemoder i Ullerup siden 1908. Adresse: Ullerup. Avnbøl.

ESBENSEN, Fru ANNA KRESTINE f. JOHNSEN; Distriktsjordemoder i Guderup. F. 27. April 1877 i Broager; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1903; Distriktsjordemoder i Dybbøl 1. Marts 1903—29. August. 1921; pr. pr. i Tandslet 29. August 1921—1. Januar 1932; Distriktsjordemoder i Guderup siden 1. Januar 1932. Medlem af Børneforsorgen fra 1. Oktober 1933. Adresse: Guderup, Als.

HANSEN, Fru CATHRINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Oksbøl. F. 23. Juli 1884 i Holbøl Mark; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1912; Distriktsjordemoder i Havnbjerg 12. Marts 1912—3. Januar 1920; Distriktsjordemoder i Oksbøl siden 3. Januar 1920; Havnbjerg underlagt Oksbøl Distrikt fra 1. Juli 1921. Medlem af Børneforsorgen i Havnbjerg 1914—1920. Kursus paa Rigshospitalet i København 1928. Adresse: Oksbøl, Als.

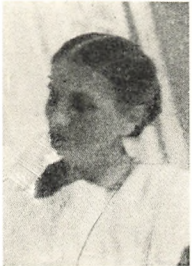

HANSEN, Fru DORTHEA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Skovby. F. 27. Juni 1872 i Lysabild Sogn; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1903; Distriktsjordemoder i Skovby, Lysabild Sogn siden 1903. Formand for Sønderborg Amts Jordemoderforening 1917—1927; Medlem af Værgeraadet 1925—1933; Medlem af Børneværnsudvalget i Lysabild Kommune fra 1. Oktober 1933. Adresse: Skovby, Als.

HANSEN, Fru MARTHA f. CHRISTENSEN; praktiserende Jordemoder i Egersund. F. 31. Maj 1875 i Bækken; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1905; Distriktsjordemoder i Egersund 1905—1920; privat praktiserende i Egersund siden 1920 og Reservejordemoder i Sønderborg siden 1927. Adresse: Egersund pr. Broager.

IVERSEN, Fru MARIA KATARINA f. NORR; Distriktsjordemoder i Majbøl. F. 2. August 1876 i Mindebjerg, Hørup Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. April 1916; Distriktsjordemoder i Majbøl siden 1. April 1916. Næstformand i Sønderborg Amts Jordemoderforening 1921—1927 og siden 1934; fhv. Medlem af Vægeraadet i Hørup Sogn. Adresse: Majbøl pr. Kirke Hørup.

JACOBSEN, Fru CHRISTINE THOMINE f. HOLM; praktiserende Jordemoder i Sønderborg. F. 6. December 1885 i Andrup, Aabenraa Amt; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 15. Oktober 1921; privat praktiserende Jordemoder i Dybbøl, og Reservejordemoder i Sønderborg Amt 1921—1926; privat praktiserende Jordemoder i Sønderborg siden 1926. Næstformand for Sønderborg Amts Jordemoderforening 1928—1934. Adresse: Østergade, Sønderborg.

KOCH, Fru ELLEN f. ISKOV; Distriktsjordemoder i Almstad. F. 20. Februar 1878 i Asserballe Skov; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1913; privat praktiserende Jordemoder i Notmark Sogn 1. September 1913—1914; Distriktsjordemoder i Notmark Sogn siden 1. April 1914. Medlem af Vægeraadet i Notmark Sogn 1925—1933; Medlem af Børneforsorgen i Notmark Sogn fra 1. Oktober 1933. Adresse: Almstad, pr. Ketting, Als.

KNUDSEN, Fru CHRISTIANE NICOLINE MARIE f. MOGENSEN; privat praktiserende Jordemoder i Sønderborg. F. 9. Juni 1880 i Skrystrup; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1904; pr. pr. Jordemoder i Sønderborg siden 1904. Adresse: Ll. Raadhusgade 19, Sønderborg.

LAGONI, Fru ANNA f. SKOV; Distriktsjordemoder i Augustenborg. F. 16. Maj 1872 i Østergasse; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1900; Distriktsjordemoder i Augustenborg siden 1900. Adresse: Augustenborg.

LAUT, Fru MARIE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Ullerup. F. 25. Juni 1878 i Holm, Als; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1905; Distriktsjordemoder i Ullerup siden 1905. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1923. Adresse: Ullerup pr. Avnbøl.

MATHIESEN, Fru MARIE f. BENSEN; Distriktsjordemoder i Nordborg. F. 20. Februar 1867 i Skovby, Ærø; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1892; Distriktsjordemoder i Tandstlet 1892—1921; Distriktsjordemoder i Nordborg siden 1921. Adresse: Nordborg, Als.

SCHMIDT, Fru KATHRINE MARIE f. MØLLER; Distriktsjordemoder i Vester Sottrup. F. 2. November 1875 i Lambjerg Skov, Als; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1903; Distriktsjordemoder i Vester Sottrup siden 1. April 1903. Adresse: Vester Sottrup, Sønderborg Amt.

THOMSEN, Fru KATHRINE f. KNØS; pens. Distriktsjordemoder. F. 8. Maj 1864 i Bygehoved, Kajnæs; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1893; Distriktsjordemoder i Kajnæs 1. Juni 1893—1934. Adresse: Østerby, Kajnæs, Als.

WINTER, Fru REGINE f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Mølmark. F. 17. Januar 1882 i Rinkenæs; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Juni 1908; pr. pr. Jordemoder i Graasten 1908—1910; Distriktsjordemoder i Øster Højst 1910—1916; Distriktsjordemoder i Mø-

geltønder 1. Marts 1916—1. November 1919; privat praktiserende Jordemoder i Broager Mølmark siden 1. November 1919. Medlem af Hjælpekassen og af Værgeraadet i Broager Kommune 1925—1. Oktober 1933; Medlem af Børneforsorgen i samme Kommune fra 1. Oktober 1933. Adresse: Mølmark pr. Broager.

TØNDER AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM

Amtslæge, Dr. med. H. LAUSTEN THOMSEN

ANDERSEN, Fru PETREA f. ARNUM; Distriktsjordemoder i Bredebro. F. 11. Februar 1870 i Nr. Løgum; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1894; Distriktsjordemoder i Appel 1894—1898; Distriktsjordemoder i Bredebro siden 1898. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1924; fhv. Protokolfører i Tønder Amts Jordemoderforening. Adresse: Bredebro.

BEYER, Frøken ELISE; Distriktsjordemoder i Kliplev. F. 21. Marts 1895 i Aasgaard, Skast; dimetteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Skast 1927—1934; Distriktsjordemoder i Kliplev siden 1934. Adresse: Kliplev.

CARLSEN, Fru MATHILDE f. MARTESEN; Distriktsjordemoder i Ballum. F. 8. Januar 1875 i Løgumkloster; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1903; Distriktsjordemoder i Emmelev 1903—1921; Distriktsjordemoder i Skærbæk (ved Genforeningen) 1921—1924; Di-

striktsjordemoder i Ballum siden 1924. Repetitionskursus i Kiel 1913 og paa Rigshospitalet November 1929. Adresse: Ballum.

CLAUSEN, Fru WOLLINE f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Tønder. F. 17. November 1886 i Bylderup Bov; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1908; Distriktsjordemoder i Bedsted-Husum 1908—1919; pr. pr. Jordemoder i Haderslev 1919; Distriktsjordemoder i Tønder siden 1919; Kasserer for Tønder Amts Jordemoderforening fra 1925. Adresse: Strucksallé 1, Tønder.

ERIKSEN, Fru MARIE f. MIKKELSEN; Distriktsjordemoder i Øster Aabølling. F. 19. Maj 1878 i Brenderup; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1903; Distriktsjordemoder i Øster Aabølling siden 1903. Adresse: Øster Aabølling.

GRANGAARD, Fru ANNA f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Arnum. F. 21 Februar 1875 i Lysabild By paa Als; dimetteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1904; Distriktsjordemoder i Arnum siden 1904. Adresse: Arnum.

HANSEN, Fru INGEBOG f. GLIKKEN; Distriktsjordemoder i Tønder. F. 4. Februar 1885 i Løgumkloster; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1918; privat praktiserende Jordemoder i Bylderup 1918—1919; Distriktsjordemoder i Tønder siden 1919. Revisor i Tønder Amts Jordemoderforening fra 1929. Adresse: Tønder.

JOHANNSEN, Fru MARIE f. LASSEN; Distriktsjordemoder i Skærbæk. F. 10. Juli 1889 i Laurup (Tønder Amt); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole September 1922; privat praktiserende Jordemoder i Løgum Kloster 1922—1923; Distriktsjordemoder i Arrild 1923—1926; Distriktsjordemoder i Skærbæk siden 1926. Formand for Tønder Amts Jordemoderforening fra 1928; Medlem af Hovedbestyrelsen i Den Almindelige Danske Jordemoderforening fra 1930. Adresse: Skærbæk.

JUHL, Fru CATHRINE f. TASTESSEN; Distriktsjordemoder i Over Jersdal. F. 18. Marts 1892 i Bjærndrup, Nr. Løgum Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1913; privat praktiserende Jordemoder i Jejsing-Hostrup 1913—1914; Distriktsjordemoder i Over Jersdal siden 1914. Adresse: Over Jersdal.

LARSEN, Fru OLGA f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Arrild. F. 30. Marts 1896 i Skaarup Mølle, Tolne Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1923; privat praktiserende Jordemoder i Løjt Kirkeby 1923—1925; Distriktsjordemoder paa Romø 1925—1926; Distriktsjordemoder i Arrild siden 1. September 1926. Adresse: Arrild.

LAURITSEN, Frøken MARGRETHE; Distriktsjordemoder i Døstrup. F. 22. Maj 1879 paa Hybjerg i Mjølde Sogn; har været Elev 5 Md. paa den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 1912; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1913; Distriktsjordemoder i Døstrup siden 1914. Næstformand i Tønder Amts Jordemoderforening, fhv. Voldgiftsmedlem i Tønder Amts Jordemoderforening. Adresse: Døstrup.

MØLLER, Frøken JØRGELENE; Distriktsjordemoder paa Rømø. Adresse: Rømø.

NISSEN, Fru MARGRETHE f. FRAHM; praktiserende Jordemoder i Bylderup. F. 23. Juli 1872 i Aare; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1906; privat praktiserende Jordemoder i Bylderup siden 1906. Adresse: Bylderup.

OLDENBORG, Fru KRESTINE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Ravsted. F. 18. Januar 1880 i Tørnskov; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1904; Distriktsjordemoder i Løgumgaard 1. November 1904—24. August 1921; Distriktsjordemoder i Ravsted siden 24. August 1921. Repetitionskursus paa Rigshospitalets Fødeafd. 1926 og 1933. Adresse: Ravsted.

PETERSEN, Fru ANNE; Distriktsjordemoder i Løgumkloster. Adresse: Løgumkloster.

PETERSEN, Fru DORIS f. BOHNHOF; Distriktsjordemoder i Tinglev. F. 24. Maj 1875 i Dohnsdorff, Tyskland; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. Marts 1903; Distriktsjordemoder i Uge 1903—1915; Distriktsjordemoder i Tinglev siden 1915. Repetitionskursus i Kiel 1913, Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1927. Adresse: Tinglev.

RØJKJÆR, Fru MARIANE f. KJÆR; Distriktsjordemoder i Højer. F. 30. Juni 1901 i Vindinge (Holstebro); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Distriktsjordemoder paa Romø 1926—1928; Distriktsjordemoder i Højer siden 1928. Næstformand i Jordemoderforeningen for Tønder Amt 1927—1931; Formand for Kvindeforeningen i Højer 1928—1932. Adresse: Højer.

SCHMIDT, Fru KRESTINE f. MØLLER; praktiserende Jordemoder i Øster Gammelby. F. 8. Februar 1890 i Øsby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 15. Oktober 1923; privat praktiserende Jordemoder i Marstrup 15. Oktober 1923—Juli 1924; Reservejordemoder i Tønder Amt siden Juli 1924. Fhv. Revisor i Tønder Amts Jordemoderforening; Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1933. Adresse: Øster Gammelby pr. Visby, Sdr. J.

SCHMIDT, Fru MARIA f. JACOBSEN; Distriktsjordemoder i Rejsby. F. 20. Marts 1900 i Toftlund Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Rejsby siden 1. Januar 1926. Adresse: Rejsby.

SCHMIDT, Fru MARIE f. LAUSTEN; Distriktsjordemoder i Møgeltønder. F. 9. Februar 1872 i Appel; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1. December 1897; Distriktsjordemoder i Kliksbøl 1. December 1897—1. Maj 1900; Distriktsjordemoder i Vedsted 1. Maj 1900—1912; Distriktsjordemoder i Gammelby Juni 1920—1921; Distriktsjordemoder i Møgeltønder siden 26. April 1921. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1930. Adresse: Møgeltønder.

THIESSEN, Fru CHRISTINE f. WIESE; Distriktsjordemoder i Burkall. F. 2. April 1869 i Østerby Melby Sogn; dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1900; Distriktsjordemoder i Burkall siden 1900. Repetitionskursus paa Rigshospitalet 1929. Adresse: Burkall pr. Bylderup Bov.

KONTINGENTFRI MEDLEMMER

Har ikke praktiseret under dansk Styre.

Fru MATHILDE BRODERSEN,
Høgsbro.

Fru ANE PETERSEN,
Jeising.

Fru CHRISTINE LORENZEN.
Ravsted.

THISTED AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Fru ANNA f. SVENDSEN; praktiserende Jordemoder i Nykøbing Mors. F. 23. Februar 1886 i Nykøbing Mors; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; praktiserende Jordemoder i Nykøbing Mors siden 1916. Bestyrelsesmedlem i Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Grønnegade 22, Nykøbing Mors.

CHRISTENSEN, Frøken MAREN; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Thyholm. F. 1. September 1890 i Hurup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Distriktsjordemoder i Agger 1922—1925; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Thyholm siden 1925. Statsaut. Sygeplejerske. Adresse: Hvidbjerg-Thyholm.

CHRISTENSEN, Fru MARIE KIRSTINE f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Rær. F. 22. Februar 1877 i Hinding; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Elling 1906—1907; Distriktsjordemoder i V. Vandet 1907—1909; Distriktsjordemoder i Rær siden 1909. Adresse: Rær pr. Thisted.

CHRISTIANSEN, Fru MARIE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Sejerslev. F. 13. Februar 1883 i Sjørring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1912; Distriktsjordemoder i Sejerslev siden 1912. Adresse: Sejerslev pr. Nykøbing Mors.

GAMMELGAARD, Fru DAGMAR f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Ydby. F. 25. Juli 1894 i Fragtrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; praktiserende Jordemoder i Ydby 1926—1928; Distriktsjordemoder i Ydby siden 1928. Adresse: Ydby St.

HYLDAHL, Fru G. M.; pensioneret Distriktsjordemoder. Formand for Thisted Amts Jordemoderforening 20. Maj 1905—19. August 1908, samt 28. Juli 1911—8. Juni 1916. Adresse: Erslev pr. Nykøbing M.

JENSEN, Fru ANINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Bedsted. F. 19. August 1876 i Vesløs Huse; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; Distriktsjordemoder i Elling 1906—1908; Distriktsjordemoder i Vang 1908—1909; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg Vestenaas 1909—1912; Distriktsjordemoder i Bedsted siden 1912. Fhv. Næstformand i Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Bedsted St.

JENSEN, Fru CHRISTIANE NICOLINE JOHANNE f. ROSENBERG; Distriktsjordemoder i Vesløs. F. 11. Februar 1883 i Thisted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Østerild 1914—1930; Distriktsjordemoder i Vesløs siden 1930. Kasserer i Thisted Amts Jordemoderforening siden 1930. Adresse: Vesløs St.

JENSEN, Fru MARIE JENSINE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Nors. F. 10. September 1877 i Tygstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Vang-Tvørup 1903—1908; Distriktsjordemoder i Nors siden 1908. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Nors pr. Thisted.

JENSEN, Fru NICOLINE; pens. Distriktsjordemoder; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; Distriktsjordemoder i Aadum 1885—1889; Reservejordemoder i Frederiksborg Amt 1889—1890; Distriktsjordemoder i Venslev pr. Skibby 1890—1903; Distriktsjordemoder paa Jegindø 1903—1924. Adresse: Jegindø, Hvidbjerg, Thyholm.

JENSEN, Fru OTTOMINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Nykøbing Mors. F. 22. Juni 1881 i Toving; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1913; Distriktsjordemoder i Ræer 1913—1915; Distriktsjordemoder i Nykøbing Mors siden 1915. Fhv. Kasserer for Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Nykøbing Mors.

JENSEN, Fru THEA f. VILLADSEN; Distriktsjordemoder i Hundborg. F. 18. December 1896 i Thisted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; Distriktsjordemoder i Hundborg siden 1925. Adresse: Hundborg pr. Sjørring.

JEPSEN, Fru KATHRINE METTE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Sjørring. F. 10. Maj 1877 i Ydby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Nørhaa 1908—1909; Distriktsjordemoder i Rakkerby 1909—1915; Distriktsjordemoder i Sjørring siden 1915. Adresse: Sjørring St.

KLIT, Fru ASTA f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Bjerget. F. 4. Februar 1897 i Tvilum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 19. September 1924; Distriktsjordemoder i Bjerget Distrikt (Tømmerby-Lild og Vust Sogne) siden 1. November 1924. Adresse: Bjerget, Frøstrup.

KNATTRUP, Fru JOHANNE MARIE f. MORSING; Distriktsjordemoder i V. Vandet. F. 24. Februar 1894 i Skyrum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; praktiserende Jordemoder i Koldby 1927—1934; Distriktsjordemoder i V. Vandet siden 1934. Adresse: Vester Vandet pr. Thisted.

KRISTENSEN, Fru ANE ELISABET f. NIELSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 14. September 1848 i Lild; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1876; Distriktsjordemoder i Øsløs 1876—1881; i Søndbjerg 1881; Distriktsjordemoder i Bjerget 1881—1918. Adresse: Frøstrup.

KRISTENSEN, Fru INGER f. PEDERSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 28. Januar 1864 i Hjardemaal; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1891; pr. pr. Jordemoder i Helligsø-Gjettrup 1891—1892; Reservejordemoder for Thisted Amt (Agger) 1892—1896; Distriktsjordemoder i Hjardemaal 1896—1903; Distriktsjordemoder i Øster Assels (Mors) 1903—1929. Adresse: Øster Assels, Mors.

KRISTENSEN, Fru KAREN MARIE f. LAURSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 15. Juli 1859 i Visby; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1886; praktiserende Jordemoder i Øsløs 1886—1894; Distriktsjordemoder i Vesløs 1894—1929. Adresse: Vesløs St.

KRISTENSEN, Fru MARIE KAROLINE KRISTINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Fjerritslev. F. 9. Juni 1872 i Vust Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; Distriktsjordemoder i Kettrup 1901—1907; Distriktsjordemoder i Fjerritslev siden 1907. Adresse: Fjerritslev.

KROGAGER, Fru KRISTINE; Distriktsjordemoder i Thisted. Formand for Thisted Amts Jordemoderforening 24. Oktober 1924—7. September 1929. Adresse: Thisted.

KROGGAARD, Fru MARIE DORTHEA f. MØLLER; pens. Distriktsjordemoder. F. 12. Januar 1860 i Hvidbjerg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1890; Distriktsjordemoder i Nørhaa 1891—1894; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Vestena 1894—1897; Distriktsjordemoder i Hundborg 1897—1925. Fhv. Formand for Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Nørhaa pr. Snedsted.

KØBKE, Fru METTE KIRSTINE f. ODGAARD; Distriktsjordemoder i Vestervig. F. 19. Marts 1886 i Helborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1916; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Vestena 1916—1920; Distriktsjordemoder i Vestervig siden 1920. Adresse: Vestervig.

LAURITSEN, Fru MARIE; Distriktsjordemoder i Hunstrup. Adresse: Hunstrup St.

LUNDSBY, Fru ANNA KRISTINE f. ØSTERGAARD; Distriktsjordemoder i Flade-Sdr. Draaby. F. 21. Januar 1898 i Tøving; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; praktiserende Jordemoder i Fredsø 1927—1928; praktiserende Jordemoder i Fjerritslev 1928—1929; praktiserende Jordemoder paa Taasinge 1929—1932; Distriktsjordemoder i Flade siden 1932. Adresse: Flade-Sdr. Draaby, Mors.

MADSEN, Fru KAREN MARIE f. MADSEN; Distriktsjordemoder i Klim. F. 28. Juni 1879 i Bjerget; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1907; Distriktsjordemoder i Kettrup 1907—1910; Distriktsjordemoder i Klim siden 1910. Adresse: Klim.

MEIER, Frk. KATRINE MARIE; Distriktsjordemoder i Søndbjerg. F. 8. November 1884 i True; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1911; Reservejordemoder ved Dr. Esmanns Klinik 1912—1914; Distriktsjordemoder i Agger 1914—1918; Distriktsjordemoder i Vestervig 1918—1920; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1920—1921; Reservejordemoder ved Dr. Esmanns Klinik 1921—1924; Distriktsjordemoder i Søndbjerg siden 1924. Formand for Thisted Amts Jordemoderforening fra 1931. Adresse: Søndbjerg pr. Uglev.

MIKKELSEN, Fru ANNA f. GRAVE; Distriktsjordemoder i Aarup. F. 3. Maj 1895 i Bedsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Nørhaa 1921—1924; Distriktsjordemoder i Aarup siden 1924. Bestyrelsesmedlem af Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Aarup pr. Snedsted.

MIKKELSEN, Frøken EMMA ANE KATHRINE DOROTHEA; Distriktsjordemoder i Nykøbing Mors. F. 6. Februar 1889 i Hjardemaal Thisted Amt; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 13. September 1911; Distriktsjordemoder i Kærboelling-Bredsten-Skibets Sogne (Vejle Amt) 1. November 1911—1. November 1918; Distriktsjordemoder i Solbjerg-Sundby-Dragestrup og Skallerup Sogne (Thisted Amt) 1918—1921; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1921—1922; Distriktsjordemoder i Solbjerg-Sundby-Dragestrup og Skallerup Sogne 1922—1931; Distriktsjordemoder i Nykøbing M.-Tødsø-Lødderup Sogne siden 1. April 1931. Fhv. Formand og Kasserer i Thisted Amts Jordemoderforening, fhv. Bestyrelsesmedlem i s. F. Adresse: Nykøbing Mors.

MØLLER, Fru KATHRINE ANE f. KELLER; pens. Distriktsjordemoder. F. 19. August 1857 i Hjørdemaal; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1885; praktiserende Jordemoder i Gjettrup 1885—1890; Distriktsjordemoder i Jegindø 1890—1903; Distriktsjordemoder i Ydby 1903—1927. Adresse: Ydby St.

PEDERSEN, Fru OLINIA NIELSINE f. RYTTER; Distriktsjordemoder i Øster Assels. F. 16. December 1893 i Vrenners Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1924; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Vestenaa 1924—1925; Distriktsjordemoder i Agger 1925—1929; Distriktsjordemoder i Øster Assels siden 1929. Adresse: Øster Assels, Mors.

NIELSEN, Fru THORA f. KROGH; Distriktsjordemoder i Vils. F. 15. Maj 1891 i Flade, Mors; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Vils, Mors siden 1915. Adresse: Vils, Mors.

PETERSEN, Frøken JENSINE KRISTIANE; praktiserende Jordemoder i Hurup. F. 6. September 1909 i Ydby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1934; praktiserende Jordemoder i Hørdum 1934, i Hurup siden Dec. 1934. Adresse: Nørregade 16, Hurup St.

NISSEN, Fru INGER; Distriktsjordemoder i Thisted. Kasserer i Thisted Amts Jordemoderforening 4. Marts 1913—20. September 1918. Adresse: Thisted.

ROELSGAARD, Frøken KRISTINE. Distriktsjordemoder i Skjoldborg. F. 24. Oktober 1890 i Glæde (Lild Sogn); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Skjoldborg siden 1924. Fhv. Bestyrelsesmedlem i Thisted Amts Jordemoderforening. Adresse: Skjoldborg, V. Vilsund.

NØRGAARD, Fru ELISABETH MARIE f. GEERTSEN; Distriktsjordemoder i Hillerslev. F. 6. December 1887 i Vesløg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1917; praktiserende Jordemoder i Aalborg 1917—1918; Distriktsjordemoder i Rakkerby 1918—1919; Distriktsjordemoder i Hillerslev siden 1920. Fhv. Formand for Thisted Amts Jordemoderforening, Næstformand i samme Forening fra 1930. Adresse: Hillerslev St.

SELMER, Fru MARIE KRISTINE f. MEHL; Distriktsjordemoder i Jølby-Erslev. F. 19. December 1884 i Tødso; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Erslev 1915—1931; Distriktsjordemoder i Jølby siden 1931. Adresse: Jølby-Erslev, Mors.

PEDERSEN, Fru MARGRETHE DORTHEA f. JOHANSEN; Distriktsjordemoder i Koldby. F. 22. Maj 1869 i København; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; praktiserende Jordemoder i Kjettrup 1895—1897; Distriktsjordemoder i Vang 1897—1901; Distriktsjordemoder i Flade 1901—1908; Distriktsjordemoder i Thisted 1908—1913; Distriktsjordemoder i Koldby siden 1913. Adresse: Koldby. Hørdum St.

SØNDERGAARD, Fru ELISE METTE MARIE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg. F. 15. Februar 1878 i Harring; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1902; Distriktsjordemoder i Nørhaa 1903—1907; Distriktsjordemoder i Erslev 1907—1915; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg siden 1915. Adresse: Hvidbjerg, Mors.

TANDRUP, Fru ANE KIRSTINE;
Distriktsjordemoder i Hurup.
F. 25. August 1869 i Sjørring;
dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; praktiserende Jordemoder i Hundborg 1894—1896; Distriktsjordemoder i Agger 1896—1899; Distriktsjordemoder i Hvidbjerg-Vestenaa 1899—1909; Distriktsjordemoder i Hurup siden 1909. Adresse: Hurup St.

VESTERGAARD, Fru INGER
MARIE f. FOGED; Reservejordemoder i Thisted. F. 8. Februar 1899 i Tingstrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; praktiserende Jordemoder i Thisted siden 1928; Reservejordemoder i Thisted Amt siden 1932. Adresse: I. P. Jacobsensgade 16, Thisted.

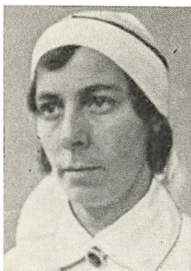
VEJLE AMTS JORDEMODERFORENING

ÆRESMEDLEM

FRU AMANDA JENSIGNE SØRENSEN, VEJLE

ABRAHAMSEN, Fru LONA f. JEPSEN; Distriktsjordemoder i Jelling. F. 15. December 1877 i Givskud; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; Distriktsjordemoder i Jelling siden 15. Oktober 1908. Adresse: Jelling.

ADAMSEN NIELSEN, Fru EDITH f. ADAMSEN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 25. Juli 1907; uddannet Sygeplejerske ved Aarhus Kommunehospital 1926—1929; Menighedssygeplejerske paa Bornholm 1929—1931; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; Vikar i Stenderup Oktober 1933—Februar 1934; Reservejordemoder i Vejle Amt siden 1. Januar 1934; pr. pr. Jordemoder i Vejle siden 17. April 1934. Medlem af Dansk Sygeplejersaad fra 1929. Adresse: Torvegade 32, Vejle.

ANDERSEN, Fru SIGNE MARIE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Thyregod. F. 6. Juni 1887 i Gadbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; Distriktsjordemoder i Thyregod siden 1918. Adresse: Thyregod St.

BANG, Fru MARIE KIRSTINE f. SØRENSEN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 8. November 1858 i Vindelev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 4. Juli 1890; privat praktiserende Jordemoder i Vejle siden 1890. Distriktsjordemoder i Vinding-Mølholm indtil 1928. Æresmedlem i Vejle Amts Kredsforening. Afgaaet ved Døden 13. Nov. 1934.

BANK, Frøken ELSE MARIE; Distriktsjordemoder i Ørum. F. 21. Marts 1902 i Hvirring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1. September 1933; Vikar i Vesterby (Klakring) 2 Md. i 1933; Distriktsjordemoder i Ørum-Daugaard siden 15. December 1933. Adresse: Ørum pr. Daugaard.

BØGH LARSEN, Fru ELLEN f. ERIKSEN; Distriktsjordemoder i Lindeballe. F. 3. Januar 1902 i Salling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Kolding 1929—1933; Distriktsjordemoder i Lindeballe siden 1933. Adresse: Lindeballe pr. Gadbjerg.

CHRISTENSEN, Fru ANNA JOHANNE f. BROCH; pens. Distriktsjordemoder i Fredericia. F. 16. August 1860 i Skaastrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; pr. pr. Jordemoder i Fredericia 1888—1896; Distriktsjordemoder for Bredstrup-Vejlby Sogne 1896—1929. Man-

geaarigt Bestyrelsesmedlem i „Børnenes Vel“ i Fredericia. Adresse: Kongensgade 95, Fredericia.

CHRISTIANSEN, Fru DORTHEA FREDERIKKE f. REGGELSEN; Distriktsjordemoder i Smidstrup. F. 12. Juli 1889 i Ersted (Haderslev Amt); dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Distriktsjordemoder i Sdr. Bjerget 1920—1925; Distriktsjordemoder i Raarup-Nepsager 1925—1929; Distriktsjordemoder i Smidstrup siden 1929. Adresse: Smidstrup pr. Fredericia.

CHRISTIANSEN, Fru ELLEN MARTINE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Give. F. 23. Maj 1889 i Højlund; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; privat praktiserende Jordemoder i Vejle 1920—1923; Distriktsjordemoder i Ørum 1923—1933; Distriktsjordemoder i Give siden 1933. Modtaget Rigshospitalets Flidspræmie (monteret Taske) 1920; Medstifter af og Næstformand i Kristelig Forening for Jordemødre fra 1931. Adresse: Give.

DAHL, Fru ELSE KIRSTINE KLARA f. KRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Kollemorten. F. 1. April 1893 i Brørup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Distriktsjordemoder i Kollemorten siden Oktober 1923. Adresse: Kollemorten.

ERIKSEN, Fru JULIE THERESE f. BRIX; Distriktsjordemoder i Brande. F. 21. December 1887 i Herning; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; privat praktiserende Jordemoder i Herning 1914—1919; Distriktsjordemoder i Brande siden 1919. Adresse: Brande.

FREDERIKSEN, Fru KIRSTINE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Tavlov. F. 15. Juni 1895 i Nr. Saltum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921;

Distriktsjordemoder i Gl. Rye 1921—1922; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt i Aarhus 1922—1924; Distriktsjordemoder i Tavlov siden 1924. Adresse: Tavlov.

FRIES, Fru KAREN MARIE f. QUIST MORTENSEN; praktiserende Jordemoder. F. 4. April 1901 i Lunderskov; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1933; Vikar i Vesterby 15. December 1933—8. Maj 1934; Vikar i Brørup 8. Maj 1934—1. Juli 1934 (p. t. uden Praksis). Adresse: Vesterby, Klakring.

GEERTSEN, Fru OTTOLINE f. HANSEN; praktiserende Jordemoder i Fredericia. F. 22. Juni 1893 i Bevtofte; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1922; Reservejordemoder ved Rigshospitalet 1923—1924; pr. pr. Jordemoder i Fredericia 1924—1928; pr. pr. Jordemoder paa Taasinge 1. April 1928—1. November 1928; pr. pr. Jordemoder i Fredericia siden 1928. Adresse: Oldenborggade 27, Fredericia.

GRAVESEN, Fru ANNA MARIE KATRINE f. LUND; Distriktsjordemoder i Aagaard. F. 25. September 1880 i Vester Vamdrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Hundslund 1906—1909; Distriktsjordemoder i Randbøl 1910—1915; Distriktsjordemoder i Aagaard siden 1915. Adresse: Aagaard.

GRØN, Fru JENNY MARIE f. GRØN; Distriktsjordemoder i Hedensted. F. 18. September 1902 i Jelling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; Distriktsjordemoder i Lindeballe 1927—1933; Distriktsjordemoder i Hedensted siden 1933. Adresse: Hedensted.

HANSEN, Fru MAREN f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Børkop. F. 4. Februar 1869 i Thise; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; Distriktsjordemoder i Thyregod 1898—1906; Distriktsjordemoder i Børkop siden 1906. Adresse: Børkop.

JØRGENSEN, Fru ELLEN FREDERIKKE f. LARSEN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 24. Februar 1880 i Vejle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; privat praktiserende Jordemoder i Vejle siden 1909. Formand for Vejle Amts Kredsforening fra 1927; Medlem af Overvoldgiftsretten for Den Almindelige Danske Jordemoderforening. Adresse: Havnegade 5, Vejle.

HAUGSTRUP ANDERSEN, Fru MAREN f. MIKKELSEN; praktiserende Jordemoder i Thyregod. F. 25. November 1877 i Billund; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Thyregod 1906—1912; privat praktiserende Jordemoder i Thyregod siden 1912. Adresse: „Granhøjgaard“, Thyregod.

KJÆR, Frøken MARIE; Distriktsjordemoder i Kærbølling. F. 13. Oktober 1878 i Erritsø; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1909; Distriktsjordemoder i Øster Snede 1909—1918; Distriktsjordemoder i Kærbølling siden 1919. Adresse: Bredsten pr. Vejle.

IVERSEN, Fru ANE MARIA KIRSTINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Omme. F. 10. Juli 1870 i Lille Nørlund, Ikast Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 30. August 1899; Distriktsjordemoder i Sædding (Ringkøbing Amt) 1. Oktober 1899—15. November 1903; i Sdr. Omme siden 15. November 1903; har i de 35 Aar assisteret ved ca. 3000 Fødsler. Adresse: Sdr. Omme St.

KNUDSEN, Fru HENRIETTE DORTHEA f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Sdr. Stenderup. F. 15. Maj 1871 i Haderslev; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; privat praktiserende Jordemoder i Sdr. Bjært 1898—1899; Distriktsjordemoder i Sdr. Stenderup siden 1899. Fhv. Medlem af Sdr. Stenderup Værgeraad. Adresse: Sdr. Stenderup, Vormark St.

JUHL, Fru KAREN MARIE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Sandvad. F. 5. Marts 1891 i Lerbæk; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; Distriktsjordemoder i Hejls 1919—1925; Distriktsjordemoder i Sandvad-Hvejsel siden 1925. Næstformand for Vejle Amts Kredsforening fra 1927. Adresse: Sandvad pr. Jelling.

LAURIDSEN, Fru DAGNY LAURA JENSINE f. MIKKELSEN; praktiserende Jordemoder i Kolding. F. 5. Maj 1899 i Horsens; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1925; privat praktiserende Jordemoder i Vejle 1925—1926; privat praktiserende Jordemoder i Kolding siden 1926. Adresse: Helligkorsgade 16, Kolding.

JUNKER, Fru ANNA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Ødis. F. 17. Oktober 1897 i Kæderup; uddannet i Syge- og Børnepleje paa Lucasstiftelsen i København 1915—1921; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Kolding 1926—1928; Distriktsjordemoder i Ødis siden 1928. Medlem af Værgeraadet i Ødis 1929—1933. Adresse: Ødis.

LEGARTH, Frøken MARGRETHE JOHANNE; Distriktsjordemoder i Thyrsted og Stenderup. F. 21. August 1882 i Anst; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; privat praktiserende Jordemoder i Nimtofte 1910—1911; Distriktsjordemoder i Thyrsted og Stenderup siden 1. Juli 1911. Adresse: Stenderup St.

LINDGAARD, Fru ANNA f. BALLE; praktiserende Jordemoder i Kolding. F. 19. Juli 1903 i Foldby; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1933; privat praktiserende Jordemoder i Kolding siden 1933. Adresse: Losbygade 39, Kolding.

LODGAARD, Fru ANNINE PETREA f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Hjarnø. F. 22. Marts 1867 i Lundum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1895; Distriktsjordemoder i Hjarnø siden 1895. Adresse: Hjarnø pr. Horsens.

LORENTZEN, Fru PETREA KRESTINE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Sjølund. F. 19. April 1886 i Fovslet; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; privat praktiserende Jordemoder i Horne ved Varde, 1910—1911; Distriktsjordemoder i Sjølund siden 1911. Adresse: Sjølund.

LÜTHGENS, Fru ANNA KRISTINE f. OSTENFELDT GISSEL; Distriktsjordemoder i Glud. F. 30. Juli 1899 i Aalø; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Seest 1928—1930; Distriktsjordemoder i Glud siden 1930. Adresse: Sønderby Glud pr. Horsens.

NIELSEN-WEILE, Fru JOHANNE f. POULSEN; praktiserende Jordemoder i Fredericia. F. 2. Oktober 1872 i Frederikshavn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; privat praktiserende Jordemoder i Fredericia siden 1903. Fhv. Kasserer i Vejle Amts Jordemoderforening i ca. 8 Aar. Tilsynsførende for Børneværnet i Fredericia fra 1934. Bestyrelsesmedlem af Røde Kors i Fredericia fra 1928. Adresse: Dalegade 79, Fredericia.

PETERSEN, Frøken ANE KATRINE; Distriktsjordemoder i As-Klakring og Barrit-Vrigsted. F. 13. December 1888 i Gramtange (Barrit Sogn); virket som Menighedssygeplejerske i ca. 7 Aar; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; Distriktsjordemoder i As-Klakring og Barrit-Vrigsted siden 1920. Adresse: Vesterby, Klakring.

PETERSEN, Fru ANNE KIRSTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Gramrode. F. 25. Juli 1885 i Tistrup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 21. September 1916; Distriktsjordemoder i Glud 1917—1930; Distriktsjordemoder i Gramrode siden 1930. Adresse: Gramrode St.

POULSEN, Fru SIGNE PETRINE f. CHRISTIANSEN; praktiserende Jordemoder i Kolding. F. 26. Oktober 1898 i Hurup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1929; privat praktiserende Jordemoder i Kolding siden 1929. Adresse: Haderslevgade 20, Kolding.

RAND, Fru BODIL KATRINE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Hatting. F. 16. April 1872 i Skovdallund ved Jelling; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1901; privat praktiserende Jordemoder i Fredericia 1901—1903; Distriktsjordemoder i Herslev 1903—1907; Distriktsjordemoder i Hatting siden 1907. Medlem af Hjælpekassen i Hatting 1909—1917. Adresse: Hatting.

RASMUSSEN, Fru CHRISTINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Vonsild. F. 30. April 1881 i Sinding; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Ustrup 1906—1907; Distriktsjordemoder i Vonsild siden 1907. Adresse: Vonsild.

RINGBRO, Fru ELEONORA MARIE f. THOMSEN; Distriktsjordemoder i Jerlev. F. 24. Februar 1890 i Jelling; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Sorring 1921—1923; Distriktsjordemoder i Jerlev siden 1923. Adresse: Jerlev pr. Vejle.

STRAARUP, Frøken DAGNY ELISABETH; praktiserende Jordemoder i Kolding. F. 20. December 1886 i Skødbjerg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; privat praktiserende Jordemoder i Kolding siden 1918. Er udtaget som Nævning. Adresse: Katrinegade 46, Kolding.

SMINGE, Fru JULIANE MARIE JACOBINE f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Vejle. F. 28. Maj 1869 i Vejle; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; pr. pr. Jordemoder i København 1893—1895; Distriktsjordemoder i As-Klakring 1895—1900; Distriktsjordemoder i Herslev 1900—1902; Reservejordemoder i Vejle Amt 1902—1903; Distriktsjordemoder i Erritsø 1903—1912; Distriktsjordemoder i Langskov 1912—1923; Distriktsjordemoder i Landsognene omkring Vejle og pr. pr. Jordemoder i Vejle By siden 1923. Revisor i Vejle Amts Kredsforening og Medlem af Kredens Voldgiftsudvalg fra 1927. Adresse: Staldgaardsgade 45; Vejle.

SØRENSEN, Fru AMANDA JENSIGNE MARIE BOLINE f. JENSEN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 17. September 1862 i Engum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1894; pr. pr. Jordemoder i Vejle 1894—1900; Reservejordemoder i Vejle 1900—1913; Distriktsjordemoder i Vejle 1913—1915; Distriktsjordemoder for Hover Sogn 1903—1932; pr. pr. Jordemoder i Vejle siden 1932. Fhv. Formand for Vejle Amts Kredsforening; Æresmedlem af Vejle Amts Jordemoderforening fra 1932; modtog 6. Juli 1894 Professor Levys Flidspræmie. 8. November 1932 den kongelige Belønningsmedaille af 2. Klasse med Krone. Adresse: Kirketorvet 6, Vejle.

SØRENSEN, Fru. Distriktsjordemoder i Kolding.

STEFFENSEN, Fru GERDA SOFIE f. PETERSEN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 15. November 1898 i Ørum; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Vejle siden 1926. Kasserer for Vejle Amts Jordemoderforening fra 1933. Adresse: Vestergade 8, Vejle.

SØRENSEN, Fru HENRIETTE FLORENTINE f. VOSS; Distriktsjordemoder i Egtved. F. 25. Juni 1878 i Dünesved (Als); dimitteret fra den kongelige Frauen Klinik i Kiel 1905; Distriktsjordemoder i Kappe ved Flensborg 1905—1920; Distriktsjordemoder i Svendstrup 1920—1922; Distriktsjordemoder i Randbøl 1922—1923; Distriktsjordemoder i Egtved siden 1923. Adresse: Egtved.

STEFFENSEN, Fru HULDA KATRINE f. THOMSEN; Distriktsjordemoder i Langskov. F. 26. Februar 1896 i Give; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 24. September 1923; Distriktsjordemoder i Langskov siden 1923. Adresse: Langskov, Ølholm.

SØRENSEN, Fru MADSEA f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Ø. Snede. F. 17. Marts 1884 i Aarup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1914; Distriktsjordemoder i Hillerslev 1914—1920; Distriktsjordemoder i Øster Snede siden 1920. Adresse: Øster Snede pr. Løsning.

VESTERGAARD, Fru IDA RASMINE f. IVERSEN; Distriktsjordemoder i Randbøl. F. 17. Februar 1896 i Brande; uddannet Lærerinde 1912, virket som Lærerinde til 1926; dimitteret med Udmærkelse fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1927; Distriktsjordemoder i Randbøl siden 1. Januar 1928. Adresse: Randbøl.

ved Rigshospitalets Fødeafd. 1920—1921; Distriktsjordemoder i Lindeballe 1921—1927; Distriktsjordemoder i Erritsø-Vejlby og Ullerup Sogne siden 1927. Kasserer i Vejle Amts Kredsforening i ca. 10 Aar 1923—1933. Adresse: Falkevej 24, Fredericia.

VILLUMSEN, Fru HELGA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Erritsø-Vejlby og Ullerup Sogne. F. 14. August 1885 i Underup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1912; pr. pr. Jordemoder i Underup 1912—1915; Distriktsjordemoder i Juelsminde 1915—1920; Reservejordemoder

WEIERGANG, Fru THORA f. RAVN; praktiserende Jordemoder i Vejle. F. 30. April 1903 i Aagaard; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1931; privat praktiserende Jordemoder i Vejen 1931—1932; privat praktiserende Jordemoder i Vejle siden 1932. Adresse: Grønnegade 24, Vejle.

PASSIVE MEDLEMMER

Amtslæge K. T. S. J. INGBØLL, R.,* M. f. D. R., Vejle; Kredslæge J. G. J. LIEBE, Fredericia samt Lægerne H. G. SØRENSEN, S. CHRISTENSEN, A. S. ASKOV, CHR. J. ROELSGAARD og S. L. TYGSTRUP, alle af Vejle.

VIBORG AMTS JORDEMODERFORENING

ANDERSEN, Fru NIMINE f. LARSEN; Distriktsjordemoder i Gjedsted. F. 16. Oktober 1886 i Uggerby Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Distriktsjordemoder i Tværsted 1919—1920; Distriktsjordemoder i Tolne 1920—1921; pr. pr. Jordemoder i Hjørring 1921—1926; Reservejordemoder i Viborg 1926; Distriktsjordemoder i Hammershøj 1926—1929; Distriktsjordemoder i Gjedsted siden 1929. Adresse: Gjedsted.

BRUUN, Frøken SØRINE CHRISTINE; Distriktsjordemoder i Skive. F. 17. August 1891 i Nim; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1919; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødefafd. A. 1920—1921; Distriktsjordemoder i Skive siden 1921. Kasserer for Viborg Amts Jordemoderforening. Adresse: Adelgade 7, Skive.

DYRBERG, Fru KAREN f. ERIKSEN; Distriktsjordemoder i Kjeldbjerg. F. 13. Juli 1901 i Haderup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1930; privat praktiserende Jordemoder i Kjeldbjerg 1930—1933; Distriktsjordemoder i Kjeldbjerg siden 1933. Adresse: Kjeldbjerg pr. Skive.

DØHLIE, Fru DAGMAR AUGUSTA SOFIE f. POULSEN; Distriktsjordemoder i Selde. F. 27. Maj 1889 i Skotterup; dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1920; pr. pr. Jordemoder i Snekkersten 1920—1926; Reservejordemoder ved Aarhus Fødselsanstalt 1926—1928; pr. pr. Jordemoder i Aabenraa 1928—1930; Reserve-

jordemoder i Viborg Amt 1930—1932; Distriktsjordemoder i Selde siden 1932. Adresse: Selde pr. Roslev.

GYBEL, Fru MARIE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Vium pr. Sjørslev.

HANSEN, Frøken ANNA JENSIGNE; Distriktsjordemoder i Kragelund. F. 29. Juni 1892 i Kasted (Aarhus); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1921; Reservejordemoder ved den jydsk Fødselsanstalt 1921—1922; Distriktsjordemoder i Boulstrup (Aarhus Amt) 1923—1926; Distriktsjordemoder i Nørhaa (Thisted) 1926—1927; Distriktsjordemoder i Kragelund siden 1927. Adresse: Kragelund pr. Silkeborg.

HANSEN, Frøken IDA FREDERIKKE; praktiserende Jordemoder i Viborg. F. 4. December 1893 i Ankjær (Vejle Amt); dimitteret fra Rigshospitalets Jordmoderskole 1926; Reservejordemoder i Viborg Amt 1926—1930; privat praktiserende Jordemoder i Viborg siden 1930. Adresse: Sparregade 12, Viborg.

HAUMANN, Fru MARTINE f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Hammershøj. F. 22. Januar 1876 i Braarup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1. September 1897; pr. pr. Jordemoder i Nibe 1. Oktober 1897—1. September 1898; Distriktsjordemoder i Als Hurup 1. September 1898—1904, i Sunds 1904—1908, i Haverslev 1908—1909, i Vium 1909—1920 og i Gedsted 1920—1929; Distriktsjordemoder i Hammershøj siden 1929. Adresse: Hammershøj.

IVERSEN, Frøken MAREN KIRSTINE; pensioneret Distriktsjordemoder. F. 4. August 1880 i Brøndsted By, Gaurslund Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1910; pr. pr. i Mørke St. By 1. November 1910—1. Oktober 1911; Distriktsjordemoder i Lemming 1. Oktober 1911—1. Juli 1922, i Ans 1922—1927. Pensioneret p. Gr. af Sygdom 1927. — Tildelt Levy's Præmie-taske. Adresse: Ans By.

JENSEN, Fru CYRINE HENRIETTE DORTHEA f. FREDERIKSEN; praktiserende Jordemoder i Viborg. F. 21. Jan. 1873 i Viborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 14. September 1902; privat praktiserende Jordemoder i Viborg siden 15. September 1902. Formand for privat praktiserende Jordemødres Pensionskasse fra 1933, fhv. Formand for Viborg Amts Jordemoderforening; Medlem af Hovedbestyrelsen 1928—1931. Adresse: Mathiasgade 92, Viborg.

JENSEN, Fru ELFRIDA LUDOVIKA f. LAURITZEN; Distriktsjordemoder i Lemming. F. 5. November 1880 i Arden; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1904; pr. pr. Jordemoder i Kalø (Lolland) 1904; Distriktsjordemoder i Volstrup (Hjørring) 1. November 1904—1. Juni 1922; Distriktsjordemoder i Ørum (Vejle Amt) 1. Juni 1922—16. September 1922; Distriktsjordemoder i Lemming (Viborg Amt) siden 16. September 1922. Adresse: Lemming St.

JENSEN, Fru ELSE; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Fur pr. Roslev.

JENSEN, Fru ELSE f. NIELSEN; praktiserende Jordemoder i Aidt. F. 29. Marts 1861 i Blære Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1888; pr. pr. Jordemoder i Aidrup 1888—1889; pr. pr. Jordemoder i Sulsted 1889—1890; Distriktsjordemoder i Aidt 1890—1931; pr. pr. Jordemoder i Aidt siden 1931. Adresse: Aidt pr. Thorsøe.

JENSEN, Frøken KAMILLA; Distriktsjordemoder i Mønsted. F. 22. Juli 1903 i Fusager; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1928; privat praktiserende Jordemoder i Aalestrup 1928—1934; Distriktsjordemoder i Mønsted siden 1934. Adresse: Mønsted pr. Sparkjær.

JENSEN, Frøken KAREN; Distriktsjordemoder i Skive Landsogn. F. 23. Februar 1868 i Gullerup Bjergbysogn, Mors; dimitteret med 1. Karakter fra den kongelige Fødselsstiftelse 1898; pr. pr. i Hurup Oktober—December 1899; Reservejordemoder i Viborg Amt og pr. pr. i Skive 1. Januar 1899—1916; Distriktsjordemoder i Durup 1. Januar 1920—1. Juli 1921, i Ager-snap 1. Juli 1921—1. Juni 1923 og i Skive Landsogn siden 1. Juni 1923 (Resen, Dølby, Brøndum, Hvidbjerg og Hem Sogne). Adresse: Norbanevej 16, Skive.

JENSEN, Fru MARTHA MARIE f. SØRENSEN; Distriktsjordemoder i Rødkjærbro. F. 22. Oktober 1871 i Ungstrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1900; Distriktsjordemoder i Vindum 1900—1910; Distriktsjordemoder i Rødkjærbro siden 1910. Adresse: Rødkjærbro.

JENSEN, Fru NIELSINE CAROLINE f. PETERSEN; Distriktsjordemoder i Laastrup. F. 20. December 1876 i Funder; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Laastrup siden 1905. Adresse: Laastrup pr. Skals.

JESSIEN, Fru HELGA f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Haurum. F. 6. August 1892 i Bredsten; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Distriktsjordemoder i Haurum siden 1. Januar 1922. Adresse: Haurum pr. Bøstrup.

KEHLET, Frøken KRISTINE; Distriktsjordemoder i Kjellerup. F. 8. Oktober 1891 i Sdr. Bjært; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1923; Reservejordemoder i Viborg Amt fra 1. November 1923—1925; Distriktsjordemoder i Kjellerup siden 1. Juli 1925. Adresse: Kjellerup.

KJÆRSGAARD, Fru ANE KATRINE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Bostrup. F. 25. Marts 1877 i Haderup-Lund; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1903; Distriktsjordemoder i Bostrup siden 1903. Formand for Viborg Amts Jordemoderforening 1920—1922. Adresse: Bostrup pr. Jebjerg.

KNUDSEN, Fru JULIE ANGELICA; praktiserende Jordemoder i Skive; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1918; (andre Data udeladt efter Ønske). Adresse: Parshøjvej 3, Skive.

KNUDSEN, Frøken RAGNHILD; Distriktsjordemoder i Durup. F. 12. December 1900 i Testrup pr. Aalestrup; dimitteret 25. September 1930 fra Rigshospitalets Jordemoderskole; Reservejordemoder paa Fødselsanstalten i Aarhus 1. Juni 1931—1. November 1932; Reservejordemoder i Viborg Amt 1. November 1932—1. April 1933; Distriktsjordemoder i Durup siden 1933. Adresse: Durup St.

LANGE, Fru ANNA HANSIGNE f. ANDERSEN; Distriktsjordemoder i Viborg. F. 14. Februar 1865 i Ringkøbing; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1893; privat praktiserende Jordemoder i Viborg 1893—1894; Distriktsjordemoder i Laastrup 1894—1902; Distriktsjordemoder i Viborg siden 1902. Adresse: Dumpen 8, Viborg.

LARSEN, Frøken CYRILLA; Distriktsjordemoder i Ulstrup. F. 13. Juni 1884 i Dronninglund; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1908; privat praktiserende Jordemoder i Flaunskjold 1908—1910; Distriktsjordemoder i Lee 1910—1925; Distriktsjordemoder i Ulstrup siden 1925. Adresse: Ulstrup St.

LAURIDSEN, Fru KRISTINE ANNA f. BENDTSEN; Distriktsjordemoder paa Fur. F. 4. April 1867 i Vorup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; Distriktsjordemoder i Bække 1898—1902; Distriktsjordemoder i Vorbasse 1902—1917; Distriktsjordemoder i V. Nebel 1917—1919; Distriktsjordemoder paa Fur siden 1919. Adresse: Fur.

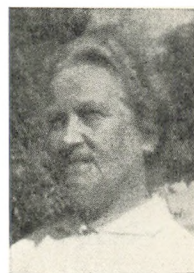
LENDAL, Fru JOHANNE ELISABETH f. HANSEN; Distriktsjordemoder i Højslev. F. 6. Oktober 1891 i Æbeltoft; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1915; Distriktsjordemoder i Sæby 1916—1922; privat praktiserende Jordemoder i Æbeltoft 1922—1923; Distriktsjordemoder i Højslev siden 1923. Formand for Højslev Kommunes Børneværn. Adresse: Højslev St.

LJØRRING, Fru ALMA BECH f. LORENTZEN; Distriktsjordemoder i Løgstrup. F. 17. Januar 1895 i Mønsted; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1921; Reservejordemoder ved Aarhus Fødselsanstalt 1922—1923; Reservejordemoder i Viborg Amt og Distriktsjordemoder i Løgstrup siden 1923. Adresse: Løgstrup.

LYNGE, Fru ELISABETH MARIE f. KLAUSEN; praktiserende Jordemoder i Viborg. F. 14. Januar 1860 i Torslev Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1884; Distriktsjordemoder i Viborg 1885—1914; privat praktiserende Jordemoder i Viborg siden 1914. Adresse: Jernbaneanlæg 9, Viborg.

MADSEN, Fru MARIE f. JENSEN; Distriktsjordemoder i Torning. F. 25. Januar 1890 i Nørager Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 28. September 1922; privat praktiserende Jordemoder i Vellev 1922—1. April 1924; Distriktsjordemoder i Vammen 1. April 1924—31. December 1928; Distriktsjordemoder i Torning siden 1. Januar 1929. Adresse: Torning pr. Kellerup.

MADSEN, Fru METTE KRISTINE f. JENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 21. Juni 1851 i Værum; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1876; pr. pr. Jordemoder i Kristtrup 1876—1878; Reservejordemoder i Viborg Amt 1878; Distriktsjordemoder i Vindum 1878—1884; Distriktsjordemoder i Aidt 1884—1890; Distriktsjordemoder i Højbjerg 1890—1893; Distriktsjordemoder i Haurum 1893—1922. Adresse: Haurum pr. Bøstrup.

NIELSEN, Fru KAREN MARIE MIKKELINE f. RASMUSSEN; Distriktsjordemoder i Høgild. F. 12. Maj 1877 i Farre-Sporup, Jylland; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1906; privat praktiserende Jordemoder i Hellerup 1906—1910; Distriktsjordemoder i Sæby-Gærshøj Kommune 1910—1915; Distriktsjordemoder i Høgild siden 1915. Medlem af Voldgiftsretten; Fhv. Bestyrelsesmedl. for Hjælpekassen for Hellerup-Gentofte Kommune. Medlem af Menighedsraadet for Vroue Resen Kommune fra 1922—1926. Adresse: Høgild pr. Karup.

NIELSEN, Frøken KIRSTEN; Reservejordemoder i Viborg. F. 9. September 1905 i Dollerup Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1931; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1931—1932; privat praktiserende Jordemoder i Guldborgland 1932—1934; Reservejordemoder i Viborg siden 1934. Adresse: Jernbanegade 12, Viborg.

NIELSEN, Fru KIRSTEN; pensioneret Distriktsjordemoder. Adresse: Thorning pr. Kjellerup.

NØRGAARD JENSEN, Fru ANNA f. JESSEN; praktiserende Jordemoder i Frederiks. F. 5. November 1890 i Ølgod; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1920; Distriktsjordemoder i V. Nebel 1920—1925; Distriktsjordemoder i Ribe 1925—1927; privat praktiserende Jordemoder i Frederiks siden 1927. Adresse: Frederiks St.

NØRREGAARD MADSEN, Fru SARA f. NØRREGAARD; Distriktsjordemoder i Simested. F. 13. November 1888 i Silkeborg; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1919; Reservejordemoder ved den jyske Fødselsanstalt i Aarhus 1919—1921; pr. pr. Jordemoder og Reservejordemoder i Skanderborg Amt 1921—1924; Distriktsjordemoder i Venner, Mols, 1924—1926; Distriktsjordemoder i Torning 1927—1929; Distriktsjordemoder i Simested siden 1. Januar 1929. Adresse: Simested.

PAULSEN, Fru ANNA MARIE f. LAURSEN; Distriktsjordemoder i Bjerringbro. F. 22. Juni 1877 i Agri, Mols; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 15. September 1904; pr. pr. Jordemoder i Hadsten 1904—1905; Distriktsjordemoder i Sale 1905—1910; Distriktsjordemoder i Bjerringbro siden 1910. Adresse: Bjerringbro.

PETERSEN, Fru ANNA MARIE f. KNUDSEN; Distriktsjordemoder i Langaa. F. 11. August 1884 i Vellev; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 17. September 1913; Reservejordemoder ved Rigshospitalets Fødeafd. B. 1. Oktober 1913—1915; Reservejordemoder i Viborg Amt 1. April 1916—1. Oktober 1919; Distriktsjordemoder i Langaa siden 1. Oktober 1919. Formand for Viborg Amts Jordemoderforening. Adresse: Langaa.

PINNERUP, Frøken ANNA; Distriktsjordemoder i Balling. Adresse: Balling St. (Afg. ved Døden 15. Febr. 1935).

RASMUSSEN, Fru MAGDALENE; Distriktsjordemoder i Lee. Adresse: Lee pr. Bjerringbro St.

SANDAHL, Frøken ANNA MARIE; praktiserende Jordemoder i Viborg. F. 23. Marts 1897 i Thorup (Mors); uddannet Sygeplejerske ved Viborg Amts Sygehus 1919—1922; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1927; privat praktiserende Jordemoder i Viborg siden 1927. Adresse: Mathiasgade 47, Viborg.

SODBORG, Fru CHRISTINE f. NIELSEN; Distriktsjordemoder i Ørum. F. 24. Maj 1873 i Oure, Feldborg; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1905; Distriktsjordemoder i Stauning 1905—1907; Distriktsjordemoder i Kisbæk 1907—1917; Distriktsjordemoder i Ørum (Viborg Amt) siden 1917. Voldgiftsmedlem i Viborg Amt fra 1923. Adresse: Ørum, Viborg Amt.

STISEN, Fru MARGRETHE f. CHRISTENSEN; Distriktsjordemoder i Breum. F. 16. Maj 1872 i Nautrup; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 1897; pr. Jordemoder i Batum 1897—1899; pr. pr. Jordemoder i Godthaab 1899—1900; Distriktsjordemoder i Ellidshøj 1900—1903; Distriktsjordemoder i Breum siden 1903. Adresse: Breum pr. Jæbjerg.

STORGAARD, Fru AUGUSTA KATHRINE f. POULSEN; Distriktsjordemoder i Ans By. F. 5. Marts 1898 i Falleslev, Vindblæs Sogn; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1930; pr. pr. i Ans By 15. November 1930—1. Januar 1934; Distriktsjordemoder s. S. fra 1. Januar 1934. Adresse: Ans By.

SØNDERGAARD, Fru METTE KIRSTINE f. SØRENSEN; pens. Distriktsjordemoder. F. 20. Maj 1868 i Levring Sogn; dimitteret fra den kongelige Fødselsstiftelse 2. Juni 1894; pr. pr. Jordemoder i Gjorslev 1894—1895; Distriktsjordemoder i Vindum 1895—1900; Distriktsjordemoder i Nisset 1900—1911; Distriktsjordemoder i Kellerup 1911—1913; Distriktsjordemoder i Astrup 1913—1933. Adresse: Søholt pr. Silkeborg.

SØRENSEN, Fru KAREN MARGRETHE f. LINDE; Distriktsjordemoder i Lem ved Skive. F. 1. Oktober 1900 i Skive; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole 1926; privat praktiserende Jordemoder i Skive 1926—1927; Distriktsjordemoder i Lem siden 1927. Adresse: Lem pr. Brodal.

VISTESEN, Fru GERTRUD f. PEDERSEN; Distriktsjordemoder i Bjerregrav. F. 2. Marts 1891 i Støvring; dimitteret fra Rigshospitalets Jordemoderskole i 1919; Distriktsjordemoder i St. Binderup ved Aars 1. November 1919—31. December 1920; Distriktsjordemoder i Bjerregrav fra 1. Januar 1921. Medlem af Menighedsraadet i Bjerregrav siden 1926; Medlem af Værgeraadet s. S. fra 1929—1933. Adresse: Bjerregrav pr. Møldrup.

CHRISTENSEN, Fru A., pens. Jordemoder. Adresse: V. Børsting pr. Stoholm.

ELEVER I JORDEMODERSKOLENS ÆLDSTE KLASSE, 1935

- ANDERSEN, Frøken Karen. F. 12. Maj 1905 i Jordløse. Hjemsted: Orte pr. Bred.
- BENDORFF, Fru Erna Maria, f. Rothenburg. F. 1. Maj 1907 i Haderslev. Hjemsted: Højer.
- CHRISTENSEN, Frøken Valborg Agnete. F. 20. December 1907 i København. Hjemsted: Højbjerg pr. Helsing.
- DYRHOLM NIELSEN, Enkefru Ingrid, f. Dyrholm. F. 30. Maj 1903 i Munkdrup Skole pr. Randers. Hjemsted: Harhoffs Allé 18, Ringsted.
- HANSEN, Frøken Helga Elisa. F. 16. Marts 1904 i Sønder Homaa pr. Trustrup. Statsautoriseret Sygeplejerske. Hjemsted: Sønder Homaa.
- HOLM ANDERSEN, Fru Sofie. F. 4. Juni 1904 i Grøngaard, Tønder Amt. Hjemsted: Dybbøl pr. Ragebøl, Sønderborg.
- JENSEN, Frøken Kathrine. F. 4. Februar 1908 i Sønderbjært Sogn pr. Bjært St. Hjemsted: Bjært St.
- JØRGENSEN, Frøken Clara Marie. F. 26. April 1909 i Plougstrup pr. Gredstedbro. Hjemsted: Plougstrup pr. Gredstedbro.
- MARQUARDSEN, Frøken Marie. F. 7. December 1908 i Brahetrolleborg Sogn pr. Korinth (Fyn). Hjemsted: Brahetrolleborg.
- MIKKELSEN, Fru Karen. F. 30. November 1908 i Vejle. Hjemsted: Skotøjsfabriken „Alsing“, Hørve St.
- NIELSEN, Frøken Gerda Larsine Anine. F. 28. Oktober 1902 i Aalborg. Hjemsted: Vraa.
- NIELSEN, Fru Helene, f. Thomsen. F. 29. Juli 1904 i Hynding, Ravsted Sogn. Hjemsted: Østerhøjst.
- NIELSEN, Fru Johanne, f. Paulsen. F. 4. August 1905 i Esbjerg. Hjemsted: Flade, Nykøbing M.
- NIELSEN, Frøken Martha Ragnhild. F. 15. Oktober 1903 paa Thurø. Hjemsted: Thurø pr. Svendborg.
- RASMUSSEN, Frøken Johanne. F. 25. Maj 1907 i Engilstofte pr. Glumsø. Hjemsted: Stenmagle pr. Stenlille.
- RAVNHØJ JENSEN, Fru Grethe, f. Ravnhøj. F. 23. September 1908 i Horsens. Hjemsted:
- RINGGAARD, Frøken Gudrun Johanne. F. 25. December 1906 i København. Statsautoriseret Sygeplejerske. Hjemsted: Roskilde.
- SØRENSEN, Fru Magda, f. Petersen. F. 4. Januar 1908 i Ans Grønbæk, Viborg Amt. Hjemsted: Knudstrup pr. Aalestrup.

ELEVER I JORDEMODERSKOLENS YNGSTE KLASSE 1935

- ADAMSEN, Frøken Johanne. F. 24. December 1911 i Draved, Løgumkloster. Hjemsted: Draved.
- ANDERSEN, Frøken Anne Margrethe. F. 17. Oktober 1907 i Harris pr. Bredebro. Hjemsted: Harris.
- ANDERSEN, Frøken Margrethe. F. 7. Maj 1910 i Hovedgaard. Hjemsted: Tvingstrup.
- BACH, Fru Nilda, f. Mortensen. F. 24. Februar 1910 i Næsby pr. Ranum, Jylland. Hjemsted: Næsby.
- FESTERSEN, Frøken Ingeborg. F. 10. Februar 1905 i Tørsbøl. Hjemsted: Tørsbøl.
- HANSEN, Frøken Ellen Marie. F. 26. Juli 1911 i Vigerslev. Hjemsted: Frørup. (Se ogsaa Side 94).
- HANSEN JÆGER, Fru Mette f. Jæger. F. 28. Maj 1910 i Oksenvad. Hjemsted: Kvistrup pr. Øsby.
- HENTZE, Frøken Elisabeth. F. 4. Maj 1910 i Sand. Hjemsted: Færøerne.
- JOHANSEN, Frøken Alit. F. 9. Oktober 1910 i Grønland. Hjemsted: Godhavn, Grønland.
- KADZIOLA, Fru Edith Emilie Margrethe f. Christiansen. F. 14. December 1912 i Randers. Hjemsted: Nakskov.
- KJELDSSEN, Frøken Charlotte. F. 10. November 1913 i Nørreris pr. Skals. Hjemsted: Nørreris.
- KRISTENSEN, Frøken Thyra. F. 29. April 1910 i Aggersund. Hjemsted: Aggersund.
- LARSEN, Frøken Karen. F. 26. Maj 1911 i Nørresundby. Hjemsted: Bredgade 70. København.
- LAURITZEN, Frøken Dagmar Mariane. F. 7. August 1905 i Hjardemaal. Hjemsted: Hundstrup.
- LAURSEN, Frøken Nina. F. 19. Maj 1904 i Nordby. Hjemsted: Thorsø.
- LUNDBYE, Frøken Elisabeth. F. 30. September 1912 i Sahl Præstegaard. Hjemsted: Hammel Præstegaard, Jylland.
- NIELSEN, Fru Amy f. Espe. F. 5. Oktober 1903 i Præstø. Hjemsted: Sejro.
- NIELSEN, Frøken Elna. F. 18. Juli 1911 i Holstebro. Hjemsted: Holstebro.
- NIELSEN, Fru Wanda f. Christensen. F. 18. April 1911 i Skrøbelev. Hjemsted: Kolding.
- OLSEN, Enkefru Constance f. Isaksen. F. 19. September 1910 i Viderejde, Viderø. Hjemsted: Solmunde, Færøerne.
- VIGTOFT, Frøken Asta. F. 9. April 1906 paa Thurø. Hjemsted: Vejrup.
- WENDEL, Frøken Else. F. 28. November 1904 i Tømerup. Hjemsted: Lundsrydvej 14, Valby (København).

I det vi takker hvert enkelt Medlem af Den almindelige Danske Jordemoderforening for den venlige Modtagelse, der overalt er blevet vist vore Repræsentanter, naar de har bedt om Oplysninger, og for venlig Besvarelse af vore skriftlige Anmodninger om Oplysninger hos de Medlemmer, som vi ikke har kunnet besøge eller ikke har truffet personligt, — beder vi gøre opmærksom paa, at Manuskript til de heri trykte Biografier har været udsendt til *ALLE* til Godkendelse. Alle indsendte Rettelser er foretagne, og skulde der derfor nu findes fejlagtige Oplysninger i det foregaaende, da maa saadanne tilskrives Medlemmer, som ikke har indsendt Rettelser til Manuskript.

Med Hensyn til Billederne skyldes de faa slørede Billeder middelmaadige Fotografier; mange har vi erstattet med nye Billeder for at gøre hele Bog III saa klar som muligt, men i enkelte Tilfælde har bedre Fotografier ikke kunnet fremskaffes. — Vi takker ogsaa for den store Imødekommenhed med Udlaan af Fotografier.

Red.

* * *

I foranstaaende Biografi findes optaget 1112 Jordemødre og 40 Elever; af disse har 1048 venligst meddelt os Oplysninger om Fødsels- og Examensaar, Ansættelser og offentlige Hverv. Følgende Oversigt er beregnet pr. 1. Januar 1935:

Dimitterede i Aarene	Pens. Jdm.	Pr. pr. Jdm.	Distr. Jdm.	Reserv. Jdm.	Over Jdm.	Ube- kendt	Afg. Døden	Ialt
1869—1874.....	2	—	—	—	—	—	—	2
1875—1884.....	8	4	—	—	—	—	—	12
1885—1894.....	50	16	22	—	—	—	4	92
1895—1904.....	17	30	115	—	1	—	—	163
1905—1914.....	2	66	176	—	1	—	—	245
1915—1924.....	2	76	191	1	4	—	—	274
1925—1934.....	—	109	92	15	—	4	—	220
Ubekendt	24	28	44	—	—	8	—	104
Ialt...	105	329	640	16	6	12	4	1.112
Dimitterede fra:								
Kgl. Fødselsstiftelse.....	77	76	192	—	2	—	3	350
Rigshospitalet.....	3	212	358	16	4	4	—	597
Frauen Klinik Kiel.....	4	13	46	—	—	—	1	64
Ubekendt	21	28	44	—	—	8	—	101
Ialt...	105	329	640	16	6	12	4	1.112

DIMITTEREDE FRA DEN KONGELIGE FØDSELSSTIFTELSE I AMALIEGADE

1869	1889	Distr. Fru A. K. Tandrup . . . (114)
Pens. Fru A. M. Mikkelsen . . (28)	Pens. Fru F. C. Andreasen . . (88)	Pens. Fru L. Thistedt (72)
1870	Fhv. Fru A. T. Gregersen . . (34)	Pens. Fru A. Wesenberg (77)
Pens. Fru Marie Mikkelsen . (70)	Pr. pr. Fru D. M. J. Hansen . (34)	
1876	Pens. Fru M. J. C. Jensen . . . (27)	1895
Pens. Fru Elisabeth Kristensen (111)	Pens. Fru Th. A. Jensen (85)	Pr. pr. Fru H. J. C. Andersen (30)
Pens. Fru Mette K. Madsen . (124)	Pens. Fru S. M. C. Nielsen . . (86)	Distr. Fru H. A. Christiansen (88)
1877	Distr. Fru Karen Pedersen . . (97)	Distr. Fru M. K. Holm (26)
Pens. Fru P. N. Christiansen (68)	Pens. Fru E. Petersen (29)	Distr. Fru A. M. Jensen (5)
1878	1890	Distr. Fru M. Jensen (69)
Pens. Fru Juline Jørgensen . . (85)	Pens. Fru C. H. Andersen . . . (45)	Distr. Fru A. P. Lodsgaard . . (118)
1879	† Afd. Fru K. M. Bang (115)	Pens. Fru Marg. Meyer (52)
Pens. Fru C. M. Folkertsen . . (15)	Pens. Fru R. Gyldenløve . . . (74)	Pens. Fru C. Mortensen (52)
1881	Distr. Fru J. Jensen (21)	Pens. Fru M. A. Nielsen (91)
Pens. Fru C. Christensen . . . (58)	Pens. Fru M. D. Krogsgaard . (112)	Distr. Fru Bertha Nielsen . . (18)
Pens. Fru Barbara Jørgensen (11)	Distr. Fru V. P. Lund (52)	Distr. Frk. Dagmar Nissen . . (18)
1883	Pens. Fru S. Mikkelsen (80)	Pr. pr. Fru N. T. M. Olsen . . . (40)
Pens. Fru Bolette Hansen . . . (74)	Distr. Fru S. C. Nielsen (91)	Distr. Fru M. D. Pedersen . . . (113)
Pr. pr. Fru Karen Hansen . . . (46)	Pens. Fru K. M. Pedersen . . . (82)	Pens. Fru L. J. Petersen (24)
1884	Pr. pr. Fru K. M. Sylvest (42)	1896
Pr. pr. Fru Augusta Hansen . . (34)	Pens. Fru Anna B. Sørensen (87)	Distr. Fru K. A. Dengsøe . . . (68)
Pr. pr. Fru D. V. M. Johansen (37)	1891	Distr. Fru H. M. O. Fink . . . (83)
Pens. Fru Kirstine Larsen . . . (27)	Pr. pr. Fru T. Eggers (33)	Pr. pr. Fru A. K. Gloorup (4)
Pr. pr. Fru Marie Lyngé (123)	Pens. Fru A. Godtfredsen . . . (59)	Distr. Fru A. M. E. Larsen . . . (90)
1885	Pr. pr. Fru M. Hammerum . . . (34)	Pr. pr. Fru A. J. Maaløe (39)
Pens. Fru Fr. E. C. Christian- sen (88)	Pens. Fru C. Humble (36)	Fhv. Fru S. Matthiessen (39)
† Afd. Fru F. Hansen (35)	Pens. Fru Inger Kristensen . (111)	Distr. Fru A. C. F. Nielsen . . (86)
Pens. Fru Noline Jensen . . . (111)	Pr. pr. Fru Paaske Møller . . . (40)	Distr. Fru C. A. M. Nielsen . . (91)
Pens. Fru K. M. Knudsen . . . (90)	Pr. pr. Frk. Marie Nielsen . . . (96)	Distr. Fru G. Nielsen (64)
Pens. Fru K. A. Møller (113)	Pens. Fru I. D. Pedersen (7)	Distr. Frk. M. Petersen (7)
Pens. Fru Caroline Nielsen . . (60)	1892	Pens. Fru Anna Saabye (18)
Pens. Fru J. M. Sørensen . . . (8)	Pens. Fru M. L. Buch (26)	1897
1886	Pr. pr. Frk. E. F. Hansen (35)	Distr. Fru K. Astrup (3)
Pr. pr. Fru Cath. Christensen . (32)	Pens. Fru M. Holt Nielsen . . (76)	Pens. Fru Karen Bruun (32)
Pens. Fru Anna Frederiksen . . (84)	Distr. Fru Elsa Jensen (75)	Distr. Fru A. Espensen (94)
Pens. Fru K. M. Kristensen . (111)	Distr. Fru J. Knudsen (85)	Distr. Fru M. Haumann (121)
Pens. Fru R. S. Ludvigsen . . . (51)	Pens. Fru Ane Madsen (60)	Distr. Fru A. Jacobsen (64)
Pens. Fru Joh. K. Madsen . . . (90)	Distr. Fru Karen Nielsen . . . (60)	Distr. Fru N. Jensen (10)
Fhv. Fru Noline Nielsen . . . (40)	Distr. Fru Margr. Nielsen . . . (60)	Distr. Frk. D. M. Larsen (86)
Pens. Fru R. Schmidt (61)	Pr. pr. Fru Karen Sundbo . . . (77)	Distr. Fru K. A. Lauridsen . . (123)
1887	Pens. Fru M. Westergaard . . (48)	Distr. Fru J. M. Mauritzen . . (47)
Pr. pr. Fru H. Andreasen (9)	1893	Distr. Fru M. A. Nielsen (65)
1888	Distr. Fru M. S. Hansen (64)	Pr. pr. Fru M. Petersen (57)
† Afd. Fru A. M. Andersen . . (30)	Distr. Fru Mariane Holm . . . (74)	Distr. Fru W. S. Petersen (65)
Pens. Fru B. J. Andreasen . . . (26)	Pens. Fru D. Jørgensen (27)	Distr. Fru M. Stisen (125)
Pens. Fru A. J. Christensen . . (115)	Distr. Fru Anna H. Lange . . (123)	1898
Pens. Fru Maren Holm (84)	Pens. Fru K. Møller (86)	Distr. Fru J. P. Hansen (50)
Pens. Fru M. M. Hooge Niel- sen (27)	Distr. Fru C. Nielsen (70)	Distr. Fru M. Hansen (117)
Pens. Fru J. V. Jacobsen (50)	Pr. pr. Fru C. Petersen (41)	Distr. Fru A. Jacobsen (79)
Pens. Fru A. E. Jensen (89)	Pens. Fru M. H. Pihl (18)	Distr. Frk. Karen Jensen . . . (122)
Pens. Fru Cath. Jensen (89)	Distr. Fru Joh. Rasmussen . . (97)	Pr. pr. Fru J. J. Handberg Jen- sen (36)
Pr. pr. Fru Else Jensen (122)	Distr. Fru J. M. Smøge (119)	Pr. pr. Fru M. Johansen (37)
Pens. Fru Ottine Jensen (22)	1894	Distr. Fru H. D. Knudsen . . . (117)
Pens. Fru J. C. Mortensen . . (15)	Fhv. Fru D. Andersen (30)	Distr. Fru Anna K. Nielsen . . (70)
Pens. Fru A. M. Nicolajsen . . (70)	Distr. Fru Joh. Christensen . . (49)	Distr. Fru K. Nielsen (52)
	Distr. Fru A. M. Jacobsen . . . (4)	Pens. Fru M. Ramdal (61)
	Distr. Fru Ane F. Jensen . . . (85)	Distr. Fru R. C. Sørensen . . . (13)
	Distr. Fru Marie Nissen (96)	1899
	Pens. Fru Dagmar Olsen . . . (7)	Pr. pr. Fru Maja Berg (31)
	Pr. pr. Fru A. K. Petersen . . . (41)	Distr. Fru O. M. Engell Jensen (88)
	Pr. pr. Fru C. Simonsen (97)	Distr. Fru I. C. M. Christensen (63)
	Pens. Fru M. K. Søndergaard (125)	Pr. pr. Fru M. Henriksen (35)
	Pr. pr. Fru A. J. Sørensen . . . (119)	

Distr. Frk. M. Kjær (117)	Distr. Frk. L. M. Lauersen . . (86)	Pr. pr. Fru A. M. Ryel (42)
Distr. Fru M. Klitgaard (22)	Pr. pr. Fru M. Lund Nielsen. (52)	Distr. Fru A. E. Simonsen . . . (92)
Distr. Frk. I. Laursen (28)	Pr. pr. Frk. I. J. Nielsen (91)	Distr. Frk. A. E. Skjoldager . . (48)

DIMITTEREDE FRA RIGSHOSPITALET S JORDEMODERSKOLE 1910—1935

1910		
Distr. Fru H. M. Christensen (63)	Distr. Frk. K. M. Kristensen . (23)	Distr. Fru J. Ungermann (66)
Distr. Fru I. Elmerdahl (73)	Distr. Frk. E. K. Laursen- Jensen (47)	Pr. pr. Frk. A. S. E. Wahlgreen (44)
Distr. Frk. R. B. Gottlieb . . . (16)	Distr. Frk. Joh. Nielsen (6)	Pr. pr. Fru A. M. Wulff . . . (87)
Distr. Fru A. Hansen (89)	Distr. Fru I. Ruberg Rasmus- sen (97)	
Pens. Frk. M. K. Iversen . . . (122)	Distr. Fru H. Villumsen . . . (120)	1915
Pr. pr. Fru B. A. Jensen (36)		Distr. Fru M. A. L. Andersen (67)
Pr. pr. Fru S. Kokborg (85)		Distr. Fru C. Boel Nielsen . . (3)
Pr. pr. Frk. D. Kring (85)		Distr. Fru M. Bundgaard . . . (67)
Pr. pr. Fru P. S. Larsen (38)		Distr. A. K. Christensen . . . (46)
Distr. Frk. M. Legardt (117)	1913	Pr. pr. Fru E. Christensen . . . (33)
Distr. Fru P. K. Lorentzen . . (118)	Pr. pr. Fru A. Bach Petersen . (55)	Distr. Fru A. K. Christiansen (93)
Pr. pr. Fru I. Nielsen (11)	Distr. Fru V. Andersen (73)	Pr. pr. Fru E. J. B. Craner . . . (33)
Distr. Fru Z. M. Pedersen . . . (29)	Pr. pr. Fru Bahrendorff Peter- sen (30)	Distr. Fru E. Dam (14)
Pr. pr. Fru L. E. Petersen . . . (61)	Pr. pr. Frk. S. Bille (31)	Distr. Fru B. Halvorsen (50)
Distr. Fru A. J. Poulsen (82)	Distr. Fru A. K. Christensen. (63)	Fhv. Fru Kate Hansen (61)
Distr. Fru M. Rasmussen (97)	Distr. Frk. Anna Hjelm (4)	O. Jdm. Fru M. Hansen (35)
Distr. Fru S. M. Steffensen . . (98)	Distr. Fru A. Jacobsen (75)	Distr. Frk. M. Haslund (4)
Distr. Fru E. Svendsen (25)	Distr. Fru B. Jensen (5)	Pr. pr. Frk. P. Holt (36)
Distr. Fru K. A. Zehngraff . . (54)	Distr. Fru C. N. Jensen (110)	Distr. Fru J. C. Jensen (51)
	Distr. Fru O. Jensen (111)	Distr. Fru T. Jensen Lyngborg (59)
	Distr. Frk. E. M. Lamm (90)	Distr. Fru A. M. Jepsen (85)
	Pr. pr. Fru C. F. Larsen (17)	Distr. Fru A. Jørgensen (95)
	Distr. Fru J. Laursen (80)	Distr. Fru Joh. H. Jørgensen (95)
	Distr. Fru K. M. Madsen . . . (75)	Distr. Fru J. E. Lendahl (123)
	Distr. Fru K. Michelsen (6)	Distr. Fru W. Stæhr Linde- gaard (51)
	Distr. Fru A. D. M. Ottesen . (24)	Distr. Fru Mette Lund (64)
	Distr. Fru N. P. Pedersen . . . (87)	Distr. Fru K. M. Lytken (75)
	Distr. Fru A. M. Petersen . . . (124)	Distr. Fru A. Madsen (15)
	Distr. Fru J. Simonsen II 112	Distr. Fru K. Madsen (96)
	Distr. Fru K. Skovsgaard . . . (98)	Distr. Frk. K. Madsen (80)
	Distr. Fru N. Strandsbjerg . . (82)	Distr. Fru K. Neergaard (60)
	Pr. pr. Fru I. J. Sørensen . . . (43)	Distr. Frk. E. M. Pedersen . . (29)
	Pr. pr. Fru A. Thiel (92)	Distr. Fru M. C. Petersen . . . (61)
	Distr. Frk. B. Winding (77)	Pr. pr. Frk. H. E. Rasmussen . (57)
		Distr. Fru M. K. Selmer (113)
		Pr. pr. Fru A. J. M. Sigvaldas- son (42)
		Distr. Fru R. S. Sørensen . . . (57)
		Distr. Frk. G. Rask Vedel . . . (62)
		1916
		Pr. pr. Fru A. Andersen (110)
		Distr. Fru A. M. Bærentzen . . (45)
		Distr. A. Juul Christensen . . (49)
		Distr. Fru H. Christoffersen . . (94)
		Distr. Fru I. A. Dam (14)
		Distr. Fru L. V. M. Dittmann (46)
		Distr. Frk. B. M. Eriksen . . . (46)
		Distr. Fru M. Gydesen (74)
		Distr. Fru A. Hansen (10)
		Pr. pr. Fru L. J. Hansen (35)
		Pr. pr. Fru T. Hansen (4)
		Distr. Frk. E. I. Holfeldt . . . (17)
		Distr. Frk. S. M. Jeppesen . . (22)
		Distr. Fru C. A. Kaysen (85)
		Distr. Fru M. K. Købke (112)
		Distr. Fru M. M. Madsen . . . (86)
		Pr. pr. Fru H. Mønsted Laursen (39)
		Distr. Frk. A. K. Nielsen . . . (28)
		Pr. pr. Frk. J. Nielsen (40)

— 1929 —

Distr. Frk. E. M. Raunsø (97)	Pr. pr. Fru A. Tangdal (43)	Pr. pr. Frk. A. Grønne (79)
Distr. Fru B. A. M. Rebensdorff (66)	Pr. pr. Fru K. Thorengaard	Distr. Frk. A. J. Haurdahl (21)
Distr. Fru M. Røjkjær (109)	Gleerup (34)	Pr. pr. Fru Dagny Jensen (75)
Distr. Frk. A. K. Simonsen (53)	Pr. pr. Fru Uth Møller (77)	Distr. Fru R. N. Kristensen (51)
Pr. pr. Fru G. S. Steffensen (119)	Distr. Fru I. R. Vestergaard (120)	Pr. pr. Fru L. L. I. Kromann (56)
Pr. pr. Fru P. Stjernholm Jensen (92)	Distr. Fru E. Vasbæk (92)	Pr. pr. Fru E. M. Lyngbøl (23)
Distr. Fru M. Svendsen (98)		Distr. Fru Erna O. Madsen (28)
Distr. Fru Juline Sørensen (87)	1928	Pr. pr. Frk. M. G. L. Nielsen (48)
Distr. Fru K. M. Sørensen (125)	Pr. pr. Fru Joh. M. Andresen (101)	Pr. pr. Frk. Valborg Nielsen (71)
	Pr. pr. Fru A. Christiansen (33)	Distr. Fru Bodil Petersen (12)
	Pr. pr. Fru M. Frandsen (46)	Pr. pr. Fru S. P. Poulsen (118)
	Pr. pr. Fru M. E. Hansen (64)	Pr. pr. Fru S. C. Pullich (91)
	Distr. Frk. G. Hesseldahl (26)	Pr. pr. Frk. E. Steen Massen (77)
	Pr. pr. Fru E. E. M. Jansen (56)	Distr. Fru D. Sørensen (98)
	Pr. pr. Frk. Inge Jensen (95)	Distr. Fru M. Tjagvad (77)
	Distr. Frk. Kamilla Jensen (122)	Distr. Fru I. Vagtborg (48)
	Distr. Fru A. K. Lüthgens (118)	
	Distr. Fru J. Meilby Jensen (18)	1930
	Distr. Fru B. H. Nielsen (91)	Pr. pr. Fru A. S. Andersen (67)
	Distr. Frk. K. M. Olesen (28)	Pr. pr. Frk. Petrine Bæk (32)
	Pr. pr. Fru V. Pedersen (7)	Distr. Fru K. Dyrberg (121)
	Distr. Fru Louise Sørensen (77)	Distr. Frk. D. V. Erkeby (26)
	Distr. Fru M. Sørensen (25)	Pr. pr. Frk. B. Fanning (34)
	Distr. Fru C. M. Taarnborg (72)	Distr. Frk. Anne Hansen (101)
	Distr. Fru Else K. Thomsen (25)	Pr. pr. Fru Signe K. Hansen (35)
	Resv. Fru J. M. Vestergaard (114)	Pr. pr. Fru J. Holme Sørensen (69)
	Distr. Fru I. M. Wandall (48)	Pr. pr. Frk. Joh. Jansen (56)
		Distr. Fru Joh. Jensen (79)
	1929	Distr. Frk. R. Knudsen (123)
	Pr. pr. Frk. Ida Andersen (3)	Distr. Fru Maria Nielsen (24)
	Distr. Fru E. Bøgh-Larsen (115)	Pr. pr. Fru Sigrd Nielsen (96)
	Resv. Fru E. K. Caspersen (14)	Pr. pr. Frk. Edith Rasmussen (97)
	Pr. pr. Frk. Jenny Fix (34)	Pr. pr. Fru K. Rosdahl Petersen (87)
Distr. Frk. J. Strøm II 112		

— 1933 —

DIMITTEREDE FRA KÖNIGLICHE FRAUEN KLINIK, KIEL

<p>1886 † Afd. Fru M. Nygaard (102)</p>		
<p>1888 Distr. Fru A. E. Petersen (100)</p>	<p>1901 Distr. Fru M. A. Jensen (99)</p>	<p>Distr. Fru Marie Laut (105) Distr. Fru Cath. M. Riis (102) Distr. Fru H. F. Sørensen ... (119)</p>
<p>1892 Distr. Fru M. Matthiesen ... (105)</p>	<p>1902 Distr. Fru Ingeb. C. Jørgensen (99)</p>	<p>1906 Distr. Fru K. Asmussen (104) Distr. Fru A. C. Friis (99) Pr. pr. Fru M. Nissen (108) Distr. Fru Joh. S. Petersen.. (102)</p>
<p>1893 Pens. Fru K. Thomsen (105)</p>	<p>1903 Distr. Fru M. Carlsen (107) Distr. Fru M. Eriksen (107) Distr. Fru A. K. Esbensen ... (104) Distr. Fru Dorteia Hansen . (104) Distr. Fru Doris Petersen ... (108) Distr. Fru K. M. Schmidt ... (105)</p>	<p>1908 Pr. pr. Fru N. Bendixen (104) Distr. Fru W. Clausen (107) Pr. pr. Fru Regine Winther .. (106)</p>
<p>1894 Distr. Fru Petrea Andersen . (107)</p>	<p>1904 Pr. pr. Fru M. Asmussen (99) Distr. Fru A. Grangaard (107) Distr. Fru B. C. Grøndahl ... (101) Distr. Fru Metta K. Hansen . (102) Pr. pr. Fru C. N. M. Knudsen . (105) Distr. Fru K. Oldenburg (108)</p>	<p>1909 Distr. Fru Joh. Schmidt (103)</p>
<p>1895 Distr. Fru Anne Hansen ... (102) Distr. Fru Serine Hansen ... (99)</p>	<p>1897 Distr. Fru Marie Schmidt ... (109)</p>	<p>1910 Distr. Fru A. C. Hansen (101) Distr. Fru Maren Møller (100) Pr. pr. Fru Joh. S. Schmidt .. (103)</p>
<p>1900 Distr. Fru A. Lagoni (105) Pr. pr. Fru E. M. Nørgaard .. (102) Distr. Fru C. Thiessen (109)</p>	<p>1905 Pr. pr. Fru Dorteia Hansen . (99) Pr. pr. Fru Martha Hansen .. (105)</p>	<p>1911 Pr. pr. Frk. C. Ohlsen (102) Distr. Fru Joh. C. Paulsen ... (100) Distr. Fru Niline Röhr (103)</p>

<p>1912</p> <p>Distr. Fru Cath. Hansen (104)</p> <p>Distr. Fru A. K. Möller (100)</p> <p>Distr. Fru B. M. Schneider .. (103)</p> <p>1913</p> <p>Distr. Fru Cath. Juhl (108)</p> <p>Distr. Fru Ellen Koch (105)</p> <p>Distr. Frk. M. Lauritsen (108)</p> <p>Distr. Fru M. Schneider (103)</p>	<p>1914</p> <p>Distr. Fru E. Andresen (101)</p> <p>1916</p> <p>Distr. Fru Anna Andersen .. (104)</p> <p>Distr. Fru K. Beier (101)</p> <p>Distr. Fru M. K. Iversen (105)</p> <p>1918</p> <p>Distr. Fru Ingeb. Hansen ... (108)</p> <p>Pr.pr. Fru M. C. Marquard.. (102)</p>	<p>1919</p> <p>Distr. Fru Mette Boe (101)</p> <p>Pr.pr. Fru Margr. Hansen ... (99)</p> <p>Distr. Fru C. M. Paulsen (102)</p> <p>1920</p> <p>Pr.pr. Fru M. Pastwa (100)</p>
--	--	---

Efternævnte Jordemødre har ikke ønsket at give Oplysninger, men er optagne i Biografien som Medlemmer af Kredsforeningen.

PENSIONEREDE ELLER FORHENVÆRENDE JORDEMØDRE

Andersen, Fru D., København (30)	Hyldahl, Fru G., Erslev (110)	Nielsen, Fru K., Thorning... (124)
Brems, Frk. K., Læsø (20)	Jensen, Fru C., Nidløse (27)	Petersen, Fru, Odense (60)
Brodersen, Fru M., Høgsbro. (109)	Jensen, Fru E., Fur (122)	Petersen, Fru A., Jeising (109)
Byskov, Fru A., København. (78)	Jensen, Fru M., Hammershøj. (69)	Petersen, Fru K., Horsens... (87)
Bøgelund, Fru, Odense (55)	Jensen, Fru O., Aasted (22)	Petersen, Fru M., Middelfart. (71)
Damgaard, Fru A., Horsens. (83)	Larsen, Fru J., Højby (27)	Rasmussen, Fru M., Ny Vartov (41)
Grønlund, Fru K., Tarm.... (79)	Lorenzen, Fru C., Ravsted .. (109)	Schulz, Fru I., København.. (19)
Gybel, Fru M., Vium (121)	Nielsen, Fru K., Vejle (96)	Simonsen, Frk. A., Jebjerg... (42)

PRIVAT PRAKTISERENDE JORDEMØDRE

Andersen, Frk. K., Lemvig.. (78)	Lindemark, Fru L., Køben-	Rasmussen, Fru I., København (41)
Andersen, Fru K., Randers . (67)	havn (38)	Ross Knudsen, Fru S., Køben-
Andersen, Frk. D., København (30)	Marcussen, Frk., K., Hellerup (39)	havn (42)
Boserup, Frk. C., København (31)	Müller, Fru A., Søborg (39)	Scharling, Fru C., Søborg... (42)
Christensen, Frk. M., Grind-	Nicolaysen, Fru A., København (39)	Schmidt, Fru J., Aabenraa .. (100)
sted (73)	Nielsen, Frk. I., Nykøbing, F. (52)	Schmidt, Fru M., Haderslev. (103)
Hesthaven, Fru C., Nr. Sundby (21)	Nyholm, Fru F., København. (40)	Sørensen, Fru E., København (42)
Jensen, Fru A., Aarhus (10)	Olsen, Fru A., København.. (40)	Truesen, Frk., Randers (72)
Jensen, Frk. I., København.. (36)	Petersen, Fru B., København. (00)	Weigand, Fru M., Odense... (57)
Klingenberg, Fru A., Baurup. (99)	Ranch, Fru A., København . (41)	

DISTRIKTSJORDEMØDRE

Andersen, Fru A., Brunby... (26)	Mortensen, Fru L., Aarby... (28)	Rasmussen, Fru E., Asperup (57)
Bastian, Fru S., Visborg (3)	Møller, Frk. J., Rømø (108)	Rasmussen, Fru M., Lee (124)
Bentzon, Fru E. C., Viby ... (45)	Nielsen, Fru A., Endelave... (86)	Sehausen, Fru A., Læsø (25)
Breinholt, Fru H., Gerlev .. (67)	Nissen, Fru I., Thisted (113)	Stokkerup Larsen, Frk., Nyrup (19)
Gæppel, Fru B., Stubbekøbing (50)	Nørrevig, Fru A., Højby ... (28)	Sørensen, Fru, Kolding (119)
Hansen, Fru E., Baagø (89)	Olsen, Fru, Radsted (52)	Thygesen, Fru M., Fanø (77)
Hansen, Fru K., Ruds Vedby (26)	Pedersen, Fru K., Vemmelev (91)	Torp, A., Stenlille (92)
Lauritsen, Fru M., Hunstrup (112)	Petersen, Fru A., Løgumkloster (108)	Uldbjerg, Fru K., Salling... (8)
Madsen, Frk. D., Kaastrup.. (28)	Pinnerup, Frk. A., Balling... (124)	Villumsen, Fru K., Vemb... (82)
Madsen, Fru K., Husby (80)	Poulsen, Fru J., Aargab..... (82)	Westergaard, Fru M., Skørring (72)

**BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S
KØBENHAVN**